KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 371. II

אברהם הלוי "וירושו מפרז כב: עב
אפרים - וש כג: עב

יצחק אבן זמרה יד. עא, ; עא = זמירו יד: עב, טו: עב
יוסף זמרון יא: עב
דוד זמירו ח: עב וג. עב, שם: עב, יד. עא
משה זמרה ג. עא

1128196/2.

ספר

כרם חמר ח"ב

כרס חמ"ר ענו לה · כשעריס מקולקס · כמשפט הרשטון ונוסף עליו ס"ד · הולך וקזק מקד · חמדות נגוזות נכים ורמות · מסעין נעלמות · זס ינס רשטונס **ספר התקנות** לחכמי ונגוני המערב · הני מער"כ רב · ערכ"ס דכרי דודיס · מצו נחמדיס · ומחריו ימשך ס' **עט סופר** יורס יורס לכל מושך כקס"ת מס יעשס ישרשל ע"ט לכל חפץ וסופרי דשטרי · כורס מחורי · ועור כס **קצור תקנות** לחכמי קלסטילוס ומס שחדשו לחריוס חכמי קדורות שנוסגיס ככל ערי המערב · ומחכמי טוליטולס **התקנות** · דכרי חכמיס כדרכונות · ורכיעי כקדס פסקיס וס"ת לנגוני המערב הקדמוניס · לס יערכס זהב ופנינים · ומחרון לחרון מכיב **שאלות ותשובות** לשר טפקקי ורכיקי :

מידי היקס זלס לנס זעירס דמן מכריוס מעטן מן המעטן ונפצי תלוס · הנעזיר **אברהם אנקאווא** יס"ט כרכ"ס כמהר"ר **מרדכי** זלה"ה

BIBLIOTECA ACADEMIEI KÖNYVTÁRA

פה **ליוורנו** יע"א

בשנת **שלום טובה וברכה** לפ"ק

כדפוס חדש של המחבר רע"ל

אליהו בן אמוזג וחבריו הי"ו

מדפיסים ומוכרי ספריס

ולפריון נמעויה לל הלרס הגדול רל"ו זר"ק מלכתו הגביר המרומס לוים נכון וחכס
סי' **אברהם קורקוס** הי"ו וכניו הנעוימים נכבדי לרץ **המאיר** נלר"ס
ולחיו הקטן החכס הללס חמד כחוריס יניק וחכיס כהה"ר **אהרן** הי"ו ותקניו
מן המנין לוים נכון וחכס סי' **דוד** הי"ו כן לחיו הגדול הנכון וחכס רל"ו יר"ל
וסר מרע זר"ק סי' **יעקב** הי"ו כני לוים לדיק זקן ונסוע פניס הגביר המרומס
יזנכון וח' זר"ק סי' **שלמה** זלה"ה מקושבי עו"כי מונלדור יע"ל . ולח סס
הסני לחוכ נלמן . ירל לח ה' מרכיס מקדס קדמתל נטע נעמן . רל"ו כרל
כרעל רלכוה לוים לדיק תמיס נכון וחכס **מנחם** ז"ל הנקרל לל רחמן . הלל
קול ידי"ן הגביר המרומס החכס הללס קוכע עתיס לקורס פרט למזומן . סי'
מסעוד אביקציץ הי"ו וכניו הנעוימים נכבדי לר"ס הנדול **מנחם** הי"ו
ויצחק . ומשה . ויעקב הקטן הי"ו וחקניו מן המנין ה"ה החכס הללס
הוקיק כהה"ר **ראובן בן גיו** הי"ו כן לקוקו לדיק הרב הכולל הר"ום חס"ד
ועניו כמוהר"ר **משה** זלוק"ל . וידי"ן הנכון וח' **הכהן** הי"ו כנו של
ידי"ן ורוקי החכס הללס והכולל זר"ק כמו"הר **מסעוד** הי"ו שוקט מקק טלנזל
יע"ל . והללימי ל"ו כל זר"ק הנכון וח' הי"ו כנו של החכס
הללס הוקיק זר"ק כמו"הר **יוסף טולידאנו** הי"ו . ונו"כ **רחל** לממנו
קע"כ כלו של לדיק זר"ק סי' **יצחק אבן צור** זלה"ה . ולחיו הסני ה"ה
הגביר המרומס רל"ו ירל לח ה' מרכיס יסר ונלמן לוים נכון וחכס סי' **יוסף**
אביקציץ הי"ו וכניו הנעוימים נכוניס ירלים וללמים וברלסס הכן יקיר לי
כנפסי תס ויסר יר"ל וסר מרע החכס ונכון רל"ו סי' **מנחם** הי"ו לכי"ר ותקנו
כן לחוקו לחוב נלמן החכס ונכון יר"ל וסר מרע סי' **יצחק ויישראל** הי"ו
לכי"ר לסר היו כעוזרי בכוחי לפניהס כזכרס לחכת קדומיס כנופס ומתונס
זכרה לי ולהס לללי לטובה ולברכה בכל עת ורנע שמס הטוב מקוק כפי . ולקוכי
הנקמדיס הגבירים הרמיס זרק נכוני לר"ס סי' **משה** וסי' **יוסף פאריינטי**
הי"ו כני לוים קיל רב פעליס רל"ו הנכון וח' סי' **יעקב** ז"ל מעו"כי טלנזל יע"ל
וברלסס ידי"ן סרב הכולל הר"ום זר"ק כמה"ר **מרדכי ן' גיו** הי"ו לכי"ר .
וידי"ן ורוקי מעלת הרב הכולל הר"ום זר"ק דיוכת הוס ונחיך לעומקת דדינת
כמוהר"ר **יוסף אלמאלח** הי"ו מעו"כי מונלדור יע"ל כן לקוקו לדיק
מעלת הרב המוכתק שכת דמספטיס זר"ק כמוהר"ר **אהרן** זלה"ה מלריס
דלקרת עו"כי רבלט יע"ל לסר היו לי להר"ר עז"ר זכרה לי ללמי לטובה ויח"י
הו"ר לנגת הס וכל לסר לתס כלסר עס לכי לכי"ר :

מלתי הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

כרם חמר חלק שני

ספר התקנות

ויען וכוען חינם הלמים לידי קונדריסי תקנות החכמים הלמים · הסדים הרמים · הולכי בדרך תמים · מאירי מלכמה שערה · כנר מלוה ותורה · קדמוניו כוחי נפש המגורשים מקשטילייה חלקם בחיים שנפגו ותיקנו לתקן כיושר לחזק כל כדק ולגדור כל פרלה לקיים דת המעוז ולתקן בקיעי עוירם והנם כתובים על ספר היער · ודלה רלוחי שכמעט קט היו חולפים לאיכוד לפי רוב השנים · לכן נערתי חלני ואזרתי כגבר חלצי ואמרתי קנם כתבי במגילת ספר להעתיקם כיד ה' העובה עלי בסייר חלק וחזק וכבתיבה תמה למען יעמדו ימים רבים ולמען ירוץ הקורא בהם בעבור תברכני נפשו · וזה החלי יום שבי ע"ז לחדש שבט בסדר לבעבור נסות לחכם ובעבור תהיה ירחתו על פניכם לבלתי תחטאו · שנת כן **נהנת** עמך לעשות לך שם תפארת לזירה · ולחיים ה' חולי · והיה עוזר לי · ויגמור בעדי נחם הסדיוט הקטן דלית דכוותיה מלרע עני ודל · נכזה וחדל · נחשב כגרגיר חרדל · דופק על דל · לרחמי הלור · ונחני כמענלי נרך וכלורת מיטור · למען קורתו ולהכתו לבבי לך יקור · יעקב לבן לור · כלע"ה בחכם השלם חסיד ועניו הדב רבי רלובן זכרו לחיי העה"כ עד כלן דברי מוריגו הדב הגז"ל זלה"ה :

ואני הלעיר עפר וליפר קטינך וזעירך התחלתי להעתיקם מכתב יד הדב הגז"ל יום שליטי כשבת י"ב לחדש תמוז יה"ל שנת התקל"ח לזירה · וזה החלי · וה' יעזור לי · נחם המר ונלחנ · לשר ממקדש הזמן כל יום לך נח · מכלוף לבן זכרי בלע"ה ה"ר מנחים שילטע"ח · וכל לודי וטרחתי להגיהו הרק היטב עד שיהא נקי מכל סיג ח"ו בענין שרחוי לסמוך עליו בכל מכל כל · ובסופו העתקתי קילור התקנות מרבינו הגדול כמוהר"ר **רפאל בירדוגו** זיע"ה עם פי' הדב המופלא כמוהר"ר **מימון** בנו מוקף למיר פחיל על דבריו :

ואלו הם התקנות שתיקנו ושתנו להיות ביניהם הקהלות הקדושות מנירושי הקשטילייה לשר כפ"ם בעלת החכמים הלמים יע"ו וגדולים · הלה דברי החכמים במגדל עוז שם ה' כו ירוץ לדיק ונשה · בשם כשמע זורח · ורוב שלום עד כלי ירח · על רבנן ועל תלמידיהון · יהי שלם ושלחנן · מתן מלכי רבנן · ולמען יבינו כל השומעים נכתבה זאת התקנה כלישנה דעמת דבר שהוא לשון לעז · ולפי שרלויתי שבכתב מקומות לוגן מבינים בטוב על כן עשיתי פי' כל"ת וש"ת לוגו מקודש שימן ושימן למען ירוץ הקורא בו · ובסופו כתב פסקים וענינים הנשחרים בידי לע"ע מה שחנני ה' בתשובתי לזולת מאתי החו"פ למעשכר וע"ש בקדר בתב לך את הדברים הלה ובשנת **בורת ברית** לפ"ק :

הלי"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

א' תיקנו ת"ק ז"ל שנוס כר ישרלל לא יקדש לשוס כת ישרלל כי אם דוקא במנין עשרה ובקובל חכם מחכמי העיר הנפרעים מהקהל או דיין מדייני העיר · וכן בכניסתם לחופה · ואם יהיה כלופן לחר מעשה לנו מפקיעין לותם הקידושין :

א' פרימיראמינטי לורדינאדון קי ניננון כר ישרלל נון שילם מקדש לניננוגא כת ישרלל שלל"ו במנין עשרה ובקובל חכם מחכמי העיר דילוש לשלליוחדוש לו דיין מדייני העיר וכן בכניסתם לחופה · נון לוטרם מתנירש מעשה לנו מפקיעין לוס טעלים קידושין :

ב' תיקנו ת"ק ז"ל כשהחשה נפטרת לבית עולמה בחיי בעלה ולא תניח לחריה זרע של קיומא שיהא הבעל שני שליטי מכל הנכסים שנשלו ממנה בזמן פטירתה · ויורשים יקחו השלים · ודוקא כשיהיו יורשים קרובים להנפטרת עד שליטי בשליטי לזי יקחו וירשו השלים הנז' מעזבונה · ואם לא ימלא לה יורשים כנז"ל עד שלושי בשליטי בכלל לולא יותר רחוקים משם והלאה לא ירשו מעזבונה כלל · ומקנת מלכות פ' לפ יע"ו שתזי וסיו כל עזבונה לבעל :

ב' אוטרו שי קוסנדו לה מוג,יר פ'וחירי נפטרת לבית עולמה בחיי בעלה · אי נון דים'חרי זרע של קיומא · קי טומי לול מתרידו דום טירשיוס די טודוס לוס כיומים קי סי פ'לליירין בזמן פטירתה ויורשים לין לול טירשיו פינקשכלי · והיורשים סילן עד שליטי בשליטי פ'לשטע פרימו סיגונדוס דילה נפטרת לישטוס סילן יורשים השלים הנשאר · דונדי לין תרילשנטי נון פ'לליינדו לוס טעלים יורשים · לין לוסטע פלרטידת דול רייגו די פ'לם שיהיו הנכסים לבעל :

ג' עוד כשהחשה תסיה נפטרת לכ"ע בחיי בעלה ותניח לחריה זרע של קיומא מבעלה זה · שיחלוקו בעלה וזרעה ממנו וממנה כל עזבונה מחלה בחלה . וכמו כן יחלוקו הבעל עם לחיה ועם לחיה והזרע של קיומא כדי שיהיה יורש לאמו לריך שיהיה כן שלשים יום . ואפילו שלא יהיה לחר פטירת אמו כי אם שעה לחת יורש אמו :

ג' עוד שי קוסנדו לה מוג,יר פ'וחירי נפטרת לבית עולמה בחיי בעלה · אי דים'חרי זרע של קיומא מבעלה סו מתרידו לול רייג'ו · קי פלרטה קוניל זרע מחלה בחלה ונם כן סי לוירדחרין פלרי סו לוירמחנוס · אי של זרע של קיומא פלרה קי סילה יורש לאמו אם די סילור כן שלשים יום סו לאון קי נון כיב"ה סוברי סו מתדרי שלל"ו לונה לורה :

ד' עוד כשנשארו תוכות בשעת פטירתה יהיה כזה המופן אם הלשה תהיה נפטרת בחיי בעלה

בעלה · שיפרעו החובות מכללות כל הנכסים ואם ימות הבעל בחיי אשתו יפרעו החובות מחלק יורשי הבעל אם לא הניח זרע של קיימא · ואם הניח זרע ש"ק כין מלוקח לאם כין מלאם לחרת שיפרעו מן המחצה :

ד' עוד סי קוקנדו קידקרי דיכ'דאם כשעת פטירתה סיאם די ליסטה מלנירה · סי לה מוג'יר פ'ולירי נפטרת בחיי בעלה קי סי פלגין די מונטון די טודה לה פ'קוויגדה קי סי מוריירי ליל מלירידו בחיי אשתו פלגין לאם דיכ'דאם דילה פלרני דילוס יורשים הויל מלירידו סי נון דיס'לרי זרע של קיימא קי סי דיס'לרי זרע של קיימא כין מלוקח לאם כין מלאם לחרת קי סי פלגין די מונטון :

ה' עוד כשיפטר הבעל בחיי אשתו ולא הניח זרע ש"ק ממנה אתקח האשה מכל הנכסים שימלא לבעלה בזמן פטירתו כ' אליסי · ושלוס מלאר יקחו יורשיו עד אליסי כאליסי . ויורשים כנ' יפרעו מחלקם הנ' החובות · ואם הבעל בחייו נתן משכונות לבעלי חובות · לזו יפרעו החובות מהמשכונות · ושלאר יחלוקו כנ"ל ואם הניח זרע ש"ק ממנה תחלוק האשה עם זולתו זרע ש"ק כל מה שימלא בזמן פטירתו מחצה כמחצה · וכן אם יורשיו יהיו לבניו או לבניו יחשבו לף אם כזרעו · והזרע כין מלאם זו כין מלאם לחרת יפרעו החובות מרלש ממון ושלאר יחלוקו :

ה' עוד קוקנדו פ'לליסירי ליל מלירידו בחיי אשתו אי נון דיס'לרי זרע של קיימא די לוליירי קי טומי לה מוג'יר די טודו לוקי סי פ'לליירי דום טירסיום בזמן פטירתו ושלוס הנשאר ליורשיו עד אליסי כאליסי לום קוקנים פלגין מחלקם החובות · אי סי ליל מלירידו בחייו דיורי פרינדאם פור לום טולים חובות פלגין לאם דיכ'דאם דילה פרינדאם · ושלאר יחלוקו אי סי דיס'לרי זרע של קיימא די לוליים קי פלרנה לה מוג'יר קן לקיל זרע של קיימא טודו לוקי סי פ'לליירי בזמן פטירתו מחצה כמחצה . וכן אם יורשיו פ'ולירין לכניו או לבניו יחשבו לף אם כזרעו · הזרע כין מלאם זו כין מלאם לחרת יפרעו החובות מרלש ממון ושלאר יחלוקו :

ו' עוד נרכי קכורה ותכריכין כין להבעל כין לאשה יקנו ויוליאו מן מחצה :

ו' עוד נרכי קכורה ותכריכין יהיו לאים או לאשה סי קונפרה די מונטון :

ז' עוד כשיפטר הבעל ויעריכו להחלמנה כשיומו לחלוק החלוקה כל הנכסים שהכיאה כנדוניתה · חוץ מהמלבושים ושנים שלובשת תמיד שהוא כתובת אשתו ומלבוש לאחר של בעל . וזה יהיה לפי ראות עיני הדיין לאשר יהיה כיומים ההם :

ז' עוד קוקנדו מוריירי ליל מלירידו לפריסיירלן חלה להמנה קוקנדו סי פוזיירי לה חלוקה טודום לום ויסטידום קי טרום'רי · פ'ולירלאם די לו וויג'ר קונטינו קי היה לון פלר די קלמיזאם די לונה פלייה קי טרום'רי קונטינו · סי ליסטו קידי לפי ראות עיני הדיין לאשר יהיה כיומים ההם :

ח' עוד כשיאשרו לחריסה כנים וכנות · ירצו הכנות שוה כשוה עם הכניס · וזה יהיה רוקה קודם שינשאו הכנות ליקוחין שנייה · ואם היו לרוסות כחלק זה שירצו ינשאו יען זולת הירוסה הראשה להן על פי זולת התקנה היא כשכור שינשאו כשתספיק לניטוחין זולת הירוסה ואם לא תספיק ישלימו צורך הניטוחין מן הנותר · ואם תהיה שיעור כזולת הירוסה יותר מצורכי הנשוחין שנתחייכו לתת לאשה הירוסה יהיה הכל להאשה הנזכרת :

ח' עוד קוקנדו קידקרין פ'יג'ם סי פ'יג'לם לירידין לאם פ'יג'לם לינולל דילום פ'יג'ם ליסטו סי לינטוויגדה שנטים קי סי קזזין לקוחין שנייה סי סי פ'ולירין דיספוזאדאם סי קון לילייאם לאם מלנדרין קזזאמייגטו קי לקילה יהוה קי ליס פירטוניסי פור ליסטה תקנה סילה פלרה לין פלגו דיל קזזאמייגטו סופ'לויגדו לול דיטו קזזאמייגטו סו יהוה · סי סי נון סופ'לירי קי לי קונפלאן סופ'רי לול מן הנותר · סי סי לופ'ירי לין לה דיטה יהוה מלם קי לול קזזאמייגטו קי לי מלנדרין סילה טודו פלרה לה דיג'ה לוקה :

ט' עוד כשיומות אזה לים לו לאשה והיו מחוייכים לאחר מכם או דיין או סופר ועד כו כיום לעשות רשימה ולכתוב כל הנכסים שימלאו כין מהלים או מלאשה ויהיו כידם עד שיחלוקו יורשי הבעל עם האשה או יורשי האשה עם הבעל . והחלוק הנזכרת יהיו מחוייכים לעשותה כתוך שבעת ימי האבלות :

ט' עוד קוקנדו מוריירי קולל קיר פירסונל סילן מחוייכים לון מכס או דיין או סופר ועד כו כיום די פ'לזיר לונכ'יגטריו די טודום לום נכסים קי לנסי פ'ונקלרון כין מהלים או מהאשה אי סי לינפודירין לוליולום עד שיחלוקו יורשי הבעל עם האשה או יורשי האשה עם הבעל . לה קולל דיג'ה חלוקה סילן מחוייכים דילה פ'לזיר כתוך שבעת ימי האבלות :

י"ד עוד כשהאשר האשה מעוכרת כאלמנות או תהיה מינקת לת ולרה שהיה ניזונית מרלש ממון ותהיה מחוייכת האשה הנזכרת להניק לת כנה לרכע ועשרים חדשים :

י"ד עוד קוקנדו קידקרי לה מוג'יר פריסייאדה כאלמנות או קריקרי ליל טלל ולר שהיה ניזונית מרלש ממון . אי סילה לוכ'ליגאדה לה טלל מוג'יר להניק לת כנה כ"ד חדשים :

י"א עוד אם לוזה לרם ירצה לעשות מתנה או לוולה כין לים או לאשה שיעשה לולה כפני חכם העיר או דיין העיר . ואם תהיה כלולה לאחר שהולה מתנה או לוולה לה שום כלום :

י"א עוד קי קולל קיר פירסונל קי קיסיירי פ'לזיר מתנה או לוולה כין לים ולאשה קי סי פ'לגה כפני חכם העיר או דיין העיר · או פ'לזיינדוסי לין לוטרה מלנירה קי לה טלל מתנה או לוולה נון כ'לגה :

י"ב עוד אם לזה לים יפ' לאשה לריך שיעשה שיכתכו הכתובה קודם הניטוחין כדי שיחתמו לולה כשעת הניטוחין · וזולת הכתובה יעשו לולה מהרם ולא כלולה שעושים ככתובות ישנות ומולקים

ומוחקים לוחם וכותבים על המחק · ואם לא יכתבו ויחתמו הכקובה כנזכר לעיל יכול להזדווג עם אשתו הכלה עד שתהיה כתובה ותחומה כנז׳ :

י״ב עוד קובעי קיר קי קלזלרי קי פ׳לגם לישקריב׳יר לה כתובה קודם הניסואין פורקי סי פ׳ירמי בשעת הניסואין · לה טוען כתובה סי פ׳לגם מחדם לי נון קומו לגנונוס פ׳לזין לין כתובת וויב׳לם לי לישוב׳לן לי פ׳ירמלן על המחק . לי סי נון סי לישקריב׳יירי לי סי פ׳ירמלרי הכתובה כנזכר קי נון סי סילם מזדווג עם אשתו הכלה פ׳לגטה קי סילם לישקריטה לי פ׳ירמלרה :

י״ג עוד שטוס חדש לא ווכל להנשא למנהג אחר כי אם דוקא ע״פי זה המנהג שלנו מתוקן בפ׳לם · ואם ירצו לחדש ולהתקנות חיזה תקנה אחר ביניהם ויכתבו בכתובה כמו שתקנו ושתנו ביניהם החתן והכלה · והתקנה הנז׳ שתנו ביניהם יהיו מחוייבים לכותבו בפירוש בכתב הנדוניה · כשחיזו כתוב ומונח בכלל תקנתינו :

י״ג עוד קי ניננו נון פוחים קלזלר לחוטרו מנהג קי שלכ׳ו לחישטי מנהג פור נוס חורדינלרו כפ׳לם · לי סי לינוב׳לקיון קיש׳יריו פ׳לזיר ביניהם · דיזי לינלה כתובה כמו שתקנו ושתנו לעיות ביניהם החתן והכלה · לול קובל תקנה שיתנו ביניהם שיהן מחוייבים די לו לישקריב׳יר לינלה נדוניה דובדי נון קירי קומיטודו לחישטה נוחישטרם תקנה :

י״ד עוד מי שיהים חולה וירצה שהוא מכוון יהים חייב לתת נט כשר לאשתו אם ישאלו ממנו · כלופן שלא יאשר זקוקה ליכם · ויען שחיזה כני חדש יעכבו ויסרבו ליתן נט מפחד נביית כתובה ונדוניה לכן אנו נוזרין דין המגורשת כדין השלמנה כשתהים מגורשת כזה הלופן לגבות כפי זית התקנה · ולע״פי שהמגרש יעשה חיזה תנאי בשעת הניזוגין . וזית התקנה כך נתקנה ע״פי החכמים ומעולים ונכבדי הקהלות . ונקרית במעמד הקהלות הקדושות יום״ו כיום שבת קדש י״ב ימים לחדש סיון קוד החדש שבו ניתנה תורתנו הקדושה בשנת חמשת אלפים ומאתים וחמשים ושבעים לבריאת העולם · וזית התקנה נתקבלה ע״פי כל הקהלות לחיות נוהגים בה כל ימי עולם · וכל שריר וקיים החתומים בה משם אלברהינץ · משה ממון · יצחק נרווה · בנימין בר יוסף גבאי :

הגירוש שגורשו חכמי קאסטוליוש זלם״ה היה בשנת רנ״ב : **מזרה** ישראל לפרט קטן סיה שנת רנ״ב :

י״ד עוד קי לול קי לישטוב׳ירי לינפ׳ירמו לי פלריסיירי לישטאר משכון סילה מחוייב לתת נט כשר לאשתו סיונדולי דימתנדלרו בלופן שלא יאשר זקוקה ליכם·לי פורקי אלנונוס סי ריסולין לי דלר לול שלא נט פור טימור די נבייה כתובה ונדוניה · אנו נוזרין דין המגורשת כדין השלמנה כשתהים מגורשת כזה הלופן לגבות כפי זו התקנה · ולע״פי שהמגרש פורילם שיחיר מתנה בשעת הנרושין :

לה קובל תקנה לנסי לורדינלרם פור לוס דיב׳וס דילוס חכמים ומעולים ונכבדי הקהלות · לי פ׳לי ליהודה כמעמד הקהלות הקדושות יום״ו ביום שבת קדש י״ב ימים לחדש סיון קוד החדש שבו ניתנה תורתינו הקדושה בשנת חמשת אלפים ומאתים וחמשים ושבע

לבריאת העולם · לה קובל פ׳ולי ריסיב׳ירה פור טודלם לחם דיב׳לם קהלות לחיות נוהגים בה כל ימי עולם · והכל שריר וקיים ותחומים בה משם אלכרהינץ · משה ממון · יצחק נרווה · בנימין בר יוסף גבאי :

ט״ו ואחר כך נתקבלה פעם אחרת על כל הקהלות ו׳לו בכל הקרבעה בתי כנסיות ביום שבת קדש י״ב יום לחדש טבת שנת הנז״ר לבריאת עולם · והתועלת מזית התקנה והקיום הוא שבכל שמעבדיו הוו ויהיו מקבלים עליהם ועל זרעם ועל כל הבאים לדור במדינה הזית מכלן ולהלם זית התסכמה בכל התנאים ומנהגים הכתובים בה כללי ופרטי בכל אשר לכל יהיה קיים ומקויים מכלן ועד סורלו ויסכימו ע״פי כל הקהלות הנז׳ יל״ו לבטלה . ויען כמה בני אדם מהקהלות הנז׳ יל״ו מרוב הערות שעברו עליהם והיו הולכים נעים ונדים ושם עם נשותיהם מבלי היות להם שערי כתובות ולשור לחדש לשהות עם אשתו כלל בכתובה ועל זה מעבדיו לוחם לנשים שלא ים להם כתובה שם מקבלים עליהם ומורים לנשותיהם לכתוב להם כתובה כל לחד ולחד לאשתו כדת משה וישראל . ולריך להודיע שמי שנשאו עם כתולות זוזי מלחן ומי שנשאו עם שלמנות זוזי מלה וכן הורו לכתוב להן התוספת ותקנה ונדוניה כפי האמור ע״פי תקני ומנהג הקהלות יל״ו · לכל שם חיזה אדם שלא ים לו לעבדיו שטר כתובה וירצה לעשות הכתובה מחדש כפי התקני שהיו מתנים ביניהם הבעל ואשתו לו וכול לעשותם לפי׳ שלא יהיה כתקני ומנהג קהלות יל״ו · כין שכפירום וכתוב בשטר הכתובה וכל כפי התקני שהתנו ביניהם ויכתבו התקני הנזכר למטה מכתובה הנזכרת :

ט״ו אי דיספוזים פ׳ולי ריסיב׳ידה לוטרה ויז פור טודלם לחם דיב׳לם קהלות יל״ו לינלוס קיולרו כתי כנסיות ביום שבת קדש י״ב יום לחדש טבת שנת הנז״ר לבריאת עולם· לול טינור דילה קובל קונפ׳ירמסיון לים לה קי סי סיגי קי מעבדיו לירלן לי פ׳ולירון מקבלים עליהם ועל זרעם ועל כל הבאים לדור במדינה הזית מכלן והלהם לה דיב׳ם הסכמה לי תקני ומנהג קון לוס דיב׳וס קלפיטולוס לי קלסום לינילויש קונטינידוס לו קובל טודו לולו סילם קיים ומקויים מכלן לי פ׳לסטה קי פור לוס דינו׳ס קהלות יל״ו סילם דיסבלרלטלדה לי לנולרה · לי פור קולנטו מוב׳לם פירסונלם דילם קהלות יל״ו קון ללם נרלנדים לרות פשלדים לי לנדלן נעי׳ ונדים לישטלן קון סום מוב׳ירים לין טוינר שערי כתובות · ולקור לחדש לשהות עם אשתו כלל כתובה·פורינדי קי מעבדיו ללם פירסונלם קי ללם קון טוינין קון מקבלים עליהם לי לוטורגב׳לן לסום מוב׳ירים שערי כתובות · קונב׳ויני תשלביר לוס קי קזזרון קון כתולות זוזי מלחן · לוס קי קזזרון קון לשלמנות זוזי מלה · לי לנסי מיסמו לוס לוטורגזרון קופסת ומתנה ונדוניה ריפירוינדוסי לול דיב׳ו תקני ומנהג הקהלות · פירו קי קובל קיר פירסונל קי קון טוינין קון מקבלים עליהם לי לוטורגב׳לן לסום מוב׳ירים שער כתובה לי קיש׳יר נוקוב׳המינטי לוטורגזרלה כפי תקני פ׳ולירון מתנים ביניהם הבעל ואשתו קי לו פוזרלן פ׳לזיר לשון קי קון שילם כתקני ומנהג הקהלות יל״ו · טלנטו קי כפירום דיגה לינול שער כתובה והכל כפי התקני שתתנו ביניהם . לי סי לישקריב׳ה לול טובל תקני לנסלם ו׳לן לה דיב׳ה כתובה :

ט"ז עוד הסכימו שאם לזה הכותב לו טענה שמהיום ואילך יולד לו לזה שפק שיהיה בין לזה לשמו לו בין יורשיהם ויורשי יורשיהם שבין לזה לשמו לא היתה לו לא נמלאה שטר הכתובה שבין לזה לשמו לריך שיחקרו ויבררו הדבר מתנאי המקום שנגמרו הניסואין שלשם ושם יבררו הדברים והתנאים שהיו ביניהם ע"פי הסכמת ותנאי ומנהג הקהלות יע"ו הנזכרות. ועיין בפסקי הרב יעב"ץ דפ"ח:

ט"ז עוד הסכימו קי קולל קיר הכותב לו ריכלעטי קי די לקי שם דולאנטי נאס'ירי. לו שפק שלנונו קי לוב'ירי בין לזה לשמו. לו בין יורשיהם ויורשי כל אחד מהם. לי נון לובייר לו נון פלריסיירי לול שטר כתובה קי בין לזה לשמו לוב'ירי פסדרו פור דונדי סי שב'יהם די ריטוירמינאר לול טעל קלשו. לינטוינדאשי קי שאם די ריטירמינאר לי ריטוירמיני פור לה ריב"ה הסכמת ותנאי ומנהג הקהלות יע"ו הנזכרות:

י"ז עוד הסכימו שמהיום ואילך בכל זמן שזה ההסכמה תהיה קיימת שום אדם לא יוכל לגרוע מלקוב לשמו פחות מעשרים לוקיות של כסף מחולקות בין תוספת ותנאי ונדוניית כמנהג מלכר מזוזי מלתן לו זוזי מלה לכל אחד שיבקבו אלו העשרים לוקיות במכואר. וכולם להקנות ביניהם מה שירלו לפי שלא יהיה כמנהג ותנאי הקהלות יע"ו. כי אם שבפירוש יבקבו בסוף ירושת שטר הכתובה. וכן שיבקבו בשעה בכתובה והכל ע"פי התנאי שעשו ביניהם התן והכלה הנז' למטה משטר כתובה הנז':

י"ז עוד הסכימו קי מבלן והלאה בכל זמן קי לה ריב"ה הסכמה פ'יאורי קיימת ניננונה פירשונה נון פוילדה לוטורגאר שאו מוג'יר מינוע די ויננטי לונשאם די פלאטה ריפרטידאם לין תוספת ותנאי ונדונייה כמנהג למינוע די זוזי מלתן לו זוזי מלה פירו קי לזה ריב"ה ויננטי לונשאם שנסי לוטורגאדאם פוילדאן שיהיר מתנים ביניהם לוקי קירלן שלון קי נון שיאה כמנהג ותנאי הקהלות יע"ו טלננטו קי בפירוש ריגה לין פ'ין דיל שטר כתובה טלננטו קי שאם ריגה והכל על פי התנאי שהתנו ביניהם התן והכלה הנז' לי לישקריב'ה לול טעל תנאי שבשם'ו דיל ריג'ו שטר כתובה. ועיין פסקי מהר"ר יעב"ץ ד"פ ע"כ ודפ"ח:

י"ח עוד הסכימו שמהיום והלאה לא יכתבו שכתובות כי אם דוקא בקלף ולפי שהייט מצויים אלו העדים חתומים מטה על כל שכתוב למעלה וכו' כלים על החתום:

משה כהלאנסי סופר. יעקב פרונטי סופר:

י"ח עוד הסכימו קי די לקי לדילאנטי נון סי לישקריב'ן לשם כתובת שלכ'ו לין פורנשמינו ולפי שהייט מצויים אלו העדים חתומים חתומי מטה על כל שכתוב למעלה וכו'. וחתומים שם משה כהלאנסי סופר. יעקב פרונטי סופר:

טופס הסכמת בענין כתובה ק"ק המנורדאים יע"ו ותנאם וסברתם ונביית המלוה מהיכן לפילו חתומים קטנים ושלא לשקר את הלוה וליתן ערב: ניסן ש"ה:

י"ט אנו החתומים שכמי הקהלות הקדו' קהלות פ'לס יע"ו נתקבלנו ליתן ולישן בדברי לכור ורלינו תקנת קהלות המנורדאים יע"ו שלריך לתקן כה קלת דבריס. וזהו שנרלה לנו לתקן בתקנת הנז' בענין הירושה שאם תפטר האשה בחיי בעלה ותניח זרע ש"ק בן שלשים יום כדלעיל סעיף ג' ממנו וממנה שיחלוק עם זולתו הזרע מחלה בחלה כל העזבון (פי' לפי שים לה בניס מחים לחר לה ירשו עם בניו שממנה וכו' כ"כ מוהר"ר יעב"ץ זלה"ה) ולה אם נפלו לה נכסי מלוג יחלקו גם הס. ואם לא תניח זרע ש"ק ממנו וממנה לז יחלוק הבעל מחלה בחלה כחר שיטול מלכושיו של חול עם זרעה בכל גוונא לפי' היכו מתחלל או לכיה או לחיה או לחיוקים. ואם אין לה זרע ולא לה ולא לח ולא לחות. לז זהיו שני שלישי העזבון לבעל ושלים ליורשים ממשפחת בית לביה:

פירש מוריכו החכם השלם כמה"ר לברהם עוזיאל ז"ל בהעתקתו לחקנה זו שרלינו מבקב ידו וז"ל וכן אם יפטר הוא בחיי לשתו תטול היא בלחות מלכושיה או שוויין אם לא יהיו לה כי אם חדשים וכל השאר תחלוק עם זרעו יהיה ממנה או מאשה לחרת. כל הכניס ירשו בשוה גם הכותב שלא נשתו זולת הכסוי כי הערייפה לו התורה חלק בכורה ואם לא יהיה לו זרע כלל תחלוק עם אביו וכו'. ולרלוים חתמנו פה לחר שנתאמתה כתובת יד החכם המפר' הנזכר ז"ל מפי רבותינו נותי נפש ז"ל וחתו' על זה החכם השלם הדיין המצויין ס"ר יעקב לבן דאנאן ז"ל. והחכם השלם הדיין המצויין כה"ר חייס עוזיאל ז"ל. והכרנו חתימת ידם ולרלוים חתמנו פה וקיים. וחתומים החכמים השלמים כמהר"ר יצחק הלפתי ז"ל וכמהר"ר יעקב לבן צור זלה"ה. וכן אם יפטר הוא בחיי האשה תטול לשתו כלחות מלכושיה ותחלוק לשתו עם זרעו וזרעה שיהיה לה ממנו. ואם לא יהיה לה ממנו זרע תחלוק עם זרעו לפילו היינו מתחלל או לכיו או לחיו או לחיוקיו מחלה בחלה כאשה אבי שלישי הבעל שלים לשתו תטול האשה שני שלישי ורשי הבעל וכל החלוקות הנז' תהיינה לחר פרישת כל החכוכות בין בשטר בין בע"פ ולפי לא נמלא להם מטלטל כלל אלא קרקע יפרעו החכוכות לפי' שבע"פ אין הקרקע על פי שכועתו. ועיין בפסקי מוהר"ר יעב"ץ זלה"ה דף קכ"ג כ'. ואם יניחו בניס ובנות כלתי נשואות מעולם תירשנה חלקים שוים עם הנזכרים:

ואנו מקיימים כל הנשתר כתוב בזאת התקנה בשרר ולופן הכתוב כרור בלורך בה. גם מה שעד היום לא הורגל כמו הלווחה ומתנת ס"מ שיעשו מכלן והלאה שלא בפני דיין או חכם העיר הנמנה עם הדיינים לרין ועלינו לחקור ולידע כי דיין או חכם היה בכתוב. והוספנו ולמרנו שלריך שתהיה מקויימת מחכם או דיין העיר ודוע:

כ' עוד רלינו להוסיף ולתקן בקיבוי עוברנו שאם מתנת בכללות שירלו כ"ר לשר יהיו בימים האם שנעשית בעריכת להבריח נכסיו מן הרלוי להם. הואיל וחכ לשחרים לא יחרוך רמים לירו ולא תעשינה וירו חושים לף אם ימלאו פוסקים סומכים לת ידו כיון שרלינו כמה מרמות נעשות בכל יום ומעשה לריכה לכך כ"ם כי אל לשר יפנה הרל"ם ז"ל לשחריו אלו הולכים וכדאי הוא לסמוך עליו:

כ"א וכן אנו מוסיפים לתקן מפני שלא תנעול

דלא כפני לווין שנבה המלוה כל חובו מן התיקומים אפילו קטנים ואף אם הניע זמן הפרעון בחיי לקיהם. וכל מה שהוספנו הוא לשטחות הטעמים להבא. כי מה שהיה הוא שיהיה כלשון הכתוב כו:

כ"ב גם כן תקנו כי כל בעל חוב יחזר ויפסוד אף בעל נשיו לא יכנסנו תחת מנעול אף אם יהיה כתוב בשטר שיכנס במשכר שירצה מוליאו אולת אם נזרו עליו כנדוי אלא יפך מכית הסוהר כלי רשות הנוסף בו ויצא. או אם ימות לכרוח. עד יתן ערב בעדו שיפרע הוא אם יכרח זאת מה שרצינו לתקן כיוצר לחזק כל כדק ולבדור כל פרצה וה' יכיב לעמו. ולחזוקי מולי דלעיל ולרחים תקמנו שמותינו פה בעשור הרחמון לניסן המכוכד משנת חמשת אלפים ושלש מאות וחמש ליצידה כפ"ק יע"ק וקיים:

עד כלן קופש הנעשק מהקורף והנהכוהו ומנאנוהו על נכון וסיו תקומים על הקורף הקכמים השלמים נוחי נפש ז"ל הלא המה החכם כמה"ר נחמן אבן סונכאל ז"ל והחכם כמה"ר יצחק בכה"ר יוסף נהון ז"ל והחכם כמה"ר יוסף טוכי ז"ל והחכם כמה"ר אכרהם מלג'יז ז"ל והחכם כמה"ר יהושע קורקוס ז"ל והחכם כמה"ר יוסף בכה"ר מנשה מונדר ז"ל והחכם כמה"ר שמואל אבן דאנאן ז"ל והחכם כמה"ר אכרהם עזיאל ז"ל והחכם כמה"ר שם טוב בכה"ר יעקב לעינו ז"ל והחכם כמה"ר יצחק דונדון ז"ל והחכם כמה"ר שמואל מלג'יז ז"ל והחכם כמה"ר אכרהם אלמוסנינו ז"ל והחכם כמה"ר אכרהם כיטון ז"ל והחכם אכרהם אוג'ילוס ז"ל:

וס"ל כתוב אני אכרהם בהלאנסי הסופר יע"ו נוטים היקו כמאמר החכמים השלמים וע"ו אלה הסכמה אריכ"ם קונטיניודה בחמשה כתי כנסיות יב"ן של המנורשים יע"ו בזמן הכתוב לעיל. ולפי שכן הוא הלחת לרחים תקמתי שמי פה וחתום הסופר הנזכר:

וכנ"ב שטר התורף הנז' נחלה כתוב נוטים היקרה הסכמה זו בכתי כנסיות יב"ן של התושכים יע"ו על יד החכם השלם כמה"ר שמואל אבן דאנאן נר"ו בכה"ר החכם השלם כמה"ר מימון זלה"ה הוא לה ריסיב'י ולרחים תקמתי וחתום הסופר הנז' ע"כ:

ואנו החתומים הנתקנו כל זה כמאמר כ"ד יב"ן לאחר שנתאמתו להם ולנו החקימות הנז' כולם ולרחים תקמנו פה: ובן קנסם הכרנו חתימותיהם וקנסם נתקיימו חתימותיהם מפי הדור הכמים וע"ו. ולרחים תקמנו פה כמאמר כ"ד יב"ן וחתומים החכמי' השלמים כמה"ר יעקב אבן דאנאן ז"ל וכמה"ר מכלוף בן אסולין זלה"ה:

חתר ס"ו

טופס הסכמה הכתובה שהיא כדת וכהלכה כפי מנהג פ"ק יע"ה:

כ"ג עלא קדר הין כלן מנהג היל קהל קדוש קהל פ"ק הלכהלריין יצ"ו הין כול יהודיוה הין קזוז ק"ק ויזודו פ"י היל נדוניוה היל תולת ועלא הדת לסתעדו הן ואקת חזי תקכ'לן' פ"י כתובתה תכ'לי לתלותת מן ש בתובה ולוס נהו כ'מסי ועסרין אסנה בחנוכה עלי' הלמנהג הן נהן נוג'רוס מכתוב ולא ניכנאסי יפ"י דאליך לוקת ג'דינה וכתבה היל הסכמה ושדוחה היל תכס ושבעה עוכי העיר וכתבת ענד היל נזכר בספר הזכרונות אלדי הלקהל יצ"ו. ואל הן כחתנה עליהה ואת ניכנאס"י לקד הן כ'אעת ועלא קד אנה מוג'כ שרילני הן אל מנהג יכון כתוב וחתום. לדאליך כתבנה האדת לזכות הקהל כמאמר הקהל יצ"ו ובפני דאלי הקהל הקדוש דאלי התושכים בהיין כל יהודיוה אלמנה די קזי תקכ'לן' מן כתובתה הן היה תכ'לי לתלותת מן ג'מוע אף יכון פ"י כתובתה עלא קד הן כה יזודו לתלותת פ"י לקומת דאל תנדוניוה כמה קולנה הן האכדה כיון מנהג לכותינו והתכדה לוג'דנה פ"י הרמב"ם ז"ל. והתכדה כל"ה מנהגות רבות הם בנדוניוה הם מקומות שנהגו שיכתב בכתובה הנדוניוה יתר על דמים כשלים או בחומה או כמחנה כון שהיתה הנדוניוה מלה וחמשים שהכניסה מלה וחמשים כדי להרכות כפני הענה. וכשתכות לנבות הכתובה לה תנבה אלא מלה. והם מקומות שנהגו לפחות וכו' הכל כמנהג המדינה ונחנה אליום ג'דינה מעמד הן היה חוג'ן משהורין ומערופה ענד הל כול עלוודנה ג'דינתה ושהרנתה כפ' תכון כתובה וחתומה כמה כלנה הן קדום כימי עולם וכשנים קדמוניות ולדאליך קיודנה שהתדנה הנז' לזכות הקהל יצ"ו ולרחים תקמנו פה בעדי מה קיונתה עלא אלקהל בכית הכנסת כיום השבת בעוד ס"ת בתיבה ווחפקו אלקהל הל כול עלא דאלך כיום חמישי כשבת ר"ח חיר שנת חם"י וסימנך לחנוכל תורכי "ים לפ"ק ע"כ. וחתומים החכם השלם ה"ר שמואל הן דאנאן בכה"ר מימון ז"ל. והחכם ה"ר שמואל הן דניכ ז"ל. והחכם ה"ר אפרים בר נחמים הל הכהן ז"ל. והחכם ה"ר משה בר שלמה הן לטוויל ז"ל. והחכם ה"ר יוסף הל מרחד ז"ל. והחכם אכרהם הן רמוך ז"ל. והחכם ה"ר חיים קורקוס ז"ל. וה"ר שמואל בר יצחק פרהונוול ז"ל. והנגיד המעולה ה"ר יעקב רוחי ז"ל. והיקר רבי מסעוד בן לפטו כ"ע. והיקר ר' משה הנפתלי כ"ע. והיקר ר' יעקב בן סיניור כ"ע. והיקר ר' שמעון ן' לפטו כ"ע. והיקר ר' חנניה בן עזיז ן' מיוחס כ"ע. ע"כ טופס שהעתקנו והגהנו מן התורף הישה בכיכה ונמנה על נכון ונקנמתו לנו קנת החתימות מפי סופרים ומפי ספרים וקנסם הכרנו חתימתם. ולרחים תקמנו פה כמאמר כ"ר יב"ן וחתו' החכמים השלמים כה"ר יעקב ן' דאנאן ז"ל וכה"ר מכלוף אסולין זלה"ה:

שנת י"ם בחדש הב הנחמות:

כ"ד טופס העתקה אחת על ענין פרעון בתובה שהיה כדת וכהלכה ולפי"ם שהבעה בתובתה בב"ד לה הפסידה מזונותיה כי אם עד שתנבה בתובתה:

אנחנו החתומים לחרי רלותינו תביעת הבבודה לה חנה אלמנת הנגיד המעולה ה"ר שם טוב ן' רמוך נ"ע שבקשה ממנו החתומים מכמי קהלות הקדש פ"ק יע"ו שנעתה להנבות לה כל בתובתה כמוצא שים לה נגד בעלה הנז' מבטוס שם מאות לוקיות בסף והנגיד המעולה ה"ר שלמה בן רמוך יע"ו השיב שלה תנבה לה חנה הנז' כי אם שני שליסי בתובתה. ואנו החתומים רלינו שטר בתובתה ורלינו העדית העדים אשר הועדו בין שתי הבתות ונשמנו ובתנו בעינין ורלינו שדבר זה הלו לותו מבמים ז"ל כמנהג. ועל העניין הזה בעלמו אמרו במשנה כמם' בתובות דשב"ג אומר בל כמנהג המדינה. וכדברו פסק הרמב"ם ז"ל מנהגות רבות יש בנדוניות יש מקומות שיבתבו יותר על דמים בשלים או בחומה או כמחנה. בגון שהיה הנדוניות שהבניסה מלה וחמשים כדי להרכות

להרבות בפני העם ובשתכוח לנבות לך תנבה תלה תלה ויש מקומות וכו'. הנוסח שיש כותב ונותן כמנהג המדינה וכן היה שפשוט להכניס נוהגת כמנהג המדינה. ובשתכוח לנבות כתובתה מגבין לה מה שבכתובתה כמנהג המדינה וכל הדברים האלו וכיוצא בהן מנהג המדינה עיקר גדול ודינין על פיו ושוב שיהיה מנהג פשוט בכל המדינה עכ"ל. וכן פשקו כל הפוסקי' ין קולק. ומאחר שנתברר ע"פי עדים שמיום שיצאו בעיר הוא ידעו שמנהג פשוט וברור הוא שבשמגבין התוספים לתלמנה שטר כתובתה הם פוחתים לה שליש. לכן לנו נוזרין שלא תגבה לאלה חנה הנז' כי אם שני שלישי כתובתה לבד. ולפי שלאה חנה הנז' בשתבעה כתובתה בב"ד לתרם שאם יתנו לה פרעון הראוי לה מעטר כתובתה מיד מוטב ואם אין שלא תפסיד תנאי מזונותיה מחמת שעמדה בב"ד. לנו נוזרין שבל זמן שלא תגבה כ' שלישי בכתובה שתוכל לאלה חנה הנז' לתבוע מזונותיה. וכשדר הזה לנו נוזרין על כל שטר כתובה שהיה כתוב בה כדת וכהלכה. לפי שבל זה עשינו אחר הדרישה והחקירה והעיון שדרשנו וחקרנו ועיינו שבך הוא הדין וכן היו דנין בכל בתי דינין מקדם קדמתה וכן יעשו לדורות. ולא יהיה רשות לשום ב"ב לשנות ממה שכתוב בשט"ר זה בשום זמן ולפי שבך נזרנו. ולריאוה ח"פ בב"ב לאב יה"ל מצות י"ם לפ"ק וקיים והפרעון יהיה כזה הקופן שם הניח הבעל מעות תגבה כמעות ואם לא הניח מעות והניח מטלטלין תגבה מטלטלין. ואם לא הניח מטלטלין תגבה ממקרקעי וממטלטלי וממקרקעי שוה בשוה ע"ב. וכיו חכמים כו החכמים הסלמים כה"ר נחמן ן' שונבאל יצ"ו. והחכם ה"ר יצחק בן יוסף נסון זלה"ה. והחכם כה"ר שמואל כרכה תימון בן דאנין זלה"ה. והחכם ה"ר שם טוב בן ה"ר יעקב לחיגו ז"ל. והחכם ה"ר אברהם עוזיאל יצ"ו. והחכם ה"ר כמה"ר יצחק דוראן והחכם ה"ר אברהם לוג'ולוס ז"ל. ע"ב התופס ועדיו. ואנו החכמים העתקנו והנהגנו זה התופס מן התורף תיבה בתיבה. ולריאוה שהעתקנוהו והנהגנוהו חתמנו שמותינו פה וקיים ע"ב. וחכמים ה"ר אברהם בהלנסי הסופר. וה"ר דוד בן ר' סלימאן ן' סמחון זלה"ה. ועדי הקיום ה"ר דוד אבן חיים. ור' שלום בר יוסף הלוי ז"ל ואנו החתו' העתקנו התופס זה מהתורף ולריאוה ח"פ עכ"ל. וחכמים החכמים הסלמים כה"ר שמואל כן דאנין ז"ל. וכה"ר מכלוף בן לסולין ז"ל:

חסון כ' שי"ח

מורדת מניקה שתניק עד תשלום כ"ר חדשים ושלא תטול כ"ח מחלית ההנקה:

לפי שראינו לנו החכמים טופס ההסכמה לחת שתקנו החכמים הסלמים נ"ב ז"ל מכתיבת יד החכם השלם ה"ר אברהם עוזיאל ז"ל וז"ן:

כ"ה יום ס"ק שמונה כמרחשון משנת תקי"ם ליצירה כאן כמתא פ'לס יע"ם כהיותנו לנו החכמים מקובלים בעלית מקום קוואר והמעמד היו מצויין עמנו הנגיד המעולה ר' יעקב רוחי יצ"ו וקלת מהמעולים לנשי מעמד יצ"ו ליחא וליתן כדברי נכון וכאותו מעמד הסכמנו כל החכמים כאלו בהסכמה אחת בלי שום מערער שאם יהיו לזה נשים שהן מורדות בבעליהן ולפעמים יהיה שהיה מהן תהיה מעוברת ואינה עושה רק שיולדת ומשלכת הוולד כדי שיניקתו אביו וכן לא יעשה. לכן למנדר מילתא לנו מסכימים שמהיום הזה ואילך שום אשה שתהיה מורדת בבעלה ובעת המרדות תהיה הרה לו מיניקת שלה קודם להשליך הולד שתלד כי אם תהיה מחוייבת להניק לה הולד מיום הולדו ועד כ"ר חדשים רצופים כין והיה זכר לו נקבה. ויתנו לה בשכר ההנקה חלי הסכירות שלוקחת אשה מיניקת שמיניקת ונותנת חלב לאחרים כמעות לי סינון פריסיו דיל טיינפו לפי רחות כ"ר קי סירה אין לקיל זמן ולפי שנראה לנו היות כל הנז' טוב ותקנה הנוכח לחזק כל כרך ולגדור כל פרצה לראיה חתמנו שמותינו פה לאחזוקי מילי דלעיל. והכל שריר וכריר וקיים והיו חתומים החכמים השלמים כה"ר נחמן בן שונבאל וה"ר יצחק נסון וה"ר יהושע קורקוס וה"ר אברהם חגי"ז וה"ר שמואל בן דאנין וה"ר שם טוב לחיגו וה"ר יצחק רוכדון וה"ר שמואל חגי"ז וה"ר אברהם לוג'ולוס. ולחי לעיה אברהם עוזיאל. ע"כ טופס ההסכמה הנז' מכתי' יד החכם הנז'. ולפי שכל דבריהם לחת ולקח ונתחתמו הכתיבה הנז' שהיה מיד החכם הנז' הסכמנו גם אנחנו בכל הכתוב בה וחתמנו פה כחדש לחדר שנת כי כ"ו יתמ"ח לבנו פה העיר פ'לס יע"ם וחתומים החכמים השלמים כה"ר שמואל בן דאנין זלה"ה וכה"ר מכלוף בן לסולין זלה"ה:

כ"ה יום ס"ק לונ"ו חסון לנו לחי"ם ליצירה לקי לין לה סיכ'רלד די פ'לס יע"ם לישטאנדו נוס לוס לפ'ירמדוס לג'ונטדוס לין לה קלמרה דונדי סי לג'ונטה לול מעמד לי לירלן קון הנגיד המעולה ר' יעקב רוחי יצ"ו לי פלרטוידה דילוס מעולים ג'ינטי דיל מעמד יצ"ו פור פלאטיקלר לין קוזלס דיל לכור לי לין לקיל מעמד הסכמנו טודוס לוס לפ'ירמדוס לקי כהסכמה לחת סין דינגון מערער קי פור קולנטו לגונלס מוג'רים שלן מורדות לין סוס מלר ידוס לי ללס ויזים לקליסי קי לגונס לישטה מעוברת לי נון פ'לזי מלס קי פלריר לי לינ'ה לה קריה טורה פלרה קי לה קריה סו פלדרי וכן לא יעשה. פור לישטו למנדר מלחת סומוס מסכימים קי די היוס לינדילאנטרי דינגונס מוג'ר קי פ'ולירי מורדת לין סו מלריד לי לין טלל טיימפו דיל מרדות לישטוב'ירי פריסייאדה לו לליג'לנדו קי נון פולירה לינ'לר לה קריאטורה לנדי לול פלדרי. סלבל'ו סילה לוב'ליגלדה די לליג'לר לאו קריאטורה דיל דילה קי נאסי פ'ין וינטי לי קולטרו מיזים ג'וסטוס נלנטו סילה לזי'ו לו ליז'ה. לי לי דאנין פור פלנה דילה לליג'לדורה מילאטלר די לה פלנה קי לייב'ל לונה מוז'יר קריאדירה קי קריאה לי דה לונ'י פור דינרו לי סינון פריסיו דיל טיימפו כפי פלריסיר די כ"ר קי סירה לין לקיל טיימפו. ולפי שנראה לנו היות כל הנז' סיב טוב ותקנה הנוכח לחזק כל כרך ולגדור כל פרצה לראיה ח"פ פה לאחזוקי מילי דלעיל והכל שריר וכריר וקיים:

אלמנה מניקה שכתובתה למנהג המגורשים יצ"ו שלא תטול כי אם מחלית שכר ההנקה וכמה לשכב וכמה לככב בסותו:

כ"ו בראותינו לנו החכמים דיוני העירנו פ'לס יע"ם בענין תביעת שכר ההנקה כמה דינים מחולפים וביחוד מ"ם הרב מנוד משנת ז"ל בפ' י"ח מה' לישות בשם הרשב"ם ז"ל והביאו מוהרי"ק ז"ל בסי' י"ג בטור ח"ה ו"ל לאלמנה שהיתה

מניקה לת כנה יכולה לומר חיני מניקה לולי כשכר ויכולה היא לתכוע כתוכתה לולתר ולע"פי שהיא יכולה להנשא ע"מ כ"ר חדשים עכ"ל. וקעמידו דכריסם החכמים הללמים נ"ב ז"ל זה הדין במקום שנוהגים להנכות לילמנה כתוכתה מיד לתר מיתת הכעל. או שם תבעה כתוכתה ונכתה לוקה. כזה הוא דיכולה לומר שהוא מניקה לולי כשכר. לכל שם כתוכתה היא כדת וכהלכה ועדיין לא נכתה לוקה והיא לוכלת מכח תנאי כתוכה היא יכולה לתכוע שכר ההנקה וכן נראה מדעת הרמ"ם ז"ל כפ' לע"פי וג"כ כס' שלוחת ותשובו' למהר"י כן ליב ז"ל. ולכן תיקנו החכמים הללמים נ"ב ז"ל שלא תיתה כתוכת הילמנה כמנהג קהלות הקדם המגורשים מקשטילייה וי"ו עם היות שיכולה לומר חיני מניקה לולי כשכר. עכ"ז הוחיל ושם שוחפים בכל לולי בהניקה לו קטול כי שם מחלית שכר ושם קלבו קלבה לילמנה כיוקו זמן שלם לוקיות שכר ההנקה בכל חדם לו זולת והמחלית הוא לוקייה וחלי הלוקייה מלבד מה שיוחן ליולד כמה לשכב וכמה שתכבה לו כשוקו וכלולות שלו כמנהג התינוקות. לך למנה תנחנו החתומים כרחוקנו שמה שתקנו לדורם תקנו. לכן רחינו נ"ב לנו החתומים לתקן ששכר ההנקה יהיה מסיום והלולה כפי קעת והזמן. והילמנה שכתוכתה כפי המנהג יתנו לה חורשים מחלית שכר ההנקה. לך למנה שם כתוכתה כדת וכהלכה לנו מעמידים מדכר על ד"ת שלא תנבה כתוכתה לין לה מזונות מכח כתוכתה ויכולה לומר חיני מניקה לולי כשכר והשתים ישומו לה שכר ההנקה כפי קעת וכפי הזמן וכפי השער:

נ"כ חוגר לנו שתיקנו החכמים הללמים נ"ב ז"ל כשנין ההנקה שם מתה שם חילר כמה חדשים מחוייבים לולכ לשכור לו מינקת עם היות שזה כדין לולכ הוכר כשום פוסק שלפ מוסרי"ק ז"ל שדרכו להכיל חדשים גם ישנים לולכ הכילו לפי כמחורשים. ולפי"ם תיקנו הרלשונים ז"ל שמחוייבים הלכ לשכור מינקת הן לכנו הן לכתו עשרים חדש ויפה תיקנו. וגם לנחנו חולכים כעקכותיהם ולין לנו להרהר לחריהם ולולי לזוז מדכריהם כי כל דכריהם למת ונדק. עכ"ז רחינו לתקן שההנקה לנקבה תהיה שמונה עשר חדש ולשכר עשרים חדשים. ולרחות שכך הסכמנו חתמנו פה וחתומים החכמים הללמים כמה"ר שמואל כן דלנלן זלה"ה.

וכמה"ר מכלוף כן לסולין זלה"ה:

כחדש כסלו שכ"ג לפ"ק

כ"ז טופס פס"ד על ענין כתוכת כנין דכרין. לפי שר' משה כן נחמיאש כר יוסף כ"ע נשם לשתו הרלשונה מרת מקנין כה ר' לוי הכהן כתוכתה כדת וכהלכה מפך הל"ם ממעות יען נותן כמו שרחינו לנו החתומים הכתוכה הנזכרת כתו' וחתו' כך מהפך הנז' ומזמן המעות נתנ'. ומקנין הנז' נפטרת לכ"ע כחיי ר' משה הנז' והניחה כנין דכרין ה"ה ר' יוסף ור' לוי כני ר' משה הנז'. וחת"כ נשך ר' משה הנז' לשה לחרת ונלכ"ע והניח עם הלשה השנים כן ר' ושמו ר' לכרהם והלשה השנים הנז' שם לכרהם הנז' נכתה כתוכתה מעזכון ר' משה הנז'. ור' יוסף ור' לוי הנז' קוניקו לפניהו כתוכת לחם לנכותם מנכסי לכיהם הנז' כתנאי כ"ר. ותכעו ממנו מה שעורת הדין נותנת ע"פי רוב הפוסקים שהדין עם ר' יוסף ור' לוי הנז' ורלוי לפרוע להם כתוכת כנין דכרין מעזכון ר' משה הנז' לע"פי שהשניים קיימת. ור' יוסף ור' לוי

הנז' הוניקו קלת שטרי משכונות מנכסי לכיהם הנז' ולמרנו לשני סופרי כ"ד להשביע לכניס הנז' שכועת הכת ליפרע מנכסי יקומים. והכניס הנז' נשכעו שכועתם כס"ת כמ"ש כ"ו מיד סופרי כ"ד. ועלה כחשכון הכתוכה הנז' ממעות לדונו המלך יר"ם לחר ניכוי שליש הכתוכה כפי מה שנוהגים כדין נותנת כמנהג התושכים כהלמנות כשמנין להן כתוכתן לרכע מלות ושנים ושנים לוקיות ורכיע הלוקייה כחשכון לוקייה וחלי לוקייה ושנה פונדיונין לכל לוקייה לפי קלבה הקלובה כמעות הנז'. והנכינו לכניס הנז' שטר משכונה לחת שעל חלר משעור כן זחזון ליוסף הנז' והורה כפנינו שהם מעזכון לכיו והיה מפך מלה ושנה עשר לוקיות ועולה כניחי שלם ו"ח. ועוד משכונה לחרת נגד לחזר ר' נחמיה הכהן ולגל טלטל חמותו מפך שמונים לוקיות ועולה כניכוי שלה ג"ם כקירוב. ועוד משכונה לחת נגד הלמנת לפתר דון הלעזר די קוליליר מפך לרכעים לוקיות ועולה כניכוי שלה ל"ם כקירוב. ושם שטר משכונה לחת שהודה כפנינו ר' לוי הנז' שהיה כידו מפך ג"ם לוקיות כחנות שיושב כה ינחק כיכרינ"ל. ועוד משכונה ל' מפך לכ"ם נגד קולימלן כן כטלא שהודה כפנינו' יוסף הנז' שקכל פך המשכונה הנז' מנכסי לכיו שעולה ככל הנז' עם משכו' לחרת נגד הנגיד ר' שלול כן רמוך מפך שכעים לוקיות ועולה כניכוי שלה ג"ם כקירוב תמ"ם כ"ת נשתר לכניס הנז' כלל נכיה ככ"ם. ומעכשיו הנו מזכין לר' יוסף ור' לוי הנז' ככל פפך הנז' כמשכונות הנז' וכמה שנכו מהם זכייה נמורם לפרעון הכתוכה הנז' וכתכנו ככתוכה הנז' פרעון כל הנז' ומעכשיו הנו נותנים רשות לכניס הנז' לנכות הככ"ם מעזכון לכיהם לתשלום פירעון הכתוכה הנז'. ולרחות תקמנו פה כעיטור לחלעי לחד"ם כשלו ס' שכ"ג לפר"ק וכל שריר וכויר וקיים. והסיכה שתמרנו לנכות הכתוכה הנזכרת מהשערות הנז' וזולתם מטלטלי לפי שכתוב כתתוכה שכל עליו לפרוע הכתוכה ושאר תנאי כית דין מכל שרג נכסין וקנינין דלית ליה תחות כל שמיא ממקרקעי ומטלטלי לגב מקרקעי וקיים ע"כ. ותקומים החכם כה"ר שם טוב לחיני ז"ל. והחכם כה"ר לכרהם עוזיאל ז"ל והחכם כה"ר לכרהם כיטון ז"ל. ושנו החתומים הטפסנו טופס זה כמתמר כ"ר יע"ו ולרחות ח"פ ותחומים החכמים הללמים כמה"ר מכלוף ן' לסולין זלה"ה הסופר. וכה"ר משה כר יעקב הלוי הסופר זלה"ה:

כחדש חיור ס' שכ"ח

כ"ח טופס להיות שנעשו ערכות הנשים לכעליהן להנויס יכולו להשליכן כין הנויס ולפי מה נזק גדול שיקחו לוקן לכית הלסורים. ונער נדול להקלות להניחם שם ומה יכולו להכריח להקלות יע"ו לשלם כעדם וכשיחים הכעל יוסב ככית הלסורים היה יכול ליגש ולינן כחוץ לחר. ועל זה הסכימו מע' החכמים ים"ן והנגיד המעולה יע"ו ושנשי המעמד יע"ו לעשות נדר כזה הרכר ונוזרין כקנס נדול נמור שמהיום הזה והלאה שום לדם לא כחוץ ולא כרלון יכול ליתן לשחתו ערכה לשום נוי כעולם כשום חופן. ולשם נ"כ כדומה לו כמו כן הנו שולחים כקנס נדול נמור שכשום לד שכעולם לא תכנס כערכות על שום חוב שכעולם על כעלה ולא על הים לחר כלל. ושם ח"ו יעכרו על תכדוי מלכר שיהיו מעניתין להעוכר ולא יקנו הקפלות י"ן על שום שם שהם לפי פרוטה קטנה. וגם לא יתעסקו

כסם וכגרסם בשוס מר שבעולם . ולפי שבכך הסכימו חתמנו שמותנו פה בסמונה ימים לחייר שנת שלם מאות ועשרים וסמונה לפ"ק ויקיים · וחתומים החכמים השלמים דייניס ומנוייניס כמוהר"ר אברהם ביטון זלה"ה וכמוה"ר אברהם עוזיאל זלה"ה וכמוה"ר שמואל מאג'יו זלה"ה וכמוה"ר יוסף גבאי זלה"ה וכמוה"ר חייס כיכ'לס זלה"ה וכמוה"ר יצחק בן פיס'י זלה"ה וכמוה"ר משה בן טשטויאל זלה"ה וכמוה"ר יצחק הנרפתי ז"ל וכמוה"ר שמואל בן ג'יקטיליה זלה"ה וכמוה"ר בנימין נהון ז"ל וכמוה"ר סעדיה כרכ"ס ה"ר שמואל לבן דנאן זלה"ה וכמוהר"ר אברהם הכהן זלה"ה ע"כ ונתקיימו מקומקס :

כ"ח טופס

פור קונטו די פ'יאיר לסס מונ'יריס אלוס מדריוס פור מורוס לסס ויינן לה ליב'לר פריסס בין הנוים רונדי סי ריקריסי מונב"ה דיסנרסאייך לה לילויס סי ללסס קסלות יס"ן לין דים'לרלסס אלי פור רונדי ליס לוס פור פ'ואירסה לה לסס קסלות יב"ו די פלנאר פור לילויס סי קונדו ליל לומכרי ליסטוביסי סי פודריס נינוסייר פור לוטרה ויה פור רונדי דיטרמינארן לוס סינויריס מכמים יס"ן וכנגיד המעולה יב"ו ונבני מעמד יב"ו די פוניר נדר לין ליסטי קסטו סי מלכדן בקנס נדוי נמור קי די היום סי לדילנטרי קי ניננון לומכרי נו פור רוליגו נו פור פ'ואירסה מינה לסו מונ'יר פ'יאדורס לדינגון נוי שבעולם פור דינגונס מלנירס · סי אלס מונ'יר פור לול סימינ'לנטי מלנדלמום בקנס נדוי נמור קי לין דינגונס מלנירס קי לינול מונדו נון לינטרי פ'ואדורס פור דינגונס ריב'דס שבעולם פור סו מלדידו נ סי פור לוטרו דינגונו סי סי ח"ו פסלדי על הנדוי קי מלכר קי סירס לפינלדו לול טולל קי פסלדי קי נון דלדלן לסס קסלות יב"ו פור ניננונס מונ'יר לפילו לון מלדיבידי סי נון לינטוידלדן לין סו קסטו לין דינגונס מלנירס שבעולם ולפי שבכך הסכמנו חתמנו שמותנו פה בסמונה ימים לחייר שנת שלם מאות ועשרים וסמונה לפ"ק ויקיים וכו' :

תשרי של"ס

כ"ט טופס

פס"ר מנוחי נפש זלה"ה על ענין מעות לקרלדט · לפי שהשס מ' שלל תלמו לשמע ה"ר חנניס כי לסבלג ג"ע לוקס מחמת מיסס ונתנס לשלמס בנס שטר כתובתס וחברי לשר רליגו לנו כ"ר התקומים שטר הלוואס הנז' כוס"ך ורליגו ג"כ שטר כתובת שלל תלמו הנז' כוס"ך כדת ובהלכה מכסוס שלם מאות לוקיות כסף יען נוסן לריך לנכות הללים כמנסג התוסכים וי"ו נשלרו מחסיס לוקיות כסף יען נוסן שטות שלם מאות וחמשה עשר לוקיות כסף ממעות סוסיף · ורליגו ג"כ שכועת שלמנה שמחלו לשלל תלמו כחייס כניס יצחק וזכולן ועשריס ושלמה . וחנו לומריס ששלמה הנז' זכה בשלם מאות וחמשה עשר לוקיות הנז' ממעות סוסיף של כתובת לשו מכח כל הנז' . ולס לין שס טלטל לנכות הסך הנז' ממנו רשאי למכור ולמשכן ולהשכיר בקרקע לכיו ג"ע בכרי השלם מאות וחמשה עשר לוקיות הנז' ולית מאן דיפתק בידיס ולריכיס וזכות ביד שלמה הנז' וכ"ך מחמנו פה בעשור לחרון לחדש תשרי שנת של"ס לפ"ק ויקיים ע"כ · וחתומים כו החכם כה"ר אברהם ביטון ז"ל והחכם ה"ר שמואל חגי'ז ז"ל והחכם ה"ר משה כן טשטויאל ז"ל והחכם ס"ר בנימין נהון ז"ל והחכם ס"ר יוסף כן נבאי ז"ל והחכם ס"ר סעדיה בן דנאן ז"ל והחכם ס"ר יוסף בן עמרס ז"ל והחכם ס"ר שלמה עוזיאל ז"ל · וגס החתומים נתחתמו לנו תחומת החכמים הנז' והכרנוס והעתקנו טופס זס על נכון ויקיים · עוד היס חתום שס החכם ס"ר שמואל בן קונכיל ז"ל ויקיים שנית וחתומים החכמים השלמים כס"ר מכלוף הסופר ז"ל . וכה"ר משה בן יעקב הלוי הסופר זלה"ה :

כשלו ס"ס

ל' טופס

פס"ר על ענין שאין הפת נוטלת חלק כזכר רק כפטורת הלב לו הלס תחילה

וז"ל · לפי שהס"ס כה"ר אברהם מוריב'ן ז"ל נלב"ע וחלי"ם וקנים יתומים זכריס ונקבות שהיו לו משאתו הרלשונה שנפטרת בחייו והיה נשוי עמס במנהג הקהלו' יצ"ו וקודס שנשא לסס לאחרת עשה חלוקה עס יתומיו כפי מס שעורת הדין נותנת ור"ל כפי התקנה ועכשיו שנלב"ע הניח לשמניו שהיה נשוי עמה ג"כ כמנהג הקהלות יצ"ו · וב"ד יצ"ו מינו לפוטרופוס על היתומים קטנים ועל הנקבה להחכם השלם כה"ר יצחק לכזרדיל נר"ו ולפוטרופוס שיוך לכתולה הנז' עס פ' ופסק עמו לתת לה נדוניה כל הרלוי לה כירושת לביה וחמה ועכשיו תבע המשרך להפוטרופוס שיתן לבתולה הנז' חלקה עס לחיה בירושת לביה חלק כחלק שוה בשוה עס לחיה מלבד החלק המגיע לה בירושת לחמה · ולסיכה זאת הבינו ממנו שמ החתומים הפוטרופוס והמשרך הנז' לברר לסס מה שרלוי לג'שמילה הנז' בירושת לביה · ואין לה כי אס עשור נכסי הרלוי לה מכח הדין לפי שאין לכת ירושה עס הזכריס חלק כחלק מכח התקנה זולת כניסואין רלשונים ולא בסניים ועכשיו שזכתה ג'שמילה עס לחיה בירושת לחמה חלק כחלק ונפטר לביה לס"כ אין לה בירושת לביה זולת עשור נכסי. ועוד שמעשה רב שידענו וידוע ברורס שכל מעשה כזה לפני החכמים ז"ל והורו כן שאין לכת חלק כחלק עס לחיה זולת בניסואין הרלשונים ולא נתנו לכת הנקבה עס לחיה זולת העשור נכסי ולא יותר ולריכה שכך נזרנו שאין לה זולת העשור נכסי כנז' ס"פ בעשרה לכללו שנת שס ס"ס לו חק ומשפט לפר"ק וחתומים כה"ר בנימין נהון וכה"ר יוסף כן עמרס זלה"ה וכה"ר אברהם כן רמוך ז"ל וקיים · וחתום החכם השלם הד"ומ כמוה"ר אברהם כן דנאן זלה"ה :

עוד מלתי בכתב יד הריב"ר ז"ל הנז' וז"ל

ל"א טופס

שייך לתקנת התחילה שמוחלת האשה לבעלה ומשלמת ליורשים וז"ל

הקדמונים ז"ל לפ"כ הסכמנו לנו החתומים כמה שסכימו החכמים השלמים מן הטעמים שנזכרו בתקנתה שאין רוב נכור וכולים לעמוד בתקנת הסכמת שלשה דייני המשמרת וכתחילה שתורה כל אשה לבעלה מכתובתה הסכימו שאין לריך הודעת קרוב לפי שיהיה מצוי בעיר שלא יהיה קטטה בין הבעל לקרובי האשה · ולפיכך חזרו לתקן שבהמלא לאשה חכם מהכמי הסעמד הנמנין לדין שני לקיים דבר התחילה שהיה ואם לא ועידו עדי התחילה שהיה שם מצוי חכם אין כח בתקי' להפקיע יד מי שיש לו זכות בכתובתה שתחלה לבעלה או בנכסים שנפלו לה מבר אחר בין בירושה בין בתתנה בין בפירעון כתובה מהיום אחר בחיוה בר או אופן שיהיה והכניסתה לבעלה בנדוניה וכתב לה בתובה למנהג המנורסים וי"ו או בתנאים שים בהם בר זכות

לזולת

לזולת לאו כל כמיניה לבטל ולמחול הזכות שכוח שיש בו זכות לזולת אם לא ימלא שם מכס כנז׳. וען רשיטו שגם אפשר כזו לפעמים היא בתוקף מהבעל לבטל ולמחול הזכות שכוח. וכשמלא שם מכס שפסר שיש תיקון כרכר ותקומים כה״ר אהרן כן חיים וה״ר יצחק כן זמירו וכה״ר יעציה בקיש וה״ר יחייא בירדוגו. ע״כ

מלאתי כתוב ותחוס בסריקה״ר הנז׳ ז״ל:

שרר שמ״ח

ע״ש מזונות הבת אלא אמה שנקרשה ותבעה מזונות לבן או בת מהבעל אלא יתן לה דמים כ״פ לאם ולפתן ממה שחוס לוכל וכל שכן למורדת

ל״ב טופס כמאמר כ״ר יג״ו. כשוחזקו אנו התקומים מקובלים כיחיכת הנגיד המעולה ה״ר אברהם רותי יג״ו נשאלנו ונתננו כענין המזונות שתבעה פלוניא מורדת מהבעל עוזיאל כי החכם הה״ר שמואל זלה״ה לבעלה הנז׳ לכאלה שים לה ממנו ותאר ארחיו הערוכת עדים שהעידו שמואל החכם ה״ר יהודה הנז׳, ה״ה ישראל ג׳יכוך ומאיר כן ליג׳ה שהעידו ממה שנגזר עליהם מלפני חכמים כ״ב זלה״ה כענין המזונות שתבעו לותם הנשים שנישאו לכותי שהיו להן מהם כתוכת הכתוב מהלם שים ולמעלן שגזרו שלא יותן להן דמי מזונות כלל שלא לאם ולפתן ממה שהיב לוכל ולא המגורשת מניקה שום ולד יותן לה אלו הסנקה כנמ״ב כפסק ג׳ לקרכני מוהר״ר שמואל סיריו ז״ל ומוהר״ר שעריה אבן דנאן ז״ל ומוהר״ר עמנואל סיריו זלה״ה. ואנו נוזרים ואומרים דמה״ם הוא כנרון הזה שהשה מורדת על בעלה שלא יתן לה דמי מזונות כלל מכאן ואילך אע״פי שעד עכשיו פרע לה דמי מזונות כי לא שיפסיק לה מזונות אלא מאם לאם ולפתן ממה שמוח לוכל דכר יום כיומו. ולרחוק וזכות כיד החכם ה״ר יהודה הנז׳ שכך גזרנו ח״פ כטו״כ הו״ח לקרם לחדר הנסדר שבת שמ״ח נפש עכרך לפ״ק פה פ׳לח וקיים ע״כ. ותקומים החכמים השלמים הר״ר יוסף ן׳ עמרם ז״ל והר״ר יצחק אבוהדיל ז״ל והה״ר יוסף אלמוסניני ז״ל והר״ר אברהם הכהן ז״ל והר״ר שעריה כן ריבות ז״ל והר״ר יצחק כן שלוש ז״ל והר״ר יצחק חגי׳ז ז״ל והעתקנו טופס זה מסורף תיכה כתיכה וכמלא על נכון ומכרנו תחיות החכמים הנז׳ ז״ל ולרחוק ח״פ כמאמר כ״ר יכ״ן ותקומים החכם השלם כה״ר יעקב כן דנאן זלה״ה הסופר וכה״ר יעקב תקנ״ו זלה״ה:

חכ ש״ן

ל״ג טופס פסק דין על ענין ממרנות. כהות החכמי השלמים חכמי קהלות הקדש קהלות פ׳לח וי״ו מקובלים כיחיכת הנגיד המעולה ה״ר אברהם רותי יג״ו הלא המה החכם הה״ר יוסף כן עמרם יג״ו והחכם אברהם כן רמוך יג״ו והחכם הה״ר יצחק אבוהדיהל יג״ו והחכם הה״ר יוסף נהון יג״ו ומה״ר שעריה כן ריבות יג״ו והחכם הה״ר אברהם הכהן יג״ו והחכם הה״ר יצחק ן׳ שלוש יג״ו והחכם הה״ר יצחק חגן טוב יג״ו נשאו ונתנו כענין החגר הירוע כזה אלמלאה לשמעאל כן נפע הלוי כ״ע שמוסכנת מכח מסירה לעולו אלמנת ע׳ מכלוף ן׳ לחסן כר אלוסו כ״ע ומכרתה יאקות בת שמעאל הנז׳ לנוי וקנאה מהנוי מקעור כר הלל כן קוסאן שרצתה עולו הנז׳ לסלק לנוקה כזוזי מטעם מלרעות מכח המסכונה שים לה על החגר הנז׳, ואחר שנשאו ונתנו כדכר היטב כאו שקולים שלרכעה מהם לחרו שיכולה לסלק למקעור הנז׳ כזוזי מטעם מלרעות מכח המסכונה הנז׳ אע״פי שקנה מנוי ולרכעה מהם לחרו שיכולה ומלאו לוותנו לשלול פי החכם הה״ר יוסף אלמוסניני יג״ו שלא כמלא בלוותו קיבון מהו שכרקו כענין הנז׳. והשכים עם הקומרים שיכולה לסלקו מהטעם הנז׳ וכבן נוו לנו החכמים השלמים הנז׳, יג״ו לכתוב ולחתום מה שיראה כרוב מנין כולם כענין הנז׳ שיכולה עולו הנז׳ לסלק למקעור הנז׳ כזוזי מהטעם הנז׳ ולזכות בחגר הנז׳ ולרחוק וזכות כיד שכך נגזר ונלא ברוב מנין החכמים השלמים הנז׳ עם״ר הנז׳ ונוו לנו לכתוב ולחתום ח״פ כטו״כ הו״ח לחדם הכ יה״ל ס׳ הס״ן לוחרם פה פ׳לח וע״ח והכל שריר וקיים ע״כ. וחתום כה הה״ר יעקב כן דנאן הסופר וי״ו ונו החתו׳ העתקנו טופס זה מהעתקה הנז׳ שחתום כה הסופר הנז׳. ולרחוק ח״פ ותקומים החכמים השלמים כהה״ר מכלוף כן לסולין הסופר.

וכשה״ר משה כר יעקב הלוי הקופר זלה״ה:

חלול שכ״ב

ל״ד טופס הסכמת ענין הקידושין. כחדש חלול שנת ותויתי לת כרכתי לכם כשב״ה לויהיה תקנו החכמים יג״ו תקנה כענין הקידושין ושיה היתה ג״כ מקדמת דנא כעיר הלזו ורצו לחדש לותה מחדש שכל מי שירצה לקדש לשה מכאן ולהבא לא יקדש לותה זולת כפני חכם מחכמי המעמד יג״ו או רשה יפיכה ועשרה מישראל וכל מי שיקדש לשה שלא כפי התקנה הנז׳ שם יהיו מלויים שם עדים ויכולו ויעידו חכף ולאלתר לב״ד יג״ו הנה נקיים ושם לא יכולו עד לאחר כן מלכר העונש שיקבלו כמכות וכיסורין וכמאסר יפרעו לקופה של צרקה ב״ש. וממקדש יפרע גם הוא לקופה של צרקה מה שירצה לנגיד ולרויונים יג״ו לשר יהיו כימים הסם ויאחר ככיה החאסורין עד שיתן גט כשר למקודשת ולא יצא משם לא שכתות ולא י״ט עד שיגרשנה כגט כשר ואפי׳ אם ירצה לכיה ושמה לתקה לו לא יצאנה עד שיגרשנה גרושין גמורין. ואח״כ אם ירצה לעשות ניסואין מחדש הרשות כידה. וכל זה אנו נוזרין ככח נח״ם ומוכרזה שתקנה הזאת כר״ח חלול שנה הנז׳ עכ״ל ותקומים הרכנים המוכתקים כמוהר״ר יהודה עוזיאל ז״ל וכמוהר״ר שעריה כן ריבות ז״ל וכמוהר״ר יצחק אבן דנאן ז״ל וכמהר״ר יוסף אלמוסניני ז״ל וכמהר״ר וידאל הצרפתי ז״ל וכמהר״ר יעציה בקיש ז״ל וכמהר״ר יוסף כן חביב זלה״ה:

שכט שכ״ב

ל״ה טופס פס״ד. לפי שר׳ אברהם כן נור נלב״ע וחיו לרכנן ולכל ישראל שכך ולא הניח שום זרע. וה״ר שמואל לחיו רצה לכנוס לת יבמתו לשת לחיו הנז׳. ומריס לשתו עכבה על ידו כחומרה מלחר שנתחייב לה כשטר כתובתה שלא ישא לשה לחרת עליה כחייה כי על פיה ורלונה ולא ישא לשה לחרת עליה כחייה שלא על פיה ורלונה שיפרע לה סך כתובתה כמעות מוטבע. וה״ר שמואל הנזכר טען שאין לו כמה לפרוע כתובתה כי אם כשוה כסף קרקע ושלטל ולאחר שנשמענו אנו התקומים טענותיהם ותשובת מורשה מריס הנז׳ וה״ר ס׳ הנז׳ ונשאנו ונתננו כענין זה היטב הסכמנו ונזרנו שיחריטו שתם כפני הר״ס הנז׳ שם יש לו מעות מוטבע כסף או זהב או כלי כסף וכלי זהב שיתננו לפירעון כתובת מריס הנז׳. וככלל

וכלל החרם שלא החכיח שום מעות ושלא נתן שום מתנה ע"מ להחזיר לא מעות ולא כלי כסף וכלי זהב לשום נכרי. ואחר שיחרימו ויברר כל מה שיש לו מעות וכלי זהב וכסף יתנהו לפירעון כתובתה. ומה שיחסר לפירעון כתובתה יפרעהו כשלשל שוה כסף כפי מה שיומו שוה בשוק בפירעון מיד ושם לא יפסיק השלשל לפירעון כתובתה יפרע לה בקרקע כפי מה שיומו שוה בעת הזאת אחר ההכרזה הראוים כפי הדין והדין הזה שהקמנו הוא ג"כ ככל מי שרוצה לגרש לא לשתו שעה היות שכתוב בכתובה שנתחייב פ' לפרוע סך הכתוב מהמטבע הנוהג בזמן הודאת הכתובה לא נכתב המטבע רק לענין שם יוסיפו עליו או יגרעו ממנו או שם ירצה לגרשה במדינה אחרת יפרע לה מהמטבע הנוהג במדינה שנשא שם לענין הפירעון הואיל וכפי הדין כתובת אשה כזכורית לע"פי שכתוב בה בפירוש כמנה ומאתים דינרין מזוזי כספא לינו מועיל תנאי המטבע שלא לענין הנ' דלא עדיפא אשה מכ"ח. וכמו שהדין כ"ח שם לא כתב לו בפירוש שיפרע במעות ולא כדבר אחר דאפי לפרוע שום כסף כן בפירעון כתובה הואיל ולא כתב לה שיפרע במעות ולא כדבר אחר דאפי לפרוע בכתובה שום כסף. ועוד שעיקר חוב הכתובה היא בשומא. לכן הקמנו שהתקומים שדין פירעון כתובת אשה וכ"ח בזמנינו זה שום וכ"ם בגרון זה שאשה הקנו לו מן השמים. ולפי שכך הקמנו ח"פ בעיסור שמצעי לשבט שנת כשל"ג ולבינו לפ"ק פה פ' שם יע"ל ע"כ. ותקומים הקבס הקה"ר יוסף שלמוסניגו ז"ל והחכם הה"ר יהודה עוזיאל ז"ל והחכם ה"ר אברהם הכהן יו"ו והחכם הה"ר יצחק בן שלוש ז"ל והחכם הה"ר יצחק בן צור יו"ו והחכם הה"ר יעקב חאגיז יו"ו והחכם הר"ר שמואל בן דאנן יו"ו. ואנו התקומים הטפסנו טופס זה מהתוך כמאמר כ"ר יו"ו ונתאמתו לנו התקומות של החכמים הנ'. ולרעיה ח"פ ותקומים החכמים השלמים הה"ר מכלוף בן יוסף הסופר ז"ל וכה"ר יצחק בן יוסף הסופר ז"ל:

שם שנ"ג

ל"ו טופס ענין התקנה הקדם ע"ש הניאוחין שאם לפוף עשר שנים לא יהיה לו זרע לא זכר ולא נקבה שיכול ליטא לאשה אחרת. ולויכס לפי' בתוך עשר ואפילו יהיה לו זרע:

בהיות שנתקבלו החכמי' השלמי' ונתני המעמד יו"ו והנגיד המעולה כב"כ מדרש רשמון הי"ג ונשלחו ונתנו בגרבי הקהלות יו"ו וכדקו בגרות החיפוש ומצאו לוך בעונות כמה משפחות נעקר שורש נזעם מן העולם בסבת תנאי שלא ישא אשה אחרת עליה. וג"כ מצאת וכוס אשר היה מצוי ממנות התורה נתבטלה ג"כ מצד הסבועה הנ' ורצו החכמים יו"ו שבעון זה לבד יתעכב קץ המשיח ולכן הסכימו החכמי' יו"ו עם חנשי המעמד והנגיד יו"ו לתקן המעוות לכל יהיה העון הזה לפוקה ולמכשול מכאן ולהבא כי לא מצאו לתקן מה שעבר כי מי יוכל לתקן את אשר נעשה כסבועה כה"ת. והתקנה היא עז"ר שכל איש שיש לאשה מכאן ולהבא אם אשתה עמו עשר שנים ולא ילדה או לפולו וילדה ומתו הבנים שילדה בתוך עשר שנים ולפוף עשר שנים לא היה לו זרע בין זכר בין נקבה. שיכול בעלה ליטא לאשה אחרת עליה בחיי ולא יתן לה לא גט ולא כתובה. זולת אם ירצה בעלה לגרשה הרשות בידו. ואם יהיה לה זרע בשנת י"ל לניאוחיה ומת הזרע הקוף מונה לה ג"כ עשר שנים לאחרות וכן עז"ר:

עוד תיקנו החכמים יו"ו שמכאן ולהבא ג"כ כל הנושא אשה ונפלה לו אשת לחיו ליבום לפי' בתוך עשר שנים ולפי' אם היה לו זרע מאשתו שיכול ליבם לת אשת אחיו דאשה הקנו לו מן השמים ואינו צריך ליתן לאשתו לא גט ולא כתובה וכל הנושא מכאן ולהבא על דעת כן הוא נושא והחכמים יו"ו מחזיקים התקנה הזאת כל ימי עולם. וזאת התקנה קבלנו עלינו וכנינו וכני כנינו עד עולם כנזכרת נס"ם ומינה לא נזוז ולכן כל סופר מסופרי כ"ר כשסת התכובה יוסיף בתנאי שלא ישא וכו' לא כפי התקנה האחרונה או על פיה ורצונה ואם ישא אשה אחרת וכו' ושלא כפי התקנה שיפרע לה כל מה שהחזיק לה ע"ש ויפטור אותה בגט כשר לשלשל זאת אם התקנו החכמים יו"ו בסוף חדש לא יכ"ל מעשת גם"ן לפ"ק. וכרוזא קדא בחיל בכל כ"כ כיום ש"ק בחדש אלול המרוסא מעשנה הנ' וסברו וקבלו כל קהלו' הקדש יו"ו ומכאן ולהבא כל מי שמעיז את בתו בעיר הזאת בשלשלת של פ' לפ יע"ל ידע שעל דעת כן הוא משיאה ע"כ טופס שהגהנו מהקורף תיבה בתיבה ולקיים כל דבר ח"פ להוריע הזמן שנעשית התקנה הנ' ותקומים הרבנים המובהקים כמהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמהר"ר שעדיה בן ריבוח זלה"ה וכמהר"ר יצחק בן צור זלה"ה וכמהר"ר שמואל בן דנאן זלה"ה:

ניסן שנ"ט

ל"ז טופס שהשמיעה החרשה האחרונה בענין הניאוחין שאם לא יהיה לו זכר לפוף עשר שנים שיכול ליטא לאשה אחרת:

בהיות שמקדמת דנא שתקנו התקנה החרשה למי שיקח לו אשה כתנאי שלא ישא שום התקנה וחילך שרשאי לקחת לו אשה לאחרת בפוף עשר שנים לניאוחיו אם לא ימצא לו זרע ממנה בחיים בפוף העשר שנים. וכאותה שעה במדינו להקהל שנית לבקש תקנה לאותה שלקחו שיש בתנאי הנ' קודם התקנה החרשה הנ' לפי שרצונו שהרבה שהם מחוסי כלי זרע מפאת התקנה הנ' ולא כח לידי גמר עד היום שנתקבלנו שנית לבטל ולשתת בענין הנ' וגם לניאוחיו אחר התקנה הנ' שרשאי כל אחד מהם לקחת לו אשה לאחרת להכנות ממנה לאחר עשר שנים לניאוחיו אם לא ימצא לו ממנה זרע זכר בחיים לפוף עשר שנים לניאוחיו לפי שהיה לו ותת ח"ו קודם העשר שנים או לא"כ. ולפי"ש שבתקנה לא נזכר כי אם זרע סתם. רצונו לחדש שיהיה הזרע זכר ולפולו מי שקבל עליו התנאי הנ' שלא ישא וכו' כשבועה. ואנו פוטרין אותו מהשבוע' ומתירין לו היתר גמור שמעכשיו אנו מפקיעין שעבור הכתובה לנבי התנאי הנ' מטעם הפקר כ"ר הפקר הואיל והוא לדבר מצוה. ולרעיה שכך הסכימנו ותקנו ח"פ בעיסור אחרון לנישן שנת ליהודיס היתה תורה ושמח"ם לפ"ק כפ"ש יע"ל ע"כ. ותקומים ע"ז החכמים השלמים הה"ר שלמה עוזיאל ז"ל והה"ר אברהם הכהן יו"ו והה"ר שעדיה בן ריבוח יו"ו והה"ר יצחק בן צור יו"ו והה"ר שמואל בן דנאן יו"ו והה"ר יעקב חאגיז יו"ו והה"ר וידאל הצרפתי יו"ו והה"ר אברהם הכהן הרופא יו"ו והה"ר שמואל ן' חביב יו"ו:

ל"ח ום"ל כתוב גם אנו התקומים הסכמנו בתקנת הכ"ל כראוהינו שהיה קועלת הקהלות יצ"ו · ולראות ח"פ בזמן הכ"ל והכל שריר וקיים ותקומים ע"ז הנגודים המעולים החכם ה"ר ועקב ניקלטוליוה והנכון ה"ר דוד ן' זמירו יצ"ו ותנאי המעמד וסם הנכון ה"ר יוסף בן נחמיאש יצ"ו והנכון ה"ר דיור נפ'לוי יצ"ו והנכון ה"ר שמואל קטן יצ"ו וה"ר מסעוד בן חקוק כ"ע וה"ר משה סונסין יצ"ו וה"ר יהושע קורקוס יצ"ו והנכון ה"ר מאיר הלוי יצ"ו וה"ר יהודה פימינטא יצ"ו וה"ר שלמה הכהן שלחדאר יצ"ו וה"ר יוסף פ'רנקו יצ"ו וה"ר משה שלעזר יצ"ו וה"ר שמואל הכהן יצ"ו וה"ר יונה בן שניור יצ"ו וה"ר כניימין תנזי יצ"ו ור' שמעיה חסאן כ"ע ור' פנחס כהן יצ"ו כר נחמיה כ"ע וה"ר יהודה בן ימין יצ"ו כר יעקב כ"ע וה"ר מאיר בן עמרם יצ"ו · ואנו החתו' הנמנו למטה זה מתורף ונמצא על נכון ונקלמתו לנו תקומות החכמי' והנגידי' ותנאי המעמד הנז' יצ"ו ולראות ח"פ והכל שריר וקיים ותקומים החכמים השלמים כהה"ר יעקב בן דנאן הקופר זלה"ה וכהה"ר מכלוף לקולין הקופר זלה"ה :

חתון ס"ם

ל"ט טופס הסכמה לחרת על ענין הנז"ל שלפי' יהיה לו זרע זכר שם יהיה לונם

ניכר לכ"ר מחמת השם שיכול ליקח אשה לחרת :

בהיות שחרונו המלך יר"ה כימים השלו שעברו לחר התקנה הכתובה כעבר הלז יצא דבר מלכות מלפנינו להפקיע כח תנאי שלא יצא בכל מדינות מלכותו וכל מי שירצה לקחת לו אשה על אשתו לף על פי שימצא לו ממנה זרע זכר עשה יעשה ונם יכול יוכל ולית דימחה בידיה ולאשר דבר מלך שלטון ודיבת דמלכותא דיבת עמרו קלת לנשים ופרנו נדר התקנה הנז' ולקחו לשם אשה לחרת על השם הראשונה שים להם ממנה זכרים ונקבות להשביע ירם ולמלאת תחותם וכעשתה לרתה וכמעט קע רלו הנשים לעבור על דת יהודית · ולכן לנדור כל פרלה עמרו קלת לנשים רוחי פני המלך יר"ה בהסכמתינו ובהסכמת לנאי המעמד יצ"ו וחילו פני חרוננו המלך יר"ה להיות דבר הניחולין שירצה כל כך ישראל ליקח על אשתו מסור לב"ר שיהיו כימיו ושנת פניהם לדבר הזה·לכן רצינו לתקן המעוות כדבר אחר שים כו לורך מלוה שכל יום שיהיה נשוי וירצה לקחת לו אשה לחרת על אשתו בחיות ממנה זרע זכר ורחם לב"ר אשר יהיו כימים שהם לונם נכר לב"ר אלהים · ופירש הרב יעב"ץ ז"ל משם הרב הנדול מוהר"ר יעקב כן דאנן ז"ל היכא דאיכא חולי המונע הלידה או חולי המונע קשמים וכיולא מחמת שאשה שים לו · לזו הרשות כידה להפקיע מעליו כח תנאי שלא יצא לשיכל לקחת לו אשה לחרת ולף על פי שקבל עליו התנאי שהוא בשבועה אנו מפקיעין התנאי ההוא מעכשיו שפקעה נמורה ומתירין לו שבועתו ולא יהיה לנו קטון לפוקה ולמכשול כל זה רצינו לתקן נוסף על התקנה הנז' בין בחולפים בין בחוויס בין בעתידים לפנשך וה' יכרך את עמו כשלום · ולראות ח"פ בעיסור לחרון לחדש חשון שנת לעברו שכ"ם לחר לפ"ק נשם דיוני העירה פ'שם יע"ה ע"כ והחומים החכמים השלמים שם"ר שלמה עוזיאל ז"ל ושם"ר יהכרשם הכהן יצ"ו והה"ר שעדיה בן ריכות יצ"ו ושר"ר יצחק בן לור יצ"ו ושר"ר שמואל בן דנאן יצ"ו והר"ר וידאל הלרפתי יצ"ו · ונתקימתו לנו תקיומותיהם ולראות תתמנו פה וקיים · ותקומים החכמים השלמים הר"ר ועקב בן דנאן הקופר זלה"ה וכהה"ר מכלוף בן לסולין הקופר זלה"ה :

וזה נוסח פסק דין שנמצא על הענין הנז"ל

מ' לפנינו כ"ר תקומים התרעם ועקב כר שמואל בן קופלן הלוי כקומתו שלא זכה להכנות מחשתו רבקה בת ה"ר יהודה חערפנ'י נ"ע כי זה לו כעבר שנים בקירוב נשוי עמה והיה משכלת מה שיולרה וקלקה מתיש כמעיה וכבן תכע שורת הדין לפנינו להרשותו לקחת לו אשה לחרת לולי יכנה ממנה וברלותינו קביעתו הנכונה כפי התקנה הלחרונה פעורנוהו מתנאי שלא יצא וכו' שהחזיק לה על עלמו בכתובתה וגם התירנו לו שבועתו שנשבע לקיים התנאי הנזכר אע"פי שקדמה הכתובה הנז' לתקנה שכך היתה התקנה אף לניחולין קודם לה · ולראות וזכות כידו ח"פ בעיסור למצעי לחב יום ל"ל שנת כשמ"ך לפ"ק עכ"ל וחתו' עליו הרבנים כמוה"ר שעדיה בן ריבוח זלה"ה וכמוה"ר שמואל ן' דנאן זלה"ה וכמוה"ר וידאל הלרפתי זלה"ה :

מ"א טופס פסק דין ר' שייך לענין הנ"ל כין היכח והיכמה :

בענין התקנה החדשה שער התקינו בה שלא נפלה לו לשת לחיו ליבוש שיכול ליכח ולפי' תוך עשר שנים ולפי' יהיה לו זרע · כתב מורינו ה"ה הריין המצויין כמה"ר יעקב לבן נור ז"ל בשלה שלולי חכמי פ'לם יע"ל בענין יבמה שנפלה לפני יבם ולין היבמה רולה להחייבם מבמה לחתלוות בשער כתוב בשלה בתרובה ולחת מהם שלין לו במה לפרנס וגם הוא נשוי לשה · והכריח שם שבין שהות נשוי לשה מלות חליצה קודמת לכל מלעשה שלין לו במה לפרנס ולין כופין חלה בתרוב טענת שלין לו במה לפרנס ולשער כתוב שם בתרובה · וכתב ולע"פי שבספר תקנות קדמונינו נמלאת תקנה שתיקנו בשנת נפ"ן לקיים מלות יבום לפי' בנשוי ולפי' תוך עשר שנים לניחולין ולפילו היה לו זרע מלשתו הרלשונה לא כלו בזה לחלוק על הריב"ם ולומר דלפי' בכנון דת מלות יבום קודם (פי' שלין לו במה לפרנס) דבל עלמם לא כלו לתקן חלה על מה שנוהג ליבם עם לשתו דלשונה שקודם התקנה היתה יכולה לעבב עליו חלה ליבם על דברת שבועת חלהים לשר נשבע לה בעת ניחולים חלה ישת לשה לשת לחרת עליה וכמו שמבואר בפוסקים דקיילת נמי שבועה חיבמה בבולל ולפיבך תיקנו דמשם וחלאה יבררו בשבועה שלא ישת חלה ע"פי התקנה שבזה לא תקול בלל שבועה חיבמה ולא קובל לשתו דלשונה לעבב עליו בשום לופן · לבל הדין לשר בין היבמה עלמה ובין בדקלי קלי ולא דברו בו מבמי התקנה בלל · וזה מוברח בלשון התקנה שבן בתוב וז"ל עוד תיקנו וכו' שמבין ולהבה בל הנוסח לשה ונפלה לו לשת לחיו וכו' בבתוב בתקנה לעיל ומוכח מתוך לשון התקנה שלא בלו חלה לנרוע בה לשתו דלשונה לא לנרוע בה היבמה · ול"ב עב"ל דחלה מיירו מבמי התקנה שלא בשהיבם והיבמה שניהם חפלים ביבום אבל בשאחר מהם מעבב ושאר הדבר למה שיתן הדין ובבר נתבאר דריב"ם ומרן ריק"ש בתבו בפסק להדיוק דבזה לפי' להרי"ף והרמב"ם מלות חליצה קודם (ול"ב רלוי הוא להביא דלוק מהרא"ם שבתב דבהין לו במה לפרנס בופין לחלוץ תע"ב דם"ל דמלות חליצה קודמת בין

דבכהן דיהן תוכס נשוי לאשה וכפר כתבנו דבנשוי לאשה כ"ע מודו דמצות חליצה קודמת) וק"כ כשהיבמה רוצה בחליצה לה שומעין שאמרה כהלכה הלך שוין לכוף בטענה זו לכך הלך בהלטרף עמה טענת הנאמרת מנורש"ם ז"ל כמכותר בלשון תשובת מרן מוהר"י קלרו ז"ל שהעתיק מהר"י הלוי וכנז' לעיל. וק"כ כנהון דיהן דאוכח טענת חין לו כמה לפרנס מצורף לקיומו נשוי ורלוי לפיכן מהרש"ם ז"ל דכופין וכפי מה שפי' מוהר"ם הלשיך ז"ל בדבריו עכ"ל. ומוכח מתוך דברי המחלה נס מתוך דברי מוהר"ם הלשיך ז"ל בסימן י"ק דבחין לו לפרנס מצורף לקיומו נשוי ורלוי לפיכן כנז"ל לפי' לומו נשוי לאשה לפיכו יע"ש ולפיכך

דמלות יכוס קודמת כופין לחלוץ:

קמון סס"ג

טופס תקנה על מכירת היין

מ"ב בהיותינו לפנ המחומי' מקובלים במחמר ארוכינו המלך יר"ה בכית הגניד הס"ר לברהם רוחי ז"ל לשאת ולתת בתיקון בקיעי עירנו בהסכמת הרשות הגניד המעולה הס"ר משה הלוי נר"ו רלומו לחדש התקנה שתקנו מקדמת דנא לבלתי ימכור סוס כר ישראל לא יין ולא מיס שרופים הנקראים מה לחייה לשון נכרי הן יהודי הן גוי הן חיס הן לשה הן לדומי הן ישמעאלי הן פרסי הן עלב, הן משומר בתוך עשר שנים מקיום. ועין רלומו שכמה שנשים השחיקו התעיבו עלילה בעשותם המזמתם עד שולאו כמה פרלות כישראל ולוחה על היין בחוצות מיום שנפרץ הגדר ולכן לנו החחומים מנדים ומחרימים ומשמתים ומלרירים בכל לילות הבריה הכתובים בספר תורת משה כל לים ולשה שיעבור על התקנה המזכרת בתוך זמן הנז' לא יאכה ה' סלוח לו ורכפה בו כל הלכה הכתובה בספר התורה. וכללל החרם ג"כ לנו מנדין ומחרימין שפילו לנוקנו במתנה למי שלינו בן בריה בשום ענין בתוך הזמן הנז' ועל המערימים ג"כ להניח הכוס בפני הנוי כדי שיקחנו הנוי הס בכלל החרם. וכללל החרם ג"כ שלא יניח שום בר ישראל נוי או ישמעאלי או לדומי הן סוחר הן זולחו לשתות יין או מיס שרופים בדשות הישראלי לפי' יכיחס הנוי משלו בשום ענין בתוך הזמן הנז' ולע"פ שיזמין הישראלי לנוי או לסוחר לדומי לשעור שלנו לא יניחנו לשתות יין נסך בדשותו. וכל זה יובן בתוך העיר הזאת עיר פ'לס יע"ה ושתי פרלסות סביבותיה ומי שיסים לו שבוי שלינו בן בריה מתנת כספו דשלי לתת לו כוסות של יין או מיס שרופי' כתנאי שיהחס השבוי ההוא לפני לדונו. ולא נכנס בכלל החרם הנז' הניד המעולה הנז' נר"ו שהוא דשלי לתת יין או מיס שרופים למי שירלם לפי' למי שלינו בן בריה. ומעכשיו הנו מתירין לכל העובר על התקנה הנז' בכלל ופרט שמלבד שיכריזו עליו בשוקים וברחובות בתרועה ובקול שופר במתורס ומנורה לשמים ולבריות וגס יענש בגופו וממונו לפי דלות עיני הניד המעולה הנז' נר"ו ולקויים כל דבר ס"ס בעיבור לחרון לחסון שנת ועלו מושיעים כה"ר ליו"ן לפ"ק כס' כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בלרן פה כפ'לס יע"ה ואינה

תחומה:

כסלו סס"ג

מ"ג טופס הסכמה לחת על עניו הכתובה שהיה למנהג הקהל הקדוש קשטיליאלטוש יע"ן על עניו מחילת הכתובה: כרלותינו לנו החחומי' שהרכה נשים הנשואות לבעליהן בכתובה למנהג

החתומים העתקנו טופס זה כמאמר כ"ר יצ"ו וקנגיד המעולם הנ"י וגרשום מ"ה לאחר שנתלמדו לנו תקיעות חכמים הסלמים הנ"י וקיים. וחתומים החכמים הסלמים כהה"ר יעקב בן רבנן הסופר זלה"ה

וכה"ר מכלוף בן לשולין הסופר זלה"ה:

טופס תקנה על ענין הנ"ל כמחילת המחוכה

מ"ד בתשעה לחדש שבט שנת שמש וחמש לפ"ק נתקן מלפני החכמים הסלמים

הנ"ז להלן יצ"ו שבשרו בחיים מהנ"ז לעיל שכל כיוצא ומחילה שתורה כל לשה לבעלה מכתובתה להפקיע יד יורשים לו יד זולתם שהיה להם זכות בכתובה הסיף. בהמצא לשם ק' מחכמי המעמד שבמנין לדין שני לקיים המחילה הקיל מיהו לריך להמצא שם החכם שהוא לפי' בלשה שנפלו לה בכסים בירושה ממקום לאחר או שנטלתם מאיש לאחר כמתנה או בפירעון כתובה בכולם בעינן שימלא שם חכם למנה קרוב שיש לו זכות בכתובה שמחבטלת לה בעינן שימלא לשם לפי שלו יהיה מלוי בעיר כי לא מלינו החכם שני בכולהו נשים שיורו מחילה לבעל להפקיע יד חזולת שיש לו זכות בירושתן. (כתב מורי מנחם סרירו ז"ל ור"ל מכלן משמע שהכל מסור כיד החכם לבטל ולפי' יהיה כתוב בתנאים שע"מ כן העניק לה מנדוניית מדקאמר בכולהו נשים עכ"ל וכן משמע נמי יעב"ץ) ולרשום שבך חזרו לתקן וכן לנו החכמים הנ"ז ה"ה הה"ר שעריה נ' ריכות יצ"ו והה"ר יצחק לבן טור יצ"ו והה"ר שמואל לבן רבנן יצ"ו והה"ר ורדאל הנרפתי יצ"ו והה"ר יעקב חאג'יז יצ"ו והר"ר שמואל לבן חביב יצ"ו לכתוב ולחתום מ"פ בזמן הנ"ז גם בהסכמת הנגיד המעולה ה"ר דוד לבן זמירו יצ"ו בכתוב וחתום מידם בדף כ"כ. ובזמן הנ"ז נתנו שפיולו לך יהיה החכם מלוי שם שני בשלוך לאחד מהסופרים לך החכם ויעידו שהיה זה בהסכמת החכם נתס יעב"ץ:

לויר ממ"ח

טופס תקנה על רבוי הסעודות שבזה ים הספד לעניים

מ"ה מפני שרבו כמו רבו משלוח לב שבנגו בעניני המסים ושערי הספעה

רחוקים ורחינו שהקהל עם רוחקם ומיעוט הספעתם מוכרחי להוליך הולחות יקירות בעניני הסעודות עניים ועשירים ולוקחים ברכיה כדי לשמח כמותרות מפני שרוחים לחריס מתפקריס ומוליחים שלח בשמחם לבן גם מי שהוא רחוק לפרנסה הוא מפסיד ומוליא הולחות כמותרות כדי שיהא עשיר כמעשיו גם למוספעים לבן כדי למעט במותרות לזכות כל הקהל כאחד רחינו לתקן שכל מי שהוא נוהג לעשות לבניו קרוב לאב השבועות שעודות הנקריאים שלכתחיים אין לו רשות לעשות כי אם שעודה אחת בלבד מי שהוא נוהג לעשותה בערב אב השבועות ועשתה ומי שהוא נוהג לעשותה קודם יעשתה קודם ולא יעשה בה תרנגולים ולא בני יונה וכיוצא בהם בלל וכן ג"כ בשום שעודה לחרת לא של חתן וכריח מילה או פדיון הבן וכיוצא בזה וכן שלוחים לקרוביהם ומיודעיהם שכו"ת ועשתו"י לא ישלחו בהם תרנגולים ולא בני יונה אבל לעורך מלכל החתן ומכלה בלבד או שום בעל הבית לעורך ביתו או לזמנת עורחים יעשה מה שירלה ותקנה זו תהיה נוהגת בקהלנו יצ"ו מהיום ועד תשלום שתם שנים ושף לשת"כ אין לה תיתר כי אם ברשות כ"ר וקלת מרלתי הקהל וספורץ גדר לעבור על תקנה זו ים רשות כיד הנגידים ורלתי הקהל לקנסו לפי רלות עיניהם. ולרשום שבך תקנתו והסכמתו להנלת הקהל ושל"ו חתמנו לחר שהכרזנו ע"ז בעשור למנעני לחדם לויר שנת כי מלהבת ה' תקבס לפ"ק פה פ"שם יע"ח עב"ל התקנה והחומים החכמים הסלמים ה"ם כה"ר יהודה כר יוסף עוזיאל זלה"ה וכה"ר וידאל הנרפתי זלה"ה וכמוהר"ר מנחם כבהר"ר דוד סרירו זלה"ה וכהר"ר שמואל לבן רבנן זלה"ה וכהה"ר מימון לפלנלו זלה"ה והכרנו מהימותם ולת"כ החומים רלתי הקהל ה"ה מימון בן רבנן ומשה הכהן ולברהם נ' שמואל ומשה נ' סוכהל ויעקב נ' לבלזי ודוד נ' תמוז ועובר בן סוסלן ומשה כיב'לם ויהודה בן מכלוף בן לרהמן ושלמה נבלי ולברהם בן יהודה קקב'לוירו:

חמוז התכ"ח

טופס תקנה על ענין הנדקה שעניי העיר שם קודמים לעניי עיר לחרת לפי שבך הוא הדין

מ"ו מפני שנתמעטו שערי הספעה רבו כמו רבו עניים בעירנו זלת ונתמוטטו כמה וכמה בעלי בתים מחמת רוב הלרות מסים וחרטונות מיניס ממינים שונים ולא מלאו לנשי חיל ירישם להחזיק כיר העניים הנ"ז ולקיים מלמר רז"ל עניי עירך ועניי עיר לחרת עניי עירך קודמין וכו' לפי שהיו לך שבוע ושבוע שלא יכולו שפם לו שבעם עניים משלר מדיות המערב ונדולה על כולן שלו הבתים מתשכנו ופולוניות שאר רוכס בכולם מביתים לגרות חתומות שבתים מתרנס לנורך פדיון שבויים ולחר כך קנלה רעתם שמזייפים לגרותיהם ונוטלין ממון כזרוע וכיוצ רמה ולחר כך פוערים פיהם לבלי חוק ומתכרים רבריס רעים ועניי העיר עם שאר עניי המערב נדחים כמתנה משוטה שאר לך תועיל לכלום על כן הסכמנו אנו החתומים הסכמה נמורה שלא תופר ולא תתבטל שכל הבא לשחול מארץ לשכנו ופולונייא וסביבותיהן אין לו מהקהל כי אם שני לירייאלים ולא יותר הן יהיה חבס או מהמון סעם או לפדיון שבויים וכיוצא. וכל הרוצה לתת יותר מזה הן הקהל הוא עובר על הסכמת כ"ר והקהל ורבריו בטלים ואין שומעין לו בלל וארי הוא נוזל לת הרבים ונוזל ענייהם ולפי שבך הסכמנו וקבלנו ואין להסיב כמשך זמן עשר שנים לכן חתמנו כר"ח תמוז יה"ל שנת טוב להודו"ת לה' לפ"ק ע"כ וחתו' החכמים הסלמים הרבנים המובהקים כמהר"ר מנחם כהה"ר דוד סרירו זלה"ה וכמוהר"ר וידאל הנרפתי זלה"ה וכמוהר"ר מימון לפ'לנלו זלה"ה והכרנו תהימותם:

תמוז התפ"ס

טופס ענין הסכמת הסודכין שלא יהיו ג"כ כי אם כהמלכת כ"ר יכ"ן

מ"ז עם היות שקרמונינו נותני נפש תקנה תקנה הנונה ויסרם בענין הקידושין שיהיו לפום נבריא לקדם שום בת ישרחל כי אם כמאמר כ"ר יצ"ו:

עוד רחינו לתקן התקנה לחרת בענין הסודכין ישן רחינו שהשעה מריכה לכך ומוב שמהיום הזה ולחלה עור כל ימי מלכן של כן בריח שיבח מלרן לחרת וירלה לשרך לשם פה פ"שם יע"ח שין לשם לעשות סודכין שלא כהמלכת כ"ר יצ"ו וכשני מוקדמי הקהל יצ"ו וכל מי שיעבור לעשות סודכין שלא כהמלכת כ"ר יצ"ו וכשני מוקדמי הקהל יצ"ו לא לכר שיקבלו עליהם המשרך והמשתדכת עונשין ויסורין כאשר ירלה לפ"ר יצ"ו ולמוקדמי הקהל יצ"ו כי אם נוסף ע"ו ופרעו המשרך והמשתדכת קנס לעניי הקהל יצ"ו מהם

לוקיות מכט"ק לכל לאחר · וסופר כ"ר י"ל שיהיה מצוי לפס יפרע ג"כ קנס לענני הקפל יג"ו חמשים לוקיות קדו' ויסתלק מלומנותו לת זה רלוונו לתקן לגדור פרץ לשבר מתעלות הלשנות הפורלים גדר הכלים מלרץ לחרת לשרך לשה וממירים דקס רחמנא ליצלן לכל יסובו לכסלה · ולריהים ח"פ כשלשה עשר לתמוז יה"ל שנת נס ה' יק"ן הטוב לפ"ק לנחנו לולה פה דיינו העירה פ'לק יע"ל. וקהומים החכמים השלמים הרבנים המובהקים ה"ה כמוהר"ר מנחם סרירו זלה"ה וכמוהר"ר וידאל הלרפתי זלה"ה יכמהר"ר יהודה ן' עטר נר"ו לכו"ר וכמוהר"ר שמואל הלרפתי זלה"ה והכרנו מחימותם ולת"כ מהומים רלשי הקהל ה"ה דוד ן' למוזג ואברהם ן' שמול ושמואל ן' רבלן ויעקב ן' לולזלי ויצחק ן' יוסף ן' דוד ויחיו ואברהם קב'לוירו:

טופס הסכמת נדבת ירושלים תובב"ה

מ"ח בהיות

שהגיעה לליונו מנו החהומים על ידי לירי לשונים שלמים וכן רבים ירלי לולהים שלח שמה ח' הנעלה ה"ר שלמה ן' חני נר"ו וחיטים ה"ר מלוד מלוימרלן נר"ו לגברת יפה ומנוסה כי"ג נפה חהומה מידי חכמים קדישי עליונין חכמי עיר הלמת ירושלם הכמוים תוב"ה ובקדישתו לגברת המהוללה נתקיים בנו בעונינו מלי דלמור רבנן לליש שמינה וקון מכלוב בקוכה נשפך לבנו בקרבנו ולבב כל העם נמס ויהי למים יען חשבנו לעת מרפה ושנה בעתה קוינו לבשורות טובות ושנה בכי ונהי יגונות רבות · קול קדרה במתנה העבריה · כרתה ושבריה · בכל יום ויום לרות גוברים · וילרי נכריה מתגברים · זה מצפיל וזה מחריב · תכפונו בלהן וזעזוע כמה הרפתקי · קדקי ועקיבי · עדו עלן ונוסף על עוניבו · בית קדשנו ותפארתנו · מלבר הוא למרמס גם בית הכנסת המיוחדת מימי הרמב"ן ז"ל שים שלהים קדוש הוא לירע כה מה שהורע וספרי הקדש ממושכנים · והקהלות הקדושות עיר ירושלם תוב"כ כשבויים · הם ליום מה זלת היה לנו · הוי נח לנו כי חטלנו · הם לקחה נבירה וכו' הם מלור עוונים ככה מה יעשו שלר לבריה · וכשומענו שברות התכופות לחרנו מה נעשה לאחותנו · והכסף שלל מכלנו · וכלנו עד כיס'נו ולין עוזר לנו · יען וביען כובד המסים והתרנוניות · מכלה שפילו קנויות · ועם היות הקהלות הקדושות קהלות פ'לק יע"ל בשער · בלחן מופלג קמנו ונתעורר בשוקים וברחובות ללקט שבולי החשר בני קהלתנו ושל"ו ועשו כפי היכולת הלפשרי לעת כזלת עם היות שלין הקומץ משביע לת הלרי ולין מדרך העיר הלזו למתנה כזלת תשוכתנו בלירנו · לל נשלר בלתי הם נוויתנו · ועבשיו הנוויות היו למרמס · ולכובד לכן מעמס · ויהל הקף מלפני ה' החל הנגף ומה נעשה ליום פקודה רלוי לנו לשוב כתשו' שלמה לפני כורלנו · ולחפש דרכינו · ולחקור בתיכוכינו וכולי שלי ושולי ויקל ה' חרון לפו מעלינו · ויאמר למללך המשחית רב עתה הרף ידיך · וברהוקינו לנו החהומים שכל הקהלות הקדושות לשר ממזרח ומערב וכ"ו הסכימו הסכמה טובה וכעימה לקיים כרת המצוה ולהקריב לת קרבניהם בתת ממתוק כופר נפש לנפשי קדם הושכים לפני ה' תמיד חכמי ירושלם וחסידים. שכל לחר ולחר יזכור לת ירושלם ביום חתונתו וביום שמחת לבו כתת לו הם"ית כן זכר · וגם כן בלחר כלדר משמיעין על השקלים. לכן גם לנחנו מסכימים שיעלה זכרוננו לטובה שכל ה' וה' מבני קהלתינו קהלות פ'לק יע"ל יע"ל ביום חתונתו יזכור לת ירושלם בנדבה כפי מסת ידו ולחר המרכה וה' המתעטו וכו' · וגם ביום שמחת לבו כשיזכה לבן זכר · וג"כ בלחר בלדר יעמדו ה' מטובי כ"הכ הי"ג בכל כה"כ לנבות טלסק ה' לשקלים · וביום פוריס ג"כ · ותנחן דת בכל בני קהלתינו וע"ל להיות נזכר ה' מיוחר לנדבת ירושלם בכל ה' מבתי כנסיות הי"ב · ומה שיגבו בכל שנה ושנה הגזברים הנו' ינוע לוד החכם השלם ה"ר שמואל ן' דנחן יג"ו וה"ר שלמה הכהן לשחרור יג"ו ור' פנחס הכהן כר נחמיס כ"ע עדי ינוע וירלה כפי מה שירלה להם כלופן בטוח להגיעו למול קלפיות ירושלם הבטוח · שבזה יש לנו קועלת רב לזכור חרכה של ירושלם ולהתלונן עליה מידי יום יום ולקיים מ"ש המשורר ע"ה לם לשכחך ירושלם תשכח ימיני כלשו הוא מדבר לנוכח עם הימין שבזמן שישכח ירושלם לף היל תשכח מלעשות תנועתה כי כל תנועות הלדם לעסקו וחפציו הם כימין וכמו שיר הימין ת"ל לשכחה כך חורכן ירושלם תוב"כ רלוי לליונו להעלותו על לבנו תמיד וכטוחים לנחנו כי מלת ה' היתה נסכה לעורר לב הלנשי' וירלי לליהים שכליום לליונו לקיים מצו"ל לין יבר' נגליוס עד שיבקשו שלם מלכות שמים ומלכות בית דוד וכית המקדש שנלמר לחר יסובו בני ישרלל ובקשו לת ה' לליהיסס זו מלכות שמים · ולת דוד מלכם זו מלכות בית דוד · ופחדו לל ה' ולל טובו זו בית המקדש יהוב"כ ובשכר זה כה' לל מי חלקנו לורנו יזכנו עם כל ישרלל חבירים עדי עין בעין נחזה · ונלמר הנה לליונו זה. קוינו בנחמת ליון בשמחה ובעלגון · ויסר מעליונו המות הזה ולל יהיה לסון · למן כי"ר · נלם החהומים בפרשת ועברתם לת ה' לליהיכם וביבך לת לחמך וכו' בשנת והכהן המשי"ח תחתיו מכניו בעיסור לחרון לשבט פה העירה פ'לק וללוס רב · ויסע יקרב · ממוסף וממערב · ע"כ והחהומים החכם הם"ר יהודה עוזיאל יג"ו והחכם ה"ר יצחק ן' לור יג"ו והם"ר שמואל ן' דנחן יג"ו:

עוד

כתוב שם לחיות שרליונו לנו החתו' שהחכמים השלמים החהומים לעיל הסכימו כדבר מצוה לקיום כרת המעות ולהזכיר קורבנה של ירושלם תוב"כ ונם היות שהחתם לינו לריך חזוק גם לנחנו החהומי' מסכימים וחפץ ה' כידינו וכידיהם ילל לבי"ר · נלם החהומים בשולי לדר המהודר כפ' מסכן העדות ע"כ וחתו' החכם הם"ר יוסף חלמוסניני ז"ל והחכם הם"ר לברהם הכהן יג"ו והחכם הם"ר סעדיה ן' רבוח יג"ו והחכם הם"ר יעקב חלנ'יז יג"ו והחכם וידאל הלרפתי יג"ו והם"ר לברהם הכהן הרופה יג"ו והחכם הם"ר שמואל ן' חביב יג"ו וכתוב לת"ך:

גם

לנחנו החהומים כרהוקינו גודל מעלת המצוה הנו' · לכן גם לנחנו מסכימים לדבר מצוה ולריהיה חתמנו פה וחהומים הנגיד המעולה ה"ר יעקב גיקלטוליוש יג"ו והנגיד המעולה ה"ר משה רוקי יג"ו והנגיד המעולה ה"ר דוד ן' זמורו יג"ו וכתוב לת"כ:

גם

לני החהום לקיים כרת המעות ולרומס כית לליהינו · ולפלר חורבוקינו · ולקיים כל דבר המוזכר בהסכמה הנו' ס"פ כרלשם חדש טבת שנת ועלו מוסיעים כה"ר לוי"ן לפ"ק וחהום הנגיד המעולה ה"ר משה הלוי יג"ו · ע"כ טופס שהעתקנו והנמטנו מהמורף תוכה בקיבה ונמלף על נכון ונקלמתו לנו חהיומות החכמים והנגידים הנו' יג"ו ולריהיה ס"פ כמלמר כ"ר י"כ כר"ח ללול המרוממ שנת ה' לבהות יג"ן

עלינו לפ"ק כפ"ק וע"ו וקיים ע"כ · וחתו' החכמים
המלמים כהה"ר יעקב ן' דנאן הקופר וכהה"ר מכלוף
ן' לסולין הקופר זלה"ה :

ניסן שס"ג

טופס התרת החרם לנשיא ה"ר משה לו למתמנה תחתיו
שיכול לתת למי שחינו בן בריח יין לו מים שרופים

מ"ט ביום שבת קדש ג' לניסן המכונה שנת ה'
לבחות יג"ן עלינו נתקבלנו אנו
החתומים עם הגניד ה"ר משה הלוי ו"ל ואנשי המעמד
י"ו כאחר הגניד המעולה הה"ר לברהם רותי ז"ל
והסכימו וחוזקו מכלל החרם הנז' לגניד המעולה
הה"ר משה י"ו לו מי שימנה תחתיו בלשון נאה עם
תרונו המלך יר"ה ותנשא מלכותו לעזר מרחבם יע"ל
ויכול הגניד המעולה י"ו לו מי שימנה תחתיו לקנות
יין מכל מי שירלה וגם ליתנו ולמוכרו לכל מי שירלה ·
והמוכר לגניד י"ו לו למי שיתמנה תחתיו לף נכנס
ג"כ בכלל החרם הנז' ולקיים כל דבר שהתרנו אנו החתו'
החרם גמורה לגניד י"ו ולמי שיתמנה תחתיו ולמי
שימכור להיהם ולרחיה שכך הסכמנו חתמנו פה כיום
ח' ד' לניסן שנת הנז"ל וחיה זה בעצת החכמים המלמי'
י"ו ובעצת לנשי המעמד כולם י"ו שהיו מלויים
בהסכמה הנז"ל וקיים ע"כ וחתומים עליה החכמים
המלמים כמוה"ר יצחק אכן צור ז"ל · וכמה"ר שמואל ן'
דנאן זלה"ה :

טופס תקנה בשהכותב כדת לריך הסופר לסודיע
למלוה או לקונה שהכותב קודמת ויכתבו כן בשטר
הלוחה או הקנין · ואם לא הודיעו יחזור עד שהודה :

נ' עוד תיקנו החכמים המלמים בזמן החולף
בימי הגניד המעולה ה"ר לברהם רותי
ז"ל תקנה לבעלי חובות כדי שלא תנעול דלת בפני
לווין · ואן שהרבה מן הלנשים אינם יודעים שקודמת להם
בכותבת אשה ומן הדין בכותבת אשה כחוב שווה הכאן ·
ואם ירות הבעל היא קודמת וב"ק יפסיד מעותיו שכך
הוא הדין בכותבה שהיא כדת שהיא קודמת לב"ח
המחותרים אליה הן בקרקעות הן במטלטלין שתחת
ידם ולכן הטיבו לרחות החכמים המלמים מהם נ"ב ז"ל
ומהם לאחר המה חיים עדנה אל יחסר ממנו תקנו
תקנה הנוהגת ויהרה שבשעה שיכותו המלוה והלוה אל
הסופר לכתוב להם שט"ח שיודיע הסופר אל המלוה
עלה טובה ויאמר לו דע כי בכותבת אשתו של הלוה
קודמת והיום או מחר תפסיד מוכך לכן פקח עיניך
וראה אשם האשה תחלק שעבו' בכותבתה מעל הנכסים
של הלוה הנז' מוטב ואם תרלה להניח מעותיך על קרן
הכבי עשה תעשה וגם יכול תוכל לכן בשירלה המלוה
לתת לת מעותיו כלא סילוק שעבוד בכותבת אשת הלוה
לגבי חובו לריך הסופר לכתוב בשט"ח וקודם הודעתנו
למלוה הנז' שבכותבת אשת הלוה קודמת לחוב הנז' וסבר
וקביל וכזה לא יאחר אוש טענה למלוה הנז' ואם לא
הודיע הסופר למלוה הנז' הבר הנז' וכל המלוה הנז'
לאחר ימים לחזור על הלוה הנז' ולומר לו רמיתני
ולכלת לת ממוני או המשכונה שעשית לי על הקרקע
שלך בטעות היתה הוחיל ולא שלקת אשתך משעבוד
בחובתה מעל הקרקע הנז' ויאחר הלוה בבית הלסורים
ולא יכלו משם עד שיפרע החוב הנז' או המשכונה הנז'
למלוה או לבאי בחו או עד שתשלק האשה משעבוד
בחובתה מעל נכסי בעלה לנבי החוב הנז' · ולקיים

הדבר פעם אנו ח"פ בעיזור לחרון לחדש שבט שנת
ועלו מושיעים כה"ר ליו"ן נפ"ק פה העירה פ"ק וע"ו
וקיים · וחתומי' הרבני' כמהר"ר יהודה עוזיאל וכמהר"ר
סעדיה ן' רחום וכמהר"ר יצחק לבן צור וכמהר"ר
שמואל ן' דנאן זלה"ה :

שבט שס"ג

טופס תקנה שהמוכר קרקעותיו ולא שלקה האשה
שעבוד כתובתה מפני או יש כ"ח עליו ורולה לגרשה
שידיענה הנשה

נ"א עוד תקנו החכמים המלמים מהם נ"נ ז"ל
ומהם לאחר הם חיים עדנה אל יחסר
המזג על ענין הלוה שמכר קרקעותיו וחב"כ נירע לת
לשתו · עם היות שמן הדין נוכה מן הלקוחות ולינו
לריך הבעל להדיעה הנשה דלא שמיענן שלריך הבעל
שידיענה הנשה זולת בערב דבתובה ואם לא היה הבן
ת"ח וגם כן לנבי הקדם לחנם בענין הלקוחות אין
לריך להדיעה כמפורש בדברי עמודי הקורלה ה"ה
הרי"ף והרמב"ם והרא"ש זלה"ה ועיין בלבוש סכון ס'
ק"כ סעיף ז' ח' ובבתות החכמים המלמים דבכל יום
ויום הרבה מן הלנשים הם עושים תבחולות והברחות
על הלקוחות ועל בעלי חובות לגרש נשותיהם וחב"כ
מחזירין לותן לבן תקנו תקנה הגונה ויפרה שבבעל הם
יגרש לת לשתו בשמכר קרקעותיו קודם ולא שלקה
האשה שעבוד בתובתה מעליהם או אם יש עליו בעלי
חובות לף אם יהיו מלוחין לריך שידיענה הנשה שלא
להחזירה עד יפרע לנוקח ולב"ח ועם היות שמעינו
שהחכמים המלמים הקדמונים נ"נ ז"ל תקנו תקנה זו
הנז' קיימנו לותה אנו החתומים בתדם לפני 'ורודי
'ורודי 'לי בשנת ומונל שפתי לא חשנ"ה לויירה פה
פ"ק וע"ו וקיים כל דבר כדי שלא תנעול דלת בפני
לווין וכדי שלא יפסידו הלקוחות וב"ק ח"פ בעיזור לחרון
לשבט שנת ה' לבחות יג"ן עלינו לכי"ר ושריר וברור
וכשיר וקיים וחתו' עליה החכמים המלמים הרבנים
המובהקים כמוהר"ר יהודה עוזיאל וכמוהר"ר סעדיה
ן' רחום וכמוהר"ר יצחק לבן צור וכמוהר"ר שמואל לבן
דנאן זלה"ה :

שבט שס"ג

נ"ב טופס תקנה שכל משכונה או מכירה
שעשוה ע"י סופרי ישראל שלריך
שתעשה ג"כ בערכאות ויכתוב הסופר שהיא היא
ושלישוה כיד נאמן וכללות הזמן יחדש לותה בדיניהם
ואם לא יהיה כאן המתשכן ועשו מכר ע"ג המשכונה
בדיניהם · וכן לעשות טורח"ק בדיניהם · וכן המוחפים
בקרקע יורו זה לזה עשק"ד לשוקרע"ר · וכן המוכר
הקרקע יורה לו שכירות בדיניהם וכופין ע"כ הלמור :

נ"ג עוד תקנו החכמים המלמים הקדמונים
נ"כ זכר כולם לברכה לקועלת כ"ח
להיות שכמה לנשים ונשים ממשכנים קרקעותיהם או
מוכרין לותם ליהראל · ולקח הם עושים בערמה
לכתוב עליהם קבלת עשקוד בערכאות הגוים לגויש
לאמים וכרומה ולקחת הם עליהם חובות בחמת
וכדיני או"ה הם יולית היהראלי שום משכונה שים בידו
בעדי יהראל או המכירה לף שום כלום לפני הסופט
שלהם ונמלא כ"ח מפסיד לת חובו לכן תקנו החכמים
המלמים ז"ל שכל משכונה או מכירה שתעשה בסופרי
יהראל לף אם לף היה תנאי ביניהם שיעשה לו כמו
בערכאותיהם של גוים עכ"ז מחוייב הוא מכח התקנה

שיורה לו מצבונה או מכירה לאחרת כמותה בעמ"ג. ולשיכתוב ממצבונה מממצבן בעמ"ג מלבר שיכתוב הסופר בשטר המצבונה שהמצבונה הכתובה בדינרו והמצבונה הנעשית בערכאותיהם הכל דבר אחד. ועכ"ז יש לנו לומר כיר נאמן וכשיכלה הזמן הכתוב בה יחדש לותה הממצבן הנז' הן היש הן לאמ. ואם לא היה מלוי הממצבן הנז' או הממצבנת הנז' אם ירצה לגלות או לב"ד אחר יהיו בימים ההם שיעשו מכר ע"ג המצבונה כדינו או"ם הטוב בעיניהם ישעו. ותהיה מוכחת כיר שלים או כיר כ"ר לענין אם יגלו כ"ח נויס על היורשי הממצבן ותן הלעק"ר הנזכר ליר נאמן לקרותו להסופט לעשות כו משפט רקס. וכל זה יוכן בעק"ר המצבונה או בעק"ר המכירה שנעשה להכוחת המצבונה. למנם במכר גמור ושטר הלעק"ר הנזכר הלוקח הנז' ואם לא ירצה הממצבן או המוכר להודות עפק"ר בעמ"ג ילאר בכית הסופר ולא יגלו משם יומם ולילה ולא בשכחות וי"ט עד שיודה העק"ר הנז' ואו מה שתקנו החכמים הנלמים נותי נפש זכר כולם לברכה:

ונם לקחנו זה כמה ימים ושנים הלכנו בעקבותיהם ורחינו ג"כ להוסיף על התקנה הנז' שכל מי שיאמר לחתנו שיודה לורע"ק בעמ"ג אף אם לא היה תנאי ביניהם בשעת השידוכין. אם התתן נכרית לשמה ומוכן לנאת מהיכשה אל היש הגדול לפי רחות כ"ד אשר יהיו בימים ההם אף אם יהיה נשוי אם יתברר לב"ד בהתחלות מוכיחות שהוא פועל פיו לבלי חוק ורוצה לצאת לתרבות רעה יש כידם לכופו עד שיעשה הסודע"ק הנז' ולתתו ביר שלים. ונם כן אם יהיו שותפי לחים או אשר לחנשים בקרקע ל' ויאמר ל' לחבירו שיודה לו אשר תודה בעמ"ג על הדרך הנז':

נ"ד עוד תקנו שהמשכיר קרקע לחבירו וחושש המשכיר שמא היוס או מחר יקום המשכר עליו בדיום או בע"ח של השוכר הנז' מאו"ם ויאמרו שהקרקע הוא של השוכר יען שהוא דר בו ומטי היזקת למשכיר רבעי למיחש לדיונא ודיינין דילהו לכן תקנו ג"כ שנו התחומים שאם ירצה לב"ד אשר יהיו בימים ההם שיכתוב עליו השוכר עתקר בערכאותיהם מהמכירות. שמתוייב השוכר לעשות כן ואם לא יעשה לעשת כ"ד ולאמרם ינא לא לף בימי סתורף. ולקייס כל דבר ח"פ בעיטור לחרון לשבט שנת ויכוח בנש"ס לנו לפ"ק פס העירה פ'שם יע"ש:

נ"ה עוד הוספנו שנו התחומים בתקנה הנז' שאום כר ישראל אשר ימשכן אום קרקע לחבירו ויודה לו משכונה בעמ"ג וידור בו בעל הקרקע שריך לכתוב לו שטר מכירות בערכאות על הזולת לא על בעל הקרקע. שבפי דתם אם לא יהיה עתקר מכירות על הזולת כיר הממשכן וידור בו בעל הקרקע תבטל מהליוחזור שכיר בעל המשכונה. ולכן תקנו ג"כ התקנה תוספת זה ורחיה ח"פ בזמן הכ"ל וקיים שנית. ותתום הרב המורה"ר יהודה עוזיאל זלה"ה:

ום"ל כתוב ומ"ם בעשירית הסודק שכום הסודק יוכן לפי רחות כ"ר אשר יהיו בימים ההם ורחיה ח"פ והתחומים הרבנים המורה"ר שעדיה ן' רבוח זלה"ה והמורה"ר יצחק לכן נור זלה"ה והמורה"ר שמואל ן' רבון זלה"ה:

ניסן שם"ג

נ"ו טופס תקנה שלח לכוח לידי תיסור ריבית בתקח וממכר:

בהיותינו שנו התחומים מקובלים בבית הנשיא ונעלה הנגיד המעולה ה"ר אברהם רותי זלה"ה עם הנגיד המעולה נשיא נשיאי הלוי הה"ר משה הלוי נר"ו ושלח מארחיו לחרי הסופרים שבעיר מזחת מלחה פ'שם יע"ח ושתרה בשם הנגיד על דבר מלוח לקיות שמפי השמועה למדנו המעירים על הריבית אין לו חלק לע"סב ובלהני ישראל. ולכן נזר עליהם הנגיד המעולה וי"ו בהסכמתינו שנו התחומי' שמהיום הזה והלאה שטום סופר לא יכתוב שטר של שטום זולת על הלשטים הידועים שהם מתעסקים בו בתקח וממכר. וגם כן לא יבתבו שום שטר לא על החטים ולא על שמלת ודבש ולא המצי ושמן זית. וגם כן שטום סופר או שלים כ"ר לא יכתוב שום שטר על עצמו ויעשה עצמו כאילו הוא לוה או מלוה. וכל מי שיעבור על זה ידוע ידע שמלבר שיענישהו הנגיד יל"ו עונש נדול וקנס נדול. ויסתלק ידו ממלאכתו ולא ישוב עוד לשים ויפרע לקופה של לרקה עשרים לוקיות דק"ק. ולרחיה ח"פ בחמשה לניסן שנת וג"ן עלינו לפ"ק ותחומים הרבנים המובהקים כמהר"ר יצחק לכן נור ז"ל וכמהר"ר שמואל ן' רבון זלה"ה:

ניסן שם"ג

נ"ן בהיותינו שנו התחומים מקובלים בבית הנגיד המעולה הה"ר אברהם רותי ז"ל עם הנגיד המעולה הה"ר משה הלוי נר"ו. דרשנו ותקרנו בענין נכסי יתומים שבמתה מהם לין להם מנהל וחונן ומרחם והרבה יתומים לין להם אפוטרופוס כלל ומי שים לו אפוטרופוס לין דורש ולין מבקש על האפוטרופוס לדעת אם יתן חשבון מדוייק לו ללו ולזה ממון היתומים עשה יעשה לו כנפים. כעשר יעוף השמים. ומן הדין כ"ר אם לאיכם של יתומים. לכן הסכמנו שנו התחומים. בהסכמת הנגיד המעולה הה"ר משה הלוי נר"ו שאני חכמים הלא המה החכם השלם הה"ר יצחק לכן נור יל"ו. והחכם השלם הה"ר שמואל ן' רבון יל"ו ידרשו ויחקרו בדבר זה היטב מהיום והלאה וכל ל' מהאפוטרופוסים שבעיר הזאת הן מינהו אבי היתומים אם מינהו כ"ד יל"ו ויתן חשבון מדוייק לחכמים הנז' ואם ירצה להם שהחשבון לינו מדוייק או שהאפוטרופוס לינו נוהג כשורה. יכולים החכמים הנז' להעבירו ולמנות לחר במקומו שירצה להם ושנו נוזרים בנזירת נה"ם על כל מי שלא יאבה וישמע למאמר החכמים הנז' יען הדבר הזה תיקון נדול הוא ליתומים והם ידרשו ויחקרו היטב. וכל מי שהוא יודע היכן הוא ממון היתומים יבוא ויניד לחכמי' הנז'. וג"כ הסכמנו שכל הסופרים הכותבים השטרות כשם היתומים לא יבתבו לזכות יתום שהם שלא שיכתבו בפירוש בשטרות שמות היתומים ושם לאיכם. ולרחיה שכך הסכמנו ח"פ כר' לניסן שנת ה' לכלות וג"ן עלינו פה פ'שם יע"ח:

נ"ח עוד הסכמנו שנו התחומים בהסכמת הנגיד המעולה נר"ו שמי שיומות כ"מ מכאן ולהבא ג"כ ולא הניח לפוטרופוס על בניו שתכף ומיד ולשלתר נתנו רשות לחכמים הנז' לדרום ולחקור ולחקור על נכסיו ולעלות על ספר ע"י סופרי כ"ד יב"ן ולמנות לפוטרו' על הנכסים הנז' מי שירצה להם ואם שלמנתו לינה רוצה להרשות נכסי בעלה שים רשות ביד החכמי' הנז' לנדותה ולהחרימה ולכפותה ככל מיני כפיה לקיים מה שתמרנו ואם ירצה לחכמים הנז' לסיות הם

בעלמא לפוטרופוסים הרשות בידם גם כן · וקתומים עליה החכמים דהלמים כמהר"ר סעדיה ן' רכוח זלה"ה וכמהר"ר יעקב חגב יו"ז זלה"ה והנגיד המעולה הה"ר משה הלוי זלה"ה :

סיון שם"ג

נ"ט עוד מנהג הקוסבים בארץ הזאת כאשר העידו לנו מגידי אמת עם היות שמן הרין להלמנה שבאה לגבות בתוכקה שמין כל כנדיה כין של חול וכין של שבת ומניחין לותה מכוכקה · וכתב הריטב"ה ז"ל לפי דאמר תלמודא שלח ופוק דהא דאמרינן דהלמנה שמין מה שעליה מיהו היכא דיכולים לסלקה מהם כמעות שלינו כרין שיפסיטו עדומה ותלך והא דקאמר כגמרא דהלמנה שלח ופוק ליתנה בעלמא הוא דאמרי לומר שיוכל שלח לגמרי או תקבלם כדמיהם או תפסיטם עכ"ל · עכ"ז מה שהגידו לנו מגידי אמת שהמנהג היה מקדמת דנא לתת לה קצת מלבושים כפי ערך בתוכקה שווים עד כדי עשרים לוקיות או תרבע ועשרים לוקיות ממטבע מלכות פ"ס שהוא המטבע שבותכין בשנדי שידוכין ושנדי בתוכות כפי ערך הנכסים וכפי רלות עיני הדיונים לאחר ויהיו כימים הסם סך בתוכקה לם תרכה לם מעט · הם יעשו כפי רלות עיניהם לפי' לפחות מעשרים לוקיות לך למנה לה יתנו לה יותר מכדי תרבע ועשרים לוקיות לף למי שבתוכקה מרובה והשאר יתנה לה מכסי בתוכקה · וכבר היה מעשה בימינו בחיים לאחר שהתנה עם אשתו שאחר מותו שתטול כך וכך בכסוי בתוכקה ותלך לה עכ"ז פסקו החכמים ברובא דרובא שגם היא תטול בלפות עד כדי עשרים לוקיות · ובהיות שהדין הזה לינו כפי הדין אלא כפי מנהג רמתא · לכן יסדנו לותו נ"כ בכאן בספר התקנות · ולרחים ח"פ בעיסור לחדון לסיון שנת יג"ן עלינו לפ"ק ותקומים הרבנים כמהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמהר"ר סעדיה ן' רכוח זלה"ה · וס"ל כמלא כתוב לפיהו לפחות מעשרים לוקיות כ"ם וקויים שניה ולפי' היה למנהג הקהלות לא תטול יותר ותקומים הרבנים כמוהר"ר יצחק לבן נור זלה"ה וכמהר"ר שמואל ן' רבאן זלה"ה :

סיון שם"ב

טופס תקנת מחילה שעשתה הבת לאביה או לאמה שהיא הסכמת כ"ד או הפרוש או שתהיה כוללת :

ס' תקנה שתקנו החכמים הנלמים נוחי נפש זלה"ה שהיותמת שעשתה מחילה בן לאביה בן לאמה בן לאחר יורשים בנכסים הרשויים לה בן מצד יהושת לביה בן מצד ירושת לאמה כלי הסכמת כ"ד של שלש יל"ו שהמחילה הנ', בטלה ומבוטלת לפיהו בתומרת התקבלתי כל הסך הרשום לי בירושתי עד שיהיו שם החכמים הנלמים דיוני הקהלות יל"ו ויתקרו כרבר היטב ויכתוב הסופר ומעד בשטר המחילה שהיו מצויים החכמים הדיונים הר' פ' ופ' וכו' . זולת שם בהיות המחילה בהסכמת הפרוש שזה היא קיומת שורתי לפ הסכים הפרוש במחילה עד שתהיה מחילה גמורה בלי טענות ולקויים כל דבר תתמנו נם בן לנו התקנו' בעיסור לחדון לסיון שנת בנשפ"י · ידי לל רבור וכו' לפ"ק ותקו' הרבנים כמהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמהר"ר סעדיה ן' רכוח זלה"ה וכמוהר"ר יצחק לבן נור זלה"ה וכמהר"ר שמואל ן' רבאן זלה"ה · וס"ל כתוב יקומה יוכן קודם שתכנור שהם היו כונרת מחילתה מחילה וכן המנהג ויתקום על זה הרב כמוהר"ר שאול קרירו ז"ל והר"ר שמואל קרירו הנזכר בתקנות הוא בעלמו הרב שאול קרירו ז"ל הנזכר :

סיון שם"ב

ס"א טופס תקנה שלח יפה לפה תמיו · והפה יהיה לפוטרופוס על כניו לם לינו זולל וקובה ושומה הרית לעולם זולת לי זכנה או לורתה או יקבה כמתנה · ומתנה ס"מ סני שיעידו עדי הלוותה שהוא מלוי שם תכם :

עם היות שדברי פי תכמים נוקי נפש שלמים וכן רבים מן · וכל דבריהם בתקנה וקיונים שעשו פלמה ומלרת ולין להרהר לחר דבריהם שכוונתם לרדוף הלרק · ולהחזיק הכרק · ראינו נם לנתנו לפרש דבריהם מקלת דבריהם לפי הם כוללי הלמנו על המנין · ומקום הניחו לנו לכוחינו להתנדר בו · מה שבתבו בענין דברי הכרחות שכל המבריח נכסיו ולא יחזור רמיה לידו ולא תעשינה ודיו תושה לף לם ימלא פוסקי' מסייעים דבריו עכ"ז לל המקום לחר יפנה הרל"ם ז"ל לחריו לנו הולכים דוקא בכדון זה וגם בפרטים לחרים מקובלים לפלינו שהיו נוהגים בכלן מימות עולם בימי הקדמונים ז"ל לך לחנה בשאר הדינים לם יהיו חולקים על הרל"ם כ' מעמודי ההוריה ה"ה הרי"ף והרמב"ם ז"ל · ראוי לנו לנטות לחריהם ולשתוק מימיהם · לך כמה שלח דברו כ' העמודים הנזכרים ים לנו ללכת בעקבותיו · ומה גם עתה לם הדבר הזה יש בו לד חומרא כמעשה שהיה בכלן כמדינת פ"ס יע"ל שנשף היה לחר לשת חמיו ובלי ספק שהרי"ף ז"ל הביא הבריותא המוזכרת בתכתת ובמות בפרק שני בלותה תניא מותר לו לנדם ליבם לשת חמיו · וגם הרמב"ם ז"ל וראה ממנו שהוא מסכים לסברת הרי"ף ז"ל מדלא הזכירה בחיבורי ערוה · לך לחנה תלמוד ירושלמי חולק על זה ויאמר למראית העין שלח יאמרו מותר לו לנדם ליבם לם לשתו . וכה"ג תשב ג"כ לתשב זולת ופסק כתלמוד ירושלמי והרל"ם ז"ל כתב בשם הריטב"ה ז"ל לך לחנה נמוקי יוסף ז"ל כתב בשם הריטב"ה ז"ל שהרמב"ן ז"ל ורבים מרבותינו הקירו וכן עיקר וכן המנהג בכל ספרד עכ"ל · ועם היות שבפי היסוד המונח בידינו שהלכה כהרי"ף והרמב"ם ולית הלכתא כהרל"ם ז"ל לנבייהו · ומה נם עתה שהריטב"ה והרמב"ן ז"ל קיימי בווותיהו · עכ"ז בבר נהגו מימות עולם כדעת הרל"ם ז"ל · ועם היות שבבר נעשה מעשה פם פ"ס בשנים קדמוניות שנשא לחר לשת חמיו · לא נעשה בעצת החכמים ולא שעמד וקידם קודם שנשלו לת פי החכמים ז"ל · ולכן לא יכלו להפקיע הקידושין ואין להוליא לעז על בניו · לחנם לכתחילה יש לחוש לדעת הרל"ם ז"ל וכן נ"ב אינו נוהגים בסברת הרל"ם ז"ל בענין שאם שתתה ובתובתה כפי התקנה לחר שיחלוק בבעל עם בניו הקטנים ובנותיו . אין למנות על הנכסים שנפלו לבניו לפוטרופוס דבמקום שב אין לך לפוטרופוס הגון יותר ממנו כמפורש בדברי הרל"ם ז"ל בשלוחיו בכלל פ"ז ועי"ש · לך לחנה לם יראה לב"ד שהשב זולל ובובת ואינו חולך בדרכי הבשרים . יש לחל כיר ב"ד י"ן לקחת מידו חלק הבנים ולתתו כיד לים נחמן שירחה לב"ד י"ן עד שיגדלו הבנים :

ובדין לחר לת קלל הרל"ם ז"ל עם היות שלח רבו החולקים עליו · והוא בדין שומת הרל"ם לעולם בתב הרל"ם ז"ל בפרק המפקיד דוקא בשלח הבנים

הצבים המלוה או שלח נתייקרו הקרקעות · אבל נתייקרו הקרקעות לא מקבר כלל שיפסה הלוה כל ימיו אם יתייקרו הקרקעות שיפרע קרקעו ואיכא נעילת דלת כפני לווין עכ"ל · ואיתר דבריו בנו הר"י בעל התוספות ז"ל שאם נתייקרה מוזרת לו אם ירצה ליקחנה כפי היוקר שהוא עכשיו כמזכר בה"מ סי' כ"ג · ועכ"ז היות שרבינו ירוחם ובעל התוספות ז"ל נתנו לפ' הרא"ש ז"ל וגם התוספות · פשוט הוא דהרא"ש ז"ל תמיד מימי התוספות הוא שותה ולרעתם הוא נוטה · ורבינו יעקב ז"ל כתב ורבינו ירוחם ז"ל תלמידו על הרוב נוטים לסברת הרא"ש ז"ל שהיה רב וחב לכולם · ולכן לענין נחשבים הלך לסברת לחם · ומה גם עתה שבדורן זה איכא הפש רבית כמוזכר בסברת בע"ה ז"ל שאם יתול המלוה לתוכו שכח דממילא הוא ליה כמוטל שכר מעותיו וכו"ל ברבית · וכלל מקור בידינו מהקדמונים החכמים כ"כ ז"ל דבמקום דאיכא ליקוי ואיכא הן לענין ערוה הן היכא דשכיח ליקוי דקוריותא הלך אחר המקמיר · ולכן נהגו בכאן דשומת הדרך לעולם לפילו לי לייקור ממילא זולת לי זבנה לו לוקחה לו וכבה כמתנה כמוזכר בספרי הפוסקים ז"ל :

וגם כן מ"ש החכמים הסלמים כ"כ ז"ל מתנת ס"מ לריך שיחזקוה בה חבס מהכמי המעמד וכ"ו כדי לידע שהיה מלוי לשם · בבר נהגנו בימים הללו שיעידו עדי הלווחה שהיה מלוי לשם החבס פ' וכפה קני · ולקייס כל דבר ח"פ כעיבור לקיון לקיון שנת יג"ן עלינו לפ"ק ולקומים הרבנים כמהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמהר"ר סעדיה ן' רבוח זלה"ה וכמהר"ר יצחק לבן נור זלה"ה וכמהר"ר שמואל ן' רבון זלה"ה :

מצאתי כתוב בכתב יד החבס הסלם הדיון המלויין כמהר"ר שמואל שהוא ן' רבון זלה"ה וז"ל · מה שנמלא כתוב בכתב יד מוהר"ר יעקב לבן נור זלה"ה וז"ל וכזמן הזה נהגו שאפילו לא יהיה החבס מלוי שם קני בעולך לאחד מהסופרים לל החבס ויעידו שהיה זה בהקמת החבס נאם ועב"ן :

סיון שם"ג

ס"ב טופס תקנה המגרש בגבו ס"מ ריבוי בהלמנה לענין פרעון בתוכתה בן היתה בתוכה כרת . בן היתה למנהג הקלות המגורשים ועל"ו :

בהיות שרלונו לנו החקומים שבחם לנשוא בחוקה על ערת דווי כ"מ מלר שבועת היכוח שתיקנו נוחי נפש ז"ל שאם ילחלה ב' ימים ויהיה חולה מבוכן ע"פי רופא שיתן בגבו ס"מ · וכמה לנשוא מלר רחמנותא לף אם אין להם שבועה כדי שלא תאחר זקוקה ליבם הם נוהנים בגבו ס"מ בתנאי הבגבו המוזכרים בספרי הפוסקים ולאחר מיתת הבעל כמה נשוא בן תערערין ותומרות שים לבן ליטול סך בתוכתה בחולם כדין הברוסה · ורלונו לנו החקומים לתקן תקנה הנוהג ויפרש ויודה לנו שמיות עולם כ"ל נהגו בן שהמגרש לא לאחתו בחתם בגבו ס"מ כדי שלא תאחר זקוקה ליבם שהדין בפרעון בתוכתה יהיה בחלמנה לא בגרושה · וזה הדין הוא בין בבתוכה שהיא כדת ובהלבה בין בבתוכה שהיא בפי מנהג הקלו' המגורשים י"ן ועם היות שהרא"ש ז"ל בתב בתשו' שחלה בהפך · עכ"ז לפיות שאין הנן סדי שלא נתכוון בי אם לקיים שבועתו ואף בלא שבועה לא נתכוון אלא לעשות עמה חסד כדי שלא תאחר זקוקה ליבם · לבן רלונו להחזיר עטרה ליושנה שבל המגרש בגבו ס"מ

חתם כלו תנאי מפורש בין הלוים והחתם והוורשים מחתמת דינה בדין חלמנה · ולקייס כל דבר חתמנו פה בעיבור לחרון לקיון שנת ועלו מוציעים בה"ר ניו"ן לפ"ק ולקייס . ומחום הרב המוהר"ר שמואל ן' רבון זלה"ה · וס"ל בתוב וז"ל בך נהגנו ומחום החבס הסלם במוהר"ר שלמה סרירו זלה"ה :

סיון שם"ג

ס"ג טופס שלח לחתך הגבו לחתם ער עבור שלשים יום :

בהיות שבימי החבמים הסלמים כ"ב זלה"ה תוקנו תקנה הנוהג וידוע בבל לום לחבר יתן נבו לחתו לא יתנהו הסופרים לחתם המתגרשת זולת ער עבור שלשים יום · שהרבה מן הנשים הם מגרשים מלר עלות בעסם וזעמם ולחל"ך הם מתחרטים ובמעשה שהיה בזמן התלמוד שתיקנו לבהנים גבו מקומר כדי שיתקוט בעסו ג"ב ועשו והנליחו הרחמנים כ"ב ז"ל · ורלוי לנו ג"ב ללבת בעקבותיהם · זולת הם ירלה לב"ר לחבר יהיה בימים החם לפי טורך השעה הן מלר הבעל הן מלר החתם הם השעה לריבה לבך ובולים לתת לה גבו לחלבר · ולקייס בל דבר ג"ב ח"פ בעיבור לחרון לקיון המחומר שנת ה' לבחות וג"ן עלינו לפ"ק ולקייס . ומחום הרב המוהר"ר שמואל ן' רבון ז"ל ורוחה שבק לרבנים מיניה :

לדר תב"ר

ס"ד טופס תקנה שלריך להתנות על הבעל שלא הם נבתב הגבו בהלבתו ונלבר יבולים לבתוב לחריס עד שיגיע גבו בבר ליד לחתו :

ראיתי בתוב בם' לבן העזר בבתב יד מרוני לבי זלה"ה וז"ל · תקנתו זה בתם לסופרים הבותבין נטין שיהנו על הבעל מלבר הרחות שנותן להם לבתוב מלחר ועד מלח עד שילח גבו בבר בהונן ובעורה וג"ב יתנו עליו שלא הם נבתב בהלבתו ונלבר לפ"פי שבלר עשו שליחותם יבולים הם לבתוב לחריס עד שיגיע גבו בבר לחתו · לפי שבבר לירע בתם פעמים שלא הם נבתב הגבו בהלבתו הנה מלר קלקול הדרבים ושבוש הנייסות הנה הגבו נלבר בדרך קודם שיגיע ליד לחתו וזולת היא הסיבה שנחתרו בתם נשים ענונות ומרורות עד יום מותן ופוק חזי מ"ש הטור ז"ל בטה"ה בסיון בב"ב בסעיף ג' לתר לסופר ולעדים בתבו גבו וחתמו ותנו לחלוח ונלבר תיר השליח או שלתר תנו לחלוח ויוליך ונלבר תידו אין בותבין גבו לחר ואם בתבו ונתנו לה הגבו בבר לענין שלא נתגרשה בו הרי זו בפק מגורשת בם"ם מוהר"י בעל הטורים ז"ל ופשוט הוא דעד בלן לא בתב מוהר"י ז"ל בי אם היכא דלא התנו על הבעל בפירוש לחזור ולבתוב לחר אם נלבר לחר שיגיע ליד השליח·לבן אם התנו עליו שלא אם נבתב בהלבתו ויתנו ליד השליח ונלבר לו לחלוח שיבולי לבתוב עוד גבו לחר מחדש בהונן ובעורה החנאי בייס ותקנה טובה היא נאם שמואל ס"ט ע"ב מלחתי בתוב : ולרחים ח"פ בשלשי לדר משנת ותח"י נפשי לפ"ק הטר ונלבח ותחום בהוה"ר סעדיה בבהה"ר שמואל ן' רבון זלה"ה :

לדר תב"ר

ס"ה טופס תקנה שחייב לה הבעל לגרושתו בזוזות ער שיפרע לה בתובתה בשלשם ושתטול בגדי חול ובגדי שבת חוץ מבתובתה :

ישוב רלוחי בם' לבן העזר בתיבת יד מרוני לבי זלה"ה וז"ל לענין החתם שנתגרשה מבעלה

ולא נפרעה כל כתובתה במושלם שעדיין הבעל חייב במזונותיה עיין כסי' ל"ג . ונהגו בכאן כמתק פ"ק וע"פ מימות עולם החכמים כ"כ ז"ל לפסוק הלכה למעשה כאחד רחוקו כמה פסקי דינים מהרשבוניס ז"ל לפסוק שחייב הבעל במזונותיה עד שיפרע לה כתובתה במושלם :

וסמוך לזה כתוב עוד רחוקו כתוב בפסקי דינים של החכמים השלמים כ"כ ז"ל שפסקו ג"כ שהגרושה תעמול בגדי חול ובגדי שבת ואין שמים לותה לה מכתובתה . ועם היות שים מחלוקת בדינים שלנו בין הפוסקים ז"ל . מכל מקום מתי דשפסיקו הלכה למעשה כתיבנא . נאם הצעיר שמואל ס"ט . ולרחוקו שכך מצאתי כתוב ב"פ בשילהי אדר משנת ותק"ו נפשי לפ"ק תמר ונאנח ותקוס עליו החכם השלם כמהר"ר שעדיה נר"ו כר החכם השלם כמהר"ר שמואל ן' דנאן זלה"ה :

ס"ו העתק מכתב יד הם"ם הר"ום כמהר"ר שמואל שלום ן' דנאן ז"ל שהעתיק הוא מכ"י הקדש על העליונה כמהר"ר יעב"ץ זלה"ה ו"ל :

שוב רחוקו בכתב יד החכם הם"ר שמואל ן' דנאן זלה"ה וז"ל . כתב בעל תרומת הדשן בשלוקיו בסי' רמ"ח בענין נתינת הגט שלא יתן בלילה ולא יום לאחר שהתפללו ערבית גראה יום כגון כיום המעונן עכ"ז אין לתקו בלילה דלסברתו ז"ל דימתו לדין וכמו שאין דנין בלילה כך אין ליתן גט בלילה וכתב שכך משמיב לו בתשובה ס' מן הגדולים . ולזה תמצא שהרב מוהרי"ק ז"ל בסי' ס"ע בשכתב סדר הגט לגמד לסופרים הלכותיו בקצרה כתב לשם וז"ל בסיומן כ"ח נתינת הגט יום מי שאומר שצריך להיות כיום ולא בלילה עכ"ל . ובדקתי בגרוש החיפוש מנין הוציא הרב דין זה ומצאתי אחר טורח ועמל שכתב הרב מוהרי"ק ז"ל בכ"י חידוש זה בסוף סי' קל"ו ושמעתי הטעם משום דנתינת גט הוי דין ואין דנין בלילה . ואיני יודע מה ענין גט לדין ושם ס' מהפוסקים לא חילק להקפיד בכך עכ"ל הרב ז"ל . ובלי ספק בשזכרתי זה לחכמים יצ"ו תמהו מאין ולאין לא יתן הגט בלילה עד שהרחיקו לשם בש"ע כ"ז . ועדיין לא מצאתי לו יסוד עד שברקתי ומצאתי בספר ס"ח בחומרים ושעליהו בזה שים לחום לבך . אחל בשעת הדחק אם היום נתנו ללבת לו שם הוא ס"מ בשעשה שהודיע לנו יכול הסופר לכתוב הגט בלילה וליתנו מיד ותכף ולאלתר כדי שלא תשאר זקוקה ליבם אחר הוא בחרטת המזרח . ובעיונים תמוה עליהו ולכל יודע ספר להקל בדבר שאין לו סורם מהפוסקים הראשונים ז"ל . נאם הצעיר שמואל לכן דנאן ז"ל עכ"ל ז"ל . ולרחוקו שכך רחוקו ושכתבו בתיבת יד החכם הנז' ז"ל ס"פ בפ' יע"ם וקיים מוהר"ר יעב"ץ ז"ל וכהה"ר שלום שרעבי ז"ל תחומים . וס"ל נמ"כ וז"ן :

ס"ז שוב רחוקו בכתב יד החכם הנז' וז"ל . דין עדי מסירת כרתי בגט כדיעבד ואם נתן מבעל רשות לשליח לכתוב גט לאשתו בפני עדים שהשליח יכתוב גט ומבעל זו שלחו ומסרנו לה בעדי מסירת וקנו עיין בסימן קל"ג בטור לבן העזר ועיין עוד בסי' ק"מ בשם בעל העיטור שאפי' אם נתן מבעל גט לשליח ואמר לו תולך גט זה לאשתי ואם נאבד תכתוב גט אחר עד שיבוא גט לידה גט ליתן לה רשות למומר לספרת למכתבית דמולי טיכתו ומולי לא ממסירן לשליח . ואם כתב הוא בעצמו ונתנו לה בפני עדים

כשר ותנשא לו לכתחלה דעדי מסירת כרתי בדיעבד ע"כ . והכי עבדי עובדא בגדון כזה החכמים השלמים כ"כ זלה"ה הקדמונים . וגם בימינו ג"כ קורע מעשה גדול מזה שאחר אמר לשלוחו תן גט זה לאשתי בעדים כאשר הוכרר לנו שטר השליחות ולא אמר לו כתוב ותן גט לאשתי ואע"פי כן נתקבלו החכמים השלמים כ"כ ז"ל ועמדו למניין ולא מכיחים כרוכה ורוכה דמנכר דשליחו שלא אמר לשליח כי אם תן יכול הוא לכתוב וליתנו לה בעדי מסירת ועדי מסירת כרתי . וירחה לי שהשיטות שהכיחו המורים להקל כדבר זה הוא ממתניתא כמ' גיטין כפ' האומר תתקבל . אמר לשנים קנו גט לאשתי או לשלשה כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו ופי' רש"י ז"ל לשם אמר לשנים קנו גט וכו' אע"ג דלא אמר כתבו הרי אלו יכתבו כשלמן ולא יאמרו לסופר אחר לכתוב ולא לעדים לחתום דלאו כב"ד שויינהו ומן הן שלוחו ומן הן עדיו . אבל לשלשה וכו' מפורש ממתניתין דאע"ג דלא אמר אלא קנו גרידא כאלו אמר כתבו וקנו ואף לגבי ויוד שאמר לו תן גט לאשתי דין ג' להם עם היות שים לבעל דין לחלוק עם כ"ז לחרי רבים להטות ואין להכריע אחר ב"ד שלם כאשר להכריע לחריפים ים להכריע אחר כית דינו של יהושע בן נון . ואלים בח תן גט לאשתי מכתוב גט לאשתי גרידא . שאם אמר לו כתוב גט לאשתי ולא אמר תן לותו כיוצא . עדיין אני אומר כתוב לותו והניחו אצלך עד שתומר לך מה תעשה בו או תתנהו לה או תחזירהו לידי כמפורש בטור ס"ח בסי' קמ"ח בסעיף ט"ו ואפילו אמר לשנים כתבו גט לאשתי ולא אמר קנו הרי אלו לא יתנו דלא עשאם שלוחים כי אם לכותבו לא ליתנו . ופי' הטור לשם והוא מן הגמרא בר"ה בכריתות לכל בחולה לאחר ג' ימים או שקפץ עליו החולי הרי אלו יכתבו ויתנו וכו' עיין שם . וכל מה שכתבנו בה לידינו ג"כ ושכבנו לשוחלים כאשר כתבנו הלכה למעשה נאם שמואל לכן דנאן ס"ט עכ"ל ז"ל ולרחוקו שכך רחוקו ככתיבת יד החכם הנז' ז"ל והכרנו כתיבתו ס"פ וקיים וחתום החכם השלם החתום לעיל :

שוב רחוקו בכתב יד החכם הנז' וז"ל . כתב הר"י קלרו ז"ל בטור ס"ח בסי' קמ"ח בכ"י בהלכות נטין ס' ל"ח עמ"ם הריב"ף ז"ל שכשמגרש ע"י שלוח קבלה לא יטול תנאי בגט וז"ל תמהני דמ"ם מ"ם כשמגרש לאשה עלמה ופשטי דשיטיגן דילמא ליכא עדים דידעי שקבל הגט ולא ידעי בתנאי ואזלן ומסתרי שהגט שהניע ליד שלוחה ואזלה ומנסבה לחומתן וכמצא גט בטל וכניס ממזרים עכ"ל הרב מוהרי"ק ז"ל וכדקנו בס' ס"ע ולא הביא זה החידוש ויש לחום לדיו שנימוקו עמו הרב ז"ל בדבר זה וס"ל כתוב :

עוד כתב הרב מוהרי"ק ז"ל בטור הנז' בסי' קמ"ד בסוף סי' ו"ל הנותן גט לשליח ליתנו לאשתו ע"מ שאם לא יבוא מאותו יום עד כ' שנים יהיה גט . ואם יבוא תוך כ' שנים לא יהיה גט ואשאם לא רצתה לקבלו עד עבור אשה אחרים אחר הכ' שנים . עשה מעשה בזה ה"ר יהודה ן' כולאנו ז"ל ואיתו ליתנו לה ואחירה מיד וכתב ע"ז בסק וגם ע"י היה מעשה פה לפת תוב"כ ואחרנו בכנופיות עכ"ל :

ונלע"ד שנפל לאם הספק עד שמוזרנו לכנופיות שלהיות שלא הלתה לקבל הגט בהשלמת הזמן הנזכר ירחה מאם שנתבטל התנאי וכאילו פנים אחרות כאו לכאן להתירה גט אחר אך מאם כרחותם ז"ל

ז"ל שהכל הוא בנוי על יסוד לתיקי שהשה מקנרשת כעל כרחה ובדעון הכעל תלויה מילתא · והוחיל והוא כוונתו לסרחיב זמן לעלמו שבכל עת שיכול בתוך כ' שניס הגט לינו גט ואם תקדמה שהשה גם היא להרחיב לו זמן יותר זהו חפלו ולעלונו שהם כוח יכול ולטוכה לשוב ללוי עליה תבוא כרכת טוב לחנם לה מפני זה יבטל הגט שבבל עת שתרלה לקבל הגט לאחר עבור הזמן הרשות בידה ולית דיממא כידה וכן הסבימו עמנו החכמים השלמים ישב"ו נאם הצעיר שמואל לבן דנאן יט"ט עב"ל ז"ל ולרחים שבך היינו בבקיבת יד החכם הגו' ז"ל ח"פ וקיים ותחומים החכמים החתומים לעיל זלה"ה :

ס"ח וזה לשר מלתי בבקב יד מוהר"ם שחול הב"ל זלה"ה שהעתיק הוא מבה"י כמוהר"ר יעקב נ' דנאן זלה"ה :

בענין לשם שהשפירה עם בעלה בפרעון כתיבת קודם שפטרה הגט שמחלה לו כולה או מקלתה קודם שכתב לה הגט · שוב עירערה על המחי' לומר שהיתה בחונק ומסרה עליה מודעה בעדים שהכירו בחונקה כרחוי וטוענת מכחה לבטל המחילה לחר שקבלה גטה כלי שום שיור ותנאי בעולם ובובעת כתובתה כמושלם ננזר בב"ד שנדק שלין הגט גט עד שתתקיים המחילה ותתבטל המודעה כמלן דלוקי שלם תתקיים המודעה ותתבטל המחי' כמלא ניעה שהניעה לידה בטענת שסרי הודית לבעל בלומה מחילה דלמן שסרי דלא פיטרה הגט שהוא שלא לחושבו שהמחילה קיימת וכמלן דהתנה על הגט דמי דלא יהא גט זולת שם תתקיים המחילה ושמחה דקדמה לה מודעה המבטלתה גם הגט לינו גט מיהו שם תחדש לו מחילה לחרת בביטול כל מיני מודעות הגט גט למפרע ואינה לריכה ממנו גט שני הואיל ולא התנה בפירוש בשעת מסירת הגט שלא יהיה גט שלא בהתקיים המחילה ואע"נ דאלו דינן לוחו בלינו התנה כן בשעת מסירה דוקא לענין ממונה לחרי כן לפוטרו מהכתובה שמחלה לכל לענין ביטול הגט מטעם לומרנה דמוכח במקום שלא נאמר שתנאי בפירוש לא סורע כח הגט כל כך רק כלא ינמר קיומו עד שתמחול מחילה לחרת בביטול כל מיני מודעות וכו' לכן בחירום מחילה לחרת בראוי ותקיים הגט למפרע מעשה שהניע לידה ואינה לריכה גט לחר · ונפקא מינה דלא מלי בעל לדר בית לומר דלינו גט השתא דלוקה מחילה קמייתה הוא בטעות ולא לבינה במחילה לחרת לפי שחסים קיומת בביטול כל מיני מודעות דהואיל ומטעם טעות קא לחינה שהטעתו במחילה כלקי הנוכח · הוי דינה כרין מקח טעות דחוזר בו חלוקח עד שיחזיר לו המטע' לוחו דבר שקנה ממנו או שמכר לו שבו היא בניסה מקח וממכר מיהו בהנחן הדבר שהוא למוטעה יתקיים המקח למפרע כמוטעם ולא מלי חדר בוה ואין לומר חדרבה לינה מסחברא להחמיר בלינה לשם בוה להלריכה גט שני מטעם לומרנה הנזכר דהא לגבי ממונה חנן עבדינן עיקר מן הלומרנה ומב"ם לגבי לינורא היא לומר דהנאי בזה שהוא מכח הלומרנה ובפירוש לא לינמר בשעת מסירת הגט ולא קודם לזה לא הוי מסירה חלא בהלבה ושלא בהלבה בשעת מסירה הוא בגון שהסר בו ר' ממשפטי התנאים שהקיים בו לאו להן לאו לא היה הנאי בפול והנאי קודם למעשה ובנאי בדבר ר' וכו' ושיובל להתקיים ע"י שליח ושתובל לקיימו בדמובח בסי' קמ"ג סוף"ם דמובח מהם שלפי' היה בשעת מסירה אם לא נעשה בהונן בבל משפטו בחנן דליתיה דמי התנאי הוא והגט קיים וב"ם בגדון דידן שלא נזבר בלל ריח מהנאי הנז' בשעת מסירה ולא קודם לה שלא בלומרנה דמובח דהיינו לחיינה למיחר וכו' וב"ל נאם יעקב עב"ל הרב זלה"ה :

ס"ט בחב הרא"ם ז"ל בפסקיו בב"ק בפ' מרובה ד' קל"ח שלבתה דבבולים שלמודה

קי"ל תוך בדי דיבור בדיבור דמי לפולו תוך בדי דיבור דשלשה שלוש מתלמיד לרב דבוי טפי מש"ם רב להלמיד בבולהו הוי ב"ד בדיבור דמי בר ממגרף ועטו וקידושין וגירושין דלא הוי בהו ב"ד בדיבור לפי' בבדי שלשה רב להלמיד דגרע מבדי שלשה להלמיד לרב :

רבים יתמהו עמ"ם הרב ב"י בסוף סי' קמ"ד בשם ה"ר יוסף ן' זמרון ז"ל בשם רבו הרשב"ץ ז"ל בתקנת גט המקניט לה לשתו שבתב בסוף דבריו וז"ל שבוותה תקנם לפי' ולא ויחזור ויחיד עמה בשה פעמים בל זמן שיתעבב הזמן לבר היה לשתו ואם יתעבב יותר ויתנו לה וב"ו · שים לתמוה מנין לו לרב להתיר יחודם עמו לחר השליחות הזה . ודאם הוא למד בן מסוגיית התלמוד שלומר הרי זה גטך בל זמן שתעבור מבנגר פניך ל' יום וב"ו הרי שם תיתמר ואולי שלא נתיחד עמה ח"ב ומנה ליה לרב לומר לפיולו יתיחד עמה בשה פעמים דבדי · וב"ל שהרב ז"ל מסברת דנפשיה ריהה לתקן בן ושפתים ישק וכן דודאי יש לו על מה שיסמוך בתקנה הזיל · דנדון דידן לא דמי למאי דתיתמר בתלמוד דהתם ודאי נתיחד עמה לאח"ב נפשל הגט מטעם גט ישן דחייטינן שמא יאמרו גטה קודם לבנה דתמן תיתמר לומר לה הרי זה גיטך בל זמן שתעבור וב"ו ולשון זה לא שייך שלא בגט בותי"ך דלית בים זמן בשהגה בבל הגטין ולבך יש לחוש פן יאמרו מפאת הזמן הבתוב בו גטה קודם לבנה לחנם בב"ד שהגט ליגו נבתב עד שיעבור מבנגר פניה הזמן שבתב מסתמא לא יבתוב שבו יבב לבתוב הגט ולובה למיחש שמא יאמרו גטה קודם לבנה ומה שסוסיף הרב לחקן שתקיה נאמנת היא והעדים לומר שלא בא בלוחו זמן וגם נאמנת לומר שלא פיוסה לבטל השליחות ופה קיקן ולומר בן מסוגיית התלמוד בלוחו גט שהיה בתוב זמנו קדוש ולומר לה הרי זה גיטך וב"ו בל זה בזבוי לענין הלבה לא למעשה בי מעולם לא רלינו הבמים בדבר שיהא בו ספק פסלות לבתחלה בשביל שלא יהא בו ספק בשעת הלבה ולא בדבר שהוא בתחלה ספק ספקא

לגלח עב"פ (רקאי דסתיה פה מקום פ') דממתיה פ' דלית ביה משמעות דלפסר רקאי לסבעל לקוריה דהוה מלוקה מתיה פ' דמירבר בגט או קאי לאיך דידיה דלעלוק מינוה דסאיב הוא מלוקה מתיה. דלקרין נוסחה טוב הדבר לכתוב ולאקריון דלאכתובי ג"כ וה"ה בזכרון לבי סאשה בגט דהוכא דכתב לגת פב"פ דממתיה פ' דלית בה משמעות דלפסר דלא קאי רק למקום דירה ואפ' דקאי גם למקום לביה טוב הדבר לכתוב גם כזה ולאקריון דלכתובי משה"כ כשיכתוב לגת פב"פ העומדת בסתיה פה מתיה פ' דאז משמע שלא הוזכר רק מקום דירה כן נלע"ד וק"ל:

עדי הגט אם תתם לפי' ר' מסם כגט שלא כמנהג הכעל פה אל פה הגט כעל ואם נשתה תלה וכל סי"ג דכרים שייכי כה עיין כדכרי מוהרי"ק ז"ל כמחודשים סי' ק"ל וסי' ק"פ:

ע"א בעשור דאשון לניסן שנת ע"ה לפ"ק כתבו לה"ר הלל הכהן שהגט שכתב למעשדת פה לפרסם ן' סידרו בכה השליחות שעשאו שליח מרוסס מוסף כר יהודה ן' יעוש הוא בעל ופסול והביטול מדאוריימא מתמת שתתם בו מעשה ן' לביטכול כמאמר ר' הלל שלומו של המגרש ולא שמע מפי המגרש שאמר לסופר כתוב ולא לעד לתתום. והפיסול מדרכנן מחמת מ"ם בשטר השליחות שעלה לפנינו ר' הלל שכתוב בו שהמגרש הנז' עשאו שליח לר' הלל לכתיב ולתת גט כשר למשעדת הנז' על מנת שלא תנשא לר' מסעור הנז' ומשאו לסרמב"ם ז"ל שכתב שאין לזכיר שום תנאי על הגט לפילו על פה קודם בתיבתו ותתימתו. רק לאחר שיכתב כלי שום תנאי ותנא עליו כשעת מסירה לידה או ליד שלוחה או שלוחו שתנאי שרשאי להתנות שיאמר תנאו לה ע"מ וכו'. והוזיל ונזכר התנאי ונם נתתם כשטר השליחות קודם שנכתב זה הגט הוי גט פסול מדרכנן כי לפילו התנא על פה קודם בתיבתו כתב הרמב"ם דהויא ספק מגורשת כ"ם היכא דנכתב כשטר השליחות קודם בתיבת הגט בתנאי מפורש כאומרו כתוב לה גט על מנת שלא תנשא לר' מסעור. דמשעה דשטרה שלוה על בתיבת הגט יהד להתנות עלוו דלא מיקרי גט כריתות לפילו בשעת בתיבתו וכ"כ מוהרי"ק ז"ל בס"ע טור ש"ך כסי' קע"ז ואכן קשה לו טובא ממ"ם מוהרי"ק ז"ל בס' הגט שלו בסי' קע"ד טע"ה שאחר שכתב בסעי' ל"ה מסי' הנז' שיין להזכיר שום תנאי קודם בתיבת הגט חזר וכתב בסי' שאחריו בסמוך ואם יין לאבעל רופא לגרש אלא לזמן והוא נתפז ללכת ולא לאבער לבותבו קודם שילך תומר לשליח שיתן גת לאשתו ולא תתגרש בו אלא לאחר זמן פ' תרי לך בהדיוא שיין פסול בתנאי הנז' על פה קודם בתיבת הגט ודלא כהרמב"ם ז"ל שכתב דהוי ספק מגורשת. ונם קשה מדברי מוהרי"ק ז"ל שהסכים לדבריו של הרמב"ם ז"ל בסי' קמ"ז וקשה מדידיה מדידיה. וי"ל דלא דמי תנאי דקביעות זמן לשאר תנאים שהרי כתב הרמב"ם ז"ל ונם מוהרי"ק ז"ל בסי' קמ"ו מטעם שהסכים לדבריו שהמגרש לזמן קבוע הוי תנאי ואינו תנאי דומה לתנאי שהוא מגורשת כשיגיע הזמן שקבע ואינו תנאי שהמגרש על תנאי הרי נירש מיד אלא תמתין עד שיתקיים התנאי ותהיה מגורשת למפרע. וכ"מ דאע"פי שיין הגט כידם כשעת קיום התנאי כגון שאבר חוזה מגורשת למפרע משעה שאמר לה תמגרש לזמן אינה מגורשת עד תול הזמן וקודם הוי גט בידם בקורת פקדון לבר. ונפקא מינה דאם אינו בידם כשעת תול הזמן אינה מגורשת וכפי זה לא קשה מודי ממתי דקשה לן. ועד כאן לא קא מבשר לן מוהרי"ק ז"ל כתנאי קביעות זמן אלא לפי שאינו תנאי גמור וגם אין לריך לכפול התנאי רק שיאמר לה הרי זה גיטך ואלא תתגרש כו עד עבור זמן פ'. אמנם אאר תנאים דכעינן בהו בכל דמיקרי תנאי גמור בגון ע"מ שלא תנשא לפ' וכדומה לו כ"ע מודו דאין להתנותם קודם בתיבת הגט לפי' בע"פ. זהו מה שלבע"ד לתרץ בקושיא הנז':

שוב מצאתי בסי' קמ"ז טע"ה שהביא שם מוהרי"ק ז"ל דברי רוב הפוסקים שהחמירו בענין הנז' והמחוור שבכולן דלא אימתר זה אלא לכתחילה ולמנוע מן המוכחר לכל בריעבר לפי' בכל אאר תנאים שנזכרו על פה אז נכתבו בשטר השליחות לפי' קודם בתיבת הגט לא פסל והוי גט כשר להתקייס התנאי ולא לעיכובא אימתר ואע"פי שים פוסק שהחמיר בזה לפי' בריעבר בבר נדחו דברין לנבי עיין עליהם ולדעת המקילים הוי גט כשר לפילו היכא דכתב התנאי בתוך הגט לאחר התורף חוץ מתנאי הפוסל ע"פ כנון חוץ ולא דהוי דומיא דחוץ דלפי' על פה קוף פסול וכ"ם שם כתבו בגט דלפי' כתבו לאחר התורף וחזר ומתקו לא מהני להכשירו וים מי שהכשיר גם כתנאי חוץ ולא לפילו בתבו בתוך הגט לאחר התורף ולא מחקו כל שנתקיים התנאי הגט כשר. וכ"ם היכא דנכתב התנאי לאחרי הגט או כשטר השליחות אלא שנדחו דברי המכשיר בזה משום דהוי שיור בגט בשיתנאו בלשון חוץ ולא אליכא דעמודי הסורלה למנם בשאר תנאים לשיטתא דכשר בריעבר לפי' היכא דכתבו בתוך הגט לאחר התורף וכ"ם לאחריו ולפי' ויהו כתובים בשטר השליחות קודם בתיבת הגט וכ"ם היכא דהתנה לוותם ע"פ קודם בתיבת הגט דלא מיפסל בהכי בריעבר וכמו שפסק מוהרי"ק ז"ל בסם הר"ן ז"ל בסי' הנז'. ולפי זה לא היה לנו לפסול גט זה שכתב ר' הלל מחמת זכרון התנאי הנכתב בשטר השליחות קודם בתיבת הגט ולא נשאר כו רק בטולו הא' שהוא בטל מדאוריי' מטעם הלמור כו שחתם כו קעד שלא כמנהג הכעל כי אם כמנהג ר' הלל שלומו:

עוד דאיתי ונתון אל לבי לומן התנאי הכתוב בשטר השליחות והנה אינו כפול כתנאי כמי גוכ"ר לא בתחילת השטר ולא בסופו וכבן י"ל שנעשה התנאי הסוף מעיקרו וכמאן דליתים דמי הוחל ולא נכתב התנאי בתיקונו והגט גט לע"פי שלא יתקיים התנאי כדמוכח מדברי הרמ"ם ז"ל שכתב טע"ם בסוף סי' קמ"ו ונמלא שיין כאן תנאי קודם בתיבת הגט כלל ואם כן יהיה גט כשר לפילו לדעת המחמירים לולא סבילול הנמלא כו מחמת תתי' שער שתתמו שלא כמנהג הכעל הנזכר. ועם היות שהרי"ף והרמב"ם ז"ל כתבו דלא כעינן כפל בתנאי דאוי מעכבו וקי"ל דהלומר ע"מ כלומר מעכבו דמי דוקא היכא דליכא לתנאי ליתנא דמעכבו מפורש אמנם היכא דליתים בבת ע"מ ולאו בפורש ליתמר כגדון דידן כולי עלמא מודו דבעינן כפול ואם לא נכפל כמאן דליתים דמי והגט כשר לפי' לא יתקיים התנאי הסוף כדמוכח מדברי הרמ"ם ז"ל לולא בטולו של הגט שזה מחמת תתימת שער כדאמרן וכ"ם לדעת חכמי לפתנו ולרפת שנהגו לכפול התנאי לפילו היכא דליתים כמעכבו מפורש וכ"ם היכא דליתים אלא בבת ע"מ כנ"ר דלגירתו לא

תוי תנאי זה תנאי כלל דליתיה כפול וכמאן דליתיה דמי וק"ל נפש יעקב עכ"ל:

ע"ב והוסיף עוד ז"ל ויש תקון לגט הזה להגיה מעיונפ שם לא כמנהג הכעל לכתוב לה גט לאחר כשר והוא כשיחזור השליח לכתוב גט לאחר לשמה כרת וכהלכה מכח שטר השליחות הנז' ימסרנו לה בעדי מסירה לבד בלא עדי חתימה וכהא סגי לה להחזירה לעלמא ואין לומר בנדון זה כבר עשו עדים שליחותן ולא יוכל עוד לחדש לה גט לאחר השליח הנז' הלא יכול הוא לחדש לה גט לאחר מכח שליחותו הרשטון הנז' כדמוכח בסי' קכ"ב טע"ה. גם אין לפסול גט כזה מטעם שלא קבע זמן לשליחות על ר' מסעור דלא שייתר זמן לשליחות כי אם לכתחילה אבל בדיעבד אם לא קבע זמן ברי כדמוכח בסוף סי' קמ"ג מעור לכן העזר:

סיון שס"ג

ע"ג בהיות שהחכמים השלמים מהם נותי נפש ז"ל ומהם חיים עדנה אל יחסר המזג רצו שכמה לנשים עכרו תורות חלפו חוק לאחר שהם ממשכנים בית דירתם המיוחדת להם לדירה ונשבעים כה' אלהי ישראל שלא משכנו ולא ימשכנו ולא תהו לדברית שבועת הלשים וחוזרים וממשכנים הבית לאחרים ולא שמו אלהים לנגד עינם ודברים שקין שם ומים מכלה חוקם שבועת שוא מכלה חוקם וכהוות שבעל הבית דר בביתו לכן לא ישמע הקול אם כבר ממושכנת ותחתיה קעמוד שכירת לכן ברחות החכמים השלמים מצוה לעון שבועת שוא שפשר ממון יקומים ולשלמות והרבה מבעלי בתים שנותנים המעות שלהם על הקרקעות ונרשם להם שהוא בטוח עם היות שמקבלת דגל בימים שעברו היה דר בעל הבית בביתו המיוחדת לו לדירתו והיה מתחייב בשכירות היה נכרי ומן הדין מותר עכ"ז ברחות החכמים השלמים קלקם כ"ב זלה"ה וקלקל בחיים מחיה חיים יתן להם חיים לרובי' טובים ומתוקנים שים בדבר קלקל הערמת רבית מצוה לזה שהפשד הגדול לאחר זכרנו ועון שבועת שוא למעלה מכולם לכן תקנו תקנה הגונה ונשם ויצרה שכל ימים שאר ימשכן בית המיוחדת לו לדירתו לא ידור בביתו לא שם יתחייב בשכירות היה זר ולקיים כל דבר ח"פ בעיטור לחרון לעיון המשובר שנת ועלו מושיעים בה"ר ניו"ן לפ"ק ותנחן דק בכל סופרי העיר הזאת בשלמלאת יע"ק להבין ולהשכיל ממולא דבר לעשות על ספר חקה ההשכמה הזאת וקיים עכ"ל. ומקומים כמהר"ר שמואל ן' דנאן ז"ל וכמהר"ר שאול סרירו ז"ל:

שם שס"ג. חזקה ומורעה

ע"ד בראות החכמי' השלמי' כ"ב ז"ל שהרבה נשים אשר מטה ידם הוסרו למכור קרקעותיהם לגוים כדי שתשאר חזקת הקרקע בידם ויש להם תוחלת שהולי יחנן ה' ויחזור גם הקרקע לבעליו ולכן הסכימו גם החכמים השלמים ז"ל ותקנו תקנה הגונה ויצרה לתועלת הקהלות יע"ו שהמוכר הקרקע שלו לגוי ויודע לו עתה מהשכירות הוא או שלומו תכף למכירתו הקרקע שתשאר חזקת הקרקע הנז' בית המוכר הנז'. ולפי שהתקנה הנז' היא טובה לכל הקהלות יע"ו לכן גם אנחנו הלכנו בעקבותיהם ורחינו נ"כ להוסיף בתקנה זו תוספת טובה שהמוכר קרקעותיו לגוי וחזר הגוי ומכר הקרקע הנז' לישראל עם כל זה לא נפקע כזה כח הישראלי המוכר מחזקתו וערעין חזקת הישראלי בקופסה ובנכורתה וגם כן תקנו בכלל התקנה הנז' שאם ימכר לזה קרקע של ישראלי במשמר ערכקותיהם ס"ג מחמת לזה חוב שנושה בו לזה גוי ויקנה הקרקע הנז' שוס יהודי או שוס גוי עדיין חזקת הקרקע הנז' בית הישראלי בעליו ויעשה מודעה כנ"ל על ככה כדי שלא יפסיד זכיתו עם היות שורה המוכר הנז' בעש"ג שלא נשאר לו שום חזקה בקרקע הנז' ולפי שכך הסכמנו ח"פ בעיטור לחרון לחדש מנחם במהרה יכות משנת כ"ן לפ"ק חי"ם לפ"ק פה העיר פ"ק יע"ו וקיים עכ"ל ומקומים כמהר"ר שמואל כן דנאן ז"ל וכמהר"ר שאול סרירו ז"ל. וס"ל נמ"כ וז"ל:

ע"ה ומה שזכרנו בתקנה הנז' שבעל הקרקע תשאר לו החזקה בקרקעו שנמכר לגוי אפי' לאחר שיקנו כ"כ מיד הגוי ע"ה הנז' ויכן שתהיה בחזקת בית המוכר לו לתת דמי המכר בית הלוקח ויחזיר לו קרקעו בתוך שנה מהיום שנמכרה לו להוליך ממנו לכן כדית שיקנה לוקו מהגוי ולתת לו שכרו. ואין הפש לשום כ"כ לאחר לשכרו מיד לישראלי הלוקחו מן הגוי כי אם בעליו הרשטון כמו שהיה זכותו בה לענין שכירותה בעודה בית הגוי ולרחיה ח"פ בי"ב לאחר שני שנת שעיה ותשע לפ"ק כפ"ש יע"ו והכל ס"ו וקיים ואיכם מחומה:

ומפני שלא נחתמה התקנה הנז' ורחינו שהיה בזמן הזה תקנה הגונה ויצרה וכ"ש בזמן שהרבה מבעלי בתים מתמוטטים מנכסיהם ומוכרים בתיהם בזול הרבה ועומדים בעלי זרוע וקונים מן הגוים ומשכירים זכות המוכר לגוי מחמת דוחקו ואונסו. לכן חתמנו אנו החתומי' על תקנה זו שתהא נוהגת בתדינה זו עד יצרה עליונו רוח ממרום ויקבץ נפוצותינו מארבע כנפות כל הארץ והיה זה בשני בשבת שניש עשר יום לחדש אייר בשנת היובל הזאת שסובו היום ק"ל לחזוק"ו לפ"ק והכל ס"ו וקיים עכ"ל ומקומים הרבנים כמוהר"ר מנחם בהה"ר דוד סרירו זלה"ה וכמהר"ר ורחיל הלרפתי זלה"ה וכמהר"ר מימון אפ"לחלו זלה"ה והכרנו חתימותם ומע"ל נמ"כ וז"ל:

ע"ו עם היות דברי פי חכמים השלמים נ"ע ז"ל כולם נכוחים ויצרים למולפי דעת נתוועדנו לשתת ולתת בתיקון בקיעי עירנו ורחינו להוסיף על התקנות הכתובות מע"ל קלת פרטים רלשונם מה שנזכר בדברי רבותינו קדמונינו נ"ע ז"ל שלריך למסור מודעה בעל הקרקע שהינו משהלק מן החזקה מפורש רשינו דלתו כ"ע דינן נמירי ולהיות המוכר נכהל ונחפז לרוב דוחקו ונערו לבו בל עמו ואין לים לאחר שעירנו משנתו ויתן לו עצה הוגנת לו למסור מודעה וגם לפעמים מתחכם הגוי לבוא אליו בפתע ולהכריחו להודות תכף סילוק מהחזקה או מכר ממש בעש"ג או כרינו הדרך לזכות הגוי או לזכות שום נ"ב שלוחו ואין שהות למסור מודע' לכן הוספנו לתקן שתסיום הזה ולהלא לע"פי שלא ימסור בעל הקרקע מודעה שם ירלה לב"ד לאחר יהיו בימים שהם שעל לד הגוים והשכרת נעשה הסילוק הזה מהחזקה או המכר בעש"ג או כרינו הדרך לפי' יעשה בקנין ושטרה חמורה וכבל מיני יפוי כח שבעולם הן לזכות הגוי או לזכות נ"ב שלוחו כנז' הרי הוא בעל ומופקע מעכשיו ולא יודע כח בעל החזקה כי לב ב"ד מתנה עליו והרי הוא בחילו מאר מודעה בכל תקף על הסילוק או המכר

הקהל ועל כל הקופנים שיתחכם הגוי לעשות לו כיוצאי מודעות ופיסולן בפרט וכיוצא לזה יועילו ולא יועילו כת"ס:

זאת שניתן רשיון להקדונות נפשי רמתי וגלעדי ובכרי דלף מעלי והולכים להשתית לתת נחלת בעל החזקה ולהסיב גבולו וקונים מהגוי כיוקר ועיני בעל החזקה רואות וכלות כי אין לזה על ידו לתת לקונה דמי קנינו תוך שנה כמו שנזכר בפנים וממילא ויהיה המכר נחלט לצמיתות לקונה לוקנו. ולא גם זאת אם ישראל בעל החזקה ויתן לו דמיו כנז' הרי הוא נוטלה ביוקר הסיוע בערך לשר מכרם הגוי לקונה הנז' ואין ספדי רבי הוא חזי הגוי דלף קפני עלה לינצי למיזבינה הוא זכנה למרת קמת דשיקו בעל החזקה ולמען דלתי מחתיה בכליר מהכי גם לפעמים הולכים ושוכרים מהגוי כיוקר ג"כ להקנות שיני בעל החזקה. לכן חקה תקנו וגזירת נזרנו לכל יוכל לים זר לקנות ולא לשכור ולא למשכן מהגוי כלל וכל לים לשר ימרח לת פינו ויקנה מהגוי וכו' מעתה אנו גוזרים מכח הפקר כ"ד סעקר ואנו מפקיעין זכותו לגבי חומת מעתה זכיה גמורה ומזכים אנו לותו חומת מעתה זכיה גמורה לבעל החזקה יתר על חזקתו. ובן שהחזקה הוא רביע הקרקע דשמכוה לרין שקריקון שנתבאר בח"מ סימן רל"ו שעליו נתיסד תקנת חזקה הנז' מעיקרא. ומעתה רבעים שקנה הקונה מהגוי אנו מזכין מעתה חומתן לבעל החזקה. כלומן שים לו לבעל החזקה רביע הקרקע ועור חומת שלשת הרבעים החסרים ונשאר לו לקונה מהגוי שלשת חומתי הרבעים:

וגם יוסיפים לחנחנו לתקן שהרשות נתונה ביד בעל החזקה להוסיף לת הקונה מהקרקע הנזה ולהעלות לו שכר עד"ז שיעומו שמתי כ"ד וכ"ן כמה שום שכירות הקרקע הנזה לולו היה של ישראל ויפרע לו בעל החזקה להקונה חלק וחצי מד' חלקים כשומת הבית. וכן שאם יצריכו שנום הקרקע הנזה לרבע לוקיות כ"ח שמי מכאן לוקיות לאת שמנעת לו לבעל החזקה כחזקתו ונשארים שלש לוקיות לכל שלשת הרבעים ולא יפרע לו לבעל הקרקע כעד ד' חומתי שלשת הרבעים הנז' הנשארים לקונה הנז' רק לוקיות וחצי דהיינו חלק וחצי מג' חלקים כנז'. וזה בן ירצה בעל החזקה לדור בקרקע הנזה או להשכירו לזולת לפי רצונו ולפי שהקונה אין לו קרקע אלא לדור בו ובעל החזקה לינו לריך לו אלא להשכירו כנז' לעולם אין לו לקונה רק משכירות הנז' ע"ד הנז' דהכי קנסינן ליה והכי דיינינן ליה ולכל אלמי דכוותיה אשר זרון לכם השיאם לעבור על תקנה זו ושאר השכירות יזכה בו בעל החזקה עד אשר ירחיב ה' לת גבולו הוא או יורשיו וכ"כ ויקנו לו או לכ"כ ויורשיו לחריו עד עולם דמי המכר פחות חומתן כגון שאם קנה כמאה יקנו לו או לכ"כ כנז' בעל החזקה וכ"כ עד עולם כנז' שמונים שכך מניע כד' חומתן של שלשת הרבעים כנז"ל ויסתלק הקונה וכ"ך מכל וכל וקו לא מידי:

וכן אם ילך שום אדם וימשכן מהגוי הכי נמי דיינינן שחומת המשכין הוא מופקע מעכשיו ויזכה בו בעל החזקה נוסף על חזקתו ורשות בעל החזקה לסוליה לת הבית המשכן ולפרוע לו בשכירות משכונתו ד' חומתי שלשת רבעי הקרקע כשלו חלק וחצי מ"ח כמה שיומו הקרקע הנזה שיזדמן לו לבעל החזקה ויתן לו הוא או כ"כ כנז' ולכ"ב כנז' דמי משכונתו פחות חומת שלשת הרבעים כנז'

וכן נ"כ מי שיסכור מהגוי רשתי כעל החזקה לסוליה ויפרע לו שכירותו חלק וחצי כר"ח כשומת שכירות הקרקע ככללו וסו לא מידי זסו מה שרשינו לתקן כענין זה שיהיה נוהג בינינו לנו ובינינו ובני בנינו ובין כל הגליות שלינו ושרים לל מסעתינו עד כי יבא שילה כי זסו הטוב והישר לפי הזמן והסיעות לעורר לב ההומללים קצי יום לשר לרוב קוכם ומכאוכם מלטרכים למכור לחוזקה לעם נכרי ונוסלים עין למרחמים ינהלם עד יסובו לים לל לחוזקתו ולל נחלת לבותיו ולים על מקומו יבוא בשלום ועור ישראל יחזיק כמעוזנו. ועשה שלום עלינו. ועשה שלום לל שראל. ארץ חמדתנו. ולא נחלת לבותינו. נסם קותמי כרכות כשנת כי ימוך לחיך ומע"ם ידו עמך והחזקת בו לפרט המלה המתיבי מהלף השני לינירה בקשבה ימים לחדם חייר פה סעירה פ' לסך יע"ח עכ"ל. ותחומים הרכנים המובהקים כמוהר"ר מנחם סריורו זלה"ה וכמוהר"ר וידאל הלרפתי זלה"ה וכמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמהר"ר שמואל הלרפתי זלה"ה:

ע"ז טופס הסכמת החרם על הדן תכירו כעמ"ג שנת יג"ן היא ס' שם"ג לפ"ק:

לפי שראו החכמים השלמים יע"ו שכל ה' ולל' שים לו שום ענינא וים לו דין עם תכירו היה מעלין עליו להכיאו לפני עמ"ג וכמעט קט נשתכח תורת מישראל והתורה לתרת ולולם המשפטים לשר קשים לפניהם ומפי השמועה למדו לפניהם ולא לפני גוים ולין לך עבירה גדולה מזו שמבזים התורה ומפארים דת גוים והתורה לתרה כי לא כצורנו צורם וכו'. ולכן לפי שראו החכמים השלמים יע"ו תקנתת הדת וג"כ מלתר לדונו המלך יר"ם והשופט עז"ת שיהודי עם היהודי לת ידונו כי אם לפני דייני ישראל לכן אנו מחרימין ומנדין ומשמתין ומקללין ומלרירין כל מי שיהוא בחזקה על תכירו להוליכו לפני עמ"ג או לפני שום ענינא"ש. וכל מי שיעבור על מלתרנו זה פתו פת כותי ויינו יין נסך ורבלה כו כל הלכה הכתובה בספר משה ומתם ס' לת שמו וכו' ולא יסרלני שים לו עלקד בערבאות הגוים לת ימסרנו ליד גוי ולא יוליכנו לפני דייני לומות העולם זולת אם בעל חובו נכרית הלמת ולא לויתי לדינא זו כ"ר ינקנו רשות למסור הלנעלקי שלו ליד גוי וכאופן אחר אין לו רשות ולחזק ולקייס הענין עם היות שהלמת לינו לריך חיזוק ח"פ כעיסור רבנון נלנולל המרומה שנת יב"ן עליהו לפ"ק עד כאן נוסח התקנה הנז' ותחומים עליה החכמים השלמים הרבנים המובהקים כמוהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמוהר"ר סעדיה ן' רבוח זלה"ה וכמוהר"ר יצחק לבן טור זלה"ה וכמוהר"ר שמואל ן' רבאן זלה"ה:

ע"ח טופס תקנה לתועלת הענייס בכר. מה מהעזר הנק' סיב"ל:

בהיותינו אנו החתומים מקובלים כב"הב של תלמוד תורה הי"ג עם לנשי המעמד וי"ו והנגיד המעולה הנכון ה"ר דוד לבן זמירו וי"ו נשמנו ונתנגו לתקן בקיעי עיריגו ורחוגו שהענייס הכתים מחון לעיר וגם קנת ענייס מבני מדינתינו שם יהיו להם נוגשים לין לנלל ידינו לסייעם ולמלט נפשם מיד הנוגשים כי שם מבני כנסיות שבזה הלנלנלת ורלינו שים כזה עון לשר חטא ה' רקי"ל עניין ועבוי עיר לחרת עניין קודמין וכהיות שמזמן לזמן בעלי תורה מלטין ככל בתי כנסיות הי"ב לזמן

תמוער שכל אחד יתנו לו כפי מסת נדבת הקהלות הקדושות ושם יכבידו העול על כתי כנסיות כי"ג מטו לבעלי קורס שלנו היזיקו מטורף לזה העניים החומלנים בכופם לכתן הנה הם נשתרים למקרה ופנע אין מנהל להם ואין מלשף לוחם הביקה והם כולבים ושבים בפחי נפש וכן לא יעשה לכן רגילנו לתקן התעוות:

בהיות שבימי הנגיד המעולה הנכון ה"ר אברהם רוחי ז"ל כבר נתקבלו אנשי המעמד ותקנו תקנה הנוכח ויסדה ברלוחם שהקלבים נוחלים לקהלות הקדושות ושב"ו בלד מה מהעזר הנקרה סיג"ל שים לקהל ושב"ו בכבר הנמכר במקולין כי הם מוכרים קרבי בהמה הכרש והדרך רכנתה עם הכבר בשער עלמו שהכבר נמכר ואין פורעים לקהל זולת הסיג"ל של הכבר ולכן תוקנו בלוחו זמן הנגיד המעולה ז"ל ואנשי המעמד ושב"ו שיהנו הקלבים סך ידוע לכל בהמה גסה ודקה: והמתון המקובץ מלוחם הסיג"ל הקטנה ויהיה לעניים הבאים מחוץ ולעניים ג"כ לאבר הם בשער כמדינתנו וע"פ לאחר כל זלת לרוב המסים והתרנוניות נעלו הקהל וב"ו הכל והעניים הבאים מחוץ נשתרים בכלן עידן ועידנין בלי תועלת ומלבר המתנה המועטת תריכות זמן בלי ריוח לבן תנהנו התקומים עם קיום שרלוחנו זמן הדין שיהיו הקרביים הנז' נשקלים יחד בפלס בכיף המטבחיים כדי שיפרעו הקלבים לקהל ושב"ו הסיג"ל של הקרביים כמושלם עכ"ז בתורת חסד ורחמים רלוחנו לתקן שמהיום והלאה יפרעו הקלבים לקהל וב"ו נוסף על עזר הכבר חלי לוקייף מעות לכל בהמה גסה ושמונה פונדיונים מעות לכל בהמה דקה בשר הסיג"ל של הקרביים שמוכרים בשער הכבר וגם רלוחנו לתקן שמכל חלי לוקייף של בהמה גסה יתן ליד הגזבר שיתמנה מלפנינו שנים עשר פונדיונים · ומסך' פונדיונים של בהמה דקה יתן ליד הגזבר הנז' שני פונדיונים ויהיו מתרבעה עשר פונדיונים לעזר הדרקה לעניים הבאים מחוץ לעיר וגם לעניים שבכאן שם ירחם לחכמים וב"ו והשאר יהיה לעזר שאר הוללות הקהל וב"ו והגזברים שיתמנו מלפנינו לא יוציאו ממעות הנז' זולת בהסכמת ג' חכמים מחכמי המעמד וב"ו והנגיד המעולה וב"ו וקבלנו עלינו לנו התקומים זולת ההסכמה ואיסה לא כזו לבלתי החלוף לת המעות לשום דבר אחר מצורכי הקהל וב"ו זולת לדבר הזה ולרחיה שכך הסכמנו הקלבים בלו מוסכמים לדבר הזה ולרחיה שכך הסכמנו ח"פ כפ"ק וע"ה · ולהיות שהסכמה הנז' שיהה כזמן המולף זה כמו שתי שנים לו יותר לקיים כל דבר ח"פ כעיסור רשאון לגלול סמרולה מסנת ה' לכלות יג"ן עלינו לפ"ק והכל ס"ו וקיים עכ"ל · ותקומים עליה החכמים השלמים הה"ר יהודה עוזיאל ז"ל והה"ר סעדיה לכן רבוח ז"ל והה"ר יצחק לכן צור זלה"ה מ"ו והה"ר שמואל לכן רגלן זלה"ה:

ע"ט יען רלוחנו לנו התקומים טופס הסכמה לאחת שתקנו החכמים השלמים כ"כ ז"ל בכתב יד החכם השלם הה"ר סעדיה לכן רגלן ז"ל שרלוח כ"י החכם השלם הה"ר שמואל לכן זלה"ה לתמרת להעתיקה כלן בספר התקנות להיותה למשמרת וזה נוסחה:

בהיותינו גם כן לנו תקומים מקובלים בכ"ה מגדול הי"ג היום קרוב לשתי שנים ורלוחנו לתקן לתועלת הקדש עניים שהנזברים הממונים על הקופה של בדקה לין להם רשות למשכן קרקעות הקדש עניים לו לגזור משכון על הקופה יותר מששה חדשים זמן שהרחיבו בטלה ומבוטלת כחרם הנשבר שלין בו ממש · לך לתנה לם שיהיה הסרחבה הנז' בעלת לנשי המעמד וב"ו כולם לו רוצם עליה ים לסמוך · ולקיים ההסכמה הנזכרת חזרנו לנו התקומים ונתייעלנו עם הנגיד ונעלה הנגיד המעולה הנכון הה"ר משה הלוי וב"ו והסכים גם הוא עמנו כדבר מלוח · ולרחיה ח"פ כעיסור למלבי לאחד המהודר שנת ה' לכלות יג"ן עלינו לפ"ק עכ"ל · ונתחתם לנו הכתיבה הנזכרת שהיה מיד החכם הנז"ל ולרחיה ח"פ כפ"ק וע"ה וקויים וחקומים כהה"ר יצחק הלרפתי זלה"ה וכמה"ר יעקב לכן צור זלה"ה:

פ' עוד רלוחנו לנו התקומים בכת"י החכם הנז' טופס הסכמת לאחת על הענין הנזכר שרלוח בכת"י לכלו זלה"ה ווי"ן:

בהיות שהנגיד המעולה נשיא נשיאי הלוי הה"ר משה הלוי נר"ו לא יכבה ונדולתו לעד תרבה חפץ ה' בידו ילחה כוונתו להעמיד הלמת ולחזק הברק כהקדש עניים הקב"ה ירחה בעניים ויחוס ויחמול עלינו ועליהם נתקבלנו לנו התקומים וגם המעולים לנשי המעמד ושב"ו ונשמנו ונתנו עם הנגיד המעולה נר"ו בתועלת קרקעות הקדש עניים וקבלנו עלינו שקרקעות הקדש עניים לעולם לא ימכרו לוח לם ח"ו ולטורכו הקהלות וב"ו לו הענייס זולת לם ילטרכו ימשכנו הקרקעות הנז' עד יקוים ה' וירח ושלח כרכה והצלח' בנכסי הקהלות הקדושות ושב"ו ויפרו המשכונות ויעמוד קרקע הקדש קיים שכך היתה כוונת הנותן תחלה ולא ימכר הקרקע זולת לקנות בו קרקעות לחרים שיהיחו כסס הענייס פירות יותר מהנמכר · וקבלנו עלינו הסכמה הנז' בכח נס"ם ומינה לא נזוז וג"כ מהיום הזה והלאה קבלנו לנו התקומים שהיודים המוכרים קרקעות הקדש עניים לא יטעון שום ה' מסך טענת חזקה בקרקע הקהלות ושב"ו. וכל המוסיף בשכירותם עליו תכות ברכת טוב ולקיים כל דבר ח"פ כי"ג לאחר המהודר שנת כנשב"י ידי לל דביר קדש לפ"ק ע"כ נוסח ההסכמה הנז' שרלוחנו בכת"י החכם הנז' לרחיה ח"פ לאחר שנתחתם לנו כתיבתו עכ"ל · וחקומים כהה"ר יצחק הלרפתי זלה"ה וכמוה"ר יעקב לכן צור זלה"ה:

טופס הסכמה למעט בהכנסיטין

פ"א בהיותינו מקובלים החכמים השלמים וב"ו והנגיד המעולה הנכון ה"ר רוד לכן זמירו וב"ו כעיסור לחרון לסיון שנת וירח קרן מאיה"ו נשלו ונתנו בקועלות הקהל וב"ו ורלוחנו כמה נזקין יבואו בשנת הנשים היולדות מלוכסות ומקוסטות בהכנסיטי זהב ולכנים טובות הנקרלים כ'לב'לים לי לתזדתם לו עקוד די לנב,ופלר ועיני העמים רלוח וכלות · ועל זה הסכימו החכמי' השלמי' והנגיד המעולה וב"ו ונזדו שמעוש והלאה לא תשים שום לשם לא נשואה ולא בתולה ולא קטנה הכנסיטים הנז' כ'לב'לים לו תזדתם ולא עקוד דיל נ,ופלר בשום לד שבעולם זולת לנב,ופלר שיהיה עם הלכורשלם ונוקנים רשות שיוכלו ללכום פרונטאל כתנאי שלא יהיה בו כי אם תומון די קודו של מסי כרחבו · עוד נזדו שמעוש הזה והלאה לא יעשו ב'מ"ר לשום בלה ולא

תמיס דלא ו"ל כפנים כלל ועיקר לא שב ואל תמן לגב,ופ'לר זולת שיולכו לותם עם פרונטא"ל עשוי כתובן התמור · עור נזרו שתמיוס תזה והלתה לא ילרנו בשום כתונת זהב ולא רקמה ולא תיסקנטארו כי תם ככיות הלותר לילם ג,ורג,ירה · וכל מי שתעבור על לזוה דבר מהתמור נתנו רשות להכניד תמעולה יע"ו שיתסרנו כיד הרשות להעניבו ויקחו ממנו תה שלובש מכל התמור :

שוב רשינו שתין רוב לבור יכולים לעמוד בהסכמת הפרונטא"ל מהמדה הנז' ואי תיפשר לתת דבריו לשיעורין לכן נמרנו והסכמנו שתין רשות לשום כת ישראל לשום פרונטא"ל כלל תע"פי שיהיה קטן ולקויים כל דבר ח"פ כת"ך טוב לישראל מתרם בשלו מתנת ומשפטיך כלהרי"ם לפ"ק כפ'תם יע"ח והכל ע"ב וקיום · זולת הכלות יוכלו לשום פרונטא"ל כז' ימי החופה ולרלוה תחתנו · ע"כ נוסח התקנה הנז' והתומים עליה החכם השלם הה"ר שערים ן' רבוח ז"ל והחכם השלם הה"ר יצחק לבן טוב ז"ל הי"ן והחכם השלם הה"ר שמואל ן' דנאן ז"ל והחכם השלם הה"ר יעקב חגב'יז ז"ל והחכם השלם הה"ר לחרן לבן חייס ז"ל והחכם השלם הה"ר וידאל הלרפתי ז"ל והחכם השלם הה"ר יעשיה בקיש ז"ל והחכם השלם הה"ר יצחק לבן זמרה ז"ל והחכם השלם הה"ר שתול סריורו ז"ל והחכם השלם הה"ר יחייה כירדונו זלה"ה :

פ"א איסטאנדרו ג,ונטוס החכמים השלמים יע"ו והכניד המעולה הכבון ה"ר דור לבן זמירו יע"ו כעיטור לחרון לסיון שנת וירס קרן מתיס"ו דיירון לי טומתרון לין פרוביג'וס דיל קהל יע"ו לי כ'יירון קונטנטוס דקניוס סי סינין פור קלב'זה דילהם מונ'ריס קי שלין קון כ'לב'לים לי תזדקם לי עקוד די לגב,ופ'לר ועיני העמיס רוחות וכלות פור לו קוהל פ'ויירון מסכימים החכמי' השלמי' והכניד המעולה יע"ו לי פ'ויירון נוזריס שמתיוס והלתה נון סי פונגה ניכנונה מונ,יר ני קולרה לי לעזכה ני פיקיניין כ'לב'לים לי תזדקם לי עקוד די לגב,ופ'לר כשום לר בעולם זולת לול לגב,ופ'לר קי לסקטוב'יירי לינלהם שב'ורשלם לי רלון לסיכסייה קי פוירלן ויסטיר פרונטא"ל בקלי קי נון טינגה שלנו נון תומין די קודו די קודם די תנג'ורה לול נוקטו מלרלרון שמתיוס הזה והלתה נון לגב,ופ'לר זולת קי לה ליב'רלן קון פרונטא"ל היע"ו דילה מלרירה די,נה לול טנטו מלרלרון שמתיוס הזה והלתה נון ליע'ין לין ניכנונה קלמיזה לורו לי לב'רלרו לי לסקנטארו שלנו לין לול קלב'יסון לילה ג,ורג,ירה לי קוהל קירה קי פשלרי לגנו די לו דיב,ו דיירון לסיכסייה לל נניד המעולה יע"ר קי לו לינטריני לל מב'זלן לי לו לייב'י דיל נגלף לו קי ויסטוירי דילו דיב,ו :

שוב רשינו שתין רוב לבור יכולין לעמוד בהסכמת לול פרונטא"ל מהמדה הנז' ואי תיפשר לתת דבריו לשיעורין לכן נמרנו והסכמנו שתין רשות לשום כת ישראל די פונר פרונטא"ל כלל תע"פי שהיה קטן ולקויים כל דבר ח"פ כת"ך טוב לישראל מתרם בשלו מתנת ומשפטיך כלהרי"ם לפ"ק כפ'תם יע"ח והכל ע"ב וקיום · זולת הכלות יוכלו לשום פרונטא"ל כז' בשבעת ימי החופה ולרלוה תחתנו ע"כ נוסח התקנה הנז' והתומים עליה החכם השלם הה"ר שערים ן' רבוח ז"ל והחכם השלם הה"ר יצחק לבן טוב ז"ל הי"ן והחכם השלם הה"ר שמואל ן' דנאן ז"ל והחכם השלם הה"ר יעקב חגב'יז ז"ל והחכם השלם הה"ר לחרן לבן חייס ז"ל והחכם השלם הה"ר וידאל הלרפתי ז"ל והחכם השלם הה"ר יעשיה בקיש ז"ל והחכם השלם הה"ר יצחק לבן זמרה ז"ל והחכם השלם הה"ר שתול סריורו ז"ל והחכם השלם הה"ר יחייה כירדונו זלה"ה :

פ"ב לפי טופס פסק דין על ענין קידושין וזה נסקו שיטועה לוג'ולוס כר ס"ט ס"ע הוליה לעז על ג'לחילה כת יצחק קחתי שקדם לותה ולחר בפני עדים שקידם לותה ושלנו לותו על העדים מי סס ולחר הלה סס פ' וס' ובקוך כרי דיבור חזר בו כמו שנתברר לחכמים השלמים יע"ו ע"פי עדים שהוליה הקול לפניהם ולחר יטועה הנז' כתוך כרי דיבור שדברו כולם תוהו ושמעולם לה קדשה הלה שכוונתו היתה לתוסרה על כן גילה ושרלונו היה להסכיר עדי שקר שיעידו לין קדשה · ולח"כ נתקבלו ג' מחכמי המעמד יע"ו ושלנו לת העדים שלחר יטועה הנז' שבפניהם קדשה · ולחר מהעדים הנז' נשבע בלותו מלכ כהיכל הקדם שמעולם לה עבר דבר זה בפניו · ושעד השני מעיד שהוה רלה לוך קדשה יטועה הנז' לג'לחילה הנז' ולזה נתקבלו החכמים השלמים יע"ו כב"ה של תלמוד תורה הי"ג הלה המה מחכם יוסף לחכן עמרם יע"ו והחכם הה"ר יצחק לבן שלוס יע"ו והחכם הה"ר יוסף נהון יע"ו והחכם הה"ר יצחק לבן שלוס יע"ו והחכם הה"ר יצחק לבן טוב יע"ו והחכם הה"ר שמואל לבן דנאן יע"ו והחכם הה"ר יעקב חגב'יז יע"ו והחכם הה"ר וידאל הלרפתי יע"ו ונשלו ונתנו כדבר הזה סיטב כמה פעמים לרלות לס ים לחוס לקול זה העד הנז' שהעיד שרלה לוך קדשה לענין שיפסיד יטועה הנז' בקרוכות ג'לחילה הנזכרת לסיות שכבר קידם לחותה של ג'לחילה הנז' ורלו כל החכמים הנז' שעם סיות שנרלה מתשובת הרשב"ץ ז"ל הכילה הב"י ז"ל שהשומר קדשתי לשם בפני עדים לפי' כל העד והכחישו שלסור בקרוכותים מטעמת דשויין לנפשיה חציבה דלסורת עב"ז כנדון זה שרי קול ושוברו עמו שבתוך כרי דיבור חזר בו יטועה הנז' כמו שהעידו העדים והקול נתקבל מלנו כלנו לל היה ולל נפשר כי לם עד לחר והמקדם כעד לחר לין חוסרין לקידושין :

ועם היות שבבר נרלה שתוך כרי דיבור ללו כדיבור דמי לענין קידושין . הני מילי לענין המקדם לת הלשה וחזר בו תוך כרי דיבור ולחר מעות שנתני לה כמתנה הן דבי הלי נוונת ללו כדיבור דמי וכן מפורש בטע"ם סי' מ"ט וב"ב כמס' נדרים בסוף הנמ' בשם הר"ן והרש"ם ז"ל ור' נתן בעל הערוך ז"ל הסכים לזה בערך תוך לחנם בנדון זה שלה היה כי לם דיבור בעלמל כל זמן שעוסקים בלותו ענין וחזר בו המוליהו בקבלל הדיבור מעיקרו דהו"ל כשלר מילי כדיבי מקח וממכר שחוזר בו כל זמן שעוסקים בלותו ענין · ולכן ילה מכין החכמים השלמים יע"ו כרוכה דמיכר שמוכר יטועה הנז' בקרוכות ג'לחילה הנז' ורשלי ליטה דיוה לחותה ומטורף לזה ג"כ דלו החכמים יע"ו עדים לחריס שהעידו יטועה הנז' לחר בפניהם שרלונו לומר שקדשה ולהוליה לעז כדי לגוסרה על כן גילה ולהסכיר עדי שקר שיעידו שקדשה · ולכן מכח הדין ומכח

התמקלות הנז' שנרגו לחכמים הסלמים וי"ו תקירו ריונך הנז' להכסף עם יסועה הנז' ולרקיק וזכות כיר יסועה הנז' שו לנו החכמים לתקוס פסק דין זה להיות להם למסמרת :

תקנה על העתקת טופס נגד יחיד או רבים

פ"ג בהיותינו אנו התחומים מקובלים בכ"ה של ה"ר יוסף הכן נור כ"ע נשלנו ונתננו בענין כמה טופסים שנעשו בהסכמת כ"ר והסופרים כותבים בהסכמת כ"ר לפי' יחיד ורבים בהסכמת כ"ר של ג' וכן לא יעשה דסתם כ"ר של ג' הס. והס מעידים שקר בדבר הזה שיכתבו כ"ר סתם והרואה חושב שהס שלם ולאו כן. לכן הסכמנו אנו התחומים שמהיום הזה ולהלאה כל טופס שיטפיסו הסופרים כמאמר כ"ר וי"ו לא יהיה כמאמר ג' יהיה כתוב כמאמר פ' ופ' ופ' כפירוש ולא יהיה כמאמר ג' מן החכמים ויכתוב בטופס כפירוש כמאמר פ'. וגם כן בכללת עדות יכתוב הסופר עז"הד. וזה יובן בטופס שבין יחיד ליחיד לא לתנה טופס שום זכות שיהיה ליחיד מן היחידים נגד הקהלות הקדושות ושל"ו לא יעשינו שום סופר כי אם בהסכמת ורשות כל חכמי הדור אשר יהיו בימים ההם נמנים לכל דבר דת ודין. ומהיום הזה ולהלאה קבלנו עלינו אנו התחומים לתמות שמים לכלתי יבטל שום ג' ממנו ההסכמה הנז' וכל סופר שיעבור על שום דבר מהכתוב לעיל מלבר שיסתלק ממלאכתו וענישו יותו כ"ר אשר יהיו בימים ההם כפי מה שיראה להם והטופס הנז' בחרם הנשבר שלין בו ממש ולקיים כל דבר מהיום הזה ולהלאה ק"פ בעיסור לחרון לאלול המרומה עם"ק כ"ו לחדש הנז' שנת תני יצ"ה ולכי עד לפ"ק ע"כ נוסח התקנה הנז' והתחומים עליה החכמים הסלמים הם"ר סעריה לכן רכוח ז"ל והם"ר שמואל לכן דנלן ז"ל והם"ר יוסף הכהן ז"ל והם"ר וידאל הלרפתי ז"ל והם"ר יעשיה בקיש ז"ל והם"ר שמואל לכן חביב ז"ל והם"ר יצחק כיכי ז"ל והם"ר יחייא כירדונו ז"ל והם"ר שמואל סרירו זלה"ה :

פ"ד טופס הסכמה שלא יתקוס הסופר לוחת שכיב מרע כי אם כפני המלוה וכפני החכם שימלא לשם ושכתוב הסופר שהחכם הוכיח למלוה על תעכורי תחשנתא :

בהיותינו מקובלים לשלח ולחת בחיקון בקיעי עירנו רחונו לתקן שלין רשות לשום סופר לכתוב ולחתום לוחת שום שכיב מרע כי אם כפני המלוה וכפני החכם שימלא לשם ושם לא ולא הסופר והעד עד שיתחתמו והחכם ההם כל דברי לוחתו. וגם החכם לא ולא משם עד שיתחתמו הסופר והעד כפניו וגם יכתוב הסופר שהחכם הוכיח למלוה על תעכורי תחשנתא ולא קבל שעל החכם מוטל להוכיח למלוה על זה ורחוק שכך נזרנו ותקנו להריס מכשול מדרך עמו מ"פ כעיסור רחשון לכללו משנת ועתה מלכים השכיל"ו לפ"ק כפ'לם יב"ל וקיים ע"כ נוסח ההסכמה הנז' וחתומים עליה החכמים הסלמים הם"ר סעריה ן' רכוח ז"ל והם"ר שמואל לכן דנלן ז"ל והם"ר וידאל הלרפתי ז"ל והם"ר אהרן לכן חיים ז"ל והם"ר יצחק לכן זמרה ז"ל והם"ר שמואל לכן חביב ז"ל והם"ר יחייא כירדונו ז"ל והם"ר יצחק כיכי ז"ל והם"ר שמואל סרירו זלה"ה :

פ"ה טופס תקנה שסופר שכותב הגט לריך להיות בקי בכתיב נטין וקדושין

בן כיום ג"כ רלינו לתקן לנחנו החתומים שלין רשות לשום סופר לכתוב הגט עד שיהיה מלוי עמו החכם ה"ר יעקב לכן דנלן וי"ו לרלוקינו חומר הענין ושאר הסופרים לינם בקיאים כל כך וכל מי שלינו יודע כתיב גטין וקדושין לא יהיה לו עסק עמהן. ושם לא יהיה מלוי החכם ה"ר יעקב וי"ו הנז' שם יהיה לשם מלוי ה"ר יוסף הסופר הנ"כ. ושכר הסופרים לכל הפחות חלי לוקיים וחמשה פונדיונין ולקיים כל דבר תקמנו ג"כ כזמן הנז"ל משנת ומלך תלך והשכי"ל לפ"ק וקיים ושם שום ה', מהסופרים יעכור על הסכמתינו הנ"ל מלבד שיענש כפי רלות הנניד וי"ו ויעכור תלומנותו ולא יהוב עוד לכתלה וקיים שנית ולרקיק ח"פ ע"כ נוסח התקנה הנזכרת וחתומים עליה החכמים הסלמים הם"ר סעריה לכן רכוח ז"ל והם"ר שמואל לכן דנלן ז"ל והם"ר יצחק לכן זמרה ז"ל והם"ר וידאל הלרפתי ז"ל והם"ר אהרן לכן חיים ז"ל והם"ר שמואל לכן חביב ז"ל והם"ר יחייא כירדונו ז"ל והם"ר יצחק כיכי ז"ל והם"ר שמואל סרירו זלה"ה :

טופס תקנת כ"ר להרחקה ונסרכים

פ"ו בהיותינו מקובלים בכ"ה של ה"ג של הנגיד המעולה הה"ר יעקב רוקי וי"ו לשלח ולתת בחיקון בקיעי עירנו רחונו להריס מכשול מדרך עם ה' בענין הרכיל שנהגו קלת יחידים לקבל מכני כריח לשר לא כרח משכונות קרקע שעושים מהם לזכות יתומים ומהם כפי משכנתא דשורא וכשעת מעשה מקבלים שיכר שיקחייב בשכירות המשכנתא ההיא סך קלוב כ"ח כל ימי משך המשכון, וגם מקבלים פודה שיקחייב בפדיון המשכונה לזמן קלוב ולפעמים מקבלים משכון להבטחת המעות של הפודה או של בעל הקרקע כיולן דמוכחא מילתא שמחילה בקוס עשה מלוים מעותיהם כרכיל ולפעמים מתחייבים השוכרים לתת בשכירות המדור הממושכן יותר ממה שהוא המדור ההוא בשכירות לפי השת והזמן. ועש היות דקי"ל לין לונלה בקרקעות רלינו שלינם מתחייבים בשכירות ההוא כי אם בכחינת המעות ועושים קלבה לרכיל בשר סכום המעות לפי רוכה או לפי מיעוטו ולא בכחינת שכירות המדור. לי לזלת רלינו לתקן שמהיום הזה ולהלאה לא תעשינה ידיהם של כני כריח קושים בענין הנז' זולת מי שיתמכן קרקע לחברו ישפל בו בשל המעות לשכון בו או להשכירו בכדי דמיו לפי רלות שמלי הקהלות שכירות המדור הוא לפי השת והזמן. ומי שיתחייב בשכירות יותר מסומת השתין. אנו מתקיעין זכות בשל המעות מלותו עורף הפקעה נמורה. וגם רלינו לתקן שלא יקבל בשל המעות המשכונה להבטחת משך השכירות לפי' בכדי שומתו לא מהשוכר ולא מבשל הקרקע בשר השוכר. למנם להבטחת הקרן רשאי לקבל משכון מהשוכר או מבשל הקרקע. כל זה רלינו לתקן להכי למנם השטרות העשוים בכר ישארו בחוקפם ונכוחתם כי לא הפקענו זכות בשליהן מש"ם בתן. ולרקיק שכך הסכמנו ותקנו להכי ח"פ כר"ח סיון שנת שכ"ל טו"כ לכל עוסיהם לפ"ק. נשם דיוני העיירה פ'לם יע"ח וקיים ע"כ טופס מונה מהקורף לות כלות קיבה בתיבה וחתומים עליו החכמים הסלמים הם"ר שמואל לכן דנלן ז"ל והם"ר וידאל הלרפתי ז"ל והם"ר אהרן לכן חיים ז"ל והם"ר יצחק לכן זמרה ז"ל והם"ר יעשיה בקיש ז"ל והם"ר שמואל לכן חביב ז"ל

והס"ר יקויף כירדונו ז"ל והס"ר שמואל סרירו ז"ל והכרינו
חקיימת ידס ולרליה ח"פ כמעמד כ"ר הלרק בעיסור
לחרם קדר שנת תל"ר לפ"ק וקיים:

אמר הכותב רליתי לסמוך לתקנה זו שו"ת רשייבא לה
כדי שלא ילטרך הקורא לעסוק בעיניו על הכתב

פ"ז נישאול נשאלנו מנחנו שלא פה כ"ר החתו'
על רבר המשכונות הנהונות ליעשות
בנכסי יתומים כמשכנתא דקורא ובכעמרת שובר
לפרוע ליהוס סך קלוב בכ"ח מס המנהג הזה ומה
טעם יש בו ועל מה לדני סהיתר הוטבעו בו מדברי
הפוסקים ז"ל לסלול מפח יקום ולבטל ולהשביח לתת
דרכיה:

תשובה עס היות שכל כדברי השואל שהמשכונו'
הנהונות בנכסי יתומים הס כמשכנתא
דקורא אנו לא רליינו מי שנהג כן רק המנהג הפשוט
כמדינה זו מימי עולם ושנים קדמוניות הוא שקוניס
מהלוה בק"ס לוין לכל מנכסי היתום סך כך וכך ומשכן
ביד לפוטרופוס היתום קרקע פ' עד חרם ימים הוך
החדם לא יפ"ה ולא"ך יפרה כל לוימת שירדם עכ"פ
ומשכונה זו כניכוי פס"ן בכ"ח ולא כדקורא. ומעמיד
שובר כנז"ל והיו מתעסקים בזה לנשים גדולים
בחכמה ובמנין ולית מלן רחם ליה עד זה היום כשנה
וחלי שנתקבלנו לעשות ולתת בעניינו תיקון בקיעי
עירנו ורליינו כי פשה הנגע עד שגם הבעלי בתים
התירו רבר זה לעצמם להערים ולעשות משכונה
כהעמרת שובר המתחייב לחם בשכירותם לשלא
שהבעלי בתים היו עושים במשכנתא דקורא. וכבן
נשלנו ונתננו בדבר ורליינו שנמרת עדוכה היא דלית
הלכתא כחבירי נרשאי דהיינו שממשכן שדהו למלוה
ויוזר ויוכרח ממנו חלוה עלמו. ונחלקו בזה
הפוסקים ז"ל דלרמ"י ומרי"ף הוי רבית קלוסה. לבל
הרמב"ם בפ"ם ממלוה ולוה כתב דלא הוי אלא הערמת
רבית ואפי' הכי ליכא והרא"ם כתב בכלל ג' לא סימן ג'
דלא הוי רבית קלוסה הבל לכתחילה יש לחוסרו ועם
היות שלא נתברר בדברי הרא"ם אי מהוס הכי נהנע
בה או הערמה לבד בהרמב"ם. והעת נוטה דמהוס
הב"ר נהנע בה וכן מוכח בלשון הב"י סי' הק"ר. וכתב
הב"י בסי' הנז' בשם תלמידי הרשב"א דאי לפסיקא
אחר שרי ומייתי בה בברך הבית בשם הריטבא ומכן הבל
מרבו הרב ז"ל דאפי' לא נחית לה מלוה בלל שרי עוד
בתב הב"י שהא דתלמידי רשב"א ז"ל מבאן משמע
דס"ל לתלמידי רשב"א דלאו רבית קלוסה היא דאי ר"ק
היא כי לפסיקא אחר הוא הנו שני לשפוקה מר"ק הבל
הבתי הבא רבית הוי וכו'. ומייס בבר"ם דמשכנתא אי
לפסיקא אחר שרי לב"ע. ג"ב זבינו לדין דהני משכונות
דיהן דעבדינן בנכסי יתומים מטרת שרו לא מבעיא
להרמב"ם והרא"ם דס"ל דבשאר משכונות בי הני
דלאו כמשכנתא דקורא בי אחברה ליה לרידיה לא הוי
ר"ק אלא או הערמה או הבא בה בי מעמודי קורחה
והו"ל דכיס לנבי הרי"ף ז"ל העמוד הג' שרגיל מוהריק"ח
ז"ל לפסוק בתרי מנייהו דוהאי לרידהו בנרון דיהן ליבא
שום מר לישור כיון דלפסיקינהו לפי' הבא ליבא בדב תב
הב"י אהא דתלמידי רשב"א דאלא לפי' לרמ"י והרי"ף
דס"ל בשאר משכונות בי הני דבי אחברה לרידיה הוי
ר"ק. אפי"ה משתא דנהנינן לאפסוקינהו לאחר לפיקנהו
מר"ק ולוכא אלא אבא דשרי לבתחילה בנכסי יתומים
בדאיתא בסי' ק"ק:

אבן בשמכנתא דקורא ולפסיקא לאחר שהוא מה
שנהגו הבעלי בתים לעשות בב"ל מן הדין שרי
לב"ע דהא לפי' לרמ"י וסיעתו דלמרן דקוי ר"ק בי לא
לפסיקא לאחר או לבא בי לפסיקא לא למרן אלא
בשאר משכונות שבל משכנתא דקורא ולפסיקא לאחר
לפי' אבא ליבא ובדסיוס בה בב"ה בב"ל דשרי לב"ע.
אמנם דאא תקנה דאינו לקדמונינו נ"ע ז"ל בשנת שב"ל
טו"ב הנז' מע"ל דשרו בה נרנא מחמת שעושים קנבה
לשבירות בפי שבוש המעות אם רב ואם מעט. ולבן
נזרו שבל הממשבן קרקע לאחרו ועשל בו לדור בו או
להשבירו בבדי דמיו ועי"ש. ובבן הלבנו בעקבותיהם
ונזרנו על הבעלי בתים לבל יתעסקו בזה עוד ובחוזק
קרי בחיל בבל הבתי בנסיות וגם הסופרים הזהרנוס
על בבה והרי הס מלווים ועומדים לבל יבתבו שטר
בענין זה עוד לבעלי בתים לחתם בענין בנסי יתומים
לא נזרנו ינן רליינו שגם קדמונינו ז"ל לאחר זמן התקנה
הנז' נשתרו נוהנים בן ומהס נמשך המנהג לדורנו זה
והתעסקו בזה גדולים בב"ל ואין פוסה פה ואין מצפלף:

אמנם רליינו לחדש בה דבר עכ"פ והוא דקע"ג
דהבאתנו לעיל דבדי ריטב"ח שהביא בב"ה
דבי לפסיקא לאחר לפי' לא מלוה בלל שרי. רליינו שהרב
ע"ז שהוא לאחרון בתב דדוקא בי לחזוק בה מלוה הוא
דשרי וע"ב נראה לבאורה דלדידיה הני משבונות דיהן
דעבדינן בנכסי יתמי אלין בלפוטרופוס מחזיק בהם
אין להתיר. לבן לאחר העיון הדבר ברור דהפוסקים
הנז' לא מיירי אלא בהלוהו על שדהו ולא קנו ממנו
בק"ס שהוא ממשכנא לו ומטעמא דלמרו בגמ' לימת
קנייה דהדר לקנייה לבל בי"ר שקונין מבעל הקרקע
בק"ס שהוא ממשבנו בידי הלפוטרופוס הרי הלפוטרו'
קנייה בק"ס שהוא ל' מדרבי הקנאה דקרקע נקנה
בבסף ובשטר ובחזקה ובק"ס בדאיתא בח"מ סימן ק"ן
והו"ל בהחזיק בה. לבן לחזור הוא ולהקנותה לשובר
לונו לפופרים שיקנו ג"ב מלפוטרופוס בק"ס שמבירי
הקרקע שהוא לשובר דהשתא קנייה נמי שובר בק"ס
וחזי יקנו מהשובר בק"ס שהוא מתחייב לפרוע השבירות
לאפוטרופוס וגם בבח הקנין יחזור וישבירנו לבעל
הקרקע להקנותו לו או יקנהו לו בחזקה אם הוא דר בו
ויחזור בעל הקרקע ויתחייב לפרוע השבירות לשובר
דאשון זהו מה שנראה בעינינו ונור ישראל ינחנו בדרך
אמת נאם הקוהמים בר"ח חשון שנת יבוא דודי לגנו
ויאבל פרי מגדי"ו לפרט המאה החמישי מהלוף השני
דיוני ק"ק פ"אם יע"א עכ"ל ונחומים מרבנים המובה'
כמוה"ר וזראל הלרפתי ז"ל. וכמוה"ר יהודה ז'
עטר ז"ל. וכמוה"ר שמואל הלרפתי ז"ל ונתקיימו לנו

תחימותיהם כראוי:

טופס תקנה על ענין המס

פ"ח בהיותינו אנו החתומים מקובלים עם
אנשי המעמד יע"ו ועם הנגיד
המעולה ה"ר יעקב רוחי יע"ו בפרסם הנגיד המעולה
הה"ר אברהם רוחי ז"ל בית שנת קדם בפ' מה טובו
אהליך יעקב שנת חיים לפ"ק נשלנו ונתננו בענין
לרבי הקהלות קהלות הקדם קהלות פ"אם יע"ו. ורליינו
עון גדול בינוהינו שעל דבר המס מלחה אחרן חמס
ברבה בעלי בתים וירדו מנבסיהם ונדלדלו והרבה ים
לחל ירם לתת המס בבל היהודים והנס נחלים בחלי
אחרן נויס חלמים ופועדים פיהם לבלי חק לבלתי שלת
מעם מלך ושרים המוטל על בל בר ישראל ועבדי תורת
ותלמו

וחלפו חק ולק ידעו ולק יכונו כי עם מרחות עיניהם שאחר מר' דכריס שנכסי בעלי בתים יורדים לעמיון הוא שפורקין עול מעליהם ומעמיסים על חבריהם · ומלבר כל זה מצאנו רשיני בתוב בספר הזוהר הקדוש כר"מ פ' בהעלותך דף קנ"ב ז"ל · ובגלותא בתרתה ליתי מיתה חלה עוני ועני תשוב בתתי לקיים בהון והסתרתי פך עם ענני ורל וחסו בשם ס' לתתקיימת בהון ולק עם ענני קושיא וחלין עתירין דאסתלרו ישקיים בהון נרפים לתם נרפים · נרפים הם בקוריותא נרפים הם למעבר טיבו עם בעלי קוריותא וחנני חיל המסובבים מעיר לעיר ולק יחוננו ונרפים הם בכובר המם דקיומת בברין חינון בכובר המם ולק עבדין טיבו בנין דק הכבר המבודה על החנשים ויעשו בה דכובר המם עליהו ולל ועשו כדברי שקר דקיונן משקרין ואמרין דכובר המם עליהו בנין דלק יעבדון טיבו ליונן משקרין במלוליהו · נרחק מזה שכל מיני הפקר שבא לבעלי בתים הבעזרים שבזמן הזה לינו לחק ממיעוט נדקה וגזל המם ולחו ורקו מ"ם מקבר לחרון בם' שלה קולת וכמה בני חרש חלושי הבח וכו' ואין להם פרנסה ויש להם טפול גדול שופכים רמם ומביחים לל המם חלקם חלבם רמם ונקרחים ממעות רמים לפי שנוגעים עד הרש · והמעשיר הכליעל והנכל חשר חמר בלבו אין לחלהים וירחה למלחת כיהו מצוד עניים מתנקת לכוונים כדי להקל עולו ולהכביד על היקומים והלמנות הנה זה מחלל שם שמים כפרהסיה והנלה רעתו בקהל ואין לתמוה היך לה נפקד על החוטח בזה לשעה ואיך לה יעשם מיד ואיך לה תכלענו הארץ מתחתיו לל תחמה על החטן לפי שאין רחוי זה לבשר ורם שהוא מתירא כי יבוח לויכו ממנו · לכל הקב"ה אינו ורל שיבוח ממנו ונם אי לחפשר ליסקר מעשיו ונם שם יקיו כל ימי חייו ימי שלוה ומיקתו בנחת הנה הוא מזומן להנקם ממנו בקמה עלומה בעוני שבתוב ולהט חוקם היום הבא חשר לל ועזב לסם שורש וענף ויקיה נענש לעולם הבא ותהיה מרת הדין מתוחה בנגדו להיות נידון בשם לל נופח ומי שעבר על נזל המם הרי זה חלל הסם · וברחוקינו למו החקומים נרחק הקהלות הקדושות יע"ו ותוקף המסים והחרנוניות חשר בכל יום ויום נרות רבות ורעות מתחדשות עליהו בכל יום ורשם הנרקוק שבעולם היה נתינת המם יען שהיה מעמדת הרש ופנותים להקיר שם ולתת לנרים המודרים ולשנור פיפיות הסוטנים עליהו תמיד לכלע נחלק ה' וכתת להם המסים והחרנוניות למו מוקמין פי סוטנים מלהשטין עליהו ולכן לרחוקינו למו החקומים לת כל זחת ולכלקי יהיה עון המם עליהו לפוקה ולמכשול ולמזכיר עון רשינו לתקן המעשות כפי יכולתינו בהסכמת ועצת לנשי המעמד והמניד המעולה יע"ו שיכחרו מכל מלחכה ג' לנשים ירחי חלהים והם יחקרו וידרשו בענקס המם ויחמרו מה שרחוי לכל ה' לתת ועל פיהם עם ממוני הקהל יע"ו יכתב כל ה' בענקס ויתן מה שנזרו עליו הלנשים הנז' ולם יברר שום ה' שהם טועים כי טעות מפורסם עליהם לחקור עוד בדבר הזה ולהשיבו תשובה נכונה וכל מי שיכתב בענקס הקהל יע"ו ולל ויתן מה שנסקרו עליו הממונים הנז' ושנני מלחכתו כנז' מלבד שידוע ירע שלנו מחרימין ומנדין חותו בכל חלות הכתובות בספר תורת מרע"ה ובכלם כו כל הלה הכתובה בספר הזה ומחה ה' לת שמו מתחת השמים

וכהילו ה' לרעה עכ"ו וידוע ירע שלנחנו החקומים קבלנו עלינו בנדר שנוס לחר ממנו לל יקנסק בקבורתו ולל בהקפתו ולל בפקידותיו ונושלי המטה נם הם לל יסלוקו ער ופרעו יורשיו כל מה שעלה עליו מן המם מיום שהביח ענלייח עד יום מותו · ומה שנרשנו למו החקומים מלבד מה שעלה בדעתינו בחחילה שהוח דרך עונש ויבולין למו לעשות יותר מזה כפי הורלת שעה לך למנה לחת"ך מצאנו רשינו שהביח הרב הנדול מהרי"ק ז"ל בשורש י"ר בהלכות קבורה כמחודשים בשם נמוקי יוסף ז"ל שבתב בסוף תס' מ"ק הפורשים מן הלבור שלינם רוצים להלטער בעפרן של לבור ולשלות לת משלח בתשים ותרנוניות לין מתעסקים במוקם להתבטל ממלחבתם ולבער ולהתם עושי רשעה הנה למו החקומים נותנים רשות להנניד המעולה יע"ו למוסרו כיד המלכות יר"ם לענשו בנופו וברמונו וכשם הקב"ם וירחם על עמו ויאמר די לנרותינו ולרות עמו ישראל בכל מקום שהם ויקויים מאמר הנביח תחת הנחתם לכיח זהב וכו' וכנדוי הזה וכהסכמה הזאת לל נכנסו היהודים מסרקי לרונינו המלך יר"ם · יען רשינו שרובם אין לחל ידם לתת המם מפני עוניים והנשחרים הוא רשוי נם כן לשאת להם פנים שהם משרקי לדונינו המלך יר"ם · והסכמתם הנז' קרלו חותה החכמים השלמים יע"ו כיום ס"ק בפ' ולל תהיה עדות ה' כנחן חשר חין להם רועה משנח עץ חיי"ם היא למחזיקים בה לפ"ק שה העידה פ'חק יע"ח וקויים עכ"ן התקנה הנז' וחתומים עליה החכם השלם כה"ר שמואל לכן דנחן ז"ל והחכם השלם שה"ר שלום סדירו ז"ל ורווחה שבת לרבנן דקסיסי מיניה והנהנו טופס זה מהתורף ונמנה על נכון ונתחתתו למו החיומות החכמים הנז' ז"ל ולרחיה מ"ף וקויים · וחתומים בה"ר יצחק הנרשתי ז"ל וכמוה"ר יעקב לבן לור ז"ל ונתקויימו למו חתימותיהם ומן הנר כתוב בכתב יד הרב הנדול מוהר"ר ועב"ן ז"ל וז"ל · נזדמן לידי טופס לחר מתקנה זו הוכח תיקטוותן יע"ח ושם נלמר שהיו חתומים בה החכמים השלמים מהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה ומהר"ר לברהם הכהן ז"ל ומהר"ר סעדיה ן' רבוח ז"ל ומהר"ר שמואל לבן דנחן ז"ל ומהר"ר יעקב חלנ"ז ז"ל ומהר"ר ודקל הנרפתי ז"ל ומהר"ר יחיאל בורדוגו ז"ל ומהר"ר שמואל לבן חביב ז"ל ומהר"ר ושעיה בקיש ז"ל ומהר"ר להרן לבן חיים ז"ל ומהר"ר יצחק לבן זמרה ז"ל ומהר"ר שלום סרורו זלה"ה וכשיח נשיחי הלוי הנניד הה"ר משה הלוי זלה"ה :

טופס התקנה על דבר יוקר המטבעות

פ"ט לפי שבשנה לשבע שנח חמשח לחלפים ושלש מלוח ושמים וחמש ליצירה ילל דבר מלכות מלפני לרונינו המלך יר"ם ונוה להכריז בכל מדינות מלכותו שהמתקבל של זהב שמשקלו שנים עשר פונדיונים נ'רבים שהיה עובר עד עתה בשנה לוקיות יעבור מכאן ולילך בשבעה לוקיות וחלי מעות והמעה של כסף שמשקלה שמונה פונדיונים סוכ"ם שהיתה עוברת עד עתה בשנים עשר פונדיונים תעבור מכאן ולהבא בט"ו פונדיונים . וכבן רבו קטטות ומריבות בין בני בריח הטושים זה בזה מעות קדומים שהוכנו רושה לגבות נם העודף שהעדיפו מעותיו שבזד הנהנע · והנהנע רושה ליפטר מהעודף · ובהיותינו מקובלים בכ"ם מי"ג של חכ"הם ה"ר סעדיה ן' רבוח יע"ו לשחת ולתת בתיקון בקיעי עידנו רשינו לתקן לפנים

מצורת הדין לסיכות ידועות לנו שיש כהם לרכי לבור שיפטר הנתבע מפרעון העודף שהעריכו מעות התובע שבידו הן יהיו מלוה בשטר לפ"פי שיהיה מסכון ביד התובע קרקע או טלטל ולפי כלי כסף וכלי זהב אין לתובע לגבות מהנתבע שום עודף ממה שהעריכו מעות מחמת גזרת המלך יר"ה שהוקיר המטבעות הנז' ולפ"פי שיהיה כתוב בשטר שהודה הנתבע שקבל לוקיות שמשקלם כ"ו פונדיונים או מתקלים מזהב שמשקלם כ"ך פונדיונים ממשקל פ' אין לתובע לגבות כלום ממה שהעריכו הלוקיות או המתקלים הם מחמת גזרת המלך יר"ה שהוקיר המטבעות · זולת אם יהיה כתוב בשטר כפירוש שנתחייב הנתבע לשלם מה שקבל ממעות הכסף או הזהב במספר ובמשקל לפ"פי שיוקרו המטבעות הם בהורמנותת המלכה טז מוטל על הנתבע לשלם גם לת העודף שהעריכו מעות התובע שבידו ותקנה זו לינה כי אם בשטרי חובות ומשכונות וכתובות שזמנם מאוחר לכשלו שנת נמ"ס לפ"ק . אמנם הקדומים לכשלו הנז' לא הפקינו יד בעלי השטרות הם ממה שתקנו להם רבותינו ז"ל לגבות בהם חמשה פונדיונים מעות עודפות בכל לוקיה . הלא תתקנה הסיה עודנה בזוקפה בתוך השטרות שקדמו לכשלו הנז' ובענין מעות הפקדון שלא ניתנו להוצאה שיטענו הנפקד שנלח בהם יר והוציאם קודם הכרוז אם ישבע בנק"ח על טענתו הנז' גם הוא יפטר מפרעון מה שהעריכו המעות הסם מפחת גזרת המלך יר"ה שמצעה שנלח בהם יד נעשה עליהם נזלן וקי"ל דכל הנזלנים משלמין בשעת הנזלה · ולרחיה שכך השכמנו ותקנו ח"ם בשבעה לאייר שנת שנים וחמש לפ"ק בפ'חם יע"ש . והשבועה שזכרנו שיטבע הנפקד ע"ה הנז' תוכן בנק"ח והמ"ו וקיים עכ"ן התקנה הנז' וחכמי עליה החכמים השלמים הה"ר סעדיה ן' רכוח ז"ל והה"ר שמואל חכן רנאן ז"ל ורווחת שכך לדקדוק מיניה והה"ר יוסף הלרפתי ז"ל והה"ר יעקב חאג'יז ז"ל והה"ר חסדאי חכן חיים ז"ל והה"ר יצחק בקיש ז"ל והה"ר שמואל חכן חביב ז"ל והה"ר יחיאל בירדוגו ז"ל

והה"ר שאול סריזו זלה"ה :

טופס תקנה על ענין הנז'

צ' בהיותינו תקובלים בישיבת הגניד המעולה ה"ר יצחק רוקי יצ"ו לשאל ולתת בתיקון בקיעי עידנו עלתה לפנינו לעצתו בכי ברוב הנושים זה כזה מעות קודם ווקר המטבעות שהתובע חומר קוחיל והוקירו ווקר מחומת ים לו לגבות כל מה שהעריכו מעותיו דעד חומת לבד עביר לינים דמחיל והנתבע חינו רוצה לתת לו שום עודף בחומרו שהוקיר המעות הסם קודם ווקר המטבעות וחין לו לתת כי אם כשעת הוצאתם וכעמדנו על כל זאת רחינו שאם יגבה לו התובע כל העודף ההוא כפי הדין חיכת פסידת מרובה לנתבע כי ים מהתובעים שהעריכו מעותיהם רביע או יותר ויש מהם שהעריכו שליש או יותר ועוד ים קדומים לכשלו שנת נמ"ס שבו הוקרו המטבעות פעם ג' שעלו מתקלי הזהב של תקב נ'כרי לשהם לוקיות למתקל בהורמנותת המלכה ומעה כסף עלתה לשנים עשר פונדיונים כחוקו מלב ומשקלם שמונה פונדיונים חוסי"ם . וכשהה לשבע ס"ה לפ"ק הוקרו עוד בהורמנותת המלכה שהמתקל הנז' עלה לשבעה לוקיות ומחלה והמעה של כסף הנז' עלתה לחמשה עשר פונדיונים . ועכשיו כנ' לאייר שנה זו שנים ושבע

לפ"ק הוקרו עוד בהורמנותת המלכה יר"ה שהמתקל הנז' עלה לעשרה לוקיות והמעה כסף הנז' לרביע המוקיות שהוח עשרים פונדיונים · אי לזאת רחינו לנתת בעקבות ז"ל שתוקנו בפעם הראשונה שהוקרו המטבעות בכסלו ג' נמ"ס לפ"ק שלא לגבות עודף בתביעות הקדומים לכסלו הנזכר כי אם ה' פונדיונים מעות בכל לוקיה . והמנהג לסיות ברחינו לד חילוק בין התובע מעות שהלוה לחביריו מתורת חסד למי שתובע לחביריו דמי מקח וממכר או עסק או מתנה וכדומה לזה רחינו להעריך עוד ה' פונדיונים לחרים בכל לוקיה בתביעת מעות מלוה בתורת חסד או תביעת ממון פקדון שהופקדו חצל הנתבע ונשבע שהוציא קודם יוקרם שעה סיות שבפי הדין השולח יד בפקדון נעשה עליו כנזלן רחינו מפלה שלא בפעת הנזלה דסיינו שעת הוצאה רחינו להפך קלת בזכות המפקיד שיטול מהנפקד שמינית הלוקיה עודף בכל לוקיה שנאר לוויס מעות בעין בתורת חסד שמוטל עליהם לשלם למלוה שמינית הלוקיה עודף בכל לוקיה · וכל זה יובן בתביעות המלוחרים לר"ח בכסלו הנז' וקדומים לר"ח אייר הנז' . אמנם הקדומים לכסלו הנז' יש להם לגבות עוד חמשה פונדיונים חחרים עודפות על שמינית הלוקיה הנז' בכל הלוקיה מכח תקנת נ"כ ז"ל הרי"ף הנז' . אמנם בשאר תביעות שהוא מחמת מלוה או פקדון שלא קבל הנתבע מעות התביעה בעין כגון דמי מקח וממכר שנזקפו כמלוה או עסק או שותפות שיהיה לתובע ביד הנתבע תביעה מכח העסק או השותפות שלא מפחת יוקר המטבעות וכן שטרי כתובות ומתנות ושטרי חלוקה שמתחייב חרם ליורשי או קרובי משהו מכח תנאי בתובתה וכן שטרי משכונות שנעשו מתחילתם לדודת בעל המעות · ראינו לתקן שיגבה התובע בקדומים לכסלו הנז' שמינית הלוקיה מעות עודף בכל לוקיה ובמלוחר לכסלו הנז' וקדומים לאייר הנז' ינבה עודף בכל לוקיה חמשה פונדיונים כלבר · וכעינן שטרי מסך שבידות קרקע ולדם וכהמה ושאר כלים וחבלים ושטרי מסך מזונות ופרנסה והנקה וכדומה ראינו שכל מה שעלה עד היום חרם בסלו הנז' שנתאחר פרעונו עד היום ינבה כו התובע שמינית הלוקיה עודף בכל לוקיה · ומה שעלה מר"ח בסלו הנז' עד ר"ח אייר הנז' ינבה כו התובע ה' פונדיונים לבד עודף בכל לוקיה · ומה שיעלה מר"ח אייר הנז' ולמלה מע"פ בזמן קודמת השטר קודם לר"ח בסלו הנז' או לר"ח אייר הנז' אין לנגבות כו שום עודף . וכל מה שתקנונו בענייני מיני התביעות הנז' ובכן הן ויהיו תביעות בשטר הן יהיו בעקר או בפתקת או בע"פ ואפי' יהיה המשכון ביד התובע ואפי' יהיה המשכון מטבע של כסף או זהב שבת לידו בתורת משכון מתחילה או לבסוף בכולן אין לתובע לגבות שום עודף כי אם מה שזכרנו בכל פרט ופרט מהנז' ע"ה הנז' ואפי' בשטרות שיש בהם שקל כתוב כאן שקבל הנתבע סך לוקיות בדינרי זהב משקל כל ג' כ"ב או כו"כ לוקיות מעות כסף משקל כ"ך כ"ב כסולם אין לגבות שום פחות"ר יתר על מה שזכרנו ואפי' בשטר שלא נזכר בו שום לוקיות כי אם סך כ"ך דינרי זהב משקל כל ג' כ"ך או כ"ך לוקיות דינרי זהב אין לגבות כהם כי אם כמספר הלוקיות שהיו עוברים בעת הודאת השטר מלוקיות של עכשיו ועודף עליהם הפחות"ר שקבענו בתקנה זו בכל פרט ופרט מהנז' · זולת אם יהיו תנאי מפורש בשטר שנתחייב

הנתבע לפלס מה שקבל במשקל לפילו יוקר המטבע או התנו כיניהם התובע והנתבע שיהיה הפרעון כפי מה שקבל במשקל הן יוקר המטבע הן יוזל ולע"פ פלס יהיה מפורש בשטר כל כך פס עדי השטר מבררין בעדותם פלכך נכתב בלשון הזה שהיה תנאי מפורש ביניהם הן יוקר הן יוזל כהורמנותא דמלכא וסבר וקבל התובע וגם הנתבע לזי מוטל על הנתבע לפלס כל הפלפלי"ר הוזל ולפיק לדעתיה יוקר המטבע וגמר ונסתעבר בו לחבירו . וכן היכא דלתפרם בשטר או ע"פי עדי השטר שסבר וקבל התובע לקבל פרעון חובו מלוקות שיעברו במלכות בשעת גביה הן יוקר המטבע הן יוזל כהורמנות' דמלכא לזי אין לו לנבות אוס פלוי"ר בחובו אע"פי שיהיה קרוב לר"ח כפלו הגז' דקי"ל דכל תנאי שבממון היכא דלפיק לדעתיה יוקרא וזולא קיים . וכל מה שתקנו חינו אלא למען דלא לפיק לדעתיה יוקרא וזולא מבעלי השטרות שהם יהיו קרובים לכפלו הגז' או מלוחרים לו וקרובים לר"ח לייר הגז' ולפי' שטרי המסכנות העשויים לפירות מתחילתם היכא דלפיק לדעתיה דנתבע יוקרא וזולא ולדעתיה דתובע זולא וסברו וקבלו ע"פי עדי השטר שיעידו זה בכתב בע"פ הכל הוא לפי תנאם למנם היכא דלא לתפרם מהעדים בכתב או בע"פ דלפיק דעתיה דנתבע יוקרא וסבר וקבל לזי לתובע לנבות במעותיו אוס פלוי"ר או בפירותיהם שיעלו ושעלו כל ימי משך המשכונה כי פס בקרובים לכפלו הגז' יש להם לנבות בקרן ובפירות שהל זמנם קודם לכפלו הגז' ס' פונדיונים עודף בכל לוקיא מלוקיות של עכשיו מכח תקנת נ"נ מרפשונים . וכן כל שטרי ערבות רבית בעד גוי שמתחייב בן ברית לחבירו הרין כפס אוס עס שטרי משכונות העשויים לפירות מתחילתן בין בקרן בין ברבית שהל זמנו קודם לכפלו הגז' בין בשאר מילי שתקנו בשטרי משכונות שנעשים לפירות מתחילתם שלזן לנבות פלוי"ר כלל בקרן ולא ברבית מהערב כי פס בקרובים לכפלו הגז' ונבה בעל המעות ס' פונדיונים בכל לוקיא עודף היכא דלא לתפרם מעדי השטר בכתב ולא בע"פ דלפיק לדעתיה דערב יוקר המטבע וגמר ונסתעבר . למנם היכא דלתפרם התנאי ע"ה הגז' הכל יהיה לפי תנאם וכל הלוקיות שזכרנו שיתן בפס עודף בשוס פרט מהגז' יהיו מלוקיות של עכשיו תמורת הלוקיות שהיו בזמן קודלת השטר הקרומים לזמן יוקר המטבעות . וגם התוספת שקבענו לתת בכל פרט ופרט מחמת יוקר המטבעות יהיה מלוקיות של עכשיו ומעות של עכשיו שהמעה בשם הגז' עוברת בעשרים פונדיונים והמתקבל הגז' עובר בעשרה לוקיות כהורמנותא דמלכא . ומה שזכרנו בתביעה שתהיה בעקר שיהיה כה הרין בתביעה בשטר שכדיונו יובן בעקר שסודה כר יפרשל לחבירו . למנם בעקר הכל לידו מכח נוי היכא דנכנס בעדו ערב לנוי והוכרח לפלס בעדו בערכלוקיהם יש לו לנבות מהנתבע מה שפרע מכח תפלעקר הגז' לנוי ע"פי הסופט שלפס בין רב למעט . וכן השטר שיהיה לנכרי נגד כ"כ פרינוי יש לנכרי לנבות כו העודף לפי מה שתקנו בכל פרט ופרט בשאר מלוים בני ברית . זהו מה שרצינו לתקן בענינים הגז' . ולרצות שכך תקנו להסקיט ריב ומדון מבין בני ברית הסרים של משמעתינו ק"פ כר"ח סיון משנת שכ"ל טו"כ לכל עוסקים לפרט היכא דלא דייני העירה פ"פס וע"פ עכ"ן התקנה הנז' וחתומים עליה הקכס הפלס הה"ר שמואל לבן דנלן ז"ל והקכס הפלס הה"ר אהרן לבן חיים ז"ל ורווחה שבק לרקשים מיניה והקכס הפלס הה"ר יחיא כירדוגו ז"ל ורווחה שבק לרקשים מיניה :

טופס תקנה אחרת על ענין הנז'

צ"א עד רבר יוקר המטבעות פעם אחר פעם בעירנו זלת בהורמנותא דמלכא יר"ה רבו קטטות בין בני ברית שהתובע רולה לגבות מעותיו כדמעיקרא כדי שיזכה בכל מה שהעדיפו מפלת יוקרא והנתבע רולה לפלס כדי להפטר מהעודף . ועס היות שבבר נתקנו תקנות ביניהם בפעמים הרבה שונים בכל פעם ופעם מה שפעם שבלנו לפי העת ובזמן לסיבות ידועות לנו ולקדמונינו נ"ב שיפלינו בעקבותיהם ז"ל נראה לנו בפעם הזלת לחר שבלר העיר אדונינו המלך מולא"י עב"ר אלפ"ס בס"י לחמוז ש' לחיישב"ס ליסירה לסתור בל התקנות הבס שנתקנו בעירנו זלת בענין יוקר המטבעות הנז' מבשלו שנת גם"ס לפ"ק ועד עתה . ועין חזר אדונינו המלך הנזבר יר"ה לקייס גזרת לבינו בענין המטבעות הזבב והבסף שהיו עוברים בשמנה לוקיות המתקבל והעלס לעשרה לוקיות . ובבן רלינו לחדש תקנה לחרת היות קבועה לדורות להתנהג על פיה בפרעון בל הבינעות שיהיו לבני ברית זה נגר זה חדשים גם יסנים מפלת יוקר המטבעות שהוקרו מבשלו שנת גם"ס לפ"ק ועד עתה או מפלת יוקר לחר שיתחדש עוד בהם להבא בהורמנו' דמלבא . ודוקא ביוקר שנעשה ושיעשה בהם בשטר נעשה פתנם המלבים מלז ועד עתה בענין יוקרם שלא הוסיפו בלום בבובד המטבעות וגם לא פשלו מטבע היתן לגמרי רק נשאר עובר במטבע החדש שחידשו בלורה לחרת ממשקל ובובד המטבעות היתנים בסף או זהב ובזה שיעברו החדשים והיתנים במספר לוקיות יותר מלוקיות שמלז היו עוברים בשטר ולא רבר מלבות בבשלו ס' גם"ס לפ"ק על מתקבל זהב ממטבע המלך יר"ה שמשקלו י"ב פונדיונים ג'חרבי"ם שהיה מלז עובר בפחות משנה לוקיות העלוס לעשה לוקיות וכן עשו בלוקיות מעות הבסף שהיו עוברים מלז בפחות משנה לוקיות העלוס לעשה לוקיות לע"פי שמשקלם חרבעה לוקיות סוסי"ם מעות בסף ממטבע המלך יר"ה . ובשנה לשבע ס' ס"ה לפ"ק העלו עוד המטבעות הנז' לשבעה לוקיות וחלי . ובשנה לחייר שנת ס"ז לפ"ק העלוהו עוד לעשרה לוקיות ונמשך כן עד ר"ח חדר רשנון שנת לחיישב"ס ליסירה שהיה שינוי במלכות והורידו המטבעות לשמונה לוקיות ונמשכו כן עד ח"י לחמוז ש' לחיישב"ס ליסירה שלבר העיר מולא"י עב"ר אלפ"ס יר"ה הנז' שהחזירם ליוקרם של עשרה לוקיות הנז' . בבל יוקר שיתחדש במטבעות הנז' כיולא בזה . ורלינו לתקן תקנה חדשה תהיה קבועה לדורות ע"ה הנז' . וזהו לופן התקנה שבל התביעות שזמנם מבשלו ש' גם"ס לפ"ק ועד עתה ושיתחדשו להלן כין בני ברית יתחלק בל העודף שמפלת יוקרם שעלה מיום הודלתם ועד יום הפרעון כין התובע והנתבע לחצאין כין רב למעט ולפי' תביעה שלא חל זמן פרעונה עד עת יוקר המטבעות הלא לזלזון בתר זמן חול הפרעון כי פס בתר זמן התילת החוב ולפי' יהיה משכון כיד התביעה קרקע או כלים ולפילו יהיה המשכון חפלי זהב וכסף בבולם יתחלק העודף הנז' לחצאין ע"ה הנז' . למנם היכא דהוי המשכון מטבע בסף או זהב שיהיה טוב

עובר לסוחר כנכוי דמי מה שנושה עליו התוכע ויזכה לו התוכע בכל מה שהעדיף התוקיות שנושה על המטבע המוף ופס שלף כו יד התוכע והוליכו קודם יוקרו ישלם לבעליו המותר על חובו עם כל העודף שעלה במותר המוף וכן המוחפים או מתעסקים שים לאחר יקרון כמעות שסטיל לכים המוחפות יותר מחכירו לו נטל ל' מהם לעודך עלמו מכים המוחפות מעות קודם יוקרם יותר ממה שנטל חכירו ויחלק כיניהם חלי מה שהעדיפו מעות ההוליף הנז' או מעות היקרון של הקרן מחמת יוקרם ע"פר הנז' שחולקין כשאר ריוח דמטי להו שלף מחמת יוקרם שכהורמנותא דמלכא. והחלי השני מן העודף יזכה בו בעל המעות והוא הדין כשלין כיוב המוחפין כי אם מעות שסטיל הל' מהם והשני לין לו חלק כלל בקרן וכן אם לין כיד המתעסק כי אם המעות שנתקבל מבעל המעות יתחלק כיניהם העודף הנז' ע"פר הנז' לף שנף הטילו לכים המוחפות לכים העסקף מעות מוטבע קודם יוקרם לף שנף הטילו סחורה כשומת ואפי' מוחפין שכל עסקן בחפלי כסף או זהב וכן מתעסקין מכיון שנשאו ונתנו בהם ונתנו המעות הסם לסחורה לחרת קודם יוקרם לפילו קנו בהם חפלי כסף או זהב קודם יוקרם ועמדו לשלם עד שהוקרו בכולם יתחלק העודף ע"פר הנז' · וכן כתובת לשמים שהיא כרת או כתובת גרושה לפילו לחיים כמנהג · ופירעון כתובה שנכנית מחיים כדין גרושה לפילו כלף נט מכח לזה הנלי שעבר עליו הבעל · בכולם יתחלק העודף שיעלה במעותיהם מפלת יוקרם הנז' כין התוכע והנתבע לחלקין ואפילו שטרי מתנות שנתחייב כהן הנותן דבר קטן למקבל יתחלק העודף שבהם ע"ר הנז' לע"פי שנתחייב בהם בתורת חסד ואפילו יהיה התוב חלוי בתנאי בשום מין ממיני התביעות לע"פי שלף נתקיים התנאי הסוף עד עת יוקר המטבעות ישלם הנתבע חלי כל העודף שמיום קודלת התוב ועד יום הפירעון דכתר זמן שתחלת התוב לזלזין הנז' · ודוקף היכ שהתוב דבר קטן אמנם כשהתוב התלוי בתנאי הוף ענין חלוקה כנכסים למחלה או לשלים ולרביע וכדומה לזה ולף נתקיים התנאי עד אחר יוקר המטבעות · אם נשאר חלק התוב בחלוקה הנז' כיד הנתבע במעות מוטבע עד עת קץ · אין להם לחלוק מן העודף כי אם מה שעלה מיום שנתקיים התנאי והלאה ולף לזלזין כזה כתר שלחלת זמן התוב הקיום כי אם כתר זמן חול התוב שאחר קיום התנאי ואין הכדל בכל התביעות כין היו בשטר או בפתקה או בע"פ או כעקר שיודה כן בריה לחכירו נם אין הכדל כין תביעה שהיה לפירעון דמי שחורה שמכר התובע לנתבע או דמי ירושה שנפלה לו כיד הנתבע או לפירעון מעות מוטבע שהלוהו על משכון קרקע או כלים שמשתמש בהם התובע בנכייתף או בשכירות בשורד שלנו בכולם יתחלק העודף לחלקין ע"פר הנז' · נם אין הכדל בשטרי משכונות קרקע העשויים לדורות כעל המעות וכ"ך או לפירות ש"ם לשם שוכר קבוע כל ימי משך המשכונה שהורם לוקח בעל הקרקע בתורת משכנתא דקוריא או לזכות יתומים או הקדשות או הקנה לדם לחכירו משכונה שים לו בקרקע חולק חלק יחוע עם הפירות כולן או מקצתן או חלק קטן כלי פירות כלל לפי' תהיה התקנתא לזכות יתומים או הקדשות · בכולן יתחלק העודף כמשכונות הנז' מיום קודלתן ועד יום הפרעון כין כעל המעות והפירות לחלקין כין יהיה הפורה כעל

הקרקע לי המקנה חלק מהמשכונה או לדם שחר שנתקייב לפדות · וכל התלוקות הנז' ונכנו היכף שלף התנו כיניהם קנלי מפורש כשטר או ע"פי עדים שיהיה פירעון המעות על התוב או על הפרעון כפי מה שנתקבל או כפי מה שיעברו כזמן הפרעון הן יוקרו הן יוזלו כהורמנותא דמלכא · למנה היכף דהתנו כיניהם קנלי מפורש כשטר או ע"פי עדים שנמלאו כעת קודלת השטר או התוב כין התנה מלוה כין התנה לוה הכל יקפיע כפי מה שהתנו כיניהם · דלף נתקנה זו שלף כתביעות שהם כשתם ואין עדיהם שיעידו שהתנו כיניהם התנלי הנז' כעת קודלת התוב כין כשטר כע"פ או כפתקה או כעקר ואפי' יהיו עדיהם שאינם תלומים על השטר שהוף כשתם כל שנמלאו שם כעת קודלת השטר או התוב כתנה לד ואופן שיהיה התובל עדותם כביולף כזה כשלין ערי השטר מלויין · התנה מי שהלוה לחכירו מעות מוטבע קודם יוקרם כתורת חסד לפי' כשתם כין כשטר כין כע"פ כין כפתקה כין כעקר שהודה כן כריה לחכירו כעת ע"ג לפילו יהיה כיד המלוה משכון קרקע או כלים שלין המלוה משתמש ולף נתנה מהם מוטל על הנתבע לשלם מה שהכל כדמעיקרף ויזכה לו המלוה ככל מה שהעדיפו מעותיו הנז' מפלת יוקרם כדי שלף תנעול דלת כפני לוויין · וכן התובע לחכירו דמי שקל"י או דמי חפלי זהב או כסף שמכר לו קודם יוקרם או דמי מטבעות גרועים שמכר לו ונמלאו לתו כעת יוקר המטבעות כלי שיהו לורם וכלי שיהו רשות · ישלם דמיהן למוכר כדמעיקרף ויזכה לו המוכר ככל מה שהעדיפו דמיהם מפלת יוקרם או יחזיר לו הקונה השקל"י או החפלים או המטבעות הגרועים הם וכן השולח יד כמעות מוטבע שהפקידו אתו והוליכם כלרכי עלמו קודם יוקרם · וכן השולח יד כחפץ או כנד וכיוצא שהפקידו אתו ומכרו וקכל דמיו והוליכם כלרכי עלמו קודם יוקרם ישלם לבעליו כדמעי' ויזכהו כעל הפקדון ככל מה שהעדיפו דמים מפלת יוקרם הנז' לע"פי שעת הדין השולח יד כפקדון משלם כשעת הוצלת דהייבו שעת גזלה לנכיה דקי"ל כל הנזלנים משלמין כשעת הגזלה והשולח יד כפקדון נעשה עליו כגזלן · מ"מ רשיבו לתקן שישלם הנפקד כשעת היוקר מה שנתקבל כמושלם לע"פי שהוליכו כשעת הזול יען כזמן הזה רבו הרמאים וכרי שלף יהיה חושש נשכר רשיבו להפר מחשבות ערומים וכו' לפנים משורת הדין רעת לעשות לה' וכו' · והנותן לחכירו מעות מוטבע כעיר אחת לקכל תמורתם כעיר אחרת מכח פתקה שחותם לו מהם המקבל כמה לנכותם מהחותם לו מזולתו כעיר אחרת אף על נב דתרוייהו קף מכווני להכטחת סכנת דרכים · מוטל על חותם הפתקה לשלם לבעל המעות מעותיו כדמעיקרף ויזכה לו כעל המעות ככל מה שהעדיפו מפלת יוקרם · וכענין שטרי ערכות שנכנס כ"כ ערב לחכירו כמעות שלוקח לגוי כרכית · רשיבו לתקן שיהיה לכחירת המלוה שהלוה מעותיו קודם יוקרם · או לקכל מן הערב הקרן כדמעיקרף ויזכה לו ככל העודף ויפטור לערב מחוב כל הרכית שעלה נגרו או ינכה לו הקרן עם חלי העודף שכו שמפלת יוקר המטבעות ויגכה לו מן הערב כל הרכית שעלה ער יום הפרעון · ופרעון הרכית יהיה כדמסתף כלי שום פלוי"ד וכן כל שכירות שעלה ושעלה לבעל המשכונות שנעשו לפירות שים לשם שוכר קבוע כיום"ם מזמן קדמון לפי' יהיה מכשלו ג' נס"ם לפ"ק ועד עתה · וכן

שהיו שכירות קרקע וחדש ובכתמה וכלים שזמנם קדוש ליוקר המטבעות · והוא הדין לפירעון שטרי מזונות ופרנסה והנקה שמחוייב כל אדם לתת לאכירו סך קבוע בשכוע או בחדש או בשנה וכיוצא בזה . בכולם וסיה הפירעון מלוקיות שיעברו בשעת הפירעון כפי רב למעט כלי שום תוספת ומגרעת במקום שהיו תנאי מפורש ביניהם · אבל היכא דליכא תנאי כיניהם קיים כשיהיה מפורש בשטר או ע"פי עדים ע"ה שזכרנו · וכל שטר שדינהו לנכרי נגד כ"כ דיינין ליה ע"פי תקנת זו ג"כ כדדיינין כ"כ · ואפשר עכשיו שנמסר מגוי נגד כ"כ לכן בריית שנתחיי' ושלם קום כעדו לגוי מכח ערכו' שנתחייב ערב כעדו לגוי דיינין ליה מדינהם דישראל תבע מכח הגוי שהי כגוי . זהו מה שראיתי לתקן בענין הנז' להיות תקנה קבועה לדורות ואינה לא בזוז בשום פנים שיוקרו המטבעות כיולא ביוקר הנז' · ולראיה ח"פ כעיקור לתענני למנחם שנת כעסה לחיסב"ם שה פל"ק וע"ל עכ"ל התקנה הנז' · וחקומים עליה החכמים השלמים הה"ר שמואל לכן רבקן וי"ו · והה"ר ורחל הלרפקטו וי"ו והה"ר יצחק לכן זמרה וי"ו והה"ר יחיאל בקיש וי"ו והה"ר שמואל לכן חביב וי"ו והה"ר יחיא כירדונו וי"ו והה"ר שאול סרירו וי"ו · ואלו החקומים הנהנו כל זה מהחורף ונמצא על נכון ונתאמתו לנו חקיומות החכמים הנז' וי"ו ולראיה ח"פ כמאמר כ"ד יכ"ץ וקיים וחקומים על זה החופק החכם ה"ר יעקב לכן רבקן קופר וה"ר מכלוף בן לסולין קופר · כן נמ"ך :

צ"ב טופס תקנה למעט בקביעתן ושהשה לה תקיכ לל פתח ביתה כי אם כהנעע לכתך · ושהנשבע כשמו יתברך ויעתך הממונה לזנו כמלכתיות משום לזון שמעתה על הר סיני לא תעשה לתך שם ה' אלהיך לשוא :

בהיותינו אלו החקומים מקובלים עם הנגיד המעולה ה"ר יעקב רוחי וי"ו יום רביעי שלשה ימים לחדש אייר שנת השבע"ם ליצירה פה העירה פ"שק וע"ל הסכמנו כולנו כהסכמה לחתך שהחיום הזה והלאה ע"ם שלש שנים רלופות זון מי פונגה ניגנונה מוג,יר קירי פ'וחיסי פיקיניוית לו גרלכרי כי כלכלים כי קלדיכה כי רוליטום די לוזו כי לניליום די לוזו כי לניליום כי אלחג"ל ניגנונה די לוזו כי עמלרה כי ג,ויג,לה כי אלג,ופ'אר כי כיסיתם כי די פלאטה דורלרה לי רוליטום די פלאטה סולאמיכטי · אול טאנטו זון די פוחידין ויסטיר ניגנונה מלוטה די וג,ה כי ניגנון ויסטירו די סידה וכל שכן כרוקדו אפי' פוחיסטו אלרוב'יז זולת טוקדו דילה קלסיסה קי לישו סולאמיכטי די פוחידי פוניר · אול טאנטו זון פוחידין פוניר טוזו אול טויסמו דיג'ו ניגנון סקילי לין ניגנון ויסטידו כי די וכסו כי די פאניוו כי הנאן סילתך · זולת אול ויסטירו קי לוסטה לינ'ו עד היום זון סקולי לו לה סילתך היג,ם די פוחידין ויסטיר · זולת לה קלמיזם די פוחיזם די לורו קי זון לה פוחידין ויסטיר אלוקי לישטלכה היג,ם אלון קי קוכרלן קי קולי קי סקילי טויני קון רימינדו זון לה פוחידין פוניר · זולת אול ויסטירו קי לינפוסלדון לה לינ'לר לינול סקילי לו פוחידין קונקלוויר לי ניגנון מלישטרו כי מלוסטרם זון פוחידי לזיר ניגנון ויסטידו זון סקילי מהיום הזה והלאה טודו אול טויסמו דיג,ו לפי' פלרה ליוכ'לרלר לה לוטרה טויכה · אול טאנטו אלשם קרישטורלם זון מוג'לג'לו זון מוג'לג'ם זון פוחידין פוניר זון לורו

זון פלאטה זון ויסטידו די סידה כי ויסטידו די סקילי · זולת לה מוג'לג'ם דום ספ'לני די לורו לי קולדיר די פלאטה דורלרה · לי אול מוג'לג'ו לוזה אלכורסיטה די לורו לי לה אלעזכה מיניטרים לישטוכירי זין קלזה די זו פלרי שי פוחידי פוניר נלסיסם די פלאטה דורלרה · לי לה נוכ'וין לוג,ו דייסם די זו כורה פוחידי פוניר לוקי קיג,ירי · לי פלרה קומפ'ירמלר טודו לו דיג,ו פ'וחיסום נוזרים כקנה וכנרו וכחרם כעשרה לרורים קי ניגנונה פלסי ניגנונה קוסה די טודו לו דיג,ו · לי אול קי פלסלרי אלגו די טודו לו דיג,ו לו לפריגונלרלן בסוקים וכרחוכות פור מוחרם ומנודם לסמים ולכרוות בקרועה וקול סופר · אול טאנטו פ'וחיסום מסכימים קי ניגנונה מוג,יר ני קלסלרה ני פור קלסלר דלר לו טומלר כי שליר לה קלסה דיסו ויזכה שלכ'ו לנלחפ'ירה · זולת פרלרי אלה פוחידה דיסו קלסה פלרה דלר לו טומלר אול פלן די מלכו דיל ערלה · אול טאנטו זון פוחידי ניגנונה ג,ורלר פור אול סם יקברך לי אול קי ג,ורלרי פור אול סם יקברך רלמום לישנסייל אל ממונה קי פוזיריומום קי לי לישטוירי לה לוריג,ה קון טינלזסם · ולראיה סכך הסכמנו ח"פ בזמן הנז' לעיל וקיים :

מוחה על היין

צ"ג ביום ס"ק שמונה ימים לשבט משנת מגר"ל עוז שם ה' לפרט מן הפרט נתקבצנו אנו החקומים בפרדס הגביר המעולה הנכון ה"ר יעקב רוחי נר"ו כמאמר הפר לנקוי"ד מחמ"י עז"ה לשתת ולקח בענין כמה נזקים ומכשולות הקורות לוקחנו בכל יום מצד מכירת היין והמים שרופים מי המוקף מ"ש לנקוי"ש הנמכרים בחיל מלחת יע"ש ע"י קנת כני כרית שלין ירחת לנשים נגד עיניהם ולת להזיק הקנות הקדושות ושל"ו עדי השם כ"ם כרחמיו וחסדיו השחיר תמנו שריר ולת עזב ולת יעזוב ומחת ה' היתה זחת ולו נתכנו עליות מצד כמה הרפתקי שעברו · הסכימו חילי חלרץ עם הפר הנז' להכריח לת שם מכירת היין והמים שרופים מהלמלח"ת יע"ש . ולהיות שלין מחמיל"ן לת המנוע ובפרט כדבר מצוה כזו נתן השם ב"ה בלב הפר הנז' עדי שהסכים להוליך ספר תורתיהו שתחעלה בשוקים וכרחובות כיום השבת הנז' וכרוזין קדי כחיל שמחוקו היום ולעשר שנים הבאים לקדיחנו לשלום כל יום ואשה מכני ישראל המובר לו נותן לשום גוי שיהיו כ"כ הן ישמעאלי הן ערב, הן תרומי יחד היא ואשה גויה הנה הוא מוחרם ומנורש בכל הילות הכתובות בספר תורת משה רביט ע"ה קדוש הוא כיום וחדור הוא בלילה לת יחבה ה' שלום לו וברכה בו כל הילה הכתובה בספר הזה ומחה ה' לת שמו מתחת השמים · ובכלל הנדוי והחרם ג"כ שלת למוברו לשום בר ישראל הן היום הן השה ולת יעשו שום הערמה על המכירה הנז' שיתן לו הלוקח שום מתן והוא גם הוא יהן לו קמורת השתכה יין הו מיס שרופים הלת הוא מ"ש הלחוי"ש וכל המעדיים על זה ג"כ הנה הוא בכל החילות הכתובות בספר תורת מרע"ה · וכל העובר ע"ז ח"ו הלבד שהוא מוחרם ומנודם כע"ה וכע"ה כל היחים נולי יחשה וכלו וכלי חשמישו ישרפו כרחובות קריה ודמו כרחשו שיחלה על פתח שער העיר הלמלח יע"ש ופתו פת כותי וייטו יין נסך ולת יהנה כעשרה לכל דבר שבקדושה ולת נכנס בחרם הזה ח"ו

סגניר המעולם הכהן ה"ר יעקב רופי נר"ו כי תלוי נקנגו רשות לנו התקומים לתקו למי שירלה לו על סדרך שירלה לו לקועלת הקהלות הקדושות יצ"ו. וביום שבת קדש הנ"ל שהוברזה ההסכמה הנ"ז בס' תורה כזרועינו נתה שקטה הארץ וכולם פלמו רנה וקבלו לוקה עליהם כל הקהלות הקדושות יצ"ו בשמחה וכגיל. לל ללהים ה' יאיר עיניגו כמהור תורקו ויאמר די לעדוקינו ולעדות עמו ישרלל בכל מקום שהם ושלום על הפטורים. ונתלחרה חתימת ההסכמה הזלת עדי עשור רלשון לחדש המהודר. כעזרת לל נאדר. פרשת ויקה קלוס לת כני ישרלל עם' ומשלמ"ה להם ליהיה:

צ"ד טופס תקנה שלה לבזבז ממון בריבוי הסעודות בימי שמחות וגיל טופס במהמר כ"ד יצ"ו

בהיותינו מקובלים לגו החהומים לשהת ולקת בחיקון בקיעי עירגו זלת פ"ק המהוללה בעלת ורשות רבותינו החכמים השלמים מכמי העיר ויצ"ו היושבים על כסא דין ובעלת ורשות גבירתי הגגיד המעולה כה"ר יעקב רופי נר"ו. רלינו מרבים מבני עליה ירדו מנכסיהם ויקר העם מטה ידם וידל לרובי מסים ולרגוניות שהועמקו ורבו כמו רבו על הקהלות יצ"ו. בזמגים כללו שכל יום קללתו מרובה מחבירו בעונות מרבים מגורף לזה בזכות ממון שנהגו העם לבזבז בימי שמחות וגיל שיהיו להם יהד עשיר ולבוון מרבים בסעודות ובלים הגוים לשלול שלל ולבוז כי בסעודות ההם ושין לשל יד בעל הסעודה לימלט מידם לפעמים שורו טבוח לעיניו ולא יהכל ממנו. ולכן רלינו לתקן שבל כך ישרלל הדר בעירגו זלת בעשותו סעודה לשם שמחה מהיני שמחות וגיל שתהיה לו הן סעודת לירוסין הנעשית בבית האירוסה הן בסעודת ניסולין הנעשית בבית החתן הן סעודת מצות ברית מילה לו מצות פדיון הבן לל יעשה בעל הסעודה כי לם סעודה רשאונה לשם לוהה שמחה ולל יקבע סעודה שנית לאחריה לשם לוהה שמחה בתוך ימי משך השמחה בשום זמן ושנין לל ביום ולל בלילה כי לם מה שיטרך לבני החבר דבר יום ביומו וסעודה הרלשונה עלמה לל יזמין כי לם הקרובים לעדות לאירוס ולאירוסה לו לתתן ולכלה לו לאבי הבן ואבי הכבור ולאמם אבי' ואיו ואחר מעשרה. ואם לל יגיעו הקרובים השם לכלל עשרה רשאו לאוסיף עליהם אנשים אחרן להשלים עשרה כלבר. אבל בסעודה רשאונה שעושים לכבוד האירוס בבית האירוסה הנקראת דיכל"ה בפי ההמון לל יזמינו בה כי לם לאירוס ולאבין ולאחיו. ואם אין לאירוס לבעלי הסעודות הנ"ז, ובני ביתם לשלוח מאומה מהתבשילים הנעשים לשם הסעודות השם אחרן לאבר מקום קבע הסעודה אבי' דרך נגוח וחלונות ואבי' לשלוח להם שושבינות. ובסעודת מיני מגדים ומשקין שנהגו חתנים לעשות ביום שיתגלח החתן לכבוד חופתו לל יזמין בסעודה ההיא כי לם לקרובים לעדות לאתן ולכלה. ואם לל יגיעו לכלל עשרה רשאי להוסיף עליהם להשלים עשרה כלבר. גם אין רשות לאתן להזמין בשום לעשייה לל עקלה"ם ולל בעלך שיעשה מתערובת קרבם לגורך חופתו כי לם לאתו ולאחיותיהם ואם לל יגיעו לבלל עשרה רשאי להוסיף עליהן בשום אחרן להשלים עשר בשום בלבר. ולל יהלאו מהעקלה"ם תלומה אחרן לאבר החתן אבי' דרך בגוח וחלונות. גם

רלינו לתקן שלל לעשות תקיו"ל בשום ענין בשום שאחה ממיני שמחות וגיל שיהיו לבני בריח קדריס בעיר הזלת. גם לל יעשו סעודה ביום הסבת שקודם החופה לשם החופה לל בבית הכלה ולל בבית החתן לפילו סעודה שעושה לשושבינו לעת ערב הנקראת קלע"ה בפי ההמון. גם לל יעשה החתן סעודה בתוך ימי החופה לשם סריבע"ה שנהגו לעשות. וכן לל יעשה החתן סעודה מרגיס ושאר מיני מלכל אבי' לשושבינו ביום לאחו מחופתו כי לם שיטרך לבני ביתו. גם לל יהלה מנחה הנקראת מיריבר"ה לבית הכלה בשבת שקודם החופה גם לל יהלה החרוס מנחה לבית הלרוסה ביום שאשה בלה ולל בעשרה בלב ולל ביום שאקיז רם הלרוסה גם לל יומן רועו ושוסביו בבית הלרוסה ביום שאקיז דם. גם לל יהלה החתן להחיניו"ה לבית הכלה לטורך החופה כי לם על ידי לשה לאת ולל יהלה עמה מנחה מהיני מגדים ומשקים כי לם מלה ודבש וכל החלוקות שזכרנו בחרוס ולרוסה ויבנו אבי' לם כלל קדושין כי לם בשודכין גם רלינו לתקן שלל יהלאו מנחה מיני מזון ובשר ומגרנות לבית היולדת בשבוע של לידתה בין בחול בין בשבת כי לם הקרובים לעדות ליולדת ולבעלה כל הגזכר קבלנו עלינו בשבועה בהסית לקיים ולהשלים ע"ה הנ"ז מהיום ועד עשר שגים ומי שיעבור ח"ו על שום פרט מכל הנ"ז מלבר שיענש בחורת עבריין מלפני ב"ר והגגיד יצ"ו לפי רלותה ויהי נבדל מעדת ישרלל לבל דבר שבקדושה יפריע קנק לזכות הקהל יצ"ו מלה לוקיות מב"ט לוד גבאי המם על כל פרט שיעבור עליו בכל פעם שיעבור עליו. ולרלות שבך הסכימנו ונשבענו לקיים ע"ה הנ"ז ח"פ בהסכמת ורשות רבותינו הנ"ז וגבירינו הגגיד הנ"ז ויצ"ו בשיעור לאחרון לטבת שנת ה' יברך לת עמו כאלו"ם לפרט היטירה פה מקת פ"ק ללהים יכוננה עליון ואכי"ר וחתומים ע"ז רוב הקהל יצ"ו ומן הגב חתמו רבותינו הנ"ז והגגיד בגבירגו הנ"ז, יצ"ו שהסכימו בכל הנ"ז:

וגם הוסיפו לתקן לבסות שער הכלה בבגד משי לאחר שקבלה קידושין ולל תלך לבית החתן לפי' שערת מבוסס עד לאת שכובשים וקויס:

צ"ה טופס תקנה שלמנה המניקה לת בנה ובקובא למנקנ המנורסי' מקלסטי' וג"ו לם לאמרה שיני מניקה שלל כשכר לל תטול שלל מחצית שכר שסנקה וכמה לשכב וכמה לבבס בשוקו וכלאוקיו:

בראותינו גגו החהומים דיוני העירה פ"ק יע"ל בעגין תביעת שכר ההניקה כמה דיגים מחולפים וביחוד מ"ם פרק מגיד משנה ז"ל בשם הרשב"ל ז"ל בפ' י"ח מהלכות לישות והביאו מוהרי"ק ז"ל בסי' י"ב מטור לבן העזר וז"ל שלמנה שהיתה מניקה לת בנה יכולה לומר שיני מניקה שלל בשכר ויכולה היא לתבוע כתובתה שלתה ולע"פי שהיא יכולה להפסק עד סוף כ"ד חדשים עב"ל. ובעמידו החכמים השלמים נ"ב הקדמונים ז"ל זה סדין במקום שנהגים לגבות לשלמנה בתובתה מיד לחר מיתת הבעל או לם הבעה בתובתה ונתתה לוהה. כזה הוא דיכולה לומר שהיא מניקה שלל בשכר. לבל לם בתובתה היא בדק וכהלכה ועדיין לל נתתה לוהה ויש לוהה מבת תגאי כ"ך לינה יכולה לתבוע שכר ההניקה וכן נראה מדעת הרש"ב ז"ל בפ' לע"פי וגם כן בספר

ס"ת למהר"י ן' ליב ז"ל · ולכן תיקנו החכמים הסלמים כ"כ ז"ל שאם היתה בקופת הסלמנה כמנהג קהלות הקדם המגורשים מקאסטיליא וכ"ו עם היות שיכולה לומר היא מניקה אלא כשכר עם כל זה הוחיל והם שותפים בכל . אף כהנקה לא תטול כי אם מחצית שכר והם קבלו קבלה להסלמנה בשותו זמן שלם לוקיות שכר ההנקה בכל חדש לא זולת · והמחצית הוא לוקייה וקני הלוקייה מלבד מה שיתן ליולד כמה לשכב וכמה שתכסה לו בשותו וכלאות שלו כמנהג התינוקות · אך למנה הנו החתומים בריתוקינו שמה שתיקנו לורדש תיקנו · לכן ראינו ג"כ לנו החתומים לתקן שבשר ההנקה יהיה מהיום הזה ואילך כפי העת והזמן והסלמנה שבתוכה כפי המנהג יתנו לה הורדים מחצית שכר ההנקה אך למנה אם בתוכה כרת וכאלה הנו מעמידין סרבר על דין תורה שאם תגבה בתוכת' ואין לה מזונות מכח כתו' ויכולה לומר היני מניקה אלא בשכר והשתאים ישומו לה שכר ההנקה כפי העת והזמן וכפי הטער גם כן הוגד לנו שתיקנו החכמים הסלמים כ"ג ז"ל בעניו ההנקה אם תוכה אם תולד כמה חדשים מחייבין אותה לשכור לו מינקת עם היות שזה הרין לה הוזכר בשוס פוסק שלף מוהרי"ק ז"ל שדרכו להכיות חדשים גם ישנים לה הכיולו בפיולו במחודשים אף על פי כן תיקנו הראשונים ז"ל שמחוייב האב לשכור מינקת הן לבנו הן לבתו עשרים חדש ויפה תיקנו וגם אנחנו תולכים בעקבותיהם ואין לנו להרבר אחריהם ולא לזוז מדבריהם כי כל דבריהם אמת וצדק · ועם כל זה ראינו לתקן שההנקה לנקבה תהיה שמנה עשר חדשים ולזכר עשרים חדשים ולראיה שכך הסכמנו אתמנו פה · עד כאן נוסח התקנה הנו' ותסוס עליה החכם הסלם ה"ר שמואל אבן הנאן זלה"ה :

תשובת שלמה להרב הקדוש רבי שמעון מימי ז"ל

צ"ו היקר דון חיים דיבנה דיין בקהל קדוש די טאלבירה וכ"ו · ראיתי קונדריס ס' של טענות שהוא בין המשכיל ר' ועקב אלקארוג'י בשם לביו כמו תובע מלד אחד ומלד אחר המשכיל ר' שמואל די קאסטרו נתבע וכלל העולה מדבריהם שר' ועקב תובע לר' שמואל ירושת אחותו אשת ר' שמואל הנזכר שנלב"ע וזה תובע בכ' פנים · ס' שיעשו תוקה מהנכסי' כפי תקנת טוליטולה · ועוד תובע אלי שע"ח משטר נדוניית לתוך · ור' שמואל טוען שאינו חייב לו כלום לפי שאשתו נתנה לו במתנת בריא שטרי כתובתה ונדוניתה . וחזר וטען התובע שהמתנה בטלה מכמה טעמים . ס' שכוונת מתקני התקנה היה שלא להפקיע זכות יורשי האשה · כ' לפי שבשעת המתנה היתה חולה ומוסכנת על מטתה ומלוה מחמת מיתה והויא לה מתנה לאחר מיתה שע"פי שכתוב בה מעכשיו כיון שאם עמדה יכולה לחזור · ג' כיון שלא הגיע שטר המתנה ליד המקבל בחייה לא קנה ואין שטר לאחר מיתה · זה עיקר ממה שטען התובע שע"פי שטוען טענות לתרות והנתבע השיב על זה כמו שהוא בתרוכה בקונדרים הטענות וכל ס' הכוח רצוה לדברו ולא חשתי להאריך ולכותבן בכאן . דקדקתי בכלו הטענות ומצאתי שהכל מודים שים לנו לדון בנדון שלפנינו ע"פי תקנת הגיאונים ולא כפי דין תורה וכן הוא החמת שמנהג התקנה מבטלה הלכה בדיני ממונות ובנדון לי בזו שהתקנה זו קיימת לפי דין התקנה לדברי הכל ס"ל לומ' לדעת ה"ר יעקב אבן שושן ולדעת ה"ר ישראל שפירש התקנה ואמרו שאפי' נתנה האשה לבעלה במתנת ס"מ לאחר"מ שהתנתה קיימת אלא לפי' לדעת הרא"ם ז"ל שאולק עליהם כמו שהוא בתרוכה בתשובותיו · דוקא חולה במתנה לאחר מיתה אבל במתנת בריא מודה שהתנתה קיימת וזה נראה בתשובותיו פעמים שלש ויותר בתחילת כתב בתשובה אחת נשאל התקנה ועליה כתב ז"ל נשאלתי בתחילת כיתתי לאדרן וכו' · עוד כתב בתשובה אחרת על ששאלוהו אצל ריכוז מחלה לבעלה וכו' · תשובה מדין תורה וכו' וכמו כן כתב בתשובת שאלה ע"פי דברי ריבות שהיה בין ר' משה נעמן ור' משה אראגל ז"ל דקדקתי בהתנה ולא מצאתי בתוב בה לא בפי' ולא ברמז שתיקנו והשלימו לתת האשה וכו' כמו שתמצא בספרו סימן ר"ן · מכל זה נראה דדוקא בשנותנת מתנה לאחר מיתה לא עוקרת התקנה ומתנתה בטלה לכל אם נותנת מעכשיו מתנתה קיימת לפי שאינה עוקרת התקנה מפני שכוונת מתקני התקנה היתה להעביר הירושה מהבעל ונתנות ליורשי האשה והבעל אין לו דין ירושה בנכסי אשתו אלא בהנאתה נכסים לאחר מיתה וזו העבירו הירושה ממנו ליתן ליורשי האשה · ואם מתנתה שנתנה לאחר מיתה קיימת אז היתה עוקרת התקנה לגמרי שהנכסים שניתנו ליורשים וזכו בהם כגמר מיתה העבירה לותה מן היורשי' במתנתה שנתנה לאחר מיתה וזו היא עקירת גמורה ולפיכך אמרו שהמתנה בטלה · לכל בשנתנה מתנה מעכשיו אזכה מהבל המתנה בנכסים קודם שתבוא הירושה לבעל מדין תורה וקודם אזכו היורשים מדין התקנה המתנה קיימת לפי שאין זו עקירת התקנה ומולקת דמסתברא ומיוסדת על דין התלמוד דתניית בברייתא פ' יש נוחלין ד' קל"ז ח' ועיין קכ"ט כ' וקל"ג ג' נכסי לך ולאחריך לפלוני וירד ראשון ומכר ואחר אין לשני מוציא מיד הלקוחות דברי רבי · ושב"ג אומר אין לשני אלא מה שעיין ראשון ומודה ושב"ג שאם נתנו כמתנת ס"מ לא עשה כלום פי' שע"ב דאמר ושב"ג אין לשני אלא מה שעיין ראשון מודה אם נתנו הראשון לאחר כמתנת ס"מ כגון דאמר מהיום ולאחר מיתה לא אמר כלום והשני מוציא מיד המקבל המתנה · אי נמי שנתן כמתנת ס"מ ממש רב' מתנות אלו שוות ר"ל אם נתן כשטוה בריא ואמר מהיום ולאחר מיתה או שהיה ס"מ ונתן מתנה שאם אין לעניין ראשון קונות אלא לאחר מיתה כדגרסינן בגמרא ופסקוה הלכתא בהדייה ושב"ג ואמר לבניו מ"ט דשב"ג שהשני מוציא מיד המקבל מתנה טעמא דמלתא משום דמתנת ס"מ לא קני אלא לאחר מיתה וכבר קדמו אחריך · פירוש הוא שני דקאמר עלה הנותנו לאחריך לפלוני קרם לזה שנתנו לו הראשון במתנת ס"מ דמשעה שהתחיל הראשון ליהנות קנה השני דאחריך עם גמר מיתה משעה דמשעה שאין הראשון צריך לנכסים אלו זכתה הנותן לזה הב' אחריו מיד . אבל היו מקבל מתנה מראשון לא קנה עד לאחר גמר מיתה דאתם דאתם הנותן ממונו לאחר מיתה היינו רוצה להוציא ממונו מכחו עד שגמר מיתתו אבל גבי ראשון ושני דנותן אליך נפשיה מהני נכסים שהרי נתנם לראשון אחר זה שיזכה השני עם גמר מיתתו של ראשון וכתב הרא"ם ז"ל בחידושיו וכבר קדמו אחריך משום דשני כיורש נכסים אלו ומכח אלו שמעינן עם גמר מיתה דאף יורשים אחר לבניהם הם זוכים בנכסים ממילא שהתורה זכתה נכסים ליורש לאחר מיתת המוריש · וזה נ"ל ברור דאיכא למשמע מדין מתנת דורלי לך ערוך לאחריך מיורש עכ"ל . נקיטינן

מכח דתקנת ס"מ לא קני אלא לגחר נמר מיקה · ולחריך לפלוני או יורם קונין עם נמר מיקה . מכאן מסתע לנרון שלפנינו שורשי השמס לפי התקנה יש לסס דין יורשים או דין לחריך לפלוני וקונין בנמר מיקה . וכיון שכן הוא מתקני התקנה יסדו דבריהס על דין תורה ולמרו שמס בתנה מתנה ס"מ לגחר מיקה מתנתה כטלה לפי שעוקרת התקנה עקירה גמורה שורשי השמס זכו בירושה עם נמר מיקה ומכלל התקנה לינו זוכה אלא לגחר נמר מיקה · ואי הוא מתנתה מתנה עוקר מהורשים מה שכבר זכו מדין התקנה ולין לך עקירה גדולה מזו . אלא כשתנה מתנה מעכשיו כענין שזכה מכלל התקנה כה בחייה מתנתה מתנה שלינה עוקרת התקנה כיון שקודם שיזכו היורשים בירושה זכה המכלל בחייה וכשה עולה יפה כוונת מתקני התקנה וים להס טעם נכון ומיושר על שורשי התלמוד . אלא לא נפרש ל' הרמ"ם ז"ל במה שכתב ודאי אס היתה נותנת מעכשיו כל נכסיה לבעלה בחוקו ענין אלא תוכל לומר נחת רוח עשיתי לבעלי כמו שמפרש אותו ר' יעקב אלקאריוני, שהוכיח הוייה מלתא אלא טעמא . ועוד שהלשון לינו הולמו שהוא מפרש שלשון הרמ"ם מיירי כשהיה על כוריים והכריח זה ממה שלמר אלא תוכל לומר כ"ה עשיתי לבעלי שנראה שהיה רולה לחזור אלא מסוכנת שכוונתה להפקיע ליורשים לינה יכולה לשנות אע"פי שעשתה כל מיני קנייות שבעולם ע"כ פירושו . ודאי הוא מילתא בלא טעמא אף כי זאת היתה כוונת מתקני התקנה משום דקי"ל שאין חילוק בתנת כריא בשהיא נעשית כהוגן בין אס עושה אותה בשהוא בריא ממש בין אס עושה אותה בשהוא ס"מ דלעולם יש לה דין מתנת בריא כדבעינן למימר לקמן . ג"כ אס בשהיא על כורייה נתנה מודה שהוכיח שמתנתה מתנה על בריחו יש לו להודות שלא אס נתנה מתנת בריא בשהיא מוסכמת על מנתה הוייא מתנה דאין טעם לחלק בין אלו המתנות לא מדינא דתלמודא ולא מדין התקנה . ג"כ נראה שאין הפירוש שפירשו הקוס' מחוור . ועוד שהיה להס למתקני התקנה לפרש זה אס כך היתה כוונתה ולא היה להס לסתום שאין רצוי לכתוב התקנה כלשון שאס ובפרט בשהתקנה היא להמון העם . וכן השיב הרמ"ם ז"ל לה"ר יסרחל על ענין תקנה זו שאין רצוי לתקן תקנה כלשון נעלם וכו' אלא ודאי נראה שמה שכתב הרמ"ם ז"ל שאס וכולל כין בשהיא בריאה כין שאינה מוסכמת על מנתה·ואין חילוק בזה היכא שנותנת לאחר מיקה או מעכשיו כמו שכתבתי וכיון שלשון הרמ"ם ז"ל כולל כין בריאה כין חולה מ"ם כתבו ענין שלא תוכל לומר נחת רוח וכו' אלא כפשטיה בשנתנה בשהיא בריאה ולא בשנתנה בשהיא חולה הדין הוא פי' שלא תוכל לומר נחת רוח וכו' אס תקוס מחוליה · או שלא תאמר נחת רוח וכו' אחר שנתנה קודם שתמות . וכל זה כתוב ודבר פשוט הוא שהוכרחתי לכתבו בשביל מה שפי' הקובע הנ"ל ומשם שהתנה הרמ"ם ז"ל בענין שלא תוכל לומר נחת רוח עשיתי לבעלי :

יוצא משם שכתבנו שהמתנה שהיא מעכשיו הוייא מתנה ואינה עוקרת התקנה · וא"כ בנרון זה שהמתנה מעכשיו הוייא מתנה ועוקרת התקנה אינה ומה שטען ר' יעקב הקובע שהמתנה כטלה לפי שהיא מצוה מתמת מיקה והוייא מתנה לאחר מיקה אע"פי שכתב כה מעכשיו כיון שאס עמדה יכולה לחזור ע"כ

דבריו · ודאי הכי לישפסיקא הלכתא כפ' מי שמת על הסוא עובדא דאחתיה דרב דימי בר יוסף הו"ל קרינא כפרדסא וכו' נראה דמצוה מתמת מיקה אס עמד חוזר אע"ג דאיכא קנין ומעכשיו משום דאמרינן דעתיה כע"מ שיחות הוא נותן והוי כאלו התנה כפי' מעכשיו ולאחר מיקה · וא"כ כיון שיכול לחזור אס עמד הו"ל מתנה ס"מ ולפי זה כנרון שלפנינו שמצוה מתמת מיקה הוייא לה מתנה ס"מ והמתנה כטלה :

דע שהמתנ' קיימת לו הואיל שזאת שאס מצוה מתמת מיקה · משום שאס עמדה אינה יכולה לחזור משום שנאלה דעתה שנותנת מתנה זו מעכשיו ולעולם ולכיכ שנאלה הנותן דעתו שמעכשיו ולעולם אפילו אס עמד אינו חוזר והוייא ליה כמתנה בריא · וכן כתבו המפרשים ז"ל בפרק הנז' על הסוא עובדא דאחתיה דרב דימי וכו' וז"ל מצוה מתמת מיקה מני למסדר אפי' בקנין ומעכשיו ושיור שהרי אינו נותן אלא ע"מ שיחות וקרי הוא כאילו התנה כפירוש · ומיהו אס התנה כפירוש שנותן מתנה קיימת לעולם וקנו מיד כמעכשיו הרי היא כמתנת בריא לדברי הכל וזה ברור עכ"ל ז"ל · ובנרון שלפנינו היא נאלה דעתה שנותנת מתנה זו קיימת ומקיימת כמתנת בריא לפי הנראה מנוסח המתנה והעדים העידו רבי ברוך טרינאנו ור' אברהם אלדאדוקן ועוד שכתוב בנוסח המתנה מתנה מחיים דלא למסרר כה לעולם · ג"כ יש לה דין מתנת בריא כיון שאפי' אס עמדה אינה יכולה לחזור :

עוד טען ר' יעקב הנז' שהמתנה כטלה מפני שלא הניע שעה המתנה ליד המקבל כחיים ואין שעה לאחר מיקה שכי לישפסיקא הלכתא כפ' יש נוחלין דאין שעה בקנין לאחר מיקה · הני מילי היכא שכוונת הנותן להקנות לו לאחר מיקה בשעה או בקנין · אבל היכא שהקנה לו מעכשיו ובמתנת בריא קנה אע"פי שלא הניע השעה ליד מקבל המתנה היכא דאיכא קנין במתנה והכי פירש ז"ל כפ' הנז' על הסיא מתניתין דתנן מי שמת ונמלא דייקיקי קשורה על ידיכו הרי זו אינה כלום וכו' פי' טעמא דמילתא דכיון שלא מסר דבריו לשום שרם הילמא לא גמר להקנות שלא בשעה ואין שעה לאחר מיקה ואפי' יש שה קנין כין שהיא חתומה כעדים כין שהיא כחותם ידו · אבל מתנת בריא שים שה קנין מהיום לו מתנת ס"מ כמתנת שים שה קנין זכה המקבל דמשעת קנין שעבר נפשים אע"נ שלא הגיע שעה ליד כחייה ועוד טעם אחר כתבו מקבל המתנה שאין לורך להגיע השעה ליד משום דהא אמרי' שלריך שיגיע השעה ליד היכא דאין כו קנין היינו דבר שלריך לזכות כו ע"י השעה דבר שאינו בידו · אבל כשזוכה לדבר שהוא בכר חחת ידו משעת חתימת השעה זכה אפי' לא כא השעה ליד · וכן כתב הרמ"ם ז"ל כמציעא פ"ק על סהיא דאמר אביו ערוו כחיותיו זכין לו · ג"כ אחר שמקבל המתנה שכנרון זה הרבר שזוכה הוייא חחת ידו אין לורך להגיע השעה ליד כל שכן היכא דאיכא קנין כנרון שלפנינו שמצוה ממה שאמרנו שהמתנה קיימת ואין לנו לפרש שלא אס היא כטלה מטעם נחת רוח וכו' · ונראה שאינה כטלה מטעם זה משום דאמרן לא טענינן כשכולה מה שהיא אס היתה כחיים אינה יכולה לטעון · והיא כנון שנשבעה שלא נתנה המתנה זו משום נ"ר וכו' אח"ך אינה יכולה לומר שעשתה כשכיל נחת רוח · וא"ת שמה שנשבעה נ"כ היתה כשכיל נחת רוח אס לא שיתת רבל כי האי אין

עוזות הנשים בשביל בעליהן דהא ק"ל בגטין כפ' הנזקין דאי קבלה לחריות לאיה וכולה לומר כ"ר עשיתי לבעלי דכל כי האי לא עבדה כ"ש אם נשבעה וכעת כזאת שנפשה בשבועה שאין רצוי לקרוא לאחר שכועתה ועוד שייתי וכול להכיל רשים על זה על כל מ"ם לעיל אלא שאין לו פנאי שסלים אם לדרך פעמיו · ועוד שאין צורך מטעם זה לא הוצרכתי לכתוב על שטר הנדונייא לחוד אם הוא בכלל כתובה ונדונייא גו כתובה לו לאו דכיון שפסקתי שמתנה קיימת אין לנו צורך בנדון זה לידע זה · עוד יש טענות אחרות שטען התובע אין לריך לכותבם לפי שהן סתורות מעצמם ממה שכתבתי · ויש מהן שאינן מעלין ולא מורידין :

קנ"צי למלין למען יובן הכל למדנו שהמתנה שעשתה לשתף ר' שמואל הנז' לבעלה היא קיימת כתובה שהוא זך ונקי מכל הטענות והתביעות בעזר הש"ת וורנו כדרך הלמת · זה דעתי וזה שמי שמעון מימי נכתוב"ק :

אין קורטו די פלפל'רשם פורקי טודו סיפה לינטינדידו פ'לויו קי לם מתנה קי פ'יזו לה מוג'יר דיל דיג'ו ר' שמואל שם סו מלרידו לים פ'ירמה די מלנירם קי לוס ליכרי לי קיטו דילשם דימלנדרשם שם לוס פוסיטשם הש"ת וורנו כדרך הלמת זה דעתי וזה שמי שמעון מימי נכתוב"ק :

כתב הש"ם הש"ר שמואל לכן דנלן ז"ל וז"ל

צ"ן חידוש נחמד כתב החכם השלם ה"ר יצחק לכן שלוש ז"ל בספרו משם הרשב"ץ ז"ל הביאו הרב הגדול מוהרי"ק ז"ל בס"י בסימן ל"ח בענין המלרם לת השטר ע"מ לכתוב לה סלולות כך וכך לריך להכתב לה משלו · ואם הם לינם שלו והכתים משל לחרים לא קיים תנאו לפיהו לענין קדושין כדמוכח שם הרשב"ץ ז"ל כרקות כרורות·ומכאן הוכיח החכם ז"ל שאם יכיהו רקים קדושי השטר שהסלולות שהכית לינם שלו רק לקטר כהלואת מהנים או מסיהלים שהית פעורה מהקנם דהדעתא סיבית משלו נשתדכה לו ולא סיבית משל לחרים ויהיה קנ רשו וסברת נכונה היא · ותמיד היקה כלבי כלם כוערת על שהיו קלת דיונים דנים כהפך מזה ולומרים מה לנו לדרוש ולחקור אם הנושאים לנים כי יהיה הסלולות מכל מקום · והיא סברא בלתי ישרה וכמוהי דבר זה מפורש מפי חכם אינגא כרין וסלקא ליה מעתתא לליבא דהלכתא ישרה כעיני עד מאד והכאני סרבר נאם סלעיר שמואל הכן דנלן ס"ט ולרקים שבך רשיהו בכתב יד החכם הנז' ח"פ וקיים עב"ל · ותתומים הרב הגדול כמוהר"ר ועב"ן זלה"ה וכמהר"ר שלוש סרדעי זלה"ה :

צ"ח עוד כתב החכם הנז' הש"ר שמואל לכן דנלן ז"ל וז"ל נסנו בכתן כמתק פ'לם יע"ל החכמים השלמים נ"ב ז"ל לפסוק כדין הנרושה כל עוד שלא נבתה כתובתה כמושלם שעדיין הבעל חייב כמזונותים כלמודת דכני מערבא כאשר פסק הרי"ף ז"ל ולא כאשר פסקו הרי"ף והרמב"ם ז"ל דלין לם מזונות וכן הביא הטור ז"ל בלכן העזר כסי' נ"ג בלי חולק כד"ק וכו' · לכל לם מעכב מליתנם לה חייב כמזונותים עד שיפרע לה עסק"ת · ועיין לשם כל מה שכתב מוהרי"ק ז"ל בס"י סכרת רשטרות וחתרונים · ועוד שתמיד הוקשה בעיני הדבר הזה מתמת רביה עב"ז כתב הרי"ף ז"ל דלסברת תלמודא דבני מערבא ייפו כח הלשה חז"ל בנביות כתובתה כרי שלא תהי על יד על יד ואם אכלה נכבל וקרי"ף ז"ל הביא הדין הזה בפ"ק דכתובות ובפרקא קמא דמציעא וע"ש וגם כן בשלולת המיוחסות להרמב"ן ז"ל וע"ש :

צ"ט עוד נסנו הרשטונים בתרן הלזו לגבות לנרושה בנדי חול ובנדי שבת נוסף על סך כתובתה · ועם היות שים ג"כ בזה מחלוקת נדולה בין הפוסקים עב"ז דיקיי פסק דין הרשטונים ז"ל רוב מנין ורוב בנין על זה ורקוי לנו להלך בעקבותיהם ז"ל וירקה ג"כ שבזה ג"כ פסקו כמו שפסק הטור ז"ל בסימן ל"ט מטור ח"מ סי' ע"ם וכבר כתב מוהרי"ק ז"ל לשם כב"י דלדעת הרמב"ם ז"ל שמין לה בנדי רגל ובנדי שבת ופוסקים לחרים מסייעים לזאת הסברת ונסוב בכאן כדעת הרי"ף ז"ל עב"ל :

סוב רשיבו בכתב יד החכם הנז' על הענין הנז'

ק' עוד על ענין הלשה שנתנרשה מבעלה ולא נפרעה כל כתובתה כמושלם שעדיין הבעל חייב כמזונותיה עיין בסי' ל"ג מטור ח"מ ונסנו בכאן בסתק פ'לם יע"ל מימות עולם החכמים נ"ב ז"ל לפסוק הלכה למעשה כאשר רשיבו כתם פסקי דינים מהרשטונים ז"ל לפסוק שהבעל חייב כמזונותיה עד שיפרע לה כתובתה כמושלם וסמוך לזה כתוב :

עוד רשיבו כתוב בפסקי דינים של החכמים נ"ב ז"ל שפסקו ג"כ שהנרושה הטוען בנדי חול ובנדי שבת ואין שמין אותם לה מבתובתה עם היות דיש מחלוקת בדינים שלו בין הפוסקים ז"ל · מ"מ מאי דפסיקו הלכה למעשה כהיבא נאם הלעיר שמואל לכן דנלן ס"ט עב"ל ז"ל ולרקים שבך רשיבו ונתקיימה לנו כתיבת החכם הנזכר ח"פ וקיים וחתומים הרב כמוהר"ר ועב"ן זלה"ה וכמהר"ר שלוש סרדעי זלה"ה :

וסמוך לו כתוב בכתב יד כמהר"ר רפאל עובד לכן לור ז"ל וז"ל :

ק"א כתב הרב מר לכן בפסקיו דף ק"ע דבזמן הזה כפי מה שבללנו מרבותי' ומבותי' זלה"ה שאין נוהנין כפי התקנה הנזכרת בסמוך בין בענין המזונות בין בענין בנדי חול ושבת ואין זה מן התקנות שלא ליקוטים של הרב הנז' והמעתיקים מצאו לותם ליקוטים עם קונטריסי התקנות והעתיקו הכל · וגם החכם זלה"ה שלא הדבר בשני הענינים מטעם שבך רשה פס"ד של הרשטונים שבך פסקו הלכה למעשה וגם לותם שפ"ד של ג' היו קודם שיצא טבעו של מר"ן ז"ל לאור עולם ומבלו רבותינו ומבותינו שברתו לפי' נגד שלש פוסקים אין לנו שלא מם שפסק בשבן העזר סי' ל"ו דשם נירסא מדעתו ורלונו שלא טענה תטול בנדי חול שלא שומת שבל בנדי שבת שמין לה . דוק מינה דשם נירסא בטענה בנון שסרחה עליו ואינה נוהנת עמו כשורה לפי' בנדי חול שלא תטלם שלא מחשבון בתובתה עב"ל מהר"ר רפאל עובד לכן לור זלה"ה :

ק"ב שוב רשיבו בכתב יד החכם הנזכר הה"ר שמואל לכן דנלן ז"ל וז"ל :

עוד בבלתי מהחכמים הרשטונים ז"ל שהבא ליפרע שלא בפני לום ולוא במקום שלי שפטר להוריעו בתוך שלשים יום לו שהשעה שעת חירום שלא היה בתוב בשטר בל דיני בלמנות בפרטים ובנאים לריך ליזבא שבועת היסת שלא נפרע בלוש מלוותו שטר ואזי ינבא מה שרלוי לו מבח לוותו שטר שבידו · וכך למר

לי החכם השלם ה"ר בנימין נהון זלה"ה · וזה דעת רבינו
שנגלל ז"ל · וכן גם כן נהגו החכמים השלמים ע"פי
שלחן הריב"ש ז"ל בסימן רס"ב עי"ש כמה חילוקים
שהשאה שעבר בעלה ונפטר עליה אשה אחרת במדינה
אחרת ועבר על תנאי שלה ובא וכו' ובקש לגבות שטר
כתובתה ולעשות ממנה חפצה ורצונה ולתת הסך הנז'
לכל מי שתרצה לה אם עדיין לא כתב לה נט שכך הוא
התנאי הכתוב בכתובה יפרע לה כל מה שהחזיק לה על
עצמו ויפטור לותה בנט כשר לשלחר · ולכן אם אתה
לא יודענה אם לה יכיל רשות שתשתו מחלה לו בתנאי
שלה יפע וכו' · וכן רשיטי ג"כ בפסקי דינים לרשטוניש
ז"ל נאם הנעזר עבד רחמן וחנן שמואל שכן דינן ·
ס"ט עכ"ל ז"ל :

וסמוך לזה כתוב בכ"י בנו החכם השלם ה"ר
שעדיה שכן דינן ז"ל וז"ל ועכשיו אם
נוהגים החכמים השלמים יצ"ו שהבא ליפרע שלא בפני
בעל חובו ישבע שבועת הפורע בכתוב שלני בתריכות
טעם קרבר · כה דברי הגעזר שעדיה שכן דינן ס"ט
עכ"ל ז"ל ונראים שכך רשיטו ונתאמתה לנו בתיכת
החכמים הנז' ז"ל ס"פ ויקיים עכ"ל ותקומים הרב הגדול
כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכמהר"ר שלום שרעבי זלה"ה :

ק"ג וז"ל הרב הגדול כמוהר"ר יעקב שכן נור
זלה"ה :

מצאתי כתוב וז"ל נהגו רבותינו כאן בפ'שם
יע"ש כמלוה שבא ליפרע שלא בפני לוה
שמשביעין לותו בנק"ח שפילו יש נאמנות בשטרו כי
הנאמנות לותה שלא לגבי פירעון שלא מצי למימר
פרעתי שבל יכול לומר מחלת לי השטר וכיון דמצי טעין
מחלת לי אין טענינן ליה כיון דליתיה קמן · אבל אם
את לוה דיבא לוה כיון שיש נאמנות בשטר שמרינן
ליתמי שלמו לוה שבישב · ולאחר שישלמו משביעין
לותו סיסת וש"ת למה אין משביעין לותו שבועת
השמנה בנק"ח כמו שלא בפנינו · יש לומר דהקורון
מכולר דבשטוח עדיין בעולם חייבינן שמא מתר וכוח
ויטענון מחלת לי וכיון שיכול לטענון אין כמי טענינן ליה
השתא דליתיה קמן אבל בשמת אברה תקותו לבך אין
משביעין את הלוה שלא יסיסת עד כאן לשונו :

ק"ר שוב רשיטו בכתב יד החכם הנזכר הם"ר
שמואל שכן דינן ז"ל וז"ל :

תקננו גם כן זה כמה לסופרים שבותבין שיהנו
על הבעל מלבר תרגום שנותן להם לבתוב
את', ועד אתה עד שיגיע נט בשר בסונן ובשורה · נ"ב
יהנו עליו שלא שם נבתב בהלבתו ונלבר לע"פי שבבר
עשו שליחותה יכולים הם לבתוב לחריות עד שיגיע נט
בשר ליד אשתו לפי שבבר ירוע במה פעמים שלא
יבתב הנט בהלבתו הנה מצר שלקול הדרבים ושבוש
הנייסות הנה הנט נאבר בדרך קודם הגיעו ליד אשתו
של המגרש ושלא היא הסיבה שנשתרו בתם בשום
עבונות ונרורות עד יום מותן · ופוק חזי מ"ש הטור
ז"ל בטעם הם' בשי' שבב"ב ס"ג אמר לסופר ולעדים בתבו
נט ותתמו ותנו לשליח ונלבר מיד השליח לו שאמר תנו
לשליח ויולך ונלבר מידו אין בותבין נט אחר ואם
בתבו ונתנו לה הנט בשר לעניין שאם נתגרשה בו הרי
זו ספק מגורשת בם"ש מהר"י בבל הטורים ז"ל · ופשוט
הוא דעד בבן לא בתב מהר"י ז"ל בי אם היא היבא דלא
התנו על הבעל בפי' לתזור ולבתוב נט אחר אם נאבר
אחר שהגיע ליד השליח . אבל אם התנו עליו דלא אם
נבתב בהלבתו ונתנו ליד השליח ונאבד לו לשליח שיבולים
עוד לבתוב נט אחר מחדש בסונן ובשורה הבתובי קיים
ותקנה טובה היא בשם שמואל ס"ט עכ"ל ז"ל · ולרלוה
שבך רשיטו בכ"י החכם הנזכר ז"ל ס"פ ויקיים עכ"ל ·
ותקומים בתוהר"ר יעב"ץ זלה"ה ובתהר"ר שלום שרעבי
זלה"ה :

ק"ה שוב רשיטו בכ"י החכם הנז' הם"ר שמואל
ז"ל וז"ל :

מצאתי בתוב בכ"י ה"ר אברהם בהלבסי ז"ל שנהג
תושבי הארץ מי שבא לגרש את אשתו
מפני שמלא יפה היתבה לו אם רצה לתושיב אשה
אחרת על אשתו אע"פי שיש לו בניים אין שמין לה את
בגדי חול ולא בגדי שבת שעשה לה אלא יבלה לה בתובה
ותוספת ותתנה בתובלה · ותבנם מי שבא לגרשה בשיבה
שטענן שאתה עתו בתה בניים ולא ילדה ורולה הבעל
לגרשה בדי לקיים מצות פריה ורביה . בך הוא המנהג
שתגבה אשה בל נדוניתה בערך שהבניסה לבעל ובל
בגדים ותלבושים שהבניסה אם עושין מעין מלאתן
רשטונה תגבה לותן בשווי שהבניסה לותה ואם אבדו
יבלה לה על זה הערך · וזה בעניין הנרוניא ותוספת
יבלה לה אות בסף . וזה המנהג הנז' בין רלה הבעל
לגרש את אשתו בדי לקיים מצות פריה ורביה בתוך
עשרה בניים שנשא לותה בין יבוא הבעל לגרשה לאחר
עשרה בניים שנשא לותה · עד באן מלאתי ולמרו לי
הרבה ממגידי לתת שבך היה דן החבם השלם זקני
זל"ע אשר על שמו אני נקרא · בימים קדמונים נשאלתי
ומלאתי בן · ובלי ספק שמנהג טוב הוא ויש לו רליות
רבות · אלה דברי שמואל לבן דינן ס"ט עכ"ל ז"ל ·
ולרלים שבך רשיטו בבתב ירו ס"פ ויקיים עכ"ל ותקומים
הרב הגדול כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכמהר"ר שלום
שרעבי זלה"ה :

ק"ו שוב רשיטו בכ"י החכם הנז' הם"ר שמואל
ז"ל וז"ל :

כתב בשל תרומת הדשן בשאלותיו בסימן רמ"ח
בעניין נתינת הנט שלא יוצן בלילה ולא שם
לאחר שהתפללו ערבית נרשה יום בגון בימי המעונן
עכ"ז אין לתתו בלילה לשבררו ז"ל דימתו לרין . וכמו
שאין דנין בלילה בך אין ליתן נט בלילה . ובתב שבך
הסיב לו בתשובה לאחד מן הגדולים · ולזה תמלא שברב
מהרי"ק ז"ל בספר ס"ע בשבתב שרר הנט ללמר
לסופרים הלבותיו בקצרה בתב בשם ז"ל בסימן פ"ח
נתינת הנט יש מי שאומר שצריך להיות ביום ולא בלילה
עכ"ל · וברקתי בגרות החיפום מאין הוליח הרב זה
ומלאתי לאחר טורח ועמל שבתב הרב מהרי"ק ז"ל בב"י
חידוש זה בסוף סי' קל"ו משם בעל תרומת הדשן ז"ל
בתתוב לעיל ולאח"ך בתב וז"ל ושמעתי הטעם משום
דנתינת הנט הוי דין ואין דנין בלילה ואינו יודע מה
עניין נט לדין ושום ס' מהפוסקים לא חילק להקפיד
בבך · עכ"ל הרב ז"ל · ובלי ספק בשזברתי זה לחבמים
השלמים יצ"ו תמהו מאין ולאין לא ינתן הנט בלילה
עד שהרשיתי להם בס' ס"ע ועכ"ז לא מלאנו לו יסור
עד שברקתי ומלאתי בס' ס"ם בתורשים והעלינו בזה
שים לחום לבך · לבן בשעת הדחק אם הלוה נחפז ללבת
או אם הוא ס"מ בשעשה שיודע לנו וכול הסופר לבתוב
הנט בלילה וליתנו מיד ותבף ולאלתר בדי שלא תשאר
זקוקה ליבם אשר הוא בארלות המזרח ובעיונוב מלוה
עליהו ולבל יודע ספר להקל בדבר שאין לו שורש מן
הפוסקים

הפוסקים הרשב"ם ז"ל נתם הלעיר שמואל זכן רנתן
ס"ט עכ"ל ז"ל ולרשיה שכך רשיו והכרנו בתיבת החכם
הנז' ז"ל ס"פ כפ'לקח יע"ח ושריר וכריר וקיים · עכ"ל
ותקונים כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכמהר"ר שלום מדרעי
זלה"ה :

ק"ז שוב רשיו כתוב בכתב יד החכם הנזכר
וז"ל :

דין ערי מסירה כרתי בגט כדיעבד ואם נתן הבעל
רשות לשליח לכתוב גט לאשתו כפני עדים
שאשליח יכתוב גט והבעל לו שלוחו ומסרנו לה בערי
מסירה וסגי עיין בפי' קל"ג בטו"ח ועיין עוד בסימן
ק"מ מש בשל העיטור שאפילו אם נתן הבעל גט
לשליח ואמר לו תוליך גט זה לאשתי ואם נאבד תכתוב
גט אחר עד שיכות גט בשר ליד ליה רשות
למימר לספרך למיכתיבים דמילי ניכתו ומילי לא
מימסרן לשליח · ואם כתב הוא בעצמו ונתנו לה בפני
עדים בשר ונאבד בו לבתחילה דערי מסירה כרתי
כדיעבד ע"כ · והכי עבדו עובדא בנרון כיולא בזה
החכמים השלמים נ"ע ז"ל הקדמונים וגם כימינו נ"כ
קורע מעשה גדול מזה שאחר אמר לשלוחו תן גט לאשתי
בערים כאשר הוכרר לעיל שטר השליחות ולא אמר לו
כתוב ותן גט לאשתי ולעפי"כ נתקבלו החכמים השלמי'
נ"ע ז"ל ועמדו למנין ויצא מכוניהם ברוכה ורוכה
דמינכר דלפילו שלא אמר לשליח כי אם תן וכול הוא
לכתוב וליתנו לה בערי מסירה וערי מסירה כרתי
וירלה לי שהפשיטות שהביאו המורים לקבל כרכר זה
הוא מתתניתין דמם' נטין כפ' האומר החקבל ·
לשנים תנו גט לאשתי לו לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי
הרי אלו יכתבו ויתנו ופירש"י ז"ל לשם אמר לשנים תנו
וכו' הע"ג דלא אמר כתבו הרי אלו יכתבו בעלמן ולא
יאמרו לסופר אחר לכתוב ולא לעדים שיבואו והן הן שלוחו
הן והן עדיו · אבל לשלשה וכו' הרי מפורש מתתניתין
דלא"ג דלא אמר לא תנו גרידא כלום אמר כתבו ותנו
ואף לנבי יחיד שאמר לו תן גט לאשתי דין אחד להם ועם
היות שים לבעל דין לחלוק עכ"ז אחרי רבים להטות ואין
להרסר אחר כ"ר שאם בחנו להרסר אחריהם יש להרסר
עד כית דינו של יהושע בן נון · ואלים כח תן גט לאשתי
מכתוב גט לאשתי גרידא · שאם אמר לו כתוב גט לאשתי
ולא אמר לו ותן לותו לה עדיין יכי לומר כתוב לותו
והניחהו אצלך עד שלומר לך מה תעשה כו או תתנו לה
או תחזירנו לירי כמפורש בטו"ח בכי' קמ"ח סט"ו .
ואפי' אמר לשנים כתבו גט לאשתי ולא אמר תנו הרי
אלו לא יתנו דלא עשאם שלוחים כי אם לכותבו לא ליתנו
ופי' הטור לשם והוא מן הגמרא כר"ת בכריתות אבל
בחולה לאחר ג' ימים או שקפץ עליו החולי הרי אלו
יכתבו ויתנו וכו' ע"ש . וכל מה שכתבנו בא לורינו נ"כ
והשבנו לשוללים בשטר כתבנו הלכה למעשה · נאם
שמואל זכן רנתן ס"ט עכ"ל ז"ל · ולרשיה שכך רשיו
בכתיבת יד החכם הנז' ז"ל והכרנו בתיבתו ס"פ וקיים
עכ"ל ותקונים כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכמהר"ר שלום
מדרעי זלה"ה :

ק"ח שוב רשיו בכתב יד החכם הנזכר כה"ר
שמואל ז"ל וז"ל :

כתב סר"י קאדרי ז"ל בטו"ח בסי' קמ"ח בכ"י
כה' נטין סל"ח על מ"ש סרי"ף ז"ל שבשמגרש
על ידי שליח קבלה לה ויטול תנאי בגט וז"ל תמהני רמאי

שנח משבשמגרש לאשה עצמו ואפשר דמיושבין דילמא
לישא עדים דידעי שקבל הגט ולא ידעי בתנאי ואזלי
ומסדרי שהגיע הגט ליד שלוחה ואזלה ומנשבה
לפומייהו ונמלא גט בטל ובניה ממזרים עכ"ל סרב
מוסרי"ק ז"ל · וברקנו בספר ס"ע ולא הביא זה החידוש
ויש לקום תלוי שנימוקו עמו הרב ז"ל בדבר הזה :

עוד כתב מוסרי"ק ז"ל בטו"ח בסי' קמ"ר בסוף
סי"ח הנותן גט לשליח ליתנו לאשתו על מנת
שאם לא יבוא מלוחו יום עד שתי שנים ויהיה גט ואם
יבוא תוך שתי שנים לא יהיה גט והאשה רלתה לקבלו
עד עבור שאם תרשים לאחר שתי שנים עשה מעשה
בזה ה"ר יהודה לבן בולטא ז"ל ואם ליתנו לה והתירה
מיד וכתב על זה פסק · וגם על ידינו היה מעשה פה
לפת תוכ"ב והתרנו בכנופיא עכ"ל · ונלע"ר שנפל לאם
הספק עד שהוצרכו לכנופיא שלהיות שלא רלתה האשה
לקבל הגט הנז' כשהלתה הזמן הנז' ירלה אם שנתבטל
התנאי וכלו פנים חדשות כלו לכאן להלריכה גט אחר
לך לומנה כרלונה ז"ל שאכל הוא כנוי על יסוד לומיי
שהאשה מתגרשת בעל כרחה וברצון הבעל שלויא מילתא
והוזיל והוא כוונתו להרחיב הזמן לעצמו שבכל עת
שיבוא בתוך אכ' שנים הגט ליתנו גט ואם תתרלה האשה
גם היא להרחיב לו זמן יותר זהו חפלו ורלונו שאם כה
יבוא ורלונה לשוב עליו תבוא ברכת טוב לומנם
לא מפני זה יתבטל הגט שבכל עת שתרלה לקבל הגט
לאחר עבור הזמן הנז' הרשות בידה ולית דיומתא בידה ·
וכן הסכימו עמנו החכמים השלמים יצ"ו נאם הלעיר
שמואל זכן רנתן ס"ט עכ"ל ז"ל · ולרשיה שכך רשיו
בכתיבת יד החכם הנז' ז"ל חתמנו פה וקיים עכ"ל ·
ותקומים כרב הגדול כמוהר"ר יעקב זכן טור זלה"ה
וכמהר"ר שלום מדרעי זלה"ה :

ק"ט שוב רשיו בכתב יד החכם הנז' וז"ל · דין
מחודש יגעתי בו ומלאתיו שבתבו
הרב כ"י ז"ל משם הרש"ם ז"ל לע"פי שלא כיתרו
כמחודשים להיות בסוף שלשה להריב"ם ז"ל והדין הוא
זה בענין אשה מורדת שאיתה מונקת אם לריך הבעל
ליתן לה לכתוב או לכן מזונותיה הלריכים להם אלל אמם
שבבר טען הטוענן שלא אמרו ז"ל שחייב ליתן מזונות
זולת בגרושה דהוא לפקה לדעתים לבל במורדת טען
אני אין מרלוני שלא שתסיח נם אמה ויושבת אללי
ולבן לאחר שיצא מורדת כמו שאין לה שבר היניקה נם
מזונות הולד לינו חייב ליתן זו היתה טוענת הטוען ·
ולבי פשק שהרבה נבוכו בו לבל כמ"ם הרש"ם ז"ל בסוף
שלשה בבלל מ"ב בסי' ו' בענין המורדת דלמרה מחיה
עלי וכו' · ואם היא מעוברת כמו שלמרת לינו חייב
במזונותיה מחמת העובר שבמעיה לבל לבשלר אם
לינה רולה להניק לו לא הולד לינה חייבת שלא אם
הניקתהו עד שיצא מבירה כרלונה בפרק שע"פי והוא
נותן לה שבר וקורם הזמן הזה אם לינה רולה לינה
מניקתו אפי' בשבר עב"ל . הרי נתבאר שטוענת הטוען
לינה טוענת שגם שבר היניקה לריך ליתן ודינה כמו
המגורשת שוה בשוה :

וסמוך לו כתוב נ"כ בענין היניקה אם מחה אם
הולד בחה מחייבין לאביו לשבור לו מינקת
זה הדין לא הוזבר בשום פוסק וכן תמלא שבחה דינים
מחודשים זבר הרב כ"י ז"ל וזה הדין לא הזבירו · ואני
רחיתי החכמה לחת בספר החכמות שלל הקלות יפ"י
לחבמים נ"ע ז"ל שמחייבין לחת לשמר מינקת לבנו עד

עמדים קדם ויפה תיקנו עכ"ל ז"ל. ומנו התקומים נתלמתה לנו מכתיבה סנז' שהיה של החכם הנז' הס"ר שמואל לכן דנקן ז"ל ולרפיה ס"פ וקיים:

ק"י שוב רקונו ככתב יד החכם הנז' וז"ל. רקיתי כתוב בספר כולל כיה כסופו בשלמות ותשובות וז"ל ז"ל שמעתי בשם הריטב"ח ז"ל שהורה הלכה למעשה כפ' שקידם לשה מינקת על מנת שלה יכנוס בתוך זמן היניקה ולחר זמן כתו לשהול שם יכולין לכנוס תוך זמן זה כגון שכבר קידם ושלח בשביל הילד היונק ורפה שהוא חזק וכריה ולמר שיוליכו הילד לשלם נשים חכמות ויבחנו לותו שלשה ימים כלה יניקה בהיכולה ושתים ושם יכול לשכול כלה יניקה שהוא מותר מפני שים קשם שמא יבא הוא או היא למכשול עכ"ל ז"ל. וחידוש גדול זה שמעולם לה נשמע דבר זה ולה זכר לותו הרב הגדול מוהרי"ק ז"ל. ולה ידעתי שם בשעת הדחק ים לסמוך על זאת ההוראה. נשם הלעיר עכר רחמן וחנן שמואל לכן דנקן ס"ט:

ק"א ועיין בהרא"ש ז"ל בשלוחיו בכלל כ"ד ותמלא לשם מה שהיה בשטנו בשלה מניקה שעברה מניקה לבנה והדיוח על דעת רבים שלה תחזור כה ושיה שם ר' מגדולי הדור שהורה להתיר להכנס תוך כ"ד חדש וחלקו עליו כל בני השכנו וכו'. ועיין ג"כ בטה"ם בסי' י"ג ותמלא לשם שמחר התמירו רז"ל כדבר הזה ולה ידעתי מעין ולעין למר הרב הגדול הריטב"ח ז"ל דבר זה ושם קבלה בקבל ושם לדין ים תשובה כתה וכתה חבילות של קושיות המפורשים בכל ספרי הפוסקים מן התלמוד ולה התיר התלמוד רק לשם גמלתו בחוי הבעל לו שם מת לחר מיתת לבוי יכולה להכנס בתוך כ"ד חדש וכו'. למנם להני דבי רים גלותה יש להקל להם לה שם נשבעה להם המינקת ע"ד רבים שלה מינו שהתירו דבר זה לה לרבן נמליאל שהיה כמו מלך ביסראל ולה לזולתו כמפורש בדברי הרי"ף ז"ל והרמב"ם ז"ל ומחחר שכלשה עמודי הסורה כולם מסכימים לדעת לחת יש להקל בדבר הזה. ושם נם עתה במקום דהיכה שכנת נפשות ויקולו העם בדבר וכולים עלמת דיכה לה נמודי וחכמים לה נתנו דבריהם לשיעורין. ע"כ נהיה שמואל ס"ט עכ"ל. ולרפיה שכך רקונו ככתב יד החכם הנז"ל ס"פ וקיים:

ק"ב ראיתי כתוב בכתב יד החכם הכלם הנז' כה"ר שמואל לכן דנקן ז"ל וז"ל. עיין עוד במתודעים בסוף סי' קמ"ח מטה"ח שהביה מהר"י קלרו זל"ל משם הרשב"ח ז"ל בחשובותיו סימן ח' ור"ז דיה הבדל בין השם שחמרה החקבל לי נטי מיד בעלי להחומרת החקבל לי מבעלי דהחומרת החקבל לי מיד בעלי מידו דוקח ולקפידת חמרה בן שם קוח מיד שליח הבעל חין לקבלו מידו שכל שם חמרה מבעלי יכולה לקבל בין ממנו בין מיד שליחו ועל בן רחוי לזוהר ולחום לזה דנפיק מפומיה דהרשב"ח ז"ל. וכן עשינו מעשה בארץ הלזו עם היות שבפי הסברה בשה דינים לנבי לחחת לה קפדה כדבתב הר"ם בן הרשב"ץ ז"ל דדינים לחרים ע"ם בענין שליח קבלה של השם שם יוכל למנות לחר וכו' עכ"ז בנדון הזה ליבנה יקירה לטפויי לחת וקפידת חוכח. ובהנהות שנעשו על ס"ע נ"ב הוכח נ"ב קרין הזה המחורש. נשם שמואל ס"ט עכ"ל ז"ל:

ק"ג שוב רקיתי כתוב בכתב יד החכם הנז' וז"ל. כתב הרב כ"ו ז"ל בחורדים

כסוף סי' קי"ט בה' נטין חידוש מבריותה דף רלכל רבתי לבל מן הלרוסין וכן החולן ליבמתו לה יפנה מפני שחין לבו נם בה וכו' עכ"ל. ולע"פי שלבורה נרחה שרין נרושה וחלושה רין לחד להם ומינו שלעניין נרושין לה ירור עמה בחר לחת ושם היה לשה בהן לה ירור עמה לפילו במבוי עכ"ז לעניין חלושה חלוק דינה שולול ולין לבו נם בה לה חיישינן לרבר עבירה בלל ולין חולק בדבר ומבי שלבתה נשם שמואל לכן דנקן ס"ט. לך לחנה בתב הרשב"ה ז"ל בש"ות סימן ר"ט בענין יבם ויבמתו שם מותר לרור עמו בבית לחד. והשיב תשובה מסתברת דלסור ולע"ג דלילה קלת לחלק בין לרוס ליבם בל דחזינן להו דנייסי להדדי בי הבי לסור עכ"ל:

טופס הסבמה לבנין בקרקע ממושכן או לשהור חטים ושעורים וכדומה:

קי"ד אנו ב"ד החתומים הסבמנו בהסבמה לחת שמהיוש הזה והלשה שבל שים לו קרקע חבירו ממושכן בידו בהיות בעל הקרקע בעיר שלינו יכול לבנות בעל המשכונה שום דבר בקרקע שם לה שיהיה נבתב בשופר ועד מה שיוליך בקרקע בבנין ושיהיה לטובת בעל הקרקע בהיות הבדחי מה שהוליך בחמור ב"ד. ושם לה יהיה בעיר יכול לב"ד וירשה מה שרושה לתקן ושם יתנו לו רשות ב"ד לתקן יתן המעות ביד ב"ד של שלם והם יוליכו או יתנו ביד נחמן שיוליך ושם"ך יוסיפו לו הסולשה הזלת במשכונתו. וכך שנו לומרים שבל מי שים לו קרקע מהזולת ממושכן בידו שלינו יכול לשהור בו בי שם שיעור מזונות ביתו לשנה בפליים. ושם יהשור יותר על זה בתוקף שנה שיהשור יבבו לו חמשים לוקיות מהמשכונה במו שהוכרז בל זה משנת תרבע תלות ושנים לפרט. ולהיות לחת בל זה חתמנו עב"ל התקנה ולע"פי שלה מנהנות תקומה בך היה המנהג בימי רבותי הדור הרלשון שרלינו בימי תורפי מקדמוני ס"ה הרבנים מוהר"ר וידאל הלרפתי זלה"ה ומהר"ר מנחם סרירו זלה"ה לשר שמשתי לפניהם משנת ע"ב מב"י הרב יעב"ץ זלוק"ל ומלחתי בתוב וז"ן וכתבתי יד בומהריב"ט זלה"ה נמ"ך שזו התקנה נתייסדה בשנת תו"ת ותתומים עליה במה"ר שתול סרירו ובמה"ר לברהם תלנ'וז ובמה"ר סעדיה ן' דנקן ובמה"ר יצחק הלרפתי וביתרו בה שלם דמי המשכונה הם בשווי הקרקע הרי הוה בשבור ויבול לשהור בה מה שירלה. עוד שם שהחזקות הם ניסומות בדבים הן לשהיות פירות הן לחת חלקו בבנין ע"ב נמ"ך:

קי"ד קי עודו חיל קי טייני קרקע חבירו ממושכן בידו קי ליסטלנדו בעל הקרקע חין לה שיבראר קי נון פוחידי פ'תנוחר בעל המשכונה קוזה ניננונה חין לזל קרקע סי נון פ'וחירי קון קי סי ליסקריב'ה בסופר ועד לוקי נחסטו חין לזל קרקע בנין לי קי לו חלייח פור בזין לזל בעל הקרקע סייבדו שברחי לוקי נחסטו בחחר ב"ד. לי סי נו ליסטוביירי חין לה סיב'רחר ויבנה שה ב"ד לי לחמוסטרחרה לוקי קירי לחדוב'חר לי סי לו חלנדחרן ב"ר קי לו לדוב'י פונרה לזל דינירו בזד בל שלם לי לוליוום לו נחסטרחן חו לו דרחן בזד נחמן קי לו נחסטי לי דיספוחים סי לו לינידורחן חין סו משבונה. חנסי דיזימוס קי טודו לזל קי טובזירו קרקע מהזולת ממושכן קי נון פוחידי ב'חזניחר מחה קי סו עחוולה דובלחרה לי סי ב'חזניחרי מחה די לו דינ'ו לזל לנייו קי לו ב'חזניחרי לי קיטרחן

סינקופוינטה לונסקס דילה מעכונה קומו ג"ס סי
לפריגונו לו ריג'ו מסנת לרכע ומנים לפרע לי פור
סיר ווידלר לו ריג'ו קונפירמקומס עכ"ל התקנה:

קט"ו טופס הסכמה על תלוקת עזכון מי שהיה נשוי שתי נשים ובתוכותיהן למנהג המגורשים י"ו. ושסותה עם לשתו חמש נשים ולא ילדה יתתין עור שתי נשים ויעד לשם לחרת עליה:

אנו כ"ר התקומים רשינו לתקן בענין מי שהוה נשוי שתי נשים ובתוכותיהן למנהג המגורשים י"ו כשיפטר הבעל ח"ו בחייהן יחלקו נכסי העזכון בין התלמנות וורתי הבעל עז"ה כל לחת תחלוק לפלי כרוניקה תחילה עם ורתי הבעל ושאר נכסי הבעל קרקע וטלטל וכו' קטול מי שבתוכתה קדומה מחלית מכל והמחלית השני יתחלק בין התלמנה השניה ובין ורתי הבעל. וכן לם תפטר שום ג' מהן בחיי הבעל יש לבעל לחלוק עם ורתיה ע"ה כנ"ל ויתן ליורשיה מהנכסים מה שהיה רשוי לה ליטול לם היה נפטר הוא לכ"ע בחייה על הדרך כנ"ל:

קט"ז גם כן הסכמנו שכל מי שהיה נשוי עם לשתו ועברו עליו חמש נשים ולא ילדה ותבע ליקח לו לשה לחרת עליה להבנות ממנה. ומתין עליה שתי נשים לחרות ולם לא ילדה לו יהיה לו עמה זרע זכר לזי יקח לו לשה לחרת בחייה. ולם עברו עשר נשים לנישואיו עמה ואין לו זרע זכר עמה לפילו היה לו ובלב"ע בקוף העשר נשים ורוצה לינשא ימתין על לשתו שנה לחרת לם לא יהיה לו עמה זרע בסוף חמש כנ"ל ויהיה זרע של קיימ' לזי יקח לו לשה לחרת עליה בחייה. ואע"פי שקבל עליו הבעל התנאי שלא ישא וכו' כשבועה חמורה לנו מפקיעין התנאי הזה מעכשיו הפקעה גמורה ומתירין לו שבועתו הנז'. ולפי שכבר הסכמנו ח"פ כשלשה עשר יום לח' לדר שני שנת ליהודים היה"ר תורה ליוירה. נלה דיוני קטל הקדם שכעיר פ'לח וע"ל וקייס. היורשים של הבעל לו ורתי הלשה שוכרנו שיטלו המחלית מהנכסים ע"ה הנז' ויבן ורתים המתחלים. לבן לם הם ורתים שלינם מתחלים לינם נוטלים כי לם השלים כפי התקנה שים לנו מהחכמים נ"ב ז"ל ע"ב נמצה בכתב ולא נחתם כלל:

קי"ז טופס הסכמה שלא יתתמו כשטרות כי לם סופרי כ"ר:

אנו כ"ר התקומי מטה הסכמנו ונזרנו שמהיום ולהלאה לא יהיו תוקמים בכל השטרות שיכתבו במדינה זו מן שטרי חוכות לו משכונות לו בתוכות כלל העולם כל השטרות שלם לריכים שיקנו מיד קזולת כשם כי לם סופרי היה דינינו הפרק. וכל השטר שיכת לידינו ולא יהיה תתום כשני סופרים לין נזקקין לבעליו ולין דנין כו לא לזכות ולא לחובה ולרחים שכך הסכמנו להיות מחוים ותלוה תתמנו פה בעשרה ומים לקייר שנת כרוך תפי"ה ליוירה. ככלן כפ'לח וע"ל וחכל שריר וקייס. עכ"ן הסכמה הנז' ותקומים עליה החכם הם"ר שמואל סריורו ז"ל וחם"ם הם"ר סעדיה בן רבן כרכ"ם ר' שמואל זכן רבלן ז"ל והחכם השלם הם"ר יצחק הלרפתי כרכ"ם ר' ורדלל ז"ל. והחכם השלם הם"ר עמנואל סריורו ז"ל:

קי"ח טופס הסכמה על מנשוי שתי נשים ונפטר הבעל לכ"ע בחייהן וכתוכותיהן למנהג ק"ק תקסטוליינוט ה' ישמרם. לו שכתובת לחת כמנהג הנז' וכתובת לחת יש בה סום תנאי סיולך יחלוקו ופריעת חובות מחלמצע:

אנו כ"ר התקומי' נקהלנו לשתק ולתת בענין החלוקה לפי תתנהג כין ורתי מי שהיה נשוי כ' נשים ונפטר לכ"ע בחייהן וכתובת שחיהן היו כפי המנהג והתקנה שנהגו ותיקנו להיות כיניהם קהלות הקדם פ'לח המגורשים מקסטוליינ' י"ו. ולחר השתקה והכעה בענין זה רלינו לפסוק לפי שהיה החלוקה כיניהם כעזכון הנפטר והשכמנו כדי שלא יקונה לשום לחד מהם שום לון יתר על חבירו כעזכון הנפטר פשקנו שקודם כל דבר יפרעו החובות שקודם הנפטר לזולת כעודו בחייו ומה שנשאר מהעזכון לחר פריעת החובות יתחלק לעשרה חלקים. לרבעה חלקים קטול לותם השלשה הרלשונה מכח כתובתה. והשניה קטול ג' חלקים מהשלשה הנשלרים. והשלשה חלקים השלרים יזכו כהם ורתי הנפטר כתורת ירושה. זה יהיה משפט הירושה כעזכון הנפטר שהיה נשוי שתי נשים וכתובת שחיהן שוה כמנהג המגורשים י"ו. ולפי שכך הסכמנו ופשקנו חתמנו פה. וקודם שחתמנו רלינו ב"ב להודיע משפט הירושה והחלוקה כעזכון מי שהיה נשוי שתי נשים ונפטר לכ"ע וכתובת לחת מהן יש בה שום תנאי שהתנו כיניהם. ויבן בכתי' השניה יש בה תנאי עז"ה שלם יפטר הבעל כחיי הלשה שתטול מנכסיו דבר קלוב לפירעון כתובה. חזי יתחלק עזכון של הנפטר לחר פריעת החובות לעשרה חלקים. והרלשונה שתין כתובתה שום תנאי תטול לרבעה חלקים מהעשרה הנז'. והשניה שנמלא התנאי כתוב כתובתה תטול ג"כ לרבעה חלקים לפירעון התנאי שהתנו כיניהם. והשני חלקים הנשלריים יזכו כהם ורתי הנפטר כתורת ירושה וכן לם נמלא כחותה הלרבעה חלקים שהיא לריכה ליטול השניה פרעון הדבר קלוב כתנאי שהתנו כיניהם ויותר חותו היתרון יזכו כו היורשים עם השני חלקים שנטלו ויתחלקו כיניהם חלקים שוים. וכן לם לא נמלא כחותה הלרבעה חלקים כדי פרעון התנאי מזלה גרס ולם היה התנאי כתוב כתובתה הלשה הרלשונה. יובן שהתנה עמה שתטול מנכסים הנמלאים לו ולהן כעולם לחר פריעת החובות הדבר שקלב לה הטול כפי התנאי עמה והשאר יתחלק כין השניה וכין היורשים המחלית ממנו טטול הלשה השני. והמחלית הלחר יתחלק כין היורשים חלקים שוים לשזכו כו כתורת ירושה. ולפי שהסכמנו ונמרנו שיהיו החלוקות הנז' ע"ה הנז' לכן ח"פ כשלשה עשר יום לאייר ס' כרוך תפי"ה ליוירה דיוני העירה פ'לח וע"ל עכ"ן הסכמה הנז' ותקומים עליה חלה לם החכם השלם הם"ר שמואל סריורו ז"ל. והחכם השלם הם"ר סעדיה ן' רבלן כרכ"ם ר' שמואל ז"ל. והחכם השלם הם"ר יצחק הלרפתי כרכ"ם ה"ר וידלל ז"ל. והחכם השלם הם"ר עמנואל סריורו ז"ל:

קי"ט ראיתי כתוב בכתב יד החכם השלם הם"ר סעדיה לבן רבלן ז"ל. וז"ל כתב שלמה הכהן ז"ל כס' מ"כ דף כ"ג ע"ב בסי' קי"ז וז"ל ראיתי היה בארץ מרחקים ושלח קלה סחורה של לבנים טובות ומרגליות ביד לום לחד לחנוני וקרובו כדי למכור לותם פה בעירו ולא כתב לו שום סך רק כתב לו בכמה קנה לותם בערך הדוקטר"ו שמים לבנים ופה העירה מלה ועשרים ומחוך שידע כמה הקנייה ורלי לערך זה שקנה ימכור חוץ פה וכן כתב לליש לחר עמו שיעניך במכירת הסחורה הנז' ולותו הלים לחר כלה לידו הסחורה לא תמש מלים לחר רק עמה כל העולה על דעתו ולקח לעלמו הסחורה כמו שלקח וכתב כשנקחו

אני פלוני קבלתי עלי המרגליות ככך וכך וראובן היה ממתין לפס שהלכשה מפעות שמכר המרגליות ואותו היום לא שלח לו כלום · אחר עבור שני שנים אמר כך פה העיד ראובן קבע ממנו שפחורה ואמר אני לקחתי לעצמי ככך ככך · וכשמע ראובן כן נעק נעקה גדולה ואמר לו נזלן שגזלת את ממוני כי המרגליות היו שוים יותר וכן מעיד הנר אחר שבאותו הזמן שלקחם לעצמו היה שוה יותר ממה שלקחם · כיון שלו הקטעות את אותו היום ושוערים כולם גדולים ותובע ראובן זכותו ממס · ופסק הדין שחייבים השוערים לשלם כערך היותר חמור כאותן זמן · שלא הוא מכרם כערך היותר גדול ממה שאפשר שיעריכו אותם לנשים בקיאים ויפרעו לראובן כערך שמכרם · ואם מכרם כפחות ממה שיעריכו אותם הנשים הבקיאים יפרעו כאותו ערך שיעריכו הנשים הבקיאים לפי' שאותו מכרם מפחות שלא"פי שאם לא היה לוקח אותם לעצמו לפילו היה מוכרם כפחות ממה שהיו שוים ע"פי עריכת המומחים מה שעשה היה עשוי · מ"מ כיון שהוא שינה בשליחותו ולקחם לעצמו ידו על התחתונה ויפרע כערך היותר גדול כמ"ש · כה דברי הנעזר שערים הכן דנזלן ס"ט ·

כשנת וכשלו"ם תוכלון לוי"ר :

קל"כ שוב ראיתי כתוב בכתב יד החכם הנז' וז"ל עיין כמהרש"ך חלק כ' סי' כ' ומשם יתבאר לך שם לומר ר' לחבירו המעות שים לך בשלי לומר לי הבא שתתם חייב לו וכעד התוב אני תופס אותם שחייב להחזיר המעות שבידו לבעל המעות או ליורשים שם מת דכשלמת חייב דבא בטענת עצמו שחייב לו יכול לתפוס כשבועה שחייב לו שנתבע אותו שפך שטוען עליו · ואמנם כנרון דינן כיון שחיוב יכול לתפוס ולעכב · עכ"ל בקיצור כה דברי הנעזר שערים ן' דנזלן ס"ט :

וס"ל כתוב וזה לשונו :

קל"א עיין בסימן נ' על ראובן שנתן לשמעון שפורש להוליך אותם ד"מ למרסיס ולמכור אותם ולהלבישם בשחורה אחרת ע"מ לתת ולפרוע לו פרס ירוע כשכר טורחו כמו שעושים עכשיו שהשוריים שקורים אלפ'אטוריי"ש ושמעון הלך בשליחותו ועשה ונגלית ועלה בידו למכור אותם השחורה או להלבישם מהמוכן ונקח לעצמו דמי המכס מאותם שחורה שהיל ויקו בחביקו שהלבישם לראובן תכע ראובן שיתן לו דמי המכס שהוא שהיל כיון שבשמעות שחורתו הגיע היוח שהוא וס"כ שלו הוא · ושמעון טוען ואומר דכיון שבשמעות שהתלוקו הניל שהשורים מהמוכן הניל לעצמו · ועוד טענות אחרות עיין שם כאורך וקיצור דכריו הוא שהרין עם שמעון · וכתב הוא ז"ל כשוף זאת שהלה וז"ל נריך ליזהר כשמכרים מהמכס שלא יכנים נכסי חבירו להפסד הנמשך למכרים מן המכס אם יפנע כו המוכס דכלי שפק דין הוא שכל הפסד שימשך מהשכרתה עליה דורים דשמכרים הדר וחייב לשלם מדינא דנרמי · ולפי שמקרים כאלו עוברים ככל יום לכן כתבתי זה אני הנעזר שערים הכן דנזלן ס"ט עכ"ל וז"ל :

וס"ל כתב עוד וז"ל :

קל"ב עיין בסי' ן' ומשם יתבאר לך שאם ראובן הנה לעצמו ס"ת ונתנו כב"ה לשר היה מתפלל ובשעת הנזיפה תקנה תבאי נמור שכל זמן שיעקור דירתו מן המקום שהוא שוליך הס"ת שהוא של המקום לשר יהיה שמה רוחו ללכת . ויהי היום הששים שראובן לעקור דירתו ורוצה להוליך עמו הס"ת ושנאי קהלו מוחים בידו בשמרם שליו שהוא שהוא הקדים לב"ה . (וי"ל אני הנעזר שערים שזה התנאי שהתנה עמהם לא היה כתוב שאם היה כתוב לא היו טוענים שהוא הקדים כמובן מלשון שאלה עיין עליה) ושאיב שמחבר ז"ל וז"ל דכיון שהתנה בפירוש על תנאי שוליך הס"ת של המקום לשר יהיה שמה רוחו ללכת אין כאן מקום לומר שוס שפק ול"ב שם אין לקהל ערים שהחליטו ראובן והקדישו ראובן לב"ה שלשם יהיה ראובן הנזכר נאמן כשבועתו שכך התנה בפירוש · (וזה רחיה למ"ש אני שלא היה התנאי כתוב בשופר ועד שאם היה כתוב למה יצטרך שבועה) וכתב הוא ז"ל בשוף שהלטו וז"ל ועוד ירחה לו לומר דאפי' אם הניחו בב"ה בשתם ולא פירש שהוא מחלטו לב"ה שהוא · שתמת דמילתא הוא דאדעתא שיהא הס"ת כרשותו לקחת אותו ולהוליכו עמו בכל מקום שירלה ללכת . וכתב הוא ז"ל לשמת דמשתכר וכלי שפק הוא טעם נאמר עיין עליו כה דברי הנעזר שערים הכן דנזלן ס"ט :

וס"ל כתוב עוד וז"ל :

קל"ג עיין בסי' י"ב ומשם יתבאר לך שאם ראובן ושמעון ערבים לנוי שאם לא יפרע לו יהודה שיהיו מחוייבים לשלם כל זמן שלא יפרע כמושלם · וכיני כיני נלב"ע לוי וכאים היורשים לתבוע מראובן שיפרע לשם הערבות כולו כמושלם ואינם רוצים לתבוע משמעון כי הוא תקיף משם ואינם רוצים להתקוטט עמו · וראובן טוען לא שפרע כי שם מחניתי החוב ולא כולו כי אני ערבים היינו וכל ר' יפרע חלקו ופסק המחבר שהדין עם היתומים ויפרע לשם ראובן הכל כמושלם כמו שהוכיח ברחיות ברורות עיין עליהם

כה דברי הנעזר שערים הכן דנזלן ס"ט עכ"ל :

קל"ד שוב ראיתי כתוב בכתב יד החכם הנזכר כה"ר שערים הכן דנזלן ז"ל ברב"ה ס"ר שמואל ז"ל וז"ל מלחתי בחוב בעלה ר' כלוי ומטושטש בחיבת יד תרוני הכי זלה"ה וז"ל · קיצור דין תרוץ לקטחו כמלוה בשטר יש שם לקהל ולהחמיר בכר ידעת שמלוה בשטר לזמן נפרעים מן היתומים אפילו קטנים אף כלא שבועה כמו שכיאר המחבר בסי' ע"ז · זאת היא הקולא שעשו חז"ל בשטר שקבוע לו זמן בענין היורשים וטענתם משום דחזקה אין אדם פורע חוך זמנו · ויש ג"כ כמלוה בשטר חומרא יקירה משל"כ כמלוה על פה כמו שנכאר שבתב הרמב"ם ז"ל בפרק י"ד מהלכות מלוה ולוה מי שהיה לו שטר חוב על חבירו ואבד השטר והרי העדים קיימים אע"פי שקנו מידו וטען שפרע הרי זה נשבע ומורו רבותי אפילו היה החוב לזמן יכול לומר פרעתיך שכיון שאין השטר כיד המלוה אין שם חזקה ר"ל חזקה שאין אדם פורע חוך זמנו · ועם היות שאמר הראב"ד לא נהיר ולא כתיר ולא נהיר אכר בתב הרב המגיד שאין רחוי להניח החוט שמשולם כלי טענה מספקת · וכן הסכים הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל ולפ הסכל מחייב כן ויסייע לזה · ועיין ג"כ בסי' ס"ס לבינה כדברי המחבר · ס"כ עלה כיוצא שמלוה בשטר יש שם לקהל ולהחמיר ולמה שהמרנו ג"כ שבמלוה ע"פ יש שם לקהל ולהחמיר שנה זה ג"כ מבואר ממ"ש הרמב"ם פרק י"ח מהלכות מלוה ולוה וז"ל אין החלוקה שבע"פ נבחית מן היורשים אלא

כה' מצלצה קנקוס לנו · כשהקיוב מודה כה ולוזה בחולויו שים לפלוני חוב עליו עדיין או שהיקה ההלוקה לזמן ולה הגיע הזמן לפורעה וחזקה אין אדם פורע חוך זמנו או שנידונו עד שיקן ומת בנדויו וכו' · הרי לך להריח שמצינו שמועלת מלוה על פה אם היקה לזמן מה שאין מועלת מלוה בשטר אם היה השטר לזמן ונקבר · ק"כ כמלוה ע"פ ים כה לדדים להקל . וג"כ ים כה לדדים לחומרה כגון אם כאו עדים שהיה לכיקה חייב לזה מנה או כפנינו הלוהו אינו נוכח מן הוורשים כלום אמת פרעו שהמלוה לת חכירו בעדים אין לריך לפורעו בעדים · וכתבו הגאונים ז"ל דאע"ג דקי"ל דשתם הלוהה שלשים יום לה תשבינן שלושים יום בכוך זמן ואמרינן חזקה דיכולה למימר עכיד לינים דפריע גו זמניה כי היי גוונה וכן השכימו כל השחרונים וכן עיקר ק"ל עלה בידינו שכמלוה בשטר וכמלוה ע"פ ים כהן להקל ולהחמיר · והוה"כ לכתוב זה מפני שרוב מכוכות רכות כרינים ללו שפעמים מעמידין הדכר על חזקה דאין אדם פורע תוך זמנו כאשר תמלה רוב ספרי הפוסקים מלויים מזה ופעמים תמלה בהפך · וכל מ"ם ועלה בידינו לאר הטורת והעיון הוא ולללים לתת ינחנו כדרך לתת נתת שטר הקנין עכר רחמן וחנן שמואל לכן דנתן שנת קרבני לתמי לשם"י לפ"ק עכ"ל ז"ל :

קכ"ה שוב רלוינו כתוב בכתב יד התכם הגז' סעדיה ז"ל וז"ל · לפי שכת לפנינו דין לחד והוא זה שיהוש ק' שמוך לגל דודו וגדל שיהוש ונשתדך עם בת דודו הגז' והכיא לה שכלונות כנסוג ולאחר ימים שיתה מריבה וקטטה ביניהם ורלה שיהוש לקחת השכלונות ועכשב דודו שטען ים לו מזונות עליך מכאן אנים שאתה שמוך על שולחני · ודנו רכותינו יל"ו שהדין עמו לעכב מה שכידו עד שיפרע לו המזונות שיוחו לו השמלים וע"פי שכוצה שיכבע שכחורת מזונות היה זן אותו ולא כחורת חסד · והרלוה לזה מת"ם מוסר"י קלרו ז"ל מהלכות לפוטרופוס סי' ר"ן מחודשים כ' וכ"ה משם הרשב"ה ז"ל וז"ל · כתב הרשב"ה כתשובה יתומים שהמכו לגל בע"ה וזן אותם משלהם אם הוליא משלו לא הניח מעותיו על קרן השכי וזה מכואר ולפי' לחנן ע"כ . ועכשיו הקרה ק' לפני כתיותי קורת כהלכות מעשה שלוחתן כשימן קכ"ח מחודשים כ' כב"ו טח"ם מלילתי כתוב וז"ל כתב בעל התרומות בשער ס"ה שנשאל הרי"ף כמי שפרנס יתום בתוך ביתו וכשהגדיל היתום הכיא מה שהוליא עליו כי אמר שבחורת הלוהה הוליא והיתום טוען לו כי אלא בחורת מתנה · והשיב שאין לו על היתום כלום לפי שלא אמר לוליא עליך משלי בחורת הלוהה וכיון שלא אמר לו כן לא נתן לו אלא לגמילות חסדים כמ"ש כמי שהלך למדינת הים ועשה ק' ופרנס את אשתו שאינים מעותיו על קרן השכי ע"כ · וכתב רכינו ירוחם תשובה זו בח"ה ע"ט · ועיין בהרומת הדשן סימן סי"ז ובהר"ן פ' שני דיוני נזירות · ומשמע שאין דברי הרי"ף לתורים לגל כשלא היה בידו משל היתום כשגר מה שהוכעו · אבל אם היה בידו משל היתום פשיטא שינכה ממנו מה שהוליא עליו דלא לתרינן בכי הא דלנ"ח פרנסו . ונראה שאם היתום היה קטן אפי' אין לו בידו משלו כלום חייב לשלם לו דלא שייך למימר הו"ל לומר לוליא עליך משלי בחורת הלוהה כיון דקטן היה · ומיהו ה"מ כשהיו לו נכסים בלוהה שעה · אבל אם לא היו לו אין לו עליו כלום דאם לא היה הוא מפרנסו היו אחרים מפרנסים אותו דאיכים ישראל לפרנס עניים עכ"ל הכ"ו ז"ל · הרי לך מבואר שאם היה קטן ולא היו לו נכסים כגדן שלפנינו שכעודו קטן לא היה לו אוס פרוטה ולאחר שהגדיל הרווח כל מי שזן אותו הוא כחורת חסד · וע"ל שלא נשבע דודו הגז' ולא לקח מהיתום כלום רק עשו שלום כיניהם וכרי שלא ישתכח ממני זה הדין דשמעתי בכאן אני הלעיר שעדים אלו בגלן ק"ט כיום רלשון שניים עשר יום לחדש אדר שני שם' ליהודים היה"ק אורה ושמחה ולישרה עכ"ל זלה"ה :

קכ"ו טופס הסכמות וגזירות על עסקי פיטור תלמידי חכמים ממסים ותרנוגיות

מנהג כלי והלך הוגלו על ידי שלוחי ירושלם תוב"ב בעלה לחת מורדם כשנת למען לין לחשם ולמען ירושלם לא תשקו"ט לפרע הלילך השני וזה נוסחתם :

ראו עם כאר ה' מה יקר דכרו אשר רכנים וגאונים החזיקוהו כהסכמה רכה ועלומה לא נעשה כמוה להגיל לת לומדי התורה קוך ירושלם ע"ה תק תוב"ב מיד עומקם כהפסדות וכל מיני מסים ותרנוגיות וסטלות והלוחות עד כה מורה לרק עם כי גם מכסף גולגולתה פטורים מן הדין הלא שרלו לחייב לת העשירים כזה ממדת חסידות וע"פי מה שכתב כעל משאת מלך דל"ח סוף ע"ב וכתב כתר ל"ז ע"ג כשם מהר"ם מלבלקר ז"ל וז"ל ואם כדורות הראשונים שהיו ת"ח מצויים לחלפים ולרככות כך כ"ם עתה שנקמעטה התורה ולומדיה שהם פטורים עכ"ל · והעניים פשוט הוא שהם פטורים לף מכסף גולגולתה כי לא חייבה ההסכמה אלא לפנינו רק העשירים כגז' · ועתה כעונותינו ורבו מטה מטה שערי לוון כפרון נדר וכהרוס כנין אשר תחתיו נח"ם ארק ועקרב ומשון לין מי"ם · הן כלמת כי ההולחות רבו ונתוספו וההכנסות כימי אדם קמו ספו ולין הקומן מסביע לת הקרי · מי ככם ירח ה' רחמנים כני רחמנים ידרוך כדרך הגאונים · יעזר קונה להתגדב כעם כרבו נחלת ה' לחום על דברי חכמים כדרכונות ולהרים מכשול שלא יכבו כנזירתם ולין נסתר מחמתו . כי כן דבר המלך ודבו . להקים כלוון תורתו · הנה שברו לתו · ופעולתו שלום להחריבו :

קכ"ז כתב הרב כמוהר"ר לברהם הלוי זלה"ה

כם' כתיבת ידו אשר ספר מנירותיו

ולקח נירותי ספרד וכתבתו כמלרים ספר מענין הרב הגדול נגיד ומנוה על מלרים ותשיבותו הוא הרחם וסיבה להסכמה הזאת ורחיתי להעתיק דבריו וז"ל · וכימים ההם היה כמלרים לחד מן החכמים נגיד ומנוה ושר ממונה מתחת יד המלך על כל היהודים שנדחים כתרץ מלרים ובתרץ הגבי וכל מלכיות מלך מלרים · והחיים הזה שמו רבי נתן הכהן סגיל היה חכם וירוע ככל דבר והוא מלחבי היתם והמעלה · ולך ר' נתן הנגיד לחור כתור החיים . ויועלו היהודים ויקומו עליהם לרחם ולקלון ולנגיד לת החיים הנכבד ר' ולחק הכהן והוא בן לחיו של הנגיד החכם ר' נתן כהן הרחם והחיים הזה ר' ילחק הנגיד היה נדול וחכם ורעתו רחבה עד מאד ועם המלך כמלחכתו יסב והוכן והוכח עם על מכונתו גם שם כתרץ מלרים ובתרץ הגבי כימי הנגיד הלזה נתכלכלו ענייני היהודים לחרי אשר הגליתו בתרץ ולחרי אשר לחל מטוב הלרץ ויסתן יסורון ההפך עליו בלהות וכחם בשרו מסתן ויתן ה' לחרם ועקב וישרחל לגדופים · ובהכללם עזדם העוזר עזר מעט

כי לעקו לנו ותכף לנו תפלתם · גם הגניד אשר נחכף מפני חמת המניק שלל המלך עליו וירדפהו וימצאהו ויזיכהו על כנו · ויקי כי חזר לאיתנו הגדיל לעשות כפי כחו עם ה' ועם תורתו בארץ מגרים ובארץ הכלי ויגו לתת מכת הלומדים מכיקו למען יחזקי בתורת ה' · לתם הפתח לך לכל מיום אשר הוקם לנגיד רק הכל התנדב לפרנסת לומדי התורה ולאשר על המשפט עכ"ל · גם הגאון במוסר"י קלירו זלה"ה בכ"י ז"ח ס"ק ס"ק הזכירו וז"ל כתוב בס' הפלאים שם ס"ן חוזר אני ה' אלהיכם לתת וקים במגרים מי שהים נוקם כדברו וגערו בו הנגיד הגדול כמה"ר יצחק הכהן ז"ל ומורי הרב הגדול כמה"ר יעקב כי רב ז"ל וכל גדולי הדור הנמצאים בעת הזיק ע"כ :

וזה לשון ההסכמה

קכ"ח מלך כמשפט ועמיד ארץ וגו' . ויצחק שואל שלום תלל תמיס דעים וגו'

להיות שער עתה היה כדעתינו לעשות תקנות וסייגים בעניני הקהלות ומנהגות החכמים שבירושלם תוכב"ל מפני שער עתה לא יכולנו לעשות מה שעלה בדעתינו לעבודת ה' · לך בעניני החכמים שבירושלם קוב"כ הסכמנו עם הנגיד הגדונו ועם החכמים החתומים למטה שמהיום והלאה לא יוסיפו שום הפסד או מסים או ארנוניות על הבעלי קורת העזרים שקורקם לומנוקם חוץ מן הגיליוק שם לא יהיה מרנונם ומדעתם ועוד הסכמנו עם כיח דיננו שלרק החכמים הח"מ שמם שלם שיהיה לו שרשה על הלכור שיהיה בעל קורה או זולתו לא יהיה לו שרשה ולא שום ממם ממשלה ולא שום מינוי על שום בעל קורה שקורקו לומנוקו · לכל שם יהיה לשום לאחד מהם לזוק דין ודברים עם בעל קורה אחר או עם דיין או עם לזוק יהודי שיהיה בעולם בין עם יחיד בין עם רבים ולא שדבר לפני החכמים הרשומים וע"פי הדוב יפסקו הדין וכו' . מדרבי חפץ נסים בכ"ר יהושע ז"ל . שמואל ן' סיר . ויעקב מטריל . לפריס קלירו שמואל נגרוש שמואל בכמ"ר ויעקב ז"ל :

קכ"ט בשנים ועזרים יום בחדש סיון שנת חמשת אלפים ומאתים ושמים

ותשע ליצירה הגיע פה ירושלם ע"ק תוכב"ל הכתב הזה מאדונו הנגיד יר"ה ומהחכמים השלמים התחומי לעיל · ותנה תנחנו התחומים למטה בני יושיבה שבירושלם תוכב"כ קבלנו וקיימנו והסכמנו וכו' ע"כ התקנות והעונשים הכתובים לעיל וכו' · משם בכמה"ר יצחק שלמה בכמה"ר תלפתי משה בכמה"ר דוד · נתן שחו · שמואל מסעוד · אברהם בן בזרחיל · יהודה חל כוטיני · דוד בן שושן . יחיאל עטרן . יצחק זליקמן · יעקב כר שמואל אשכנזי · שלמה בכמה"ר בנימין מקריט · ויצחק בכמה"ר מתתיה אשכנזי · לפריס בן הרב הגדול כמה"ר שמואל ויעקב בכמה"ר מר חיים הספרדי · יהושע בכה"ר סעדיה יוסף בן יצחק הלוי · ויצחק כר חיים · עוברים בכמה"ר יוסף . חלל בכמה"ר אברהם :

אנו סופרי הק"ק קהל ירושלם ע"ק תוכ"כ החתו' למטה מעידים עדות ברורה שביום שני שלשה ועזרים לחדש סיון הרס"ט ליצירה נקרה זה הכתב הכתוב לעיל מאדונו הנגיד יר"ה וב"ד הלרק כמעמד כל הקהל וכל בני יושיבת התורה שבירושלם תוכ"כ בבית הכנסת כס"ת בזרוע ולאחר שהשלימו הטילו זה הטופס הכתוב להלן לתוך תיבת בתיבה וז"ל :

ק"ל בהסכמת

כ"ד של מעלה ובהסכמת כ"ד של מטה · ובהסכמת העמוד

הימני הפטיש החזק החכם השלם הרב הגדול אדונינו הנגיד כמה"ר יצחק שולאל יר"ה ונשיאותו · ובהסכמת כ"ד הלרק וכל החכמים השלמי' שבמגרים יצ"ו החתו' הנז"ל . ובהסכמתינו הנו בני יושיבת התורה שבע"ק ירושלם תוב"כ הנז' שהסכמנו וקיימנו וחתמנו נ"כ בכל התקנות הכתובים הנז' . בהסכמת כולנו הנו מנדין ומחרימין ומגרשים לכל היום ולשם גדול או קטן קטנה או גדולה שיקום ויערער או יעזור ויסייע או ינלגל ויגרום במזיד או בהיזעם לבטל או להסיר או להורות להקל לו או לאחרים בשום דבר מהדברים והתקנות הכתובים בכתב הנ"ל לא בכולו ולא במקלתו לא בארץ ולא בחו"ל לא בדור הזה ולא בכל הדורות שיבואו עד יום כת משיח צדקינו במהרה בימינו · יצחק בכמוה"ר יעקב ז"ל ן' נחמיאש · יהודה הלכסנדרי :

עם היות שהסכמות הנ"ל הינם גדיכים חיזוק שהמה מאושרים ומקויימים בקהקם מהאדון הנגיד וב"ד זלה"ה · ומדברי יושיבת התורה של ירושלם הקדומי' הנז' זלה"ה נתקבלנו הנו בני יושיבת התורה אשר בע"ק ירושלם תוכב"ל החתומים מטה ביום שליטי עשרה ימים לכסלו שנת הם"ח ליצירה לחזק את כרך ולעשות גדר להסכמות הנז"ל שלא יוכל שום אדם להקל בהם או לדבר שום דבר נגד ההסכמות הנז' ולשאול מבעל קורה שום דבר בנ"ל כולנו קבלנו על עצמינו לעמוד בנגדו ולבטל דבריו ולהוכיחו · ואם ירהה בעינינו להעניתו ועניתוהו בפי רהות עינינו וכל זה קבלנו עלינו בכל חוזק לעמוד לנודה לחת בני דיבור אחר בנגד העובר והגמור ולקיים כל הכתוב לעיל חתמנו שמותינו פה קיליגמום בכמ"ר יעקב ז"ל · דוד בן החכם השלם כמה"ר זכריהו · שלמה בכמה"ר יוסף סירליו · יוסף ן' לה"ה אברהם ן' ליים ז"ל וגנו עדים הח"מ העתקנו ההסכמות הללו מטופס העתקת הרב הגדול הנגיד זלה"ה · אשר נעתק מנוף ההסכמות לוח בלות מלה במלה · ולפי זה לחת חתמנו שמותינו פה והכל שריר וכריר וקיים · שלמה בכמה"ר יצחק קורקוס ז"ל · דוד נקלם · אברהם גלמסי :

החלש יאמר נבור אני ואין מלחמה מלחמת תופשי התורה אני . כתופר יריס קול · קול קרועת מלחמה · ידבר דבר בעורי עתק · ולבים נוחרו רעמה לאשר ולקיים דברי הרבנים החכמים השלמים כלקי נריכים חיזוק הלא המה עתקו גם נברו חיל עטיזוקם תחל לור כידודי לם שלהתך להב"ת · ואנחנו כשם שלשינו קמנו ונתעודד לנתך בנבחות מצות לקיים דברי החכמים בפינו וכספתינו לבטל משטח חרמי"ם יחולו על רגם לים לו לשם או משפחה או שבט אשר יתפשר כלבו לעבור על דברי הרבנים הנז' · וראנו כו כל הלנות הכתובות בספר התורה · ואנחנו נחלן חושים להריס קול ברגם כל חולות ופתח שער עיר ועיר מדינה ומדינה · ותגלה ותראה רעתו בקהל לעיני השמש כי ביקש לגרם בעלי כיסים הונים יומם ולילה בתורתם מהסתפח בנחלת ה' . הנל לנה תתחפק ה' הלח שלהים יחקר זאת · וכיקים נולי יתעוי ויום למחל ולשניה · ושומע לנו ישכון בטח מן וכבוד תורך ימים ושנות חיים בנעם רצון תעטרנו · זאת תפלת תחיל הנדחים בארץ מגרים כותבים וחותמים בקדם קמרי השמ"ר ליצירה סדר כי היה חייבם וכדבר הזה תקריבו ימים על מחרמה ·

משה דמוקי · שמעון בן לדוני מורי מהר"ר יחיאל קשטיליאן · בצלאל אשכנזי · יעקב קשטרו · מהרן אחוי · לכרכם הכהן :

קל"א ביום שבת קדם משה לחדש חיור שנת העמ"ו לעלירת בתוערדו הקכמים ובעלי תורה ונאמני הקהל וטובי העיר לפשפש בעניני הקהל ולתקן המעוות וחסו להסכמת בעלי תורה וגזרת הקכמים הצלמים וגאוני עולם התומים למעלה · ורצו לאשרה ולקיימה מקדם בכל חומרות קרמות וקלות הנז"ל · ונוסף על זה קבלו עליהם בשבועה חמורה בס"ת לאשרה ולקיימה ולעיסר כל מי שיערער עליה לבטלה כולם או מקלתה ויהיו בעלי תורה מכלן והלאה נקיים מכל משם ונטל זולתי הגיליו"ק בנז"ל שיפרעו כאחד העם · וזכה לין הפרם כין בעלי תורה עניים כין בעשירים שתורתם אומנותם נקיים יהיו לבישה · להגות בתורת ה' ולהיות זה שתת חקמנו פה למעה וחקימת ידיהו תעיד עליהו כמשה עדים בשרים שכן נשבענו ע"ר רבים כלי ערמה ומרמה עד יבא מורה צדק · ויוסף כהן · יהודה לוי יבנה · אליעזר ירושלמי · משה קמון · יוסף די ליון · יעקב לחמי · עובדיה בכלי · הושעיה לוח בלוח מלה במלה מנוף הסכמת חכמי מצרים · והסכמת החכמים אשר בירושלם תוב"כ · ולכן חתמנו שמותי' לעדות ולרחיה · משה שושן · שלמה בכמה"ר סעדיה הצמח הסופר :

גם הלום שמענו ורצינו הסכמה עצמית מהרבנים לוקנים קדושים אשר בארץ החיים אשר לפנים יבנו בה בארץ מצרים יע"ק וכללם החכם השלם הגביר המרומם כמה"ר יצחק שאול זלה"ה ואחריהם כל רבני גאוני ע"ק ירושלם תוב"כ אשר כולם יחד הסכמתם בכתב חומרות נה"ש וכל לשון הברית לבלתי יטולו בירושלם תוב"כ שום הפשר לו מסים ותרגומות על בעלי תורה העשירים שתורתם לומנותם בתוככי ירושלם · חוץ מן הגיליון ולא זולת זה . וכאשר רצינו הטיבו לאשר דברו לאשר לזנו וחקרו ותיקנו הלנשים הסכמתם כזאת · ולולו לא נכתבה רצוי היה שתהא נכתבת ונחקמת על כל כתי דיני ישראל בכל מקום שהם על כן אנו תקומים מעה לשרונה וקיימנוה בכל תוקף לשון הברית בכל הכתוב בה באשר חזקה וקיימה כמיטרים הרב המובהק כמוהר"ר בצלאל אשכנזי זלה"ה ופורץ גדר הסכמה הנז' ישבנו נח"ש חויות דרבנן דלית ליה לתוותא · ומתקיימה יצא כרכה מאת ה' לעולם · שלמה לביה הלוי · דוד ן' נחמיאש . דוד ן' שושן · שלמה הכהן · משה בכמה"ר שמואל די מדינה · חיות לכרכם בכמהר"ר משה די בוטון · הושעיה לוח בלוח קיבה בתיבה מתוך כתב שלוניקי עצמו בפנינו ח"מ · לכרכם ירושלמי . אליעזר ירושלמי :

מורה לני החתום מטה שהחזיקות שחתמו לשאכנזים נר"ו על הסכמות של הק"ק יצ"ו הכתובה ביום רביעון כ"ח לחדש נשב"ם שפה קבלו כרצון עליהם כרצון הטוב כולה · ולין נכלל בזה שום דברי דממונא ענייני הקהל קדום יצ"ו כמו מסים ותרגומות ושום הפשר רק הגיליון בלבד . רק בכל המתנהג בכתוב בתקנות הנגיד וכ"ר הלרך במבואר בתקנה הסיו ועם כל זה סדור וקיים · הלעור חיים ויטחל . הושעיה לוח בלוח מנוף הכתיבה יד סיום יום שני ו' לפקידה שב"ר לפ"ק . נשם לפרים הנקרא ויק · ונשם משה מלוי בר שמואל בק ז"ל לשאכנזי :

אנו בעלי תורה שבירושלם תוב"כ רלינו שהשעה לריכה לכל ועת לעשות לה' שלה יפירו תורתיכו לכן הקכמנו לקיים לה כל דברי הקורה הזאת מהסכמה הנז' וכגזרת עירין פתגמא וכמימר קדישין לנו מנדיס ומחרימין ומשמתין ומקללין ומלרירין על דעת המקום ב"ה ועל דעתינו בחרם שהחרים יהושע לה ירימו · ובקללה שקלל אליעא לה מנערים ובשמתה דשמתיה ברק למרוז ובכל החרמות והלולות והקללות ושבועיים והשמתות שנעשו נימות מרע"ה ועד עכשיו חתם ה' ושער מתחולל על דשעים יחול על לים לו משה או שבט לו משפחה לשר יתפלר בלבו לעבור על דברי הברית הנז' לו מי שיעמוד לו יקום ויערער ויקויב לו ינגלנל לו יגרום כמזיד לו בידיעה לבטל לו להקיל ולקורות לו להקל לו לו להחרים בשום דבר מהדברים ותתקנות שכתובים בכתב הנז' לה בכולו ולה כמקלתו לה בארץ ולה בחוצה לארץ לה בדור הזה ולה בדורות הבלים עד יבה משיח לדקינו ב"ב שלה להטיל על שום כ"ת שתורתו לומנותו לה עני ולה עשיר שום הפשר בעולם ולה הלוקה זולת הגיליון · כי לם ברלונם שוב כלי שברם כלל ועיקר · ומי שיבטל לו יגרום לבטל לו ינגלנל כמזיד לו בידיעה להורות להקל לו לו להחרים לשום דבר מהדברים שכתובים בכתב הנז' לה בכולו ולה כמקלתו בארץ ולה בחוצה לארץ לה בדור הזה לו כמו"ל בדורות הבלים עד יבה משיח לדקינו ב"ב · לדור הוה בכל לשר יפנם בכהלה קלה נפשו · בלשברה קשה מיתתו · לה ולה ולה יעבור חדשו · ילכם קללה כמדו ולה יהבה ה' שלוח לו כי לו ועמן לף ה' וקנלתו בלים שלוח ורבלה בו כל קללה שכתובה בספר הזה ומחה ה' לת שמו מתחת השמים והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית שכתובים בספר התורה וכל ישראל יהיו נקיים :

כזי שברך אבותינו הקדושים לברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה ונביאי ישראל וחסידי העולם הוא יברך לת כל המחזיקים ומקיימים דברי הקנה זו · הקב"ה ברחמיו יעמיד ויושיע מכל לרה ולוקה ויללייך שנואיהם ויגאלם עם ישראל בחברים וכן יהי לרון ונאמר אמן · כאשר אפריים בלע"ז כמה"ר יהודה ז"ל הנקרא ויש בשכנזי · שלמה מני · משה מאיר ן' יחיא מאדי שמואל בק ז"ל בשכנזי · אברהם ן' יעיש שמואל בכה"ר שאול הכהן נ"ע . שמואל בכה"ר אליעזר זל"ל · יוסף לייח · הושעיה לוח בלוח קיבה בקיבה מנוף ההסכמה הנ"ל עם החקיומות החקומות הנ"ל · ולרלים כי כן הושעיה לפנינו עדיים ח"מ חתמנו שמותי' פה היום יום שני חמשה לחדש יאב שנת השב"ו ליצירת פה ירושלם ע"ק תוב"כ · שלמה בכמה"ר סעדיה הצמח הסופר . יצחק לכיח :

קל"ב יען ידוע ומפורסם כי ההסכמו' המוסכמו' בק"ק קהל ירושלם ע"ק תוב"כ וכל הסייגות והתקנות אשר נכלו דשטונים החכמי' הרבנים גאוני עולם אשר בארץ החיים זיע"ל · לולו לא נכתבו רלויים היו ליכתב כי המה יסוד מוסד כרחי מולק חזקים וכמעט בסיני ניתנו · יען כלי ספק רוח הקדש הופיעה בכית מדרשם וכל הפורש מהם כפורש מן החיים · ובפרט הסכמת אדונינו הנגיד זלה"ה בענין פיטור הב"ת וכ"ו ממסים ותרגומות והפסדות וזולתם אשר כח הורם דגל קורתינו הקדושה לבלתי לתת מכת לוון כל הדרך · כי לולא הסכמה זאת כמעט נשתכחה תורה

מיזרחל ומירושלם · ועין לך יוכלון לומדי התורה שאת המוטות הנ"ל ולכן כל חכמי הדורות שעברו מאז רשום ויאשרוה · וכל חכמי ארץ ישראל קוב"ב וחכמי ורבני חו"ל יאע"ו כולם כאחד קורו והסכימו וקבעוה לדורות וקיימו ולאשרו לומר ואנו עליה חיל ומומה סביב לה ינתן ולך יהרס למען לאשר לך יקרב לוים זר לפרוץ גדריה · וגם אנחנו חוסכי ירושלם קוב"ב הכאים על החיקוס קבלנוה עלינו ועל כל הכאים אחרינו כתומרותיה וכל חיזוקיה עם היות שאינם לריכה חיזוק כי כן קבלוה דורות הראשונים עליהם ועל זרעם וע"כ הכאים אחריהם · וגם כימי החכם השלם מורינו הרב המאר"ר כללאל זלה"ה קבלוה עלינו וע"כ הכאים אחרינו · וגם עתה כאנו במעורת הכריה לכרות בריה לפני אלקי ישראל וקבלנו על עלמנו כולנו כאי וכל אי וה' ממנו כפני עלמו כשבועה חמורה כפי"ת בנה"ת וכביטוי שפתים על דעת כל הנשבעים כאתה וע"ד רבים וע"ר חכמי ישראל אשר בארץ לאשכנז כלי היקר עולמים וע"ר החכמים אשר יזכרו לטוב לכלאי הטוב על שום כ"ת פה ירושלם ע"הק קוב"ב שום משום ואחרונו' והפסדות למיניהם והשלכות והלוחות כלל ועיקר זולתי בשף נולגולתא לבד מידי שנה בשנה כי כן לקוב בהסכמ' הנגיד ז"ל הנז"ל :

וביען כי עלה ע"ר קלת יחידים כי החכמים אשר לפני ידם לוים בכלל הקהלה זו וטענו בחשבונם כי כן מפורש בהסכמה הנ"ל כין עשיריס כין עניים · ולכן להחזיק לב החכמים השלמים העומדים פה לאתנו לוים וסס כמוה"ר לאברהם הכהן נר"ו קבלנו ע"ע כפרט לכלאי קלת מסס ולא משום לאשר מסס שום משום ואחרונות וכל מיני הפסדות והשלכות והלוחות זולתי בשף נולגולתא לבד על ידינו ולא על ידי כר ישראל לאחר ולא על ידי שום נוי בעולם בשום זמן שבעולם לא כדור הזה ולא כדורות הבאים עד יבא מורם לרק . וכמו כן שלא לנוגעם ולא לתביע מהם שום פרוטה כפירעון החובות היושנים לאשר עלינו עד עתה · ולא כפירעון שום חוב שיתחדש עלינו ח"ו ולא כערבות ולא כתחומה בשום חוב מהחובות לא כיושנים ולא כחדשים לא מעט ולא הרבה לא על ידינו ולא על ידי זולתינו ולא ע"י שום כר ישראל ולא ע"י שום נוי בעולם לא כדור הזה ולא כדורות הבאים עד יבא מורם לרק · ואם כאולי יקום לוים לחדש הן יהודי הן משאר חלומות ויערער כנגדם או כנגד שום כ"ת ויתבע מהם לוים דבר או יטול עליהם לוזה דבר מהנ"ל או יחייב או יגזים עליהם שום גרמת נזק בעולם בנופם או בממונם קבלנו על עלמינו מעכשיו לעמוד כנגד המערער הקול כין שיהיה יחיד כין שיהיו רבים כין גר כין תושב יהיה מי שיהיה עלינו לבטל רלונו ומחשבתו · והפר עלתו · ולבטל דבריו כיטול גמור ולקלק מעליהם כל נזק והפסד והיזק שבעולם שלא מלידו כין עקיד כין עבר כגופינו וכממונינו שלא יפקידו מחמת הדברים הנ"ל שום הפסד הן רב הן מעט עלינו לפורענו להם מכיסנו :

ויען נתגלה לנו כי לאחד מעם זיוף מחימות שלחת החכמים הנ"ל בקלת שטרי חובות כנ"ל וכבלל קבלתינו לקלק מעליהם כל הנ"ל . גם כן קבלנו על עלמינו לקלק מעליהם לך ור כעלי החובות שמם הנ"ל שיהיה נמור לגמרי והחכמנו שלאשר יבא לנו מעות מחו"ל לפירעון החובות · נפרע החובות הלם ראשונה למען ינוחו לב החכמים הנ"ל · וכל זה קבלנו על עלמינו מעכשיו בכח השבועה הנ"ל ובכח כל החומרות הכתובות בהסכמת הנגיד זלה"ה מדעתינו ומרלונו טוב בלתי שום לחוש כלל וכלי שום ערמה ותרמה ותחבולה כלל וכביטול כל מיני מודעות שבעולם ופיסול עדיהן לדעת הרשב"ץ ז"ל · וקיים זה כיום קמיטי קמשם ימים לאחר עבת שנת השנ"ו ליצירה פה ירושלם ע"הק קוב"ב · ולרלוה ח"פ והכל שריר וכריר וקיים · מאיר כן כנשקי · יוסף כהן · יוסף די ליאון · יעקב שלחתי · דוד כהן · עוכדיה כהן . יפת כהן · קועקק לוח כלות מלה כמלה מנוף ההסכמה הנ"ל עם חתימות החתומי' הנז"ל · ולרלוה חתמנו שמוחינו פה היום יום שני שמונה ימים לאחד לך שנת השנ"ו ליצירה והכל כריר ושריר וקיים . שלמה בכמה"ר שעריה השמש הקופר · ילקק לכלח :

קל"ג נדרשנו למה שנשלנו ממנו על דבר ההסכמה המפורסמת לאשר בע"הק ירושלם קוב"ב מימי הנגיד ז"ל וכיח דינו ואחריו חכמים שלמים וכן רבים רשמונים ולחרונים מסכימים ומאשרים ומקיימים ונוזרים שלא לבטל שום מס והטלה על שום כעל קורה שחורתו לומנותו כנז' ומבואר בהסכמות הנז"ל · וכן אנו מאשרים תקנתם ומקיימים נזירתם בכח כל חלות הכריה הכתובות לעיל שיחולו על רשם כל מי שיעבור על תקנתם ונזירתם ובכלל הנזירה כל מי שיגרום וינלגל לבטל שום דבר מהתקנה ושמענו שכתבו שמות הנ"ק לפני הבעלי חובות שלא מדעתם · עושה שלא יהיו מנוקה מפשע רב ולריך ליזהר מכאן והלאה שלא יכתל שום בר ישראל כדבר הזה וכדומה לו ולא נתנו נקלן חושים לרודפו עד חרמה ככל חלות הכריה הכתובות כתורה . וכל המקיים דברי חכמים ונזירתם ימלא עקב רב כרוך יהיה מפי עליון לאשר יקים דבל התורה ולומדיה · ואדור כל העובר על הכתוב למעלה יקולו על רשעו כל המומרות והחרמות והללות המעולה למעלה . שם טוב עטייה · משם נלקטו · לברכה נכריאל :

עם היות שהסכמת חכמי ירושלם קוב"ב קדושים לאשר בארץ המה . גם חכמי ירושלם קוב"ב לאשר שם חיים עדנה וגם חבריהו נ"ר לשרוש וקיומה כנראה מחתימותם · עם כל זה להפקת רלון שואלינו דבר ולמען לא תהיה התמת נעדרת על דבר לחת ועדות לדק מלאכים ומקיימים לנו ספר נזירתם ונוזרים לנו שלא להטיל שום מס והטלה לשום כעל קורה שבירושלם ע"הק קוב"ב שקורתו לומנותו וכל העובר על ההסכמה והסכמוקינו יחולו על רשעו כל חלות הכריה ומומת לנו יהכון כטח · משם כורב :

אנחנו חקומי מטה לעירי שלחן שבירושלם קוב"ב קמנו ונקשורד והנה לנחנו מקדשים כל ההסכמות הכתובות לעיל בכל תוקפם וכבל המומרות הנ"ל · והיה זה כיום שליחי לאחד עשר יום לחדש אדר ראשון שנת יעש"ה שלום לי לפ"ק והכל שריר וקיים · שם טוב לוזיו · משם ן' שוחן · שלמה חדידה · ישראל כטימין . יחי מוכיון · שלמה רומאנו . יואל בכה"ר חיים לוויא ז"ל : **בהיות** שעתה כעונותינו קמו לנגדים מהבעלי בתים להפרת תורתנו הקדושה והתלמוד ומסוקקים והסכמות כל הרכנים אשר בארץ וכחו"ל מימי קדם ואנים קרמוניות כנז"ל לתכוע מהבעלי

תורה מסים והרגניות והטלות אשר לה כדת הקמור לקחת מהעבדים כפי רעתם הרעועה . ומנם כתוב בהסכמה כין עניים כין עשירים . לכן אנו הח"מ קמנו ונתעורר להקים דגל תורתינו הקדושה להשר ולקיים הסכמת תרונו הגניר והסכמת כל כ"ר שעמדו לתריו מהקדרן ושבחו"ל כנז"ל שכל מי שעובר על ההסכמות הנז"ל לתכוע משום כעל תורה מסים והרגניות והטלות או שום הפסדות שלא יכולו הק"ק נהוגים וכלקי נהוגים מלכר שיקולו עליו כל הטלות והקלקלות והשמתות והחרמות והנדויין אשר ילקו מפי הרכנים הקדמונים . ג"כ מעתה ומעכשיו הרשות נתונה כיד כל איש ישראל לתדוף אחריו עד חרמה ומוקר למוסרו ולהלשינו כי עכר כריח הפר חוק התורה וכל הקודש כו זכה ושומע לנו יכרין כטח . והיה זה יוס שמי י"ג כסלו שנת הח"ו ליצירם פה ירושלם עה"ק תוכ"ב והכל שריר וכריר וקייס . ישראל כנימין . משה די מדינה . יהודה משפרישל יהושע די מוטיל . שבתי פולקטורו . ישראל ככמה"ר עזריה זכרי . משה ככה"ר יעקב חלוכה . ילתק לכתח . יהודה כיטודו . נתן חתן . יוסף חרכון . מרדכי ן' ריזונתן לברהם פחדו . שמואל נרמיזתן . כרוך ככמה"ר ישראל כנימין . הועתק חות כלות תיכה כתיכה מנוף ההסכמה העיקרית אשר פה ירושלם תוכ"ב . ולרלוה תתמנו שמותינו כשלים לאחרון לניסן שת"ח ליצירה ילתק ככמה"ר משה הדיין הלוי ז"ל . הטעיר מלאכי ישראל :

ראיתי ונתון לב לכני ארות ירושלם פנה זו ככורה אין עוזר לותה ואין מפניע . אין מרעה לזורמיה כי יבשו כל לפיקי מים . לכב אם בקש לוכלה הן עד שערי ציון הגיע . קרכנות ועולות פסו יזלו יה ולך עיניס . חזקו לב ואמלוהו אוי כל למח לבס : (ג"ל לבו למים)

עד כאן נמלא בעלה המודפס בשנת ולמען ירושלם לא תשקוט ע"ש אשר הוכח לארלות המערב על ידי שלוחי ירושלם תוכ"ב והנמנו הטופס הזה ונמלא על נכון לותו כלות מלה כמלה . ולרלוה על דבר לחתו ואמרי לריך תקמנו פה כשלים למלעי לחשון כשנת והפריחי לתבס והרביתי לתכ"ס לפרט החלף הששי פה מתח פ'לח יע"ח עכ"ל ותקומים הרכנים המוכתקים כמהר"ר מנחם סרידו זלה"ה . וכמהר"ר וידאל הלרפתי זלה"ה . וכמהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמהר"ר שמואל הלרפתי זלה"ה :

טופס פסק דין

קל"ד לפי שהתכס השלם פה"ר אברהם מורינון ז"ל נלכ"ע וחלי"ם והניח יקומים זכריס ונקבות שהיו לו מאשתו הרלשונה שנפטרה כחייו שהיה נשוי עמה כמנהג הקהלות . וקודם שנשא אשה אחרת עשה חלוקה עם יקומיו כפי מה שעורת הדין נותנת . ועכשיו שנלכ"ע הניח אלמנתו שהיה נשוי עמה ג"כ כפי המנהג . וכ"ר ים"ן מינו לפוטרופוס על היקומים הקטנים ועל הנקבה להתכס השלם פה"ר יצחק אזרחיאל נר"ו . והפוטרופוס הנז' שידך שכת הנז' ושמה ג'מילה עם התכס פה"ר יוסף כיליידו נר"ו ופסק עמו לתת עם ג'מילה כל הרלוי לה כירושת אמה וחכיה . ועכשיו תבא המשרת הנז' לפוטרופוס הנז' שיתן לג'מילה הנז' חלקה עם אחיה כירושת חכיה חלק כחלק שום כשום עם אחיה מלכר החלק המגיע לה כירושת אמה הנז' . ולסיבה זו תבעו ממנו כ"ר התקומים הפוטרופוס והיקומים הנז' לכרר להם מה שרלוי ליתן לג'מילה הנזכרת כירושת אביה . ולכן אנו כ"ר התקומים לומרים שתין לג'מילה הנז' כירושת אביה זולת עיטור נכסי הרלוי לה מכח הדין לפי שתין לבת ירושה עם הזכרים חלק כחלק מכח התקנה זולת כניטולים הרלטונים ולא כשנים . ועכשיו שזכתה ג'מילה עם אחיה כירושת אמה חלק כחלק ונפטר אביה אח"ך תין לה כירושת אביה זולת עיטור נכסי ועוד דמעשה רב שידענו כירושה כרורה שכח מעשה כזה לפני חכמים נותי נפש והורו כ"ר שתין לבת חלק כחלק עם אחיה זולת כניטולין הרלטונים ולא נתנו לבת חלק כחלק עם אחיה אלא עיטור נכסי דוקא ולא יותר . ולרלוה שכך גזרנו שתין לה אלא עיטור נכסי הנז' תתמנו פה כעשרה לבקלו כשנת חמשת אלפים ונ' מאות ושרכעים ליצירה דיוני ק"ק פ'לח יע"ח . עכ"ל הפס"ד הנז' ותקומים עליו החכמים השלמים הרוניס המלוויניס כמהר"ר כנימין נהון זלה"ה . וכמהר"ר יוסף ן' עמרס זלה"ה . וכמהר"ר לברהם ן' רמוך זלה"ה . ונתקיימו אלניו תקימותינו ולרלוה ס"ט תמ"ת והכל שריר וקייס עכ"ל . ותקומים הרב הגדול יעב"ץ זלה"ה וכהה"ר יהושע סרידו זלה"ה . (פירוש לאחר שהטול השלמנה מחלית הנכסים הרלוין לה מכל עזכון כעלה לזו יטלו הכנות עיטור נכסי מהמחלית הנשארים ליורשים כן כתוב כתשו הרכנים מהר"ר שמול סרידו זלה"ה ומהר"ר יעקב ן' רכלן זלה"ה) :

קל"ה בהסכמתינו לנחנו כיח דין תקומים וכהסכמת רלשי קהלינו פ'לח יע"ח לנחנו מסכימים הסכמה נמורה על הענ"ר של הלמוקים וענכים ותלנים ותמרים אשר נהגו כבלן מקרוב לכטל לותה לנמרי : יען הרכה היזקים נמשכים לקהל י"ץ מחמת העזר הנז' אשר על כן מעתה ומעכשיו עור כל ימי הארץ לא תמכר כלל ולא תנהוג כשום לופן כעולם מחמת כמה סיבות הידועים לקהל י"ץ שלמרו שטוב טוב הוא לכטלה וטוב ויפר הרכר כעיני אלהים ואדם . לכן וכבן הסכמנו לנחנו כ"ר תקומים כהסכמת הקהל י"ץ ולנחנו נוזרים גזרה נמורה שמהיום הזה והלאה לא תמכר הסינ'ג הנז' כלל ולא יהנה ממנה שום אדם כלל מכל קהלינו י"ץ מקטנם ועד גדולם לנו וכניהם ובני כניהם עד עולם הן הדורות הבאים הן העתידים להיות . וכל מי שימכור לותה או יסכים למכור לותה או יהנה ממנה שום לופן הנאה הרי הוא כמועל כהקדש . ומעתה אסרו הקהל על עלמם ככל לשון נדר ושבוע וקונם כל הנאת העזר הנז' מהיום הזה והלאה עליהם ועל כניהם ועל כני כניהם עד עולם הן הדורות הבאים הן הדורות העתידים להיות בל הנקרא בשם עברי מבני קהלינו י"ץ הן למוכרה הן להנהיגה הן ליהנות ממנה . גם לנחנו גוזרים כסילוק דרכנן דלא מבע רמי על כל מי שירלה לבטל זולת ההסכמה ולעשות שום פתח וחרטא והתרה להסכמה זו כולה או מקלתה לרבר מכל הדברים הנז' כולם או מקלתם שלא לבר שהוא עובר על הסכועם והחרם הנז' שלא נוסף על זה מעתה ומעכשיו אנו נוזרים עליו שהוא מוכדל מן הקהל י"ץ לא מלין לו ולא קוברין אותו ולא מלרפין לכל רבר שבקדושה . וכדי יהא מתון למחנה ישראל מושבו הוא וזרעו וזרע זרעו עד עולם . והכדילו ה' לרעה בכל לילות הבריית הכתובים בספר תורת מרע"ה ונוסף על זה ענוש וענש כתוב משונה ויסורין כנופו וממונו כפי רלות כ"ר והקהל י"ץ ואין ללמד עליו זכות אלא

לגלג מוכח · ומעתה ומעכשיו הסכמנו על כל הימור הסכמה גמורה לפי שרואינו שהוא קועלת הקהל יע"ן · לפי שכך רואינו ומוכרח לנו ככמה לומדנות המוכיחות · ואין להסכמה זו שום פתח וחרטה והתרה כלל כדין נדר הגידר ע"ר רכים וע"ר כל התלמידי חכמים . והכל נעשה ונתקיים ככל לשון קבלה שבעולם ולאשר ולקיים כל הכתוב לעיל מנחנו גוזרים על כל הכתוב בכתב לתת ע"ר המקום כ"ה וע"ר כל כתי דינין הנדק נ"ן ולאשר הם בחייס עדכה וע"ר כל הנדיקים והחסידים לאשר מעולם לבעי הסם עלינו ועל בניגו ועל כני כניגו עד עולם לעשות ככל מה שכתוב בכתב לתת שלא להנסיג העזר הנז' ולא למוכרו ולא ליתנות ממנו כשום מין הנאה בעולם לא ביחיד ולא רבים . וכל מי שירצה להקיר החרם הנזכר או להנסיג העזר הנזכר הרי הוא ככלל החרם הנז' השומע ישמע והחדל יחדל והעובר על דבריגו זה הוא בעונו ימות ונחנו את נפשינו ואת נפש הקהל הגלגו · וכשכר זאת גל חי חלקנו צורנו יקל עול הגלות מעלינו ומעל כל עמו ישראל ככל מקום שהם וימהר יחיש גאולתינו בענלא וכזמן קריב כשנחינו זאת לני ה' בעת"ה לחיותנם ליטרה לנחנו אלא פה דייני ומנהיגי ק"ק פ"ם יע"א בקדר וכדבר הזה תקריבו ימים על הקדמה וקיים עכ"ל · וחתומים הרבנים המובהקים כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה · וכמוהר"ר שמואל הנרפתי זלה"ה · וכמוהר"ר יעקב לבן נור זלה"ה :

קל"ו עיין מחשובות מוהר"י קולון ז"ל סרם עשירי ענף ח' סם הביא לשון הרב רבינו מנחם מרקנאטי שכתב וז"ל בתשובות רב אלפס מצאתי כך ומם שים אלל לשאתו מבגדים אין בעל חוב נוכח שהרי אחד המעריך את עלמו ואחר המקדיש את נכסיו אין לו בכסות לשאתו וכיוי · והטעם שבשעה שנתנם לה קנתה חוקם ויצאו מרשותו הילכך אין הקדש חל עליהם וכן אין לבעל חוב לגבות מהם · אבל כלי זהב וכדולח לא הזכירה חוקם ההלכה ולפיכך אין לדמותם כלל לבגדים כלי רואים כי כלי זהב וכדולח הרם מקנה חוקם על דעת שתתקבל בהם לשאתו וחם חוזרת יחפרנם מהם משא"כ בבגדים שהם כלים ונפסדים · הילכך בע"ח נוכח מכלי זהב וכדולח אלא אם כן התנו בשעת הקידושין שיכניסם לה אין בעל חוב נוכח מהם עכ"ל ·

וכתב על זה מוהריק"ו סנז' ומדפליג בין בגדים לכלי זהב וכדולח מפני שהלו כלים והלו אינם כלים ולא מפליג בבגדים עלמם בין בגדי חול לבגדי שבת משמע דכל שהם כלים והפילו בגדי שבת וי"ט אין בע"ח נוכח מהם . והוא הדין דאין הבעל יכול למוכרם אף להתפרנם מהם · ונדע שכן הוא מדמסיים והומר שכלי זהב וכדולח הרם מקנה לוחם וכו' וחם הוזרת שיתפרנם מהם משמע הא בגדים אפי' הוזרת להתפרנם מהם אין רשאי למוכרם :

עוד כתב שם מוהריק"ו שהם הבגדים לא נתן לוחם הבעל לא אלא קרובים רשאי למוכרם ואפי' הנו הקרובים בשעת נתינה ע"מ שלא יהיה לבעלה חלק ונחלה בהם ושלא יהיה רשאי למוכרם אע"פי כן רשאי למוכרם דהנאי זה אינו מועיל לרוב הפוסקים הלא הם רבינו יעקב ורבינו יצחק בעלי התוספות ורבינו משה ונם גדולי האחרונים דהיינו רבינו מאיר וכן השאגי פרק קמא דקידושין וכנו רבינו יעקב בעור ק"ה קי' כולם הסכימו דהלכה כרב

שהם הלכה דר' מאיר דבעי שיהנה הנותן ואין לך וכו' אלא שתלכלי ותשתי וכו' עכ"ר מוהריק"ו ז"ל :

קל"ז מפני שרבו כמו רבו ענני עירנו ומנהגנו רואינו שהם בחוסר כל ואלא מנהגנו אלא ודאינו לתת להם די חסרונם אשר יחסר להם מפני רוב הנגרכים הבאים מכל עבר ופנה ובפרט שלוחי ארץ ישראל ושהבנזים לפדיון שבויים וזולתם אשר הם בהרפתא זה אחר זה שמתוך כך נדלדלו ונשבחו ענני העיר · ואלא עוד אלא כשאנו נוהים נדבה לצורך שום שליח מ"י לצורך השבנזים ואנו רואים לעבב מקלת נדבה לחלק לענני העיר אינם רואים כי אם לת הכל יקחו ועוד כמה סיבות אחרות המכריחות שלא להסכים לצורך ענני העיר . לכן נועדנו ונועלנו לב יחדיו לזכות ולהנאת ענני העיר ולהסכים הסכמה גמורה שממנה לא נזוז שכל שליח סיבה מירושלם ע"ה הם הסכמנו שיטול ארבע מאות לוקיות קדומים ממטב' על עבשיו עליהם ואין להוסיף . ולשליח חברון תוב"כ כך שלם מאות לוקיות קדומים מהמט' הנז' · ולשליח לפת שבגליל העליון ק"ו מאתים לוקיות קדומים מהמט' הנז' · ככה ההסכמה קבלנו שלא להוסיף שום תוספת על מה שזכרנו וכן נ"כ הסכמנו על שום ת"ח הבא מארץ לשבנו וארץ פולניא הן לצורכו . הן לצורך פדיון שבויים לא יטול כי אם מאה לוקיות קדומים מהמט' הנז' · מפני שהרבה בחים בבתבים יושנים מארץ מרחקים ואומרים שים שבויים ואת"ך מתבדר שאין שבויים ובאלה רבות · לכן הסכמנו על כל ת"ח שיבא לא יטול כי אם הסך הנז' כלי תוספת למנם אם לא יהיה ת"ח לא יטול כי אם חמשים לוקיות קדומים · ולכל אחד מהנזכרים שתגבה לשמו שום נדבה יטול הוא הסך הקלוב כנז' והמוחר יהיה כיד הנזכרי' עד שיליקוהו לענני העיר ולשאר ענניה הנגרכים על גלילות המערב כפי מה שירחה בעיניהם · נם הסכמנו הסכמה נמורה לזכות ענני עירנו שפעמים בשנה נגבה לשמם נדבה מן המבואות מן הבתים ומן החנרות לאחת בשבוע ולאחנן שהיא שבת נחמו . והשתדל בחנוכה · ומלבד הבתי נדבות יתבטו מערומי ענני עירינו וקבריהי מתים והספקת נרבי חולים · ולהיות שקיימנו וקבלנו כל הנז' והסכמנו הסכמה גמורה שלא לזוז מחתנו כאחד בשבת שבעה ימים לאחד שבט שנת לאם שלום וכית"ך שלום לפ"ק בפ"ם יע"א עכ"ל · וחתומים הרבנים השלמים הדיינים המצויינים כמהר"ר שעדיה לבן רפאל זלה"ה . וכמהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה · וכמהר"ר מנחם סרירו זלה"ה · וכמהר"ר מימון אפלאלו זלה"ה . (עיין לקמן סי' קנ"ה בתקנה ס"ם תפ"ח שחזרו מזאת התקנה ועליה אנו סומכים עד היום הזה ממנה לא נזוז כע"ה עד כאן מעשה נדקנו בכ"ח כי"ר ע"ה **אב"א** יס"ט) :

קל"ח אנחנו החתומים נדרשנו לנאקה לעבות להקת שוחטי חיה בהמה ועוף שבעירנו לקול תקס המון שיחס ומר רוחס לפנינו ועין רואו כי נדל הכאב ומכה יד העניות ממשמשת ובאה לחריסה · שכל מה שלוקח לאחד מהם מידי שבת בשבתו הקולאת יקירם על הסכם כמדת תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה ואין הקומץ משביע לא הארי לפי שכמה מהם מטופלים בבנים ובנות · ונם רואה רואינו בחום הרחות טרחם ומשאם עוניים ועניע כפם בשחיטת עופות שחוקטים בני עמנו ילו ה' לחם לא הברכה שנם בלולות אינם מניחים להם לישן ולא ינוחו ויביעי כח · לכן חתרנו ודרשנו וחקרנו ומצאנו מנוח אשר ייטב להם ·

והסכמנו

והסכמנו ותקנינו להם תקנת הנוכח ויסרה לשר מקום
הזה ולשלח כל סמביה קרנגולים וכני יונה ליזחט ופרע
לשוחט כשכרו פרוטה לכל עוף. והנם היות לחת היה
מנהג זה בכל ירלה וכל ומלך במקום הזה. ראינו
שהשעה נריכה לכך ושמענו דבקלת לתרוותה נוהגים
לפרוע כ' פרוטות לכל עוף לכל כרי שיוכלו הלבור לעמוד
בתקנתינו זאת העמסנו על השוחטים שלא יטלו כי אם
פרוטה אחת. גם יוספים לאנחנו לתקן ולומר שלא כל
הרוצה ליטול את הסם יטול כי אם השוחטים במקומים
ובלעדם לא יריום לום לא ידו ולפילו אם יהיה מומחה
אם לא שיהיה בעלתינו ובהסכמתינו. וזולת זה נכריז
על שתיותו שהיה כשחיטת נכרי שהיה נבלה כפי מה
שחייבה רת הלחת על קהל שהסכימו שלא ישחוט לשלי
טבח ידוע והיה זה שלום כעיסור רשעון לתשרי שנת
כהשלכך תנמ"ה לוחך ליצירה כפ"ם יע"ל. וחקום
הח"ם כדיין המעויין כמהר"ר מנחם סריורו זלה"ה:

קל"ט בהיותינו מקובלים להמתיק סוד תיקוני
בקיטי עיניהו פקחנו עיניהו
על לשר בעונותינו שרבו כמעט שערי השמעה
נגעלו ורוב השנשים לשר בנות יולדו להם בר ומלוק
מלחום ויום ולילה לא יסבותו מקבוע בלבם רלנה על
השתיד מיום לידתן עד הנישן לפרקן ועד בכלל לרעת
לילה ועשו כדי לשלחן ולתתן לשנשים לסיבת פסיון נגע
לרעת המנהג הרע לשר נתפשט בימים הללו לבלתי
לשת הבנות מדלתי בית לסיבת החופה להיות לשים כי
לם בנדוניית רבה ועוד תוספת מרובה על העיקר חפץ
לו תפלים מכסף וזהב ובדולח ולבנים טובות לו מעות
לו קרקע לו לסייע החתן בתכשיטין המוטלים עליו
לעשות הנקדת כפי הסמון פלניו"ם וכרומה כלופן
שרוב בעלי בתים נשתרים שלולים ויולאין נקייס
מנכסיהם וקלתם לוקחים מעות ברבית לסללים התוספת
הזאת והרבית עולה במעלות על נכיסם כל ומיהם.
ולשר לין ירם משנת ולין מולאין ג"כ מי שיתן לסם
כרבית לסיבת עניותם נשתרות בנותיהם עד ולבינו שער
רלסם ולין לים מלסך לותם הביתם. לכן ראינו לתקן
ולגזור על כל המשתדכים מהיום הזה והלאה שלין ראוי
לא למשתדכת ולא לקרובי המשתדכת לתקנות שום תנאי
תוספת בכל הנדוניית בשום לופן מהלופנים הנ"ל וכן
לין ראוי לקרובי הכלה להעניק לה בכלל הנדוניית
שום כסף וזהב ובדולח ולבנים טובות ומעות וקרקע
ולא שום תכשיט מפלניו"ם רק תפלי הנדוניית לשר
היו נהוגים מימי קדם ראוי כל לחד לעשותם לפי כבודו
לף על זה פקחנו עינינו על מנהג רע ומר שנתפשט
לשבת הנשים בשוד משחקים בכלי זמר כיום ל' מימי
החתונה בבית ועד הנקרא לגלן תקיי"ל. וכן נ"ב
בלבתן להוליך הכלה קודם חופתה למקום טהרה נהגו
להוליכה בחברת הלנשים המנגנים בכלי זמר וכן לא
ועשה שלבר הלילור שום בזה מעיקרו משום לל
תשמח ישרלל לל גיל בעמים. עוד נוסף על זה היזק
רב ועלום ושבר על שבר יחדיו ידובקו כי יבואו הלנשים
על הנשים יחר בערבוביית וחרבה יון עושה. וגם לם
מידי עבירה ילאנו מידי הרהור לא ילאנו. ומה נם
בחוץ הנשים מרקדות לפני הלנשים המזמרים בקולות
ובכלות. לכן נזרנו שמהיום הזה והלאה לא ישמע עוד
קול נינון בכלי זמר על ידי לנשים לא בתקיי"ל ולא
בהולכת הכלה לטהרה כנז' כי לם לום לחד לו שנים
גדולים ובני דעת ומקובים כגון לפים או לחים.
ותקנות ללו ויהיו נוהגים מכלן ועד תשלום עשר שנים.
וכל לום לשר זרון לבו יפילנו לעבור על שום פרט מכל
הפרטים הנז' הרי הוא מופרם ומובדל מקהל עדה
ישרלל ומלבר זה יפרע קנס לוכות הקהל כפי רלות
עיני כ"ר יש"ן וכפי רלות עיני ממוני הקהל הממונים
כלותו חדש. ועוד ראינו לתקן שמהיום הזה והלאה
לא תסיח התחלת החתונה והכלת השושבינים כי אם
כיום שב"ק שלפני החופה ממש הנק' כפי המנהג שבת
תרל"יי. והכנסת הכלה לחופה תהיה בכיתו של החתן.
וכשתהיה בע"ש תהיה בבקר לחר תפלת שחרית:

עור ראינו שכל לום ישרלל ביום שמחת לבו כהולר
לו כן זכר מרבים העם להביל לו קמיעין
שונונים לשים בבית הנער הנולד לשמירה ולהיותם
רבים מבליבים לותם לחיבור וזה עון גדול בחיותם
נרמסים תחת הרגלים ולפעמים מובלים בלשפות
והוא חילול ה' יען כתוב בהם כמה פסוקים וכמה
שמות הקדש. לכן נזרנו שמהיום והלאה לא ישלח שום
ת"ח הקמיעים ההם לבית היולדת כלל. רק בעל הבית
ילך אצל הת"ח שידלה והוא יכתבם לו. וכל לום לשר
יעבור על שום פרט מהפרטים הנלה הנז' בתחרונה
יפרע קנס לוכות הקהל סך חמשים לוקיות קדושים
כל זה ראינו לתקן לחזק כל כדך ולהרים מכשול מדרך
עמינו ולתקן המעוות. ואין לנו רשות לבטל שום פרט
מהפרטים הנז' למעלה מהיום עד משך עשר שנים
בשום לופן בעולם. ועל הסדכנים והסופרים המצויים
בסדוכין המלוה הזאת להיות כמזכירים וכמזכירים לכל
ישמע על פיהם רק תוספת על הנדוניית כנ"ל כלל
ועיקר ולרלוה עת"ך ת"פ ושים זה שלום בתרבע' ועשרי'
לחדש לר יה"ל בשנת הנה לאלפינו זה קוינו לו ויושיענ"ו
לפרע הלף הששי פה העיר פ"לם יע"ל ויקיים.
ואתו' החכמים הסלמים הדיינים המצויינים כמהר"ר
מנחם סריורו זלה"ה. וכמהר"ר ורחל הנרפתי זלה"ה.
וכמהר"ר יהורם ן' נעור זלה"ה. וכמהר"ר שמואל
הנרפתי זלה"ה. והכדנו חתימותיהם ע"כ מ"ב:

ק"מ לרוב תשוקות הסולפות וכוחות מקלקות על
קהלינו קהל פ"לם יע"ל ממשך מלך
ושרים משים וחרטונית עלמו מספר וכפרע קלה מכני
חדונו המלך ור"ה יום ליום לומר הב הב וכסף וזהב.
ולא לחרו הון כשל כח הסכל וכלתה פרוטה מן הכיס
עד יסקוף נורף עולם כעין החמלה והחניכה חולי
יקנן ה' שחרית יוסף חכי"ר. כלו לגלינו כעת רוב
הלכור כוכים ומכבים על עסקי מנת המלך סמוטלת
עליהם לעת כזאת כי לא מלאו לנשי חיל ידיהם לנטותה
מהלכור כפנקסים כנהוג כעבור דוחק השעה כי כלו
כנים עד מאבר וכח אין לעזרה. וכבן כרלותינו לרת
נפשם כהתחננם לפנינו הסכמנו על ידם למשכן לקנת
יחירי סנולה קנת מקרקעות הקדש עניים הידועים
לנו כפ"לם יע"ל לזמן שנת מהיום. על מנת וכתנאי
נמור כתנאי כני נד וכני רלובן שלם ורחוב ה' נכולם
ויזדמן להם לכללות הלפור לפרות המשכונות הסמה
לסוף השנה מוטב. ולם לאו מקם מקקנו ונזרה נזרנו
שאין להם רשות למנהיגי הלכור לנבות כלום מר"ח טבת
שנת חמשת ללפים וחרבע מלות ושמים ולחת ליצירה
עד תשלום שנת משכירות שלר קרקעות הקדש עניים
הנשתרים משוחררים לעת כזאת לעורך שום מם כללי לו
פרטי ממשך מלך ושרי' וכני המלך כשום לופן עד שיפרו
מהכסף המקופן כשכירות כשנת הנז' חלי המשכונות

הסם שימשכנו עכשיו ואפי' לסם יהיו הלכות דחוקים מחמת סלוחות והקפות שנושים כסם נוים וכני כריס ממסים שעברו לו מחמת המסים העתידים לבוא עכ"ז ליח לסו רשות לגבות כלום בשבח הנז' משכירות הקרקעות המשוחררים הנז'. ולא יסתרלו מנהיני הקהל לסוליח כל מה שיעטרכו למסים החולפים והסוויס והעתידים מססיג,לא הנסונות ומה שיחסר לסם ישלימוהו ע"י פנקסים. כלופן שישאר הכסף המקובץ בשבח הנז' משכירות הקרקעות המשוחררים הנז' לעורך פרנון חלי המשכונות הנז'. וכן ליח לסם רשות ב"ב למנהני הקהל יע"ן לגבות כלום מר"ח עבור שבח מחסת אלפים וחרבע מלות ושסים ושתים ליעורה עד חשלום שבח אחרית משכירות הקרקעות הנשחרים משוחררים לעורך מס כללי ופרטי הנז' כשום לופן אלא הכל ופרעוהו מהסיג,לא ומה שיחסר ישלימוהו כפנקסים. כלופן שישאר הכסף המקובץ משכירות הקרקעות המשוחררים בשבח השנית הנז' לפרוע כה חלקי הנשאר מהמשכונות הנז'. ומה שזכרנו שיפרו חלי מהמשכונות בשבח הלי' יובן שסם ירלה בעיניהו לגבות כ"ר חחומים לפרוע קלת מהמשכונות שים כסם תועלת לענייס לענין פירוע ולחניח קלתם עד השבח הב' הנז' מוטב. ואם ירלה בעיניהו לפרוע מכל משכונם מחליתה נפרה מכל אחת מחליתה ולא יעול כעל המשכונם משם ולילך כי אם חלי הפירוע עד עת הפדיון החלי הנשאר כי כן התנו עליהם וסכרו וקבלו עם קיום שתן הדין ליו משכונם נפדית לחלילין וקיימו וקבלו היהודים לאסר ולקיים כל מה שזכרנו שעמ"כ הסכימו על ידם למשכן הנז'. ולרלים ח"פ כחשעה ועשריס יום לחדש כסלו שנת ויהי ה' משע"ן לי לפרע הלוף כלם דייני העירה פ"ק יע"ה וחחומים החכמים השלמים הדייניס המלוויניס כמהר"ר מנחם סרירו זלה"ה. וכמהר"ר וידאל הלרפתי זלה"ה. וכמהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה. והכרנו חתימותיהם כן מלחקי כחוב:

קמ"א ראובן נתן לכתו חק"ם ולכנו חפלים על זהב ויתר הנכסים יחלקו כין הבן וכין החלמנה. ויסיה החלמנה מעוברת ולא נודע לבעל אסיל מעוברת:

תשובה זכה הבן והבת כחפלים. ויתר הנכסים יחלקו כין הבן וכין החלמנה.

רמ"ם כין הבן והחלמנה ולא הזכיר הטובר משום דלא הכיר כאשתו שהיה מעוברת. ורלוחי לגלות לזניך כרבר וחוה שאם כתובת אשת המלוה היה למנהג המגורשים י"ן אין שום בה כיד המלוה הנז' משפיל למשכב להפקיע חלקה של אשתו מן החפלים הנז' ולחתם לבנם אם לא שסיחה מלויה שם בשעת הלוואה והסכימה עמו ונחנה גם היא חלקה בחפלים הנז' כמו בעלה כמחנה גלוייס כרין. כלע"ר עכ"ל זה מועתק מש"ת מוהר"י טלוי כ"י:

תשובה שמשיב הרב מוהריב"ע זלה"ה לחכמי ארץ ישראל וז"ל:

קמ"ב נדרשתי לני החלוס מטה לכתוב ולחלוס לוך הוא המנהג כארלו' המערב לפי תקנת ק"ק המגורשים מקשטיליא. כמי שסים נשוי עם אשתו כלחובה למנהג הנז' ומחת אשתה כחיי הבעל וסניחה לו ממנו וממנה זרע של קיימת זכריס או נקבות. שקודם כל דבר יפרע כל החובות אשר עליו כשטר וכע"פ ואח"ך יחלוק עם הזרע כהוה כל מנשאר מחנמלה לו חחת כפת המלוס קרקע ועולל ומלי דיחקרי נכסי מחנה לו ומחנה לזרע. ואם ים זכריס ונקבות יוכן כלקי נשואות מנכסות חעול הנקבה חלק כזכר. ואם ירלה מזרע המוח להשביעו שבועת לילמון שכך וכך הניחה לאשתו לאחריס ומחוכות לחת ויליב ושלין כזה מרחה ועליולה יסבע הלב הנז'. ואם הזרע המוח קטנים הוא קודם לכל אדם להיות לפוטרופוס על כניו ככל המנהג ומחקנה שנהגו ותקנו כיניהם קהילות פ"ק המגורשים מקשטיליא ונרוחי לבתריהו כל חרלות המערב חון מחאם לילולה ולנפיה וכמרלבה יש ויש כל מאשה כמנהגם דהיינו לוחה אשה מזרע הק"ק המגורשים עושים כמנהג הנז'. ואשר מאשתה יש שעושין כמנהג המגורשים ג"כ. ויש שעושין כחובה כרת. לכל כל אשר לרלות המערב פ"ק ותיטוליין ולנקמר וכל הגליל ההוא ומכנה"ם ולפרו כולם כלחר עושים כמנהג המגורשים. וכן קהל קדוש שלכיליונוס לשר כרובדו ג"כ עושים כמנהג המגורשי' לכל ק"ק חלוה יש לשם מנהג כפ"ע כחלוקה. ולרלים מהמתי בשבעה לחמוז חחפ"ז עכ"ל. וחחוס הסכם השלם חדיין המלויין סרב כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה והכרנו חתימתו:

קמ"ג ום"ל כמ"כ וזה נוסחו. הרב הגדול נר"ו קיילר ואני לכוח לחריו ומלחתי לא רכריו. לם מהה הלשם בחיי הבעל ומניחה זה"ק ממנו הרי נקבלר. ולם מהה בחייו ולא הניחה זה"ק ממנו יפרע כל החובות כנ"ל ויטול כל מלבושיו של בול רוקק. וגם היכל רחיכל זרע ישלם ג"כ והשאר יחלוק עם לכיה. ולם לין לב יחלוק עם לחיות הזכריס. ולם לין לחים יחלוק עם לחיותיה הנקבות הכל מחנה כיון שסם יורשים המחלבלים ולם יש לה זרע מלים הוא קודם גם לגב וכ"ש לחתן לו לחיות. ולם יש מזרעה שמלים לחר זכריס ונקבות לין לנקבות כלום. ולם לין לה לגל נקבות מלים לחר הן קודמות ג"כ לגב ולחתן. ולם לין לה זרע ולא לב ולא לם ולא לחות גלל קרובים שהיכ מחלבלים יהיו שני שליש הנכסים לבעל והשלים לורשיה ממשפחת כית לביה. ולם יפטר הבעל בחיי האשה והניח זה"ק ממנה הרי נקבלר כדברי הרב לעיל. למנם קטול שאשה כלחות מלבושיה קודם חלוקה ולם סם פחות מבדי עשרים לוקיו' משלימין לה עד כדי סך עשרים לוקיות מהמוצ ולם הם שוים יותר מזה לא קטול גלל עשרים לוקיות והשאר יחשב עליה מחלקה. ולם לין לה זרע ממנו חחלוק עם זרעו הזכריס שים לו מאשה לחרת והנקבות לין להן כלום. ולם לין לו גלל נקבות חחלוק עמהן. ולם לין לו זרע מאשה לחרת כלל חחלוק עם לביו לו לחיו הזכריס ולין לנקבות כלום. ולם לין לו לחים חחלוק עם לחיותיו הכל מאשה כמחנה לאשר שקטול הכלולות ע"פר הנז'. ולם לין לו זרע ולא לב ולא לם ולא לחות גלל קרובים שהיכ מחלבלים קטול כעל שלים. הנז' והשאר קטול האשה שני שלישי ויורשי הבעל שלים. וכל החלוקות הללו יהיו לאחר פירעון כל החוב שבשטר ושבע"פ ולאחר שאשה הלמנה שבועת לילמ' כמשפט. לו לאחר שיכע הבעל שבועת לילמון בנ"ל כנקיטת חפץ ומ"ם לעיל דאיכא דמאה היא לו חוא ולילב זה"ק ממנו וממנה יטלו גם נקבות חלק זכריס. יובן דוקא כלקי נשואות מעולם. לבל נקבות נשואות לו הלמנות לו נדוניות לין להן כלום במקום זכריס. וגם הבלתי

נשואת אין נוטלין חלק כזכר אלא דוקא פעם ג' דהיינו כמי שמת ראשון דוקא אבל לא כאחרון · דהיינו אם מת הבעל ראשון תטול האשה מחצה והמחצית הב' יחלוק בין כולם זכרים ונקבות כלתי נשואות כאחת · וכשתמות אח"כ האשה לא ירשוה אלא הזכרים ואין לנקבות כלום ואם מתה האשה תחיל' ויטול האיש מחצה כנ"ל והמחצית הב' יחלוק בין כולם זכרים ונקבות כאחת · וכשימות אח"כ האיש ירשוהו הזכרים ואין לנקבים הבלתי נשואה ליטול אז כנכסי לבית אלא עיזור נכסי כפי הירן אבל לא חלק כזכר · כללו של דבר אלא תיקנו שתטול חלק כזכר אלא פעם אחת שמת מהם כלבר :

עוד נריך להודיע שבכל החלוקות הנז' נריכים לחלוק כל הנכסים שימצאו לבעל בכל תופן שבעולם · וכן כל הנכסים שימצאו לאשה לא מבעוד נכסי נאן כרזל אלא אפי' נכסי מלוג שנפלו לה מבית אביה או ממוריטים או מתנה שניתנה לה מהזולת הכל ובכלל חלוקה כמ"ש לעיל כדברי הרב ר"ו · וכעין שכותב הלמון שישבע שכך וכך הניחה לו אשתו לאו דוקא אלא שישבע שכך וכך הם כל הנכסים שנמצאו לו ולה בעולם בזמן פטירתה · ומ"ש לעיל שהיה קודם להיות אפוטרופוס על בניו היינו בשתי ישראל · אבל אם ידוע שהוא זולל וסוכה או מבזבז ממון וכן כל סיבה שירצה לב"ד שמחמתה אין ראוי למנותו לאפוטרופוס עליהם יוציאו הממון מידו ויתנו ביד מי שירצה לב"ד למנותו לאפוטרופוס עליהם עד שיגדלו עב"ל · וחתום תחתם הסלם הריין המלויין הרב כמהר"ר יעקב לכן נור זלה"ה · והכרנו חתימתו כן מצינו כתוב :

קמ"ד מי שמת והניח כ' נפשות ויורשים · נמצא כתוב בתקנות הקדמונים זלה"ה שחלוקת תופן חלוקתם עז"הר · דהיינו יתחלק כל הממון לעשרה חלקים דלשונם תטול ד' חלקים והניח תטול ג' חלקים והיורשים יטלו ג' חלקים :

אבל מי שמת והניח ג' נפשות ויורשים · הו ד' נפשות ויורשים · לא הוזכרה בתקנות הנז' כיצד תהיה חופן חלוקתם · ועין תוייח לתו מילתא דלא שכיחא · ולדידן דשכיחא נמצא כתוב בכתב הרב הגדול כמוהר"ר שמואל סירירו זלה"ה שחלוקתם עד"ז שלעולם רבוע הממון ליורשים ונ' רבועים הנשארים יתחלק בין ג' הנפשות לערך ו' חלקים · ג' תטול ט"ז וכ' תטול י"ב · ונ' תטול ט' · הרי אלו ל"ז חלקים · דהיינו כל ג' תטול רבוע פחות ממה שנטלה חברתה · ואם היו ד' נפשות ויורשים · היורשים נוטלים רבוע כנז' · ונ' רבועים יתחלקו בין חרבעת הנפשות לקע"ה חלקים · ג' תטול ס"ד חלקים · ושניה מ"ח ושליש ל"ו ורביעית כ"ז הרי קע"ה חלקים דהיינו כל אחת נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה · זהו מה שמצינו כתוב בכתב הרב הנז' :

ובכתב הרב כמוהר"ר ורדכי הלרפתי נר"ו חופן חלוקת הנ' נפשות ויורשים לערך שעשרה חלקים תהיה עז"הר · שיתחלק כל הממון למ"ו חלקים ג' תטול ט"ז כ' תטול י"ב ג' תטול ט' יורשים יטלו ט' דהיינו כל אחת תטול נמי פחות רבוע ממה שנטלה חברתה · ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ד' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לי"ב חלקים · ג' תטול ס"ד · כ' מ"ח · נ' ל"ו · ד' ז"ך יורשים ז"ך · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ה' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לק"כ חלקים · ג' תטול ע"ב · כ' ס"ו · נ' ע"ה · ד' ק"ל · ה' ק"ד יורשים ק"ד · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ו' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לקכ"ו חלקים · ג' תטול פ"ח · כ' ק"ו · נ' ק"ב · ד' ע"ג · ה' ע"ב · ו' ע"ב יורשים ע"ב · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ז' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתקנ"ב חלקים · ג' תטול קנ"ב · כ' קמ"ח · נ' ק"ל · ד' ק"ד · ה' ק"ג · ו' ק"ג · ז' ק"ג יורשים ק"ג · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ח' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתרנ"ב חלקים · ג' תטול תרנ"ב · כ' תקנ"ב · נ' תק"ל · ד' תקל"ב · ה' תקכ"ח · ו' תקכ"ח · ז' תקכ"ח · ח' תקכ"ח יורשים תקכ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ט' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקמ"ח חלקים · ג' תטול תתקמ"ח · כ' תתקל"ב · נ' תתקל"ב · ד' תתקל"ב · ה' תתקל"ב · ו' תתקל"ב · ז' תתקל"ב · ח' תתקל"ב · ט' תתקל"ב יורשים תתקל"ב · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ב חלקים · ג' תטול תתקפ"ב · כ' תתקפ"ב · נ' תתקפ"ב · ד' תתקפ"ב · ה' תתקפ"ב · ו' תתקפ"ב · ז' תתקפ"ב · ח' תתקפ"ב · ט' תתקפ"ב · י' תתקפ"ב יורשים תתקפ"ב · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"א נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקצ"ב חלקים · ג' תטול תתקצ"ב · כ' תתקצ"ב · נ' תתקצ"ב · ד' תתקצ"ב · ה' תתקצ"ב · ו' תתקצ"ב · ז' תתקצ"ב · ח' תתקצ"ב · ט' תתקצ"ב · י' תתקצ"ב · י"א תתקצ"ב יורשים תתקצ"ב · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ב נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ג נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ד נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ט"ו נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ט"ז נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ז נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ח נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו י"ט נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"א נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ב נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ג נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ד נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ה נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ו נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ז נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ח נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו כ"ט נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"א נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ב נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ג נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ד נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ה נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח · ל"ה תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ו נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח · ל"ה תתקפ"ח · ל"ו תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ז נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח · ל"ה תתקפ"ח · ל"ו תתקפ"ח · ל"ז תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ח נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח · ל"ה תתקפ"ח · ל"ו תתקפ"ח · ל"ז תתקפ"ח · ל"ח תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו ל"ט נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ"ח · ט' תתקפ"ח · י' תתקפ"ח · י"א תתקפ"ח · י"ב תתקפ"ח · י"ג תתקפ"ח · י"ד תתקפ"ח · ט"ו תתקפ"ח · ט"ז תתקפ"ח · י"ז תתקפ"ח · י"ח תתקפ"ח · י"ט תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · כ"א תתקפ"ח · כ"ב תתקפ"ח · כ"ג תתקפ"ח · כ"ד תתקפ"ח · כ"ה תתקפ"ח · כ"ו תתקפ"ח · כ"ז תתקפ"ח · כ"ח תתקפ"ח · כ"ט תתקפ"ח · ל' תתקפ"ח · ל"א תתקפ"ח · ל"ב תתקפ"ח · ל"ג תתקפ"ח · ל"ד תתקפ"ח · ל"ה תתקפ"ח · ל"ו תתקפ"ח · ל"ז תתקפ"ח · ל"ח תתקפ"ח · ל"ט תתקפ"ח יורשים תתקפ"ח · דהיינו כל ג' נמי תטול פחות רבוע ממה שנטלה חברתה ולעולם היורשים נוטלים בשוה עם האשה אחרונה · ואם היו מ' נפשות ויורשים יתחלק כל הממון לתתקפ"ח חלקים · ג' תטול תתקפ"ח · כ' תתקפ"ח · נ' תתקפ"ח · ד' תתקפ"ח · ה' תתקפ"ח · ו' תתקפ"ח · ז' תתקפ"ח · ח' תתקפ

ירצו בשום הבקולות והנשואות . אבל בשום לו זרע זכר וכנות בקולות ונשואות . לא ירצו הנשואות מלומה כי אם הזכרים והבקולות גם כן המחילה שתורה כל כת ישראל לחכיה לו לאחת מחלק ירושתה בהיותה קטנה בלי הסכמת כ"ר של שלום לו בלי הסכמת תרוסה המחילה תהיה בטלה גם כן אם עשתה שום אחת מחילה לבעלה מעבר כתובתה שהיה בו זכות ליורשים ולתת להפקיע זכות יורשים . אם האשה תהיה נשואה לבעל הכהן אחר שנתאלמנה או נתגרשה מחלקת מחילתה מחילה . ואין הנכסים האם שהכניסה לבעל השני הם שלה ותעשה מהם חפצה ולשנה . אבל אם נשתה לו בקולה והעניקו לה קרובים לו לבית נדוניותה . המחילה תהיה שקורה לבעל בטולה אם לא תהיה בהסכמת קרובים שהם יורשים או בהסכמת כ"ר לו בהסכמת מעניק הנדוניה . גם כן בענין הפנקה יושם לה מחלית הפנקה לפי השעת והזמן שתניק לילד וזמן הפנקה לזכר כ"ר תרשים ולנקבה עד י"ב תרשים לפופים מיום לידה וזה הדין בכוזבה שהיא כמנקב הקבלות . אבל בכתובה שהיא כדת כל עור וזמן שלא תנשא בתובתה לא תנשא שום שכר בפנקה יען היא ניזונת מן הלמטע . ומיום שתנשא בתובתה תטול שכר הפנקה כמשלם . ואם הבעל חי וילדה כמרזתה או שהיה לה ולד שהיה מניקה לותו יותן לה מחלית הפנקה . אם מתה האשה והניקה ולד קטן שלריך ליונק . מבריחין כ"ר לאל להשכיר לו מיניקת עד שיהיה קולד בן עשרים תרשים . והנקבה בת י"ב תרשים . גם כן על מה שנתלקה מי שבאה לו ירושה מלחותו או מלחיו וכרומה ובהיה בעלי חובות שנושים בלב היורש הנ' לעורף חלק הירושה שהיה מהיורש לפרעון החוב שנושים בלב היורש הנ"ל יש לומרים שאין שום בע"ח יכול לעורף מלומה מנכסי הירושה שהיה לפרעון החוב . כי אין לבע"ח לגבות חובו כי אם מנכסי עזבון האב בעצמו שקודם שיזכה היורשה לריך לפרוע חוב אביו . אבל אם נכסי הירושה בשים לו ממקור אחר אין ליורש לפרוע מהם החוב שהיה על אביו . ולפי שכל הכתוב לעיל אינו נוהגים במחניו זה מכח התקנות שים בירינו מהחכמים הנלמים ז"ל . ח"פ בעיעור לחמצי לאחר שני שנת ליהורים היח"ה לורה ליפירה . ג"כ אם גירש הבעל לאשה ויש לו בנים זכרים ונקבות הבנים יזונו עם אביהם . והבנות יחזרו עם אמם ויאכל להם מזונות ממה שהוא אוכל . ואם מניקה היא שום ולד יותן לה מני הפנקה . ג"כ אם תפטר האשה או האיש לב"ע מוטל על כ"ר לילך לתבוע לאיש או לאשה לעשות חלוקה תכף ומיד אחר האבילות עם היורשים . ותהיה החלוקה כיד כ"ר לזכות היתומים ג"כ רשיונו לבעלות לזניהם בעניני מי שהיה בשוי שתי נשים והתובתן במנהג ונפטר הבעל לב"ע בחייהן . תהיינה החלוקות עד"ר . כל ה' מהן תחלוק חפלי נדוניותה עם יורשי הבעל . וכל נכסי הבעל הירועים קרקע ושלטל תטול האלמנה הא' מחלית מהכל והמחלית הב' יתחלק בין האלמנה הב' ויורשי הבעל . וכן נכסי הבעל שיתחלק עד"ר הן מה שימלאו לו בשתי בתי הנשים ומה שימלא לו בחנות ובעסקאות כיד הזולת בכן הסכמנו בחלוקת הנכסים הנ' עכ"ל הפסק . והחומים החכמים הנלמים כמהר"ר שלמה סרירו זלה"ה . וכמוהר"ר סעדיה מכן הנאן זלה"ה

וכמוהר"ר עמנואל סרירו זלה"ה :

קמ"ו בבית ישראל רשיבי שערוריה שמפני רוחק השעה בני אדם מוליאים את

בניהם מבית הספר בבר שיח בבר שבע ומשכירים חותם לחומן למורה מלאכת תקרים"ה שלח ושאר מלאכות ועדיין אינם יודעין לקרות קריח שמע ולהחפלל . וכמקום שיהיו מקבלים בין בירבי החכמים לקבוע ירחת ה' בלבבם נהפך הוא שהם גדלים בשטות ופריצות שבשמניעים לפרקם פורקים עול מלכות שמים מעליהם והוו להו קרקפתא דלא מנח תפילין ועבירה גוררת עבירה עד שיולא לקרבות רעה רק"ל ורחינו שהחומנים השוכרים חותם הם המחזיקים בית עובדי עבירה דלאו עבבריא גבך שלא חורת גבך . וכל דבר המעמיד לפני בלף שלפין לא בטיל . וכל המחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בהם . לבן ע"ז פקחנו עינינו ולבנו . וחקה חקקנו וגזרה גזרנו בגזירת עירין פתגמא וכמימר קדישין מילתא אזדא שלין לשום אחד מהאלקראשלוי"ן ולא משאר בעלי חומנות לקחת ילדים ונערים מנוערים מן המנות לעשות מלאכתן לא בשבר ולא בחנם בשום חופן בעולם מהיום הזה והלאה עד שיחבנבו בתנות ליניח ותפילין . ואז רשאים החומנים לשוברם ובתנאי שירגילום ויזהירום ויזרזום ללבת להתפלל עם הלבור . וכל העובר על דבריהו ילבר בתנות הקרס ושומע לנו יבבון בטח ושלטן מפחד רעה . ויזבה לרשות יום תשועה בלם החתומים בשלים רשאין לחייר בשנת ורחו בל עמי הארץ בי שם ה' נקר"א עלי"ך לפרש הלאי הנשי ליהירה פה מתח מבנאתא וע"ש עב"ל . ותחום החבם השלם הדיין המצויין סרב הגדול בתוהר"ר יעקב שבן צור זלה"ה והבירנו חתימתו בן מלאתי בתוב :

קמ"ז בקדוח שם המם . שאר על בני קהלינו קועמם . נתמלאה הארץ חמס . דוה בל לב ונמס . בתת קדם ובבל מרמס . שרו ספריית למהוי בעמת דשרעת . בוחבי ספרים תפילין ומזוזות עם ה' הלה ירדו לשערים לשערם ולהעריבם עם פורעי המס . בפעם בפעם ויותר מהמה מם שלא נראה ונשמע מימי קדם בארץ הזאת אשר בהיותה ערוכה . דשנה ורעננה . היו הלומדים בה לעטרת לבי ולצפירת תפארה . ותופשי התורה בבבוד והדר ויקר שגיא . ולויפי הנשנתה וסידור תיקוניה בשלם שבפנים בל הארץ בלו אליה להתלמד ולהתענג ולאבול מפריה ולשבוע מטובה . ויופיה ובבי עדיה . ועבשיו בעוונותינו נהפבו עליה לויים וחשבו מאויבים . ושרלו סוחריה . ומרוב לערם ודוחקם . שינו את חוקם . והחליפו מנהגם לרחוק מי שלא נראה בימינו בבלל פורעי המס ולתתו בית זרים לבזרים להנקם ממנו . ואע"ג דמנו דוחקא דלבורת פרלו גדרה . והפילו לארץ נזרה . אין זו דרבה של תורה . בי אדרבה היה להם לבבור לדחוק עלמם ולתת יד ולהחזיק ידי לומדי תורה ועושי מלאבת שמים . לולי ירחה ה' בעוניים .

ויניח לפי מרוגזם ומעוללם :

עתה בחנו לזעקת נפשנו שבר החומלים הנלחמים והנלחמים חברת הסופרים הנ' לשר עלתה לפנינו ובקשו ממנו לבתוב על ספר חקה ולתת בידם מה יהיה משפטם ודינם שהם חייבים הם לפרוע חם עם שקבל שם אין וכביוון בי רע עלינו מאד מעשה ולר לנו מאד עליהם . בחנו לבאר על הדין ועל החמת משפטם ודינם . ונען ונאמר בי קלת מהם שהם תלמידי חבמים דהיינו שהניעו לגדר לשר נבלו רשעונים לת"ח בדי ליפער מן המם דהיינו שיודע ליתן בתורה ובבוד מקומות התלמוד מבין מדעתו ובפסקי ההלבות . ורחי לבוב זה אין לריך לפנים רפטורים הם ותורתם חומנותם

מיקרו כשאר ת"ח · ויותר מהמה שהרי שאר ת"ח יש בעת שהות פונה מעסקיו חוזר לעיסוקו ולומד קדיר מיקרי כהכי תורתו לומנותו לע"ג שיש לו מעט לומנות ומשא ומתן להתפרנס בו כדי חיוי ותפילו יותר מכדי חיוי כל שלא להתעשר מיקרי בהכי תורתו לומנותו כמ"ש כדברי הרמ"ם ז"ל וכמו שהקדקו מדבריו וביארו כהם המחרונים זלה"ה · והגם שהם מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה בחומנות של רשות בחותם שעות שהם פונים מלימודם לצורך עסק פרנסתם מ"מ שפיר מיקרי תורתם לומנותם . כ"ם שלו שלפי' בשעה שהם פונים מלימודם הם עוסקים במלאכת שמים לכתוב ספרים תפילין ומזוזות ודלי הוי דתורתם לומנותם מיקרו בשעה :

והא לך לעטריכך שלא לקנת מהם שיוכיח מפולפלין וחיכון מובהקין ומוחזקין להבין מדעתם כרוב המקומות · ונעמר דלפילו הכי שהם מתבדרין במלאכתן ויודעים לעשות ולכוון בפירושי המקראות וקנת הגדות ושטחיות הדיוטים והפסקים בהכי קנו להו ליפטר לגמר שהם עוסקים במלאכת שמים · ועל הדיוק שהביאו בגמרא מן הכתובים לפיטור ת"ח מדבקיב מנדה כלו והלך לך שליט למרמת עלייהו בתכו הקוסקות ז"ל לך שליט למירמת עלייהו לפי שהיו עוסקים במלאכת שמים בכנין כ"ש שכן נמי חין להטיל מס על לומדי תורה ע"כ · הרי מכאן רחיה דעל העסק שהיו עוסקים במלאכת שמים והם מתבדרים במלאכתם וגם יודעים ומבינים קנת בפירושי התורה והאגדות וכיוצא דומיי פטורים הם מלך המדרש הוא העיקר שלא המעשה :

וביוצא בכ"ר דחיכו להרב המוסמך מהרי"ט לחלון ז"ל בתשובה סי' ע"ה שפסק מעשה על מלמד תינוקות אחר שנשתל עליו שהיו כנדר ת"ח המובהקין הנ"ל ועכ"ז פוטרו מן המס מהטעמים הנזכרים שהוא עוסק במלאכת שמים וגם הוא מתבדר במלאכתו ויודע קנת בפירושי המקראות והאגדות · והכריח כן כדאיתא ברורות מהגמרא יע"ם · ומאחר שפיטור הסופרים ממשא מלך ושרים הוא מנהג ותיקין ורחוי לסמוך עליו ולחזקו כמשמרים לך ימוט ושוב אין להדחר עליו ולומר שמאליו שוקבע ויעמד כעל סדין מקום לחלוק ולומר שיכולים הקהל לומר עד כאן סבלנו מכאן ואילך לא נסבול . וכמ"ש בת"הד סי' שמ"ב בשם המרדכי שהביא תשובת מוהר"ם ז"ל וז"ל · על אורות המס כל מה שמרויח בו אין מאלו הן מאלו אחרים חייב לתת ממנו מס · ואם עד עתה נתנו שלא לתת מאליהן יכולין לומר עתה ע"כ שכלנו מכאן ואילך לא נסבול עכ"ל · ולמאי דכל היכא דנתנו מאליהן יכולין לחזור כל זימנין שירצו ולבטל מנהגם בטענת ע"כ שכלנו וכו' ושאני במנהג שהם שתין לו יסוד מן התורה ואין כיח שלא משום שכלנות . אבל מנהג ותיקין כזה שיש לו סורם וענף מן הגמרא ומן הפוסקים כמו שהוכחנו ודלי רחוי לסמוך עליו ואין רחוי לבטלו כלל :

ומעתה זכינו לדין שאלו הסופרים פטורים הם מכל מיני מסים ותרגויות כל שהם מתבדרים במלאכתם לעשותה בתמונה וכירות שמים וגם קובעים עתים לתורה מלבד הקביעות שיש לכם בבקר אחר תפלת השחר שהולכים לת חכמים להתחתם כשגר חורן כיוצא בלימוד הגמרא · ולרוב פעיטות עניו זה כדברי הפוסקים דלשונם ותחרונם

מקומות אין מספיק לך דניכו להתריך · ושומע לנו ישבון בטח ושלון . ובכל שרי יתלונן · ובלבד שמכאן ולהבא ירקדקו על עצמם לפנות לתלמוד תורה קנת מהיום ובכל עת שהם פונים מעסקיהם · ולרחיה תתמנו · ותקומים החכמים השלמים הדיוטים המצויינים הרבנים המובהקים כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמוהר"ר יעקב לבן טור זלה"ה :

קמ"ח וס"ל נמ"כ ושנת רבותינו כ"ר שלפניכו זלה"ה פסקו פסק דין : זה טופס פס"ר שיש בו זכות לשרידים שאר ה' קורת · וז"ן החכמים השלמים דיוני ומנהגיהי ק"ק פלן יע"ה :

אחר"ש כת"ר ושלום קהלתכם הרמה כלתו כתורתו שלו להשיב על מה שאלו ממנו כת"ר בענין ת"ח שתורתם קבע ומלאכתם ערעי לפילו הם מוחזקים לעשירים שם הם חייבים כמסים ותרגויות שם להו · מן הריחוי לפי הזמן שרבו כמו רבו בעלי לב רע המתקנאים בכבודם של ת"ח המוספעים קנת ותומרים מתי יחסנו לן רבנן לירותו קרו לדידהו תנו · ין לנו להשיב על ענין זה ולדבר כי ישמרו לבבות עלמם הם דורשים ושם לך ידעו ולך ובינו שמחריבי עולם הם ועליהם נאמ' כל מבטלי תלבו מוך לל הקרי מבטלי לך מבטלי שהם גורמים לתורה שתסתלק מישראל ת"ו ותוגרת שק וכ"ק יוכלת מהר תורב ומכרזת ותומרת הוי לכם לבריות מעלבונם של תורה ולא קודם ושרש מעוני ומדוב עבודם . הוי לעוניש שכך רוצות כני עליה המוקדים על דלקותיה הולכים ומתמעטים הולכים ודלים נעים ונדים כי בקשו תוכל למו ופרנסתם לבל תספיק ליבטל מתנת לך כי יטו שכמם לסבול עול מעם מלך ושרים . שכל לבל שהי הממת נעדרת וגם מפני הכבוד שלו מעלים זכרון מם שכתבו קדמונינו ז"ל על ספר · תלמוד ערוך ים כידועו · כתב הרב המאכיר בסי' רמ"ב בפרק קונם יין שמר רבא שרי ליה לעורכת מרבנן למומר לך יהיבנא כרגא דבתיב מנדה כלו והלך לך שליט למרמת עלייהו · ול"ר יהודה מנדה זו מנת המלך · כלו זו בסף גולגולתא · והלך זו תרגוסא · ובפ"ק דבבא בתרא גרסינן רב נחמן בר יצחק חסדא רמא כרגא מרבנן ת"ל רב נחמן בר יצחק עבר מר תרגוסיתא ותרגבתיה ותרבתוכי וכו' ומייתי קרא דלעיל · ופי' רש"י ז"ל מנת המלך זה מנכת מסים שהם מטילים על בני המדינה . תרגוסי עיטורי תכוסות ובהמות מידי שנה בשנה · ולדעת הרא"ם ז"ל דהכריח ליה מעובדת דבובא דחיתא הסם · ומדאמר רב נחמן בר יצחק עבר מר וכו' שמ' שת"ח פטורים מכל מיני מסים וקסחורות המוטלים על הסבור בין הכותנין בין שהוא קבועים · ולפי' לתר המלך שיתן כל אחר כסף גולגלתו ומעשר בהמתו פטורים הת"ח · ובתשובתו זלה"ה כתב בשם הרמ"ה ז"ל שלפי' הסם הקבוע על כל היש ויש בפני עלמו חייבים הלבור לפרוע משלהם כדי הסם הקבוע על ת"ח ולפי' היו עשירים שביישראל חייבים הלבור לפרוע בעבורם שלא מפני עניותו שלא מפני בבוד תורתם · וכן כתב הרמב"ם זלה"ה בפי' למשנה פ"ד ממסכת שבות וז"ל הקילה התורה את"ח מן המלכות מן התרגויות והבסניות בחיל ומכים המוזהרים בכל היש ויש והם הנקרים בסף גולגלתא יפרעו בעבורם הקהל וכן בניו הסומות וכיוצא בהם ולפי' היו ת"ח בעלי ממון לא יקחייבו דבר מכל זה . ובבר הורה רבינו יהוסף הלוי ז"ל לשים במקום אחד שהיו לו נגוח

ופרדסים שקיל חייב כעבורם לגלפיס זהובים . ולמר שיפטר מתת כעבורם דבר מכל מה שזכרנו מפני שהיא ת"ק ולא"פ שהיא נותן כמה שהוא לפי' ענין שכיארנו עכ"ל . הרי מבואר היטב שת"ק פטורים מכל מיני מסים ולפי' יהיו הם ת"ק נתפסים בידי גויים שנוכין מכל הטופל בידם שזו יש טענה חזקה בפני הקהל מה בידינו לעשות כיון שהגויים נוכין בעצמם מכל אשר ימצאו ויזדמן לפס . עכ"ז חייבים הגבור לפרוע כערם וממעמעות לשון סרב מורה לדקדוקו הרמב"ם ז"ל נראה שפטור את"ת לע"פי שלינו מופלג כ"כ כחכמה הלזה כל שהוא מוחזק כדורו לת"ת וקובע עתים לתורה כשהוא פונה מעסקי פרנסתו ומכין כרוב מקומות הם"ק ופסקי הגאונים . הוא שנקרא ת"ת לענין לפטורו מכל מיני מסים כנז' וכמ"ש כתשובות הרמ"ם ז"ל . הרי שני עמודי שתוך אשר כל בית ישראל נכון עליהם מקיימים עם כמה רבנים וגאוני עולם לפטור את"ת מכל מיני מסים . ולא מבעיא ת"ת שהיום מופשעים הלא גרעי מינאי הדורות . הלא לפי' שם מופלגים בעושר וכבשים כרמוכח כשהוא עובדא דר"י הלוי שכתב הר"מ כמז"ל שם פטורים . והרופא ליחנק וליתלות כשהוא עובדא דכר חמת דרב פפא קבל כרגא דכולהו שני ומשמע דכר חמת הוא יהיב כרגא . הרי הרב המשכי"ר ז"ל תירץ שהגבור היו פורעים כרגיא דכר חמת . וכיון שמצא כו רב פפא דכר טוב קבל כרגיא דכולהו שני כדי שלא יחזיק כר חמת עוכא לגבור שפורעים כעדו . ומה לנו להאריך עוד בדבר שהוא מבואר ומפורש כפסקי הגאונים והתרומים . ויעיין המעיין במוהר"י ן' חביב סי' ק"מ ובמהר"מ מטרלוני סי' כ"ז ובמהר"מ גלנטי סי' קי"ו ובמהר"ם אלשיך סי' כ"ב ובמה"ר יוסף מטרלוני סי' כ"ט ובמה"ר שמואל די מדינה סימן שס"ז ובכמה מקומות . ומשעקם דרכיו ורואה לבטל דברי כל הגאונים והרבנים הנז' ושאינם נזכרים . לומר הלא משונאי קורא ונפשו מגואלה שאפי' גוים שבל דקוסיסם גנובות מדת החמת והקרוב מבבדים מזכיסם וכומרים' וקופריה' שכל העוסקים מלאכתם קבע וקובעים להם תכויות בשוקים והרופים אחר קונים שהמדומים לאשור חיל ולכנוס הון ולא בבדי פרנסתם כרי שיתפרנסו בכבוד עם קורתם . ודאי חייבים . שכל המתחדלים כשקראי למנות להם ריוח לפרנסה כרי שלא להשליך עצמם על הגבור להתפרנס מהם לפוסיף עול על עולם . לזה לך בבור תורה יותר מזה ופטורים מכל מיני מסים כנז' לפי' שם עשירים בתכלית . והגבור המשבולים לזה הענין ודנין את לומדי התורה לכף זכות ודאי הם מחזיקים במעוזה וזכות זה מוקנם לרחמים לפני כל חוביהם וינן כעדם מכל לרע ולוקה . ומתפעל ופוקה . ולו ה' יתם את הברכה . זו לזו שמוכה . כיום את נפשם ונפש החתומים שם פ"ת וע"ת כשדר ודבר משם של רשעי המעות שנת כי מהבה"ת ה' יתקם נפ"ק וחתומים עליו כמוהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה . וכמהר"ר וידיאל הכרפתי זלה"ה . וכמהר"ר מנחם שרירו זלה"ה . וכמהר"ר שמואל הכן הנקן זלה"ה :

עוד בחדר השני משנת התס"ת נכתב שם"ד יחד כיולא בזה שם פ"ת וע"ת בתרוכם בכמה דיוות את יחד ושנו שם עמנו ואת יחד חיננו שם . וחתומים עליו כמוהר"ר וידיאל הכרפתי זלה"ה וכמהר"ר מנחם שרירו זלה"ה לזה היום לחתום לז בימי חולין יחד כו כתבתם כיושיבה של מעלה . ובעוד היו חתומים כמהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה . וכמוהר"ר שמואל הכרפתי זלה"ה ועוד הוסיפו לחתרו ולקיימו כמכנחתם יע"ל וחתומים עליו הרבנים כמוהר"ר משה טולידנו ז"ל . וכמוה"ר לפרים ן' הלבתז זלה"ה . וכמה"ר יוסף כן כחתית זלה"ה :

ליקבה"ן עטינו כמעיל קנאת ה' לכלות לעזרת ה' כנבורים לתקן מעוות ולסרים מכשול מדרך עם ה' הלא . ועין רעינו הלקול ומכשול גדול ככבי קהלינו יחד מידי פעם בפעם נוזרים גזרות ומעולים מס על כוחכי ספרים תפילין ומזוזות מס שלא למשל היה לשחת לת שמותם על שפתם ולהעריכם ככלל כמשא מלך ושרים לפילו כזמן שהיה לפס רחב יר ורחו כותבים ספר תורה כסך הקנ"ס ותפלין כסך ל"ס ומזוזה כסך כ"ת וחין עוסקים כמלאכתם כתמידות . וכ"ש בזמן הזה שמס"ת נמכר כסך פ"ס ותפלין כסך ת"ס ומזוזה כסך ק"ת וחין קונה ורוב ימיהם יושבים וכטלים וכמעט ירדו לשערים . חוי לעיניהם שכך רוחות העוסקים כמלאכת שמים וירדו פלחים עומדים כדלי דלות . ולא די להם לערש ותמרורם שהושלך לחת לרגם ונפל נזרה על תורה וחולל ככודה הלא שהם נמשרים כיד גוים זה רודה וזה מרדה לשלול שלל ולבוז כז שכ הכ מנדה כלו ושלך תת קדש מרמס כיד פחות שכהדיוטות . אשר ע"כ קמנו הנו ח"מ ונתעורד לקנאת ה' כ"ם כגזרת עירין פקנמת שמכאן והלאה לא יזכר ולא יפקד שם שום אחד מהעוסקים כמלאכת שמים הנז' כשום הערכה וכשום הטלה ולפי' הלאנזיו"ל אחין שום מנוס ומפלט ממנה וכל המעכיר עליהם את הדרך כין יחיד כין רבים הרי דינו מסור לשמים ולנחנו נקויים . כי כמה פעמים הזהרנו ותהרינו כהם כעל פה ונם כמכתב לאמר שזה לימור גדול ואין לנו לקעלים עין מזה . ולא יהיה לנו העון הזה לפוקה ולמכשול . ולנהוג כמנהג אשר היה מימי קדם קדמתה כזה הלאנזיו"ל ולא יהיו נתבעים כשום עול והטלה כלל ולפי' הלאנזיו"ל . שנם כימים שעברו שהיו פורעים לוקה מידו שנה כשנה . ולריהה ע"ד אמת שהם פטורים מן הדין ומן המנהג ח"פ כר"ת סיון התפ"ב ליצירה עכ"ל . ותתומים החכמים השלמים הדיוטים המצויינים כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה . וכמהר"ר אברהם אבן דנאן זלה"ה והכרנו תתימותיהם :

ק"נ ום"ל נמצא כתוב וז"ל אלה דברי דוד החחרונים יתו"ר נפי"ם וקר"מה כי מי הביאני עד הלום לדבר דבר . ומי התדם אשר יכוה אחרי המלכים החלה העליונים למעלה חילין חילין ינונן נטורי קרקע דיוני דעור"ה להם לברם ניתנה הארי"ם שמטבעם יופלח וככל העולם ריחם נודף :

האמנם הנה קול שועת בת עמי שמעתי מעירת תמרים קדרתי שמה התזיקתני בשמעי את מכות האדון החיה ואת תחלואיה כי סוחזקו ישראל לעבור אדעוריותיה אדבתוכי . ושרו תכיתיה למהו כספריו"ל ומנהה בלו וסלך למרחק עלייתו כדור הרע הזה שועלים קטנים מחכלים כרמים היושבים על הסדיר ככרם כרם הלמו"רה לה ועלה על רלפס . ספרי תורה כי חולנה תפארתך . הוי לדור שבך עלתה כימיו וכחרו מות מחיים ובבל יום ויום כת קול וועלת ותומרת הוי להם לבריות מעלכונם של תורה . כי ע"כ רלפס רלפיתי את עוני עמי אשר מצרי"ם לוחצים אותם שמעתי ותרגז בטני מקול מלטי הנבורים אדיריהם מתרוממים המה הנבורים לאשר מעולם היושבים רלפונה ומי רלפס נדולי ישראל יולפים ולא יצא כי כל הכריהם

כנחלי

כנחלי קם וזקוקין דמורח וכעורין דלשמ וכל השומע
פורס על שמע ויעקב ושחק שמעון ורעוי לשפוך
קולה ומלקין על לא עוכה השמועה כי על כן הציקתני
רוח בעני להניף לת ידי בעטי והניף הכהן לותם לפני
ה' בסרק העודף:

הלא כה דברי · מי הלים הירה לת דבר ה' ויחר
לל דבריו ויעיר לזן לשמוע בלימודים לימודי
ה' ורב שלום בניך וגזרת מלך קיק דלך שליט למרמת
עלייהו וקול המון כקול שדי כדברו שפי"ר נזרתם גזרת
יהלו"ם ודברי חכמים כדרכונות וכמסמרות נטועים ·
ומי הוא זה ויזם הוא בזוזי דבזוזי לשר יקברך בלבבו
לומר שלום יהיה לי · קטיעת שלם · וקול ה' בכח קול
ה' בהדר לוזן שמעה על הר סיני לך תקור מן הדבר ·
ולהים לשר ללה לו עברת וזעם ופרה · והנני כח כרשות
כ"ר של מעלה בכח המקור בידי · נרינה וחרמנה בכל
מספטיו ובכל תקציו · בכח השכינה לשר בכותל
מערבי · ובכח לבי לבה להרן בהנה וכל תקיפי לרעה
דישראל · ויהיו על רשעו כל קללות שבתורה לורו מרוז
כי לא באו לעזרת ה' לעזרת ה' בגבורים הלך ילך ובכה
נפש משך הזרע זו תורה וזו שר"ה שבר על שבר ונשחה
על לנחה יחדיו ידוכקו מריבות לסיפיה מדרי"ם היא
לעון כל יכון בלרן עפר לחמו קברם בקיומו לעולם כי
דבר ה' בזה ולת מלוקו ספר הכרת תכרת לת ה' הוא
מגדף:

קול ה' על המים לל הכבוד ירעי"ם לבל מלן
דלבים הלי מידה ויט שבמו ויהי למ"ם עוב"ר
ולכבוד עלמו יהיה דורש כשיעורי"ן וחלילי"ן דרבנן
וחן זבח שחוט לפונם הטיבו לשר דברו וכל השומע
ילמ"ק · הנה שברו לקו ופעולתו לפניו כי כרוך הוא וכן
זמר נעים זמירות לעושיו שלום רב לשוכבי קורקף ולין
למו מכשול וקיים ליה כדרבה מנ"י ושברנו שיפת דבריהו
בשלום · ה' יברך לת עמו בשלום · הנני נוטה שלום
כנהר שלום · וכנחל שוטף · פי המדבר לכבוד הקורה
ולומדיה רב קטינה דישרעל דבקותי מבתת שיעוריה
בשליחותיהו דרבנן תקיפי לרעה די ירושלם ותלמידיהון
לשר על מקומו שולף · כעבד ישחק לל וכשכיר פעלו
מקוה ורודף · החותם בשלהי תמוז הקפ"ג בס' הנני
נותן לו לת בריתי שלום עכ"ל · וחתום החכם השלם
והכולל כמהר"ר דוד הכהן זלה"ה · והכרנו חתימתו ·
כן מלתי כתוב:

קנ"א לפי שגרחות שערוריה כמוכרי הקמח ·
ורוב הקהל כולם לוקחים קמח מן
השוק ומתלונן חולה יתירה כי ים מהם שמערבים
קמח גרוע בקמח יפה ומזכני ליה כערך היפה ·
ונשתרבב זה כי היושבים בחנויות כמה מהם הם נערים
המנוערים לשר לין פחד חלהים לנגד עיניהם · זלת
ועוד שהם מכריזים כל היום וקרלן זה לל זה להמשיך
לליהם הלוקח · בלופן שהלנועים נחדלדלו · זלת ועוד
שכמה מהם הולכים וקונים קמח מן הריקניים ומוכרים
בשוק כרלונם · כי הלגרדמין לינו עושה שער כי לם
על הקמח הכה לימכר בשוק כמשקל ולל הניקח
מהריקניים · ויש בזה חונלה גדולה לללקוחות · ועולל
מנהון שהקמח הפחות והזיבורית של כל השבוע מניחים
חותה לשבת מחמת דקפלי עליה זכיני · לשר על זה
פקחנו עינינו וקלנו קלנה הנונה ומנינו שנים לנשים
ממונים ע"כ הדבריה הנז' לפקוח עין עליהם · ועל
שלר דבריה כוולה בהם · ככל לשר ירלה בעיניהם ·

ולקנוס ולענוש הטובר על כל חלק וחלק מהחלקיה
הנז' · והסכמנו שכל חנות ובכה ממנה המחונה שתי
ליטרות ככל שבת לעניי העיר בעד הרחקת המעוות
וקרמת המכשולות · ולרלים על רבר לחת ק"פ בס"י
לקדר הרלשון הק"ט לזיהרה עכ"ל וחתומים החכם השלם
הדיין המצויין כמוהר"ר יהודה ן עטר זלה"ה · והח"ם
הדיין המצויין כמהר"ר שלום שרעבי זלה"ה:

קנ"ב וס"ל נמ"כ עור רשינו קלת עול כמוכרי
שמן וכוריה ומחלה ודבש להריה
מכשול נגד הרבים · פקקנו שיגבו המחונים הנז' לוקייה
קרומת ככל שבוע מהיום ועד משך השנה · והיה זה
בזמן הנז' וקייה עכ"ל · וחתומים ג"כ החכמים הנ"ל:

קנ"ג וס"ל נמ"ך עור פקקנו שיפרע דוד מרלימנו
שמינית לוקית עזר ככל שבוע על
החלמקרוד שמוכר וכך יפרע עד לייר · וחתום מורנו
הרב יהודה ן' עטר זלה"ה לכר · והכרנו חתימותיהם של
החכמים הנזכרים לעיל כן מלתי כתוב:

תקנה למעט בהולחת תקנים

לפי שרבו משחות ומעמסות על קהלינו ממשך מלך
ושריט וקלרה יד הקהל עד מלד כי נוספה נחלת"ן
כיוקר השערים כל מין ומין בחשלומי לרבעה וחמשה ·
וכן החכמנו החכמה נמו' שמהיום הזה והלחה לין לשום
לבי הכלה וקרוביה לעשות רכל"ה לתקן לה כימי החול
ולה כלול שבת · כי לם כיום שבת שחרית יכנס החתן
לסעודה בביה הכלה בכלל החוכחים שם הוא ושני
שושבינים · וכן החלמריגי"ה מכלן ולהבה לה תזכר
ולה תפקד כלל · כי רלינו כה השחתת ממון ללה לורך ·
ועטרות כלות הנקרת לילכמ"ר מלבד שהוא מן הדין ·
ולינו גוזרין מכלן ולהבה לה יזכר ולה יפקד · וכל לשר
יריס לת ידו ולת רגלו לבטל שום פרט מהשלם הנז'
מלבר שיקרל עבריין על החכמת הקהל ענוש יענש
כפי רלות עיני הקהל דלה להשניה · והיה זה בשבעה
בללול שבת הקפ"ט לזיהרה פה פ'לם יע"ה עכ"ל ·
וחתומי' החכמים החלמים הדיינים המצויינים כמוהר"ר
יהודה ן' עטר זלה"ה · וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה
וכמוהר"ר שלום שרעבי זלה"ה והכרנו חתימותיהם:

קנ"ד וס"ל נמ"ך וז"ן עור רשינו כעוניינו כמה
הולחות שהינם הכרחיות שמוציהים
במזמוטי חתן וכלה ללא לורך · וגם רלינו לקקל המחילה
מדרך עמנו לבטל לינו הנהגה שלא כרחוי ולא כרת
משה וישרחל לכן החכמנו החכמה גמורה שמכאן
ולהבה לה יהיה שום תקיי"ל · כי לם ביום שני בשבת
החתונה בנהוג · וליום שני בשבת שלחרינו לה ישלחו
לביה הכלה שלחיניי"ם כלל ולה תהיה תקיי"ל · גם
החלחיניי"ם הנעשית בליל מולחי שבת לה יזכר ולה
תפקד כלל וכלל · ובליל שמוליכין הכלה לביה הטבילה
לה יוליכוה בתחילת הלילה רק בעת החלמודי"ן ילכו
עמה קרובותיה בנענע ואחד מקרוביה עמהן · ומשם
יוליכוה לביה החתן ושם תקבעו · עוד רלינו לבטל
השושבינין כי לם שני שושבינין יהיו עם החתן ולה יזכר
ולקייה כל דבר חתמנו פה בעיטור רשתון לתשרי שנת
פרו"ת לפרט הלוף הששי עכ"ל · וחתומים החכמים
החלמים הדיינים המצויינים כמוהר"ר יהודה ן' עטר
זלה"ה · וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה וכמוהר"ר
שלום שרעבי זלה"ה והכרנו חתימותיהם:

קנ"ה טופס תקנה שהתקינו כ"ר י"ן על שלוחי
ארץ ישרחל תוכ"ב וזה נוסחה:

לפי שרגילו לנהגו כ"ר תקומים להריס מכשול מדרך עמנו ק"ק קהל פ"ם יע"ק נתוועדנו והסכמנו הסכמה נמורה במעמד הקהל להתנהג כה מסיום הזה והלאה דלא להסניס · שכל שליח מצוה לשר ילא פם פ"ם יע"ק לקבץ נדריס ונדבות הן לעיר הקדם ירושלם תוכ"כ הן לחכרון הן לנפש ת"ו · תכף ומיד בכותו כשכוע שלחר הדרשה נשנם מתנינו כ"ה ושלר ק"ק וכל מנהגי עם קדם והנזכריס והסמשים לנפש כל לילה ולילה בהלמלמ"ח לנבות לו נדבה לשם ולזכות שולחיו מן הכתים ומן החלרות מכל לים ולשם מכל כית וכית ומכל שכונה ושכונה לים לק נשדר ולהכריח ולעשות לכל ק' וק' לפרוע כפי מה שירלה לקהל שילטרך לפרוע כל ק' וק' · כי כך היה הסדר והמנהג משניס קדמוניות עם כל השלוחים לכן מכלן ולהבא נתנהג כן ולין לנו לפסוק עם שום שליח שום פסקה בשום לופן כעולם לומר לך ושוב וכשובך לשלוח לנו חייבים לפרוע כ"ך · כי רלינו יולא מזה מכשלה גדולה ולא תהיה לנו זה לפוקה · שלא נשתדל לנבות נדבתו מיד ולא תפסיק מוטב ולא לא תיסר בעיני השליח נוסיף לו כדה לדרכו לפי מה שהוא כדם ולו לא מידי · לך בזלת יקוקו לו להתלכסן בהכסנייה לפי ככודו וכבוד מקומו כל עוד שעסוקים בנדבתו ויפטר לדרכו לשלום והיה זה שלום · בלייר שנת התפ"ח יע"ל לינירה פה פ"ם שלים וכוננה עליון עכ"ל · וחתומים החכמים השלמים הדיינים המצויינים הרב הגדול מ"ור כמוהר"ר יהודה ן' עטר · וכמוה"ר שלום ן' שרעבי · וכמוהר"ר אברהם ן' עטלל · וכהה"ר שעריה הפלאלו · וכהה"ר יעקב ן' מלכה · ואחריהם כל יתרי לב חכמי ההסגר כהה"ר בנימין ן' סמחון · וכהה"ר אברהם ן' עטייה · וכה"ר יצחק ן' עטר וכהה"ר מרדכי לבע · וכה"ר יוסף ן' מלכה · ואחריהם יחידי הקהל כה"ר משה ן' מלמלן · וה"ר משה כרהוס · וה"ר אהרן ן' שרון · וה"ר שלמה ן' שמואל · וה"ר יוסף לוי · וסברנו בחיבת הרב וחתימתו ודיינים · כן מלאתי בחוב בכתב יד החכם השלם הר"וס בהה"ר רפאל עובר אבן צור זלה"ה · שהברנו בחיבת ידו · על זה אנו סומכין ולא על תקנה הל' ס"ם הל"ח הכתובה למעלה קימן קל"ז כי זה היה העיקר עד כה משיח ברקנו בכ"ה ר"ר :

טופס תקנה על עניו המס

קנ"ו בראותינו אנו כ"ר תקומי' רוב התלהות החולפות ובלות על לחיבו ·

לנשי גשולתינו קהל פ"ם יע"ק בכל יום הב הב · בסף וזהב · ובלתה פרוטה מן הכיס ורוב בעלי בתים מתמוטטים ויורדים מנכסיהם ויורל ישראל עד מאד עד שנשארו שנים ושלשה נרנרים כרחם לחיר וכח הסבל לחד מהם לרוב הלחן זה מרחק לו נשאר כלתי לם גויותיו · ועל דבר המס מלחה החרן חתם · כי קלת מבני כריות ים להם ע"ק ענלוית שהם נשענים עליהם כי שים וכי סיג להם עם התלמוד"ן ופורקים מעליהם עול לבור ולינם רולים לפרוע מם בכלל הקהל י"ן · ולף לם בלולי מקבלים עליהם לפרוע מם · הם מוכנים כפי רלונם למחלה לשלים ולרביע ממה שהריבים לחת בכלל הקהל י"ן כפי ההערכה ולין פונה פה ומפלפל כי הלולי יפרעו כפי רלונם · חשר לסיבה זו מקילים מעליהם ומכבידים על הלחרים כיותר ויותר משך ככר · זלת ועוד לחרת כי הרבה מהבני כרית כורחים ונשמטים מלפרוע מם על פי פנקסים ועושים

פרידה"ק וקטעה"ק וכרומה לזה הכל לקהל מן קלת ולהבכיר על קלת וכבל זלת לל שב לפו יקברך מעל עמו יסריהל ולין מונן מרחם כי זה רודם וזה מרדה וזה עושה בעברת זדון . ולנו לים ולים עיניהו · יקל עול הגלות מעלינו · ויאמר די לצרותינו כי"ר :

אשר על כן בהקהל לפנינו כל רלשי הקהל י"ן ויספרו לנו לת קול הקורות לותם בעניני המס · ובנשו דבריהם בחזנו לנחנו כ"ר תקומים · ורלינו להתן תקנה ישרה · וקודם כל דבר נזרנו בנזירת עירין פתנמ"ת ובמימר קריטין שכל הקהל הדרים פה פ"ם כל הנקרה בשם עברי יטה שכמו לקבול בעול לבור בקטן בגדול כל לחד לפי כחו והונו ולפי ממונו ולין לשום כ"כ ליטען על שום מכו"ן ולא על שום ענלי"ה כלל · וכל מי שירלה לפרוש מן הלבור הרי הוא מובדל מהקהל הגולה · שכל נזרנו בשילוח דרבנן דלא מבע רמ"ח · גם בכלל הנזירה הנז' שלא יהיה פירעון ונביית המס כי לם דוקא ע"פ פנקסים ולא בפרידה"ק וקטעה"ת · ולא ע"י קרקעות ולא שום מין לחר שכל בכלל הנזירה הנז' בהסכמת כ"ר ובהסכמת כל הקהל י"ן . ותנתן דת על ככה בסוקים והרחובות על כל מ"ם בהרועה ובקול סופר · ובכן הסכמנו על יד הקהל י"ן לבדר שנים עשר לנשים לטעריך הפנקס לכל הדרים פה פ"ם יע"ל בקטן בגדול . ולופן ההערכה עז"ה שכל חלק חלק לוקיות מעות ושלטל נכסי וחשוב כמו חפלים של כסף וזהב וכדולח ולכנים טובות יפרעו רכיע לוקיות לכל חלק לוקיות · ולקרקעות ושלר שלטל יפרעו שמיני הלוקיות לכל חלק לוקיות · ומי שלא ירלה לפרוע ע"פ ההערכה שיעריכו לותו כי יזמר כי ככבדו עליו הרבה · לריך ליסבע בם"ת שם"ת בנק"ח · ולח"ך ינכה מההערכה כפי שבועתו לשר יסבע לחר שיסדר נכסיו כדרך שמסדרין לבעל חוב · גם הסכמנו שהפנקס שיעריכו עתה הי"ב לנשים ינבו עליו המס מסיום ער ר"ח לייר של שנת תע"ז הכתה לשלום כע"ה · כל מין מס שיוטל על הקהל י"ן בין חדש בין ישן לא יגבה כי לם על פי הפנקס שיעריכו עתה · ולא יזכרו פרידה"ת וקטעה"ת ולא קרקעות ולא חדשים ולא שום מין לחר כלל ועיקר מהיום ועד ר"ח לייר הנז' · גם כל מי שיסבע כס"ת הנז' יפרע כפי שבועתו מהיום ועד ר"ח לייר הנז' ולא יקבעו לותו ליסבע פעם לחרת בתוך שנה זו כי דיו לעדו · וכל מי שיתן בתף סורדת זלת מרחם ועד סוף רשלי הממונה של הקהל שהוא הנגיד המרומם כה"ר סעריה להכון י"ן הוא והקהל י"ן בעלתם והסכמתם להעניקו ולקונסו ולנרוש לו הפסד בהלמכו"ן כפי מה שירלה להם ער שיקבל עליו עול לבור ויכנס בכלל הקהל י"ן לפרוע ע"פי ההערכה הן חסר הן יתר וע"פי שבועה וכל המושה בעול עם הלבור יזכה וירלה בנחמת הלבור בע"ה וה' ינחנו בדרך לחת וכל מי שימלא שבועתו כוח"ך לוך נשבע מקרוב מצלחה חדשים והנה יעריכוהו ע"פי לותם שבועה · ובלבד שתיסר לותה שבועה בעיני הקהל שהיא כראוי · וכל מי שלא ימלא לו קרקע ושום כסף יעריכוהו לפי מעשו ומחנו ולפי חיכוחו ולפי טיפולו · ולרחים על כל הרשום בכתב לחת חתמנו לקיים כל דבר פה פ"ם יע"ק כר"ח לייר שנת שלשים לנישן התע"ו ליצירה :

קנ"ז עוד נמ"ך בכתב הרב הגדול מוהריב"ע זלה"ה וז"ל · ומשום עת לעשות לה'

בחתי להעיר לזולת לבל יפיקו ממס שהכינו והזמינו לנכות בדרך פיסקא · לוי לעניני שכר רוקות . כי כיוס ג' שבוע שעבר כיון שנתקבלו הכינוניים והעניים בפעקא גדולא ומרה וכתעוודו כולם וכלו לקבול לפני על העול הגדול הזה · לז תקף ומיד הלכתי עמהם ללכת לל הקהל לולי לקבל מחשבתם ולהזכיר להם המעמר הגדול והנורא הזה שנעשה בימה בדרים ובמקות כיסיבה של מעלה וכו' ובכמה ספרי קורא שלעולם לא יבוא הממ בדרך פיסקא כי אם בפנקא המערכה כנסוב מעניים קדמוניות · ובהיותי בדרך הגיעו ספרדים שבאו לסולוך מלעניים לשר נקבו בשמות לתתם לכן יהיו דברי אלה מעי"ר לעזור לבטל מחשבתם ולהוציאה מלבם כי לסיפור גדול וש לדבר מפר עלמו · וכ"ש בגדר הגדול שנדרו על עצמם . והרי ים כיוס המערכה שהערימוהו ח"י לפנים במנהג · ומי שלא יוכל שלא המערכתו יסבא וקו לא מדי · ובכן חלוקי היה למחים חיים יבחה מזור בריחוקך והסיבך על כנך על התורם ועל העבודה עכ"ל וחתום החכם השלם הדיין המצויין כמוהר"ר יהודה נ' עטר זלה"ה :

קנ"ח וס"ל נמ"ד וז"ב עוד זאת לדרש מהלומדים לשר פעם בפעם נזכרים ונעשים

בפנקס שמם ומלאכת שמים נמכזה ונמק בעיני הכריות להיות ח"ו חולין בעיניהם.ומה גס רוכם כבולם ירדו פלאים וכלתה פרוטה מן הכיס וירקס הלוי עכ"ל . מוסריב"ע הכ"ל . והכרנו חתימתו · כמ"ך :

טופס פסק דין לחד ע"ע הנז"ל

קנ"ט לפני עמדו קהל גדול פורעי השם ותבעו שורת הדין שם יפרעו השם בפנקס

הפרוטות או בפנקס הלקוטע"ק · ולחר שמוע דבריהם פסקתי שדין תורה הוא פנקס הפרוטות כמו שהוא מנהג פ"שם תמיד ומנהג כל הקהלות שבמערב . ועוד שהכר ידוע הוא הקיבוץ שנתקבלו הקהל וחולקו שבעה ספרי תורה ונזדו בגזירות כמה נדויים וחרמים שלעולם לא יהיה זמ"ש לקוטע"ק · כי אם זמ"ש לפלו"ם ולכן נריכים לקיים גזירתם ולא יגבו כי אם בפנקס הפרוטות ושם נריך שנסה הפנקס החוא יהיו חמשה לנשים ירחי ה' ויניקוהו · ולפי שכל הקהל תבעו שורת הדין פסקתי שהדין עמהם ולריהם חתמתי · עכ"ל וחתום החכם השלם הדיין המצויין הרב הגדול כמוהר"ר יהודה נ' עטר זלה"ה :

טופס תקנה למעט בהולאת שמחות

ק"ם אחינו כיח ישרחל שמעו קבל מן שלוש עשלנה הסכמת כדי"ן ורחשי הק"ק

יע"ן עלה החר למסחיל די מחשיין נקולו וכני שרם רחשים כרחלו יסחוכו פ"יסוס . עליהם כח נעשודוסום ונב,דרו של הסכמה . כחיין שלנתה די כחנו ועמלו פ"ל עוין לילה לחיר . עמרחה מה תכון כלל ועיקר . וכדחלך שטופ"ן דלערוכה די לילה שב,ומעה . מעולם מה יובמחל גיר נ,חוז דנסה ולקרובות דוקא ועכיווהה לנלכלה לכנית הטהרה ויחני מעלתה כוהה חוו כ"חתה בחשחי וכלה חמים גיר בסיר . כדחלך חנסה עמרסוס מה יכרז"ו פל"ערכ"ה לה דלעורן ולה די מלחקי ולה די חלין ולה די חתה מסחלה . ולרית יחכו יערכ"ו עלה ס"י מרח ירקלו וולחד לזקנה מן דוך די כח יסכ"רו פ"לעורן היית תערכ"לחום בסכלתה ולה כתר . והחרס"י לה וטמע פ"וה חיד ירנב פ"וה . לחיין מחסיום"י מסחלת חרניב . והחרס"י כלו מה נמחלנתה לניר לנס חמים

להרים מכשול מדרך עמנו . וב,מיע די יקבלם פהחרס"י בחם' ובטחלו · ובטולן חיוחי ועתיד ליקן דין . ומה יכסו פ'לוס מן די ועטי קנס נדול די כיף ידהסר לב"ר · והה חנה מרח לוכ'רן לידה דינה מן סהוך נעמלו בזירה עלה החרס"י · ושומע לנו יסכון כטם . נלה המוקמים פה בכסלו שנת כע"ח ויחמר ליעקב ולישרחל מה פעל לל לפרט החלק הששי עכ"ל · וחתומים החכמי' השלמים הדיינים המצוייטם כמוהר"ר יהודה נ' עטר זלה"ה וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה וכמוהר"ר שלום לחרעי זלה"ה והכרנו חקי' כמ"ך :

טופס תקנה על הענין הנז"ל

קס"א עלא קיד קהל שלפקוק פ"י נכוחת

יסעיה ע"ה הרימו מכשול מדרך עמי · ופין מכשול שלה יל"ר כיף קהלו חז"ל יעשיה קהלו מכשול · ודינה החר למנהג רע ומר די כהן יועמהל פ'לעורן ופ'לילה לנ,ומעה די כחתה יסהדים יתוקהל עליה מנהג כהיפוך הוח חוקיות נהיכם לפוכר מנע ופוסור מעמום ופיסור הסהבלות כעריות . הן למה שנוע לכלה בעלמה הן מה שנוע לנשים היושבות עמה · והתורה לחרת לה תקרכו לנלות ערוה · וקהלו לסהדים קיוב המכיה לידי ערוה . ועוד לחרת תורה ולה תקורו לחרי לבבכם ולחרי עיניכם וקהלו לסהדים ולחרי עיניכם זו זנות · ועוד חמרו לבה ועינה חרי סרסורי הענירה ניהנו · וקהל'כון הוא די יחב יחרס פ'החר למנהגים רעים יבקהו פ'לעולם · בשיר די הוא רבה ובה יחב יעמיל רעון ועון ויוכון מסביב עונו מהעריות הוא די הוא רק"ל מין ופיקורוס ולה כה יזוויה דברי התורה ודברי חז"ל פ'חסהב ומינה רינה החדם'י ומעינה בחה מעשים רעים נמסכים מן החר לעניין וידוע בשיין יל"ר הין לו שיעור ועלה חטחין הוה לחר על כן לבשנו קנחה על דבר כבוד שמו יתברך · ועמלנה הסכמה עלה החרס"י כשיין מחיוכוהם"י שלעה בני חרס כה ידהלו ויכונו פורעים נדר · ולפסוק קהל ופורן נדר יסבנו נה"ם ונה"ם פ"י נדוי חרס שמחה כיף קהלו פלנמרה חוויה דרבנן ליה לית לקוחה · לחר על כן כה נעלמוכוס עלה קד קהלו חכמים הין מלקין עד שמחרין · ומנה עמלנה החרחה הקדיה חלה מרחה די הברחה והחר מנה להסכמה · ועוד פרדום' יום שבה קדם דברחה והחר מנה כחופן הין לך החרחה נדולה מזו עלוחה הוו וודעים כשיין דחבה כה נכונו מחדשים החר להסכמה בנזרה ברכה כשיין החרס"י כהר מה יועמהל לה מיסה ולה מקלסה . ועלה קד הן החר למנהגים רעים נריך לשרם לחריהם פחהל די יסחנג, בנחדם יכון מחרם לחר ע"ז לעקרה הן העולם כיף קהל לפקוק כי הרם תהרסם ובבר תשבר מלכוהיהם · עליהם כה נכיונו לבלתם לחילו די יכון מנהג ויעמיל החר לענין פ'לילה לוכ'רן הוו לילה לחורה הוו בנהלר ותחרך תמה שי נרחמה דלעזרה הוו דז'ל הוו נסה הכל בכלל הנזרה · וכן ג"כ חורה יעביוו לנערוכה לילה ב,מעה לפ'לר לחתן הין לידה יגרום לחתן הוו מה יגרום הכל בכלל הנזרה · נחיור כיף קולנה חמה'י מסגרת לבית הטבילה ותרז'חב לבית חכיה ולה כתר . וב,מיע די יעמיל ס'י הערמה פ'החרס"י חתה הוא בכלל הנזרה · ומן לילוש לנקודתם ב,מיע די יבתן עליה ת,חוז עלה החרס"י בכל חו כמקלת הוו כרך הערמה מה יכם פלה מן די ינקבלו לל חתן וחבי הכלה חו קרוביה ויכונו מקבלים עליהם נדוי כפי הדין מחתר

דיקנ,קווז עלה לנזרה הנז"ל · ומנור דלה יעטיוו קנס נדול די כיף ידאר לנה נלחין דלכה מה בקה ערלה לחד · מה בקה כקר מן הלד להקלקות · ותקה כול מן יחב"ר פ'למודלקע וג,מיע דיגרוס שי מוזנה הכל בכלל · קלקו חכמים ז"ל פ"ה דכרכות אמר ר' יצחק אמר ר' יוחנן אמר ר' יוסי כר חנינא משום ר' אלישזר בן יעקב כל המוכל ושותה ופס"ך מתפלל עליו שכתוב ושמר ושותי המלכה אתרי ביוך אל תקרי ביוך אלא נחיך אמר הקב"ה לאחר שנתנאה זה קבל עליו עול מלכות שמים · יעלמו ככולכם בלחין ואחד למנהג רע ומר אסר לה רלו אכותינו ואכות אכותינו נחויר פ'אחד אדור די קבל מנהג כדעות ס'י כני אדם כלה שוחר הר שלעה מה שנדו' כשהר נקפצה ופסה הנגע ורז'לע מוס קטוע וכשיה לדורות · והוא הלה לפיוטנים די בה יעמלו לילה בריה מילה בה יז'ו יעמלו ואחר למנוה בה יסבלו ואחד לעבירה וכה יבוא נמשבים אתריה כמה עבירות · תחלת כל דבר בשיר לה יאקו יין וכעדן הן כתבו הפוסקי' בלחין להזכיר אסדי המקום ותשבחותיו על היין מוקר · היינו אורה תכן לכוונה לכך להזכיר אסדיו ונפלאותיו מנור מה ייכון לליון פ'לוד · לבל קדה אם'י מה הוא גיר לנורך מלחויה · נחויר מלחויה מה תנעטלם'י בלשל בה יקולו לפיוטים משבוחיה בלה בחמעטוסה קנג,בלה מלחויה · ויקולקלו לפיוטים בה יכדמו פ'עוולה מנוהה בלה ונתלרו מלחויה ומה יקבעסה · זיולדם בלה יבוזו מלחויה בה יחלקו כמה דכרים שטיבולם כמשקה בלה בטילה · ובה יחלקו בתר מן השיעור דלתנוויזה בלה ברכה דשתוה ואחרונה זייאדה בה יחלקו לפ'וכו ולאלרוסקיטים בלה בטילה ובלה המוזון בלה ברכה המזון · אם"ך בה יסבה לחלל יבלאבו מלקלין סבעלנין סברלנין ומה מה יבליוום'י תפלה כלל · ותבוזלהום לסברך פ'י עלוד תפלה · ואם בלולי יבליוו לבם כל עמם ולה יערפ'י אם' בה יקולו פ'תפלה ולה אם תמנה לומר יבליוו מליה בה יסבקו הנחת תחלה ולא"ך הנחת הנפש נמנה הנחת הנוף חייב לל עיקר · ואם בן יוקלל עליהום ולותי המלכה לחרי נוך · ועלוד בין בך ובין בך בה יבן מלקיים בסה עבירה נורלת עבירה · לפיכך תנחנו חייבים לשמשלה די נרלוו פ'יהא ס'י לר מכשול ונרמוד עבירה בזוולוסה · עליהה ברוכים תהיו בה נכוונו נוזרים בנזרת ברכה בלחין האד למנהג רע ומר די האד לפייטנים די לילה לשמילה עמרו מה ויעמלו בתר לה בתחילת הלילה ולה בחמעט הלילה ולה בסוף הלילה בל ירחה וכל יחנה לה יזכר ולה יפקד ולה יעלה על לב לעולם מחמת האד למכשולות די קולבה · ועוד די האדבם'י כלמה יקמה גחויר קעודת קרשות ולה פ'יהא תקה ענין די קעודת מעוה כלל · עלה קיד ליה ירטשלמה מה תב'קן ס'י עדיין לה נכנס בבריתו של אברהם אבינו ומחזיל בה יקמה ערל · עליהה די יחב ועמיל לכבוד למעוה פ'עוולד דוך כוסות התרעלה די בה יעמלו קודם תפלה · ועמיל ואחד קעודת מעוה בפי בתו כיף יברז'ו לנהם מן ברית מילה ויז'וב פ'יהה כליה מנין די קבל לעמתך בנו די נכנס בבריתי ובתורתי ודאי יכון מקבל עליה שכר · נהם החוקמים בט"ז לשבט שנת למען ייטב לב"ם ולבניכם לעולם לפרט המלה החמישי מהלל השני לילדה בם פ'אם יע"ה עב"ל · וחקומים החכמים השלמים הדיוטים המלווינים כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה וכמוהר"ר שלום שרעבי זלה"ה ·

והכרנו חתימותיהם כן מלחתי כתוב :

קס"ב אנחנו כ"ר חקומים מסכימים כלין להלכה מה ינבלע נלויר רטלחין כמוזנה וכל נכונו נוזרים נזרת ברכה עלה נ,מיע די יכון מנלה הסור לחו"ה ועלה נ,מיע די יעמיל שי השתדלות לוו יתרם בהם' לכבוד האד להסכמה לוו די יתנאום עליהה ודי נ,ל יש'רי נון רחטל ישרים ודי ישרי ר' לוזלק יש'רי ולה יערפ'ו נלויר האד לשלוום וולה כתר · לליין הלחם מה כה יבבע נחלי מן די לו"ה נלויר מחמת לסיג,ל · ולהבר מה עליה סיג,ל · ומה כה יסמה בנחרס פ'לחם ויר'ל יחכול להבד נלויר בהם' יחכול לקמת שוליין רב'יסל ודי יתנאוו עלה האדם'י מה יבבע פ'לם מן לנלף למיה · ולריהה חתמנו בשבעה לקמוז שנת ק"ן לפרט סלף השני כפ'לם יע"ל והכל ס"ו וקיים עכ"ל · וחקומים החכמים השלמים הדיוטים המלווינים כמוהר"ר הרב הנדול יהודה ן' עטר זלה"ה וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה · וכמוהר"ר שלום שרעבי זלה"ה והכרנו חתימותיהם כן מלחתי כתוב :

קס"ג אנחנו כ"ר חקומים הסכמנו הסכמה נמורה כליין מן הליום לקודם מה ידב'יל לעבח יורו יקלב לריהה דלכהה חקה יבון ב'לקסו פ'י יודו בן בקרי לוו נלמי · ולנזהר מה יולו רשות יעייב לשי ס"ח לב'ור ויקלבלו · ואידה יעייב לשי ס"ח לב'ור ויקלבלו יעטיוו קנס בזונ, לה לנזהר ולה דלך די קלב · בלופן מה יקלב לעבח בעלמו די רבלח בהם' מה יקלב חתה יקבע לינ,לרה מסכקה · ולריהה ס"פ וקיים עכ"ל וחקומים החכמים השלמים הדיוטים המלווינים כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה · וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה וכמוהר"ר שלום שרעבי זלה"ה והכרנו חתימותיהם :

קס"ד ום"ל נמ"ך ו"ן כהלך מן דלבה עד מנ הסוכות יכונו ידבקו זו דלכבהם דכורה כל יום עלה סבה למרנ"ה ומה יסכהלהום ולפילו כע"ם ולויתה הסכמתינו כשהה בלה הת"ן ליליה עכ"ל וחקומים מופת סדור כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמוהר"ר יעב"ן זלה"ה וכמה"ר שלום שרעבי זלה"ה והכרנו חתימותיהם · כן מ"כ :

קס"ה בהיות שבימים ההלה נתחדשה פורענות שבהם הורמנה במאמר המלך יר"ה על לוזה יהודים מהקהלות פ' ופ' ביקוד יפרעו לור"ה כ"ך מכלי שיעזרום הקהל · וכן על קנת מקומות ובלשר דבר מלך שלטון ונלבדים ונפשטים ופורעים ולין עוזר · ורלינו שנקפשטה פורענות זו על כמה יהודים ומניע מזה היזק נדול ועון יעוב המקום הס הלנשים לשר ולה להם שם בלרן והם הנושלים עיקר עול הקהל שעל הלבור בפרוע פרעות מסים ותרנוויות כל ה' לפי ערכו · וכשימוטו ח"ו ויוטל עול המשה ככד על הענניים לשר לה ויכלון שתו · ועוד שבלשר נתפסים לוזה יהודים יעוטו ולין מושיע להם מהקהל כי כל לחד לדרכו פנה בלומרו מה לי ולדבה שלה נזכר שמי עליה · ומובהק שברלות הנשלרים כיוצה בהם שהולכת הנזרה ומתפשטת · כל לחד ולחד ימלט נפשו ללכת למדינת הים לו ליעוב לחד שלה חלו בו ודים · מה שלין כן אם היו כל הקהל מסוכפים בנרת היחידים הרו הם בלים ה' מכריס וכולם כה' ומסרו עלמם לבקש על עלמם לפני יר"ה ותפול החנקם לפניו חולי ויקל ורו מעליהם · לכן מלחנו החתומים הסכמנו הסכמה נמורה

בקלוף הרבנן דלא מכיר דמשמיה אמיתוס הזה והלא לתפ"ן
אם מ"ו ויטול לזה הטלה וקנה על לזה יחיד מפורעי
המס רוקח הרי זה כל הקהל שוה כה כין ללכת לקבול פני
המלך והסרים כין לפרוע ההטלה הזיק כל הקהל כאחד
ולא יפרע כה לותו יחיד או יחידים שהוטלה עליהם
כי אם מה שעולה להם לפי הערכתם בפנקס המס ולא
יותר: ולפי שראינו בהקבמה זו תועלת לגבור הקבמנו
עליה בגזרת כרכה הנז' לנהוג לותה מהיום עד סוף
וכו' או כל זמן שימסיכו לותה כ"ד והקהל: והיה זה
בעשרים יום לחדש לאב רחמן משנת תת"ן ליצירה פה
פ'לם יע"ה עכ"ל. וחקומים החכמים השלמים הדיינים
המצויינים כמוהר"ר יהודה נ' עטר זלה"ה. וכמוהר"ר
יעקב לבן לור זלה"ה וכמוהר"ר שלום לדרעי זלה"ה
והכרנו חתימותיהם:

קס"ו אנחנו כ"ר החתומים כלנו להניח מכשול
מדרך עם שלהי לברהם. לפי
שבימים שעברו נתקן מלפנים שהנשים היולדות לתחר
המטה לה תלבנה בערבוביה עם התינשים כדרך וכפרט
כשבנשות לבית עלמין תעמודנה מרחוק: וגם לה
תקדימו שום חשם לבית הקברות בעת הולאת המטה
לקבת על המלבות כמו שהיו עושים: ויהי כי לרבו
הימים חזר הנגע לתיקנו ונתקלקל הדבר ויהר ממה
שהיה כראשונה: לבן עלתה הסכמתינו שמבלן ואילך
לה תלך שום חשם לחרי המטה כלל להקדימו לבית
הקברות בעת הולאת המטה כלל: וכל העובר על תקנות
אלו ענש יענש ונושרו כל הנשים: ולרחיק על דבר לחת
מכשול לומן ולזהרה שהזהיר בולינת קדושת על זה
בפרשת ויקהל: ח"פ בחמשה ועשרים לחדש אב התל"ח
ליצירה פה פ'לם יע"ה עכ"ל: וחקומים החכמים
השלמים הדיינים המצויינים כמוהר"ר יהודה נ' עטר
זלה"ה: וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה: וכמוהר"ר
שלום לדרעי זלה"ה: והכרנו חתימותיהם:

קס"ז אנחנו כ"ר חקומים נוזרים גזרת נדוי
לומן היום הזה והלאה שכל הבהמו'
הנמכרים במקולין אין לטבחים לברוק הריאה עד שינבו
תחלה שבר הטבחות הדיינו חלי חוקיה לנקה ושמיניה
החוקיה לדקה ככל הבהמות הנשחטות ליומר במקולין
וכשינבו הטבחים שבר הטבחות ע"ה הנ' לריכין
להכיאו מיד בלותו יום עלמו ולכל היותר למחר ליד
אחד ממנו החתום שני ולא יאחרוהו יותר. הנה
בבקר יד חופת הדור כמוהר"ר יהודה נ' עטר זלה"ה.
וז"ל ולכל הפחות שבת בשבתו ולא יעבור ולריאיה תקמנו
כן כ"ל במקום השלם נקודות וקיים. יהודה נ' עטר
ע"כ בט"ו יום לשבט בשנת תשעים ושתיים לפ"ק בפ'לם
יע"ה וקיים:

קס"ח ויובן שבשתברק הריאה ותמלא טריפה
יחזיר הטבח מה שנבב בעדה בפי
מנהגינו שאין הטבח נוכח אלא מן הבשרות. עוד מן
קדמת דנה נגזר נדו"י אלא ישחוט שוב טבח בהמה
לבדו בבדיקת הבשין כיחיד. וכן לא יבדוק הריאה לבדו
אלא בשנים. ועבשיו אנו מוסיפין לחדש גזרת
הנדוי הנז'. עוד בכלל הגזירה הנז' שהת"ח השוחטים
הם עלמם וכניסו ידם בבשר בהמה לבדוק הריאה
ע"י עלמם ולא ע"י אלית אחר. וכן לא יבדוק הריאה לבדו
בט"ז לשבט שנה הנז'. קיבת נדוי נקוד עליה וכ"ל חרס
וד"ק וחכל קיים עכ"ל. וחקומים מופת הדור כמוהר"ר
יהודה נ' עטר זלה"ה. וכמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה.
וכמוהר"ר שלום לדרעי זלה"ה. והכרנו חתימותיהם:

קס"ט מן קדמת דנה נגזר חרם בכ"ר שלא ישחוט
שום לחד מהת"ח השוחטים שום בהמה
נקה לו דקה ביחיד דהיינו בבדיקת הבשין יחידי וכן לה
יבדוק הריאה יחידי אלא הכל בשנים מהת"ח הקבועים
שוחטים ובודקים. ועוד בכלל החרם הנז' שהת"ח
השוחטים הם יכניסו ידיהם בבשן הבהמה לבדוק
הריאה ע"י עלמם ולא ע"י אלית מהקלבים ומשריהם
ופועליהם בשום חופן. עוד בחב הת"ן נחקבה הסכמת
כ"ר אלא יבדוק הבודק לת הריאה עד שינבה שבר
השחיטה והבדיקה מהקלב בעל הבהמה. ושאין הקלב
רשאי לקרוע לחיזה ת"ח לחר לבדוק הריאה אלא לאותה
ת"ח הקבועים לשחוט ולבדוק. ואם יקרע לת"ח לחר
ויבדוק יטולו כ"ר קנס על הקלב ועל הבודק ההוא
למיגדר מילתא כדי שינבה הבודק ההוא הקבוע השבר
מוקדם הנז' עוד בט"ז לשבט שנת הקל"ב נתחדש החרם
הנז' ונחתם בכ"ר על שלש שבדיקת הבשין והריאה לא
תהיה כיחיד אלא בשנים מהת"ח הקבועים לבך. וכן
אלא יכניסו ידיהם הקלבים ופועליהם לבדוק הריאה כפני
השוחט אלא השוחט עלמו הוא שיבדוק. ועוד נתחדש
בהסכמה הנז' בגזרת נדוי ונתחמה בכ"ר על שלש שבל
הבהמו' הנמכרות במקולין שור או כשב או עז אין לשוחט
לבדוק הריאה עד שינבה תחילה שבר הטבחות מוקדם
דהיינו חלי חוקיה לנקה ושמיניה שלוקיה לדקה בכל
הבהמות אשר שוחטין למכור במקולין. וכשתבדק
ותמלא טריפה ויחזיר השוחט מה שנבה בעד לותה
בהמה. כפי מנהגינו שאין נוכין אלא מן הבשרות ולא
מן הטריפות. וכשינבו השוחטים שבר הטבחות ע"ה
הנ' לריכין להכיאו מיד בלותו יום עלמו ולכל היותר
למחר ליד אחד ממנו החתום בלן ראשון ולא יאחרוהו
יותר. וביען בלורך הימים נתבטלו קלת פרטים
מתבנ יונים הנ"ל והשחילו לזלזל בהם. לפיבך יוספים
אנחנו לחדש החרם והנדוי על בל הפרטים שזבלנו הת
בדאיתיה והת בדאיתיה. ולרחיה ח"פ ויהיה זה בשלים
לתמלעי לגייר שנת תשעים וחמש לפ"ק בפ'לם יע"ה
עכ"ל. וחקומים החכמים השלמים הדיינים המצויינים
כמוהר"ר יעקב לבן לור זלה"ה. וכמוהר"ר שלום
לדרעי זלה"ה. וכמוהר"ר שמואל נ' אלבלז זלה"ה.
וכמהר"ר אברהם נ' עולאל זלה"ה. וכמהר"ר שמואל נ'
אלבלז זלה"ה:

קע"ב כי שמעינו דבת רבים ויהי העם כמתלוננים
ומתלוננים להתגולל עלינו ולהתנפל עלינו
ולהלות בנו סירחון אשר למה כי יהיה ריב בין הנשים
לא יגבו אל המשפט אלא על ידי מורשה ושלים ואינטלר
ומזה נמשכים כמה ענייניס דאיכא למיחש בהו לחילול
ה', ובפרט ענוי הדין וענוק הדין ולפעמים מורשה
אחד עומד בשר השובע ומורשה אחר עומד בשר
הנבבע ומתעלמים שני המורשים בלילים המנבחים
זה לת זה וכל אחד מתחבם ומתנשא לומר לני למוך
וירדן נלא ומתחת זה אלו ואלו בלין לידי טענות שקר.
ועוד ענייניס ופרטים לחריס ולזה הקולמוס לפרטם
ולבארם ולבררם. וזן ראת אלא נעלם בל זה מעיניהו
והיינו רולים לבטלו לך ראינו בזמן שעת חירום וסיוקר
הולך וגדל והמורשים ההם לריכים לפרנסה. לתקנו
הנת לסס ויתפרנסו בנקיות וח"ל יש לאל ידינו להתחבם
ומן השמים יעזרונו לבל תלה תקלה מתחת ידינו. לך
לא שייך למימר הכי אלא בי עת ופנע יקרה בתקריהו

בעלמא פעם כיוכל . אלא דכר המתמיד הוא ליום כדכר המעמיד דאפי' בלילה לא בטיל . וכבר אמרו כי יקרה פרט למזומן . וכ"ם המזדמן וקולך בהתמדה . וכבן כרחוקינו כמה קולות וקולי קולות מעכורים עם ה' עלתה הסכמתינו שמסוף הקדם הזה והלאה לא נזדקק לדון עוד דין ע"י מורשה בעוד לופן בעולם לא דין של פרוטה ולא דין של מאה מנה . אלא יכול בעל השור ויעמוד על שורו ואין לשמוע הטענות אלא מפי הקובע והנתבע בעלמם ואו לא דורשי אין דרש מעיז פניו כפני בעל חובו ותרוייהו מיכספי לטעון טענת שקר ובמלא הדין יוצא לאמיתו . זולת כשהקובע זקן או חולה או יוצא או אלמנה וכדומה שאינם יכולים לבוא לב"ד או שאין בבודם לבוא לב"ד . אז ב"ד ימנו מורשה בעוד וכיוצ כעיניהם שיעמוד על אופן דין לשנותו ובורתת שעה היא דשעת הדחק שאני . אבל בלא סיבה מכרחת אין לנו ליזדקק לדון עוד דין ע"י מורשה מסוף הדם קאתי זה ואילך בעוד לופן בעולם . ולראיה ח"פ לקייס כל דבר . היה היה דבריהם זה בעשרת ימי תשובה שנת והודעת"י את אלקיהם ואת תורותיו לויורה פה פ"אם יע"ש עב"ל . ואחומים החכמים השלמים הדיוניס המצויינים כמוהר"ר יעקב אבן לוב זלה"ה . וכמוהר"ר שלום אדרעי זלה"ה וכמהר"ר שמואל ן' אלבאז זלה"ה

והכרינו אחיותיהם כמ"כ :

קע"א ראה ראינו לנכון כ"ד אחומים ראינו ראוי לאת שהיו כשאים ושלש

ראוי שזה כשלש או ד' שנים נכאבו כמדינה זאת אלא שעדי שוחפות בין אלה כאות כני אדם אלא היו ראשיהם כהוגן כפי שבוי העשים ושיפא ילא שלא כהוגן ואלא שלא כהוגן מרשם וע"ם . כשנוהג את טעמם כהנהגים וענינים שונים . דלא כי לורתא דעלמא ולבא הרבה יגיעא בשר המעט מהם בלאות לנהוג כי אם לשרותי כי דינא ולית בהו משום חינא . וכבן עלתה הסכמתינו שמן היום הזה והלאה אין לשום סופר לכתוב שום שער שוחפות עד שימלך בב"ד יש"ן על ענין השוחפות ומספר הנהגים וענין הנהגים וכללים ופרטים ויכתב בשטר השום' שוחפות זו נעשית בהמלכת בי"ן וכהסכמתם ואם לא ימלך בתוב בן מעתה ומעכשיו הנו מבטלים ומפקיעים השטר השום' והשוחפות היות ליהי וכל לכיזדקק ביטול גמור והפקעה גמורה . ואף אם ירצו בעלי דבר בקיומו אין לשום דיין ליזדקק להם לדונם כי היה ריב ביניהם לא בתוך זמן ולא בסוף זמן לא בעודם נוהגים שוחפות ולא בעת פטורתם אלא ידעו עד שיסתלקו . ולא יזדקק להם שום אחד מבי"ן אם יריעו ואם ייטיבו ואף לאחר שיהנו קצת זמן על פי השוחפות היות לפי' הכי כל אחד מהם רשאי לחזור בו ולבטלה כל לומת שירצה ולפי' בתוך זמן ובלבד לא יהיה שוחפות כל עיקר מעתה הנו מבטלין ומפקיעים לוחפות שוחפות מרשם וע"ם ביטול גמור והפקעה גמורה מכח הפקר ב"ד הפקר . ולפי שכך תקנינו וכך הסכמנו אחנו פה כשלים לאחרון לאב בשנת למען הגיל את"ו מו"ם לפרט הלאך הזה שנה דיוני ק"ק פ"אם יע"ש והכל שריר וקיים עב"ל ואחומים החכמים השלמים הדיוניס המצויינים כמוהר"ר יעקב אבן לוב זלה"ה . וכמהר"ר שמואל ן' אלבאז זלה"ה . והכרינו אחיותיהם כמ"כ :

קע"ב וס"ל נמצא בתוב וזה נוסחו אנחנו החתומים קריינו אתנת כ"ד הכתובה לעיל והולכנוה לכל סופרי שטרות המצויים בזמן הזה

וקראום אתחלה וע"ם ולראיה על דבר אמת ח"פ וקיים וקנאם שלא קראום אלאנו להם שלום כ"ד והוריעם וקיים שניה עב"ל . ואחומים החכמים השלמים כהה"ר משה ן' זמרה זלה"ה . וכהה"ר אתאים קריזו נר"ו

והכרינו אחיותיהם כמ"כ :

קע"ג וס"ל נמ"ך וזה נוסחו קול קריאת הומה ורבת המהומה . כפרץ נופל נכעה כחומה . כי כשלה כרחוב לעמת וקרב משחית שוח ומדוחים עמם עשרה לעמה . כשבר לאבר הם סוכ"ריס לעקור פנה . מעקרי הלמונה . שתו מי המערה המלוחים ויאמרו לא כשמים היא ההשנחה העליונה . וחכי להם הלכנה לאבן נגף ולצור מכשול ועל כן יערימו עו"ד לעשוק לחתות לאת מיקוד . ויקנודדו כמשפטם כהלכות שוחפין לנורות לנורות מוטב שלשה לרכעה לנשים . וכשרואים שעשולים הם מוסיפים עליהם עוד לאבר עד היותם עדה שופטת וערה מלכה . וכל יעשם וכל חפנם לשפוך שולה ולכנות דיק לאכול עניים מארץ ואכיונים מדרס והיה הנגע ור"ק ר"ק לו לאר"ס ר"ס לרדת עד לחייהם ולקבל פרנסת העניים הלומללים . כי נועלו לב יקריו . ועליהם כריח יכרוחו ואין די לכתוב שלשה של רשות ועל שועתם של הלבנים והסכמנו הסכמה הכתובה בפנים . שרואנו שעדיין לא זזה הרמיה מתוך ירם שאחר משתתפין הפנים ע"י סופר וכהמלכת בי"ן מוסיפים עליהם עוד לאבר לו פנים כיום לבין עלמם ועל פה כלי המלכת כ"ר יוסייך זה על הרוב כשאין קנאי וענין כיניהם . שילטרכו קנין לו שבועה ול"כ מה הועילו חכמים ומה כח כ"ר יפה . לכן יוספים לנאמנו פנים לנזור כנשיכתן של חכמים נשיכת נח"ש שמהיום הזה והלאה שכל העובר על הפקודים מכעלי מלכות וזולתם ממלכת לשקלי וברכה מינה עד מוכרי רכב ודפתיק מינה להשתתף כיותר משנים לו לפילו כפנים דכבר מילתיהו לאמורה . עוד ענוש יענש באשר תסכים דעת כ"ר י"ן ורשאי הקהל י"ן . וכ"ם וק"ו הוא למלכה שנשיה מועטים ואינם אלא פנים לו אלשה אלא ישתתפו כולם וארי הם בכלל כל הכתוב לאור וקדם . ושומע לנו יסכון בטח ושלון מפחד רעה ויריך ה' עליו שפע טוב ממעייני הישועה . נאם המחומים בלב יה"ל פנת טוב לאסו"ת כה' לפרט דיוני ק"ק פ"אם יע"ש ויקיים עב"ל ואחומים החכמים השלם הדיין המצויין כמוהר"ר שמואל ן' אלבאז זלה"ה . והכרינו אחיותיהם כמ"כ :

דין הלב שנתחייב לזון כניו ומת הלב

קע"ד כתב הה"ם כמה"ר אליהו הלרפתי נר"ו

וז"ל ראיתי אשובת שאלה מהרבנים כמוה"ר יעקב ן' דנאן וכמה"ר שאול סרירו זלה"ה . להם כמה"ר חנניה אראוכאן זלה"ה על ראובן שמת ושאר והניחה לו ממנו וממנה בן או בת ונתחייב להם בשטר סך מה מפלת אלוקת לאם לעת הכנסם לחופה . ועוד נתחייב בשטר עלמו לזון אותם ולפרנסם עד כניסתם לחופה . ואח"ך מת הלב ועדיין לא נכנסו לחופה . ופשטו שפשע חיוב המזונות והפרנסה שנתחייב להם אביהם . ונאנו טעם לדבר דאנן סהדי שלא נתחייב להם אביהם חיוב המזונות והפרנסה אלא לדעת שיאחר כירו שם שחיוב שמפלת אוב אלוקת לאם עד כניסתם לחופה . שעל ידי כן הוא מתעכב ומתאחר בהם ובהחזיק הנשא שמרויח בהם נתחייב לזונם ולפרנסם . ומשתא מוטל על כ"ר ליפרע מהאלמנה אוב היתומים . והואיל ולא

כשאלו

נשתרו כורו לו כיד כלי כתו כרי פקע קיום המזונות וכיוצא בזה סברת · וכן דעתו ב"ק להרב מהר"ר יעקב הלוי זלה"ה כמיכורו כיד יעקב כתב גם כן בזה סברת :

טופס פס"ר כענין חזקת ישוב ו"ל

קע"ה נדרוש נדרשנו מהכתב הפלא כה"ר יעקב לבוסב נר"ו על המלרות של משפחת נקסים שבמדינת טיטוואן יע"א ומדקדמת דינא כשהיו בני משפחה הנ' מושלים ושרים במדינת הנ' היו שוכרים לוקח ליהודים · וכל ישראל שהיה לו חזקה בחלרות הנ' היה נוהג שכירות חזקה מהיהודי השוכר · ולעת כזאת שנתחדשה המלוכה וכלה ואבד זרע השרים שבכל עיר ועיר · ומר המלך יר"ה שכל החלרות של בני נקסים הנ' ישובו ליד המלך · והטיל לוקח על קהל טיטוואן י"ן שיקנו כעבד סך גדול · והודיעו הקהל להטיל הכתים על העשירים שלא לענות העניים והעשירים לומרים כי לית יהיה זה לא דיים שקונים כעל כרחם שלא שיכורו בעלי החזקה לגבות מהם ג"כ שכירות חזקתם · לכן לנו כ"ד החתומים נשתנו ונתנו כדבר וחייב הדין שבעלי החזקות יפסידו חזקתם כי דינא דמלכותא דינא · ולרקים וזכות לקונים החלרות ח"פ כיום שליטי הנים לבעלו שנת וחית"ה נפשי כגללך לפ"ק וחתומים המחותות הגדולים כמה"ר סעדיה ן' דנאן זלה"ה · ומהר"ר עמנואל סרירו זלה"ה :

קע"ו שאלה מהכתב הפלא כמה"ר חנניה קרוכאן זלה"ה מהרבנים מהר"ר שמואל סרירו זלה"ה ומוהר"ר יעקב לכן דנאן זלה"ה · על רכוכן שנשא אשה אחר שמתה אשתו הראשונה והיה לו כן מאשה הראשונה . וכתב לו בשטר תלוקת אמו סך פלוני לוקיות · ובשעה שנפל למשכב ציוה שיתנו לכן סך קק"ס עודף על סך השטר :

תשובה לא יטול הכן הנ' קק"ס העודף לפי שאין רשות ליתן כלום אחר שנפל למשכב לשום אדם כי אם מתלקו לו למעט חלק האשה זולת אם יהיה בהסכמת אשתו :

קע"ז באשר פקד ה' את עמו ושכו בניש לנפשם · התחילו בני תורה מקשקשין משתמשין בכח קול יולאת מפי חוה"כ . קול אומר קרא · ואמר קים קים אשקיף · ורוח על פניהם יחלוף · אל דין כל בני חלוף . והחלילים כליל יחלוף . לקרוא בשמותם עלי אדמות · כלו תוקרו הכמות · לכנות להם בית כסו"ם ולו"ם ורומתות · להשתרר ולעמוד פרנס על הלבור ולהטיל לימות · שלא לשם שמים המשכית מלחמות . ושפכו דמיהם אשר על כו"ר אחד חכם ואחד שלינו יודע לשלל הנה בית בהמות · מי חכם ויבן עם ה' אלה נכון וידעם ההפקרים הנמשכים לקבון ביתראלים מהם ומהמונם ומהמתם בסיותם מתעטפים בטלית שלינם שלסם · דהוו עמא דאתרעא כחזנא · וחזנא כספרא רבא · וספרא כחכימא · וחכימא כעמא דאתרעא · ועמא דאתרעא לזלא ומדלויא ריפא ולקלא דרגא · תופפא יפנא מלכותא בלא תנא · ורכיס אשר לקנו טעמים לשכח שלא הם כבושים כמוסים לנוסים . ושעם כעיקר דלוריותא · שנמלאת קורת כל אחד ואחד כידו דורם ודולם ומשקם מכורות כשכריס ויין ענושים · על מי ים לנו להשען על קורתן ומנהגן של רלשונים · וזלת לפניש שמעולם לא ניקנה רשות ליחיד לכנות בית הכנסת מכיסו וממונו כדבר זולתי

זלעכור לפני הקיבה · ולכרך כרכת יולר ולהכה רבה · ולפי' ליחיד שמוך ומופלא . לא נתנו מניות בקרקע והוא פלא · רק שכדבר היה מסור לכ"ר ולרבניש אשר היו בימים ההם · כעיר הזלת וכוננה עליון ועל פיהם ועלתם היו נעשים הכתי כנסיות מפל הלבור · והיה הלים לשר וכבר ה' ולשר ייעד כעיני לנלים ולרם שלו הרוינים · היו מקריבים ומעמידים וממנים לותו פרנס על לותו לכור שכלותו בית הכנסת שירלו לעמוד לפרנס כשם ה' · ולפעמים היו מחליפין ממדרגה למדרגה · ולפעמים דורשין ונורעין ומוסיפין סניפין ולנשים כיולא בהם עמהם · לשרתו נם הם · וכשהר היו רולים שזרעם נכון לפניהם יומם ולילה וקנון וממלא מקום לכותיו · לז היו מנחילים לותם ככוד חכמים ומחזיקים לת ירושם בלותה שרה . ומשתרים ליושנה עשרה . על פי התורה · והשתא נחזי לכן מה שמנהג הזה ומה טעם יש כו לא שנאמר שהיו חכמים רולים לת השוק הגולד והשפעד הנמשך מרוע הסדר לקבון ביתראלי חוששין שלא תקרע תקלה כימיהם ומהטעמים שרמזנו למעלה למשכיל · היא שעמדה להם שכהיות הענין מסור לכ"ר לין פרץ ולין יולאת ולין לוחה רק שלום ולחת היה כימיהם ודרך ישרים ללחה :

הנה כי כן עלתה השכמתינו לחתוז ככנסות מנהגן של רלשונים זלה"ה ולחתוז כעקבותיהם . ולמחות כיד הנעזרים והכוטחים כרע ולתוף מנכבדי הקהל לכל תעשינה ידיהם קושה וכשל עו"ז ונפל עזו"ר ויכבר כל לחר ויושב כמקומו ולא יצטרך לחזור ולרי לנו משמיטין ככח נשיכתן של חכמים נשיכת נח"ש שמהיות הזה והלתה לא ירים היש לת ירו לכנות כית תפלה מכיסו וממונו כלל · תלת שכל הרולה לכנות כית הכנסת ימלך כב"ר נר"ו ושתה למרלה עיניהם ישפוטו יחזו יכתנו לת היש ולת שיקו לש רלוי לש הגון לש מחמת עלמו לש מפני ככוד לכותיו · וכל יעשה מפל לכור כפופן שיסכימו עליו כ"ה ע"ה שזכרנו שלא תהיה חניה לשום יחיד כקרקע כ"הכי לשר יקדים מהיות הזה והלתה · מלבד כתי כנסיות הי"ג שעומדים כהיות הזה שהם כחזקת בעליהם · ונמרו של דבר שיהיה כל ענין חידוש בית הכנסת והעמדת פרנס מסור לב"ר להעמיד ולהחליף כנו"ל ולהוסיף שני עם רשות ולהעמיד שררה כיד הזרע הממלא מקום לבותיו או להעבירה ממנו ולתתה לזולתו כשיהיו הזרע רלוי לשררה וכזה היש על מקומו יכוף כשלום · נלה החתומים כחיור כשנת כי לם כזאת יתהלל המתהל"ל הפפל וידוע לוקי ליטרה דייני העירה פ"ק יכוננה עליון לתן עכ"ל וחתומים החכמים הפלמים הרוינים המלוייטים כמוהר"ר יעקב לכן טוב זלה"ה · וכמוהר"ר שמואל ן' תלבוז זלה"ה · והכרנו חתימותיהם :

מאחר שכל דכריהם לתת ולרק נכונים כטעמם ונימוקם עמם ילתנו בעקבותיהם לחתוז ככנסות מנהגן של רלשונים זלה"ה כי מי ולא לחרי המלך לת לשר כבר עשהו · ולרלוי ח"פ כפפלו שנת כי כיוני כית תפל"ה יקרא לכל הענינים ליטרה פה העירה פ"ק יכוננה עליון לכי"ר :

קע"ח זו היא ההפפמה שהפכמתנו לנחנו לחתו' שמהיות הזה והלתה לין שום יקודי רשאי לנטוע מעות כסף או דוכרי זהב על ידו או על יד זולתו כ"א או שיהיו כ"כ כשום מקום לא כלמלה"ח ולא כפ"ש לכתלי ולא כפ"ש לז'דיד כסתר או כגלוי

זולתי בקפ"ר תקכ"ח ע"י הקמי"ן סי' עכ"ר לקקה"ר לג,ווקהר"י ע"ק לו זולתו איסיה קמי"ן כעת היות על המעכע . ולק זו כלכד קלק סב"כ לין סוס כר ישרלל רשאי לשלוח ע"י לו על ידי זולתו לעיר לחרת כקף לו זכ לטובעו סם מעות ודינרין ולף לק לשולקס לעיר לחרת למוכרס סם כעין דרך סחורה . ועניו הקכמה זו תקק נוקנת מהיום ועד קוס חמש שנים . ומשם ולילך לס יקכוס העת והזמן יוסיפים לנהגו לקדם הקכמה לחרת שיהיו המעות והדינרין מכסף לרוף וזכ קנור כמו שהיו מקחלה מימות המשר"ק . וכל העובר על סוס פרט מכל הרשוס כנכנ על ידו לו ע"י גויס כעלי זרוע מלכר סיותו נשוך כנשיכתן של חכמים נשיכת נח"ש חיותי דרכון רליף ליה לשווקא . ענוש יענש ע"פי המנהיגים והנגיד לולק לוקיות כקף ממשר"ק לזכות עניי העיר ושק"ק יש"ן . וכל מי שתהיה לו ידיעה בזה כיקודי לחיותו לים שעבר על סוס פרט מהנז' הוא ג"כ בכלל הנז' לס יכסף עליו ולק יודיע לדכר לב"ד . וכלל הקכמה זו שלין סוס יהודי רשאי לקנות סוס דינר זכ מזוייף מסוס לרס רק עד שיעשנו שכרים לסחורת דוקא וענין הקכמה זו ע"פי מה שנוהגים עכשיו ע"פי הקמי"ן הנז' שכל משקל"ל מיזן"ן שעוכעים כל"ג"ר לקכ"ה כשטרפים לוקו הוא פותח לוקיות ומחלה עפי"ז יהיו נוהגים ע"ת חמש שנים הנז' . ולרחיה שכך הקכמנו ובפני קלק מהיחידים ק"פ היום לרכע ועשרים לחמוז שנת היש"ר ליצירה . ומשר שקרינו לת כל הרשוס כפני קלת יחידים וקלת מהשולחנים כלשון שהכינו פתקנו לרון הקדש ומחרמנו ובדינו כל העובר על סוס פרט מכל הרשוס ומ"פ וקיים עכ"ל ומחומים החכמים השלמי' הדיינים המלווינים הרב הגדול כמוהר"ר יעקב לכן נור זלה"ה . וכמוה"ר שלום לכן דנלן זלה"ה . וכמוה"ר רפלל עוכר לכן נור זלה"ה . והכרנו חתימו' כן מלתי כתוב :

קע"ט תשובה מכמה"ר יהודה עוזיאל זלה"ה וכמהר"ר סעדיה לכן דנלן זלה"ה שנשלנו על ס"מ שליוה לחלוק נכסיו כתורת מתנה ומשר פטוידתו ערערה משתו לומ' שלק ובדע דכר מחלקה ומה שמעתה ומתקה כשעת לוותה לעשות נתת רוח לבעלה דקדוק ליה עלמא . ז"ל מבואר כתקנות שכל מה שחולק בעלה מנכסיו שלק בהסכמת משתו הנשואה לו כמנהג הקהלות קשטוליוש לק יתנכה כלום מחלקה שלק שם כן היה הדכר כהסכמתה וכקנין גמור ולק יזיק לה מה שעתקה ושעשת הלשה טענה :

ק"פ שאלה מהחכם כמה"ר חננים חרובלן זלה"ה מהרכנים כמוה"ר שלום סריורו וכמוה"ר יעקב ן' דנלן זלה"ה . על דכר הלשה קנשואה לבעלה כתתובה למנהג הק"ק שהפירה כריש החתום שים לה עם קרובים ורבי כית לכים לנווח מחמת מיתה לפני מותה כחולים שממנו נלב"ע בלי זרע בחיי הבעל לתת לבעלה החלק מרווי מכח כתובתה ליורשים או קלת מהחלק הנז' . כקשת ממנו להודיעך לס יש ממש בטוענתה להפקיע יד יורשים שמיתת לכיס מכח חיוב תקנה קדומה מחכמי קשטוליוש :

תשובה דע שים תקנה כיהודו שרשאי להפקיע יד יורשים הנז' ע"י מחילה וביטול משטר כתובתה לבעלה מקנין ושבועה לפי' כחולים שממנו תפטר לב"ע רק כתקני שימלו חכם מהנמנין לרין בעת הורחתה המחילה לפי' כבריותה להוכיחה על דבר

שקנה הכעל לאחר שנשאה והוא תחת ידה · למנס מה שהיו תחת ידה ולא תחת יד הרשאונה הוא משועבד לפיקין · ולכן נטיתי לבי לעשות כדמות פשרה שיחלקו הכל ע"ר התקנה הנ"ז לפי שנחשוב כאילו מת הכעל כמו שהוא הרין בעיקר התקנה על כתובת הקלות המגורשים ישנ"ו כי מן הרין הכעל יורש לת לשאתו שלא שהנו חושבים כאילו מת הכעל וזכתה היא לו יורשים כמתניתין הכל מכח כתובתה ע"כ · וזאת השלה היתה על ידי לני הסופר ותתוס כמוהר"מ סרירו ז"ל :

זהו מה שהעתקתי מספר התקנות והסכמות המועתקים בכתב יד הקדש על העליונה הנשר הגדול רב הגול"ה כמוהר"ר יעקב לבן טור זלה"ה ונמר העתקתם היתה בעצם היום הזה עשרה ימים לחדש שלול המרומה · משנת התקל"ח ליצירה פה מתא פ'לם המסולתה יע"ת · והעתקתים לי לשמי לבבי היה לעיר המקוה רחמי קוני · שבזכות רש"י ירביצני · ועל מי מנו"חות ינהלני · וכמענלי לר"ק ינחני · וכבל דרכיו הטובי"ם והנחמים יוליכני · וכמשפ"ט של יכיחני · ובטוחה של שמח"ה יטעני · ולעבודתו התמימ"ה והיסר"ם יקרבני · וכיותר מל"ת העי"ן ממנו ירחקני · ומאוהר מתנת חנם יחננני · ולחם חקי יטריפני · וכבנדי כבו"ד ילבישני · ולחן ולחסר ולרחמים יתנני · ועל רוב עוני לל יענני · ובכל לויבי נפשי נקמות ירלני · ועל כמותם ידריכני · וירוממני ויגשלני · זה שמי וזה זכרי · הקטון מכלוף לבן זכרי · כלה"ת המשכיל הנכון לים חס"ר כה"ר חננים י"ץ · כן להמשכיל זקן ונשוא פנים ירא לת ס' ס"ר משה י"ץ · כן לאותו לריק שמו נורא כשערים שעריס המצויונים לחכם השלם הרב הכולל סו"ה מה המקובל הלולי כמוהר"ר חננים זלה"ה · כן לנחמד ונלהב לוהב לת ס' נס שב נס ימים הנכון כה"ר ישעים זלה"ה :

פסקים

פסק הין על עניו כלה קרנה

קפ"ב שאלה ראובן היתה בידו עיסקא משל שמעון · וכמשלם זמנים לה הספיק לעשות חשבון עד שנכנסה כלשת לעיר · וכבר בתוך הזמן לבל ראובן מה שלבל מן הקרן והריוח והנותר החזירו השוללים שנת תפ"ח לפ"ק ועמד ראובן והרשה חשבונו לשמעון בפנקס מה שלבל ומה שנשלל ונשבע כה"ת שם"ת בנק"ח שבל מה שהרשה בפנקסותיו לשת ויליב ומרשנה מרבר בן ירחקנו שמעון לה רצה לגלות חרפתו וחירם לו שטר עיסקא מחדש לחלוק עמו הריוחים מבלן ולילך . לך נתחבם תחילה ומסר מודעה ולמר לעריס קושטא דמילתא בבר נשבל הקרן והריוח ולילי מחדש לו העיסקא שלא שמת ידחקני עבשיו · ועבשיו בשבט התל"ז בא שמעון לקבוע מרשונן · וטען ראובן שבבר בלה הקרן ונפסס הפסד בשנת התפ"ח ולמה לו לעורוב ולשת חלי הריוח לשמעון חנם . ולי תימת חייב עצמו כמה שלוו חייב הרי מסר מודעה . הדין מבנס לית למחייב עצמו כמה שלוו חייב וכנלוי דעת בעלמא שני לים בלה הברת לונס :

תשובה בן לשת שפשוט הוא בדברי רבותינו דבמודעה דמבר בעינן הברת לונס ומסירת מודעה לבל כמתנה קדש מנייהו שני · למנס

פעיטת דבעינן מיסת שיסת ידוע לנותן ולמקבל שברך מתנה היא בנון שהמקבל מבקש מהנותן וא"ל וכו' תן לי מתנה וחוא מתרלה לו ונותן לו . גס לריך שערי הסטר ידעו שברך מתנה היא הענין דסיומו שלוו חייב לו מדינא בלא בתורת חסר נותן ואז ודאי שני כמודעא בלא הברת לונס · ולכל בא"ד שמעון לא לאמר לו זקוף לי עסקא בתורת חסר בלא לדרבא מוסב בדעתו שעושה חסד לראובן שמרויח לו זמן העסקא לאחר שעבר זמנה · וראובן חושב שלדרבה חוא העושה חסד לשמעון שזוקף לו עסקא מחדש ואמר לו לבו דרמי לנותן מתנה לשמעון ולפיבך הלך ומסר מודעה . והרי בל אחד מתנשא לאמר לני לחלוף · וא"ב אין בזה מתנה ברורה לשנאמר דשני בלא לונס · שבל ג' חושב עצמו בנותן וחושב בחבירו בשבל · ב"ם שפט בלבו להקדק בדברי ראובן עצמו להבינם ויתחייב בפי דבריו שאין בזה מתנה בלא מבירה נמורה שהרי הוא לומר שחשם בן ירחקנו שמעון בסך העיסקא ובריוח שעלה לו ולא רלה לגלות חרפתו וחירם לו העיסקא ונמצא שלהנאת עצמו בין ובהיות הנאה דבלא ירחקנו נמר ולקני · ובבר לחרו בהיות הנאה דלייתי לאהדרי נמרו ומקנו לאהדרי וב"ם הנאה דבלא ירחקנו · ובא"ר הא לילא הנאה להאי ולהאי אזה נהנה שלא ירחקנו וזה נהנה ליטול חלקו בריוח בל עוד שלא פרע לו קרן וריוח שעבר · וזהו ממש דומיא דמבר דזה נהנה בלקיחת מעות המבר וזה נהנה אזוכה במקחו · ועיין מוהרי"ק שורש קפ"ו בחורך והבילה מרן בקלרה סי' ר"ה מחו' ב' · ועוד עיין מוהרי"ק שורש קי"ו ענף ט' בחורך והבילה מרן נ"ב בקלרה בב"י סי' ב"ם בבילורו לסימן ט"ו מסביבי הטור · דמוכח מבולהו דהילה דאילא הנאה להאי ולהאי דיוה בשבר נמור ואין להסנים לי ההנחות שוין לו לא · ומי התיר לו לראובן להעריס על שמעון ולפקותו בדבריו שלא ירחקנו · ומקורה לאמרה שירחקנו דהיינו דוחק בפי הדין שיסביעהו שבועת הנלוניס בבל חדש לו לפקות לנ' לו לד' חדשים · ולמה ינגוב דעתו בבזיו זה תשע שנים · ועבשיו לומר לו הרי מסרתי מודעה ולפשר שבט' שנים הללו לילו היו דוחקו בפי הדין היה נוכה ממנו מעט מעט בבל חדש והיה נמלא עבשיו שהוא פרוע בבולו לו בדוכו · ונמלא לא היה נמנע מלהוכיעו שלא מתקוה הריוח שהבטיחו לתת לו בחודש העיסקא והו"ל חידוש העיסקא מבירה בעד הנאה שלא ירחקנו · לו לבל הפחות לם לינו מבירה ממש הויא מיהא פשיטא דרינא בשבר שהרי שמעון מוכר מחלקו שלא לרחקו בדין וראובן מוכר משלו להמשיך העיסקא זמן רב על תקות הריוח ויהי מה לם בין מבר לו לפשרה בעינן הברת לונס ולילא שהרי לא חנסו שמעון להמשיך העיסקא · ולא לם רצה לרוחקו בדין שלו לונסא הוא · ועוד דאונסא דאחריני בעינן דאנסוהו למבור ממש ושבא לילא לא היו ולא היו ועיין סי' ר"ה סי"ב . ב"ם שפ"ו שבבל מסך ט' שנים הללו לא התחיל לתת לו ריוח המעט הוא לם רב לו לא עשה עמו חשבון נזקף עליו ריוח פעם ופעם · וא"ב הרי עשה מעשה בידים ובילול המודעה · דאם לא בן היה לו לעמוד עמו לדין קודם שיעשה מעשה בידים · שבל לאחר שנתן לו ריוח לו זקף עליו דאין אחר מעשה בלום · ורמיא קלא למה שזבורתי שמלאתי בדברי הפוסקים שהמודעה העשויה בדיעבד דהיינו על מבר בהברת לונס לו בשתנה בלי הברת לונס לא מהניא לילא על מעשה

ס' כנעשה מקניה הן תיר הן לאחר זמן · אבל אם אחר מעשה ס' חזרו ועשו עוד מעשה שני לו שטר שני כלי מועשה לאחרת אין כח מועשה חוזר וניעור · וע"פי זה זכורני שדרשתי מקמרס ז"ל מכאן מועשה רבה לאורייתא וכו' ומקיים לה ע"פי כן הדור וקבלוה כימי אחשורוש ואי מועשה דאשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא מאי קאמר סדור וקבלוה · אלא ודאי דמועשה לא מהניא למעשה שני כלל · ואגב גררא דקדקתי דשני דלימא מכאן מועשה לאורייתא ומאי רבה . דודאי כפי הענין לימא מכאן מועשה שני ורב"ס העזוב"ס · אלא משום דאשכחן קרא דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם דקרי ליה מקח וקרי ליה מתנה ואוכח לפלוגי בין מועשה דמקח למועשה דמתנה · לכאי דיוק דמועשה דמ"ד מועשה רבה היא דהיינו בהכרת תונם לאפוקי מועשה זועשה דהיינו נ"ד אלא הכרת תונם דהויא לה מהניא אלא כמתנה · אבל זו רבה מקרייא כי תערוג המון רבה ונוקבא ויורדת ער תהום רבה · ומהניא אפי' כמקח וכל שכן כמתנה · ואשרבתי בדרשה שים בתורה חלק שים בו מקח וחלק שים בו שם מתנה בכמה פנים והקדמה הכא' לה נזדמן לו עכשיו הפוסק שכו ראיתיה · לך עכשיו מלתיה · כש' ערך לחם למוכריק"ם סימן ר"ם סי"ח כשם קרדכ"ו ז"ל · ועוד איתא בסימן ר"ה כמפה ס"ג מתנה שים כה לאחריות דינה כמכר ועיין בסמ"ע · ומכל שטר עסקא ודאי יש בו לאחריות ולפילו לא נכתבה לאריכן ט"ס הוא דכל הכותב שטר דעתו לכתוב כפי המנהג · וא"כ לפילו לדברי האומרין שאומר עצמו כותבו הוי כמכר ובעינן מועשה בהכרת תונם ולכך · כ"ם שכבר הוכחנו לעיל דנ"ר מכר גמור הוא דאם לאכת הנאה לאחי ולאחי אזה נהנה אלא ודאי הנאה נהנה בעולם הריוח דומיא דמכר דזה נהנה כמעות וזה נהנה כמקח כנ"ל בפוסקים הנ"ל · כל זה כתבתי כפי מאי דאליבא דשעתא דהויבי דהכא דכלא קרא בעלמא דאותפות או בעיסקא וכשיבא עכשיו אלא קרא זה עשר שנים דרך משל תקבל האותפות . ולפי שכאשם הוצרכתי לכתוב אקלא וטריא זו · אמנם לקושטא דדינא הוא ככר כתבתי פס"ר כאורך לבטל טענה זו כמה פנים וכל הפסק לפני מורי הרב כמוהריב"ע נר"ו וסודה לדברי בקצת פעיפים · דהיינו כל עוד אלא נשבעו לא מהניא טענת כלא קרא לבטל האותפות משם ואילך · אבל לאחר העיל האכועה לשעבר לא . או אם קצץ ונשבע כנ"ר כדמשמע מלשון השאלה דמעלמו עמד ונשבע לא מהני אלא נשבע ע"פי כדי"ן וקרינא ביה ולקח בעליו דא"ל אשתבע לי . אבל הנשבע מאליו ליכא למימרא דשבועה עליה ואינו אלא כנדרי זרוזין כדי שיאמינהו מכירו . עוד קודם לי מורי נר"ו דאי אם למעשה נכסים קרקע ובטלטל לפילו נשבע לא מהני ליה טענת כלא קרא עד שימכור נכסיו ויתן דמיהן דעליו היה מוטל למכור את שלו ולפרוע הקרן לאכירו ואחר אכירו כריוח · ולמה ישמור נכסיו לעצמו ויאמר לאכירו כלא קרא · ויש כידי פשק דין של מורי זלה"ה בכ"י בהודאת בני סעיפים הללו מיהא . מסקנא דמולתא דמועדא זו שאר ראובן לא אועילה אלא לקופר שנתנה בפשיטי דשפרא אך לראובן לא אועיל אלא לגור ע"פי גלוחיהו ואין לדון עליה כלל ואחיב לישבע שבועת השותפין על כל ט' שנים אלו דאם אי אזינא דמורה היקורא לנפשים מאחת המועדא ואחיב לפרוע לשמעון דווקיו ע"פי השטר שחידשו · ואפילו כל

הרוצות כלות אין מזיזין אותו ממקומו · נאם יעב"ץ :

ובנו על הרב בנו' כמה"ר ה"ה רפאל עובד אבן

נור ז"ל הקשה לאביו בנו' דלמה לא תועיל השבועה לשעבר דמ"ם משבועת אלמון שמועלת השבועה לשעבר ואפי' לאחר כמה שנים יכול לישבע אלא היו לו נכסים בשעת פעו' לשתו כי אם כ"ך · והשיב לותו הרב ל"ר אפי' כאוכלא לדבר דשאני שבועת אלמון כיון שאינו חייב לתת לו מידי ליורשים דהא מעשה ידיו לעלמו ומה שהיה בשעת פטירת אשתו הוא היה עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע · וכיון שכן לא נפקא לן מידי אם נשבע בשעת פטירת אשתו או לא"כ · משא"כ בעשקא שהיה כמ"ג וכ"ו שטה"ו קיים הוא מחוייב לתת לו ריוח · לפיכך אינו יכול לפסוק הריוח אלא משעת שבועה ואילך ודומה ממש לשבועת אלמנה דקי"ל כל עור אלא תבעה בחוכתה מעשה ידיה ליורשים וכשנשבעת נשבעת כאשר הוא אם ומשעת שבועה ואילך פוסקת מליתן ליורשים מעשה ידיה וכיון שנשבעה אין לך קובעת בחוכתה יותר מזו . הא קמן כיון שים ריוח שהוא מעשה ידיה אינה יכולה לישבע לשעבר ותבטל הריוח מחותה שעה , דהוקא משעת שבועה ואילך יבטל הריוח דאפילו נאמר כדברים שחותה שעה אלא קרנא מ"מ הרי הריוחה ונריכה לחלוק הריוח עם היורשים · משא"כ אלמון דמעשה ידיו לעלמו :

קפ"ג העתקתי לא זה מהעתק ממ"ם החכם השלם הר"ום כמהר"ר מרדכי

כרדוגו זלה"ה וז"ל קבלנו מרבותינו נ"ע זלה"ה שהמוכר אם זכה ביהדותו כלשון חזקה אין מעלמו כין ממוריעין מה שזכה זכה · אמנם כנוותו אם מכר לישב קרקע לנוים או למומר כמותו תשאר בחזקתו קרקע חזקה · אבל לא אלינו תהיה אלא לקרובי הרחויים ליורשו · ואם היתה לו חזקה ביהדותו ומכרה בנוותו אם מכרה ליישראל הרי כל כמו קנוי לקונה . אך אם מכר החזקה לגוי או למומר כמותו ושאר פה חזקה החזקה לקרובים הרחויים ליורשו דומיא דישראל עלמו המוכר חזקה לגוי או למומר שנשאר לו כה חזקה רחזקה . כלשון שכפי מה שנהגו בקרוב שהחזקה הוא רביע וכו' תהיה חזקה רחזקה חלק משה עשר דהיינו רביע דרביע :

קפ"ד מי שחסר לא חכירו שים כידו משל שותפות שהיה לריך להשביעו ונפשר עמו במקצת ומחל לו . ואח"ך נתגלה ממונו כיד חכירו · אין זו מחילה כטעות · דמדלא עמד כשבועתו נמר ומחל · מהרי"ק שורש קי"ח :

אשה המכנסת לבעלה נכסים · אע"נ דכעל לוקח סוי לא שייך כהו תקנת השוק · ואם יש עליה מלוה כשטר ושעברה מטלטלי לגב מקרקעי נוכה כ"ח ממה שהכניסה · ה"ה ס"ס ז' כהגה ורב"ם ע"ש . וכ"ל דה"ם לדידן שנפרעים החובות קודם חלוקה . אם עמדה ונשאת קודם פירעון החוב שהב"ח גובה מהכעל מחלית החוב אפי' מהמטלטלים שהכניסה לו מרבי"ן . מיהו אם שהה עליו חוב והעניק לבקו מטלטלין ונכנסו לרשות החתן · אין כעל חוב גובה ממה שהעניקה כדוכייה מהגה סוי וכמהגה שייך תקנת השוק · וקודם שלא כאו לרשות החתן יכול כעל חוב למחות שלא ליתן לבתו כדפסק כהגה סי' ז' כ"ה שוכל למחות כשמה שלא תגעה עד שתפרע לעפ"י שלא הגיע זמן ספירעון ע"ש וק"ל :

קפ"ה כופר נפש אין כעל חוב גובה ממנו

דקוי רקוי כ"ם סי' ק' בשם מהר"ם מלובלין ע"ש סי' ק"ן:

קפ"ו היורד בתורת משכנתא אין לו חזקה. ופלוגתא דרבוותא אי אית ליה חזקה לאחר שנשלמו ימי המשכנתא. ודעת כ' דלאחר שנשלמו ימי המשכנתא יש לו חזקה. כלע"ד פשוט שאין ככלל זה המשכונות שעושים לזמן ותוך הזמן לא יפרה וכ"ז שלא פרה נמשכה כניכוי שהיו נקרע שלמו ימי המע' עד שיכלה הקרן דשוב אין לו פירות למלוה. ק"ל כמשכנתא בכייתא ושלמו ימי הקלבה ונסתלק המלוה מהפירות וחזרו המעות חוב. ודבר זה פשוט. ולפי שעשו כו רבים כתבתי זה להסיר טעותם. וחושבים שאחר עבור זמן שקובעים שלא לפרות הוא נקרע ימי המשכונה. ודניס שאחר עבור לותו זמן יש לו חזקה לדעת כ'. מרכי"ן ודוקא שורע בעדים שיהד בתורת משכונה דשל"כ בכל גוונא אית ליה חזקה כמכורה שם וק"ל:

קפ"ז בעל חוב שבא לטרוף מיד הלוקח וכבר מכר הלוקח לאחר כיוקר ועכשיו הוזל לע"ג דשכחת דממילא טריף ב"ח לא מצי למימר כ"ח ללוקח ק' שכחת דממילא אית לי גבך תנהו לי שאחר שכבר לקחו לוקח ק' קו"ל כפירוי דלא טריף ב"ח מפני שנעשו מטלטלין ולא טריף ב"ח מנייהו. ושכחת דממילא כמי נעשית דטריף ליה כתב כ"י בסי' קע"ו משום דש"ל לגולגל לקחת קרקע כל מה שעלה כדמים ממילא קייתי גוכה ממנו חובו עכ"ל. ומאחר שלא כח לגבות עד שהוזל מזליה גרם ואין לו על הלוקח ק' כלום לע"פי שאין לו ממה לגבות כל חובו. מרכי"ן:

קפ"ח מי שהניח בכיסו בעיר שאין מי שיפקח עליהם ועמד ק' והשכיר הבתים לאחר אין לו על השוכר כלום דהו"ל כאבד דלא קיימא לגבוה סג"ם סי' שם ס"ק:

קפ"ט מי שהיה בידו משכון ונשלמה העיר ולא ידע שם השולחן נטלוהו קו"ל מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם שהרי אפשר שלא נטלוהו השולחן שלא מדם לאחר והוא חייב בנשבה ואבדה סי' ס"ג ס"ג בהג"ה עיין שם:

ק"צ אלמנה שנתנה מנכסי בעלה קודם שנשבעה על בתובתה ואחר כך נשבעה והגביה מה שנתנה בכתובתה. יש נתנה לאחר מתנתה בטלה ואם מכרה לאחר גבייה מכרה קיים ואם לבנה נתנה מתנתה קיימת ומכרה בטל בעל מברה"ך ח"כ סי' ק':

ק"צ"א המתחיל להזיק חבירו בפניו והיה יכול להפיל עצמו מלחזקו חייב. יש המזיק בגופו פטור המזיק ואם בממונו חייב סי' שי"ו ס"ח:

ק"צ"ב מגו דפרעתי שיכא גם בתומים קטנים ע"ג דלאו כני פירעון ניהו יכולים לומר פרענו על ידי שפוטרופוס. ס"ך:

ק"צ"ג שותפים בתוב והשטר בתוב בשם שניהם. יכול כל ק' לגבות הכל דתיקח סי' ע"ז ס"י סנה. ועוד נראה שאם נמלא השטר אצל ק' מפי אחר שאלקו וטוענו שזה עלה בחלקו נאמן ע"י היסת לעפ"י שאין בתן בתיבה ומסירה מאחר שיכול לגבות כולו לא בעי בתיבה ומסירה אלא לוקח בגורל:

ק"צ"ד שנים שותפים בשחורה ומכר ק' השחורה כלא ידיעת חבירו אין לריך הלוקח להחזיר השחורה לוקח והוא הדבר למכור. רק זה שותף חייב לשלם לחבירו מה שהפסיד לו בממכרו קודם הזמן. כן בתב כ"ם בה"ה ס"ק פ"ו ע"ש וק"ל:

ק"צ"ה מי שהיתה חבר מתושכנת בידו ועשה בה בנויינים בלא ידיעת בעלים. בתב הרא"ם בתשובותיו בלל ל"ה ס' ק' וז"ל אם יש לו ערדים שהבנין היה מוכרח שלמלא בנאו היה מתרועע ונופל ולא היה נשאר לו בחורבה כדי לגבות משכונתו הו"ל כשותף היורד בדשות כל זמן שאין חבירו מוחה בידו וכו' ויש בב כמה הולין ויעוש. ואי היה בענין שלף אם לא בנאו לא היה מתרועע כל כך שלא היה נשאר כו דמי משכונה שלו הו"ל יורד שלא בדשות וידו על התחתונה עכ"ל. וזה מיושם דבעי' שלא יאחר בבית כדי לגבות דמי משכונה ואע"פי שהיה נופל. ומ"מ בשכנתא דשורת דלא קיימת לגוביינא מנופף שלא מפירי דאדעא. ואם נפלה אינו גובה מאחר נבסים. שאינו יכול לבנותה כדי שלא יפסול ויפסיד פירותיו. דמאחר שנאחר בעניה ולבנים ובחורבה כדי חובו הו"ל כיורד שלא בדשות ול"ע. מרכי"ן:

ק"צ"ו העתקתי לת זה מבתב יד החכם השלם הר"וס כמה"ר רפאל עובר זכן מור ז"ל שמלא בתוב בבתב יד מוהר"ר יעב"ץ בבויו זלה"ה וז"ל:

לוה שמבר קרקעותיו ולא"ך גירש לאחו מן הדין נוכח מן הלקוחות ולפי שרבו עושים תחבולות והברחות מן הלקוחות ועל כ"ח למבור קרקעותיהם ולגרש לת בשותיהם. ולאחר שטורפת הקרקעות מחזירה הבעל. לבן תיקנו קדמונינו זלה"ה ס"ם כמוה"ר יהודה עוזיאל זלה"ה. וכמוה"ר שעריה ן' רבוח זלה"ה. וכמוה"ר יצחק בבן מור זלה"ה. וכמוה"ר שמואל לבן דנאן זלה"ה. שהבעל כשיגרש לת לאחו בשמבר הקרקע קודם ולא סילקה האחו שעבוד בתובתה מעליהם לו לם יש עליו כ"ח לף לם יהיו מלוחרים לריך להדירו הנאה שלא להחזירה עד שיפרע ללוקח ולב"ח כדי שלא תנעול דלת בפני לווין וכדי שלא יפסידו הלקוחות עכ"ל. ותקנה זלת נתקנה בשנת ומלא שפתי לא לשב"ה לגיירה תמלחנה לעיל:

(בבן היה בתוב סדר שמות הניטין ובבר נדפסו בבע מבוסר שבסוף ס' זבחים שלמים על הל' טריפות יעו"ע)

ספר התקנות

קיצור תקנות שתיקנו חבמי קשטוליוש ז"ל. ומה שחידשו לחריבם חבמי הדורות שנוהגים בבל ערי סמערב וגם תקנת טוליטולה. הנתקבו לותם מנימוקי הרב בסוסר"ר רפאל בירדונו זלה"ה:

דבר תורה לאחם שמתה. בעלה יורשה בבל בשאר לבל בסובאר בה"ע ס' ל' וע"ש. אם הניחה בנים זברים. אם מת לביהם יורשים בל מה שנתחייב לשמם לביהם בבתובתה יותר על חלקם עם לחיהם. לבל בחיי לביהם אין להם בלום. עיין ס' קי"ל מרדבים שלו. וזה הדבר הוא מתקנת חבמי המשנה:

מת בבעל תחילה בל עוד שלא תבעה בתובתה מן היקומים הרי היא ניזונת מנבסי בבעל בל ימי אלמנותה ומעשה ידיה ליקומים:

נשאת לו תכעס כתובתה מן היתומים בכ"ר · ספסידה מזונותיהם ותיטול כתובתה ותסתלק · וזה ג"כ מתקנת המשנה ועיין בחורף כסי' ל"ג · וכתובתה קודמת לכ"ם עיין סי' ק"כ :

הבנות כנותיו ניזונות מנכסיו כל ימי היותם בתולות :

נשאו נוטלת כל אחת מהן עיסור נכסי בנכסי לכיהן לצורך נדוניית . ושאר כל הזכרים חולקים כל הממון בשוה · וגם זו מתקנת חכמים עיין ס' ק"כ :

ולפי שתקנות הניזונין וירושת הבעל להשם והשם לבעל שלהן נוהגים היום מעיקר הדין וגם אין לנו נפקותא בכמה דינים שכתב מרן ז"ל בהל' כתובות ואין לנו נוהגים כי אם ע"פי תקנות טוליטולא שנזכרו בה"ע ס' קי"ח · ועל פי התקנות שתיקנו המגורשים מקסטיליא · רציתי להעתיקם כאן לחבר לת ההלל להיות אחד :

התקנה הראשונה היא תקנה טוליטולא הובאה בש"ת כללי הרש"ם ז"ל כלל כ"ד וז"ל . אם תמות האשה בחיי בעלה והניחה ממנו זק"ק בן או בת ויחיה לאותו הזרע אל קיומה בחיי אמו ואחר פטירתה אלמנה יום גמורים או יותר·הרי כל מה שימצא מעזבונה שהוא בגדי נדוניייתה או קרקע · יחלוק לאותו הבעל עם אותו הזרע שוה בשוה :

ואם לא תניח הזק"ק כמו שאמרנו · אז יהיה כל מה שבירנו מענייני עזבונה מצויים בעין · בין הבעל ובין הראוי ליורשה זולתו · ויאוב מן הבעל החלי הנז' שהוא ראוי ליורשו ע"פי הדין · למי שקודם בדין ליהם משאר יורשים כלומר מת הבעל בחייה · ואז נחשוב לענין זה כאילו מת הבעל בחייה לענין שיזכה הראוי ליורשה מלבד הבעל החלי השאר מעזבונה שהוא גוף נדונייתה בין קרקע ובין מטלטלים · ושאר לבעל החלי השני · עכ"ל הסייף לעניינינו · ויש כמה דברים שלא נהגנו לדון כמותם ע"ם :

אלו שם התקנות שנהגו ושתיקנו רבני קסטיליא המגורשים ובכלל תקנות טוליטולא · ומכני כותבם ע"ם סעיפים ושכתוב מקור הדברים בס"ד :

א' אם תפטר האשה בחיי בעלה ותניח זרע של קיומה ממנו וממנה · יסדר הבעל כל נכסיו לשאר לו תחת כיפת המרום קרקע ומטלטלים וכמד"ן וחולק עם אותו הזרע מחצה למחצה כל העזבון ואף אם נפלו לאשתו בחייה נכסי מלוג יחלקו כיניהם העזבון והכ"מ . וכן מתנה שניתנה לה מהזולת . ואף אם יש לאשה כנים מחיים לחר לא יחלוק · כי אם הזרע שממנו וממנה · ולי נראה המקור התקנות כ"ל פשוט דהזרע שיורש לאו הוא שיחיה בחיי אמו ואחר פטירתה אלמנה יום גמורי כמבואר בתקנות טוליטולא שהעתקנו לעיל :

(מקור שם וכו' כך הוא בתקנה ש"ם הש"ך ליוסיפה ותתו' עליה י"ד רכניוס)

ב' לא נמצא לה זרע ממנו · אז יחלוק הבעל מחצה כמחצה לחר שיטול כלותו מלבושיו של חול עם שאר זרעה או לחיה או לחיותיה :

ואם אין לה זרע ולא שום יורש המתפלג · אלא יורש שיטול מתפלג ממשפחת כית לחיה · אז יקח כני שליש העזבון הבעל · ושלים ליורשיה ממשפחת כית לחיה . וזרעה שאמרנו היינו שפולו לא יהיה מתחלל עליה כגון בן בנה או כן כתה חולק עם הבעל שוה בשוה :

(מקור וזרעה שאמרנו וכו' נימוק"י מסי הרב יעב"ץ ז"ל והדבר פשוט ומוכח כן מלשון התקנה דזרעה נק' אף כן בנה ע"ם כל הדורות)

ג' וכן אם יפטר הוא בחיי אשתו . תטול אשתו כלותו מלבושיה עד כדי עשרים לוקיות · ולמי שכתובתה מרובה תרבע ועשרים לוקיות ולא יותר · וחלוק האשה עם הזרע שיהיה ממנה או ממנו כל הנכסים · וכנות שלה לעולם ירשו כשאר הזכרים שוה בשוה עם הנקבות · זולת הכבור שעורף עליהם כחלק הכבורה הן היה עם הכנים הן היה עם הכנות יטול פי שנים :

לא היה זרע · אז תחלוק עם יכיו או עם אחיו שכל יורש המתפלג עליו או זרעו אף שאינו מתפלג עליו חולק כמו שנתבאר בסמוך :

לא נמצא לו זרע ולא יורש המתפלג · אז יהיו שני שלישי העזבון לאשה ושלים ליורשי הבעל ממשפחת אביו :

(מקור וכן אם וכו' עד כדי וכו' כלותה תקנה לא נתבאר לכל נתבאר בתקנה לחרת ס' וב"ן ותתו' כה י"ד רכניוס וגם שבתקנה ש"ם הש"ם כתבו כפך זה · מ"מ כ"כ הרב יעב"ץ ז"ל משם חכם גדול מחכמי התקנות וכתב וכן נוהגין הן היא וכו' מחלוקת כ' רכניוס מוסרד"ה ומוסריב"ם ז"ל ונראה להכריע כמוסרד"ה ז"ל) :

ד' היה לפניו יורש המתפלג ושניהם מתפלג כין מלד הבעל כין מלד האשה · י"ל כיון שיורש המתפלג כך יורש שניהם מתפלג ויטול חלי הנכסים הבעל או האשה · וחלי השני יחלוק כיניהם רכיוע לזה ורכיוע לזה :

ויש לומרים שהמתפלג חולק · ושניהם מתפלג לא יטול אלא לערך אם היו היורשים כשניהם שניים מתפלגים דהיינו שהוא כילד היה שעזבון שנים · נוטל אלמנה הבעל או האשה · ויורש המתפלג נוטל ע"ו · ושניהם מתפלג עשרה · וחמשה הנשארים חזרו לבעל או לאשה :

(מקור היה לפניהם וכו' מחלוקת הראשונים וש' ראשונה היא שכרת מוהר"י לכן דאגלן ז"ל · והכ' שכרת מהריב"ע ז"ל · וכן נראה עיקר דלמה יקייפה כאן כשנים כאן יורש המתפלג . ומ"מ מדקדוק לשון התקנה שכתבו כ' פעמים ואם אין לה זרע ולא לה ולא לחות · ע"כ משמע . שכשרת הראשונה ולכן טוב לפשר כפי רשות עיני הדיין :)

ה' היה לאשה שם כחיים ונתכבר כיאור יפה שלותו הממון שעזבה האשה הסיף · הוא ממה שהכניסה ונתנה לה אמה · כגון שהיתה אמה נרושה או אלמנה והשיאה כתה ונתנה לה קרקע או כנדים שהיו שלה וזוכה כתכובתה מה שנתנה לה פ' אמה . או כעין זה העניין שיתכבר כיאור נמור שלותו הקרקע היה לאמה או שלותה הכגדים נתנה לותה משלה · ונפטרה לח"ך הכת כחיי כעלה כלא זק"ק כמו שכיארנו · אז יחזור החלי כל מה שהוא כעין מלותו הממון ליד האשה שנתנה לכתה · ולא יורשו לותו יורשי הכת ושאר כלא כלום · כי אם יחזור לה החלי · ושאר החלי הלאחר לבעל :

ולפי התקנה שלנו כמה שהעניק חולק · וכמה שלא העניק הוא או כנכסי הבעל . יחלוק הבעל עם

עם היורשים וכן עיקר לע"פי שים חולקים וסוברים דלעולם המעניק במקום היורשים ואין הבריסם נראים:

והמעניק כשיסיח לים נכרי לריך להקנות מתחלה . כגון שיכתוב ודף כדוניית דהנעלת ליה מבי פלוני . אבל סתמא זכו היורשים : ואמה ליכא לריכה להקנות . ומדברי מוהריב"ל ז"ל נראה דסתמא זכה הנותן . זולת כשהעניק לאמה ויכתוב בכתובה מרנפשה או מכית לביה שאז מחל הנותן . ע"ם ח"ג ס' נ"ט וס' ס"ו :

(מקור הים וכו' כל הסעיף הוא לשון תקנת טוליטולה שהתקינו מקלתו מתחילה קודם כל הסעיפים . ובשאר כה בתבתיו כאן במקומו . וז"ן אבל"ם כי לא ראיתי לקלר כו דבר ושמעתי שכן נוהגים שכל מעניק נדוניית לבת הוא חולק . והמעניק כשיסיח הים נכרי וכו' כ"כ מוהרי"ק ז"ל סימן מ"ו בה"ב יע"ם וכן נמ"ך בשם מוהריב"ן ז"ל . ונראה מלשון התקנה דדוקא אם היה המעניק בחיים כשמתה האשה . אבל אם בבר מת חזר הזכות ליורשים אך מלשון התקנה ס"ם שם"ג נראה דיורשי המעניק במקום המעניק קיימי ועיין הריק"ם ז"ל :

ו' בל החלוקת הנז' בין חלוקת האשה עם יורשי הבעל בין חלוקת הבעל עם יורשי האשה . תהיינה לאחר פרישת כל התכובות בין בשטר בין בע"פ . ויזכה לנכסיה הב"ח ע"י תפיסה שתפס או ע"ה שנתבאר בח"מ סי' ו"ד . וכן שטרי מתנות שנתן הבעל מתנת כריא בחייה כריא בין לזולת בין לאשתו . וכן לרבי קבורה ותכריכין בין של איש בין של אשה כולם ינטלו מן המחלב קודם חלוקה לכל מתנת כריא בשטות שכיב מרע ואין ל"ל מתנת ס"ם לף יהיה נגרע מחלק אלו היורשים . זולתי אם יהיו בהסכמתה ובקנין סודר ובהסכמת כ"ד כדלקמן סי' כ"ף ו"ח . וס"ל דמתנת בריא שהיא מעבשיו אף אם נתנה בשטות ס"ם . אין לריך הסכמת האשה וינטלו מהמחלב קודם חלוקה ולא נראו דבריהם אלא כל מה שיחלק הבעל בחייו ס"ם ופשילו בלשון חוב . כל שנראה לב"ד שהיא מתנה לריך כיטול תנאים כמ"ם לקמן . ואם לאו הכל בטל ולא ינטל כלום מחלקה אלא מחלק היורשים :

(מקור כל החלוקות וכו' בתקנה ס"ם הם"ם . ומ"ם ויזכה לנכסיה וכו' כ"כ מוהר"ר ועב"ן ז"ל ולאפוקי מי שנתפק כזה . ומ"ם וכן שטרי וכו' כן מ"ם להרב הנז' וקוף ברור ופשוט :)

ז' הניחו בנים ובנות אלא נישאו מעולם . תורשנה הבנות חלקים שוים עם הזכרים בין בירושת לביהם בין בירושת לאמם . ודוקא בלאמם או בלביהם או בלאמם ברשות אמת אמם דוקא וקודם נישואיהם דוקא :

(מקור תחילת הסעיף אם בתקנה וכו' ומ"ם ודוקא וכו' גם זה מבואר בפסק דין לאחר מאנת הם"מ ותקום עליו ר' רבנים . וכן נמ"ך בשם הרב ועב"ן ז"ל :)

ח' הרי שירשו עם לאחיהם הזכרים בירושת לביהן ושוב מתה לאמם או לאחיהם או לאחותם . אין להם כלום . וירשו בירושת לאמם ושוב מת לביהם אין להם אלא עישור נכסי בנכסי לביהם הראוי להן מכח הדין . ואפילו לי רה"ם היים להם מזונות מכח תנאי בתובה כנז' בסי' קי"ב :

(מקור שם בפסק הנז' ונקטו טעם דמתקני התקנה לא בחו לגרוע לבת מה שראוי לה מן הדין . ודין עישור נכסי מבואר בטה"ם בס' קי"ב :)

ט' יראה לי שאם הכין לה לביה נדוניית ונתחייב לה לאחן חוב גמור בקנין . ואח"ך מתה לאמם והיתה נדוניתה מרובה על חלקה או בשיעור חלקה אלא תעול בלום כי אם נדוניתה . היתה נדוניתה פחותה מחלקה . נוטלת כדי חלקה . ואם ארצו לדון שנוטלת נדוניתה מרשם מרשם ובשאר תחלוק ולא נראו דבריהם :

(מקור מעשה לירע לפניהו כן . ולכן כתבתי הנראה לעניני לדינא והחולקים עלו ושוב מלאתי פס"ד לראשונים כדברי . ועיין בס' משנה למלך פרק עשירי מהלכות זכייה ומתנה שהעלה הוא וב' רבנים לאחרים דלעולם חולקות בשוה ולא תעול חוב של הנדוניית מהמחלב ע"ם . ואם להסתפק בירשה לאמה אלא מתחלה הזכרים . ושוב נולדו להביה זכרים ומת אם יורשת עמהם כיון אלא ירשה עמהם בשוה זמן . גם יש להסתפק בירשה לאמה מגורשת מהביה ושוב מת הביה . ונראה פשוט דיורשת דאמה שירשת עם הזכרים הוא מטו' שמוטל עליו לזונה מתנאי בתובה בבן נוקבן וכו' יתבן בביתי ומתזנן מנכסי . וגם מוטל עליו להשיאה . ולכן תקנו לה לירושה עם הלחים . ולכן אף אם בבר ירשה לאמה שוה שוה החוב שעל האב במקומו עומד . ולכן תהיה במקומו לירושה . ואף היכא דירשה עמהם בלאמה בשעיו עמה הזכרים דאינה נוטלת אלא עישור נכסי . זהו מחמת שירשה עמהם היקילו עליהם כיון שבבר נטלה מה שרצו להם . ולכן אף אם היה בשבך אם נירשה לביה לאמה ושוב מתה לאמה אין לה בלום . דאמרין לאין קורם בלאמה . ודוקא אם מתה לאמה בחיי לביה שאז כל הנכסים לביה מן הדין אלא שהעבירו לירושה ונתנו מחלית ליורשים . תקנו שגם הבית תטול להקל מעל לביה כיון שים לה זכות בנכסי לביה שמזונותיה עליו וגם מוטל עליו להשיאה . ואף תיקנו לה לירושה מנכסיו מה דאף סייך בלאמה :)

יו"ד זה שאמרנו שירשות הבנות שאינם נשואות דוקא ואף שבבר נשואות . בשעת שירים . אבל בשאין אם אלא נקבות לבד . חולקים בשוה בולם נשואות ושאינן נשואות :

י"א היה נשוי אחי נשים ובתובתם בפי התקנה ומת בחייהן . בך משפט חלוקתם . חולקים בל הנכסים לעשרה חלקים . ד' חלקים תעול האשה הראשונה . והשאה חלקים הנשארים יתחלקו בין השאה השניים ובין יורשי הבעל ג' חלקים לאשה וג"ח ליורשי הבעל :

י"ב מתה שום אחת מהן בחייו . אם לבעל לחלוק עם יורשים ע"ה הראשון ויתן ליורשים מהנכסים מה שהיה ראוי לה ליטול אם היה הוא נפטר בחייה . ולכן יורשי הראשונה יטלו ד' חלקים ויורשי השניה ג' חלקים :

י"ג היה בבתובת אחת מהן שום תנאי בנון שהתנה עמה שאם יפטר הוא בחייה שתעול דבר קטוב לפרעון בתובתה ותסתלק לה . אם היה התנאי בבתובת השניה . אזי תעול השניה ג"ב ד' חלקים הראשונה לפרעון התנאי שהתנו ביניהם . והב' חלקים הנשארים יטלו יורשי היורשים . ואם נמצא בחותם הר' חלקים שנטלה לפרעון התנאי יחד על התנאי וזכו בו היורשים עם הב' חלקים . ואם לא הספיקו לפרעון התנאי מזלה נרס ותעול ד' חלקים הנז' ושאר הפקידה :

י"ך היה התקני בכתובת הרשאונה · לז קודם
כל דבר תעול השאם הרשאונה שסך
שקבל לה לפרעון כתובתה · ובשאר יתחלק בין שאם
השניה ובין היורשים · וכל חלוקות שלו תהיינה לאחר
פרעון כל התובות כמו שנתבאר בסעיף ו' ואחר שתעול
כלשות ומלבושין וכמ"ש בס"כ וס"ג :

(מקור ה' שעיפים שלו שם' נמ"ך כן ופשוט הוא · וסר'
סעיפים הנשארים מבוארים בתקנה ס"ם תקי"ם ליעירה
ותתמו כה ר' רבינו · זולת מ"ש בסי"כ לא נתבאר
בתובה תקנה · לך נמצאו שתי תקנות לאת תחומה
ואחת לינה תחומה והיא קדומה ויש בה חלוקה לאחרת
בנשוי שתי נשים · וכתוב בה בסופה בלשון הזה שבתבתי
וכן הלכה רווחת בימי הקדמונים וכן נמ"ך למהריב"ע
זלה"ה בפסק ל' :)

ט"ן יש לומרים שהחלוקה של שתי נשים שזכרנו
לינה שלא בעזכון הבעל וכל שאר ים לו ·
לבל תפני נדוניית השתי נשים לינה בכלל החלוקה ·
שלא תחלוק כל אחת עם יורשי הבעל תפני נדוניותה
שהיתה תחלה למחצה · ובעזכון הבעל חולקים
לעשרה · ויש לומרים שבל יבנס לבלל חלוקה לף תפני
נדוניותן ויתחלק לעשרה חלקים · ובברית רשאונה נרשם
עיקר :

(מקור מחלוקת בין חבמי הדור · גם נמצאו שתי
תשובות להרביניס ומהריב"ע ז"ל שוחרות זו אחת זו · והרב
מתחיל העיד מעם הרב ועב"ן ז"ל בברית הרשאונה ·
ובהגיע דבריו להרב בתור"ר ויעבב עולירשנו זלה"ה
השיבו בבתב למאר שמעולם לא רשה ולא שמע מי
שמחלק בבך · שלא שבבל נבנס לבלל חלוקה לשמע ·
ושורש מחלוקת זה בן היתה בי בתקנה שלינה תחומה
שעשו חלוקה שהשאם הרשאונה תעול המחלית · והשניה
תחלוק עם היורשים המחלית השאר שם בילדו שתחלוק
בל אחת תחילה תפני נדוניותה הקיימים · ובעלי הברית
הרשאונה בתבו שבשם שעשו בתקנה של המחלית בן עשו
בתקנה של העשרה חלקים שהיא תחומה · ובעלי הברית
השניה בתבו שביון שתחתו דבריהם בתקנה השחרונה
שהיא עיקר אין לנו ללבת לאחרי הרשאונה שלינה תחומה
ולבאורה נראה בברית השחרונה · וזה רשע"ג דלמדין
מן התקנה שלינה תחומה לתחומה למ"ש בסי"כ וסי"ו
מ"מ נראה דזה תלוי בלופן החלוקה · דלתקנה של
המחלית הוברחו לתקן שבל אחת תעול תפני נדוניותה
הקיימים · דלמה נוסיף לאחת תפני נדוניותה של השניה
לאר שנעלת המחלית העולה לה בשהיתה לברה ·
משא"ב בשנרעו לה מחלקה ליעול ד' חלקים דוקא ·
לפשר דמהני טעמא נרעו לה מחלקה ביון שמתריבים
הנבסים ע"י נדוניית השניה · ולבן שתמו דבריהם
בתקנה החחומה לומר שבבל נבנס לבלל החלוקה ·
ומ"מ בין שלין הברח ברור לאחת מהני הסברות והלבה
זו רופפת בינינו ים לילך לאר המנהג · ובמקום שלין
המנהג המוליא מחבירו עליו הראיה · והנדוניות
בחזקת הנשים קיימי · ובל אחת תחלוק נבסיה עם
היורשים בנלע"ד :)

ט"ן אף לפי הברח זו שבבל נבנס לבלל חלוקה ·
אם היה בבתובתה הרשאונה שאמרנו
שתעלנו מראש ממון · לא תעלנו חלה מעזבון הבעל ולא
מנדוניית השניה · חלה השניה תחלוק תפני נדוניותה
עם היורשים · וכן אם אחת אחת מהן בחייו לא יתן
ליורשיה כי אם ר"ח או ג' מנבסיו · ונדוניית הקיימת

לא תבנס בלל לחלבע :

(מקור לף וכו' בנלע"ד פשוט · דחל"ב לקחה מד"ה
שתעול את"ל גם נדוניית שב' ועל את"ל אינו מלטערים
בשה שפשע המנהג שהב"ח שלא היה יבול ליעול בחובו
בחיי הבעל נדוניית לשתו · ובשאת נוטל הב"ח הנדוניית
והוא חימת · לך בבר פשע המנהג ומי יבול · וכן אם
מתה וכו' במ"ך למהריב"ע ז"ל והוא פשוט מן הטעם
הנזבר ולא עדיפי יורשים מבעל חוב :)

י"ן זה שאמרנו שיורשי הנשים יטלו מה שהיה
רלוי לנשים ליעול לו ר"ח לו ג"ח היינו לם
היו יורשים המתחבלים · לבל לם היתם מתחבלים לא
יטלו שלא ב' שלישים ממה שהיו רלויים ליעול לם היו
מתחבלים · בין יורשי הרשאונה בין יורשי השניה · וכן
לם מת הבעל בחייהם שנוטלים יורשיו ג' חלקים מעשרה
הוא רוקא לם הם מתחבלים ולם לאו בגרע להם שלים :
(מקור זה וכו' לא נמצא בתקנה החחומה ונמצא בתקנה
שלינה חחומה · וכן נמ"ך בפסק להריב"ע ז"ל · וכן לם
מת וכו' גם זה פשוט ונלע"ד מהשמור :)

י"ח שלישי זה שנגרע ליורשי הבעל · יש לומרים
שיתחלק בין השתי נשים כמשפט
חלוקתם ר"ח לרשאונה וג"ח לשניה · ולי נראה שיתחלק
בין שתיהן הוא בשוה · בי מזל שתיהם נורם ושתיהם
בשיו וקדימתן לינה מועילה בזה :

(מקור של שלים וכו' מחלוקת עברם בזמנינו והרב
ב"ר פסקו בס' הרשאונה ומה שנראה לי בתבתי · והוא
מילתא בטעמא דאחר דלא הוה ידעינן לם יניח יורשים
מתחבלים לא שייך להקדים לרשאונה וכן עשינו מעשה
בס' תקמ"ט :)

י"ט בשם בשהם שתי נשים השניה נוטלת בחלבה
בחלב היורשים · והרשאונה נוטלת
בחלב השניה ורביע יותר מלבר שהוא שלים מלניו ·
בין בשהם שלשה או יותר לעולם האחרונה חולבת בשוה
עם היורשים והקדומה לאחרונה נוטלת בחלב האחרון
ורביע יותר מלבר · וכן לעולם אפילו הם רבות לעולם
הקדומה נוטלת בחלב לוהא שלמטה הימנה ורביע
מלבר שהוא שלים מלניו :

(מקור בשם וכו' מלאתי מעם מוהר"ר וידל הנדפתי
זלה"ה והעתקתי לשונו לוהא בילוי תיבה בתיבה :)

כ' מחלה שהשה לחים הן בבתובתה הן בנכסים
שנפלו לה בירושה או במתנה או
בחיזה לופן · בבל אלו מחלבה מחילה ואין ליורשיו
עליו בלום · ואפילו הענית לה לבית וכתוב בבתובה
שע"מ בן הענית לה בבל אלו מחלבה מחילה :

(מקור מחילה וכו' בש"ע ס' קי"ח ס"ח · ואפי' וכו' ב"ב
מוהריב"ע ז"ל מעם מוהר"ם סיריו זלה"ה שדקדק בן
מלשון התקנה שבתב דמניחות הח' שני בבולהו נשים ·
ונראה דוקא לם מחלה לו מחיים הוא דמהני · לבל לם
חלק הבעל נבסיו בלוחת שביב מרע וגרע מחלקה
לע"פי שעשקה אין מחילתה מחילה לנבי חלקה
ותעלנו וכן מבואר בתקנות :)

כ"א ודוקא בשהיה המחילה בלופן המועיל
והוא שיהיה הדבר בהסבמת אחד
מהב"ד אשר יהיה בימים ההם · או לפם אחד מהב"ד
או לפתוח ילך הספר לב"ד ויודיעו לו ענין המחילה
היא ויסבים · ויבתוב הספר בסוף הלווחה שהיה זה
בהסבמת ב"ד · לבל לם לא היה בהסבמת ב"ד הרי
המחילה הזאת בעלה בין לנבי הנכסים שנפלו לה
בירושה

כירושלם או כמקנה כיון לגבי הקבסיס שהעניק לה לכיה
וקוזר שכל לרקוי ליורשם :

(מקור ודוקק וכו' כן הוא בתקנה מס' שם"נ כחזרה שחזרו כ"כ וכן פשט המנהג . והנה שבתקנה הסיה כתוב דכעיונן שימלא שם הכ"ר . מ"מ נמ"ך בגליון ספר התקנות מוהריב"ן ז"ל בשם גדול . דעבשיו נוהגין דרי בשילך הסופר לכ"ר וכו' . וכן פשט המנהג גם כפרט זה כיון לגבי וכו' . הנה שבתקנה הרשאונה כתבו דשם נפלו כירושלם לא כעי' כ"ר . שוב חזרו ותיקנו דכלל גוונא כעי' כ"ר :)

כ"ב וטעם הדבר הוא משום דיש לה חולשא לשביה או לקרוביה דמעניקים לה נדוניא ותכשיטין ושיש נכרי ישכלם . וגם בשם שלא העניק לה שדה נדוניתה מירושת שביה . לפעמים היה כתוספ מהכעל למחול . וכשיהיה הדבר כהסכמת ג' מכ"ר וכ"ם כהיותו שם יהיה תיקון כדבר . וגם ווכיחנה על העברת הירושה מהרחוי ליורשה . כלופן שכאשר יהיה הדבר כהסכמת כ"ר לא ינא הדבר כלתי מתוקן :

(מקור וטעם וכו' כ' טעמים כם' התקנות ג' קודם חזרם וג' לאחר חזרם ושניהם לחת ויליכ :)

כ"ג ומזה כתבו הרשאונים ז"ל דשם מהדשת מחלקה לעשות ס"ת או לעניים וכיוצא מה שעשתה עשוי דלא שייך כזה שום טעם מהטעמים הנזכרים :

(מקור ומזה וכו' כן מלתי כתוב משם ג' מכ"ר מומחה שבעיר פ"לם יע"ק ודכרי טעם שם :)

כ"ד ומיהו נראה דהיינו דוקא לענין שלא יצטרך שם כ"ר . אבל כיטול תנאים בעי או שיכתוב להכעל דין ודכרים אין לי בנכסיך ויקנו ממנה בקנין נמור וכמ"ש בשם"ע ס' ל"ב דאז הוי כקדשה הקדם . אבל כלאו הכי הקדשה בעל . דלא עדיף הקדם ממתנה לזולת . וכבר נתבאר בשם"ע ס' קי"ח ס"ח דאם נתנה לו מתנייה :

(מקור ומיהו וכו' כן נלע"ד מיולקא בטעמא . וכן מ"ש בשם"ר לחכמי הדור משניס קדמוניות :)

כ"ה יתומה שעשתה מחילה בין לאביה כין לאמה כין לאחר יורשים בנכסים הרשאים לה הן מצד ירושת אביה הן מצד ירושת אמה כלי הסכמת ג' מכ"ר שמחילה כטילה . לפי' כתומרת התקבלתי כל מה שרשאי לי . זולת אם תהיה המחילה כהסכמת הרשאים שאז מחילתה קיימת . ודוקא קודם שתכגר שאם היתה כוגרת מחילתה מחילה אף כלא הסכמת כ"ר . ומשמע כין כקרקע כין כמטלטלין לפי' פחות מכת ד' :

(מקור יתומה וכו' תקנה לרשאונים ז"ל . ודוקא וכו' כן מ"ש משם מהר"ר שלום סרורו ז"ל :)

כ"ו מוטל על כ"ר שיהיו כימים ההם כביפצר לכ"ע אים או אחם לעמוד עליהם שיחלוקו העזכון יורשי הכעל עם יורשי האשה ואפילו כתוך שכעת ימי אבלות . ועכשיו נהגו שלא למהר כל כך . אלא עכ"פ לא יאחרו יותר מהדש ימים :

(מקור מוטל וכו' כן נמ"ך כהתקנות כלשון לעז ולא רשיתי מדקדקים כזה ועוד ליזהר כתקנות הרשאונים :)

כ"ז כל מקום שפשטו שלא תקנות אלו ומתנהגו כשם . ונלהר שטר כתובה ולא נראה ולא נשמע והכעל מודה שלא נפרע ולא כמהל . כל שפק שיפול כין הכעל לאשה ולא נשמע שטר כתובה לכרר

השפק . הרי הוא מירון לפי התקנה ולפי המנהג :

(מקור כל מקום וכו' גם זה שם כתקנות הנז"ל . והוספתי לכתוב והכעל מודה וכו' דאי לאו הכי פשיטא דאין לה יכולת כלל לגבות ער שתופיע שטר כתובה כמבואר כש' קי"ז שכתי ורשיתי דאף' שרלו לתקן שהגבה האשה כלא כתובה כשברת מור"ם ז"ל כש' הנז' שהיא נתמנת כמו מקום שאין כותבים כתובה וקומכים על תנאי . ונראה שכן עמת דכר ומעולם לא מזקקנו לשלמנות להוציא שטר כתובה :)

כ"ח אם חדשו החתן והכלה הוא תנאי שלא כמנהג המנורשים שזכרנו . אז יכתכוהו ככתובה כשולי הכתובה . ויכתכו כתוך הכתובה כמו שהתנו החתן והכלה . ואם לא נכתב כשולי הכתובה נראה שאין דנין עליו :

(מקור אם וכו' גם זה שם . ומ"ם ואם לא וכו' כנ"ל וע"ע :)

כ"ט סכום הכתובה כל מקום ומקום לפי מנהגו . ואם נתרלו החתן והכלה לפחות או להוסיף רשאים . ומ"מ לא יפחתו מעשרים לוקיות כתוספת ומתנה ונדונייא . מלבר מנה ומאתים :

(מקור סכום וכו' ג"ז שם כתקנה הנז"ל :)

ל' צריך לכתוב הכתובה על הקלף למען תעמוד ימים רכים . ועכשיו אין מרקדקים כזה ועוב ליזהר .

(מקור צריך וכו' ג"ז שם כתקנה הנז' :)

ל"א שביב מרע שהיה מסוכן צריך ליתן נט כפר לאשתו שלא תזקק ליבם ומ"מ לפ כשנרשה דינם כגביית הכתובה כדין הלמנה שלא נתגרשה על תופן הנז"ל :

(מקור שביב וכו' גם זה שם ונראה טעמם להיות שיש מחלוקת כין הפוסקים אי מצות יבום קודמת למצות חלוצה או לאפך . ולכן תיקנו כך כדי לצאת ידי שפק . ולא רשיתי עכשיו נזהירים כזה . ואפשר דהטעם דאחר שנתפשטו שלנו פסקי מרן ז"ל דפסק המצות יבום קודמת אין צריך לזה . ומ"מ היכא שהיבם רחוק שם צריך פעמיו לדרך רחוקה ווא לחוש לעיגונת יש לעשות תיקון זה . ומ"מ וכו' שם כתוספ תקנה שלפ שהרי"ם ז"ל פסק שדינה כדין המנורשת כמבואר כא"הע ס' קי"ח . מ"מ תיקנו כן כיון שכעל כרחו מגרש לקיים תקנתם ז"ל . לא יורע כח יורשיו כשכיל זה . ועכ"ם הנכסים שם מרוכים שלפי התקנה כוטלת יותר מכתובתה כמו שפשט המנהג . שלפי הימת הוא דכר קשה שכתובתה יש כה מנה ונוטלת שלף מנה וכמו שפשט המנהג . מכל מקום ע"ע כזו שנתגרשה ונראה דיש לפסוק כהרי"ם ז"ל כיון דשוף שוף נתגרשה היא . ולא תיקנו כן כעלי התקנה שלא שלא יורע כח יורשיו ולא שלא ליפות כח יורשיו כמו שמבואר כהדיא כרבריהם כתקנה של שנת שם"נ ויע"ם :)

ל"ב המנהג פשוט שככל כתובה מניחין שנים כין כתובת כתולה כין הלמנה כין כתובה נדולה כין קטנה . והכותבים כתובה ממטבע מלכות פ"לם פוחתים משקות שם"ך . ועכשיו תקנו לכתוב ממטבע הנוהג עתה ונם שלא לפחות הסלים . וכותנים לכתולה מאה מתקלים ולהלמנה חמשים מתקלים . ומכל עלינו הכעל מנדונייתו שתכינים לו כשעותה כדקדוק וחו לא וכן נוהגים עכשיו :

(מקור המנהג וכו' כן המנהג כפ"לם וככל ערי

המערב ומכותר בתקנות כין כתובת וכו' זה כתבתי לתפוקי ממ' שעלה על דעתו דכתוב' קטב' אין מניחים. וכפר'ם מעשה ופסקו כ"ר שכפ"ם ושבכלן דאין חילוק לעולם פותחים שלים. והסוכבים ממטבע מלכות פ"ם וכו' המעשה הוא שהוא פחות שתות ממטבע המוסג עתה. ושבשו תקנתו וכו' תקנה זו תחתמו כה כ"ר של שלם ויחידי הקהל וסכריזו עליה בכל העיר וקבלוה:)

תקנות איך יכול לישא על אשתו ודיני נשים

א' הנושא אשה ואשה עמה עשר שנים ולא נמלא לה זרע זכר לפילו ילדה ומתו לסוף עשרים או לח"ך כיון שעברו לו עם אשתו עשר שנים ולא היה לו זרע זכר יכול לישא אשה אחרת עליה: (תקנה ס"ם גם"ן)

ב' וכן מי שהיה לו זרע זכר ונפלה לו יבמה יכול הוא ליבם לותה ואין אשתו יכולה לעכב עליו ואין צריך ליתן לה גט ולא כתובה ואפי' יש לו אחיו גדול ממנו יכול הקטן ליבם: (גם זה שם בתקנה הנז')

ג' וכן כ"ר שרלו שיש חונם הניכר לפם מחמת האשה נותנין לבעל רשות לישא על אשתו ול"ל לא גט ולא כתובה. ואע"פי שיש לו זרע זכר מאשתו הראשונה יכול לישא עליה והכל לפי ראות עיני הדיין: (גם זה מתקנה ס"ם ס"ח)

ד' זה שאתרנו למי שאין לו זרע לישא על אשתו. דוקא לישא אשה שרלויה לבניס ולא לישא אשה אשר הוא רחוק לבניס. עכר ונשא אשה שהיא רחוקה לילד הרי עבר על התנאי ויוליך ויתן כתובה. וכן מי שיש לו זרע זכר מאשה אחרת אע"פי שאין לו מאשה זו הינו יכול לישא אחרת: (ס"ה ס"ל הינו וכו')

(מקור זה שהתרנו וכו' מעשה היה ופסקו חכמי הדור כן. וכן מי שיש לו וכו' כן פסקו כב"ר ושב"ו דכיון דיש לו הרי הוא כנוי. וכל טעם שהיקר בתקנות משום פריה ורביה כמו שכתבו שרלו שם משפחות נעקרו מן העולם משום תנאי שלא ישא אשה וכו'. ועוד בתקנה הנזכר שיש כמה בני אדם שיש בלא זרע ומשום דאין להם רשות לישא אשה ליבנות. וכתב מוהר"י אבן"ר שיש רשות לאשובי בניס ולזה אין רשות. ומ"ם בתקנה ממנה דברו בהוה:)

תקנות ההנקה

א' כל אשה שמרדה על בעלה שדינה לנקות בלא כתובה. אם היתה מיניקת לו קרס חייבת להניק הילד היולד חיות הולדו ע"ם כ"ר תדשים והבעל יתן לה מחליה שכר הסנקה. ואם שיקן הבעל לאשה אחרת קטול היה המחליה שלו ולא קטול כל השכר שלא מחליה דוקא: (תקנה של שנת שנ"ח ועיין בה"ע ס' פ"ב ס"ל)

ב' מגורשת שחובעת לבעלה מזונות בנה או בתה שממנו. אם ירלה האב לא יתן לה דמים כי אם לחם ולפתן ממה שהוא לוכל ובל שבן המורגל:

(מקור זה מבואר בתקנה ס"ם שמ"ח ומבואר שם דבין לבן בין לבת מג' שנים ואילך יכול ליתן לה במזונותיהם לחם ולפתן דוקא. ועיין מרן ז"ל בה"ע ס' פ"ב:)

ג' אלמנה שהיתה מניקה. יש לה לומר שלא תניק לו שלא בשכר. ומ"מ תיקנו שלא תטול שלא מפי שכר ההנקה. ועוד יתכן לה כמה יעכב הילד וכמה יכבד בטומו. ודוקא כשחולקת עם היתומים מחמת שכתובתה כמנהג המגורשים. אבל אם כתובתה כדת תטול שכרה מובלס. ואם מתה האשה הבעל חייב לשכור מיניקת לבנו עד עשרים חדשים ולבת עד י"ח חדשים: (תקנה וחתום בה מהר"ם אבן"ר זלה"ה)

ד' תיקנו ז"ל שלא יקדם אדם אים לאשה זולת בפני בית מחכמי המעמד ועשרה מישראל. וכל מי שיקדם שלא בפני שתקנה הנז' אם יהיו שם עדים ויכולו ויעידו תכף ומיד הנם נקיים. ואם יכולו לאחר מכאן יענישוהו בפני רלות בה"ד הם והמקדם ועוד זו שיאחר המקדם בבית האסורים עד שיתן נט בשר למקודשת ולא"ך אם יתרלו יקדשנה מחדש. אבל עכ"פ צריך לגרש מקידושין הראשונים ונזרו זה בנזירת נה"ם והשומע לנו תבוא עליו ברכת טוב:

(מקור תקנו ז"ל וכו' תקנה מע' הש"ב וכן פשט המנהג. ול"ע אם היה בהן מהו ונראה להקל וק"ו מהגיה רס' קס"ד ס"ה ואע"ג דיש לרמוז ג"ב להניח רס' י"ג סעי' ב' עב"ז הסברה נותנת להקל:)

ה' עוד הם אמרו שאף שמנדין וכול אדם ליתן לאשה אשת חמיו לדעת קלת פוסקים כמבואר בטור ס' ע"ו. ומ"מ תיקנו הם ז"ל שלא ליתן לאשה חמיו: (תקנה משנת יג"ן)

תקנות השייבים לחשן המשפט

א' ז"ל שנהגה המלוה כל חובו בשטר שפילו מיתומים קטנים כדי שלא תגעול הלת בפני לווין: (תקנה של שנת ס"ה)

ב' יש אומרים דבכלל תקנה זו שנוכל לקבל עדות אפי' בפני יתומים קטנים. ואין נראה כן ולעולם אין מקבלים בפניהם דבשלא בפניהם דמי: (מקור יש אומרים וכו' כן פסקו חכמי הדור. ולי נראה כמו שכתבתי ולו יהיה שהוא ספק בתקנה נעמידהו על ד"ת:)

ג' תיקנו כל מקנה שירלו כ"ר אשר יהיו בימים הסם שנעשית במרמה להכריח נכסיו מהרלוי להם אין בם ממש וכ"ח נוכח ממנה: (תקנה של שנת הש"ה)

ד' תיקנו שכל לוותה לו מתנות שכיב מרע שלא תעשה בפני חכם לו היין העיר שהוא בטלה. כלל הדברים שכל מה שיעשה ס"ת שלא בפני היין בטול הוא. ועבשו נהגו דסני בשילך הספר לפ"ר ווריעם ויסכימו. ולבחלקה יכתוב הלווה בפני המלוה ולא ילך הספר מלפני המלוה עד שיכתבה ויחתמנה. ויכתוב בה שהיתה בהסכמת כ"ר. וגם יכתוב בה שהוכיח המלוה על העברת הירושה מהרלוי ליורשו:

(מקור תיקנו שכל לוותה וכו' גם זה שם בתקנה ס"ם שם"ה. ועבשו נהגו וכו' ז"ל הרב יעב"ץ ז"ל בפסקיו לפולו יהיה הת"ח רשות לא יועיל שלא שם בשלך עם לחד מב"ד ויוכיח משם הדיין. לפי שהתובעת מחמו עושה רושם גדול. ובבר הינו ת"ל רשומים

ולפי"ה קיימו לריכים לימלך עם ק' מב"ד וקיימו מוכיחים מעמו ולא מפי עלמנו · ופוק חזי מעשה רב ובזמן הזה אין לנו חכמי המעמר ואין לנו אלא כ"ד · עוד יש תקנה לאחת שלריך שידי הלווחה יכתבו ויחתמו בלווחה בפני המלווה בקברה · ולאחרי מות המלווה יכתבוה בלורך ויוסיפו בה שמת מלווה חולי וכן הנו נוהגים ע"פי התקנה עב"ל מוהריב"ן ז"ל · ועם כיולל המתקנה וכתב שכל טעם ק' מהטעמים הנ' לבד יספיק לבטלה · ורלה דאם ס"מ היה מלווה ביום ס"ק והוה סמוך למיתה יש להקל בב"ז כי הטעם לריכה לכך ואם לא עבלו לפני ימות בפתע פתאום ודברי טעם הם · ועבלו נהגו וכו' כן נמ"ך וכו' עם הרב יעב"ן ז"ל כמ"ש בסמוך וכן פשט המנהג · ולכתחלה וכו' כן הוא בתקנה ג' עם"ו ורלה כי אין זה מעכב כדיעבד כי לא רלינו מדקדקים בזה :)

ה' פסקו ז"ל שהממשכן ביקנו ואח"ך מכרה לאחר מי שממושכנת תלנו יכול לפלק לתקונה ולפי' למדנו שכל לא לעזוק ויד הממושכנת תלנו ויד העוקפים סויס וכל הקודם זכה :

(מקור פסקו וכו' כן הוא בתקנה עם הם"ן ופשט המנהג וכו' כי"ק שהביא מור"ם סי' קע"ה סעי' כ"ז ע"ז · שכל לא לעזוק וכו' כנלע"ד וכן רלינו דנים דעזוק עדיף ממדין ועזוק וממשכן עויס הס :)

ו' עוד פסקו שלפי' מכרו בעליו לגוי ועזב הגוי מכרו לישרלל · המלוה מפלקו :

(מקור עוד וכו' כן הוא אם בלוחו פסק · ולכלורה ס"ע דקי"ל דהקונה מהגוי אין כן המלר יכול לפלקו · שכל רלינו שכתב כ"י ז"ל בשם התוספות פרק ליזהו נפך שאם היה כית הגוי ממושכן ביד ישרלל והלך אחר וקנה מהגוי · המלוה מפלקו מעם דלא יכיל למימר ליה מרי לאכרחת מעלרי יעי"ם וה"ב נרלה שלא היה נזק לישרלל כמה שמכרו בעליו לגוי כיון שמכרו לו והתנה עמו שהוא ממושכן לזה שפיר פסקו בפסק התוספות ז"ל :)

ז' תיקנו ז"ל לאחר שמתה וחלק הכעל עם כניו הקטנים כפי התקנה · אין למנות על הנכסים של כניו אפוטרופוס · דאין אפוטרופוס הגון יותר מאביהם ואמנם אם ירלה לב"ד שהאב זולל ומוכיח ואינו הולך בדרכי הישרים ויכולים לקחת מידו חלק הכנים ולתתו כיד נאמן : (תקנה ס"ם שם"ב)

ח' תיקנו ז"ל שכל אפוטרופוס הן מינהו כ"ד הן מינהו אבי יקומים · יהן אחדון מדוייק לב"ד · ואם נרלה להם שהאחדון אינו מדוייק מלליק אותו · ואפוטרופוסים הכותבים בשטרות מנאבי היקומי' לריכים לזכור שמותם : (תקנה ס"ב וג"ן)

ט' תיקנו ז"ל שכל המוכר קרקע שלו לגוי אחר אין לו החזקה · ואפילו החזקה כך היא שאין רשות לאדם בן ברית לקנות או למחכן או להחכיר מיד הגוי כי אם בעליו המוכרים דוקא · עכר ולקחו אדם בן ברית מיד הגוי · הרשות כיד כעל החזקה לפלקו כרמים שנתן לגוי עד שנה · ואם עכר זמן זה ולא פלקו אזי כעל הגוף נוטל ג' חלקים וכעל החזקה רביע והרי הם כאוחפים לכל הכריהם :

יו"ד עבר ואכרה היא אלא כפלוחו של כעל החזקה · אם ירלה מלוה לעלמו ואת יפרע לגוי אחרו אך אלא שלריך כעל החזקה לפוטרו מהגוי או יתן לו ערך שיחלק מעליו יד הגוי · ואם ירלה כעל החזקה להניח לאחר לדור כה ויפרע לו (ק"ה ג"ל ויפרע להגוי) כמו שפסק עמו ויפרע לכעל החזקה כפי מה שיפסוק עמו לרלונו כדרך שפוסקים השוכרים מכעל הקרקע ממש · והיינו שאם הכית נפחר כעשרה חוקות והגוי אינו נוטל אלא ג' חוקות · כעל החזקה נוטל ז' חוקות הנשחרים . ואם אבר מהגוי כשיויו לו קרוב לו · כזה הוא שאמרו שיטול כעל החזקה רביע · וכל ישרלל הדר הקרקע של הגוי אלא כרלון כעל החזקה או פותח לו מזה הדרך הרי זה גזלן : (מקור עבר וכו' נמ"כ זה כשם הרב יעב"ן ז"ל · והרב המאבי"ר זלה"ה שכך היו דנים רכותינו וכ"ר הגדול שלפניהם וכן אנו דנים לאחריהם כל דור ודור :)

י"א שאם היה גוי נותה כישרלל שך מה וכא למכור קרקעו כע"ג ע"פי הסופט אפי' ומכרנו לישרלל תשאר לו החזקה · ואפילו יפלק מהחזקה אם ימצור מודעה קודם לותו שילוק לינו שילוק · ורלה מדכריהם שאם לא מצר מודעה שילוק הסוף שילוק ואין למוכר חזקה . למנם נרלה שאם מכר לגוי נשארת לו החזקה אף אם לא מצר מודעה על השילוק משילוק ההוף כטל וכן פשט המנהג :

י"ב עוד פשט המנהג שכל מודעה שלריכה הכרת לוזק לריך שתהיה על ידי לחד מכ"ד שאם ידעו מהות הלוזק ואם הוא מספיק לכטל התקף וכל מודעה שלריכה הכרת לוזק שלא היתה כשמלכת ק' מכ"ד לינה מודעה והרי היא כחרס כע"ל :

י"ג קבלנו מרכותינו שהמומר אם זכה כיהדותו כאיזו חזקה כין מעלמו כין ממוריטיו כמה שזכה זכה · למנם כנוותו אם מכר קרקע לגוי או למומר אחר תשאר כאותו קרקע חזקה · אכן לא אליו היתה אלא לקרוכיו הרחוים ליורשו · ואם היתה לו חזקה כיהדותו ומכרה כנוותו · אם לישרלל מכרה הרי כל כאו קנוי לקונה · אך אם מכר החזקה לגוי או למומר · שנשאר לו כח חזקה דחזקה כאופן שכפי מה שנהגו מקדוב שהחזקה היא רכוע תהיה חזקה דחזקה חלק משה עשר דהיינו רכוע דרכוע :

י"ד תיקנו ז"ל שהממשכן כית ונפלה ישול עליו וחכניו המלוה וילך לו ותשאר הקרקע לכעליה הרחשונים · ופשטה תקנה זו כמה שנים וכך היו דנים כ"ד שלפנינו · ומעשה הרכר היה ממ"ם מרן ז"ל סימן קע"כ סעיף ה' ואם יקכל הלוה תחריות נפילה לו שריפה ים מי שהוא · והנה שכטור כתב משכונה אם משכנה שתם דינה כאפוקיקי שתם · ואם אמר לו לא יהיה לך פרעון אלא מזה דינה כאפוקיקי מפורש · ומשכונות דידן הם שתם · זהו במשכנתא בנכייתא הנהוגות כיקומים שים יכולת כיד המלוה לכופו · אכל במשכנתא דשורא שאין יכול לכופו הוא כאפוקיקי מפורש · ואם כזה אין יכול ליפרע משאר נכסים רק משכירות הקרקע שכך כותב לו כמשלם שנייא שלין וכו' · ולהיות שרכו המחלוקת כין כעלי התקנה שים מי שזיכה למלוה ליפרע משאר הנכסים אף אם נפלה ואפילו כמשכנתא דשורא יש שיהיו מחוייכים ואוכ חזרו לפשר שיפרע הלוה מחצה · עמדו ותקנו אלא יפרע המלוה משאר נכסים רק יטול עליו וחכניו . וכן פשט המנהג כחתי דינין שלפנינו · ועכשיו חזרו לרון שאם נפלה יטול עליו וחכניו כשומתם ויתנכה משער המשכונה וקרקע ישאר משועבד כידו כמה שנשאר משער המשכונה עד יפרע כעל המשכונה אם ירלה כפי תנאי · ואם ירלה יקדים המשכונה ויחזיר כל

AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

שלכנים והעניים למקומם ויעשה משכונה מהעיקר והקרן ולעת פרוע לרעון הלוה יפרע הכל ולזיוכה כביקור: (מקור ועכשיו וכו' בביקורו כשלשה כך' כ"ד יש"ן תקנו כן והוכרזה בכל העיר ונתקבלה ועל רקיעו שלכל הפנים שיזכה בשם הלוה היו שלש יפרע המלוה מנכסי הלוה משאר נכסיו. לכל הבית מממשכן כידו עדיין משועבד כידו כמו עליו ולכניו וקרקעו: דמים נשתנה הקרקע מהעניים ולכניס וממקום שלמדו עניים ולכניס יש ללמוד זה שם רימו לוקו לפוקיקי מפורש ולפוקיקי מפורש כל מה שנשאר מהקרקע המשועבד כידו כרי קוף כידו. ודוקא שעשה נכר שנלכד נוף הקרקע לכרו מעותיו לכל היכ' שנשאר כידו מה שנשאר כולו הוא לבעל המשכונה וכן נמצא הענין מפורש לקמן מתכמי התקנה מכואר כדכרינו וכרי שלש ישאר לבע"ר לחלוק רשינו לקמן תקנה הנוגע ויפרש כמו שכיארנו כפנים וכן שנו דנים עשה וכן רשוי להורות:)

קצ"ז ט"ו עוד רשינו לכאר שהוספת שמוסיף כעל המשכונם כחידוש גיזה דכרים שהמנהג הנהוג מימי קדם הוא שכל התוספת שמוסיף כתיקון לא יפרע כעל הכית רק הנשאר קיים כעת פרוע כיון שלא קנו מידו על התוספת. אכל אם קנו מידו על התוספת ויפרע לוקח לע"פי שלא נשארו קיימים כעת הפרעון. ודוקא שם הודיע ללוה שיפרע לת התוספת לף שם נאכד. לך מן הסתם לת יפרע כי שם הנשאר קיים דוקא ולע"פי שקנו מידו כל שלש כיאר כפירוש כשטר. וכן משכנו כש"ר כעד השלישי כנוגע לת יפרע כעת פרוע כי שם הנשאר קיים דוקא. ומזה יש ללמוד שאם כעת שעשה המשכונה כש"ר שמו לו העניים והלכניס כשם מדשים כעד לוקו הסך שהוציא וכלוקה שומת כתבו לו כ"ר שטר משכונה שכה משכנו הקרקע כידו. ועכשיו שכה כעל הקרקע לפרוע רוצה שפחתו העניים והלכניס משומת הרשכונה שכעשית כש"ר. שכלוקה שעה היו העניים והלכניס חדשים ונשומו כיוקר ועכשיו כעת הפרעון שם ישנים היום שוים כברשכונה. דינה הוא דיכול כעל הקרקע לשום כשומת של עכשיו ולינו נותן לו כשומת הרשכונה מהטעם הנמור כתקנה השלישית. שכל לת רשיני דנים כן ונולי שלש נמרו כן שלש לענין שם הוסיף כעל המשכונה כחידוש גיזה דכרים שאז לת יפרע כעת פרוע כי שם הנשאר קיים שכל כעיקר המשכונה לת יתנכה הפחת ועל מכח כ"ר ופה הו"ל כלולו כעל הקרקע עצמו משכנה כידו כפי שומת הרשכונה ועל לוקח שומת יעלם כלמור:

קצ"ח כתב החכם השלם כמה"ר שמואל שכן רשכון ז"ל וז"ל מירום נאמר כתבו החכם השלם כמה"ר יצחק ן' שלוש ז"ל כשאלו משם הרשב"ן ז"ל שכיאור מוהרי"ק ז"ל שכ"י סיומן ל"ח כענין המתרים את השאה על מנת להכיאה לה שכלומות כ"ך צריך להכיאה לה משלו. ואם שם יוכם שלו והכיאה משל שחרים לת קיים תנאו שפילו לענין קדושין. מכלן הוכיח ז"ל שאם יכיאו רשים קרובי שהרוסה שהשכלומות שהכיא יוכם שלו רק לקשה כשלוחה מנויה לו מיהרלוש שהיא פעורה מקנה הרשעבת שיכיא משלו נשתדשה לו ולת שיכיא משל שחרים ויוכם קב רשו. ושכיר נכונה היא ותמיד היתה כלכי כתם כועבת על שהיו קנת דיינים דנים כהיפך מזה ואומרים מה לנו לדרוש ולחקור שם הנוגעים שלים יכיא השלומות משל

מקום ושיא שכרת כלתי ישרה. ובמולתי דכר זה מפורש מפי החכם הנז' השלת לוה שמעתת שליכת השלכתת ישרה כעומי עד מאד והנלתי כתם הפעיר שמואל שכן דשנלן ס"ע עכ"ל ולרשים שכך רשינו כב"י ח"פ וקויים ותחומים כמוהריב"ן ז"ל וכמוה"ר שלום שהרעי זלה"ה:

קצ"ט בפסקי מוהר"ר יעב"ץ זלה"ה נמ"ב וז"ל שטר מתנה שלת נכתב כו שום תנאי ושנותן לומר שהים על תנאי כ"וכ והסופרים לומרים שלת נזכר כפנימה תנאי לך הנותן שכיא שני עדים שהיו מלויים קודם קנין ובעת הקנין ולמרו שתנאי היה כיניהם וע"פי התנאי שהוא היה קנין לח"ך. זה היה מעשה ופסקנו דשתנאי קיים דמעשים ככל יום שבעת התיווך קודם הקנין מכשרים היטב כל הפרטים ולח"כ כשקורלים הסופרים לקנות מידם אין מכשרים היטב כל הפרטים דשמכים על הדכרים שרשאונים שנשמרו כפני עדים שרשונים. ושקומים על זה מוהריב"ן ז"ל ומוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכן פסק מוהריב"ס ז"ל שלפ"י שבעת הקנין לת פירש כלום אין כך כלום רודלי על דכרים שרשאונים כתב השטר וקנו מידם כמבואר כרים סי' ר"ז כהגהת יעו"ש:

ר' כתב כ"מ ס' ס"ו סעיף כ"ג וז"ל לוה שאין לו שלם לכל כ"ח שם שסתורה שלקח כהקפה היה כעין לו מלי דלקח מחמתה קיים אין לאחרים חלק כשם וכן דכרי רב שלפס זלה"ה כפ' המקבל ס' חק"ן וכתכו הטור כס' ק"ח סעיף ז' וכ"כ כס' ר"פ כשם הרמ"ה. וכ"כ כשלפסי פ' לע"פי נבי דין מורדת וכלי נקטינן. וכס' דכרי יוסף שכיא קנת שאחרונים חולקים על זה. לכן כה"ר שלמה טולידלנו ז"ל העיר כס' הכ"מ שסיה דן תמיד רכו כמוה"ר יעקב טולידלנו זלה"ה:

ר"א מי שקבל עליו שרש שם לת יפרע לזמן פלוני ושרעו כזמנו שם לריך שפרה דקי"ל נדוי על חנאי לריך שפרה עיין רשב"ם ס' ס"ד ד' ו"נ:

ר"ב כתב מוהרי"ט כי"ד ס' כ"ם שטר עיסקת שמכרו ככתיכה ומסירה לת מהני שלש לפלנת שלוה שכל לפלנת פקדון אין שעכור כשטר שיהים עליו דין מכירה שלת כל היכת דשיהים כרשות שרשה דמרה שיהים ואין השטר ענין לו כלום:

ר"ג כתב הרב יעב"ץ ז"ל וז"ל כל שם שקובע המלך על כל עיר ועיר ישנו כ"וכ לשדם כל שיהים כעיר כעת שימת הקכלה לף שעקר דיוקו תיוב ליקן הקכלה שהיה וכן הוא המנהג ככל ערי המערב וכן היה דן מוהרב"ע ז"ל וכן נרלה מדכרי מור"ם ז"ל כח"מ ס' קס"ג סעיף ג' עי"ש. וכן הכריע מוהר"ם שלשיך ז"ל ס' ק"י ס"ה וז"ל. ועוד מלחר שיש קכלה כ"וך לשנה זכו כני העיר כמה שפורע עמהם זה שיהא להתעסק כעיר לחרת כי עמהם היה כשעת הקכלה ולכן היטו יכול לפטור עלמו כשלחו מן העיר ועי"ש כתוקף תשובה השריך הרכה כזה עכ"ל הרב ז"ל ונרלה לומר דדוקא שם השם הוסם לפורעו ככל חדש וחדש לזו שם יהא כתוך החדש חייב לפרוע עמהם. לכל שם היטם פורעים השם רק כתשלום השנה כמו השלנזייל וזה יסב עם כני העיר חלי שנה ויהא משם לף יפרע עמהם כי שם לערך מה שיסב שם עמהם:

ר"ד ראובן קנה מהמלך שסשק"ל דשלשה כ"וך לשנה וכף שמעון כחמשה השנה והוסיף למלך על לוחם שרמים שנקן ראובן למלך על

קבלת הגאון והורה המלך לשמעון למכור טלית בתוך לוקח הגאון ממנו רבינו · ים לשלול שם יום לו דין ודברים כזה עם שמעון זה לך · זה היה מעשה ופסקו חכמי העיר ים"ן רחין עליו דין ודברים כלל · דכיון דמנהג המלך בן הוא דמוכר וחוזר הוא תחת הקופסת שם כן מעיקרא דהכי נהוג לקנות ולמכרם בהדייהו דחין קונה אלא שם לא כה שום שדה להוסיף ועוד דגם חזרת המלך היה כדין דקי"ל אין שדה מקנה דבר אלא כה לעולם · והלהיבו הרבה בפסק שכתבו החכמים ומסקנא דמילתא העלו דחין על שמעון תרעומת דברים כזה :

ר"ה שאלה רבינו ושמעון כשתקפו וקטיל כל אחד שך קלוב והיו לחלוק כל הוא מעשה ומתן שירויהו להם מן השמים ואפי' מלוכה בדרך · ורבינו היה לו עסקא בית לחדים קודם הסותפות הנז' · ועכשיו שבאים לחלוק טוען שמעון שיחלוק עמו רבינו מה שהרויח מהעסקא שביד זלקו דלא גרע ממכ"ד. יורנו רבינו הדין עם מי ושכמ"ם :

תשובה אין בדברי שמעון כלום ולא מכעיית אלא יתן לו ברווח שהרויח בעסקא שקודם הסותפות אלא אפי' נתן מעות בעסקא לחדים בתוך הסותפות ולא יחלוק ריוח העסקא עם הסותף · וריוח מהא דכתב הרמב"ם ז"ל בה' שותפים ופכיהו הטור ז"ל שני שותפים שנטל אחד ממון עצמו ונתן לחדים הרווח לעצמו · ובאה מלי קמ"ל דאם היה שותפים רק במעות שהטיל כל אחד פשיטא שאם נטל ממנו ונשתתף עם אחרים פשיטא שהוא לעצמו ומדין כסי תירץ ע"ז ע"ם · וכ"ל דהרמב"ם ז"ל מיירי בכגון זה שהטיל כ"א שך קלוב ועו"ם :

ר"ן שאלה רבינו היה נשוי עם שרה ורבקה בכתובה כמנהג ק"ק המגורשים ולעת זקנה נלב"ע אשתו הגאון רבקה כלי זק"ק ויש הקיים החלוקה עם יורשיה ומה יהיה משפט הנדוניה של אשתו הראשונה העומדת לגיסותין עם בן זוגה :

תשובה הנה בתקנת קדמונינו ז"ל נמ"כ כמי שהיה נשוי כ' נשים למנהג הקהלות ונפטרה א' מהן בחייו שאותה הנשארת בחייו לא תכנס נדוניותה בכלל חלוקה · ומה שהם נכסי הבעל לא הנשארת בחייו בכתובתה קדומת אז יחלוקו כל נכסי הבעל עם נדוניות הנפטרת ע"ז הפוסק · שהם שהוא נדוניות הנפטרת יחלקו יורשיה המתחלקים עם הבעל לחצאין · ושם יש מתחלקים לה ועלו כי שם שלים · ומה שהם נכסי הבעל יחלקו ע"ז הפוסק מחצית הנכסים לשם כתובת הראשונה הקדומה ומחצית האחר יחלוקו אותו הבעל עם יורשי הנפטרת על הדרך הנז' בנדוניותה זהו המובן בחלוקה תקנה ותיקנה תקומה :

אך כשעמדו דורות האחרונים ותקנו תקנה אחרת כמי שהיה נשוי כ' נשים למנהג ק"ק ומתו בחייהן שיחלקו כל העזבון לעשרה חלקים ד' חלקים שהל לה' וג' חלקים שהל לשנים וג' חלקים ילדו יורשיו · חזר המנהג גם כן כמי שמתה א' מהן בחייו ליחלק כל העזבון לעשרה חלקים ד' חלקים לשם הראשונה הקדומה וג' חלקים לבעל וג' חלקים ליורשי האשה שמתה לפם מתחלקים · ואם לאו ושהל הבעל ד' חלקים ויורשים כ' חלקים בכל מה שהוא עזבון הן נכסי הבעל הן נדוניות הנפטרת הן כדוניות הראשונה זה נראה · ואולי כן הוא המנהג כי מנהג שנתקנה הראשונה הנז"ל לא נראה ולא נשמע בימינו כי אם חלוקה זו של עשרה חלקים · ולענין הכת המסורכת אם נתחייב האב בשטר וקנין להעניק נהוגיית כ"ו או לפי בכודו ודאי אין לך קול גדול מזה ויפרע מן האומנם מה שנתחייב בו או מה שהיה לפי כבודו לפי דחות עיני כ"ר אפי' אם עריון לא קנה לשמה אום נדוניית · ואם אין שטר וקנין כי אם היכור לבד אני יחלוק לחוקה שהיו שרכנים כיוצאים אם נתחייב בחופן המועיל שהוא בקנה עידי ונטל מהאומנם כנ"ל · וכן קובה מזה כעור ה"ה ס"ל ס"ל ופ' כ"ע בהנהוג וכן מלקחי בכתיבת יד מורי זלה"ה בהגהה ס"ע שלו בשם דברי ריבות ס' שע"ע ותקוט עליה החכם השלם היין המצויין הרב ר' יהודה ן' עטר זלה"ה כן מלקחי בתוב :

ר"ן דין חלוקת מי שהיה נשוי ג' נשים בתב מהריוז"ק זלה"ה בשם שבשם כ' נשים השניה נוטלת בחלוקה כמו חלק היורשים ושלישה נוטלת בחלוקה בחלק השניה ורביע יותר מלבר שהיה מלגתו · כן בשם שלשה לו יותר לעולם השלישה חולקת בשוה עם היורשים · ומקדומה לשלישה בחלק השלישה ורביע יותר מלבר · ומקדומה לם נוטלת בחלק הקדומה לשלישה ורביע יותר לעולם אפילו הן רבות לעולם הקדומה נוטלת בחלק השניה ורביע מלבר שהוא שלים מלגתו עכ"ל · ת"כ :

ר"ח מנהגינו במזונות הכתוב לפי שמתנהגי בכותבה מזונות לאחר מיתה לכותבן עכ"ז אם חלקו הכתוב והכנים כיון שעשו חלוקה מזונות משל עצמן שמנהג נ"כ לחלוק עם הלמנה לאחר ז' ולכן כיון שחלקו נסתלקו זה מזה :

ר"ט אלמנה שכתה לנכות בכותבה מן הדין שמין כל בגדים בין של חול בין של שבת ומנכין לאחם מכותבה · לך המנהג הוא לקח לה קלת מלבושים כפי ערך כותבתה שעיים עד כדי כ' לוקיות לר"ב לוקיות כפי ערך הנכסים לו כפי רחות עיני הדיינים ויכולים לפילו לפחות מעשרים לוקיות · לך למנה לו יתנו לה יותר מבדי כ"ר לוקיות לף למי שכותבתה מרובה והשאר יתנכה לה מסך כתובתה · וכבר היה מעשה בחד שהתנה עם אשתו שאחר מותו תטול כ"ום בסכום כתובתה וחלך · ועם כ"ז פסקו הפוסקים שגם היא תטול כלחות ער כדי כ' לוקיות :

ובענין בגדי אלמנות הנז' כתב מוהר"ר ועב"ן ז"ל וז"ל בגדי אלמנות לא שייכי אלא לאחר חלוקה אשה חלקו מיד אחרי מותו תטול בגדי אלמנות לעורך השלחות י"ב חדש · ואם לא חלקו עד שעברו אשה חדשים תטול קלת משיעור בגדי אלמנות כערך החדשים הנשארים לתשלום י"ב חדש · ואם לא חלקו עד שעברו כל הי"ב חדש לא נשאר מקום לבגדי אלמנות אלא כל הבגדים שעליה אפי' כלחות מתחשבים מחלוקה :

וחכמי מכנסת יע"ן חלקו עליו וז"ל לא ידענא מנ"ל דבגדי אלמנות לא שייכי אלא לאחר חלוקה וכו' דלמו מעשה אלמנות נותנים לה אלא מפני כבוד בעלמה דזילא מילתא לפום לה בגדי חול שעליה ובהיות דס' רפ"ק ורחים אשה בעל תקנו שיתנו בגדי חול שעליו ואפשר לא שייך בגדי אלמנות להתחשב עליה · וחזר עור מוהר"ר יעב"ן ז"ל הנז' וכתב על ענין בגדי אלמנות כך הוא המנהג פשוט מימות רבותינו כ"כ ומפם מוכיח · ואין להסתיק על מה שמ"ך בתקנות אחר שפשט

המנהג · ולפשר ולקרוב לודאי שנתרצה חת"ך תקנת זו ונתברר שכך הידע לכמה תקנות מסה הובא זכרונם בתקנות הכמלוות ומסה לא הובא :

ר"י כתב מוהריט"ן זלה"ה ס' ק"ע תקנה שתיקנו גדולי הדור לין לדון עליה לע"פי שהיו רבים עליה אלא שם כן היו מתקבלים כל חכמי העיר ומתקנים תקנה ובוחרים לותה בס' התקנות למען תעמור ימים רבים . לכל מנהג שנהגו כן לע"פי שמעטו שהיו רבים עליו לינו לנו הורחת שעה ולא שתיקנו לדורות אלא שם כן תכתב בספר זכרון · ומי שיגיו דן כן לא הניעו לפילו לחני הורחה עכ"ל · עיין בס"מ סי' רל"ם מדין תקנת כעלי חומות :

ר"א טופס שטר לוחה ופס"ר ה"ן בכוקרו של יום חמישי ט' לח' טכת ס' מנכיה שלים לפר"ק לוה מחמת מיתה הר"ם פלרייניטי כ"ע בהיותו מוטב ומשיב על הן הן ועל לפו לפו וכו' ואמר שהוה מתמין חת חשתו בנשמות גמורה כדת וכהלכה כתחיל כחופן הנחות והמוביל בכל ענייניו ופרטיו · ועוד לוה שלחר כירור ומילוי כל חשבונותיו יקחלק כל חשר לו עד"ה · חשתו תירם תלקה המגיעה מכת כתוכחה לפי מנהג ק"ק מנורסי קלסטיליות והול"י · וירחו לחוקו ג'למילת חלקם המגיעם דהיינו רביע מכל חשר לו · ולחוקו דחל חלקם מהירוסה כעשרה רויחלים דו לונ"ו · ואמרנו לו דרך שחלה וסע"ה ועכנ ולוה ואמר שיעשה ולחר שלוה כל הלמור חזרנו חלנו לנו החקומים כו יען שלא כעדינו ודברנו עמו יען היה מוטב כרעתו וכו' ותזר ולוה מחמת מיתה כל הלמור כתוספת כיתור ולוה ואמר שהוה מתמין חת חשתו בנשמות גמורה כשני עדים כשרים עליו ועל יורשיו לחריו וע"כ כ"ך כתופן המוטיל כתחו"ל כדת וכהלכה · ולוה שחלק המגיע לכני לחוקו ג'למילת יהיה כיד שלים שם לפשר עד שיגדלו · ולוה שחוקו חלק חשר היה מגיע לחוקו דחל הנו' ועשה הס"ת הנו' ותזכה המכרה של נ"ח כעשרה מתקחלים ותנשח הכתולה לשחר כת ר' כרוך ן' זכרי וככלל וכפרט המתין חשתו הנו' ככל ענייניו וכפרטיו ע"ה הנו' כלי לחייכה כשום זתן שום שכועה ק"ו ונ"ם ולא ח"ם כלל ולפני' כדרך כרחם · וכלילי שני עשרה לטכת הכ"ל כלכ"ע ותל"ם וידעינו שחוקו חולי נפטר ולרחום ח"פ וכו' וקיים · ושח לך פס"ר ע"ז :

הובא לפנינו שטרי לוחה הרם"ע נ"ע שכתם שילק חת לחוקו דחל כעשרה רחילים ולוה לעשות כרכוע נכסיו חשר היה מגיע לה ס"ת וניטוחי כתולה וכו' ועשרה מתקחלים לחברת נ"ח · וגרדשנו לחוקו דעתינו כה וגם לפנה שמוע שמעינו כתם שלא מטיטוותן יע"ח למכנסת יע"ח על עסקי הלוחה הנו' ולחר שדקדקנו לשון שטרי הלוחה הנו' חתל וגמור וסקלי' וטרינן כדברי הפוסקים ז"ל קמחי וכתרחי כדקדוק נכון וחפוח מחפוח טיעב בולנו יפר פעמים שלם עד מקום שיר שכלנו מנעם יפ"ל מלפנינו שהלוחה הנו' ברירת וקיימת בכל חלקים ופרטיה כלי שום נפנום כלל ולא יפול דבר חרלם מכל חשר דבר המלוה הנו' · זולת שם שכתוב כה שיורשי לחוקו ג'למילת ויתנו חלקם המגיעם דהיינו רביע נכסיו דהולי כפנגם היולם' חלפני המלוה וחין לנם שלא שקול כל העזכון כפי תקנת הק"ק דיורסוס שפונם מתחלנים חין נוטלים רק שלים מעזכון וחחרי שקול הנפחת להם מהרביע שהיה ראוי לג'למילת שפם יקוסף לחלמנה יפר על חני הנכסים · וחין לומר שכך עלה כמחשכה למלוה הנו' להוסיף לכני ג'למילת כרצונו יפר על המניע להם שהרי חמר כתחלה ויתנו חלקם המגיעם · ול"כ מה שפירש חת"ך דהיינו רביע טעות הוח כידו וחין מפניחין כו וזה פשוט · למנם כל יפר הלוחה והסילוק הנז' כולם נכוחים למכין ושריון חינון וקיימין חינון ולרחיה לכל תהיה החמת נעדית ס"ם וחקוס הס"ם ד"ום מנחם סירירו זלה"ה וכמהר"ר ורחל הנרפתי זלה"ה וכמוהריב"ע זלה"ה ומהר"ם הנרפתי ז"ל :

ר"ב גם חכמי מכנחם יע"ה כתבו ע"ז פסק לרוך ונהכלה ונקרע וחסר ממנו · לכל רחה זה מלחתי ז"ן ושחל השואל לם יש שום לר לפטור החלמנה מחרס וכו' ויראה שלמנה זו פטורה מחרס ומנדר · שעם היות שכתבו הפוסקים שחף כשהלמין הלוה למלוה וכו' · שם היינו טעמת שהלוה טוען כריח וכו' שלא האמינו לגוזלו · לכל כנ"ד וכו' יין יורשים יכולים להחריס על החלמנה כלל וכו' כיון שהלמינה כשעת מיתתו וכו' ותקוס ע"ז מהר"ם טולידנו ז"ל ומהר"ח הלכחו ז"ל :

ר"ג שאלה נשחל נשחלנו מנחנו הלה פה כ"ר דח"ל על דבר המשכונות הנהונות לעשות בנכסי יקומי' במשכנת' דשורח וכהעמדת שובר המתחייב לפרוע ליקומים סך קלוב ככל קדם · מה המנהג הזה ומה טעם יש בו ועל מה לדעי הסיבר הטבעו בו מדברי הפוסקים ז"ל להגיל מפת יקום ולבטל ולהשכית לתך דריבית :

תשובה עם היות שכך כדברי השואל שהמשכונות הנהונות בנכסי יקומי' במשכנת' דשורח וכהעמדת שובר המתחייב לפרוע ליקומים סך קלוב ככל קדם · מה המנהג הזה ומה טעם יש בו ועל מה לדעי הסיבר הטבעו בו מדברי הפוסקים ז"ל להגיל מפת יקום ולבטל ולהשכית לתך דריבית :

תשובה עם היות שכך כדברי השואל שהמשכונות הנהונות בנכסי יקומי' במשכנת' דשורח וכהעמדת שובר המתחייב לפרוע ליקומים סך קלוב ככל קדם · מה המנהג הזה ומה טעם יש בו ועל מה לדעי הסיבר הטבעו בו מדברי הפוסקים ז"ל להגיל מפת יקום ולבטל ולהשכית לתך דריבית :

ריכית הוי וקיים כברק הכית דמשכנתי דקורח לו לפסקה אחר שרי לכ"ע. אם כן זכינו לדין דכני משכונות דידן דעבדינן כנכסי יתומים משרת שרו לך מכעיק להרמב"ם והרא"ם ז"ל דכל דכשאר משכונות כהני דלאו משכנתא דקורח כי אחכרה ליה להירוים לך הוי ריכית קטופה שלא לו הערמה לו לכך ריכית ואם אנים מעמודי הורקה והו"ל רבים לגבי הרי"ף ז"ל העמור הג' שרגיל מוהריק"ח ז"ל לפסוק כתרי מגייהו דודקי להידהו כנדון דידן ליכא שום גר לישור דכיון דלפסוקנהו אחר לפי' לכך ליכא כדכתב הכ"י אלא דלמידי דשכ"ח. אלא לפיולו לרש"י והרי"ף ז"ל דכני"ל דכשאר משכונות כהני דכי אחכרה להידום הוי ריכית קטופה. לפי"ם הטעם דנהנינן לפסקוניהו אחר לפיקנהו מריכית קטופה וליכא אלא לכך הטרי לכתחלה כנכסי יתמי כדאיתא בס' ק"ס:

אבן במשכנתא דקורח ולפסקה אחר שמוח מה שנהגו הכעלי כתים לעשות כנז"ל מן הדין שרי לכ"ע דהא לפי' לרש"י וסיעתו דלמרן לעיל דקורח ריכית קטופה כי לא לפסקה אחר לו כי לפסקה לא למרן אלא כשאר משכונות לכל משכנתא דקורח לפי' לכך ליכא היכא דלפסקה אחר וכרשיים כם כברק הכית כנז"ל דשרי לכ"ע:

אמנם רלה רלוונו תקנה לקדמונינו כ"ב כשנת שכ"ל טו"כ הנה היא כס' תקנות דשרו כה נרנח מחמת שעושין קלקה לשכירות כפי שכוס המעות אם רב ואם מעט. ולכן נזרו שכל הממשכן קרקע לחבירו ועשל כו לדור כו או להשכירו כרי דמיו ועו"ם. וכן הלכו בשקבותיהם ונזרנו על הבעלי בתים לבל יפעפקו כזה עוד וכרוזא קרי בחיל בכל מכתי כנסיות ונם הסופרים הזהרנוס על ככה ושרי שם מצויים ועומדים לבל יכתב שטר בעניו זה עוד לבעלי בתים:

אמנם בעניו נכסי יתומים לא נזרנו יען רלוונו שגם קדמונינו נ"ב אחר זמן התקנה הנז' נשתרו נוהגין כן ומהם נמשך המנהג לדורנו זה ונתפעקו כזה נדולים כנז"ל ואין פוצה פה ואין מצפצף. אמנם עכ"פ רלוונו לחדש כה דבר ושוה דלפ"ג דהכאנו לעיל דברי ריטב"ח ז"ל שהביא בשר"ם לפסקה אחר לפיולו לא נחית לם מלוה כלל שרי רלוונו שהרי ט"ז שהוא לחרון כתב הדוקא כי לחזיק בם מלוה הוא דשרי. ומ"כ נרלה לכלוחה דלידים משכונות דידן דעבדינן כנכסי יתומים שאין התפוטרופוס מחזיק בהם אין לחתיר. אכן אחר העיון מדבר כרור דהפוסקים הנז' לא מיירו אלא כשלוהו על שדהו ולא קנו ממנו כקנין סודר שהוא ממשכנה לו ומטעמא דלמר כשמת אימת קנייה דשרי לקנייה. אבל בנדון דידן שהנים מבעל הקרקע כל"ם שהוא ממשכנו כיד התפוטרופוס קנייה בקנין סודר שהוא מדרכי הקנאה דקרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה ובקנין סודר כדאיתא בחושן משפט סי' ק"ן וסו"ל כשחזיק בה. אכן לחזור הוא ולהקנותה לשוכר לוותו לפופרים שיקנו נם הן מהתפוטרופוס בל"ם שמשכורה הוא לשוכר דשפיר קנייה נמי שוכר בקנין סודר. ואז יקנו משוכר בל"ם שהוא מתחייב לפרוע השכירות לתפוטרופוס ונם בכח הקנין יחזור וישכרנה לבעל הקרקע לשקנותה לו או יקנה לו בחזקה שם הוא דר בו ויחזור בעל הקרקע ויתחייב לפרוע השכירות לשוכר רשאין זהו מה שנרתה בעיניהו ונויי"מ ויש"ן נתם התחומים כר"ת חשון ס' יכוח דודי לנגו ויתכל פרי מנדי"ו לפרט התחה התחומי מחלוק השני דיוני ק"ק

פ' תם יע"ל ותחומים כמוהר"ר וידהל סלרפתי זלה"ה וכמוה"ר יהודה ן' עטר זלה"ה וכמוה"ר שמואל סלרפתי זלה"ה:

רי"ד טופס פסק הין לפי שהתכס השלם כמה"ר אברהם מוריצ,ון ז"ל נלב"ע וחלי"ם ונניח יתומים זכרים ונקבות שהיו לו מאשתו הראשונה שנפטרה בחייו שהיו נשוי עמה כמנהג הקהלות וקורם שנשא לשה אחרת עשה תלוקה עם יתומיו כפי מה שמורת הדין נותנת. ועכשיו שנפטר לב"ע הניח לאלמנתו שהיה נשוי עמה ג"כ כפי המנהג. וכ"ר ו"ן מיטו לפוטרופוס על היתומים הקטנים ועל הנקבות הח"ם כה"ר יצחק אכזרוחל נר"ו והפוטרופוס הנז' שירך הכת הנז' ושמה נ'אמילה עם התכס ה"ר יוסף כליהו נר"ו ופסק עמו לתת עם נ'אמילה הנז' כנדוניית כל הראוי לה כירושת אביה ואמה. ועכשיו תבע המשרך הנז' לפוטרופוס הנז' שיתן לנ'אמילה הנז' חלקה עם אחיה כירושת אביה ואמה כשוה בשוה עם אחיה מלבד החלק המניע לה כירושת אמה הנז'. ולפיכה זה תבעו ממנו כ"ר הם"מ התפוטרופוס והמשרך הנז' לברר להם את הראוי ליתן לנ'אמילה הנז"ל כירושת אביה. ולכך אנו כ"ר הח"מ אומרים שיתן לנ'אמילה הנז' כירושת אביה זולת עיטור נכסי הראוי לה כפי הדין לפי שיתן לבת יחידה עם הזכרים חלק כחלק מבת התקנה אלא כיטומין הראשונים ולא כאניים. ועכשיו שזכתה נ'אמילה עם אחיה כירושת אמה חלק כחלק ונפטר אביה את"ך אין לה כירושת אביה זולת עיטור נכסי. ועוד דמעשה רב שידענו כידיעה ברורה שבת מעשה כזה לפני הכמים כ"נ והורו כ"ר י"ן שיתן לבת חלק כחלק עם אחיה אלא כיטומין הראשונים ולא כתנו לבת עם אחיה אלא עיטור נכסי הנז' ח"פ כעשרה לבללו שנת חמשת אלפים ושלש מאות ושבעים ליצירה דיוני ק"ק פ"ם יע"א עכ"ל הפס"ד. וחתומים עליו החכמים השלמים הדיינים המצויינים כמוה"ר בנימין נהון ז"ל וכמוה"ר יוסף ן' עמרם ז"ל וכמוה"ר אברהם ן' רמוך זלה"ה ונתקיימה תלונו חתימותיהם ולראיה ח"פ על טופס זה תרי מנו תלת ובכל שרירו וקיים:

רט"ן מי שמת ושניהבנים ובנות בחולה ובשולת הנשולות ירושת הלוריות והבחולות יירשו עם הבנים חלק בחלק לך לינם יורשים כי אם פעם אחד בנון אם מת הלה יירשו הבחולות בבנים כנז' ואם את"ך מתה אחת לא יירשוה כי אם הזכרים. ובן אם מת אחד מן האחים אחר מיתת לביהן לא יירשוהו כי אם לאחיו הזכרים ולא הנקבות אפי' הבחולות. ואם מת אחד ולא הניח כי אם נקבות בחולות ונשולות כולם יירשו בשוה. ואם את"ך מתה אחת ב"כ יירשוה בשוה בחולות ונשולות דיורשים כ' פעמים כיון שאין כאן זכר:

רט"ז ראובן היה נשוי כ' נשים והיה לו מבשונה והביא עדיים שהיו מנכסי אשתו הסנית פירות מנדוניתה והרחשונה מתה. ופסקו מהריב"ע ומהריב"ן ז"ל וז"ל על פי הערוות הנזכרות המבשונה בחוקת הפשה הב' של רחוכן ולא תכנס בכלל חלוקה כין הבעל ויורשי אשתו הרחשונה. ולפי שטענת אשת רחוכן שיותר ממה שהילרה בעדים נעל בעל מנדוניתה אלא כרשותה ותפסה מטלטלים משל בעלה לכן בשתבע בה"ת שה"ת שנטל שיעור מה שתפסה

מצלו תזכה כמה שתפסה · וכיון שטענה שהיה מעוברת ושלה הי זמן יכין לה עד שתמלט משלה ותשכב · ולפי טענן רשכון שיטול נרכי קכורה מהחמצע הדין עמו :

ריי"ן טופס כתב החכם השלם הר"ות כמה"ר אברהם נ' זמירה זל · לאחר ההתפקדות כשלום מעכ"ת היתה זאת להודיע למכ"ת לוין הרשה לפני תשובת מכ"ת הנכון וחכם כה"ר לפרים הכהן נר"ו לשלחו משלו מלת מכ"ת על ענין מה שמורת הדין נותנת במזונות ופרנסת ודירת שנתחייב ר' שלמה הכהן כר נחמיה לאשתו השניה לאחר ונם על ענין חלוף לוקיות שנתחייב לה כשתקבע כתובתה ונם חלוף לאחרית לזרעה הנשאר לה ממנו כמו שהרשה ה"ר בנימין יל"ו שער כתובתה למכ"ת · ולזה השיב מכ"ת הדין נותן שהשה הרשאונה תטול מחצית כל הנכסים שנמצאו לאר"ם הנז' קרקע וטלטל · והמחצית השניה יותן כיד לפוטרופוס כדי שהפוטרופוס יטול מהמחצית השוה חלפים לוקיות של השלמנה וזרעה הנז' כמו שנתחייב · והמותר על החלפים לוקיות מזה המחצית יחלקו זרע השלמנה הרשאונה עם זרע השניה וילכו לחם · והמחצית האחר עם החלפים לוקיות הנז' יאשרו לשתזון השה השלמנה השניה וזרעה ממנו וממנה שישאר קיום וכשתשכב כתובתה תטול השלש לוקיות של כתובתה והנותר ילו לוקו זרעה של שניה כין רב למעט לפרעון השלש לוקיות שלשה ולחלק ירושתה · ואין לשניה שום חיוב מזונות ופרנסה על מה שנטלה רשאונה · ואחר שתתה מכ"ת המזיק רבריו ומה שאפי' היתה כתובת הב' כדת וכהלכה אין לה הין קרימה לפי שכתובת הרשאונה קדמה לה והדין הוא שכל מה שלש נתפרם כתקנה נעמיד לוקו כדין תורה שהקורם זכה · סוף רבר שכל הכתובות כין של כעלי התקנה כין של הין תורה כולם שם כתוב שים לו זמן ואין נגבית שלש לאחר מיתה או נירושין · ע"כ :

איברא שכך הוא הדין שכל מה שלש כמצא כתקנות נעמידהו ע"ר תורה ולענין הדין כ"כ מוהר"י קלרו ז"ל כח"ה סי' ל"כ סעיף ל' שכתובה ים לה זמן וכו' · אבל מה שעלה כרעתי כענין זה הוא מה שקבלתי שנר' שהוא מתקנות שכתובת המנורשים אין לה שום קרימה כעולם ואינה אלא כי אם כשעת מיתה שאין לה אלא מחצית הנשאר אחר פריעת כל התובות והמעכורים שהיו על כעלה · וסיוע לזה מצאתי כתשובת הרא"ש ז"ל וז"ן כשיוקי כעיר פ' אלו המטלטלין שוקפה לנו כב"ר של לוקו זמן אם מת אדם אחר והניח כ' נשים ויורשים וכתובתם כמנהג המנורשים יל"ו איך יחלקו הכ' נשים לפי שאין להם הין קרימה לרשאונה על השניה שהרי שעכורן לא חל כי אם כשעת מיתה כמו לוה ולוה ואח"כ קנה שאין שם שום קרימה לכעל חוב רשאון על אחרון והוציא הין זה מרין ירושת הכנות לאחר מיתה לכיון כשכאו כולן להנשף כאחר שאין לה הין קרימה וכו' · ולכן תכוף הרשאונה ואחלוק עם היורשים ואחרים תכוף השניה ואחלוק מה שנשאר ותחזור ותחלוק עם השאת כשוה · הרי כבירור שהשכימו כל כ"ר של לוקו זמן שאין לכתובת המנורשים הין קרימה · ומאין יצא להם זה הדין כי אם מהתקנות · ולכן היה נראה לו שלא תטול רשאונה ושנשתעבר לשניה לאחר שיפרעו כל החוב שנתחייב ושעכ"ו לא רציתי לסמוך על דעתי

עד שתרשה שכרת מכ"ת · לי לזאת המשתי שמכ"ת העריך כתובת המנורשים יותר מהכתובה הכתובה כדת והכלכה שאפי' השלפים לוקיות שנתחייב לשניה אין לה הין עם הרשאונה · ולענין המזונות והדירה שנכסי יתומי הרשאונה אין משועכדין לזה ולא ולולי השלמנה השניה תוליה כל הנכסים כמזונות ופרנסה הנה על פי הרכרים השלה אשר מעכ"ת לומר כתשובה זאת שפסיד זרעה ירושת השלש לוקיות וחלקם מירושת לכיהם נ"ע :

ראיתי כתשובת שאלה החכם השלם כמוה"ר יעקב הלוי זלה"ה שכתב כתשו' כזה הלשון שהמעשה הנז' כשכבי מ"ש ז"ל הנזרה שנזרו כו היתה לשום סיכה ירועה למעכ"ת · לענין לף לכי חלקי לזה שהוא כתוב כסוף תשובות מ"ש ז"ל לכתוב ללמר וז"ל וכן ראוי להורות כל מורה הוראה · ולכן נשאל ממעכ"ת לעיין כרין זה שכ"ל שאפילו היה נדון רינן של שתי הכתובות למנהג המנורשים היינו רנים כנמצא כתשו' מ"מ זלה"ה שהרי הוא לומר כפירוש שאין רין קרימה לרשאונה על השניה כי שעכור שיהין חל כאחר כשעת מיתה ק"ו כנ"ר שכתובת הכ' היא תוב ואינה חולקת כנכסים המנורשים · למה ינרע כח הב' מלהפרע תוב שלה קודם שיחלקו הנכסים כמ"ש מעכ"ת כתשובה הנ' להחכם השלם כמה"ר יעקב זלה"ה כפירוש שיפרעו כל החובות תחילה ואח"ך יחלקו הנכסים · ע"כ מ"כ ככתובת כמה"ר יהושע סירירו נר"ו עמ"ך :

תקנה הנוהגת במראבים יע"א

בענין המשכונות

ריי"ח היא שאם קפול המשכונה ותהרס עד שלא תהיה רשויה לדירה יטול כעל המשכונה עליו ומכניו וילך ויאשר הקרקע מעוכרר לכעליו :

ושיעור הנפילה הוא כפי מה שהעידו לפניהו זקני העיר שאם קפול מתקרה לכד ים רשות לכעל המשכונה לחזור ולכנותה ויוסף הכנין על המשכונה · למנה אם קפול מתקרה ועוד כותל אחר מכוקלי הכית אזי יטול עליו ומכניו וילך לו כנז' . וכ"ז הוא כמשכונות שהם ממושכנים קרקע וחזקה · למנה כשהם ממושכנים המזוקות כלי קרקע לפילו יפולו עד היסוד ימתין כעל המשכונה עד שתכנה ויהנה ממנה כמקודם · ואם עכר כעל המשכונה וחזר ובנה כמקום שהיו יכול לחזור ולכנות · ים לו דין היורד לחורכת מכירו שלא כרשות ובנה כה · וע"כ התקנה הנהוגה לפלנו כענין מי שים עליו חובות העכ"ום וחובות ישראל ואין לו כרי לפרוע לשניהם הגיו קודם לנכות :

אמנם אם ים לו ממה לפרוע לגוי לפילו מנכסי לשתו ינבה העכ"ום מנכסי לשתו ויפרע היסראל מנכסי עלמו · שנת כחמל"ת כמרחכים יע"ל ויקום כמהר"ר יוסף ן' סעדון נר"ו · וכהר"ר לכרהם כן מלמען ז"ל · וכה"ר שלמה כנכנשתי ע"כ מכתיבת כה"ר שמואל קלרו נר"ו והכרתי חתימתו ע"כ מלאתי כ"ו :

ריי"ט טופס פסק הין החכמים השלמים הייני ומנהיני ק"ק פ' יע"ל כמה"ר מנחם סירירו וכמוה"ר ורהל הלרפתי נר"ו וכה"ר מימון לפלאלו נר"ו :

אחרי דמ"ו מעכ"ת מתרון המלס כ"ה ותתס שלוס וכל תשר לכס שלוס · הנה עתה כתנו לכתב ממעכ"ת תשובה על שלתיכו זתת בענין רתובן שהיה נשוי עס לתה בכתובה למנהג המגורשים כ"כ וכשנשתת היה לה בת הבעל לתר והיה היוס ככר נשוס · ולעת כותת נלב"ע לתה ותל"ם ושיתה בת תחת שנולדה לה מרתובן זה כעלה השני · וכרתות רתובן זה לבי הנערה כי כתו ככר הניעה ליתי הבעוריס קנה לה נדוניתה הצריכה לה · ולעת כוזתת כשנפטרה לתה לב"ע בתת תורנתו ותבעה תותו לתלוק כל מטלטלי הנכסים הנמצתים לרתובן היו וכת רתובן וגם הנדוניה בכלל ורתובן טוענן כי כיון שיש לו משתתו בת יורשת שכתו תיה כל תלי הנכסים ותל יכוזו זריס יניעו · לכן מעכ"ת יוריענו הכנת דברי התקנה שתיקנו הקדמונים כ"כ שיתלוקו היורשים עס הבעל · תם הוא ככנס בכוג התקנה גס תם יהיו היורשים ממנו וממנה שיכולו היורשים שממנה לבדה ויירשו ג"כ · או דילמא כיון שיש לו יורשים ממנו וממנה לא יכולו זריס יניעו · הגס כי ענין הנדוניה ככר רתוט מ"ש בס"ע בפוסק לבנו או לבתו · עכ"ז כתבנו מעשה שהיה כך היה · ולהיות שמעתנו תומרים שמעכ"ת זה ימים שפסק בנדון כזה שלא יירשו כי תם היורשים שממנו וממנה דוקא · לכן שלטנו ממעכ"ת תם לתת היה הדבר כזה · ולמעכ"ת התייס והשלוס מתרון השלוס ומתת נתמני להכתכס פה מכפתא יע"ת כס' רתשי המטות שנת לזכרון לפני ה' תמי"ד לפ"ק ותקומים כמה"ר משה טולידתנו ז"ל וכמה"ר תפרים תלבתז זלה"ה . ע"כ לשון השתלה :

וז"ן התשובה התכמים השלמים הדיונים המצויינים בס"ר משה טולידתנו וכה"ר תפרים תלבתז יצ"ו כיר"ת ·

ר"ב באנו להשיב למעכ"ת על השתלה הנז"ל כי ודתי פשטנו כמו שכתבנו בס"ר שלא יירשו כי תם היורשים שממנו וממנה ונעשת דמילתא שתן הדין הבעל יורש תת תשתו שלא שתתקני התקנה כ"כ תיקנו התלוקה או לתועלת הבניס או לתועלת הקרובים או מענייני הנדוניה · ומכח התקנה והתקני שכותבים בכתובה תולק הבעל עס בניו וכו' · תבל תם להפך שהשתא נשתת לרתובן והיו לרתובן בניס משתא לתרת · משום דתין כח בתקנה להפקיע ירושה דוריותא שהיו השבניס ירשו תת תביהס ולכן לא תיקנו כזה שתלוקה השתא עס זרעו שממנו וממנה לבד שלא שתלוק עס זרעו יהיס ממנה או משתא לתרת כל הבניס יירשו בשוה גס נלמני להכתכס וחתומים הדיונים כמוה"ר מנחס סיריו ז"ל וכמוה"ר וידתל הלרפתי ז"ל וכמוה"ר מימון שפלתלו זלה"ה :

טופס פסק דין שכיב מרע שנתן מתנה לאחי שלא יתנכה מכתובתה כלום :

רכ"א נדרשנו להשיב על ענין ב"מ שלום מחמת מיתה לתלק נכסיו בתורת מתנה לזולת · ואתר פטירתו ערערה השתו לומר שלא יגדע שום דבר מתלקה כי תם מת שתלק ונתן יתנכה מתלק יורשיו · ומה שטמעה ושתקה כעת המוחה הוא לעשות כ"ר לכעלה דתקיפא ליה עלמא :

והתשובה הנז' מכותרת בתקנות שכל מה שתלק הבעל ויתן מנכסיו שלא כשתכמת השתו הנשוחה לו למנהג הקהלות הקשטיליה לא ויתנכה כלום מתלקה לפ"כ היה הדבר בהשכמתה ובקנין נמור · תמנס שלא בקנין יכולה לומר כ"ר עשיתי לבעלי ולא יזיק תם שטמעה ושתקה · וכן שכן הוא כ"ד טענת השתה הנז' טענה והדין עמה . ולא יתנכה שום דבר ממה שתלק ונתן הבעל מתלקה שלא מתלק יורשיו · והיה זה שלום נתס המוקמים היום יום חמישי כשכת שטה ימים לתברי שנת משטעו ה' תמ"ת לפ"ק פה פ'תק יע"ה ותקומים התכמים השלמים הדיונים המצויינים כמה"ר סעדיה ז"ל וכמה"ר שמואל תכן דכתן ז"ל · וכמוה"ר יהודה ז"ל · וכמוה"ר יוסף עוזיאל זלה"ה · ומלתתי כ"י וז"ן וכעין תשובה זו מלתתי לני שכתוב שהשיב תרוני דודי כמה"ר משה טולידתנו זלה"ה להתכס השלם הר"ום כמה"ר מרדכי הכהן ז"ל · וז"ן :

רכ"ב אחר דריסת שלום מעכ"ת מתרון השלוס הנה עתה כתנו להשיב מפני הכבוד על מה שטלל מעכ"ת כענין ב"מ שהיה נשוי עס לתשו למנהג המגורשים ולוה מתמת מיתה לתלק נכסיו בתורת מתנה ליורשיו · וקודם פטירתו ונס תחר פטירתו מערערת לשתו לומר שלא יגדע שום דבר מתלקה כי מה שתלק ונתן יתנכה מתלק יורשיו :

התשובה על זה מכותרת כמה שכתב הרש"ב בשלוטיו כענין בתוכת טולידתנו והביאה הטור וגס מוהרי"ק ז"ל בסי' קי"ח שהתקנה שתטול השלה תלי הנכסים היו במקום גבייה בתובתה תלכך כל דין שיש לה בגבייה בתובתה יש לה ג"כ בתלי הנכסים שנוטלת מכח התקנה עכ"ל · ועס היות דהרש"ב והטור מיירו בענין שב"ח מתוחר לבתובה · עכ"ז נמרינן טעמא מהתס · תס כן עכשיו בזמן לדין שבשם שבדין גבייה הבתובה תס נתן במתנה שום דבר ליורשיו כמתנת ב"מ גובה השלה בתובתה מהמתנה · וכ"ם לדברי התומרים שגם שתניח מתנת כריא תס תהיה המתנה ליורשים שהמתנה בטלה וגובה השלה בתובתה מהמתנה כמבואר בס"ע ח"ה סי' ק' . הכל דהיכא תרתי לגריעותא דהמתנה ליורשים וגם מתנת ב"מ שכן בתוב בה מחיים ולאתר מיתה · כיון שהיה על ערס דווי מתנת ב"מ מיקרי כמבואר בטור ח"מ סימן רנ"ו · תס כן כ"ע מודו דלענין דין הבתובה דהשלה גובה בתובתה מהס והמתנה בטלה · הכי נמי תמרינן לענין התקנה דהמתנה בטלה · והשלה תגבה בתובתה העולה לה מכח התקנה מהמתנה · כי הדין שיש לה בגבייה בתובה יש לה בתלי הנכסים הבאים לתוך מכח התקנה · ובקרא נכתב היא זלת מילתא בטעמא · שלא תתה תומר שהיה בת כיר הבעל לתת מתנות מנכסיו בשעת מיתתו למי שירצה · מה הועילו תכמים בתקנתם שתיקנו שהשלה תזכה בתלי הנכסים גס שהס עודפים על סך בתובתה · הרי כיון שהרשות כידו לתלק נכסיו בשעת מיתתו · כל שים ושים בשעת מיתתו יתלק נכסיו ובפרט ברתוקו שתלי הנכסים עודפים הס על הבתובה ופקיע התקנה של תלי הנכסים ומה הועילו בתקנתם · תלא ודאי דהמתנה בטלה ויתתלקו הנכסים כין השלה נשים וכין היורשים לעשרה תלקים כמבואר בתקנות שר' תלקים תטול הרשונה והשניה תטול ג' תלקים מהשלה הנשתרים · והג' תלקים הנשתרים יזכו בהס יורשי הנפטר בקורת ירושה :

וזה קרוב לט"ו שנה שהשלנו שלה כזאת להתכס השלם כמה"ר סעדיה תכן דכתן זלה"ה והשיב

לנו תשובה שכתוב בגמרא בתקנות שכל מה שיתן הבעל מנכסיו שלא בהסכמת אשתו הנשואה לו למנהג המגורשים כ"ב לא יתנכה כלום מחלקה שלא ג"כ היה הדבר בהסכמתה וכרלונה ובקנין גמור · למנם שלא בקנין יכולה לומר כ"ר עשיתי לבעלי ולא יזיק לה מה שמעה ושתקה עכ"ל · ולמעכ"ת החיים והשלום מהרון השלום ומשך נאמני להתכתך הם"פ מכנאם יע"ה יום רביעי כשבה כס' ויסגור ה' בעדו משנת תשר לפ עזב תקדו ותמת"ו לפר"ק ותקום החכם הנז' ז"ל :

כל זה מלתי לותו בכתיבת החכם השלם כמה"ר חיים טולידאנו נר"ו.

רכ"ג שאול שאל הלים הר"ן' סמחון תת פינו על עסקי לחותו שנשלח עם יעקב כן חני בהלוואות · ושוב טוליתה בעלה ממקומה והלך לו למערבא לרמלה ובלב"ע וחל"ם · וכבן בעלי חובותיו קמו עמדו ליפרע מנכסיו · ומהלמנה תפסה מנכסים בלומרה שבחובתה היא בתובה כדת כי כן הוא מנהגם בהלוואות והיא קורמת ליפרע בכתובתה · ובלמת שכן נמלאו ובלן היו חכמי הלוואות ובולם עמו ולמרו שרוב לנשי עירם רובה דרובה בתובתה היא כדת ומעט מזער יש שנושאים למנהג המגורשים · גם העידו כ' עדיים מלנשי מקומה כי הם יודעים ודיעה נלמנה שבשעתו הלשה הנז' הכניסה לבעלה בשנוייה כדי שך שבע מלות לוקיות מבט' ממערב' ולותר · הלד הדבר שבלן שלפות מלש"ם לא הכניסה לו :

אשר על כן פסקנו ע"פי הערלת העדיים הללו כי הנם שהובא בתקנות שבשלין שטר בתובה מלויים כידם דיינינן לה למנהג המגורשים · מ"מ בנדון דידן שרוב לנשי העיר בתובתם כדת ומיעוטן דמיעוטן הם שנושאים למנהג הקהלות הולכים לחר הרוב ודיינינן לה נמי שבתובתה כדת כרובה דעלמא · ולא מבעויא לם לפסה מעלטלין לא גם בהניח קרקע דלא שיכה כיה לפיסה · היא קורמת לכל לדם והכא להוליא עליו להכיא רלויה שבתובתה למנהג המגורשים למנם נריכה הלמנה ליטבע שבדריה בן הוא שבתובתה כדת · ולרלויה וזכות כיד הלמנה הנז' ח"פ כשלים נמלטני לגייר ס' בתמי"ם לפר"ק ותקוים ותקום כמה"ר משה לרהלן ז"ל והחכם השלם כהלרי"ט נר"ו והכרתי תקיימתם :

רכ"ד וסמוך לו נמ"כ הוכח לנינו מה שפסקו דייני מכנלם יע"ן החתום בקרת העודף על ענין התובתה רלוכסה ודבריהם נתת ונדק לך מ"ם בסוף דבריהם ז"ן שם תפסה מעלטלין לגלן גם בהניח קרקע וכו' זה לשונו · מלתר שהונח שבתובתה היתה כדת ודיינינן לה כדת לכל הלכותיה וכדלותה בטור ח"ם סי' ק' סעיף ו' ולין לה כי לם מה שתפסה מסמעלטלין תחת ידה ממם (כ"כ ולן נמת דלנבי יורשים שני בשבועה בתפילין כמנהג לך לגבי כ"ח נריכה ליטבע כם"ת כשלר לל טוען ונטען) ובשבועת הלמנה והוא עדיין תחת ידה · ובשים עדיים שיעידו בכירור שב"וכ הכניסה לו בנדוניית דהיינו נלן כרגל והלז זכתה במה שתפסה כעד הנדוניה ולולי התפיסה לין לה כלום כי לין בידה שטר ומכנסים בחזקת היורשים ויש לבעלי חובות תביעה בהם · והקרקע הלך שייך כיה תפיסה הרי הוא בחזקת היורשים ובדאמרן ופיים ותתומים מורנו הרב הגדול מוהריב"ע ז"ל והרב המובהק כמוהר"ר יעב"ץ ז"ל והכרתי תתיימתו ע"כ

מב"י בכתב יד החכם השלם כמוה"ר חיים טולידאנו נר"ו :

רכ"ה אשת לים שנתחייבה שבועה מבטינן לותה בס"ת כמו הלים הרמוב הכתוב לשה לנלים לכל עונשין שבתורה וכן נרלה מס' ס"ל ג' וס' ל"ו ו' והנוסנים להשביע השה בתפילין טעות הוא בידם דדוקא בשבועה שלמנה בשנשבעת לנבות בתובתה פשט המנהג להשביעה בתפילין דבשבועת שלמנה הקילו משום דתקן בנטין פ' השולח נמנעו מלהשביעה בתקין ר"ג וכו' · ולוקא בגמרא שם דל"ה דמשום דטרחא קמי יתמי לקייל לתורוי היקירא ומסיים בגמרא לדרא בב"ד לו נשבעה בון לב"ד ע"ם בתוספות ועיין בטור ח"ם סי' ל"ו בג' וכב"י שם ובש"ע סי' ל"ו י"ט וב"ה והרי שבימי הנלים ותמורים ופוסקים היו מקילים בלותה שבועה ולפיכך לבותינו ורבותינו ז"ל נהגו להקל להשביע השלמנה בתפילין חון לב"ר ע"י סופר ועד · לך בשאר שבועות דטוען ונטען ותובע ונתבע לא נהגו קדמונים קולא זו מעולם · ולדרבה לולי מלינו לרון ולוחות היינו משביעי' הלים בס"ת והשם בלותה דמתורי משום דדעתה קלה ומזלזלת בשבועות ובבר רלינו כמה נשים שנשבעו לשקר · ון לתת שהז"ל לתרו שה"ח נשבע לבתולה בתפילין משום דת"ח יודע חומר השבועה טפי משאר היבשי · לבל לשה לים יודעת ולדרבה דעתה קלה והמדמה לשה לת"ח להשביעה בתפילין דעתו קלה כמותה ונלמן הוא על עלמו להשותה לליו · לך היה נלמן להשותה לשאר ת"ח · ולו לייבר חולי לבטלינן למה שנהגו להשביע בתפילין בשבועות שלמנה שגם השלמנה תשבע בס"ת חון לב"ר בדברי הגמרא כי רלוקי חמס ושוד שברכה נשבעו ולם"כ נמלאו בידם כמה תפלים טמונים שלא הרשום בשבועתה · נלא ועכ"ן יס"ט עכמ"כ :

רכ"ו ראובן ושמעון שותפים בכית לחת ורר בה שמעון כמה שנים · ועכשיו בא ראובן ותובעו ליתן לו שכירות כל השנים שדר בו · ושמעון השיב שכחלקו היה משתמש :

תשובה לכאורה נרלה שהדין עם שמעון וכמו שכתב מור"ם ז"ל סי' קע"ח ח' וז"ל לא חלקו וכו' כשלו הוא משתמש ע"כ · לך כד דייקינן טובא מייב שמעון זה לפרוע לו שכירות השנים שדר בה · ותחילה נריך לני לבאר מה רולה לומר בלומרו כשלו הוא משתמש כיון דעיינינו הרואות שהוא משתמש בכל הבית · ועל כן ביאור הדברים כך הוא שהכי קאמר בחלקי סייתי יכול להשתמש והוא מספיק לי לגלי מכיון שרלייתי החלק שלך הרב מלין ושב לא סייתי מצמלם ודוחק עלמי להשתמש כל מין תשמיש בחלקי רוק' והייתי משתמש בריוח גם בחלקך · והשתא קס דייק לנדון דידן שעשקו של השותף הדר בבית זה הוא לעשות מיס שרופים ולמוכרם ועיינינו כי לפי' כל בבית כולו הרואות בכללו היינו מספיק לו לכמה תביעות שמטילים בהם ממ"ם כי לם כדוחק רב ועשוי · ולזה לא מלי למימר בחלקי סייתי משתמש ומה גם לפי טענת השותף חבירו שטוען שהז"ל שם בחלר בית ר' קטן וכל השותף הזה בבית ושתם פתח בבית הקטן וחבירו לבית הגדול שהוא דר בו ועשתם בית לתת דוחקי לא מלי למימר בחלקי סייתי משתמש דהא חזינן דלא הספיק לו לפילו חלק שותפו שבבית וקולרך להוסיף בית לתר משל שותפו כדי

שיפסיק לו דורמי לא דיבק ולא דיבק רקויב לפרוע שכירות חלק חבירו שכבית הגדול שמשותף בו ושכירות הבית הקטן שהוסיף. כך פסקו חכמי מכנסיא ע"ן ואמרו שמעינו שכך היה דן מוסריב"ע זלה"ה:

וז"ן פסק דין אחר מוגה על נכון

רכ"ז נדרשנו להסיב מה יחויב הדין כהלקומיסקריוס אם יכולים בעלי המחורות להסכימם שכונת בן כית. ומן למה שכבר נזקקנו לדין זה פעם ג', ועתה הטוענן שמאחר שבעלי המחורות היו מתמינים לותם כמה שהיו נותנים המחורות כידם ג"כ הרי התמינום לענין השכונה שלא יוקיקו לותם ליסבב על טענת שפק ושכן היה נהוג כתיוונין יע"ה שלין הקומיסקריו נסבב. ורלינו שלין שמוכות לדין זה מן הדין. שלא כל כמה שלא נפרדו זה מעל זה ועדיין לא נפסק החשכון וכול להסכימו שכונת בן כית לנפוקי שם דקדקו החשכון ולא יקבע ממנו השכונה שלו לין לו עליו כי אם חרס לו ינגלל עליו אם יתחייב שכונה ממקום אחר ינגלל עליו כה שלא שכחר ולא העלים ממנו כ"ו שם ס' לו קומיסקריו:

ומה שטענן הטוענן שכן היה נהוג לאו רב עכיומי מתוס על לותו מנהג כי לין לו אחר ולא תבלין. כי מסיכן הרגלים לומר שהתמינו לענין השכונה כמה שהיה נותן כידו שחורותיו דק"כ כטלת תורת שכונת בן בכית דהא מתס כמי כל אחר ים לו נתן כידו וכמ"ם הרמב"ם ז"ל פ"ט מהלכות שלוחין ושותפין וז"ל וכן בכית שהוא נוסף ונותן בעניניו כע"הב מכנים פועלים ומוליך פועלים מכנים פירות ומוליך פירות וכו'. ולא אמרינן הא דימניה ופריך ליסבב על טענת שפק ולא עדיף הקומיסקריו מיניה ומשביעו בעל השחורות כל כמה שלא נפרדו זה מזה. ולרלינה מתמנו בתשרי ג' פרו"ת לפ"ק עכ"ל. ותקומים עליו מוריבו הרב הגדול מסריב"ע זלה"ה והרב המורה לדק כמוה"ר יעב"ץ זלה"ה ומחכם השלם כמה"ר שלום הדרעי ז"ל וכה"ר אברהם ן' עלחל ז"ל והכרנו תקימתם. וס"ל נמ"כ הדין הין לותם נאם מסבי"ר זלה"ה. וס"ל נמ"כ הכרים כרורים הם נאם הקטן משה הדקטן נר"ו והכרנו תקימתם. ועוד נמ"כ הדין הין לותם ולרלינה תמתי שמי מנחם עטיאס נר"ו. עוד נמ"כ זו לינה לריכה לפנים כי הדין פשוט וכרור. ומ"ם לעיל שהמנהג בתיוונין שלין נסבב הקומיסקריו. מעולם לא נשמע כזאת ולרלינה לותם תקימתי שמי הלעיר שלמה הכוררים נר"ו והכרנו תקימתם:

רכ"ח עוד נמ"כ לותם נכון הדבר זכרתי ימים מקדם זה יותר מלשים שנה תבע חרס ג' הקומיסקריו שלו ליסבב והלך שנתבע והבית קבע' רוכם מתיוונין וקלתם מתתי שלחי יע"ה לאמר שהמנהג הוא שלין הקומיסקריו נסבב ואמרנו לם קבלה נקבל ואם לדין ים תשובה. והיינו דנים כך פעמים שלם כב"ד של הרב הגדול והמובהק מוסריב"ע זלה"ה. ויהי מקץ ימים תבע עוד חרס ג' לת הקומיסקרי שלו ליסבב. והשבנו לו שבבר כלו לידינו קבע' ע"ה הר הנ' והלך התובע ויגע ומלא והבית קבע' מתיוונין ושלח עלתם שבמה פעמים עמדו לדין ע"ז בשני בתי דינין אחר היו בימים ההם וחייבו לת הקומיסקריו ליסבב. והורו כ"ר ועשו מעשה על פיהם ונסבע ע"פי כ"ר. ונמלאו שני בתי עדים מבחוסות זו לת זו. ושז חקרנו ודרשנו היטב ויבוקם הדבר וימלא שהעדים הרלשונים שהעידו לזכות דקיינו לפטור לת הקומיסקריו כולם היו קומיסקריוס ושיו מעידין כנומלין זה לת זה ונוגעין בערות היו ובטלה עדותם. ומנם העדים האחרונים שהעידו לחייב הקומיסקריו לא היה להם לר נגיעה כדבר ונתקיימה עדותם בכ"ר ונתברר שלין בלן מנהג כלל וחזר הדבר לסיני. ומאז ועד עתה תנו דנים והולכים לחייב לת הקומיסקריו ליסבב על פי הדין כנמור ולין פוצה פה ומנפנף כלל. ולרלינה על דבר לותם ועתה לדק מתתי בתחילת ג' התק"ל ליגיהה וקיים וחתום הרב המובהק כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה והכרנו תקימתו. ע"כ נמ"כ בכת"י הח"ם כמוה"ר חיים טולידנו ט"ו:

רכ"ט שאלה ולד שמת בתוך שלשים יום לולידתו מנחיל הוא למשפחת לבין או לא:

תשובה עיין מוהרי"קסי' רע"ו ס', ודע שבתקנו' מבואר שלין הולד נוחל ומנחיל אלא ג"כ הוא כן קיימת שאמה שלשים יום אחר הלידה שכן כותבים בפירוש בתוקף תנאי הכתובות שאם למנהג המגורשים נ"ב ולין כזה סוס שפק. ומי שטוען על ולד שמת כמנפה קוד ל' יום ויהיה לאו מפלת, שאמה ונתעבב יותר מתשעה וחק"ב נולד. כל זה הוא דברי הבאי שהרבה נשים מפתלק מהן דמי בדות מתמת סוס סיבה וידמה להן שמחמת עיבור הוא. ולין יכול להכחיש כי אם כמי שבעל ופירש כנז'. אבל מן הפתס לין לנו מבחינין בבן קיימת אלא כמי שאמה ומי שלשים יום אחר הלידה ע"כ. ותקומים כמוה"ר סעדיה אבן דנאן ז"ל וכמוה"ר יהודה עוזיאל זלה"ה:

ר"ל שאלה ראובן הענין נדוניית ליקומה לחת ושוה רחוק ומלטריכו ליה זוזי. ונפטרה היקומה לכ"ע וטוען שהוא זכה כמחלית העזבון מכח התקנה כיון שהוא רחוק והוא הענין ועדיין מעות הנדוניית זקופים עליו כמלוה:

תשובה לין כדברי ראובן ממש כיון אלא התנה בעת הענקת הנדוניית שהוא יזכה כמחלית העזבון. דמדהוה ליה להתנות ולא התנה אימו דאפסיד לנפשיה. וחקומים כמוה"ר סעדיה אבן דנאן ז"ל וכמוה"ר יהודה עוזיאל ז"ל:

רל"א שאלה נט שהיה לריך לכתוב כו המכונה כוזאבלו וכתב כזאבלו כלא ות"ו אחר הכי"ת. ונם הער החתום כו שמו שם טוב והוא מחם שנטוב:

תשובה נמ"כ בס' פנים חדשות דקחניכם לין פוסל כם חסורות ויקירות ונמלא לפי"ז דנט זה כשר מלד החניכה. ומלד הער שמחם שנטוב מדברי הרב בעל דרכי נועם נראה דהנט כשר לף אם היה זה הער שנטוב הוא המגרש. שסרי בתב על יהודה שחותם בתגרותיו יהודי ולא בתב בנט כי אם יהודי לבד ולא פסל. וכן אם לא בתב כי אם יהודי בלל כמו שבותב בתגרותיו לא פסל. והבא נמי אם היה שנטוב זה הוא המגרש ובתבו בנט שנטוב כמו שבותב בתגרותיו כשר. כ"ם שלינו אלא ער בעלמא דקיל הוא מתגרש גופיה. וכן נראה ברור דשינוי בשר לינו פוסל ממ"ם מרן ז"ל סי' ק"ל י"ח וז"ל בשחותם הער לריך לבתוב שמו ושם לבין בנון יוסף כן יעקב ער בתב יוסף ער כן יעקב כשר עב"ל ושיום מור"ם ז"ל דמחר דבני אם בתב יוסף ער וכו' לא לריך למתב ואם טעה

אז שנה בו אין לפקול עכ"ל. וכתב כ"ם דה"ה כמי שם הטעות הוא בשמו ולא בשם לכיו דכשר. דהא שם לא כתב שמו אלא כן פ' עד כשר עכ"ל דלא דכשעיף יו"ד סי' קכ"ט כתב מרן ז"ל יוסף ן' שמעון שנשא וכתב יוסף ן' שמואל פסול. שאני עד ממגרש וכמ"ש רמ"א לקמן שם הוא לאחר מ"מ ים כאן עדות. ומדברי כ"ם משמע שמפרש דמ"ש מור"ם שם טעה לו שנא בו אין לפקול. אין הכוונה שהעלה לאכיו שם לאחר אלא שיהו מועט כעין כ"ד שמו שם טוב וכתב שנטוב. וז"ל כ"ם מיהו מה שמצוי כאיזה שם לכיו משמע היינו שהעלה לאכיו שם לאחר. ולכאורה לא משמע כן מדברי הרשב"ן שכתב כ"י ע"ש. דכל כאלו גוונא הוי כאילו לא חתם העד כיון ד"ל לקיים וגרע משאינה נהר ומקום עמידה ולידה עכ"ל. הרי דלכל הסברות נמו זה שחתם העד שמו שנטוב לכ"ע כשר:

רל"ב שאלה מחכמים השלמים וכן רמים דייני ומכהיני קהלה קדישא לכן קרושה קהל פ'חם יע"א ישמרם צורם לחיונים לנצח"ו:

אחד"ש מעכ"ת לחתם שלום וכיוצא שלום וכל אשר לכם שלום. סיכת שורותיכם שלו לטיבותיכו על מעשה שהיה וכך היה: שרשונו נתן מעות לשמעון בחורת עיסקא כדי שילכת לעיר אחרת להתעסק שם כמעות הנז'. וכן עשה שמעון שהלך לעיר אחרת להתעסק כמעות הנז' ויהי כי אירכו לו שם הימים כאשר נשבע שמעון וכשבא שרשונו שיתן לו כמה להתפרנס כאומרו שכל מה שהניח לה כעלה לצורך ככר כלה. ונתרצה לו רשונו לדבר הזה והיה נותן לה די פרנסתה מירי חדש כחדשו ומידי שבת כשבתו כל ימי היות שמעון כעיר הנז'. ואחר עכור כמה ימים ושניים כא שמעון לעירו ועשה חשבון מהעיסקא הנז' עם רשונו וכפי החשבון שעשו היניהם נשאר כיד שמעון מעל רשונו מדמי העיסקא סך מה וכעת לא מצא רשונו לנבות חובו משמעון יען שאמר שמעון שאין לאל ידו ממה לפרוע. וכעת נפלה ירושה לאשה הנז' ממקום אחר וירוצה רשונו להפרע פרנסתה מירושה הנז' מה שנתן לאשה הנז' לצורך פרנסתה. והאשה הנז' אומרת שלא נתן לה רשונו הנז' רמי פרנסתה כי אם על חשונת כעלה ולא לוה לה:

יורונו מעכ"ת מה יהיה משפט הדבר ומעשהו אם הדין עם רשונו או לאו. ותשובת מעכ"ת תהיה תמת עם הכל רשעון דלית דין לריך כושם. כה דברי נאמני לחכתכם דורשי שלומכם וטובתכם כל הימים החתומים כסדר לפני ה' תטהרו פה מכנאם יע"א ויעש יקרכ ושלום רב. וחתומי' הדיינים המצויינים הרבנים כמוה"ר לפריס שלכאז וכמוה"ר חכיב טולידאנו זלה"ה:

רל"ג תשובה נרשינן כפ' שני דייני גזירות מי שהלך למדינת הים ועמד שם

ופרנס את אשתו חנן חומר שכך מעותיו תריב"ז ופה אמ' חנן הניח מעותיו על קרן הנכי·וכ' הר"ן כשם רש"י ז"ל ז"ל שכר מעותיו שלא אמרתי לך שמיני ואני אפרע לך אבל אם הלוה לאשה מעות על מנת שתשלם לו תוכעה ויהי תוכעת לבעלה ויפלם כ"כ רש"י זלה"ה. אבל הרי"ף ז"ל כתב דעיקר חיובא של מלוה על הבעל אלא שכך תיקנו חכמים שתהיה כשלית הבעל לגוות עליו ומיהו היכא דליכ ליכ לבעל היכ חייבא שלא נשתעבדה לו וכו'. וכתב עוד הר"ן ז"ל דלא

כשיב לבעל לין לנו שיהיה עיקר שעבודו של מלוה על הבעל אלא על האשה והיא תוכעת לבעלה כדברי רש"י ז"ל. וכתב בשמוך כשם הרשב"ץ ז"ל דדוקא כמפרש שמחמת מזונות שחייב לה בעלה הוא נותן לה דהו"ל כפורע חובו של חביבו שהוא פעור לחנן משום דמכריח אדי בעלמ'הוא. אבל פרנס שאם חוזר ונוב' שכל המפרנס שאם היינו מפרנס בתורת שתנה אלא בתורת שלוחה והו"ל כלוקה ולכלה והכיא דשיה וכו' אלו דבריו ז"ל. ולא נראו אלא לעולם הניח מעותיו על קרן הלכי לחנן דשמחת אדעתא דבעלה נחית ולאו אדעתא דיורש שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהיה נפרע מהם וכו' עכ"ל הר"ן ז"ל. גם ס"ה הביא סברת הרשב"ץ ז"ל ודחה לוחה וכתב שלכ"ב סברת הגאונים ז"ל ונתן טעם לדבר ישו"ש:

מעתה זכינו לדין דבכ"ד דלוחה ולכלה ונפלה לה ירושה פשיטא ופשיטא שאשלם המלוה ממנה דשעבודו על שניהם. וכשלא ימלא לגבות מהבעל ובבא מהאשה כע"כ. הלא דאו הר"ן וכו' שכ' הרשב"ץ ז"ל אלא כפרנס שאם דאיכא למימר דאדעתא דבעל נחית דהכי סיים בה הר"ן ז"ל שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהיה נפרע מהם ואדעתא דבעל נחית. אבל בב"ד שהיא בקשה מהמלוה לפרנסה ובקשה לה המלוה בנו' כשאלה דב"ע תודו דאייבת לשלם מהם שנפל לה בירושה. ואלו כל כמיכה לומר על חמונת בעלי תלויקני. וב"כ בעל המפה בה"ה סי' ע' סעיף ג' וז"ל אבל אם אמרו ב"ד להלוות לה שאם אם מת הבעל או אין לו ונפלה לה ירושה ממקום אחר לריכה היא לשלם עכ"ל. והרבריס ק"ו דהשתא ומה כשנו ב"ד להלוות לה שאם אם מת ע"ג דאיכא למימר דדעת ב"ד היה לשלם הבעל כפי מה שהוא הדין. אפי"ה כי אין לו ונפלה ירושה לריכה היא לשלם. ב"ש כלותה היא שאם ואין לבעל ממה לשלם ויש לה היא ירושה שנפלה לה דכרור הוא דאייבת לשלם. וכן פסק מהרשד"ם ז"ל בה"מ סי' ב' ז"ל ראיתי שים לחייב זאת האשה מן הדין והטעם שהרי כתב הריב"ף וכו' הרי מבואר שכמו שאני לווין. ה"ב בב"ד כיון דהאיש והאשה שניהם נקראים לווין אם ים לאשה כדי לפרוע ואין לאיש האשה חייבת לפרוע ע"כ דברי מוהרשד"ם ז"ל כתשובה שלא שנשתלה מלפניו על ענין כזה. אלא שלשון הטושל' היינו מדוקדק יע"ש:

נמצינו למידין שהאשה חייבת לשלם את הדברים כן כמו שכתו בשלה שהיא בקשה מרשונו שיפרנסה כלי שקדם על זה שום לווי שהוא בעלה לרשונו שיפרנסה. אבן אם קדם לזה לווי הבעל לא מיקרי לווחה אלא הבעל הוא שלוה אלו מה שנלע"ד בענין זה. נאם דו"ם וטו' כל הימים דייני ק"ק פ'חם יע"א ע"כ. וחתומים ע"ז החכמים השלמים הדיינים המצויינים הרב הגדול כמוהר"ר יהודה ן' עטר זלה"ה. וכמוהר"ר אברהם ן' רחמן ז"ל. וכמוהר"ר יעקב אבן צור זלה"ה. ע"כ נמ"כ בכת"י החכם השלם כמוהר"ר חיים טולידאנו נר"ו:

רל"ד עמדו לפני ה"ר יוסף טוב נתבע ורשונו שנתבעו תובע כשומרו חיוס טוב קנה בשנה זו קנת חטים ומכרם ולבן יחלוק עמו אותו ריוח. ויוסף טוב משיב שהוא קנה לעלמו כממון עלמו ואין זה שייך לשותפות כי מעיסקו קמן ולא נשתעברה לשותפות ופסקתי שהדין עם ה"ר יוסף טוב

דהנם שכתוב בעטר העותפות לפי' מניחה בדרך אין זה רומה למניח' שבשם בקיסם הדעתנם אין נכלל כמה שב' בעטר כל מה שיוויקו בכל מין עסק משא ומתן ענן רגילות הוא שהשותף קונה חצים כממון עצמו לטרף ביתו ולפעמים נמלך ומוכרו ומעולם לא עלה ע"ד לחלק שיהיה זכות לשותף ולא מידי ולא מיבעייא לפי כך היה ג"כ כנ"ד כפי מה שטענו אלא אף אם נניח שמעיקרא קנהו ע"ד למכור ולהרויח לפי"ם כיון שקנה בממון מיותר לו אלא כשהעבר לשותפות ואילו רצה היה מניחו לטרף ביתו אף אם נתפתה מיוקר העטר ומכרו הרויח לעצמו · ולריאיה כיד ר' יוסי טוב תקמתי פה מהריב"ש זלה"ה ומהרי"ן זלה"ה :

חזרן השותפים וטענו אלא נזכר בשטר שהטיל עוס אחד קרן לכיס העותפות אלא נתחייבו לחלוק ריוח של כל עסק · גם זה בכלל ולא הועילו כלום כטענה זו דלעצמן זה אין הפרש בין הטיל לו לא הטיל דהנע עצמך וכי בשביל אלא הטיל קרן נאמר שעשה כל נכסיו לשותפות · ומי שהטיל קרן נאמר אלא שעשה לשותפות אלא סך זה כלבד · הא ליתא אלא בין הטיל בין לא הטיל שכל אחד ואחד מעות הן לחצינן · אלא מעות שהדקדקים לעון השטר שנהגו הקדמונים לכתוב שיחלוקו מה שיוויקו בכל עסק משא ומתן ושחורה (היינו מה שדרך כ"ה לעשות תמיד בשם שותפות) ולפי' מנה"ר וכבר נתבאר לעיל דעתין זה של חיטים היינו בכלל כלשון לפי' מנה"ר דמניחה לחייב בקיסם הדעת ואלא כסף ואלא מחיר · לכל ענין החיטים נעשה כשתדלוקו בגופו וכממונו · גם בלשון כל עסק משא ומתן ושחורה אין לכלול זה · דעסק משא ומתן ושחורה היינו מה שדרך בני אדם תמיד לעשות בשם שותפות · ואלו לפי' עצה כממון המיוחד לו כגון שמלא פרקמטייא בזול ולוקח מאחרים וקנאה לו בביח מביתו מעות וקנאה אף שהטיל לכיס אלף לוקיות ולא נזדמנו לו והוליך מעות וקנה הרי היא לחמצה · וכן אם עשה כרגוא וכן אם נזדמן בפי הקונים ליזה דבר בזול וכבדוהו משלהם ונתנו חלק מנקרא פונטון או כרשטו לכל לחמצה · שכל אלו הם ענייניה שדרך השותפים לעשות לצורך ולשם השותפות והם נכללים בלשון עסק משא ומתן וכו' · אבל קנייה החיטים אין דרך לקוחה השותף לצורך השותפות אלא כל אחד כונה כמה לעצמו לאכלה ולא לסחורה · ואף אם כאולי ליזה פעם יזדמן שקנו השותפים חיטים לשם ריוח השותף הוא על פי המיעוט ולמיעוטא לא חייבון ולעולם לזלזון בתר רובא ולפיכך אין לכוללו בעסק משא ומתן ושחורה כי לא לשם עסק ושחורה קנאו אלא לאכלה ולא לסחורה ואם אם"ך נתפתה ומכרו מה בכך · והנע עצמך ועשה אלכ'ליע לכיסו ומילא כ' חביות ומכר אחת כדי לחוזל מאחרת האם נאמר שיתן הריוח לשותף · גם מעשים בכל יום שמוכר שדה כל אחד כיסו וכלי קטמיסו וקונה חיטים ומעולם לא שמעו מי שיעלה על דעתו שיכנס זה לשותפות ודומה לזה כתב מוהרש"ם ז"ל וכיוצא מוהריק"ש ז"ל מעמו לפסק השלכה סי' קע"ו וז"ל השותפים שהתנו שותפות בכל דבר ונכנ"ל מה שם שהרי הוא לחמצה · ואם תמר לעצמי הרי הוא לעצמו · עוד כתב שם וז"ל הלא תמרי יכולים להטיל אלא בשותף מקום וכשותף זמן · אבל בענין זה שהורך להוליך הולאות ולטרוח טרחות נדולות וכו' פשיטא דלא מיקרי יכולין להטיל · עוד כתב מוהריק"ש ז"ל בשם הרדב"ז ז"ל על שותפים שהתנו שבל מהנה שהנין לאחד מהם היא לחמצה ונתנו לא' מה שהיין בשעתו שהיכן בשעתו ופסק שהוא לעצמו · הרי לעולם דבר שיש בו שיוו שכללו והרי המנהג פשוט שמתנים שהותנים לאדם ריעיו וקרוביו היא לעצמו · כללו של דבר שענין זה של קיטוס לינו לא ככלל עסק משא ומתן ולא בכלל מניחה · וכך דעינו דכותינו דנין ולריאוה ס"פ מהריב"ש ומהריב"ן סר"ו ע"כ :

טופס פסק דין אחד וז"ן מוע"ן

רל"ה למשפט עמדו לפנינו אלם"ת מתונים ק"ק הרכאנט יע"ק ס"ר ויצחק אבן צור תובע זה"ר יצחק קאלדירון נר"ו שזה כמה שנסע מעיר זו עיר הרכאנט לקאלי יע"ק ותובעים לותו הקהל יע"ן ככל סמם הנוגע לו מיום שנסע עד היום ועון שבבר הוקבע הסם עליו קודם שנסע ולא יפטר מהסם בלאתו מהעיר · והשיב שבאותה שעה שלא ליסע מהעיר הלך אצל קנת מיחידי הקהל ואמר להם שהסך שהטילו עליו בפנקס הערכת הקהל אין בידו ממה לפרעו ושאם יפתקו לו מסך עד כדי מה שיכול לפרוע מהסם הרי טוב ואם לאו הרי הוא רוצה ליסע מהעיר וללכת לעיר שלו · ואמרו לו הקהל וכן יחידי הקהל הי"ו אם תרצה ליסע מבלן תפרע כל מה שעלה לך מהחובות המוטלים עליהם בבר ואין לנו מעבבים עליך אם תרצה ליסע מהעיר · וכן היה שעשו חשבון כל המוטל עליהם לשעבר ועלה ליצחק הנז' בחלקו סך חמשה וששים לוקיות ופרע הסך הנז' ונסע מבלן ברשותם וכיון שברשותם נסע אין לו עליהם ואין להם עליו כלום אלו טענותיהם :

תשובה ונעיינו להם חייב יצחק לפרוע הנז' בבל המסים שהוטלו מהותה שעה ולא יפטר מהסם בלאתו מהעיר כמ"ש הרב בהנה בח"מ בסימן קס"ג והטעם כיון שהוקבע הסם עליו בשהיה בעיר ומה שטען יצחק הנז' שברשות יחידי הקהל נסע אין בלשון זה לשון פיטור · והנם שעשו עמו חשבון בבל החובות שהיו מוטלים עליהם לשעבר · אין מזה רמיזה שפטרוהו לעתיד · שבמה שהיה חייב הבעוהו לפרוע לבל בהמסים שעריין לא נתחדשו לא הבעו אותו · בלל העולם שחייב ה"ר יצחק הנז' לפרוע עמהם בל המסים שהוטלו עליהם מאותה שעה שנסע ושיתחדשו מבאן ולהבא :

וכן השיבו לפנינו ק"ק הנז' שפסק דין מה"ה ר"ות בה"ר יעקב ז' מלבח נר"ו וז"ל מה שטוענ לענייננו על השאלה שנסע מהעיר הר"ם ובבר הוקבע הסם עליהם בהיותו דר עמהם ושיבח שיתת עין עליו · גם בזה הדין הוא דחייב לפרוע עמהם שבך נבתבו בשה בס"ד ע"ז כ"פתח ומבנתח יע"ש הלבה למעשה בשם פעמים לחייב השלכ'דנ' שנסעו מפ'תח למבנתח יע"ש וממבנתח לפ'תח אחר שהוקבע הסם של השלמשה"ר על בל עיר ועיר שחייבים לפרוע עם בני העיר ולא יפטרו ממנה בשתח מהעיר וזה פשוט וברור וידוע לבל ואנו מעידים עליו שבך היו פוסקים בתי דינין שלפנינו · ואין לריך לומר בשם שעלו עליהם ונתחייבו לפרוע ונטלו בחשבוני מתח בן בריח ושמואל בני בריח שחייב לפרוע חלקו בה בשיבולו המלוים לתבוע משם בהן לומר ואין רבריס בלל · אלא אפי' על המסים שנתחדשו אח"ב שחייבים לפרוע עמהם אע"פי שילאו מהעיר ולא יפטרו משם בשתח בשאר בעיר כיון

שכבר הוקבע שמם עליהם דהיינו קנסא שמם שהוקבעה עליהם כעורם שרויים עמהם בעיר ולא יופקע מיוכח מחמת לשמם מעיר ע"כ מה שנ"כ: כלומר שחייב הר"ן הנז' לפרוע עמהם מיום שנסע מסעיר עד היום וגם ככל מה שיטרכו לפרוע מהשם מכאן ולהבא ולרחיק ח"פ כה' כשבת כה' לניסן המכוכר ס' לשם"ר לפ"ק פם תרכשו וע"ל והכל ש"ב וקיים. ומקומים עליו כמה"ר שם טוב ן' עטאר וכה"ר עיוש הלמליח נר"ו וכה"ר יצחק לבע ום"ן:

עוד נמ"כ ע"נ וז"ן מונח על נכון

רל"ו קהל קדוש שלח יע"ל טענו שה"ר יצחק הנז' ירוע ומפורסם שארץ מולדתו היה עיר שלח יע"ל ומושב ומכוחיו היו מפורעי השם בעיר שלח יע"ל. ומירע מקרה שנסע לעיר תרכשו יע"ל ושם פורע עמהם מס. וכרשותו שהכבידו עליו מס יותר מהריאוי לו חזר לעירו לשלחי יע"ל. וזה כמו ס' שנים שחזר ושם פורע מס כשלחי. וזה י"ז חדשים שהוקבע השם על השלמשהר"ל כמאמר המלך יר"ה ע"י הנגיד נר"ו ועתה הקהל יש"ץ שמחר שכשעה שהוקבעה השלמשהר"ל שם דר עמהם. ומה נס שכשעה שנסע מעיר תרכשו הלך לשל גדולי יחודי הקהל שלהם ואמר להם שחיהו וכול לשכול כובד ההערכה שעריכוהו. ואמרו לו שיפרע השם שעבר וילך לו אל תרגו. וכן שם שפרע להם הנוגע לו מהשם וחזר שעבר לארץ מולדתו ושם פורע מס כשלחי וע"ל ומעולם לא אמרו לו כלום כנראה שפטרוהו לגמרי מן השם הענין ובקיאותו ממנו דאל"ה שו לריכים לומר לו דע לך שכל השם שתפרע כשלחי לא יועיל לך. ועליך שתחזור ותפרע עמהם. ומדשתקו זה כמה שנים ולא קבעוהו ודאי שמחלו לו ולא ילקה בכפלים ומה נס שכמה פעמים שהיו נוכים השם ושו פורעים כעדו ולא היו תובעים לותו כלל זה מורה שפטרו לותו לגמרי. אלא שעכשיו כרלותם פסק מוהריב"ס ז"ל כתחרטו על לותו פיטור וחזרו לתובעו. ועוד טענו הק"ק קלח יע"ל שבהיות יצחק הר כעיר תרכשו שו נותנים לשלמשהר"ל סך ת"ס בכל חדש וכעיר שלחי היו נותנים סך ק"ס. וכשבא לרוניו המלך יר"ה לערלוים כפל להם לשלמשהר"ל דשיינו תרכשו סך ת"ס ככל חדש וכעיר שלח סך ק"ס וככלל זה היה השלכזייה וכלותו יום שכפל להם השלמשהר"ל ככר היה יצחק הנז' הר כעיר שלח ופורע השם עמהם. לכן השכוקש מעכ"ק לגלות דעתם הדין עם מי ולית דין נריך כושם כי הדבר נמון ומסוס השכם השלם ר"ומ כמה"ר חיים טולידנו נר"ו:

רל"ז האמת הוא שהר"ן הנז' פקע מיניה חיוביה דפריעת השם עם תרכשו יע"ל מיום שנסע משם וחזר לשלח יע"ל של ארץ מולדתו שלא מצאנו שכתב השכם השלם עלמו שכבר פטרוהו ממסים הנגבים ומתחדשים לחר נסיעתו ממקומם ומ"ם חכמי תרכשו יע"ל שאין כלשונם החמור משמעות לשון פיטור. שא לותו דשדבריו של הרי"ן שאמ' להם שלא יפחתו לו מהערכתו רולה ליסע לעיר לחרת הרי הוא פטור מלפרוע עמהם מכל וכל. ולכן מוטב להם שיקבלו השועה ושל יורע כשם מכל דשפסת תועלת תפסת. ועוד דכשהשיבוהו שפרע כל מה שעלה לך ושאין מעכב שם תרלה ליסע מכואר כווכשם שהשיבוהו כדבריו כן הוא שלא יפרע עמהם לאחר נסיעה זולת מה שעלה לו כבר. ות"ב ע"נ דלא הזכירו לשון פיטור כשוכר ועומד הוא. ושם כדבריהם שהשיבוהו הפך כוונתו. הכי הוא להם לומר לו מלי לאהני לך הנסיעה שוף שוף לאחיהו שהם ושם תרלה לילך ושפרע עמנו טוב ומטיב שלא ודאי שהודו לדבריו שהוא פטור מהם מיום נסיעה. ושם רלו לחזור כשם שנשחרם להם שקבועות השם משייבתו גם לאחר נסיעה אין חידוש זה שוקר מה שעשו כבר וכרור נשם החשומים כפ"שם וע"ל ס' הנז' לעיל ושיים שמוכל שלול. עוד נמ"כ ע"נ וז"ן:

ועוד כשחזר השלך יר"ה ושבע למשהר"ל פעם שניה הרי פקע שעבודת קשת ושלוחו זמן שוקבע עליו לשרוע השם בעיר שלחי וע"ל ועין שהיה שם כשעה שהוקבע עליהם השם של השלמשהר"ל והיתה שיטת עין עליו וזה פשוט"ש ע"ז השכם השלם ד"ומ רשכל שכן נור. שליהו שרשתי ס"ט מתחיים שרירו ס"ט נמ"כ ע"נ וז"ן:

רל"ח ראיתי שהתירוכת כזה ושיעת כבר שכיון שהעידו חכמי שלחי שזה וז"ז חדשים שהוקבע השם השני של השלמשהר"ל שם כמאמר השלך יר"ה והרי"ן הנז' כמו ס' שנים ושוש פורע מס כשלחי ל"ב כיון שחזר השלך ושקבע השלמשהר"ל פעם ב' והר"ן הנז' שם נמלא ושם שים כשעה שקבע עליהם השלך יר"ה השם של השלמשהר"ל השניה שה ודאי דשקע שעבודת קשת שהרי"ן הנז' מלפרוע בעיר תרכשו ושוקבע כשעה שניה זו לפרוע השם עם עיר שלחי יע"ל. ושם שהעיד ריב"ס נר"ו שכתי דיוין שלפניו היו פוקקים הלכה למעשה שמי שנסע מעירו לעיר אחרת אחר שהוקבע השם של השלמשהר"ל על כל עיר ועיר שחייבים לפרוע עם כני עירם הרשאותם ולא יפטרו כזה כלשהם מן עיר זה. לא שמעתי מעולם ולא הרכה שעשוש כל יום להפך פה מכנשם שכשם כני אדם דשומים שם דרים פה אחר שהוקבע השם של השלמשהר"ל פה מכנשם ורלו להשיב דירתם לעיר פ"שם. ואפי"ו לא הכעוש כי שם כשה שעלה עליהם ככר מהחוכות המוטלים על הקהל. ולא אמרו להם שם ירלו ליסע של עיר אחרת ולפרוע עמהם השם יפעלו. ולא היו תובעים לותם שלא שיפרעו להם עקה מה שעלה עליהם כשם שכבר נתחייבו. וכך המנהג עכשיו פה מכנשם יע"ל ושין פולה פה ומפלף ושולם שהרבו הימים והנסיס ונשתנו המנהגים. סוף דבר כנ"ד כ"ע מודו שחיוב השם על הרי"ן הנז' לפרעו בעיר שלחי דוקא כיון שהוקבע השם פעם שניה ושוש ככר היה דר בעיר שלחי הא ודאי פשיטא שהם מוטל עליו לפרוע השם דוקא ולא בעיר תרכשו כיון שככר עקר עלמו ממנה זה ימים ושנים ועכשיו נתחדש השם פעם שניה ולא יסתפק לדם כזה כלל. ונ"ח השכם השלם הר"ומ יעקב טולידנו נר"ו וכמוה"ר יקותיאל פירדונו נר"ו:

טופס פס"ר שרגו כעליו לשולחו מחון לעיר ולשהם שכנית דרכים השתקנוהו ום"ן:

רל"ט שאלה רשכון שנתחזק שטר עליו שקבל מיד שמעון שך כ"ש כשורת שדעתו שיקנה כמעות השעק טשכב בעיר אחרת דוקא ושכך קנוב ולא יוכדושהם לא ימלא' כלותו השך שקבל לו שיהן מעות השעק לפקידו של שמעון וכשהלך כדרך נשלל שם מייב רשכון כחלק השלום לו לאו. ויש

מי שפטר לחבירו מפני דלא היה לו רשות להוציאם בכל מה שירצה להשתכר אלא דוקא בשחורת מיוחדת וכסך קטן וחין עליה קורת עיסקא אלא פקדון ואע"פי שקבלה בקורת עיסקא מ"מ שמא עליה דלהכי קרו לה עיסקא שאין מחייב בשחריות פלגא מלוה עד שיעשה כגון מקבל פרקמטייא לו מעות ויוכל להתעשק בהם לאלתר · ומה גם כגון זה שים עריס שקודם בוא המתעסק הוקרם עליה ולא היה יכול לקנותם בלוקח קבלה ה"כ הוי קבלה בטעות וחינו על המעות אלא דין פקדון עכ"ד בקיצור :

הנה מבואר מדלמה לפוטרו מקרי טעמי הא' דלא חל על המעות דין עסק אלא בשיגיע למקום שבו נמכרת הסחורה · ואפי' אם היה אפשר לקנותם בם בלוקח קבלה כיון שלא היה ל"ל רשות להשתמש במעות מיד ולאלתר דלהכי קרו לה עיסקא :

ועל זה הכיף רבים מהגיה דאמרינן פ' המוכר פירות אמר רבה היכי מצין דמקבל אמרת לדעתך דנמטייה לפרוטה דזול שפט וכו' · ופי' רבי"ו היכי מצין דמקבל מחבריה חמרת למחלית שכר והקנקני' דמוכר וכו' · ומיהו לגבי נגכה ואכרה כרשות דמקבל נמי קאי · ומדלא אמטוינן רבותא טפי דאפי' בחונסין נמי כרשות דמקבל נמי קאי · מאחר דבחונסין פטור המקבל והיינו טעמא כיון דלענין זולא מקבל כעל העסקא הכא נמי לענין אחריות דהא כתיב תלייה · וכן כתב הר"ן שם בפ' המוכר פירות וז"ל אמר המחבר וכו' נראה דהא דלא לוקמה הרשב"ם ז"ל שנתנה לו בתורת עסק שהוא פלגא מלוה ואינו המתעסק וכו' ולקרוייהו פירושי לונסא וזולא לא קבול עליה כיון דאלא כיון דאשר לונסים · ומ"ש בריטב"א ז"ל דבתורת עסק חייב בפלגא ואפי' בלונסים דרמו עליה שיהיו לונסא דאלא דמזלו גרם אבל אשר לונסים לא :

עוד הכיף רבים ממה שפסק הרב כתם"מ פי' ס"מ ג' דשואל כהמה מחבירו לילך דרך ירוע וכלו עליו לפטרים דפטור ע"ם · הרי דאע"ג דשואל חייב בלונסים אפי"ה פטור דהוי מחמת מלאכה אע"ג דשואל כל הנאה שלו · כ"ם הכא במתעסק דאין כל הנאה שלו · אע"ג דשאלה הדרך בעינה מ"מ כיון דהוי י"מ ולא הדרך בעינה מ"מ דמייה לשואל שהרי היו יכול להוציאם לצורכו אלא להתעסק בהם ומ"ה לחרוכן נמי נבי חביף אם נאנסה בדרך זו הוזלה או החמילה כרשות מוכר קיימא כיון שלא על דעת כן קבלה :

עוד הכיף רבים ממ"ם הרב כב"י פי' קפ"ו דלונסא וזולא חד מילתא היא שכתב שם ז"ל ואין לומר דכל כ"ה דמי לעיסקא דפלגא פקדון ופלגא מלוה וכיון נמי בחלי החפץ נתחייב בלונסים ובחלי החאר הוי אומר שכר וכו' · אלמא דלא מחייב בלונסין אלא היכא דשייך זולא כדין עיסקא · ומינה דבמילתא דשייך זולא נמי אי לא מחייב בזולא לא מחייב בלונסים :

עוד הכיף רבים ממ"ם הטור בשיטת רחביף שכתב וז"ל ודאי דאחריות נגכה ואפילו על אניסת הזול או החמין קודם שיגיע למקום פ' האחריות על המוכר ע"כ הרי שלא חייבו אלא בנגיבה ואכרה משמע דבלונסי' פטור · ומעתה ק"ו דהשתא נבי חביף שמשכיר בגוף היין אפי"ה כיון דלא קבלה אלא על דעת להוליכה וכו' פטור כ"ם כגון דירן דירן שלא קבל אלא מעות שאין משכיר בגופם אלא אם יקנה כהם דהוו הרי ספיקי ספק יקנה ספק לא יקנה וחק"ל יקנה שמא לא ירויח ·

ומה גם דכזוזי לא שייך זולא דפשיטא דפטור מלונסים ס ועע"ג דכמעות כתב הרב הב"י דהוו פלגא מלוה רמ' דמתחייב בלונסים ועע"ג דכגופייהו לא שייך זולא מ"מ כיון שים לו רשות להשתמש כהם לאלתר מחייב בלונסים ודמי לדמי חבי' שמוליך ברוות וזלא דמו לדמי פקדון נבי שלחני :

עוד כתב שפתי' אם המתעסק קבל עליו בפירוש אחריות לונסים פטור ושפתי' מנגיהם וחכירה נמי פטור · אלא כתב רשב"ם והר"ן ז"ל דכגניבה וחכירה מחייב אלא דוקא נבי חביף אלא הוזלה בעודו כדרך משא"כ בנדון זה שבעודו כדרך הוקרת הסתחבה ואינלאי מילתא למפרע דבעמוד וחמזר קאי וקבלה בטעות היה ואפילו כשומר שכר לא הוי כיון שבלוקח שעה לא היה אפשר לו להשתכר בה ולכן אפי' כ"ם לא הוי · וכחכיף נמי אם נגנבה או נאכדה לאחר שהוזלה פטור דהא מתחילה לא היה עליה אלא כ"ם ולאחר שהוזלה הו"ל כ"ם זמן שמירתו דהע"פי דעדיין יכנה כידו הינו עליה אלא אומר חנם כרחיתא בסיתן שמ"נ :

עוד נראה לומר דגם במלוה שבלה זמנה הינו עליה אלא כ"ם וכרמשמע כמה שכתב הרב בסיתן ק"ך אלא שלבו מפסק דנראה לומר דהפסק אפילו בלונסים חייב משא"כ הכא דאין כל הנאה שלו · ועוד כיון דאין לו רשות להשתמש בהם אלא בקנייה טפלה ואינלאי מילתא למפרע דבטעות היתה קבלה בטעות היה וזוזי כרשות דמריוהו קיימי ופטור · וכתב עוד דאומדן דעתא הוא שלא יתחייב בשחריות שיגע לריק · עוד כתב שלשון פסטר מוכיח שלא קבל אחריות לונסים אלא אחר שיקנה הסחבה ולא עוד אלא אפי' היה בלשון מפקיד ושני סנדרים שקולים הא קי"ל דיד בעל השטר על התחתונה ואפי' אם עודי השטר לומרים שכיוונו לא' מסנדרים לחייב המתעסק לא מהימנינן להו · והרב כפי' כ"ל לא מיירי אלא בשאין מוסיפין חיוב על הלוה · אלא זה לומר בלאחר בשחרם וזה לומר בג' בחרם ושכיח דהיה ממ"ם הרא"ם ז"ל כלל ל"ח סימן ד' על שטר משכנתא שלא היו בקובים בו המחילות · ועוד כתב לפוטרו למתעסק אפי' אם היה כתוב בשטר כפירוש שקבל עליו אחריות לונסים · משום דלונס כי היכי לא שכיח ולא קבול עליה ממ"ם הרב בסימן רכ"ה ערכ"ד בקיצור :

תשובה נראה דלישא לכל מ"ם ולהרבה מכל חוקם המקומות שרצה להוכיח דפטור המתעסק · משם דהיה שחייב המתעסק בכל לונסים שבימי חו לא שכיחי דמם שרצה לפוטרו משום דבעל העיסקא לא הרשהו להשתמש במעות אלא להניעו למכנסת וע"ז לא בכל קורם סניעו לשם לונס כרשותו ליקח · דבין דבתורת עיסקא כאו לידו מהניא שעשה דמשכונתו הוי פלגא מלוה נבית :

וראיה מהגיה דפ' המוכר פירות דמדמה הש"ם לה דרבא להסיק דריב"ח ורבב"י וסקס בהמוכר יין לחבירו מי חיכא מאן דטעי למימר דלא מחייב לוקח בלונסים · ומינה דהכא נמי הוי דיכא הכי · דאי לאו הכי מקשי נימא דע"כ לא פליג רבב"י וש"ל דאפי' בקנקנים דמוכר הוי ברשות לוקח אלא הקש משום דהוי כרשותיה דלוקח ומיחזיב בלונסים וכן לענין זולא מאטו לחכי לחמרינן מזלו של לוקח גרם מה שאין כן הכא דכל כמה דלא מטא לפרוטה דזול וכו' לחכי כרשותא דמחריה קאי וחינו עליו אלא אומר שכר :

ועוד לפי הקמת כיון דקיומו כרשות המקבל היאך
לפסר לומר דמזל המקבל גרם לה תומן
לונסף קוף וכלונסים מיפטר ומה שייך לומר מזלו
גרם לדרכה מזלו של בעל העסק הוא שגרם וזה פשוט
וכן מוכח להדייק ממ"ש רשב"ם כר"ח דרחב"י וכו' שלא
מזלו דלוקח שהוא בעליו של יין גרים ע"כ · הרי מבואר
להדייק דכל שקיומו בעליו לא שייך לומר מזלו גרם וכן
כתב עוד כר"ה היכי תמן דמקבל חמרא וכו' וכן שם
בעשה תומן בדלקמן שהרי בלקריוקו הוא וכו' שבלקריו'
שניהם עומד וניהם בעליו של יין ע"כ · וכ"כ כר"ח הוא
שלא מקמי דלמטייה וכו' לו דילמא לא מקבל כל ההפסד
וכו' שבלקריות שניהו עומד והיין כונר קרינן ביה וכו'
וכ"כ כר"ה שלא לא וכו' משום דמזל שני הבעלים גורם
ע"כ · הרי להדייק דמשניהן ליה בפלגא בעליו של יין
ומשום הכי מחייבינן ליה דלמרינן מזלו גרם ולא"ג
דריב"ח פליג עליה ופטר ליה מחלקיה וקי"ל כוותיה
היינו טעמא משום דסבי"ל דאין המזל גורם להחמיץ
שלא דחמרא חמרא ודחלא חלא · ולכך לפילו במוכר
לגמרי שלחריות הלונסים והמזל עליו דלוקח דמו · פשר
ליה ללוקח וכמו שפי' רשב"ם ז"ל עלמו הטעם כר"ה
שכל בקנקנים דמוכר מלי למר ליה ללוקח וכו' ע"ש ·
ודוקא בכליו של לוקח הוא דמחייב לוקח משום דלמ"ל
מוכר ללו מקולקל היה וכליו הם שגרמו למר כדאית ליה
שהכלים לא היו יפים ליין ולמר כדאית ליה משום עירוי
ולמר כדאית ליה משום טלטול · משא"כ בכליו של מוכר
שלא שייכי כני טעמי · דה"ל לוקח למוכר ויינך משעת
הכניר מקולקל היה ומשעת הוא שהוכר והוי מקח טעות
ולא"כ ס"ם במקבל דלא"ג דהוי פלגא מלוה וכרשותיה
קאי היינו כשלא החמיץ משא"כ כשהחמיץ דלינלאי
מילתא למפרע דמקולקל היה וכטעות היה המקח ·
משא"כ היכא דלא הוי שלא שלא שדממטי ליה לירעו
לונס דלא שייך לומר דהוי מקח טעות והרי הוא
כרשות שניהם וניהם בעליו ולחריות על שניהם:

הרי להדייק דלעניין שאר לונסים דומיא דשלא
דהוי לונס מורה ריב"ח לרחב"י דהוי כרשות
שניהם ולא"ג שהלונס לוקח לו מקמי דלמטייה
לפרווקא וכו' דומיא דשלא דהכא לוקח היה רכל
דלמטי ליה ז"ל · ומכאיה לן כ"ג כשלא מלי . וזה
מכואר ונגלה לכל פוקח ספר · ומה שהביא דאיה
ממ"ש רשב"ם ז"ל כר"ה מלן דמקבל חמרא וכו' ומיהו
לנבי גניבה ואבידה כרשותא דמקבל נמי קאי וכן לא
נעשה תומן וכו' דכלונסים פטור דאפי' חייב:
ליתמוהיון דכותא טפי דאפי' חייב:

ובאמת שתמהה היאך לא שם אל לבו למ"ש רשב"ם
עלמו שם בפ"ד עלמו וכל מקבלי ממון
למחניתא שכר הוי מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים
להפסד ומרי הוא בלחריות שניהם להפסד כמו לשכר וכו'
ואם הוקיר לו הוזל לו נגנב לו נלבד לשניהם ולבד והוזל
וכו' דמאי לירוץ דנקט גניבה ואבידה הא אפי' בלונסים

כמי חייב דהא ליכא מלן דטעי בעיסקא דעלמא דלינו
חייב המקבל בלונסים · וא"כ עכ"ל דהאי שבדה דקאמר
היינו בליסטים מזויין וכדמפרש בפ' הזהב וכפ' ליזהו
נשך וכן בפ"מ סי' ק"ך לענין מלוה ומוכח התם בפ"ק
דחייב אפי' בלונסים ועל כרחנו לומר דשכרו בליסטים
מזויין · ואם כן הכא נמי מלינן לפרושי כן בדברי
רשב"ם ז"ל · ומדרבה בדברי רשב"ם ז"ל לין כ"כ דוחק
שהכי פירש להדייק דדוקא לענין זולא הוא דפטרינן
ליה למקבל משום שהוא הנזק שעיכב על ידו
שלמכור בכלן כיוקר וכשילו פירש לו בהדייק דמי
דלענין זולא יהיה בלקריותו כיון שהוא המעכב ·
וכן נראה למורה על הקמת ומדקדק יפה בדברי
רשב"ם ז"ל שכתב כר"ה הני מלן דמקבל וכו' לענין
זולא נמי כרשותא דמקבל קאי וכו' משמע דוקא
לענין זולא הוא דקאי כרשות בעל היין ולכך סיים וכתב
ומיהו לענין גניבה ואבידה וכו' וכן שם בעשה תומן וכו'
פירוש דא"ג דלענין זולא כרשות בעל היין קאי מ"מ
לענין גניבה ואבידה אע"ג דנלאבדו בלונס בליסטים
מזויין דומיא דגניבה ואבידה דריש וכן לענין תומן
אע"ג דלונסף הוא כרשות עומד:

והיה לפסר עוד לומר דמאי דקאמר ומיהו לגבי
גניבה ואבידה כרשותא דמקבל נמי קאי . דהאי
נמי לא קאי למקבל ולמימרא דלחריות גניבה ואבידה
על שניהם שלא לשדך בכך דבריש המקבל עיסקא
דעלמא דשנייה היא מכך עיסקא דהכא · דכך לענין
זולא מיחייב מידי דהוה שאר לונסים משא"כ הכא ·
והדר קאמר דלא שני לן בין עיסקא דעלמא להא דהכא
שלא לענין זולא לכל לגבי גניבה ואבידה לא שני לן דכי
היכי דבעיסקא דעלמא מיחייב בכולה עיסקא בגניבה
ואבידה דהוי ס"ם עליה בהיות הנאה דמרויח המתעסק
בחלק הפקדון דמסייע עמו בעל העיסקא והוללות
הדרך אבל נמי הכא ובלילו לאמר כרשותא דמקבל נמי
קאי דמהו דתימא דדוקא התם בעיסקא שלא עכב על
ידו בעל העסק מלמכור בכלן ושוא בעלמו הלך ברוכה
בלוקה טליכה ואית ליה הנאה למתעסק בחלק הפקדון
שמסתייע בהוללות הדרך קא הוי על חלק הפקדון ס"ם
משא"כ הכא שעיקר הליכתו היתה ע"י בעל היין ושוא
הוא הגורם הוא לתוספת שלא מיחסב עליה ס"ם ופטור
מחלק הפקדון קמ"ל:

ואע"ג שכתב הרב בפ"ע י"ד סי' קע"ז ס"ה ז"ל
בשהוא נוטל שכר על הפקדון וכו' דמשמע
דדוקא בשהוא נוטל שכר · הרי כתב שם הרב בע"ז
בפ"ק ט' דדוקא בשאין לו הנאה בחלק הפקדון אבל
בשיש לו הנאה בחלק הפקדון שריך להוליך שמורה
למקום רחוק שיש הנאה למתעסק בחלק הפקדון זהו
שכתבו ע"ש · ומיהו אין זהו מריבים לזה דקושטא
ומחרלתא דמילתא כרתמרן דהאי בגניבה ואבידה
דקאמר היינו אפי' בלבידה דלונס: (מסר כאן) (ע"כ
מלאתי וסע"ד)

ספר עט סופר • הנותן אמרי שפר

שטר שדובין • הע"י ע"ע בקס"מ כהל"כ פכ"פ וי"ו וגס נשכע שכועה חמורה בס"כ כרחוי • וכבר השכועה נתקייב חו"ג שלא תרך ולא יתרך לא קרם ולא יקדם שום כת ישראל כי אם לנעימת כתולתא פכ"פ ס"פ שיקדשנה ויכנס עמה לחופה מהיום לזמן פ' כע"ה • וקודם יביא לה סכלונות לפי ככודו (או כדי קך פ') וגס יודה לה כתובתה כרת (או למנהג המגורשים) ולפעמים יכתוב קך הכתובה כפי מה שיסכימו אז ביניהם שתהיה הכתובה מקך כ"ך • ואם יחזור בו ולא יצליח מה שנז' לזמן הנז' יפרע לה קנס כ"ך בכל השכועה הנז' ויפטר שכך נתקייב מעכשיו בכל השכועה הנז' דלא כתסמכתא ודלא כטו"ד •

ואם לכיה או זולתו קוח המתקייב לתת לאשה גרושיתה יכתוב ונשכע לכיה או לאחיה או קרוביה פכ"פ ס"ק כרחוי לתתה מוכנת ומזומנת לחופה לבחור הנז' ולתת לו עמה כדוניית שומת כ"ך לזמן הנז' • ואם יחזור בו ולא יצליח או תמלן הנערה לפ' הנז' יפרע פ' הנז' לבחור הנז' קנס כ"ך בכל השכועה הנז' ויפטר שכך נתקייב מעכשיו בכל השכועה הנז' דלא כתסמכתא וכו' וקודו זה לזה שטר מוחזק ומקויים בכל מזכדי"ן וכתקפי' ובכתמנות גמורה בשני עדים כשרים ובאחריות גמור עני"ן ועל כל נכסיהם קרקע וגב"מ שקנו ושיקנו כתחז"ל דלא כתסק' ודלא כטו"ד ונ"ס בק"ום חמורה הנז' ביום פ' כ"ך לחדש פ' שנת כ"ך ליצירה • או לפ"ק או לפרט מה • ולרחוק כיד הבחור הנז' או כיד פ' הנז' שם לזמן בחור ח"פ • ובשטר שיכתוב לזכות הנערה או קרוביה יכתוב ולרחוק כיד הנערה או קרוביה ח"פ • והכל שריר וקייס :

וחותמין שני עדים

שטר כתובה כרת • בשני בשבת לחר ועשרים יום לחדש לרך רשמון שנת חמשת אלפים וחמש מאות וחמשים ושבע לבריאת עולם למנין פה שלנו מונין בו בכלן מקח פ'תק יע"ק ליך השם הטוב פלוני דנח התקן יש"ט כר כבור השם הטוב פ' יש"ט או נ"ע בר בבור השם הטוב ר"פ יש"ט הסכו' ר"פ יחמר לה להכלה פכ"פ הוי לי לנתנך כרת משה וישרחל • ואנך בס"ד אפלח ואוקיר ואזון ואפרנס ואכסה יקיכי כהלכת נוכרין יהודאין דזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושטא • ויהיבנא ליכי מוהר כתולייכי כסף זוזי מתקן דינון מזוזי כספא חמשת ועשרין דחזו ליכי מנאי • ומזונייכי וכסותייכי וסיפוקייכי ומיעל לוותייכי בארח כל ארעא • ולכיותך פ' דת כלתך והות ליה לאנתו כרת משה וישרחל • ונכי חיסו והוסיף לה מדילים קוסמת על עיקר כתובה דת עד תסלוס כ"ך לוקיות מאה' מהמטבע המוקנ עתה כמלכות פ'תק יע"ק • ולפעמים יוסיף לכתוב • ועוד

דלה ונתן לה לרבע לחות קרקע ולגבן נתן לה כמתנה גו כתובה דת כ"ך לוקיות מאה' מהמטבע הנז' • ודת כרונית דמנעלת ליה עם נפשה מבית לביה לו מבית קרוביה כין כנדים ותכשיטין ושמוש ערש מה שדלה וקבל על עלמו • ולפעמים יוסיף לכתוב וכסף וזהב ולבני כדולח ומרגליות כשומת כ"ך מאה' מהמטבע הנז' • נמלא קך כתובה דת כולה עיקר ותוספת ומתנה ונדוניה קך כ"ך לוקיות מאה' מהמטבע הנז' • (ואם מתנו שלא יפה לשה לחרת ולא יוליכנה ממדינה זו למדינה לחרת וכקולה יקומה היא) יכתוב התקן הנז' ס"ח כרחוי שלא יפה לשה לחרת עליה שלא על פיה ורלונה לו כפי התקנה הקדשה הלחרונה • ושלא יוליכנה ממדינה זו למדינה לחרת שלא על פיה ורלונה ואם ס"ו ועבור ויפה לשה לחרת עליה שלא על פיה ורלונה לו כפי התקנה הקדשה הלחרונה הנזכרת לו יוליכנה ממדינה זו וכו' שלא על פיה וכו' • ויפרע לה כל מה שהחזיק לה על עלמו ויפטור לותה בגט כשר לשלה • (ותנאי זה מוחזק ומקויים בתנאי בני נר ובני רלונן) • ואם לינה יקומה לין לריך לכתוב שבועה בתנאי הזה • שכך תקנו חז"ל שישבו על כסא דין פה פ'תק וע"ן בשנים קרמוניות • רק וכתוב • ותע"ע ר"פ דנח התקן יש"ט שלא יפה לשה וכו' ושלא יוליכנה וכו' • ואם יסכימו התקן לקיים התנאי לע"פי שלינה יקומה ויכתוב השבועה לע"פי שלינה וקומה :

ואם היה למנהג המגורשים מתקשטיליה וע"ו ושלים הכתובה לחר גמר התנאי הנז' כך • וכן קבל על עלמו ר"פ דנח התקן יש"ט לחריות חומר כתובה דת עיקר ותוספת ומתנה ונדוניה לתן עליו ועי"ן ועל כל נכסיו מקרקעי ושגבן מטלטלי שתנה ושיקנה כתחז"ל דלא כתסק' ודלא כטו"ד • וקיימו מיד ר"פ דנח התקן יש"ט על כל מאי דכתיב ומפו"ל תע"ח כדל"כ והכל כפי המנהג והתקנה שנהגו וקבלו להיות ביניהם קהלות הקדש קהלות פ'תק וע"ן המגורשים מתתקשטיליה ושמרם טוב • ויהיה בעזרה • והכל שריר וכריר וקייס :

ואם יש תנאים לתריס וכתוב וכפי התנאים שתקנו ביניהם התקן והכלה יפ"ו • ואם התנאים יש בהם זכות למעניקי הנדוניה לכלה יוסיפו לכתוב וכפי התנאים שתקנו ביניהם התקן ופ' אבי הכלה או לתם או קרוביה מעניקי הנדוניה לכלה יפ"ו ויתן בעזרה וכו' והכל וכו' :

ואם הכתובה היא כרת יצליו הכתובה לחר גמר התנאי שלא יפה לשה וכו' ולא יוליכנה וכו' • וכן קבע"ע ר"פ דנח התקן יש"ט לחריות חומר כתובה דת עיקר ותוספת ומתנה ונדוניה עם שחר תנאי כתובה עלי ועל יתקי בתרי ועל כל נכסי לתתפרעה ולגבות מכל שפר ארע נכסין וקנייתין דאית לי תחות כל שמיא מ"ש שקניתי ומה שתקנה ותפילו מנלומת דתתתקי כולהון לחרתין וערכתין ומשועבדין לפרעון שטר כתובה דת מינאי ומן ירתאי כתרתי כחיי ולכתר מותי • וקנינו מיד ר"פ דנח התקן יש"ט על כל מאי דכתיב ומפו"ל תש"מ כדל"כ וכתי' חז"ל דלא כתסק' ודלא כטו"ד תלא כתומר וכתוזק כל שטרי כתוכות הנסוגות כישרחל בזמן הנז' כרת והכלכה והכל וכו' • (ואם התנו שום תנאים לפי' בכתובה כרת ויכתוב קודם והכל שריר כך •

כרת וכהלכה וכפי התנאים שהתנו ביניהם התחן והכלה הגט או התחן והבית והחתם או קרובים מעניקים הנדוניא י"ו ויגן כערך. וכל וכו'. וכל כתובה שיהיו שם תנאים שעליהם נכתב בסופה וכפי התנאים וכו'. ע"ה הגז' לריך לכתוב לותם בשולים לחר חיתום הכתובה ויתחיל לכותבם על זה הדרך:

זהו תוקף התנאים שהתנו ביניהם התחן והכלה הגז' לעיל בכתובה. או התחן ומעניקי הנדוניא לכלה הגז' שהתנו קודם כניסתן לחופה שהיו מוחזקים וקיימים עליהם ועי"ז כתנאי בני רשובן וכני גר שאם ח"ו תפטר הכלה בחיי התחן ותניח זרע של קיימת ממנו וממנה שיחלוק הבעל התוא עם הזרע לחלקין

כל הנכסים שימצא לו ולה כמנהג פטוריקה:

ואם הכתובה היא למנהג המנורקים י"ו יכתוב סמוך לחותם מצב כפי התקנה. ואם יהיה התנאי שיהי הבעל לזרעה או ליורשים מכית לביה. או לאחר שהעניק לה כדוניא דבר קטן. יכתוב שיתן לה הדבר הקטן לבד. ויזכה לו הבעל בכל שאר הנכסים שימצאו לו ולה בעולם בין שהיה הכתובה כדת בין שהיה למנהג המנורקים י"ו. ואם ח"ו יפטר הבעל בחייה ויניח זרע של קיימת ממנה תחלוק גם היא עם זרעו לחלקין כפי התקנה. וזה יובן שם עיקר הכתובה למנהג הקהלות. לכן שם היא כדת וכפי התנאים. ואפילו ח"ו יפטר הוא בחייה תחלוק עם זרעו ממנה תעפ"י שבתובה כדת. ג"ל לכתוב כפי התקנה זולת שם יהיה דבר מפורש שאז לריך לכתוב כפי תקנת הקהלות הקדם המנורקים י"ו. ולא שני שיכתוב שתם כפי התקנה. לכן שם יהיה התנאי שתתן דבר קטן לזרעו שממנה או ליורשיו ותטול לה שאר הנכסים שימצאו לו ולה בעולם כפרעון כתובתה שהיא כדת. וה"ה שם התנו כן בכתובה שהיא למנהג הקהלות. לזי יכתוב שתתן להם לותו הדבר הקטן לבד וזכה לה בכל שאר הנכסים לפרעון כתובתה כיון דב למעט הן בכיותה למנהג המנורקים י"ו ויהלה שבכיותה זה התנאי בכתובה שהיא למנהג הקהלות לריך ליזהר להתנות מתחילה גם על התובות שיהו נגד הבעל שם יתפרעו תחלה מהמצא כפי התקנה ואז תתן לזרעה או ליורשי הבעל לותו דבר הקטן מהנותר לאחר פריעת התובות. או שם יתפרעו התובות מהדבר הקטן שיתן ליורשיו וכל שאחר תטול היא לפרעון כתובתה כיון דב למעט. מה שאין לריך ליזהר בהיותה כדת להתנות תנאי של התובות מתחילה וקיים:

סדר כתיבת הגט

הסופר שיכתוב הגט כו דק עדים לחתים יתחתמו כו'. וקודם שיתנו להם הסופר והעדים לכתוב ולחתום הגט. יקח הסופר הנייר שיכין לכתוב כו עם קלח דיו וסקולמוס שיכין לכתיבתו ויתנם לבעל כמתנה. ומוזר הבעל ומושיט לותם לסופר ולעדים ולומר להם לחם פ' ופ' ופ' כתבו וחתמו נט כשר לפ' לשתי כ"פ המכונה פ' שבו תהיה מנורשת ממני ומותרת לכל תדם. ונם נתתי להם רשות גמורה לכתוב ולחתום הגט הזה לשמי ולשמה לשם גירושין ולשם כריתות כדת וכהלכה מלחר ועד מלה פעמים עד שיהא שאר כשר לפי רלות כ"ד. או לפי רלוננו. או לפי רלות לחד מהם שהוא פלוני. ויתביע הסופר לת הבעל ג"ת כת"ך ושהשי"ת לשיומר בכח השבועה שמדעתו כלי זכר שום לוונם וכפיה כלל הוא נותן לה הגט הזה. ושלא מפר עליו שום מודעה ושהוא מבטל לה כל מודעה שיוליא על הגט מעכשיו הוא מבטלה ופוסל עדיה. ונם הוא מבטל ופוסל כל הדברים שאפר שנורמים ביטול או פיסול בגט הזה בשום ענין לחר שהקיימם בכ"ד הבל הוא מבטל ופוסל מעכשיו ביטול ופיסול נמור לעולם כדי שיהקייים הגט הזה קיום נמור כלי שום ערעור כיד שאפר מנורשת ממנו ומותרת לכל תדם. ואם הבעל נתפייס לגרשה ולהוליכו לידה או ליד שלוחה. ולריך שיהיה השליח הולך מלוי עמה בעת שהיא שיאמר להם לתתו לידו. וקודם שיוזו מהבלים ללכת לדרכו שיאמר לאחד מהם או לשליח שיכתב זולת. לתה פלוני הבל מידה גט זה שתני לומר להם לכתוב ולחתום לשתו פ' הגז'. ותנתו לה או לשלוחה בכל מקום שתרלו. ומעכשיו שתתי ידך כידי ונתינת הגט לידה או ליד שלוחה כנתינתי. ונם נתתי לך רשות נמורה למנות שליח והשליח שליח לפי' בהיותכם בלי לונם ולפי' עד מלה שלוחים להגיע הגט הזה לידה או ליד שלוחה בכל עת ובכל מקום שתרלה היא או שלוחה לתבלו כדי שתשאר מנורשת ממנו ומותרת לכל תדם. נם יהדם לו הסופר שבועה לחרת ע"ה הגז' שיסבע הבעל הגז' שלא לבטל הגט או העדים ולא השליחות שנעשה לשליח הגז' ושלא להוליא לעז עליהם בשום זמן בעולם ושלא מפר מודעה בלל לפי' על השליחות הגז'. ונם הוא מבטל בל הדברים הנורמים ביטול ופיסול לשליחות הגז' בשום ענין לחר שהקיימם בכ"ר הבל הוא מבטל ופוסל מעכשיו בתו השבועה בדי שיהקייים נם השליחות הגז' קיום נמור לעולם בלי שום ערעור. ובהגיע הגט הזה לידה או ליד שלוחה תיד שליח התולבה הגז' או תיד בל שליח הבא תבתו על הדרך הגז' תשאר מנורשת מבעלה ומותרת לבל לדם בתילו קבלתו תיד בעלה. ולחר שיוה הבעל לסופר ולעדים ולשלוחו עפ"י הדברים הללו. ויסבע לקיים לותם ע"ה הגז' שרולה ללכת למחוז חפלו תע"פ שעדיין לא נכתב הגט: **ואם** הוא גט זמן יתמר לשליח בעת שיתנו לו שליח שתתן לה הגט הזה או לשלוח ע"מ וכתבי בפול שאם לא תלוה תלה למקום תחנותה מהיום ועד זמן פ'. הגט מעכשיו גט. ואם תלוה תלה לזמן הגז' או קודם ותתרלה עמה פניה בפניה לפני עדיה הגט לונו גט. ולחר שילך לו הבעל מלה למקום תחנותה יבבו לסם הסופר והעדים והשליח במקום לחר לכתוב ולחתום הגט לפני השליח בדי שיוכל להעיד בפני נכתב וכפני נתתם לשמה ולשם בעלה ולשם גירושין בדת וכהלכה. זולת שרולה לריך להעיד בשיתנם שליח לחר מתחתיו בפני העדיה שיזמין לשליחות שיעשה לשלוחו או בשיסתור הגט מידו ליד השני או ליד שלוחה בפני עדיה בדת וכהלכה. ונם לריך להתנות שליח לחד על שליח שני בעת מסירתו הגט לפני עדיה לפ' הגז' שלא יתנהו לה ולא לשלוחה שלא עפ"י התנאי שהתנה עליו הבעל בי הוא גט לזמן ואין לו קיום זולת שם לא יבוא הבעל לתלה לזמן פ' לזי הגט הוא גט. ואם יבוא לתלה לזמן פ' השני או קודם הגט הזה גט. ולא יבתוב

הסופר

הסופר ולא יחקמו העדים כגט ער שיגוה לגיסם הבעל פה אל פה לכתוב ולחתום ע"ה הר הנ' ולא ע"י שליח · גם לא על ידי רשות שיתן להם הבעל לפי' ככתב ידו הניכר וידוע להם · ואע"ל ע"י רשות נתונה ככתבו וחתמו בעדים · ואם ידוע להם שהבעל היה מוסבע לתת גט לאשתו וכיון שגלם לקיים שבועתו נדיכים להתירה לו קודם שיגוה לכתוב ולחתום דדמי זה לאונס מחמת שבועתו · אך ערכאן יתן להם ירלא דאין זה דומה לאונס · ואם יתנאם לגרשה לאחר התירה ישליט הערכאן ואין כאן קפ"ד לא יגרש ואע"ג כדי שיפטר מהערכאן :

נוסח הגט

באחר בשבת כ"ך ימים לירח פלוני שנת כ"ך לבריאת עולם למנין שאנו מונים בכאן במדינת פ' אשר ידוע על נהר אלג'והאר אצל פב"פ המכונה פ' דממחת פ' אשר הנ' וכל שם יאחרן ומניכה דאית לי ולאבהתי ולאתרי ולאתריהון דאבהתי לכיתי בדעות נפשי כרלא מניסנא ופטרית ושבקית ואדוכית יתיכי ליכי אנת פב"פ המ"פ דממחת פ' אשר הנ' וכל שם יאחרן ומניכא דאית ליכי ולאבהתיכי ולאתריכון דאבהתיכי דאוית מן קדמת דנא וכדו שבקית ופטרית ואדוכית יהיכי דאהוויין דאשה ושלטאה בנפשיכי למהך לאתנסבא לכל גבר די תיצבויין ואינם לא יחתך כידיכי מן שמי מן יומא דין ולעלם וכרי אנת מוקרת לכל אדם ודן די יהוי ליכי מנאי לגרית שבוקין וגט פיטורין כדת משה ויסראל :

ואוקמינן שני העדים זה אחר זה כשני שיטין שאחת שיטה לאחרונה שבכתב כה כדת משה ויסראל · ולריכים לאחתם זה בפני זה · ונם לריך כל אחד משם לומר קודם שיחתום · גט זה שני חתום לשם גירושין בפ"פ המכו' פ' כמאמר וכלווי בעלה בפ"פ המ"פ וכו תהיה מגורשת ממנו ומותרת לכל אדם : **ואם** נתמנה שליח הולכה על הגט לריך שיהיה שלוי עם הסופר והעדים בשעה שכותבים ואותמים הגט : ונם לריך שיהיה לרכו יתר על רחבו : **ונם** לריך הסופר לשרטט הנייר או הקלף שבו יכתבנו לי"ב שיטין · ועוד כ' שיטין לאחתם העדים : **ונם** לריך שיהיה גלוין למעלה וגם מהצדדין כרוחב שיטה או יותר · והגלוין שלמטה יהיה יותר מצל מעלה : **ונם** לריך שיזהר לכתוב אותיות יפות על השרטוט כלי שום דבוק שכל אות לריך שיקיפה גויל : **ונם** יזהר להדביק רגל כל התו"ן על גבן : **ונם** יזהר לכתוב ו"ו דותרנית ודתרנין ואחרונה דוכרן לרוכין קלן יותר מצאר וו"ן שבגט : **ונם** יזהר לכתוב די תיצבויין כשאר מלות די לכרה ותיצבויין לכרה · וביור קמוך לתי"ו ונ' יודי"ן אחר הכי"ת · וכן די תיצבויין כר' יודי"ן ע"ה הר הנ' ובשאר מלות · ולא יכתוב בשיטה י"כ כי אם כדת משה ויסראל לכר : **ונם** יזהר לכתוב שם המדינה או העיר או הכפר שנעשים בו בשעת כתיבת הגט : **ונם** שם הנהר או המעיין שמשקים ממנו בני המדינה או העיר או הכפר :

ואם הבעל גיטו מוסבי העיר הזה · יכתוב בו לשון פב"פ המ"פ דקיי הבאתי פה מתא פ' הנ' או כפר פ' הנ' ודיוקיב על נהר פ' או מעין פ' · כי אין לכתוב לשון דיוקא על הכפר דליתיה בלשון זכר : **וכן** בשם שיגוה מוסבי המקום הזה יכתוב פלוני בב"פ המ"פ דקיימת הבאתי פה מתא פ' או כפר פ' הנ' :

ודוקא בהיות הבעל והאשה אז מצויים במקום הזה שבוחבין בו הגט : **אבל** בהיות במקום אחר אין כותבין שם מקום לגיטם · ולא שום מקום דירתם · כי אם שמם ושם אביהם ושם חגיבתם : **גם** אין לכתוב בגלו ולאתריהון דאבהתי ולא לאתריהון דאבהתיכי · כי אם לאתרי בבעל · ולאתריכי בנשים : **ואם** הוא גט של מומר אין לכתוב בו שום גיות אלא של ישראל · ונם מבניעין שהבעל הוא מישראל הוא : **ואם** נזדמן שבוחבים הגט שלא במקום דירת הגיום והאשה לעפ"י שהבעל לוה להם לכתוב ולחתום ולתת הגט במקום אחר · ולא בבבואו אז במקום הזה לגיזו קיבה · בשובבים לבוחבו במקום אחר · אין כותבים בו שם המקום שבו לוה להם הבעל · כי אם מקום עמידתם בשעת בתיבה וחתימה · לעפ"י שהבעל והאשה בלתם מצויים במקום הזה בעת הזה · וכן אין כותבין בו הזמן שבו לוה להם הבעל · כי אם זמן שבו הם כותבים הגט · ואין להם לבוחבו בזמן המקום שאחר שלא בזמן לוות הבעל : **וגם** שיבחרר להם שעדיין הבעל בריא ולא נפל למשבב בחותם שעה שבה ישבו לבתוב הגט · וי"ל שאין לריכין לידיעה זו בל שלוה להם בעודו בריא לבתוב ולחתום ולתת גט לאשתו מחזיקין היה בבריא לפי' בשעת בתיבה · ואין נמנעין מלבותבו זולת אם הוגד להם מפי עדים או ידעו הם עלמם שבפל למשבב אחר שלוה להם לבותבו · דאז יש לחוש לטירוף דעתו בשעת בתיבה · ובקיטונין בים לומרים :

ואם הוא גט שביב מרע לריבי' ליזהר שיהיה הבעל בדעת מיושב גם בשעת בתיבה וחתימה שאם נטרפה דעתו בעודם בותבים הגט או קודם שגירה לידה הגט בטל · ולריבים שיאמר להם הבעל בפני העדים וחתמו וחנו גט בשר לאשתי פ' על מנת ובתנאי שאם לקוס מחולי זה הגט לינו גט · ואם לאחת מחולי זה הגט מעבשיו גט ואם מחולי זה לקוס לינו גט · ואע"פ שבתוב פ' מאם הגט בדת ובהלבה בפני העדים שיחתמו בו ואע"פ שבן לודה מיד שיחתם מאם בפני העדים · ואין קפידת שיהיו הסופר לודה בפני עדי מסירה · ובשיאמרו הלוי יאמר גט זה בפני בתוב ובפני נחתם לשמך ולשם בעלך ולשם גירושין · ואני שלוח הולבם מבעלך לבאן בידך וכו הבוי מגורשת ממנו ומותרת לבל אדם · על מנת ובתנאי שאם יקום בעליך מחוליו הגט לינו גט ואם ימות מחוליו הגט מעבשיו גט ואם יקום מחוליו הגט לינו גט שבך התנה על ו בעליך · ולריבים ליזהר בבעל שיהיה שפוי בדעתו גם בשעת מסירת הגט לידה · ולבך יותר טוב הוא שיאמרו לם בעלה בעלמו בהיותו מוסב מדעתו בדי שלא יצטרך לשלוח שפק בדבר רק שים לבות שמא בתרף דעתו ויבא לידי שבבה אם יתנהו לה מידו לידה ע"פי התנאי הנ' מפני שנמצא נשם שהיה לו בהזבירו יום מותו שיצטרך לומר אם ימות מחולי זה וכו' · ולבן אין למוסרו לה אלא ע"י שליח ע"ה הר הנ' :

גם יזהר השליח שיאמר לה שאינו גט אלא ע"פי שימות מחולי זה רק בדי שלא תצטרך לזבות ·

לענין פירעון כתובה תנכה כתובתה כדין שלמנה ולא כדין גרושה אע"פי שימות מחולי זה. ועוד ללמד לכעל שיקנה על הגט תנאי זה ג"כ כשגט שיוה להם לכתוב ולחתום ולתת לה גט שהוא מחמת מיקה ע"ה הנ'. ואם לא הקנה כן כפירוש כאילו התנה דמי מכח התקנה שתיקנו רז"ל בגט ס"מ. ולכך מכח התקנה לריכין העדים והשליח בשעת מסירת הגט לומר לה דאיגו גט רק לפוטרה מזיקת יבם. לכל לענין כתובה אין לה לגבות כגרושה אלא כלמנה. וגם יזהרו הסופר והעדים שלא לכתוב בגט תנאי מהתנאים שיקנה עליו כבעל. גם ענין שליחות לא יכתוב בגט כדין ולא בגט ס"מ כי אם בשטר השליחות יכתבו התנאים שהתנה הבעל על הגט הזה שמסר לאולחו. ואם ימסור הגט הבעל עלמו מידו ליד האשה ע"פי התנאים שהתנה עליו כין כדין ס"מ שלא ע"י שליח. יכתבו עדי מסירה ענין התנאים אשם בגב הגט שאמרו שם בפניהם עדי מסירה התנאים נמסר גט זה כדת וכהלכה ליד האשה הנז' בפנים מיד בעלה הנז' בפנים ע"מ וכתנאי וכו' ויכתוב ענין התנאי ליך הוא כין בכדין כין בס"מ לא כדאיתיה ולא כהאיתיה. ובן בגט כדין ויכתוב התנאי בהן קודם ללאו ובגט ס"מ יכתבו משולש שלריך להקדים לאו ונם לאחר לאו הן ונם לאחר הן לאו כדאמרינן והעדים חוקמין על מסירה זו שנמסר לה בפניהם ע"פי התנאי הנז'. ויהיה זה התנאי כיום פ' כ"ב לירח פ' שנה פ':

ואם הוא גט ס"מ לריכים לכתוב שנמסר לה בהיות הבעל שפוי בדעתו. ונם יזהרו שלריהו הגט בשעת כתיבת הגט וחתימתו. ונם יאמרו שלריהו הגט קודם מסירה מיד לידה ולאחר מסירה ג"כ כרחוי. ואפי' כמסירה לידה מיד בדרין בפניהם לריכים להעיד שלריהו קודם מסירה ולאחר מסירה כרחוי. ואין לריכין להעיד שהיה שפוי בדעתו דשתתו כפירושו דמי בבדין שלא נכתב ונחתם ונמסר לה שלא בהיותו שפוי אע"פי שלא כדקו בו העדים לדעת שם הוא שפוי או לא בשעת היותו. כי הבדין בחזקת שפוי בדעתו עומד עד שיוודע לנו שנשתפה דעתו ודאי. גם לריכין ליזהר בגט ס"מ שלא יתייחד עם האשה מיום שיהיה להם לכתוב לה גט והלאה. גם לריכין ליזהר שימות מחולי חולי ולא ניתק ממנו לחולי אחר אלא חזי הגט כשר. אבל אם נתייחד עמה קודם מותו אחר שהיה להם לכתוב הגט או ניתק לחולי אחר ומת חיישינן גט. דאפי שוי מאמעות התנאי אם מת מחולי זה ולא מחולי אחר. והכדיאים כותבים התנאי בלשון אחר המועיל אפילו ימות מחולי אחר. וכותב שיאמר לה הרי זה גטיך ע"מ שאם לא ימות מהיום ועד זמן פלוני חיינו גט ואם ימות מהיום לזמן פ' והוא בכלל הגט גט מעכשיו. ואם לא ימות בסוף הזמן הסוף ולא קודם לו הגט חיינו גט ולא יזכור מחולי זה:

וגם הבדיאי שמהיה להם לכתוב ולחתום ולתת גט זמן לאשתו לריך לפרוש ממנה ולא יתייחד עמה כלל מעשה לוותה ולאלתה. שאם נתייחד עמה אח"כ קודם שהלך לדרכו נתבטל הגט דחיישינן שמא פייסה ובעל ובטל הגט. ואפי' מסר לה בבעל או שלוחו גט זמן זה ע"פי התנאי הנז' דאם לא כתבו וכו'. אם חזר לתייחד עמה אח"כ קודם שהלך לדרכו שהלך לדרכו נפסל הגט מחמת היחוד:

גם יזהר הסופר לספרוך הדרך שידקדקו שוקיות הגט

בסכין חד שלא ינקוב. והזהיז לכותבו בנייר חזק מפני שאם נקב נקב כמקום קדוק הרי זה מגוכה:

גם יזהר שלא להחתים עליו עדים אחר גמר כתיבתו עד שתתייבש כתיבתו. וגם לא ימסרנו לא לאשה ולא לאיש עד שתתייבש גם תתימת העדים יפה פן יקרוך כתב שיכול להזדיף:

גם יזהר לכותבו כדיו שאור שכלתי נמחק בלל אם כתבו כדבר הנמחק עומד כגון מסקין ומי פירות שיש בו גט:

ואם נפל טיפת דיו בתוך האות שתתמחו נשתנית צורת האות לא יגרור הסופה מכותב להחזיר האות לצורתו דהו"ל חק קוטות וה"ה אם כתב ס' פתוחה ונסתתמה אין יכול לגרור הרבך להחזירה פתוחה. וה"ה כדבך שכין אות לאות שתתמתו אין האות ניכר אין להעביר הדבך כדי לתקן האות דכל זה הוי ככלל חק קוטות ופסול. לכל דבך שכין האותיות שעדיין לורתן ניכרת יכול לגרור הדבך שביניהן:

גם יזהר שלא יהיו שוקיות הגט יוצאות ימין ושמאל מהשיטה הקבועה כין גיליון ימין לגיליון שמאל. ולא יהיה כו עוד טשטוש. גם לא יהיה כתוב על המחק. גם לא יהיה כתב עקום ולא מבולבל. גם לא יכתוב אות שנשמט אלוי כין השיטין וכ"ש שלא לאחת גם יזהר מלכתוב הגט לעת ערב פן יכוף לתתמו כלילה שלאחריו ופסול. גם אין לכתוב הגט בע"ש ויו"ט אפי' מבעוד יום שיוכלו העדים לחתום כו מבע"י שלא בשעת הדחק. כגון אם היה הסופר או ג' מהעדים נאנס ללכת למחוז חפלו כו כיום ולתפדר החבילה שאם לריכים להיות במקום אחד בעת כתיבתו וחתימתו אזי דאתיוס לכותבו גם בע"ש ויו"ט. וכשחותמים העדים בגט לא ירחיקו חתימת אחת משיטת כדת משה וכו'. כשיעור כ' שיטין. גם לא יניחו אויר כין חתימה לחתימה כי אם שיעור שכין שיטה לשיטה משיטי הגט. גם יתחילו לחתום בראש שיטה מימין ולא בשמאל שיטה. וכל ג' מהעדים כותב שמו ומשם אביו כגון יוסף כן יעקב עד. ואין לריך לכתוב תניכתו. ולא יתחמו בגט אלא זה כפני זה וכפני שליח הולכה אם עומדו שליח הבעל על הגט החוץ. וקדוך הנכון ליחד עדיים לחתום בגט שיודעים לקרותו וגם יודעים לחתום בו. וחותמים שמם ומשם אביהם בחותמות נפרדות כלי שום דבך אפי' בעד הנוסף על שם כל ג' מהם. ולריכים לשמוע מפי הסופר שמתחיל לכותבו בפניהם. שיאמר בגט זה אני כותב לשם גירושי אשה פב"פ וכו'. וזי רשאים לחתום בו גם שניהם לשמה ולשם בעלה ולשם גירושין ע"ה שבתבתי לעיל. ואם נלרך האחר מהם לילך מלפני הסופר קודם גמר כתיבתו. ועשה בו טביעות עין קודם שילך כדי שיוכל לחתום בו כשובו אצל הסופר. גם עד השני שאין יכול לחתום בו אם לא יכירנו שזהו שעליו לאמר הסופר בפניו קודם שתתחיל לכותבו שהוא כותבו לשמה ולשם בעלה על הדרך הנז"ל:

והמגרש אשה מקודשת לו שבנשא לחופה. יכתוב הסופר בגט. אחת פב"פ אמ"פ דמדינת פרוסקי. במקום אחתי. והעדים החותמים בגט יהיו בשריס וכלתי קרובים זה לזה ולא לבעל גם לא לאשה. ולא יהיה הסופר אחר מהעדים: **גם** לריך שיכירו אותה פ' לאשתו. ואם האשה במדינת אחרת יעידו להם העדים שים לו אשה פ' במדינת פ' ושמה פ'. וסרוסה לגרש על תנאי. לא יזכיר שום תנאי קודם כתיבה לעדים ולסופר. כי אם יאמר להם כתבו וחתמו גט כשר לאשתי פב"פ. ולא יזכיר שום תנאי עד שעת

מסירה לידם או ליד שלוחם · שיקנה עליו מה שירצה
כפני עדי מסירה: **ואם** ימסרנו לשליח קודם ·
יקנה עליו בעת מסירה לשלוחו כפני עדי השליחות
ואם יכתבו התנאי בשטר השליחות קודם · וכן עדי
מסירה לידם או ליד שלוחם · אם יכתבו התנאי בגבו
בשטר המסירה שכותבין ומוקמין בגבו של הגט · ואם
הכעל נתפז ללכת לדרכו ואין יכול להמתין עד שיכתב
הגט ויחתם · ורוצה להקנות עליו שום תנאי · דשפי
להזכיר התנאי לשלוחו שימנה אז להגיעו לידם או ליד
שלוחם לפי' קודם כתיבתו·לאחר גמר לוחתו של הסופר
והעדים לכתוב ולחתום הגט · לכל קודם לוחתו זלת
לא יזכיר התנאי כפני הסופר והעדים לפילו לשלוחו ·
ואם שכח והזכירו קודם לזה · ולמדוהו לבטל התנאי
קודם למירתו לסופר ולעדים לכתוב ולחתום הגט ·
ואחר גמר למירתו זלת יחזור להזכיר התנאי לשלוחו
כפני עדים ואם יכתבו כשטר השליחות שיכיל השליח
חתום מידם על הגט · ואע"פ שדבר קורם דשפי הכעל
עלמו לכתוב גט לאשתו · תקנו רז"ל שלא יכתבנו הכעל
היכי דשפיר · וכן לא יאמר לסופר כתוב כך או לא
תכתוב כך · רק שיאמר כתוב גט כשר פשט · גם לא
יהיה הסופר קרוב לאשה או לבעל היכי דשפיר ·
והעדים שלפניהם יאמר הכעל לסופר כתוב גט לאשתי
הם עלמם ויהיו עדי חתימת שליחם ויהא ג"כ לאותמו ·
ונריכים לכוין עם הסופר בשעת כתיבה כדי שירגו
וגם ישמעו מפיו שכותב שיהא שם השים ושם
האשה והזמן לשמה ולשם בעלה לשם גירושין·ולא יכתוב
השיטין הללו שם יגלו מלפניו עד שיכתב אלו ע"פ
שבשו כו שימן קודם לאשה ומכירים לותו לאחרי שכתב
מחתם השימן וטכיעות עין שים לשם כו · וטוב שיהיה
הכעל גם הוא מלוי שלם עד שיכתבו ויחתמו ויוכן לה
גט היכי דשפיר כדי שלא ימצא עליו מודעה בשתר
קודם נתינה: **גם** טוב ליזהר שלא לגרש על ידי שליח
כשות הכעל ומשם כעיר התיבה יקד מצויים
והדוחה למנות שליח על הגט שלא בפני השליח · ומנהו
בפני עדים ויאמר לעדים שיכתבו ויחתמו לו שטר
שליחות ויתנה עליו התנאי שירצה שלא בפני
השליח · ושם יכתבו התנאי בשטר השליחות שיהול
השליח חתום מידם עם הגט · מיהו לריך שליח זה גם
הוא להיות מלוי עם הסופר והעדים בשעה שכותבין
וחותמין הגט זה לשמה ולשם בעלה ולשם גירושין:
וגם יזהר הסופר שלא לכתוב השיטין שבשם הזמן
ושם השים ושם האשה כי אם כפני השליח בשם
שיזהר שלא לכותבם כי אם כפני העדים שחותמים
הגט: **וגם** יזהר שלא להחזיק העדים בגט כי אם
כפני השליח וזה כפני זה · וגם יזהר להודיע
לשליח שהוא יהיה שליח הולכה על הגט קודם כתיבתו·
וגם יאמר לשליח קודם שיתחיל לכתוב הן דעתך לשם
שאני אומר קודם כתיבה · שאני כותב גט זה לשמה
ולשם בעלה לשם גירושין כדי שיוכל השליח להעיד כן ·
ולריך שיזהר שלא יהיה השליח קטן · דאין שליחות לקטן
פחות מי"ג שנה ויום א' · וה"ה לבעל אם הוא קטן
אינו עושה שליח · ומשכחת לה בשקדם לשם בעודו
קטן מבן ט' שנים ומעלה דשפיר כם קידושין מדרבנן
ולריכה גט להתירה לעלמה מדרבנן: **גם** לריך שלא
יהיה השליח קרם או שוטה או קוטע או עבד
ואפי' עבד ישראל שטבל לשם עבדות · כי עודנו נכרי
ופסול לשליחות כל עוד שלא טבל לשם גיורת · דאז

משוב כיזהרל לשליחות ע"י מילה וטבילה לשם יהדות ·
ועבד עברי כשר לשליחות לפילו קודם שחרור · ויש
שליחות שכשר שלא לפילו נכרי · והוא כשהבעל עושה
שליח שיהא כעיר אחרת ושולח לידו הגט עם שטר
שליחות כתובים ומקומים כרלוי כיד נכרי · שאין
הנכרי שליח לגירושין שלא מעשה קוף כעלמה קעביד
כהגיעם ליד שליח הגירושין · ולאותו שליח יהיה לשם
ותקנתם כו כדת וכהלכה כשלחה הגט מיד השליח
הכשר שמינה הכעל לגירושין · מיהו גט כזה שיהן לה
השליח הכשר שמינה הכעל הזה שם הוא כתו"ל לריך
להתקיים כחותמיו שאין שליח המשיח גט כתו"ל:
גם יזהר הסופר לחתוך הנייר או הקלף שיכתוב כו
הגט למדת תרכו ורחבו קודם שיתחיל לכותבו ·
לפי שאינו רשאי לחתוך ממנו שום דבר אחר כתיבתו ·
והכותב גט בקלף יכתוב במקום כשר ולא במקום שער
ולא יעשנו הגט מכפיס שלא מבחון · ולא כדבר
העושה רושם ע"פ שהשרטוט מבחון · גם לא יהיה הכתב
בקולמוס של כנף שלא כשל קנה · גם יזהר שלא תכנס
לות מילותיו הגט כחלל שברירה ואפי' למ"ד שכשיטה
התחתונה לא יכנס רשאי בשיטה העליונה ולא בחלל
החי"ת וכן כל כיולא בזה: **וגם** יזהר הסופר בגט זמן
או בגט ס"מ העושים בתנאי שיאמר לבעל הכריח
שנותן גט לזמן או בתנאים אחרים שיאמר תנאו לא
בזה הלשון בשעת מסירת הגט לידה או ליד שלוחה ·
הרי זה גטך והרי לך מגורשת ממני ומותרת וכו' ·
וכשמוסרו לשלוחה יאמר התקבל גט זה לאשתי פב"פ
והרי מגורשת ממני ומותרת לכל אדם · וכן אם שולחו
ע"י שליח הולכה כשמוסר לותו לשולחו יאמר לו · הולך
גט זה לאשתי פב"פ לאשה או שלוחה ע"ה הר הכתוב בנוסח
שטר שליחות הולכה כלותך · ולכשוף שיאמר וכו' דשיה
מגורשת ממני ומותרת לכל אדם תכף ומיד ליאמרו
שניה מותרת לכל אדם כבל ג' מהפנים הנז' שהכריח
נותן מהם גט לזמן או לתנאים אחרים מיד יאמר כפני
עדי מסירה לה או לשלוחה או לשולחו כשימנהו שליח
הולכה יזכור מיד ענין קנאו שיאמר שהגט זה הוא
ע"מ כ"ו · ויכתוב התנאי כהן קודם ללאו ותנאי קודם
למעשה · ולריך שיהיה תנאי שאפשר לה לקיימו · והתנאי
כדבר אחר והמעשה כדבר אחר · שכל הדברים הללו
לריך שיהיו בתנאי שלריך להתקיים · ואם חסר ג' מהם
התנאי בטל והמעשה קיים וכמי שלא התנה דמי · ואם
הוא גט לזמן יאמר תנאו תכף ליאמרו מותרת לכל אדם
ע"מ שאם לא בתוך שלשה מהיום ועד זמן פ' למקום
שהיא בו עכשיו שתרחק עמה פנים כפנים כפני עדים
כשרים יהי גט זה כשר מעכשיו ותהיה נאמנת על לומר
שלא בתוך ולא פיוסתיה לבעל הגט · ואם תכוא בתוך
הזמן הנז' ותראה כפני עדים כשרים כעיר הזאת שהיא
מקום תחנותה והכתובה לירחות עמה פנים אל פנים
ולא לאמלנה ונסקרה או מלתיה הגט חיונו גט:
ואם הוא גט ס"מ יזהר הסופר ללאר לבעל החולה
המגרש על תנאי לשיאמר תנאי בלשון
המועיל שלא יזכיר בו מחולי זה · פן יוליאו לעז לומר
שמת מחולי לאר רק יקלה תנאו בזמן קלוב שיאמר
כשעת נתינה לידם או ליד שלוחם או ליד שלוחו שימנה
לתתו לה סמוך לאומרו ומותרת לכל אדם ויאמר מיד
ע"מ שאם לא ימות מכיום ועד יום פ' ויום פ' בכלל
לא יהיה גט ואם ימות קודם יום פ' יהיה גט זה גט

מעכבין ואם לא לימות עד יום פ' והוה ככולל לא יהיה
גט · ולריך להטיל קרס על כל המעלים שם בעת
נתינת הגט שלא להוליך לעז על הגט · וקלף וכתבו
עדי מסירה ויקחמו בגבו ענין מסירה לידה או ליד
שלוחה בפניהם לוך נמסר מיד הבעל או מיד שלוחו
או שלוח שלוחו ביום פ' כ"ו לחדש פ' שנת פ' ליצירה
כמנהג פ' לחר לה בעל המוסרו לה הרי זה גטך וקרי
לה מגורשת ממני ומוקרת לכל לרש: **ואם** השלוח
הולכה הוא המוסרו לה · לומר לה הרי זה גטך
שכתב לוך בעליך בפ"פ המ"פ ואני שלוחו וכפני נכתב
וכפ"נ לשמך ולשמו לשם גירושין ועשתי הבעל שלוח
הולכה עליו בעדים כרלוי והרי לה מגורשת ממנו
בקבלה גט זה מידי ומוקרת לכל לרש וקבלתו בפניו
כרת וכהלכה בשתי ידים והגביהו לקרותו ונשלרה
מגורשת מבעלה ומוקרת לכל לדם · וקרינוהו קודם
מסירה ולחר מסירה כרלוי · וקרעוהו לחר מסירה
שתי וערב לחר מסירה כרת וכהלכה וק"פ וכו' · ולריכים
וזכות כידם ח"פ ביום פ' הנ"ל כמתק פ' וכבל ש"וכ
וקיים · וחותמין לכסוף כ' עדי מסירה · ורשאי שלוח
הולכה למנות מתחילו שלוח שיהנו כמדינה לחרת
להגיע הגט ליד האשה או ליד שלוחה ככל מקום
שימלינה הוא או שלוחו או שלוח שלוחו מכח הרשות
שנתנה מבעל לשלוח הרשות למנות שלוח ושלוח
שלוח עד מלה שלוחים כנ"ל · ושלוח שלוח רשאי לריך
להעיד בפני עדי השלוחות של שכ' המלוי ובכלתי מלוי
עמו שיהנו כמדינה לחרת שהגט שהוא שמולה לעדי
השלוחות שבכוף מלת הבעל · גט זה בפני נכתב וכפני
נחתם לשם אשה זו ולשם בעלה לשם גירושין כרת
וכהלכה · והעדים השם כותבים ושותמים עדותו זאת
שמעיד בפניהם בשטר השלוחות שחותמים לשלוח השני
המלוי עמם ובכלתי מלוי כנ"ל · לכן הבעל הוא רשאי
למנות שלוח הולכה בכלתי מלוי · ועון לריך השלוח
להעיד בפ"נ וכפ"נ בכו"ל · זולת אם יבקשים הגט
בשותמיו בעדים שתחתמם ניכרת לבני מקום דירת
האשה · אז הבעל רשאי למנות שלוח הבלתי מלוי על
כתיבת הגט וחתימת הגט · וישלחנו לידו לפי' על ידי
גוי · ויכתבו עדי השלוחות שיהיו הגט השלוח לידו
מהבעל בתוך שטר השלוחות שיובל שליו הגוי עם הגט
כדי לבתו לידה כרת וכהלכה לחר שיכיר בו השיהנים
השם ולחר שיכירו בני המדינה שהיות עדי קיום
הגט · ולפי' כ' הריוטות מבני המדינה שיעידו על
חתימות עדי קיום הגט בפני דייני המדינה קודם שיתנו
לאשה הני · לכן שלוח שני לו שלוחו וכן כולם אין
לריכים להעיד כרשאין המעיד גט זה כפ"נ וכפ"נ וכו'
כי אם למסור הכל כיד שלוח הגט עם מכתב השלוחות
שעשה שלוח רשאין לשני שבו כתובה עדות הרשאין
שהעיד בפני כפ"נ וכפ"נ · ועם זה יביא שלוח לחרון
שטר שלוחות שחדש לו המשלחו ושטרי שלוחות של
שלוחים שקדמו לו שכולם לריכים קיום לחתימות עדי
השלוחות · וקיום לריך להיות על רשאין מעדי שלוחות
הב' · ועל הב' מעדי שלוחות הג' וכן כולם עד האחרון
שעדיו מקויימים לשלוחו במקום מסירת הגט לאשה:

אבל אשה רשאי למנות שלוח הבלה לקבל לה
גטה אפילו לשלוח הבלתי מלוי אלא בעת
מינוי השלוחות ולשנר לידו מכתב השלוחות כתוב וחתום
כרלוי ובעדי קיום ב"ב לפי' ע"י גוי · והכניעו לידו
לפי' מיד גוי וקבל מכתו לאשה גטה מיד בעלה או מיד
שלוחו ושלוח שלוחו כפי הרשות הנתונה להם · והסופר
שיכתוב הגט יזהר לכתוב שימי השבוע בשני ובשני חקרי
יו"ד וכשלישי וכרביעי וכחמישי כולם מלאים יו"ד וכימי
החדש וכתוב כיום ק' מהחדש ר"ח פ' · ומשם והלאה יכתוב
כ' ימים לחדש פ' או ג' או ד' או ה' וכן כולם לשון זכר
עד עשרה ימים כה"ק לכסוף · שלשה לרכעה חמשה
ששה שבעה שמנה תשעה עשרה · ומשם והלאה יכתוב
נ"כ כלשון זכר לחד עשר יום · י"כ יום · י"ג י"ד ט"ו י"ו
שבעה עשר שמנה עשר תשעה עשר עד עשרים יום ·
ומשם והלאה יכתוב נ"כ לשון זכר לחד ועשרים כ"כ
יום כ"ג כ"ד וכו' עד כ"ט יום · וביום ר"ח שהוא כ'
ימים כרלשון יכתוב שלשים יום לחדש שחדש ר"ח פ'
וביום כ' יכתוב ר"ח פ' כלומר כר"ח שהוא יום ק' לבד ·
וכשנה מעוברת יכתוב כאחד רלשון לירח אחד רלשון
כפירוש ולא כתוב כשאר שטרות · וכאחד כ' יכתוב
לירח אחד שני כפירוש נ"כ שלפי' כשאר שטרות אינו
נכתב כתב: **גם** יזהר לכתוב עדי הגט ביום כתיבתו
ולא כלילה **גם** יזהר שלא לכתוב
גט כלילה ומספר המועט כשנים יכתוב כלשון נקבה
כגון חמשה לילות ושלשה חדשים וחמשה ושתי שנים
ושלשה וארבע וחמש ושש ושבע ושמנה · זולת ושמונה
דיוי לפשר לכותבו חסר ק"ל:

סדר גט הולכה

מועתק מכ"י סרב כמוה"ר יעב"ץ זלה"ה

מחמת רחוק מקום ק"ל לקיים הגט כחותמיו ·
גם קשה סדכר למנות שלוח שיעיד לכוף
ממקום כתיבה עד מקום נתינה כדין שיאמר בשעת
מסירתו לאשה כפ"נ וכפ"נ אם לא ע"י נתינת שכר
הרבה לשליח · וכשאשה עניה ואין ידה משגת אשכר
ענוגה כל ימיה כ"ם בזמנים הללו שהדברים מסובבים ·
לכן יש דרך יפר ואופן מועיל על כל היותר טוב · והוא
שכעיר כתיבת הגט לחחר שיכתב ויחתם כפני שלוח
רשאין כמשפט וימסרהו לו להוליכו ויתן לו רשות למנות
שלוח וכו' לפי' עד מלה בנוסח · מיד לוחו שלוח רשאין
ומנה אם כלוחה העיר עלמה שלוח כ' וימסרהו לו אם
בפני כ"ר של שלם כדי שיאמר בפניהם כפ"נ וכפ"נ
בשעת מסירתו לו · ושלוח כ' ומנה עוד אם בלוחה העיר
עלמה שלוח ג' וימסרהו לו כפני כ"ר ג"כ · ויאמר בשעת
מסירתו שלוח כ"ר אני · ואז שלוח ג' יכתוב שטר שלוחות
לרשותן או לשמעון או לוי העומדים בעיר שאשה
עומדת שם · ר"ל מלוה משלחתן אשר יזדמן · ויתן
להם רשות למנות שלוח ושלוח שלוח וכו' · ואז לוחו שלוח
ג' ושלח הגט לעיר אשה עם שיירא שימלא בין כיד
ישראל בין כיד גוי דמעשה קוף בעלמא קעכיד:
מכתב יד מוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וז"ל

אמנם שכותב שלא ישא לא עשינו כיכס שיכס ·
יען הוכרח ממנהג קדמונינו ז"ל הוא שלא
לעשות שכותב שלא ישא כותש אשה לרעתו ולשונה
לכל היכא דהקנו לו אשה מן השמים לא עכ"ל:

נוסח גט קטנה

ברביעי כשבת כחמשה עשר יום לירח אדר שלי'
כשנת חמשת אלפים וחמש מאות וחמש
לבריאת

לכריתת עולם למנין שלנו מונין בו כאן כמתק פ'לם ריקבת על נהר הלג, ולהר הנף עובר כן שמעון המכונה כן סערון העומד היום כמתק פ'לם הנזכרת וכל שם לחרן ומניכה רחוק לו ולהקהתי ולשתרי לכיתי ברעות נפשי כדלה לניסכה ושכקית ופטרית ותרוכית יה תרוסתי נגמת כרתך הנת מקעוד כן דור המכונה כן זשון העומדת היום כמתק פ'לם הנזכרת וכל שום לחרן ומניכה רחוק לכריתך ולך ולשכהתך ולשתרה רסוק תרוסתי מן קדמת דנה וכרו פטרית ושכקית ותרוכית יתק לה די תקוי רשתק ושלטתה בנפשה למתך להתנסכה לכל נכר די תלכי ותנח לך ימתק כידה מן שמי מן יומת דנן ולעולם וסרי היה מוסרת לכל חדש ורן די יהוי לה מנתי ספר תרוכין ולשרת שכוקין ונט פיטורין כרת משה ויסרהל

יוסף בן יעקב עד
אלעזר בן אהרן עד

סדר גט חליצה בקצרה

מצות חליצה בשלשה דיינים לפי הדיוטות. ובלבד שיהיו יודעים להקרוקס. ומדיק שיהו שלשתם מישראל ולא יהיו שום אחד מהם כן גר ולא כן ניורת ושלא יהיו קרובים זה לזה ולא ליבם ולא ליבמה ולפחות נשואים כ' כנות לפחות לו כ' כנות לחיות לו לשם או לחותה יש להקפיד מפני מראית העין. ושלא יהא ג' מהם פסול לדון דיני ממונות. ולאחר שיוודעו יחד שלשתם הדיינים יושיבו עוד עליהם שנים ולפי מעמי הארץ הכלתי יודעים לקרוק הפסוקים של יבום. ולפילו יהיו קרובים קורבה שיוכה פוסלת מן הדין. לבל שאר הכריה פוסלים כהם כמו בשלשה הדיינים. ויקבעו כין תחתם מקום לחליצה מבעוד יום שיאמרו הג' לשנים הנוספים למהר נלך למקום פ' ליבב שם כדי לחלוץ שם שלמנם פ' מנעל ובמה פ': **ואם** החליצה בלחד בשבת ויקבעו זה בע"ם שקורם לו ולא ביום שבת. והמקום שקובעים לחליצה צריך להיות מפורסם בנובה העיר. ומזהירין ליבמה קודם יום החליצה שלא תעשה כלום למהר עד שתחלוץ. ויין מולנין בליצה ולא בע"ם ו"ט. וביום החליצה יבאו הג' דיינים במקום קבוע בשורה על ספסל אחד. והשנים יבאו נגדם בשורה לחרת על ספסל אחד כדי שיהיה מקום פנוי בין השורות לעמוד בו היבם והיבמה. ועוד יושיבו ביום החליצה לפניה שם שנים רבים שיהיו שם בעת החליצה. ולפחות יהיו עוד מחשה כדי שיהיו עם הדיינים עשרה. וכל הנוספים שם יעמדו או יבאו שם רחוק מן הד' וי' ויזהירו עוד שלא קרוב ליבמה כפני היבם עד שתחלוץ. גם צריך לכדוק היבם ויבמה שלא יהיה לחד מהם קטן או חרש שיהיו שומע ואינו מדבר ושלא יהיה שלם ולא שוטה. גם שלא יהא היבם שומע גם לא תהא רגל היבם עקומה לאחור או הפוכה על כף ושלא יהא מהלך על הנבעות רגלו: **ואם** היבם גר צריך לידע שם היתה הורתו ולידתו והורת ולידת אחיו שתת שתת זרע. ואם יבם זה **גם** צריך לחקור שם הניח שתת זרע. ואם יבם זה הוא גדול שבאחים. ואם יבם זה הוא לחי שתת תלכיו. ואם היתה לאחים שלו יבים אחת בעולם. גם צריך לידע שם היתה לחת אחיו שתת. ולהעיד על הדברים שלו נאמן לפילו עד לחד. ולפילו לשם או עבד או שפחה או קטן או מכור ונכון. ולפילו קרוב

ליבם ולבמה. גם צריך לידע שם עברו ל"ב יום מיום פטירת הבעל וגם צריך לידע שם היבם לטר רגל וחריבה לחלוץ שלם הוא לטר רגל צריבה לחלוץ שתי רגליו בכת לחת. שביר לחת חולצת רגל זה בעודה חולצת רגל שני ביד הלחרת. שלם חולצת רגל ג' קודם לשני ים לחום רי"ל דקי"ל כמ"ד שאינו חולץ שלא ברגל ג' וחויל לה חליצה פסולה. וחריבה לחזר על כל הלחים. ולפ"פי שבשחולצת ב' רגליו בכת לחת כמלא חולצת ג' מהם ביד שמלא מלחלוץ ברגל שמלא כי חליצה ביד שמלא בריעבד בשרה. וחליצה ברגל שמלא לפי בריעבד פסולה. ושם שולט בשני רגליו חולץ בימין בל לדם. ובכתו קלת פוסקים שלבך תיקנו שיהלך היבם לפני הדיינים קודם חליצת נעלו כדי שירלו שם הוא לטר רגל לו ללו לעשות בו משפט בתוב. וי"ל שלא תיקנו זה שלא כדי שיהיה נראה מנעל זה שלו. וגם צריך לידע שם יבמה זו לטרת יד ימין מפני שצריבה לחלוץ ביד ימין. ושם היא לטרת חולצת בשמאל דהוי בימין דעלמא. ולו נראה דחולצת בשתי ידיה בבת לחת דממה נפשך עלתה לה חליצה. ומושיבים היבם והיבמה תחילה ואח"ב חומרים להם עמודו ואז יעמדו. ושם היבמה חפלה ביבום יאמרו ליבם לו נוח, לך (חלוץ). ולו ניחא לך יבם והוא יאיב שאינו חפץ ביבום. ושם היבמה הינה חפלה לו שהיא מחוסן שחולצת ולא מתייבמת. מלמדים ליבם תחילה שיאיב שאינו חפץ ביבום. וכך יאמרו לו אתה חפץ לחלוץ ליבמתך זו והוא משיב בן. צריך שידעו היבם והיבמה שבחליצה זו היא מותרת לשוק. וצריך שלא יהיה היבם אנוס לחלוץ שלא בדין. לבל שם הוא מחוסן שבופין לחלוץ בדין לא מיבדי חוכם. ואם נשבע לחלוץ מדעתו ורלונו לו בשתמר כ"ר לחלוץ לה לו שלא לחלוץ לה. מתירין לו שבועתו קודם חליצה: **גם** צריך לבטל בל מודעה שמסר על חליצה זו. וכן צריך לפסול בל עדים שיעידו שמסר מודעה על חליצה זו. וכך יאמר החכם ליבם לתור הדיני מבטל בל מודעי ומודעי דמודעי דנפקי מבו מודעי דמודעי ע"ס בל מודעות שבעולם שמסרתי על חליצה זו. וכל הדברים שמסרתי שהם בשתקיימו נורמים לבטל חליצה זו הרי הן בטלים. וכן אני מעיד על עלמי שלא מסרתי שום דבר הפוסל חליצה זו והרינו פוסל בל עדים שיעידו שמסרתי לו שמסרתי שום דבר לו דבריס שיבטלו חליצה זו לו יורע בחה מחתן. ומריבים כ"ר ליזהר שלא תעלה בידם חליצה פסולה. וצריך לשחול ליבמה קודם חליצה שם לבלה ושתהה היום. ויקח החכם המנעל ויבדקנו שלא יהא שום טיט דבוק בו מבפנים. ויהא ליבם לרחוץ רגלו הימנית יפה. ויקשור היבם בנף מבנפיו למעלה משוקו. ובעל המנעל יקנהו ליבם במתנה לפני ע"מ להחזיר. וצריך לקיים התנאי להחזירו לו לחר חליצה. ולחר שיקבלנו היבם במתנה ע"ד הנז' מיד בעליו ונעלנו ברגלו הימנית בשהוא יחף דבק לבשרו בלי בתי שוקים: וגם יבנים קרסי המנעל בלולאות שבו ויבריך הרלועות פעמי' שביב שוקו מן הארבובה ולמטה ויבניסם בנקבים שבמנעל בענין שיניעו הרלועות בבשר שוקו מלחוריו. ויקשור ב' הרלועות על בשר השוק מלפניו ב' קשרים זה על גב זה מהודקים ועניבה עליהם. ויתהלך היבם במנעל ברגלו אחת לראבע לשות לפחות לפני ב"ר. ויעמידו היבם לגל כותל או עמוד ליסען בו ובבל ענייני החליצה יהיו החיינים יושבים והיבם והיבמה עומדים בין בקריאה

כין בחליצה כין בריקוק · וקודם מלמדים אותם לקרות
עד סוף ושיו יהיו רגילים ויהיה יכולה לקרות לה
אבל יבמי כשאומה אחת · ומקרין ליבמה מתן יבמי
להקים לאחיו שם כישראל לא אבל יבמי · והקריאה
תהיה כלשון זולת לא אבל יבמי שתקרינה כשאומה
אחת · וקריאה זו וכל שאר קריאות החליצה לריכים
להיות בלשון הקדש · ואח"כ מקרין ליבם לה תפצתי
לקחתך ומריך היבם להכין דברי היבמה ואם הוא מצוה
ויצטין היבם לכוונל לו לעמוד שלאחריו וידקוק רגלו
בקרקע · ונגשה יבמתו אליו לפני כ"ר ומתרת קשרי
המנעל מיד הימני בלי סיוע מהשמאל ובלי סיוע
מהיבם כלל · ואח"כ תקיר הקרסים ותקפיד רגלו מיד
השמאלי ותכניסהו מהארץ ותשמוט המנעל מהצבע
וגם תחלון כל המנעל מיד הימני בלי סיוע מהשמאל
ובלי סיוע היבם מיד לו ברגלו ומשלכת המנעל בארץ
ובכל תהיה היבמה עומדת כפופה ולא יוסיף ולא על
ברכיה ותעמוד היבמה כנגד פני היבם וירקה בארץ
כנגד פניו רוק גדול · ומריכים ג' הדיוטים לרחות הרוק
בשוליה מפיה עד שמגיע לארץ לפני היבם · ומקרין
אותה בלשון הקדש ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את
בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל · ויכוונה
וכל העומדים שם יאמרו חלוץ הנעל ג' פעמים ויחזור
היבם המנעל לכ"ר או לבעליו שנתנו לו במתנה ע"מ
להחזיר כדי שתתקיים המתנה למפרע ונקרין בית נעלו
בעת חליצה · ואומרים הדיוטים יהי רצון מלפני אביהו
שבשמים שלא תכלכם בנות ישראל לוזי חליצה ולא לוזי
יבום · וכשהר אשכנז נמצא כתוב בשיעמדו הדיוטים
יאמר הרב כרוך אתה ה' אמ"ה אקב"ו במצות וחוקים
של אברהם אבינו · ומטעם מדאמרינן בפ' בשוי אדם
בשבר שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוך נעל
זכו בניו למצות חליצה · וי"ל ברכה זו בלא הזכרת שם
ומלכות :

נוסח גט חליצה

באחד בשבת הו בשני בשבת וכו' כ"ו ימים לירח
פ' שנת חמשת אלפים ושבע מאות ושמנים
ושבע לבריאת עול' למנין שאנו מונים הו בבהן במתא פ'
דיתבא על נהר פ' לנחנא דיוני דמתקרינא תחימי לתתא
במותב תלתא בחרא חויא כד סליקת לקדמנא פב"פ
אמ"פ דרמלת פב"פ אמ"פ ומקריבא קדמנא חד גברא
דשמיה פב"פ אמ"פ וכך אמר לנא פ' אנז' פ' דא לחוסי
דפ' בעלי דהויא נסיבא ליה ושביב ויהי לרבנן ולכל יפר'
שבק וכר וברת ויריק ומחסין ומקיים שמא בישראל לא
שבק · ודיין פ' לחוסי דבעלי דקזי לייבומי יקי · וכבן
דכוסי דיוני אמרו ליה לי בבי לייבומי יקי ויבם ולי לא
ליטלא לי קדמיכון רגלים דיומא ושברי סיומי מעל
רגלים וקרוק בחפוסי · ואשתמודעונהי לפ' דנא דאחוסי
דפ' אנז' מ"ש הוא ואמרנא ליה לי בבית לייבומי יקח
יבם ולי לא ליטלא לה קדמנא רגלך דיומא ושברי
סיוך מעל רגלך וקרוק בחנפך · ועני ואמר ליה אנא
בבי לייבומי · מיד תקרינא לפלניתא דא מתן יבמי לחקים
לאחיו שם בישראל לא אבל יבמי ולא לחלוץ פ' תקרינא
ליה לא תפצתי לקחתך ותיטלא לה רגלים דיומא ושברי
סיומי מעל רגלים וקרוק בחפוסי דילה לחודי ואמרת
לא יבנה את בית אחיו ונקרא בישראל שמו בית חלוץ

בית חלוץ הנעל · ונשתא דיוני וכל דהוו יתבין קמן
עניהן בקרא חלוץ הנעל קלא זימני · ומדקעבידת
עובדא דנא קדמנא שרוחא לפלניתא דא למהך להתנסבא
לכל גבר די תלבי ואינש לא יתתא בידא מן יומא דנן
ולעולם · וכעת מיכנא פלוניתא דא ניטא דחליצתא דנא
וכתיבנא ותתימנא ויהיבנא לזכות ולרחיק כרת משם
וישראל :

וחותמים ג' הדיוטים פב"פ דיין וכו' ושם תתימתם
ידועה לבני מקום שנעשית בו החליצה
אין לריכים לתקוס דיין בקוף התקימה · ולא כעיין
לאתתוני שלשם ירחי אלא שריוא להתנסבא מיד :

נוסח גט חרש

בשני בשבת הו ג' כ"ו ימים לירח פ' שנת
התע"ח לבריאת עולם למנין שאנו מונים הו בבהן
במתא פ' דיתבא על נהר פ' לנחנא דיוני דתקיפין
לתתא במותב תלתא בחדא חויא כד סליקת לקדמנא פ'
חרש הוא שומע ואינו מדבר בן ר"פ ה"פ דהינסיבנא
ליה כרמיזה ומדרמז לנא בתבנא ליה ניטא דנא למהוי
מגורשת ממנו ומותרת ותהא רשאה ושלטאה בנפשה
למהך להתנסבא לכל גבר די תיבי ואינש לא יתחי
בידא מן יומא דנן ולעולם ודין די יהוי לה ספר תירוכין
ואגרת שבוקין וגט פיטורין בפי תקנתא דרבנן והרי היא
מותרת לכל אדם כדת משה וישראל · והותמין ג' הדיוטי
פב"פ דיין ע"הד הנז"ל :

ובתובת חרש ג"כ ובתוב סופר ועד ע"הד הנז"ל

ברביעי בשבת כ"ו ימים לירח שנת פ' למנין
שאנו מונים הו בבהן במתא פ' דיתבא על
נהר פ' · תתא קדמנא פ' חרש הוא שומע ולא מדבר בן
פלוני המכונה פ' ורמז לקדש את פב"פ המ"פ ומדרמז
לה וקדשה וקבלה ממנו קידושין ובניתא והוא ליה לתנשו
ובני הוא ותוסיף לה מדילה כרמיזה תוספת על עיקר
כתובה דא דתקינו לה רבנן מינים עד תשלום סך פ'
מהמטבע הנוהג עתה במלכות פ' ודא נדוניא
דהנעלת ליה עם נפשה בין בנדים ותכשיטים ושימוש
ערש מה שרלה וקבל על עלמו כרמיזה בשומת סך כ"ו
מהמט' הנז' נמנה סך וכו' :

נוסח כתובת יבמה

בבך וכך בשבת כ"ך לירח פ' שנת פ' לב"ע לתתא
קדמנא פב"פ ואמר לנא מהודענא לכון דפ'
לחי דמן אבא שכיב ואזי לרבנן ולכל ישראל שבק · וכר
וברת ומוריק ומחסין ומוקים שמא בישראל לא שבק ·
ושבק הויא לתתא דשמה פב"פ המ"פ ואזיל מדאורייתא
ליבמה מדבריק בפרק דאורייתא דמרע"ה יבמה יבוא
עליה ולקחה לו לאשה ויבמה · וטוב לכתוב פסוק זה
בכתב אשורית ועל הפרטוט וכן אמר פ' היכם דנא
החתן יש"ט לפ' דא הכלה הוי לי לאנתו כדת משה
וישראל ואנא כם"ר וכו' בכשאר כתובות · ויהיבנא ליכי
כסף זוזי מתקן דאיתון בפיפא אם תנשא לאחיו בתולה
חמשה ועשרין דחזו ליכי מנאי מדאורייתא דהוו כתיבין
בכתובה דבתך לך אחי בעליך קדמתה כ"ע ומזוניכי
וכו' בכשאר בתובות · ואיתיתא פ' דא הכלה ואתיבמת

לפ' דף וכמה מתתן הגז'. כדיל לקוקומי לתתו שמח ביסרהל כרכתיב והיה סבכור תשר תלד וכו':

נוסח כתובת מחזיר גרושתו

בכך וכך כשבת וכו' לתת קדמנת פב"פ המ"פ ס"ט ואמר לנת מהודענת לכון ארי מן קדמת דנת לינסיבת פב"פ המ"פ ופטרתיה כגט וכדו כעינת להדורה ולקדם לה כתובה בכתובתה דת משה ויהודאל רבנן המחזיר גרושתו ע"מ כתובה הת' הוא מחזירה. כען הוו עלי סהדי דנת לפלת ולוקיר וליזון ולפרנס וכו' לפ' לשתי הגז' כהלכת גוברין יהודאין וכו' ויהיבנת לה מוהר כתולה כסף זוזי מתתן לה כנסת כתולה. ומן כנסת כעולה ויכוד כסף זוזי מלה דחזו ליכי מנאי ומזונתה וכסותה וכו' עד בתורת כל ארעא. ולכילת פ' הגז' והות ליה לאנתו כדכדמייתה ולכי ליהוי וכו' כשאר כתובות:

נוסח כתובה דאירכסה

בכך וכך כשבת וכו' למנין שלנו מונים כו ככלן וכו' ליך ליום הטוב פב"פ המ"פ ס"ט לתת קדמנת ואמר לנת מהודענת לכו ארי מן קדמת דנת לינסיבנת לי פ' לנתתי פ' המ"פ וכתבית לה כתובה כהליא שעתא כדיקון רבנן לכנת ישראל ותות כתובתה כי דהת עד השתא דאירכסת לו נגנכת לו נקריעת לו נטמנת מתמת עכבר ולת ידיעת היכן היא ואריך לני למכתב לה כתובה לחדת כשעבוד נכסי ככלמיתה משה דאמור רבנן לסור לשתות עם לשתו לפי' שעת לחת כלת כתובה וכען הוו עלי סהדי דנת לפלת ולוקיר וכו' כסף זוזי מתתן לה נשתת כתולה. ומן נשתת לי כעולה מסרתה כסף זוזי מלה דלוגון מזוזי כספת תריסר ופלגת דחזו ליכי מנאי ומזונתה וכו'. וקודם שיכתוב נמלה כך וכו' ויכתוב וכלו ככל לידי ונעשו כרשותי וקבלתי לחריותן ע"ע נמלה כך וכו' כשאר כתובות וכל שריר וכו'. ומן יש כיוסם תנאים יכתוב לכסוף וכל כתי' חז"ל כדת וכהלכה. וכתי תנאים שעתנו כיוסם קיים ושעת הגז' וכו' עד וכל שריר וכריר וקיים:

ויכתוב התנאים כשולי הכתובה כשאר כתובות. וקודם יכתוב וזהו תוקף התנאים שהתנו כיוסם קיים ושעתו ומוחזקים וקיימים עליהם כתנאי בני גד וכני ראובן ותת"כ ויכתוב התנאים ומן מלה כתובתה כדי לחדם כתובה לחרת כתנאים לחרים יכתוב תחילה המתילה שתודם בקנין ושבועה מהכתובה קדמת והתנאים עיקר ונדוניא ותוספת ומתנה כרצון נפשה וכו' וכביטול טענה נחת רוח עשיתי לבעלי ותת"כ יכתוב כשמוך לעון זכתובה שיחדם לה. ויתחיל כך כיום פ' כ"וכ ימים לחדם פ' לתת קדמנת פב"פ הגז' ותתר לנת כתבו ותתמו לה לפ' לשתי הגז' כתובתה לחרת משום דאמור רבנן לתת לה עם בעלה כתובה כפי מנהג המדינה ולא יפחות לה מן מנה לבתולה ומן מנתים לאלמנה ולגרושה ולחלוצה. ומן יש לו יותר מכך יכתוב לה כפי הממון ולא יגרע מכך. ומן יש לו פחות מכך יכתוב לה כפי הממון. ומן אין לו כלום יכתוב לה מנה. ומן יש לו מנה ומאתים זוז יכתוב לה מנה ומאתים זוז. ומן יש לו מנה ומאתים ואחד יכתוב לה מנה ומאתים ואחד. ומן יש לו מנה ומאתים ומאה יכתוב לה מנה ומאתים ומאה. ומן יש לו מנה ומאתים ומאתים יכתוב לה מנה ומאתים ומאתים. ומן יש לו מנה ומאתים ושלש מאות יכתוב לה מנה ומאתים ושלש מאות. ומן יש לו מנה ומאתים וארבע מאות יכתוב לה מנה ומאתים וארבע מאות. ומן יש לו מנה ומאתים וחמש מאות יכתוב לה מנה ומאתים וחמש מאות. ומן יש לו מנה ומאתים ושש מאות יכתוב לה מנה ומאתים ושש מאות. ומן יש לו מנה ומאתים ושבע מאות יכתוב לה מנה ומאתים ושבע מאות. ומן יש לו מנה ומאתים ושמנה מאות יכתוב לה מנה ומאתים ושמנה מאות. ומן יש לו מנה ומאתים ותשע מאות יכתוב לה מנה ומאתים ותשע מאות. ומן יש לו מנה ומאתים ואלף יכתוב לה מנה ומאתים ואלף. ומן יש לו מנה ומאתים ואלפים יכתוב לה מנה ומאתים ואלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ושלשת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים ושלשת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים וארבעת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים וארבעת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים וחמשת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים וחמשת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים וששת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים וששת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ושבעת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים ושבעת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ושמנת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים ושמנת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ותשעת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים ותשעת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ועשרת אלפים יכתוב לה מנה ומאתים ועשרת אלפים. ומן יש לו מנה ומאתים ואחד עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ואחד עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושנים עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושנים עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושלשה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושלשה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וארבעה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים וארבעה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וחמשה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים וחמשה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וששה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים וששה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושבעה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושבעה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושמנה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושמנה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ותשעה עשר אלף יכתוב לה מנה ומאתים ותשעה עשר אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ועשרים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ועשרים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושלשים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושלשים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וארבעים אלף יכתוב לה מנה ומאתים וארבעים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וחמשים אלף יכתוב לה מנה ומאתים וחמשים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וששים אלף יכתוב לה מנה ומאתים וששים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושבעים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושבעים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושמנים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושמנים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ותשעים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ותשעים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ומאה אלף יכתוב לה מנה ומאתים ומאה אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ומאתים אלף יכתוב לה מנה ומאתים ומאתים אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושלש מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושלש מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וארבע מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים וארבע מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים וחמש מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים וחמש מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושש מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושש מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושבע מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושבע מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ושמנה מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים ושמנה מאות אלף. ומן יש לו מנה ומאתים ותשע מאות אלף יכתוב לה מנה ומאתים ותשע מאות אלף

ואם כתובת למנהג המקומות שאין לנהוג דין מזונות בנכסי בעלה ויש לה בניס יתומים שמוכיס לגללה שצריך לתת לה מזונותיהם מחלק בנכסיס. יכתוב שמנו מזונותיהם ליתומי פב"פ המסוכיס לגל לתת לו לגל תזולת שמטפל בהם לה לין להם לה. ואנו תומרים שיתן להם לגורך מזונות מנכסיס שירשו מאביהם לך כ"ו כל שבוע לפי ערך שנותם של עכשיו שהל' כאן כ"ו בניס וכל כ' כאן כ"ו בניס. וזה לפי שעה של עכשיו שהוא קטן תטה לך כ"ו לליטרל. ולרלוה ח"פ כיום פ' וכו' כה וכו' והם"ו וקיים. ותותמים ג' שתלים לו בניס מהם לכר. וכן כשמיני פרנסה לתלמה שכתובתה כרת לו ליתומים חותמים ג' לו תרי מנו תלת. וכותבים בסומת היות שמלבושי תלו יספיקו לה לו ליתומים מהיום ועד כ"ו בניס לשותן לה מנכסי בעלה הפרנסה מכח כתובה שהיה כרת. גם יותן ליתומים מחלקם בעזבון לכיסה הפרנסה תהיה. וליתומה שים לה לחיים יהומו ג"כ מזונות ופרנסה ודירה עד שתכנור לו תנשא. לנבותה מעזבון לכיסה יתר על עיטור נכסי מנכסי לכיסה למיטולים:

חידוש כתובה אחר הנישואין

ביום פ' לקדם פ' שנה פ' כפנינו עריס תקומים נעלה פב"פ קנין ס"מ ונם נס"ח כרלוי מחמת שתרלה כרלון נפשה והסלמת דעתה כלי זכר לונס כלל ומחלה לבעלה פב"פ המ"פ שטר כתובתה שהחזיק לה על עלמו מקדמת דנה עיקר ונדוניית ותוספת ומתנה מתילה גמורה שרירה וקיימת מתילת שמיס ומתילת הכריות כרת והלכה כביטול טענת נתת רוח עשיתי לבעלי וביטול כל טענות ותונסין שבעולם עם כל התנאים שבתובים בשטר הכתובה ובשולית הכל מתילה ע"ה הנ', מחילה גמורה רלוי למהדר כה לעלם בשום טענה. ואחר שמחלה וביטלה שטר כתובתה הנ' ביטול גמור בכח הקנין והסכועה הנ' ע"ה הנ' חזר בעלה הנ' ואחם לה כתובה לחרת הכתובה להלן כיום הנ"ל:

אתא קדמנה פב"פ הנ' ואמר לנו מודענו לכון מרי מן קדמת דנה לישכיחה לי פב"פ ה"פ בכתובה וקיימין כדתקון רבנן לבנת ישרלל והות כתובתה בידה עד השתא דמחלתה לי. וכדו כעינא למכתב לה כתובה לחרת כשעבור נכסי כרבקמייתא משום דלמור רבנן לתור לשהות עם בעלה עד שיתן לפי' שעה ל' כלי כתובה וכעין הוו עלי סהדי דשנא לפלן ולוקיר וכו' מוסר כתוליכי שם נשתא בתולה ושם נשתא כעולה יכתוב מוהרתה. שם כרלוקים ושם כרלוקים כעופסי שטר כתובות דלעיל עד וכל שרור וקיים. ושם מידעו כיניסת קנאים הן בהיות הכתובה כרת. הן בהיות הכתובה למנהג המנורסים יכתוב עניו התנאים בשוליה ע"ה הנ"ל בשטר כתובות:

מינוי אפוטרופוס בב"ד

לפני שפב"פ נלב"ע וח"י לרבנן ולכל ישרלל שבא והניח יקום קטן שלריך להעמיד לו לפוטרופוס לשתת בכל ענייניו. ורלינו לנו כ"ד תקומים שפב"פ המ"פ הוא לדם כשר וקנון למנותו לפוטרופוס על היקום הנ'. לכן מניתו תותו מעכשיו לפוטרופוס על היקום הנ' ושמנו ידו כידינו ותכועתו כדין היקום כתכועתנו וגכויתו כגכויתנו והזמנתו לדין לכל לדם שים ליקום תכועה נגדו כהזמנתינו וסילוקו מן הדין כסילוקינו והשבעתו כהשבעתינו ומתתו כמתתינו והרשתו כהרשתינו ופטרתו כפטרתינו ומחילתו כמחי' ומכירתו כנכסי היקום קרקע וטלטל וכל מלי דמתקרי נכסי כמכירתנו ומשכונתו כמשכונתינו וכל מה שיעשה בנכסי היקום הן כדין הן כפטרה עשוי ומקוכל ומרוצה עלינו כלי למימר ליה לתקוני סדרנוך ולה לעוותיך וכך למרנולה זיל דון וזכי וסיב לעלמך והנפק לגרמך ולחולקך וכל מלי דמתקניה מן דינה לו מן פטרה על היקום ליהדר. ויען חשש פן ילטרך ליטבע כדין לפוטרופוס שמינותו כ"ד ולה רלה לירד לפיטרופוסות הזה עד שנפטור לוקו משבועה ורלינו כי הוא לדם כשר ולה קעשיה ידיו תוסים בנכסי היקום כי כלמונם הוא עושה לכן השכמנו בעד היקום ופטרנוהו משבועה כלילו מינהו לבי היקום שלין רשות ליקום ולה לכ"כ להשביעו הוא שבועה ק"ו כענין הלפוטרופוסות הנ' כשוש זמן וענין בעולם ולפי' ס"ק ולרלוה כידו שכך השכמנו ח"פ כיום פ' וכו':

וכך בעי למהוי לפוטרופוס בב"ד שתם לה יכתוב פטור שבועתו. וכך נתיב לזה על מנת ליטול שכר רשלים כ"ד לקבוע לו שכר לפי' כשמינהו לבי יתומים לפוטרופוס שתם. וכל מה שיעשה הלפוטרו' בנכסי יתומים כפי רלותו שתשב לטועיל למו. שם ח"ו לה הועיל למו מחשבתו לה יפלס מכיתו מה שהפסיד ולע"פי שנוטל חלק כריוח לה יתן חלק כהפסד כי שכר עמלו הוא נוטל כריוח ולין לו דין מתעסק בנכסי יתומים שהיתומים קרובים לריוח ורחוקים להפסד:

נוסח שטר צוואת ש"מ

ביום פ' נכנסנו אנו החתומים לבקר לת פב"פ המ"פ ומלאנוהו כרעת מיושב יודע להשיב על הן הן ועל לאו לאו ואז ניוה לפנינו מחמת מיתה ואמר שים לו כיד פ' ופ' כ"ו חוב בשטר או בע"פ או כתובת פקדון או מתורת שללה או במתנה ע"מ להחזיר או כידו חפלים ממושכנים או מושכרים כסך פ' ולזמן פ' וע"פי תנאי פ'. ונם יש בידו של המלוה מנכסי הזולת פב"פ כ"ו מעות או חפלים בתורת חוב או בתורת פקדון או בתורת שללה או בתורת מתנה ע"מ להחזיר או בתורת משכון או בתורת שכירות בעת שך כ"ו ולזמן פ' וע"פי תנאי פ'. נם לוה ושייר לעלמו מכל נכסיו שם לשיזכה כה יורשו כתורת ירושה וכשלקש מירושתו סילוק גמור מעכשיו. ומשתר נכסיו לוה לתת לפ' כ"ו וכתנאי כ"ו לשיזכו כנכסים הנ' בתורת מתנת ס"מ ומלוה מתמת מיתה ושים מלוי עמנו שם' השלש חד"ות כמה"ר פ' י"ץ שבפנינו ג"כ לוה כל הנ' המלוה הנ' והוכיח החכם למלוה הנ' על רבר שעבורי תחתנתך ולה קבל. ונם נתן טעם לדבריו מפני כ"ו. ושם לה נתן טעם לה יכתוב כלל וכל הנ' לוה בפנינו ובפני החכם מתמת מיתה ולוה לנו לכתוב ולחתום. ולרלוה כיר מקבלי המתנה תתמנו על כל הנ' כחיי המלוה כזמן הנ' בספר זכרון לפנינו שממנו העתקנו כל זה תחרי מותו וידענו נאמנת שבשטר לב"ע מלוה חולי ולה ניתק ממנו לחולי תחר ולרלוה כיד פב"פ הנ' שתמנו פה מתך פ' והכל סריר וכריר וקיים:

ואם ימנה המלוה לפוטרופוס על כניו ונכסיו. יכתוב ונם מינה המלוה לפוטרופוס לפב"פ הנ'

הנז׳ על כנינו וכנוסיו ועל כל נכסיו ולעשות כהם משפט כתוב וכפי מה שלויט המלוה הנז׳ והכל או״כ וקיים :

כתובת חרש אלם

ביום פ׳ כ״וכ יתיס לח׳ פ׳ שנה פ׳ לחיך השם הגדול פכ״פ המ״פ הוא חרש מעיקרא לא שומע ולא מדבר אמר לה לפלונית רא כלתא כתולתא בת פ׳ המ״פ כרמיזה וחריפות הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא כס״ר לוקיר וכו׳ ולכיפת כלתא דא וכו׳ . ולכי חיסו וחוסיף לה מדיליה כרמיזה וכו׳ . ואנכן נתן לה כרמיזה וכו׳ כמתנה גו כתובה דא . גם קודם כרמיזה דהנעלת ליה וכו׳ . וגם אמר לנו פ׳ הנז׳ כרמיזה שלא יפא וכו׳ ולא יוליף לותה וכו׳. והכל כתקון חז״ל שתקנו לחדש שנשא פתחת כדת והכלכה לו למנהג הקהלות וכ״ו :

מכירת חמור וכל בהמה

לפי שפכ״פ מכר חמור לו פרד לו סוס כסך כ״ך לפכ״פ . לכן נשבע פלוני הקונה הנז׳ כפניני עהמ״מ ב״ח כת״ך שלא להחזיר הבהמה הנז׳ למוכר הנז׳ בטענת לוגלה לו מקח טעות מחמת חיזה מוס שימלא בבהמה הנז׳ כחיזה לר ולופן שיהיה . לפי שהורה שנתן למוכר הנז׳ סך המעות הנז׳ בקורת מתנה גמורה ולע״פי חיזה כדין להחזיר לו בהמה הנז׳ כשום טענה בשום עת וזמן בעולם לא יגבה לו המעות הנז׳ מהמוכר הנז׳ כי אם שמיניה הקונה מכ״ט בכל שנה ושנה משם ולהלה . ולכי שיעמידנו לדין על הפרעון בשום פניס שבך קע״ב בכח משבועה הנזכרת מעכשיו . ואם זקף במלוה המוכר דמי הבהמה על הקונה . ויהיה בשטר החוב שנתחייב בכח הקנין לו השבועה לפרוע החוב הנזכר למוכר לזמן פ׳ לע״פי שימלא מוס בבהמה שמכחו יזכה כדין להחזירה ולהפטר מהחוב הנז׳ . ולא יהיה לקובעו מהמוכר לאחר שפרעה כי אם ח׳ הלוקיח מכ״ט בכל שנה ושנה הנז׳ ויפרע עם כל הולאה וכו׳ ולא ישמיטנה בשביעית וכו׳ ע״כ הקונה שט״מו וכו׳ . ועיין בחתן המשפט סי׳ רל״ב כל דיני בהמה ומכירתה :

נוסח שטר נכסי מלוג

לפנינו עהמ״מ בח פכ״פ המ״פ י״ן והעיד ע״ע בקמ״מ כר״לב וכו׳ והורה כפנינו הורלה גמורה שקבל מנכסי מלוג שירשה לשתו פכ״פ מלכיה או משאר קרוביה כ״ך מעות ושה שלו בקורת נכסי מלוג שלין לו בהם זכות כי אם כפירושה כפי הדין . ונחתייב מעכשיו ככח הקום״ח כחתרוסה כל זמן שיעמדו חלו עד שימרה לה או לב״פ כפני עדיה . וכל זמן שתכוף כחובתה לידי נבויה אם כמיתה הבעל בחיים ח״ו או כגירושין ח״ו תנבה לה הקך הנז׳ על נכסי מלוג שלה יתר על קך כחובתה מנכסי בעלה הנז׳ כפי הדין שקך נתחייב לה בעלה הנז׳ מעכשיו ככח הקום״ח ויפרע עם כל הולאה וכו׳ ולא ישמיט וכו׳ והכל בתפיסה וכו׳ . ולרחיה כיד פ׳ וכו׳ ח״פ וכו׳ וקיים :

קבלת עדות

למי שהינו יודע לחתום כשטר יכתוב

במותב תלתא כחדא הוינא כד אתא קדמנא פכ״פ שאמר שהיה עד מיוחד לשטר הכתוב לעיל . ואחר שקרינו עליו כל הרשום לעיל כלשון שהכין ואמר שכן היה והינו יודע לחתום . לכן ח״פ על קבלת עדותו תרי מגו תלת כמאמר כ״ר וג״ו ואתקיים . וחותמים ע״ו כ׳ מהשלשה :

סילוק שעבוד השטר מנכסי כעלה משעבר לזולת יכתוב בסוף השטר

וקודם שקנינו מיד הכעל הנזכר ע״כ הנז׳ קנינו תחילה מיד פכ״פ לשתו כפניו וכרשותו מחמת שרלתה כרלון נפשה והשלמת דעתה כלי זכר חוסר כלל ושלקה עלמה ורשותה וזכותה ושעבוד כחובתה וכל שעבוד אחר שים לה בנכסי כעלה כדינו או כערכאות הגוים כחיזה לר ואופן חיהיה סילוק נמור לעולם לגבי השוב הזה שנתחייב כעלה למלוה או לב״ר בביטול טענת נ״ר עשיתי לבעלי והודיתי שטר סלוק מ״ות בכח״ו שכדי״ן דלא כשמכתא ודלא כט״ור וכו׳ וקנינו גם כן מיד ר׳ פ׳ הנז׳ ע״כ הנז״ל וכו׳ ועד״ה ונרק ח״פ וכו׳ וקיים :

שליח קבלת הגט

בפנינו עדיה הח״מ כיום פ׳ כ״וך ימים לחדש פ׳ שנה פ׳ לב״ע או לפ״ק וכו׳ למנין שאנו מונים כו ככאן כמקח פ׳ או כפר פ׳ דיקבה על נהר פ׳ או מעין פ׳ (וכפר דיקוב) שקח קדמנא פכ״פ המ״פ ואמ׳ לנא כתבו ותתנו ליה כיד פכ״פ המ״פ לית דלית כרלון נפשי ומניתיו שליח קבלה לקבל לי גטי מיד בעלי פכ״פ המ״פ . וכן לאמרה השטר הנז׳ לשלוחה הנזכר התקבל לי גטי וזכה לי כו מיד בעלי או מיד שלוחו ושליח שלוחו לפילו עד מאה שלוחים ולתי ידך כידי ולבלתך בקבלתי בכל מקום ובכל זמן . ומיד כשיניע גטי לידך לשאר מגורשת מבעלי הנז׳ ומוקדת לכל לדם כחילו לתי קבלתיהו מיד בעלי הנז׳ . ולרחוה כיד שליח הנזכר כתבנו ותתמנו כל זה לזכות השטר כרשותה וחתים״ו וקיים :

וכשיתן הבעל כיד השליח הזה הגט הנזכר או . זכה בגט זה לפ׳ לשתי כת פ׳ המ״פ וכו תהיה מגורשת ממני ומוקדת לכל לדם . וזה יהיה כפני עדיה . והעדים יכתבו בגט שטר השליחות מבעו כנז״ל לופן קבלת הגט ע״ה הנז״ל . ואם יכתבו זה כניה אחר יכתוב בעניין בזה הלופן :

במותב תלתא כחדא הוינא לנתנא כי דינא דמקדנא מחיתין לתתא . כשמעי פ׳ המ״פ דממתא פ׳ גט כפר שכתב לשתו פכ״פ המ״פ שכן עמדנו על שטר שליחות שכידו הביא כתוב וחתום כראוי שמינתהו שליח קבלה השטר הנז׳ לקבל לה גטה מיד בעלה או מיד שלוחו ולזכות בו כדת וכהלכה . וכן מפר הבעל הגט הנז׳ ליד שליח קבלה הנז׳ . וכך אמר לו כפנינו עדי מסירה החתומים התקבל גט לפ׳ לשתי כת פ׳ המ״פ תדרה כמקום פ׳ וזכי לה בו זכיה גמורה ותרי היא מגורשת ממני ומוקדת לכל לדם . וגט

שמסר לו ככתב ונחתם לשמו ולשמה לשם גירושין גמורין ולשם כריתות כרת וכהלכה כמקח פ' · וקריטוהו קודם מסירה ואחר מסירה כראוי · וקרעטהו לאחר מסירה ע"ג ועד כאחז"ל · והסרמטו על כל מי שכמלך שם שלא לקוליף לעז על הגט הנז' · והיה זה כיום פ' כ"ך ימים לירח פ' שנה פ' כמקח פ' ולראיה כיד השליח ולזכות הבעל הנזכרת ס"פ על מה שעשה בפנינו כרת וכהלכה בזמן הנז' והש"וכ וקיים :

וחותמי' כ' מסכ"ד ולפי' יהיו סדיוטות שנמסר בפניהם יחתמו שלשה ולפי' כ' משם יחתמו כזה קרי מגו חלת וקני :

שליח הולכה

צריך שימנהו הבעל בפני עדים · וטוב שדבר להיות עדי הגט שיהיו גם הם עדי השליחות וצריך השליח להיות מלוי עמהם בשעת הכתיבה וחתימ' כדי שיוכל להעיד בהגיעו ליד האשה בפני נכתב ובפני נחתם לשמה ולשם בעלה לשם גירושין דבלאו הכי לריך לקיימו בחותמיו · וצריך הבעל לומר לסופר ולעדים בפני השליח בתבו וחתמו הגט כשר לשמי פ"פ הם"פ לשמי ולשמה לשם גירושין גמורין ולשם כריתות וכו שהיה מגורשת ממני ומותרת לכל אדם · ואחר כתיבתו וחתימתו כרת וכהלכה ימסרנו הבעל לשלוחו · וכך יאמר לו בפני העדים בשעת מסירה · הולך גט זה לאשתי פ"פ הם"פ · ותנהו לה בכל מקום שתמלאנה ותהי ירך בידי ופיך בפי ונתיכתך בתיכתי ואני נותן לך רשות גמורה למנות שליח והשליח שליח לפי' עד שתה שלוחים לתת גט זה לידה או ליד שלוחה או ליד שליח שלוחה ע"ה הנז' מיד או מיד שלוחך או שליח שלוחך עד שתה שלוחים תהא מגורשת ממני ומותרת לכל אדם · והגט הזה שנעשה עליו שליח פ"פ הם"פ הנזכר כפ"כ וכפ"נח לשמה ולשם כעלה לשם גירושין גמורין ולשם כריתות · וקריטוהו קודם מסירה לשליח ואחר מסירה כרת וכהלכה · הוא הגט שנכתב פה מתא פ' דיתבא על נהר פ' כיום פ' כ"ך ימים לירח פ' שנה פ' לב"ע · ועדיו החתומים בו הם פ"פ הם"פ ופ"פ הם"פ שחתמו בו פ"פ עד כלי בגוי מפתחה · ונשתב הבעל בפנינו ס"ח כראוי שלח לבטל הגט הנז' ולא השליחות הנז' ושלח להוליף לעז על הגט הנז' בשום זמן ועונין בעולם · ונם בימל הבעל כל מיני מודעות שמסר על הגט הנזכר או על השליחות הנז' ופיסל עדיהן ועדי עדיהן מתחלה ועד סוף בימול ופיסול גמור לעולם · ולראיה כיד השליח הנז' וכיד כ"ך ס"פ בזמן הנז' והכל שריר וקיים :

ואם הוא גט זמן יכתוב התנאים ע"ה שכתוב לעיל בענין סדר כתיבת הגט · דהיינו שיכתוב התנאי בשטר השליחות כהלכתו ולא"כ יחתמו עידי השליחות על השטר · ויעשה קיום על שטר השליחות בעדים שחתימת ידם נכרת במקום שאשה כדי שיתקיים שם השטר כהלכתו קודם נתינת הגט לאשה :

שליח שעושה שליח

טוב שדבר לכתוב השליחות בגב השטר שליחות הנ' · ושם יכתוב בניר אחר ויכתוב

בפנינו עדים החתומים מטר בפ"פ הם"פ שלוחו

של פב"פ הם"פ גט כשר שמסר לו פלוני הנז' להוליך לאשתו פב"פ הם"פ שדרה במקום פ' דיתבא על נהר פ' · ומכח הרשות הנתונה לשליח הנ' הנזכר מהבעל הנז' למנות מתחתיו שליח והשליח שליח עד מאה שלוחים להגיע הגט הנז' לידה או ליד שלוחה כמו שרצונו כל זה בשטר השליחות הנ' הנז' כתוב ומחוס כראוי · ומסכים שליח הנ' הנזכר ומינה מתחתיו שליח לפב"פ הנז' להוליך גט הנז' ליד האשה פב"פ הנז' או ליד שלוחה כדת וכהלכה · וכך אמר שליח ג' הנזכר לשלוחו פב"פ הנז' בשעת מסירת הגט הנז' לידו · הולך גט זה לפב"פ לאשת פב"פ הם"פ ותנהו לה בכל מקום שתמלאנה · ותהי ירך בידי ופיך בפי ונתיכתך בתיכתי ורשות גמורה נתתי לך למנות שליח והשליח שליח עד ג"ט שלוחים לפי' בשיוכך כלי תונף · ומשיגיע גט זה לידה או ליד שלוחה מידך או מיד שלוחך ושליח שלוחך וכו' תהיה מגורשת מבעלה פב"פ הם"פ ומותרת לכל אדם · וקריטו הגט הזה קודם מסירה לשליח ואחר מסירה כראוי · וגם אחר השליח הנ' בשעת מסירת הגט לב' גט זה כפ"נ וכפ"נח לשם האשה פב"פ הנז' ולשם בעלה פב"פ הנזכר לשם גירושין גמורין ולשם כריתות כרת וכהלכה · ולראיה שנעשה כל הנזכר לפנינו ע"ה הנז' כהוגן וכשורה ס"פ כיום פ' כ"ך ימים לירח פלוני שנה פ' ליתירה כמתא פ' דיתבא על נהר פ' · והש"וכ וקיים : וחותמין שניים

ואם ומנה שליח ג' לב' שהוא בארץ אחרת · ומנהו כפני כ"ר של נ' ולפי' יהיו הדיוטות ויחתמו בו שלשתם בשטר השליחות שיעשה לשני ויושלחנו עם הגט ליד הב' כמקום שחתנהו לפי' על ידי גוי דמעשה קוף בעלמא קעביד הגוי בהגיעו ליד שליח הב' ולריך לכתוב בשטר השליחות שימני הגט שמוכיל הגוי עם שטר השליחות הנ' · וגם יכתוב הסופר בשטר השליחות שאמר השליח הנ' בפני כ"ר החתומים שהגט הנ' בפ"כ וכפ"נח ע"ה הנ' · וכשתכלה האשה גטה מיד הבעל או מיד שלוחו בפני עדי מסירה · ויכתבו ויחתמו בגבו קופן קבלת גטה בפניהם לאיך היה ויתנו בידה :

שטר עיסקא בנכסי יתומים

העיד ע"ע בקש"ח פב"פ הם"פ דממתא פ' ועומד היום פה או קרר פה מתא פ' והודה בפניהו הו"ג שקבל מיד כ"ר או מיד פב"פ לפוטרופא דיתמי כ"ך מעות מנכסי היתומים הנ' והם חלקו בתורת עיסקא לשעסוקי בהו בכל מקום ובכל סחורה שירלה מהיום ועד זמן פ' · וכל מה שירויח בהם בלבד בזמן הנ' ועוד כל מה שיעסקא יקלוק הריוח עם היתומים לחלקין או לשלים או לרביע כפי מה שהתנו ביניהם בעת קבלת המעות מידם ושיהיו היתומים קרובים לשכר ורחוקים להפסד · ולפעמים יכתוב כל מה שירויח בלוי המעות או בזולתם ובכל עסק וסחורה ומתן ולפי' מל"כ יחלוק הריוח עם היתומים בחתך מן הדרכים הנ' · ושיהיו היתומים נם בדרך הזה קרובים לשכר ורחוקים להפסד שכך שכר וקבל המתעסק הנ' ונשבע ס"ח בה"ך ושמיה"ך לקייס כל הנ' ע"ה הנזכר ולשמור לת שבועתו כראוי ליתומים לחלוק עמם כל ריוח דימלו להו ע"ה הנ' וכשירדם בשע"ז לאחר זמן הנ' וירויך חשבונו ולשלם ליד כ"ר או ליד האפוטרופוס כל העולה ליתומים הנ' אלו קרן וריוח ע"ה הנ' ·

וקודם ועול בשע"ו מחלק היקומים כריוח חלי לוקיח מעות בכל זמן מצך המעות הנז' כידו ויפרע השאר עם כל הולכה שוטית מוניח שט"ז כנכייקו ולא ישמיט כ"ז הודם ע"כ שטר עיסקא ע"פר מוחזק בכל חיזוקי סב"ר וכ"ו לזכות היקומים הנז' וכל כתבי' וכו' ונגמר בכל בקפ"מ כרל"כ מיד המקעסק הנז' וגם בשבועה הנז' כיום פ' כ"ך ימים לח' פ' שנה פ' וכו' פה מתק פ' וחתם"וב וקיים:

ואם הוא שטר עיסקא בנכסי בעל הבית שהיה מעות יקומים. ויכתוב בנוסח הזה גם כן רק שלא יכתוב בו שלא יהיה בעל המעות קרוב לשכר ורחוק להפסד שלא בריוח ובהפסד יחלוק עם בעל המעות כפי תנאם למחצה וכדומה. וקודם ועול בשע"ו חם מהשמצע או מחלק בעל המעות בריוח:

שטר שותפות

העיד ע"ע בקפ"מ כרל"כ פ' ופ' הדיים במקום פ' וכולו כפניו הו"ב שנשתתפו שותפות גמורה בכוח וכשדה מהיום ועד זמן פ'. ושהטיל פב"פ הנז' לכיס השותפות כ"ך וללכת בחברה אחת או למחוז חפצם שיבחרו כולם בו לעסוק לתועלת השותפות בכוח וכשדה עד הזמן הנז'. וכל מה שירויחו במעות הנז' או בזולתם בכל מין עסק משא ומתן ומלאכה ושחורים ולפי מל"ב במשך כל הזמן הנז' יחלקו הריוח כיניהם לחלקין וכדומה כפי מה שהתנו ביניהם וכן חולקין בהפסד ח"ו. וגם ח בת"ך וכו' לשמור כמ"ש זה לזה בכל זמן משך השותפות. ושם התנו ביניהם התנאים לחריים ויכתוב התנאים ולאחר כך יגליס חיזוקי סוכרי"ן הנז':

שטר הלואה וחוב

העיד ע"ע וכו' פב"פ המ"פ ובכח הקנין וחו' השבועה הנז' נתחייב לתת ולפרוע לפב"פ המ"פ שך מעות כ"ך וכו'. או לכ"ך מהיום לזמן פ'. ושם יהיו שנים החייבים או יותר ויכתוב העידונו בלשון רבים ויזכיר שם כולם בכתוב על כל אחד משם. ושם שם ערבנים קבלנים ויכתוב שניהם או שלשתן יחד ע"ק זה כנגד זה חי בחתם. עשיר בעני. מלוי בשקיונו מלוי כל ה' כנגד חלקו וכנגד הכל נתחייבו לפרוע וכו'. ושם ים הנאים כיניהם יכתבו ולאחר כך יגליס חיזוקי סב"ר וכ"ו ע"הד הנז"ל. ושם יהן הלוה משכון למלוה. ויכתוב שם המשכון ומדתו ומשקלו וסימניו כל לאחר כפי מה שהוא. ויכתוב שם לה יפרע לזמן הנז' ושלי המלוה וכ"ך למכור המשכון הנזכר כמה שיעמוד בית הסדקור ברב או כמעט תוך זמן שיזמרו כרי"ן בכל משכון כפי מה שהוא זמנו לפי ריחוק ב"ד לשחריות החייב כלי להודיעו תחלה בהיותו חון למדינה זו. שמעכשיו הוא מוכרח ע"ז וסכר וקבל. ומה שיפסדו דמי המשכון לפרעון החוב הנז' יהיה לשחריות החייב. וכן ישול החייב העורך מכסף ממכרו. ושם יתנו בישים שיכתב החייב לקיים ולהשלים כפרעון לזמן הנז' ע"הד הנז' ויכתוב גם שבועתו שיכתב בת"ך והשם"ית ע"הד הנז' ואח"כ יגליס כל חיזוקי סוכרי"ן ונומר בכל וכו' כשבועה כנז' כיום פ' כ"ך ימים לוכח פ' שנה פלונית ליגיה פה מתק פ' וחתם"וב וקיים: ויתחתמו העדים

שטר משכונת קרקע

העיד או העידונו בקפ"מ כרל"כ פב"פ המ"פ וכו' ושם שנים או יותר וזכר שם כולם ומניחם. ובכח הקנין הנז' נתחייב או נתחייבו והודה או הודו בפנינו שנטל או שנטלו שניהם ע"ק שנטלו וקבלו מיד פב"פ המ"פ סך כ"ך מכט"ק ובעבד משכן לו חכר או פונדק פ' או כית פ' או חנות פ' או עליה פ' שבחצר פ' שבזו השלמ"לתח עם דלתותיו ומנעוליו ומזגליו ומובאיו וזכויותיו ושמשיהו וכל הנלוים עם שמות וזכות בכלר וכב"ה וכנגות מהיום ועד זמן פ' כניכוי היקר או פונדיון וכדומה בכל חדש וכתוך הזמן הנז' לא יפרה. ולתח"כ יפרה לבעלים לפי שהם מעות יקומים. ושם הין המעות מיקומים יכתוב לבעלים ושחריות היקו' עמש"ים וב"ו שלא יפרה תמ"ם משכונה זו בניכוי הנזכר במשכונתא דסורי. ומהיום וכל ימי משך המשכונה רשאי הממשכן הנזכר לדור ולהשכיר ולמשכן ולעשות בה ת"ר כחדם העושה בשלו ולית דימחי בידים. ועל הממשכן הנז' לשלם כל מעורר ותובע ומשטין ומגלגל ותלגלג מעל משכונה זו ומעל מקחה שילוק נמור להולאתו והשתדלותו בגופו ובממונו בשיברם בשע"ז כדי שתשאר מנוקה ומשופה כיד מוליאה מכל ערעור עד סיפה. (ושם נשבע יכתוב) ונשבע הממשכן הנזכר ב"ה שלא משכן ולא ימשכן ולא נתן ולא יתן המקום הנזכר לשום נכרי עד סיפה. ושם התנו שום תנאים יכתוב התנאים ויגליס השטר בכל חיזוקי סוכרי"ן. וגם יכתוב בכל שטר חוב והלואה ומשכונה. וכל זמן קיום שטר זה שלם כיד מוליאו ולא יבטלנו שובר ומחילה ולא ישמיט בשביעית. וגם חייב לפרוע כל הולאה שוטית מוניח שט"ז בקבת נבייתו. והודה ע"ה וב"ה בקפ"מ כרל"כ כיום פ' וכו' פה וכו' וחתם"וב וקיים:

שטר מתנת קרקע

העיד ע"ע בקפ"מ כרל"כ פב"פ וכו' מחמת שרלה כרצון נפשו והשלמת דעתו כלי זכר תוכן כלל ונתן לפב"פ או לבנו או לאחיו וכדומה קרקע פ' סידוע לו כמלר חלר פ' שבמקום פ' מהיום ומחייב ומעכשיו במתנה נמורה מתנת כריח ופרסיח בלב שלם וכנפש חפלה ועין יפה ודעת מיושב ובוח כריח דלא למהדר בה לעלם בשום טעמא. וכך אמר לנו הנותן הנז' מתנה זו בכתוב בשוקא וחתומה בכרח כי היכי דלא חיזוקי כמתנה טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע דהדרה אלא נלוים ומפורסמת מוחזקת ומקויימת בכל מיני חיזוקין וקיימין שבעולם: **ואם** התנה הנותן הנז' תנאי כמתנה הנז' וכתוב כל התנאים ע"הד הזה. ומתנה זו נתן הנותן הנז' למקבל הנז' חיל ע"מ וכתנאי כפול בתנאי בני גוב"ר שיהן או יעשה המקבל או זולתו כ"ך חזי וזכה הנז' כמתנה הנז'. ושם התנאי הוא כלתו וכתוב. ע"מ שלא יעשה הנותן או המקבל או זולתו וכו' חזי וזכה המקבל כמתנה הנז'. ושם לא יתקיים התנאי תחזור המתנה הזאת לנותן או לב"כ. ושם יהיה הנותן שחזור לזולת וכתוב שם לא יתקיים התנאי יזכה למתנה זו פב"פ שהוא הזולת שבחר לו הנותן בשעת שנתן המתנה הנז' אע"פ שיהיה הזולת זה שלין רלוי ליורשו. ולאחר שיכתוב התנאים ע"הד

הגז' ועליס שאר חיזוקי סוכרי"ן דשויכי בשטר מתנת כריס שאין לכתוב כס לחריות על המתן ועל יורשיו ונכסיו רק אס יקבל עליו המתן לחריות כפירוש מלוקס מתנה. ויוקס לעריס לכתוב שנתחייב לחריות המתנה הגז' ככח הקנין. ואס נתחייב גס בשבועה יכתוב גס בשבועתו שככח הקנין והשבועה נתחייב כפי' לקויס המתנה היה כיד המקבל וכיד כ"כ קיוס גמור לעולס מנוקה ומצופה מכל ערעור שבעולס להוליאקו והכשקדלותו בגופו וכממונו וכקפיס' וכנשמנות גמורה וכו' וכלחריות גמורה עליו ויורשיו לחריו ועל כל נכסיו וכו':

שטר עיסקא

לפי שרואיתי כמה עיסקות מתקויס בזמ"ז מתוב קדוס לכוד ולפעמיס מקבל המתן ופורע תוב שהיה עליו ולא ישאר מלומה בידו ולפעמ"כ הוא פורע פירות העיסקא מבלי שיתעסק כלל מממון שקבל וכיולא בזה דבריס שלא ניתנו להתיר לכ"ד לכתחלה על כן תקנתי נוסח זה לפי הלכ"י **אב"א** יס"ט

הע' ע"ע בקוצ"ח (פכ"פ) ובכדקוצ"ח הוא"ג סנט"וק מתת (פכ"פ) קך מה והס בידו וכרשותו בקו' עיס' ושות' מקויס ושר זמן פ' וכל זמן שעט"ז קויס העיסקא קיימת ובכקוצ"ח ס' שעבר גופו לכל מה שיהיה מן השמיס הן בממון הנזכר הן כזולתן וחילופיהן וחי"מי ולפי' מלכ"ד יטול המתעסק ג"ח וכעל העיס' ח"ה וכשס שהס כריוח כן הס וכו'. ובכנ"מג וכו' ע"ח המלוה שלא נפרע וע"ח הפקדון שלא הוחזר ולא נתנס הוא וג"כ לו ולכ"כ עכ"מ שטר עיסקא זה ופירושיה כלי לחייבו שו"ס ק"ו וג"ש וח"ס כק"הו ובחא"ג עליו ועכ"ן קושטנ' שקוס"י כתחז"ל דלא כחס' ודלא כטו"ד. ונתחסר בעל העיסקא ה' עס המתעסק הגז' שאס יתן לו (כ"וך) מדח"כ מע"ומ מחל לו מחילה גמורה כמותר ריוח שהריוח מן השמיס כממון הגז' או כזולת ממון אלו או מלוה כה או מלכ"ד וכדומה וכשבועת הנאמנות וא"ל יתן מסך הגז' מדח"כ אזי ידקדק חשבונו עמו כמה שהריוח כ"ז שטר העיס' קויס ויצטרך לו שבועת כן היה על אשר יאמר כי הוא זה שהריוח או הפסיד ע"ה הגז'. וכבקוצ"ח הנזכר נשבע לשמור אמ"ש כרחוי כשאר היסודיס כשריס וקוצ"ח שעט"ז מו' ומקו' עליו כבקו"ז סוכרי"ן בחופן דמועיל מ"ה הגז' בקושט"ך מיד המתעסק הנזכר עכמ"ד ומפו"ל גמ' הנאמנות והחריות כפי' קיו"ג וסי"ז יוס וכו':

ולפעמים יוסיף לכתוב חיזוק בשטר מכירה או מתנה לכתוב עז"ה. ודאוק גמורה נתן לנו המוכר או המתנה לכתוב ולחתוס שע"ז כמה פעמים עד שילא כתוב כהוגן וכשורה וכעלת כל ת"ח לזכות הקונה או המקבל הגז' ככל לשון של זכות ויפוי כח לקועלת הקונה או המקבל וכ"כ. ולא יפסל ולא יפסד שע"ז מפני ט"ס או מפני שכוח לשון או לשון מסר או יתר או שים כו שני משמעות שלא ככל יהיה נדרש לקועלת הקונה הגז' וזכותו וכ"כ או המקבל הגז' וזכותו וכ"ך וכו':

שטר הרשאה

העיד ע"ע פכ"פ המ"פ לפ"ע הח"מ בקס"מ כרל"כ וכו' ונתן תרכע חמות קרקע לפכ"פ ולבנן מינהו מורשה גמור לתכוע ולגבות בעדו כל דין וקבועה שיש לו נגד כל נכרי או נגד פ' ופ' וכדומה כין כשטר בין בע"פ כין כפתקי כין כעתקי"ר כע"ס. וגס הרשהו לטעון ולהליץ בעדו נגד כל נכרי שיש לו נגדו שום קבועה כחיזה לד' ולפון שתהיה ומעכשיו שס ידו כידו וקבועתו כקבועתו וטענתו כטענתו והזמנתו לדין כהזמנתו ונבייתו כנבייתו. וכך אמר ליה זיל דון זכי וסב לנפשך והנפק לגרמך וכל מאי דמקנעית מן דינא עלי ליהדר. ואס יסכים לעשות לו מחילה או פשרה יכתוב נ"כ. ופשרתו כפשרתו ומחילתו כמחילתו וכל מה שיעשה הן כדין הן כפשרה עשוי ורצוי ומקובל למורשה הגז' כפ"י כלי למימר ליה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי וכך אמר ליה פוק דון וכו'. ואס הרשהו למכור או להסכיר לו למשכן קרקע יכתוב. ומכירתו כמכירתו ומשכונ' או שכירות שיודה לזולת בקרקע הגז' ככח הרשאה זו הכל קיוס כרב או כמעט כלי למימר ליה לתקוני שדרתיך וכו' וכך אמר ליה פוק דון וסב וזכי לנפשך וכו' וכל מאי דמקנעי לך וכו' עלי דידי ליהדר וכו':

שטר הקנאה

שיודה בשטר שיש לו נגד הזולת שס יכתוב הקונה בגבו ויכתוב כן

העיד ע"ע פכ"פ המ"פ הגז' בעבר לרף לו הגז"ל לו הגז' כירועה המוברת כל אד ואד כרלויתיה לפ"ע הח"מ בקס"מ כרל"כ וכו' ונתן ד' אמות קרקע לפכ"פ המ"פ ולבנן הקנה שט"ז שיכתוב לעיל לו מע"ל בירועה המ"כרת ושס הוא מלוי לפניו ומסרנו לו כפני עדיס ויכתוב ג"כ ומסר לו שט"ז וכו' ושס הוא משכונה קרקע יכתוב לשוכה בכל דמי המשכונה ובכל הפירות ושס הוא חוב לבד יכתוב לשוכה בכל מסך הכתוב כו. ולפעמים במקנת יכתוב בסך כ"ו מסך הכתוב כו כפי רצון המקנה. וכך אמר המקנה להמקבל זכה וקנה לך מאי שטרת עס כל זכותך ושעבודא דאית לי ביה ודכתוב בגוויה ונשבע המקנה הגז' ס"ח וכו' שלא נכה ולא יגכה ולא מחל ולא ימחול כל עיקר ממ"ם כשט"ז. ולפעמים יכתוב שלא נכה זולת כ"ו שכתוב על נבו וכו' ולפעמים יכתוב שלא נכה ולא יגכה לנבי מה שהקנה למקבל בלבד. ולכל השאר מחוב יגכה כרצונו. ולפעמים יכתוב שלא נכה ולא יגכה כלל עד שיגכה המקבל תחילה הסך הקנוי לו וא"כ יגכה לו המקנה שאר חובו הגז' וכו' וכל ד' מאלו החלוקות יכתוב אע"כ שלא מחל ולא ימחול עד שיגכה המקבל וכו' ונגמר הכל בקס"מ כרל"כ כתחז"ל כיוס פ' כו"כ ימיס לח' פ' שנה פ' ליפרע פס מתך פ' והכל שריר וקייס:

קבלת עדות

מי שאינו יודע לקרוס יכתוב כזה

במותב קלתך כחדך סוינא כד אסתיר קדמנא פכ"פ המ"פ ככל הרשוס בכתב בשטר הכתוב לעיל ע"ה הכתו"ל אחר שקיומו לפנינו כל הכתוב בשטר

כלשון שהכין וחמר שכן היה ושהוא היה עד מיוחד לכל הנז"ל עם פכ"פ העד החתום ולפי שלשון יורע לחתום ח"פ על קבלת עדותו תרי מנו תלת כיוצ פ' ותתקייס.
וחתומים שנים מהשלשה:

קיום שטרות

לפעמים יכתוב מתחת חתימות העדים לו כנכ השטר. לתקייס שטרא דנח קדמנא ככי דינן כרקא חזי וחתימנא תרי מנו תלת ותתקייס וחותמים המכירים חתימות העדים החתומים על השטר. ואם אין מקום לחתימת עדי קיום יחבר נייר אחר לשטר ע"י דבק וכו יכתוב סימן מוכתק שבשטר הנדבק בו ויכתבו בו קיום כ"ר כנז'. וחותמין כ' מהכ"ד המכירים חתימת עדי השטר. ואם שני עדי השטר כלתי יודעים לחתום ויקבלו ערותם כ' ויכתוב. כמותם תלתן כחדא הוינן כד אסהידו קדמנא פכ"פ ופכ"פ ככל הרשום לעיל בכתב למת וכי לישנן הוו עדים מיוחדים לכל הנז' מהכתות הנז"ל ולפי שאינם יודעים לחתום וקרינן עלייהם כל הכתוב לעיל כלשון שהכינו ואמרנו כן היה בפנינו וככן ח"פ על קבלת עדותם ותתקייס וחותמין ג' מהכ"ד ולפי ג' מהדיוטות:

ובשיעידו כ' מהדיוטות הכלתי יודעים לחתום על חתימות עדי השטר. יקבלו עדות מקיימי החתימות כ"ר של שלום ויכתוב קיום השטר ע"פד הנז"ל. כמותם תלתן כחדא הוינן כד אסהידו קדמנא רחמן ושמעון על חתימת יד לוי ויהודה החתומים על שטר הכתוב לעיל דהוה היה וככן אשרנוהי וקיימנוהי להאי שטרא ככי דינן כרקא ותתקייס. וחותמים ג' כ"ר וכ"ו:

אם כתב עדי השטר יותר ממקום אחד בשאינם מצויים לחזרים להעיד על חתימתם. יכתבו כ"ר לקיים חתימות עדי השטר עד"ה. הונפק קדמנא שטר לחזן חקים מידי עדי שטרא פלונית שהם פ' ופ' החתומים לעיל וחזינן דרמיין חתימות דלעיל לגירך חתימות דהתם שטרא שהקיימו כב"ר כרקוי וככן אשרנוהי וקיימנוהי להאי שטרא ככי דינן כרקא וחתימנא לקיומיה ותתקייס. וחותמין שיכתבו לקיים השטר. ואם השנים הכירו חתימות עדיו והאחד הוינן מכירם כותבין על זה הדרך. כמותם תלתן כחדא הוינן לחתנא כ"ר דחתימי לתתן כד הונפק קדמנא שטרא דנח ואתי מינן דהשתמודעינן חתימת ידי שהדיוט חלין דחתימי עליה אסהידו קדם פ' הנ' לקיומי חתימת העדים הנז' ריחוכן ושמעון דחתימי לעיל וככן אשרנוהי וקיימנוהי להאי שטרא כרקא וחתימנא הכא לקיומיה ותתקייס. וחותמין ג' כ"ר וכ"ו:

אם את אחד מעדי השטר לריך לקיומיה ע"פי שנים מהשוק אחר מותו או אחרי שהרחיק נדוד יכתבו כ"ר הקיום עד"ה. כמותם תלתן כחדא הוינן כד אסהידו קדמנא פ' ופ' על קיום חתימת פ' החתום לעיל שמת או שהרחיק נדוד שהיה היא. ואם' מהם העיד על חתימת העד החי הנזכר לעיל כשם שהעיד על חתימת מי על המרחיק נדוד דהוה היא. וככן אשרנוהי וקיימנוהי להאי שטרא כרקא וחתימנא הכא לקיומיה ותתקייס. וחותמין ג' כ"ר וכ"ו:

שטר הנמצא בספר זכרון של סופר שמת או הרחיק נדוד וחתום עליו הסופר והעד. או העד לכדו במקום שנהגו שעולה כתב יד הסופר שבספר הזכרון שלו במקום חתימתו ואין כתוב עליו עשוי ולא כטל ולא פרוע רשאי סופר אחר להעתיקו משם לזכות בעליו ויכתוב בסופו בלשון הזה אחר שיחתום עליו העד שבספר הזכרונות בהיותו מלוי שלא וכתוב בלשון הזה שטר זה נמצא כתוב בספר הזכרון של פכ"פ הסופר שמת או הרחיק נדוד ואין כתוב עליו עשוי ולא פרוע ולא כטל והעד החתום עליו בספר הנז' הוא פכ"פ החתום לעיל. ולרחוק כיד בעליו שהכרנו כתב יד הסופר העולה בחתום חתימתו ח"פ כמאמר כ"ר תרי מנו תלת וקיים. וחותמין ג' או כ' שמכירין חתימת העד וכתי' הסופר:

העתקת שטר מחוק

או קרוע מכפליו שלא כעין קרע כ"ר קודם שיתפיל לכתוב נוסחו וכתוב

לפנינו כ"ר חתומים הוכח שטר שנוסחו כתוב להלן שהיה מחוק או קרוע מכפליו מחמת כלאותו שלא כעין קכ"ר. וכדי שלא יקרע או לא יהיה ניכר לגמרי ויפסיד בעליו זכותו שכתוב כו הוזקקנו להעתיקו וזה נוסחו:

ויתחיל לכתוב נוסחו של שטר עד סופו. ויכתוב תח"כ ע"כ לשון השטר הנז' מוגה ממנו לות כלות תיכף בתיבה ונמצא על נכון וחתומים פ' ופ' ולגיך שיכירו כ"ר חתימותם של העדים החתומים עליו ויכתבו והכרנו חתימות העדים ואם לאנס מכירים יעידו לפניהם העדים עצמם או זולתם שזו היא חתימת ידם או שתקיימו חתימת ידם בעדים שחתמו על הקיום וכ"ר מכירים חתימות עדי הקיום או נמצאת חתימת ידם זו בשטר לחר מקויים בעדים שהכרנו חתימותם מעדי הקיום. וככל ג' מהפנים הללו יכתבו הכ"ר שיחתמו על העתקה היא ושתקיימו חתי' ידי העדים שנלנו כרת וכהלכה וקרענו השטר היכן קכ"ר ושעמדנו זה במקומו. ולרחוק כיד בעל השטר הנז' וכיד כ"כ ח"פ כיום פ' כ"וכ ימים לח' פ' ג' פ' ליוירם פה וכו':

ואם יהיה כתוב על גבו שום פירעון או הקנאה או הרשאה לזולת יכתוב נוסח מכל מה שימצא ע"ג כתוב ג"כ. וגם יזכיר שמות עדי ההקנאה או ההרשאה ושתקיימו חתימת ידם לכ"ר הסם בלחד מהפנים שזכרנו ויתחתמו לחר והכל שריר וכריר וקיים. וקורעין השטר היכן שהי ועריב ומשליכין לוחו לקיבור:

שטר ענות

למי שירד מנכסיו ויש לו חובות וכדי שימצא מנוח לנפשו לשטר ייעב לו להלווחו מעות כתורת חסד או כתורת עיסקא כדי שיפרנס מן הריוח זמן מה ויחזיר הקרן לבעליו ולא יוכלון בעלי החוב הנושים בו לתפוס נכסים שימלאו בידו לפירעון חוכם עד שיפרע תחילה כעל העיסקא או ההלוחה הזו כותבין לו שטר כזה נגד שטר ההלוחה או העיסקא שיורה הירוד לכעל המעות לחר שיעמדו כ"ר לשבועת הלוח והמלוה הנז' שיסבעו שניהם ב"ח בח"פ בח"ח כיוצ בלי מרמה ועלילה בלל שמעות ההלוחה או העיסקא היוח הם של המלוה שנתנם ללוה בתורת חסד כמלוה או בעיסקא עד זמן פ' כדי לקיים מצות ה' כי ימוך לחיך

ומעה

ומעם ידו עמך וסמזקק כו גר ותושב ויחי עמך ולא עשו סוס קנוניית כנכסי לוס להפקיעם מסעבוד הנוסים כו וחתר שיסבעו עז"ה יכתבו כ"ר כנב סעד שכנגד הירור לבעל המעות עז"ה:

לפי שסב"פ ירד מנכסיו וכרשו עליו חובות שכשכילם נפסקים מחייתו כי אין בחרן שיכיט לו בעין החמלה לתת לו סקורה או מעות לעשות ולתת בהם ולהתפרנס מסריוח פן יעשו הנוסים בו תפיסה בנכסים שימצאו בידו או ברשותו מנכסי הזולת הרוצה לחונן לוחו ויפסיד המלוה מעוחיו. ויהי היום שבפ"פ נכמרו רחמיו עליו והסכים להיות לו לעזר ולהועיל לקיים מצות ה' ויחי לחיך עמך בתת לו סך כ"ו מעות להתעסק בהם ויתפרנס מסריוח על הדרך הכתוב בסעד שבירושה סחוברת או כעבר הלז וחשם פן יעשו תפיסה הנוסים בו לפירעון חובם הקדום בנכסים שימצאון בידו ורשותו ובקש ממנו לעשות לו תקנה לזה לכן לאחר שעמדנו על שבועת הלוה והמלוה הנז' הכתובה הנז' שהובאר לנו כ"ר חתומים עלה עשו קנוניית כלל בענין הנז' רק כתורת רחמנות ירד ה' בעל המעות להלוות מעוחיו ללוה הנז' כדי שיתפרנס מהריוח ולא יצטרך לבריות. לכן לנו כ"ר חתומים מחזיקים כל הנכסים שימצאו בידו ה' הלוה הנזכר הן בסחורה הן במעות עד כדי סך הכתוב בסע"ז שהוא בחזקת ה' בעוד קרן זה קיים בידו ולא מהניא תפיסה בהו לשאר נוסים הנוסים בלוה הנזכר בין בסעד בין בע"פ עד שיגבה מהם חלק המלוה הנז' מעוחיו הנז' קרן וריוח. ומחלק הלוה המתעסק בריוח יטול מזון עלמו בלבד. ושאר חלקו בריוח יחלק עם הנוסים בו כפי הדין. ולרחוק וזכות בין המלוה הנז' ובין כ"כ חתמנו פה ביום ה' כ"ך ימים לחדש ה' שנה ה' ליצירה פה מתק ה' והכל שריר וכריר וקייס:

הודעה לחייב שהרחיק נדוד

קודם שירדו כ"ר לנכסיו לעשות בהם מעשה כתוב לפירעון חובות שימצאו בגדו ויכתבו מעשה כ"ר דיוני עירו לעיר לאחר שהם הרחיק נדוד ע"י כ"ר שבעיר האחרת שהוא שם כמצא סחייב. וזה נוסח המעשה כ"ר:

החכמים השלמים דיוני קהל ה' י"ן. אחר התפקר בשלום כת"ר היתה זאת להודיע לוך הרואה לפניהו פב"פ שטר חוב לו שטר עיסקא לו שטר שותפות שים לו נגד פב"פ וכבר עבר זמן פרעונם ותבע לפניהו שורת הדין להנכות שטרו מלפני סחייב שבעיר הזאת והיות סחייב במקום קרוב שאפשר להודיעו ולהשיב לסריו תוך זמן כ"ר הוזקקנו להודיעכם תחלה מכל זה לשתקרו כו משמנו שאם לא יכוח או לא ישלם הפירעון לבעליו תוך זמן כ"ר שהוא מהיום ועד שלשים יום. נלוה למכור מנכסיו כפי הדין מה שיספיק לפירעון חובו הנז'. או סך הנשאר מסע"ח הנז' כלא גביה שהוא סך כ"ו מעות ע"פי שבועת המלוה כפי הדין. ותשובתו שיסיב על זה תכוף חחומם מידכם כנב כתבינו זה לעשות כם משפט כתוב. ולכם סחייב ושלום נפש לחיכם סחוחמים ביום ה' כו"ך ימים לחדש ה' שנה ה' דיוני עיר ה' וחוחמים ג' דיוכים:

הקנאה שהוא הנוי משטרו שכנגד יהודי כריבנו ליהודי לאחר יכתוב כנבו עז"ה. כפנינו

הוא הנוי פב"פ כעל החוב הנ"כ שקבל רמי שטר זה שהוא מסך כ"ו שים לו נגד פב"פ הנ"כ מיד פב"פ הנז' ומכר לו השטר מכירה גמורה ונס מסרו לקונה מידו לידו כפנינו וכך לאמר לים זיל וקני הלי שטרך וכל זכותך ושעבודך דלית לי כים ודכתיב כנוויים ונס נשבע הנוי כדקו שלא נכה ולא מקל וכו'. וסים זה כיום ה' כו"כ ימים לחדש ה' שנה ה' פה מתק ה' והכל שריר וכריר וקייס. וחוחמין שני עדים:

נוסח מודעא

לפנינו עדים החתו' מטה כה פב"פ יו"ו ואמר לנו מודענא לנו לוך פב"פ יש לי נגדו תביעה כשטר או בע"פ וכותב כל הענין סיספר המודיע הזה ולבסוף יכתוב. וככן רלוחי למסור מודעה זו כפניכם ואומר לכי לתת עדי שלי אומר תחלה לפניכם שעם היות שהתפשר עם ה' הנז' למחול לו כלום מתביעתי זו או לו לרחיב לו סום זמן לפרעונו. מע"פי שתהיה התחילה או הפשרה או הרחבת זמן בקנין ובשטרה ומע"פי שתהיה בכיטול כל מיני מודעות שהשרתי נגדו הכל לפי שעשה מחתת לונסי לונסו מחילה הניכר לכם ע"ד הנז' ופשרתי לונס פשרה ומחילתי לונס מחילה ונס הרחבת זמן שהרחיב לו לונס הרחבה וקנין ושטרה דידי כמאן דליתנהו דמי ונס ביטול מודעתי שהבטל לו כמאן דליתנהו דמי שהכל לפי מוכרח להודות לו כדי שיוכל לו כמה שכפר לי מהתביעה הנז' שהנבה מידו מה שרוצה לתת לי או יתחייב לי כשטר מתה שיוכל כפני עדים ואח"כ תשיבה ידי להעמידו לדין על שאר התביעה שתחתול ושווקר לו לשיצלם לי הכל לפלתר כפי הדין. כי מעכשיו לפי מוכר מודעה כפניכם גם על ביטול שהבטל לו כל מיני מודעות ועל פיסול שהפסול עדיהן ועדי עדיהן מרחצן לקופן. כלופן שלא יכול לותו ביטול ולותו פיסול על זאת המודעה ועדיה כעומד קיומת כידי עד שהקרענה קרע כ"ר מדעתי ורצוני כלי סום לונס ולפסול ולבטל עדות עדיה כפניהם וכפני החייב ולא קרוצה מידי קרע כ"ר. ולפו עדים חתומים כתבנו ותתמנו לו מודעה זו על הדרך הנז' לאחר שהבירנו כלונסו הנז' היכר גמור ע"ד הנז'. וסים זה ביום ה' כ"וכ ימים לחדש ה' שנה ה' ליצירה פה מתק ה' ותתמנו פה כמאמר כ"ר של שלש יו"ו הלא הם ה' וה' וה'. ולא לא הסכימו מכ"ר רק כ' או ה' יכתוב שם המסכים לברו. ותותמים על זה שנים עדים ונריכים להכיר בלונסו קורם תתימה:

ביטול מודעא

ביטול מודעה כפנים מתחלפות. פעם יכתוב כמתיל' זיודה המודיע לבעל דינו כל"ה:

כללו של דבר שהמודעות שמסר הנורמים לאחר התקיימם כב"ר לנרוע או לבטל ולפסול סום דבר וחלק מכל הכתוב בשטר הזה הרי הן בטלים מעכשיו. ושטר זה קיים בכל הענינים הנז' כו קיום נמור לעולם. ופעם יכתוב ונס' פב"פ הנז' ס"ת וכו' שלא מסר סום מודעה נגד סום דבר וענין מכל הכתוב בשט"ז. ונס מכר מעכשיו לפב"פ כל הזכות המגיע לו מכח כל מודעה שמסר נגד סום דבר מכל הנז' בשט"ז מכורה נמורה מעכשיו בכח קנין ושבועה הנז' בעה קסך הנז' שנתן

לו פכ"פ הכז' · וצריך להיות קונה היום זר ולא הנתכב כעלמו לזי קועיל לו · ופעם יכתוב ומעכבין ביטל ופיקל עידי כל מודעה שמסר בפניהם מודעה נגד שום דבר מכל הכתוב בשט"ז לפיכך בקנין ושבועה ואע"פי שיהיה כתוב בה שלא תפסל עד שיפקול עדיה בשמם וכבנויים בפירוש נתחייב מעכבין ככח השבועה שלא ליהנות ממנה כלל · וכר מן דין ובנם כתורת עובר על השבועה בהופיעו לותה לפני כ"ד · ופעם יכתוב ונם לסר על עצמו כל הנאה דקיימנו ליה מכל מודעה שמסר נגד כל דבר מכל הכתוב בשט"ז ליקור עולם כזכה ומנחה וכעולה וכקרבן · ופעם יכתוב ונם נתחייב ככח הקנין והשבועה לסלק מעל הנתכב כל היזק ופסידת די תימטי ליה מתמת שום מודעה הנורמת ביטול ושום זכות שיש לנתכב בשט"ז ומכל בתפיסה ונמחנות נמורה וכו' :

גילוי דעת למי שלא חייב כדין ותתמו כ"ד נגדו פסק דין לבעל דינו כדי שיהיה דין שטר לפסק דין השוה שלא יוכל החייב לטעון פרעתי מה שחייבוני כ"ד כפסק דין השוה דק בעדים ושם אין לו עדים והתובע טוען שעדיין לא פרע יכתב ויטול כדין שטר שיכול למיסר ליה שטרך בידי מלי בעי ונוטל בשבועה · יכתוב בלשון הזה לאחר תקיעת תרועות על פסק דין :

במאמר כ"ד יל"ו הכז"ל לו בעבר הלז קרינו כל הרשום ותתום בפס"ד זה על פכ"פ התייב הכז' בלשון שהכין לותו ביטב והסיב ותמר כ"ב היה וכותבין תשובתו לם הסיב ושם שתק כותבין ובכר ובכל · ושם ערער נגד נזר דינם כותבים דבריו כפי מלתרם לא פחות ולא יותר ותותמים ע"ז שני עדים כמאמר כ"ד יל"ו וכותבין הזמן שבו קראו לו הפסק דין קודם שיתחתמו ע"ז ונקרא ענין זה בלעז נוטע'קע"ר :

טוהר לבתולה שנשרו בתוליה

יכתוב כך

ביום פ' כ"וכ ימים לח' פ' שנת פ' נקרינו ע"י שליח לכיח פכ"פ ומצאנו שם נערה בוכה שמה פכ"פ ושאלנו לנשים המצאות שם אתה בכיח על מה היא בוכה· והשיבו מעשה שהיה כך היה וכו' ואחר שבוכה תשובתן עד נמירת יכתוב והנשים הנן כרקו כה ומצאו קנת דם בכסותה וכרקו בכל נופה ולא מצאו שום מכה לתלות כה הרם הזה · ואז קנאו לה בבנר לבן בתוכו מקום חמ"ם לפנינו ויצא מלובלך כרם והוכרר שנשרו בתוליה בהיותה מרלנת ומקפצת ונפלה על עץ שבו הוכתה בתוכו מקום ושתתו בתוליה כמו שהנידו הנשים שכרקו ונקנו לנערה הנז' שהיא פכ"פ ולרתיה ביד קרובי הנערה כי טהורה היא ח"פ כמאמר כ"ד יל"ו ואז תיתה בכתה ב"וכ שנוש וקויש :

נוסח אחר לטוהר הבתולה

ביום פ' כ"וכ לח' פ' שנת פ' נקרינו לנחנו הח"מ לתקר הנקרית ע"ש פ' ומצאנו שם בתולה ת' שתה פכ"פ לוערת ולורחת על מה שירע לה שלכה להתקר הנז' לשתוב מעט מוש מתקר הנז' ומעדו קרסוליה לפני פתח שער התקר הנז' ונשתפו השכנות לרתות על מה ועל מה לוערת הנערה · ותכף כלו הנשים פתחות ובדקו לותה ומצאו שדמים שותתים מלותו מקום חמ"ם וידעו שנשרו בתוליה שנתמוטטו רגליה כמו שהנידו הנשים שכרקו לנערה הנז' · וכדי שלא ליתן פתחון פה לבעלי לשון הרע להוליה שם רע על בתולת ישראל · לכן לרתיה ביד קרובי הנערה כי טהורה היא כתבנו ותתמנו פה מעשה שהיה בזמן הנז' כמאמר ת' מכ"ר הקרק קמ"ק וקויש :

מגלת ספר כתוב למעלת נאון עוזנו ותפארתנו ועט"ר מרן מלכת כמהר"ח מודעי זלה"ה ותכבי לית לם מעתיקו כעבור יהיה לו לעונים בעת ברכי חלוו וה' לחלים יעזור לי ישמע מקיכלו קולו וזם סחלי :

א' דע שסופרי רווקני כשכותבים לת השטר לית להו למכתב הענין מפורש מכלי רחשי תיכות ובפרט כפעמ"ם שצריך לכתוב כ"פ ויש לכתוב תקומי מטס :

ב' כשטרי מכירת קרקע לית למכתב ויהיה זם וכו' כסוף השטר ולא לרחות לתת וכו' כדי שיהיה קנין ולא שטר רחים · ואע"ג דקיימת לן שטרי דירן שטרי קנין הם מ"מ כיון דלוכתיב בית ולרחות לתת ים כמשמע דלרחות נכתב ולא לריך למעבר הכי · ואע"ג דקרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה וכחליפין מ"מ טפי עדיף שיהיה השטר שטר קנין ולא שטר רחים ליפוי כח שמכירת כר' קנינים וסופר מהיר וזריז ולא ידי כולם כי הרב פ"מ ז"ל בח"ת סי' ס"ו נמנם בענין כזה · ועיין בס' בית דוד סי' ק"ד וק"ו וק"ח · ופמ"ת ח"ת סי' ק"ו וח"כ סי' ק"י ועיין כרם שלמה סי' ן' · נס לא יכתוב הודה פ' ולא לשון הודאה כלל · וע' מהרשד"ם ח"מ סי' רכ"ו וח"ח ח"ת דמ"ט ע"ש :

ג' יש לכתוב לפניהו עמ"מ ולא כפניהו כי אין שייך לשון כיאה עם כי"ת אלא כ"ב תהיה כניסת נשם לנשם כמו בתוך היה ודומיהן כ"ב הרב זקן לחרן כתשובה סי' י"ד :

ד' כבר ידעת שכשל שטר נכון לכתוב וכתבו בכל לשון של זכות ויפוי כח שמועיל לכמה ענינים כנודע עפ"י מ"ם הרשב"ם זלה"ה · וסופר מהיר יזהר לכתוב לשונות הללו כין כמאמר הבעל דבר שמלוה לעדיה שמלוה בכל לשון של"ז ויפוי כח ועוד יזהר ויכתוב כן בעדיה שיאמרו שנעשה בהיקון המועיל ובכל לע"ז ויפוי כח · ויועיל זה להציל מפלוגתא דרבותא מהר"ר היסטרוסא ז"ל ומהר"ם נאון ז"ל והרב פ"מ ז"ל בח"ב סימן י"ד שנחלקו בזה היזה מהם מועיל ויתר · ועיין תורת חסד סי' רל"ז וכרם שלמה סי' ס"ז :

ה' נכון לכתוב לאחר מאמר לע"ז ויפוי כח · בתופן המועיל ומספיק לפ"ד ללאת ידי חובה · הרב בני שמואל ז"ל שהביא הרב כנ"הג ז"ל בח"מ סי' ד"ג בהג"ה שם לוח מ"ט ור"ן וע"ם ועיין תורת חיים ח"ב סי' ט"ז וב"י ובני חיי ח"מ סי' קל"ו ור"מ סי' פ"ח ופמ"ת ח"ב סי' ט' :

ו' נריך להזהר ביותר בשטרי מתנות כאשר יהיה התופן שלין הסופר חותם בו שלא לכתוב ואמר לנו כתבו וחתמו ותנו וכדומניו למכתב מצוה דמתנה הרי היא כנט שלין לרם יכול למסור דבריה לשליח ובוון שאמר לה השטר הנזכר חיבם יכולים לכתוב שלא הם עלמם ולא לומר לסופר לכתוב · כן כתב מרן ז"ל סימן רמ"ד וע"ם · ויש לעיין אם יש לר חיוב לשטר מתנה

שנכתב בלשון הגז' ואין הסופר חוקם כו דאיכא למימר דהני שטרי דידן שטרי הודאה נינהו שאומר להם שיעידו עליו ויכתבו ויחתמו ויתנו למקבל המתנה שמודה שהוא נתן לו וכו' ודברי מרן ז"ל לפסר להעמידן כשקונה המתנה כשטר קנין ושריך תלמוד לענין מעשה:

ז' הנכון שיאמר המוכר או הנותן כל דברי' שכתובי' מן הסכרת לפ"ו וכפרט שם היה שטה לנפשו ידי סכרת מהרש"ך ז"ל ס"ס ד"ל ועיין כס' ד"מ סי' פ"ג:

ח' כשטרי מכר נכון לכתוב וכפנינו קכל המעות לשפוקי כשטן מפלוגתא דרכוותא כמי שטוענ שלא קכל. ועיין מעשה שם וס"מ סי' מ"ט:

ט' כשטרי מכר שטוב ונכון לכתוב כל השטר כשם המוכר עד גמר הענין ולא כמו שנהגו לכתוב כלשון קערים הודה פ' איך מכר וכו' שלא שופרה דשטרא לכתוב משם המוכר וכשוף הענין יכתוב כשטרי מכר ומתנות מלשון הערים והכל נעשה וכו':

י' כטענת חתמתי ולא נשבעתי עיין כנ"הג י"ד סי' ר"ח ורל"ו וכש"ע ובח"מ סי' ע"ג וכו' וכש' תורת חיים ח"ג סי' כ"ג כ"ד כ"ז וכש' כ"ד ח"מ סי' קי"ג וכש' כ"מ י"ד סי' מ"ט כתב שאף אם כתוב כשטר שכיעת כשפתיו לא מהני ומצי לטעון שלא כיעת אם לין קערים מכחשים לזאת ע"ש:

י"א ענין הנשמנות אם ים קנאי נאמנות כדבר וכתוב ומעתה ומעכשיו משמנתי לפ' הנזכר וכאי כאן עלי ועל כ"כ לעולם כשני עדים כשרים ע"כ אשר יאמרו כי הוא כך ע"פי דכורו וק"ל. וכקנין וכתוב ועל הנאמנות כפי' ואין לכתוב נאמנות וכו' כי ים כזה פלוגתא אם מועיל כמפורש. ועיין כ"ר ח"ם סי' ס"ג וח"מ סי' י"ט ועיין אם לענין אם נאמנות שאם מועיל לפרעון וכש' כרס שלמה סימן י"ל. ור"מ ח"מ ס"ס ו' וע"ש. וגם הנאמנות מועיל גם לטענת מחילה עיין ס"ע סי' פ"כ סיף דכרי מור"ם ז"ל וכ' מרן שהמרקרקים כותבים והנאמנו לומר לא נפרעתי ככל ענייני חוב זה ודוק שמועיל נאמנות כפי' שלא אם יפנים שטרו שיהיה נאמן על השאר כלשי שכועה כש"ע סי' פ"ד מפורש יולף:

י"ב כתב הרב החכי' ז"ל כח"מ סי' רי"כ כהגהת כ"י לות ח' משם מהר"ם שלוי ז"ל דשטרי דידן דנהגינן לכתוב כהונן וכדת חז"ל לא"ג דכשטר לחד לא נכתב כמי שנכתב דמי. ומיהו כשטר שנכתב כהונן וכדת חז"ל ולא"כ נכתב רצונו לבאר וכו' וקיים שנית שמורם שלכאי זה היה לאחר שם שכתב כהונן וכדת חז"ל לא מהני שם שכתב כתוך השטר למ"ם לאחר כן:

י"ג כשעת הלוואה מהני הנאמנות אף כלא קנין. מרן כח"מ סי' ע"ח ס"כ וכתב מור"ם ז"ל שם דכטענת מנו לא הימנון ליה נגד הנאמנות:

י"ד שטר הכתוב כו נאמנות ונמלא המלוה כפרן כדבר לאחר כעדים כטל הנאמנות. כן כתב מרן שם סעיף י"ב:

ט"ו דע דלא"ג דקיימא לן שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים כשטרי מכר לפילו מאוחרין פסולים ועיין כטור ח"מ סימן רל"ט ושם כתאחר השטר צריך למכתב לישראנותי עד היום וכו' ועיין כם"ך שם דס"ל לשטר מתנה ולענין מחילה מוקדמת או מאוחרת עיין מהרי"ם סימן קס"ח ובני יעקב דכ"ח:

ט"ז כתב יד כעדים שם טורף לקוחות ויש לו דין שטר לכל ענייניו עיין חוות יאיר סי' ע"ח ושם נלמד מוסף הכתב יד:

י"ן כשטר שכירות צריך לכתוב וכו' וקנינא מפלוני הנז' וכו' וגם על פרעון השכירות כפי' וכזה לא יוכל השוכר לומר פרעתי ודכר זה נלמד מהש' הרי"כם סי' ס"ב ועיין כספר מאירת עיניים סימן סי"ז סק"ח וככנה"ג שם:

י"ח תקון לכטל דין המצרן כשטר מכירת קרקע לכתוב שמכר לו כנר פי' ומוכר הוא נותן לו כמתנה גמורה דכיון שכותב למוכר שיוהו שטר מתנה לא יכול כן המצר לסלק ללוקח כסך קנוי תו שיאמר שמלם לי גם המתנה כן למדתי מתשו' מהר"ם לוכלין סי' ק"ט מתוך השלמה וע"ש:

י"ט עיכות עיקר לשון ערב קכלן הוא לו ואני נותן לך והם הוא לשאר מתן מעות לומר מה שנתת לזה תני נותן לך. למנם צריך למתנה מנים. כן פסק מרן סי' ק"ל ס' טו"ב. עוד כתב כס' קל"ו ערב או קכלן שחייבו עלמם על תנאי אע"פי שקנו מידו לא כשתעכר מפני שהוא משמנת ומור"ם כתב דיש דאין כערכות מהוא משמנת ועיין כסמ"ע שם ועיין כסעיף י"ג כערב כדבר שאין לו קנאה:

כ' לענין השמנת רבעינן כ"ד חשוב כמ"ם מרן סי' ר"ז כתב מור"ם שאם הוא לכתוב כשטר שקנו ממנו כב"ד חשוב אע"ג דלא קנו מהני דהוראת כע"ד כמאה עדים דמי. ואפי' לא אמר כפי' שלא הוא לכתוב שטר טוב מהני כאילו פי' כהדיא:

כ"א תיקון לקנין פחות מכן עשרים המוכר קרקע שרים מלכותיו או משאר מוריסיו כתבו נדולי השחרונים ז"ל להשביע לת הקנין שלא יקוזר כו ועיין כבכ"הג סי' רל"ם הנ"הט הוא ל"ל וכתב הוא ז"ל דהוא חלום דאם מאן יאמין לקיים שכועתו אין כ"ד יורדין לנכסיו וגם אם נשאל ואומר כריעבד מוכר לדעת ר"ת וסיעתו ז"ל וגם אם ימות אין יורשיו חייבים לקעמיד המכר והשכועה אינם עושה קנין כמ"ם הריב"ם ז"ל סי' שמ"ם כמקנה כשמכתא ונשבע וע"ם ושוב נשתפק בזה וע"ש. ומשמתי כתב למרב מוהר"י הכהן ז"ל אים לזמזמר וע"ל שהשידנא נהוג עלמא לעשות שיחתייב הקנין בקנס שך מה כתחז"ל כתנאי שבשיגדל ויקיים המקח כיד המוכר וכ"כ יהיה פטור וכמ"ם כסי' ר"ז סעיף י"ו הכר' לענ"ד ולהוסיף על זה שיעשבר הקנין כל נכסיו לפרעון הקנס שהוא כדי שגם ימות לא יערערו היורשים. ועיין ד"מ סי' ס"ז ס"ח ומה שנין הנו' מהרש"ך ח"ג סימן קל"ה לא מלאתי כם רמז לדין זה ועיין משפטים ישרים וכתו' מהר"ם שמון סי' ע' ועיין למרשב"ץ ח"ג סי' רע"ו ודו"ק:

ענין קנין דברים

כ"ב גם קנו מידו שכתוב שטר מחילה לחכירו הוי קנין דברים דשטר מחילה הינו שלא סילוק בעלמא שכל שם קנו מידו להחזיר לחכירו זכויותיו שים לו עליו לא הוי קנין דכרים כ"כ מור"ם ז"ל כח"מ סי' ר"נ סעיף ג':

כ"ג מי שים לו שכועה על חכרו אינו יכול להרשות עליו ולהשביעו. וכן אין כותבין הרשאה על התביעה שלא על הממון שעליו התביעה ס"ט סי' קכ"ג סעיף כ' ועיין כש"ך ז"ל שכתב שים חולקין כזה ושכן נוהגין

נוהגין להרשות לף על הסכועה :

כ"ד ג'דרקי המשוקף כיון כ' שכניס ורוניס להשתעבר כל אחד לחברו שלא יכנו שום כנין כלל שם ויכתבו כן בנוסח השטר היו קנין דכריס ושם ירצה לזכות המוכר ז"ל הוי דכר שאין בו ממש. לכן לריך שיקנו ז"ל חלקו שים לו בגוף הג'דרקי כ"כ הרב פמ"ל ח"כ סי' ר' ושם נלמד נוסח השטר שיכתב ע"ז :

כ"ה לריך לדקדק בשטרי הטכות הנהונות אחר המכירה שיכתוב שהטיב חקדו הקונה וחייב עלמו בקנ"ום לחזור ולמוכרה לו כשיתן לו סך פ' וכו' שאם היתה מזכיר לשון חיוב כאלו לקבל קנין דכריס היה לכך לריך להזכיר שחייב עלמו וכשבי חייב לקיים חיובו כן כתב מהריט"ן ז"ל ס"ס קפ"ז ועיין לו סי' קס"ג וקס"ד . וב"ד י"ר סי' קי"ל ורב"מ י"ד סי' ל"ז וכרס שלמס סי' ס"ג וכב"ה הג סי' ר"ג הג"ה טור חוק ל"כ :

כ"ו קנין לכנות . עיין מור"ם סימן קנ"ז ס"ד ועיין פמ"ל ח"ל סי' ז' וכמסך :

כ"ז קנין שלא לחלוק לי הוי ק"ר עיין מור"ם סימן קע"ל וכב"ה גם שם וכית דור סי' כ"ו :

כ"ח דכר שנעשה בקנין וכסובה ולפוס דינה אין הקנין מועיל . שם מכח הסכועה מחוייב לקיים חוקו דכר נחלקו בזה האחרונים ז"ל ועיין כ"ד ח"מ סי' קי"ד פמ"ל ח"ל סי' קכ"ל :

כ"ט יש ליזהר בכל שטרי חרוכין הנהוגים לכתוב שמקחייב לכי הכלה לקת לחתן סך קלוב כמעות ושמוסי ערס ונרוניא לפי כבודו כלי קלכה ונעשה הכל בקנין אחד דאינו מועיל דכיון דלא חל הקנין על שום ערס ונרוניא מפני שאין להס קלכה לא חל גס על המעות שים להס קלכה וגס על הקנס ולכך לריך שיכתוב קלכה על השמוסי ערס כגון שיכתוב וס"ע לפי כבודו לפילו אס יטרוף עד סך פ' . או שם יצבע כפי' על הס"ע ועל חיוב המעות ועל הנרוניא שאז חייב מכח הסכועה כנודע לו וקבל עליו לדון כדברי הפוסקים דאדס מחייב עלמו כדבר שאין לו קלכה וזה ל"ע קלת . כ"ד ח"מ דף כ"ד :

ל' כתב מרן ז"ל בסימן קכ"ג ס"ד יכולין להרשות לכותי ולכבר שיזכר מלכתוב וקניטו מניח דאין שליחות וזכיה לגוי שלא יכתוב וקנה הגוי עכ"ל . ועיין בס' מ"ע בלוחך . והמורס מדבריו שאין העדיס יכולים לקנות בעבור הגוי כשודר שלהס וזוכין לקונה בעבורו כדאמרינן בעלמא זלס"כ . שלא הגוי לריך שיקן שודרו ליסרלי ויחזי כו ויקנה לו חובו או שקדונו ויכתוב בשטר וקנה הגוי כלומר שהגוי בעלמו קנה בק"ס וע"ס בלוחך וכמ"ש שם שאין כן דעת הלכוס . ומלשון בלוב להר"ר מהר"ם ן' נעים ס"ע ספרי דמשא לישמיר וע"ש שמלעס זס בחזקות הנהונות בישמיר סחוכרי יסרלי לגוייס יש לסדר הכל בלשון הודאת שמודה יסרלי לוי בכלל הסך שקבל מהגוי על המו"לק שנעשה סחוב"ט בעס"ג בעד חלק מהסך סהוא מכר לו בחזקה ובע"פ תנאי זה נקנה מקח המו"לק וכבר ירוע שבכל כיולא במלאת דשודאת אין הקנין הכרחי . ויש לסמוך על זה בהגהות ג"כ שכרת הרמב"ס ז"ל בפ"ל מה' מכירה שהגוי קונה בשטר עס הכסף ואף סחולקים מ"מ ויועיל לקניף מאחר שים בי הלורך לקנייף הגוי כיולא בזה ל . עוד יש תיקון אחר שיתחייב יסרלי בסכועה כדי שמלר חומר הסכועה יקיים סמקח ולא יחזור בו לעולם ונכון הוא . לף לריך ליזהר ביותר בכל לשונות השטר שלא יהיה משמעותם שהיא מכירה חלוטה גם לכ"ך הגוי שלא מלר הסכועה חייב להניחה גם כיד כ"ך הגוי . ולא כן לזולת קונית דעלמא בהא עכ"ל :

ד' שאם קונה הקרקע היינו בעיר שם היה מכר הקרקע בקנין תליפין לא קנה כי אם חיוב חפץ לקנות משא"כ כשהנה דנקנה הדבר למקבל אפי' אלא בפניו דודאי ניחא ליה וכמ"ש מור"ם ז"ל בסימן קל"ה ס"ג ולפשר שאם קדמה ודיעה לעדיס שחפץ הוא בסקח זה נראה דקנה משעת הקנין ולריך שיכתבו העדיס שידעו שחפץ הוא כנלע"ד ובקנין שטר נמי לא זכה עד שיגיע השטר לידו כנודע ואין לחלר ולזכות בעדו מטעמא דלקמר לעיל ופשוט :

נוסח שטר מכירת קרקע

בפנינו עדיס חקומי מטה כף פ' ואמר לנו שאס הוו עלי עדיס נמוריס וקנו ממני קנ"ום כמדל"כ וכסכו בכל לשון של זכות ויפוי כח שבעולם וסקנו וחנו כיד פ' לף מדעתי ורלוני הטוב והנמור מכלי שום זכר לוונס וכפיס כלל שלא בלב שלס ונפש חפלה אלי מוכר לפ' הנז' הכית (יכתוב המלריס) הנה הכית הנז' וכל חשמיטין ומולקין ומוכלין והנלוקין כעפר וכלדמה כלכנים ובקורות כמקמרים ויקרות וכשפכין וכנטפי ככל מכל כל מעקה ומעכשיו אלי מוכר לפלוני הנז' כסך כך שקבלתי ממנו וכלו לידי ורשותי משלס מכירה נמורה וחקובה וחלוטה מכירת עולמין דלא להסנלה ודלא למיהדר מינה לעולמין מכירה מתקומת דארעא ועד רום רקיעא מכירה גלויה ומפורסמת לכל מכירה כלי שום שטר וחנאי שבעולם לא ככתב ולא כע"פ לא כעדיס ולא כלאי עדיס כלל מכירה משופה ומנוקי מכל מין טוען ומערער שבעולם כין יחיד כין רבים כין ישרלל כין גוי מכירה שריקה וקיימת מכירה להורים ולהנחיל למכור ולמסכן להחליף ולהסכיר לכנות ולנחות לפרוע ולגרור ולחת כמתנה לכל מי שירלה כאדס העושה בשלו מכירה עשויה כדת וכהלכה בכל חוקף ויפוי כח שבעולם ומעקה ומעכשיו סלקתי לף ידי וידי כ"ך וכחנו ורשותנו וזכותנו מהכית הנז' עס כל הנז' בכל מכל כל סילוק נמור לגמרי ולא השאירתי לף לי ולא לכ"ך בכל הנזכר כלום ואפילו כדי נעילת יחד בכל שום לר ואופן שבעולם כלל כי הכל כאשר לכל מכרתי לפ' הנז' מכירה נמורה בכל הנזכר ומעקה ומעכשיו קס הכית הנז' וכל הנזכר הכל כאשר לכל למקנה נמורה כיד פ' הנז' ככל הנז' וכך הני לומר לפלוני הנז' לך חזק וקנה הכיח הנז' עס כל הנז' הכל כאשר לכל חזקה מעליח כדת והכלכה והנני מתחייב כפניכם עדיס חיוב נמור ושלם בכל חוקף ויפוי כח שבעולם לאחר ולקיים ולהעמיד המכר הנז' כיד הקונה הנז' וכיד כ"ך העומדה נמורה מסופה ומנוקה ולסלק ולהסיר ולהפיץ ולהדיח מעליו ומעל כ"ך כל מין טוען ומערער שבעולם כין יחיד כין רבים כין ישרלל כין גוי כין כה"י כין בעמ"ג . וכל לעמלי ולהוללתי מכלי שיפסיד הקונה הנז' או כ"ך לפי' פ"ק מכיסס וכל מין הולכה שיולילו הקונה הנז' או כ"ך כה"י להעמיד כוחו המכר הנז' עלי בידי ליסדר ולפי' שיולילו סך פ' ממס בכל פעם ומעקה ומעכשיו הלמנתי להקונה הנז' וכ"ך עלי ועל כ"ך נלמנות נמורה ומפורסת כפירוש שיהיה נלמן קוף וכ"ך עלי ועל כ"ך לעולם בכני עדיס כשרים

עפ"י דכורס הקל לכך על כל לפר ויתר כי הוא זה
מס שהוליכו כדי להעמיד כידם המקנה הנז' מכלי
לקיבכם לך לחני ולך כ"כ שום מין שבועה לעולם ולפי'
ק"ס ממש ותחריות וחתר וחוזק שטר זה קבילית עלי
ועל ירתני בתרתי ועל כל כ"ך כתחריות וחומר וחוזק
כל שטרי מכר הכשרים דנסיגי כישראל העשויין כהוגן
וכתבו"ל דלך וכו' ודלך וכו' כפיקול וכו' וכפיטול וכו'
לדעת הרשב"ם ז"ל וכשעבוד כל נכסין וקנינין דהוי לי
קמוך כל שמיע מקרקעי ומגבן מטלטלי דקנקי ודהקנה
ולך יורש שטר זה ולך יפסל כתו לך משום חסור לו
יתור לשון ולך משום ליתנך דמשתמע לתרי לגפי ולך
כשום לר ולופן שבעולם לולך הכל יהיה כדון לזכות וכח
הקונה הנז' לו כ"ך ולעולם קמיה ידם על העליונה
ויד המערערים כנגדם על התחתונה ולעולם יהיה
שטר זה כקופו וכתו נמוך ועושה דין בכל עת וזמן
ובכל כ"ד שיהיה . וכן הלך הקונה הנז' והחזיק בהיה
הנזכרת עם כל הנז' בכל מכל כל חזקה מעליא כדת
וכהלכה בלי שום פקפוק כלל וקנינו לנתנו עדיים מ"מ
מיד פ' המוכר הנז' קנ"ם מ"ך כמ"ל ועל הנלמנות
מפורש והכל נעשה בכל לשון ויפוי כח שבעולם כלופן
המועיל ומספיק לפו"ר והיה זה כיוש וכו' :

בשטר הנזכר שם המוכר הוא נשוי לריך לכתוב וקנינו
מיד הלשם פ' ולפ"כ מיד בעלה כמ"ש הרשב"ם ז"ל ס"מ
סי' ע"ר וכריס לפריס לשר קלמד לעשות :

שטר חוב שנקרע בכפליו מכל וכל

זאת מלתי לכרב הסמ"ע ז"ל כח"מ סי' כ"ב ס"ק
ח' שבתב דריבו דוקל כשניבו נקרע בכפליו
לכל נקרע בכפליו לפי' לגמרי קולין לוקו כמשמוע
היד וכשר עכ"ל ובעתיק לשונו בהגהות בלר הגולם
יע"ש לכל ס"ך ז"ל שם ס"ק ח' חולק על הסמ"ע בזה
דנקרע לשנים גרע מקרע כ"ר והטעם דכמשמוע היד
לך שביה שיתקרע כפ"ל בכפליו רק שירבו להקרע
מעט שבכוכה נעשה בן עכ"ל נמלה כמחלוקת היה
שניה דלהרב הסמ"ע ורעמיה ומרן החכיב ס' כ"ב
בהג"ה שוף ו' משם הסמ"ע וכ"ח שטר זה כשר
ולרבני הם"ך לך מהני שטר זה דהו"ל לילך לב"ר קודם
שנקרע לשנים וזה שלך הלך ליהו דלפסיר הנפשים
ודוקל שהין לו עדיים שנקרע לכל ים לו עדיים יבתבו
לו שנקרע בעדיים וכשר לנבות כשאר שטרות כ"כ
המכי"ט ז"ל ח"נ סי' קנ"ם יע"ש :

נוסח משם שנירש לפ"י ולך יוכלו היורשים לבטל
מעשיה לחר מיתה :

בפעה"מ כתב פ' לל' פ' וכך ימרים הוו עלי
ע"נ וקנו ממני קנו"ם מ"ך כמ"ל כ
ליך לפי מתחויבת שך כך לפ"י וכו' ולפ"כ ולקויים כל
הנז"ל נטלנו מפ' הנז' קנו"ם מ"כ כמ"ל כתתז"ל
וגם נם"ח וכו' דלך כשמכתת ודלך כטופסי דשטרי
כביטול וכו' וכפסול וכו' ושלך יפסל ושלך ישמע וכו'
ומסורר כבר"ח ותחריות ונלמנות וקנינא על הנלמנות
וכו' והיה זה : ולמדתי כן מדברי מרן ז"ל בה"מ סי' ס'
סעיף ו' יע"ש ומה שבתב שם ממ"ש מהרח"ש בתשובה ז'
וז"ל לממש כמה שנתן לבניו כמתנה נמו' כמעבשיו

שך ללך ולך לתר ללך רבונה שנתן מנכסיו שווי שך
ללך ובזה המתנה קיימת עכ"ל :

נוסח השובר עיין בעיטור דף כ"ה

שטר שבניס שעושים נשרדקי בשותפות להשתמש
עיין בהרב פמ"ן ח"מ סי' ד' נוסחו :

נוסח שטר מתנה עיין בתשובות פמ"ן ח"כ ס"ט
ובתב שלש היה בתוב בשטרן דנן זה הלשון
שטרן דנן קבילת עלי בתתי שטרי מתנות דנסיגי
כישראל בהונן ובתתז"ל ע"כ סדי זה שריר וקיים :

נוסח ס' שותפים שלש הוליהו שום קרן לפי' פ"ק
תמלתו בס' מגדול עז בס' שותפים פרק ד'
יע"ם ועיין בס' בני חיי סי' קע"ו בסב"י לוח ל' וכו'
יע"ם :

בשטר שותפות שתלמינו ונתנו לבתוב והתמינו
השותפים בל ל' לתברו לריך לבתוב בסוף
וקנינו על הנלמנות מפורש ושוב אין לפקפק ס"ע ח"מ
סי' ע"ל סעיף ד' :

נוסח קיום כ"ר ממוסרם"ל ז"ל ז"ל בתוב תלתל
בחדל הוינן נתנן בי דינל דתתיתין לתתל
בר נפק שטר מבירם דנל קדמנל ומדלתברר לנל
תתיתל וליהי דסהדיל דתתיתין עלוהי דלוננן לימנן
לשרנוהי וקימנוהי לרתז וסדי הוא ס"ב וקיים :

נוסח מעובי העיר שמוכרים קרקע הק"ק או
מכוללות בס' פני משה ח"ל סי' ל' והעלה
שהוא כדין ותתז"ל ובתשובת פמ"ן ח"ל סי' קי"ז הנוסח
שבתב שהוא שריר וקיים :

מדברי שטר המכירה דתתים עלה מהרש"ל
הנז"ל למדתי שהשמה ג"כ לריכה שתתסור
הקולמוס לסופר לתתוס בעדה ועיין בם"ע ח"מ סימן
מ"ה שנרחה שדוקל הסופר הוא דמסני מסירת קולמוס
לבל לחר לל ועיין בס' כרם שלמה ח"מ סי' מ' יע"ש :

נוסח השובר בס' בינתין זבב סימן תמ"ג מוטתל
מס' סעיטור עכ"ל הבנ"הג בח"מ סי' כ"ר
ר' פ"ב בהג"הטו לוח ח' יע"ש בס' העיטור ס"ג ד' כ"ה
לשר קלמד לעשות ושם לריך זמן לבתוב בשובר עיין
בעור ח"מ סי' ר"ן ובשש"ע שם בתה דיני שובר ובבנ"הג
סי' זה יע"ש :

נוסח בתובה דשיבבת בעור ח"ה סי' ס"ו ובספר
בינתין זבב סי' כ"ב ועיין בבנ"הג סימן זה
ע"ש ובבתר תורה ובתשובת נחלת שבעה ד' ס"ל ונם
שבל הנוסחאות עולות בדין מרדבית הבנ"הג דבריהם
בתתם משנה בשטר ירחה הרוחה מ"מ ערבה לי נוסחת
הלבוש ז"ל בסי' זה ולריך להזהר שלא להזכיר שם מתן
ובלה בבתובה זלת עיין כ"ז ועיין בתשובת הרמ"ע
מפלנו ז"ל סימן מ"ה ובינ שהרן ח"ה ח"ב סימן ס"ו
בהג"הטו לוח מ"ו ולוחות ח"י ושם בלוח מ"ז נוסח
מחזיר גרושתו יע"ש . מי שרולה לבתול בתובת השני
בפני בפלים עיין בשרשב"ם ח"ל ס"ה סי' רל"ב ובתשובת
נחלת שבעה הביא הנוסח מהתוספת יע"ש בדיני
בתובה : עוד בשהרשב"ם ז"ל בסי' קי"ר שם בתוב
נוסח מתנה תוספת הבתובה מבל נבסיו על תנאי שם
לא יפטור לותה לחיו היבם בחלילה יעש"ב :

נוסח שטר מבר הרקע לאפוטרופוס יתום והוא
מלשם ובעלה והקרקע חוץ לעיר בפעם"מ
בלה הלשם מ' פ' ולפ"ב בעלה פ' ול"ל הוו עלינו ע"ב

וקנו מידינו קנו"ם כמדל"כ וקתכו כל' ס"ז ויפוי כח
סבעו' כלו' המו' והמס' לפו"ר וחסמו וקנו כיר פ'
לפוטרופוס היקום פ' לויך מדעתנו ולטובנו הטוב
והנמור בלי טוס זכר לוטס וכפיס כלל הלק בלב סלס
ונפס חפלס לנו מוכרים להלפוטרופוס הנז' לצורך
היקום הנז' כיק ג' שים לנו בעיר פ' ולנו הס מנרי
הכיק וכו' הנס הכוק הנז' וכל תמיטיו ומונליו
והנהוקיו בכל מכל כל מקומק דלרעק וער רוס רקיעק
לנו מוכרים ומעבירים להלפוטרופוס הנז' לצורך
היקום הנז' כסך כך שקבלנו מיד הלפוטרופוס הנז'
מדמי היקום הנז' וכלו לוידינו ורשותנו מ"ם הכל
כמכירה גמו"ק מכירה מחוכה וחלוטה וכו' (כנז' כנוסח
הל') ומעתה ומעכשיו ילכו הלפוטרופוס הנז' לו
שלוסה ויחזיקו בכיק הנז' עס כל הנז' חזקה גמורה כדת
וכנוהלכה ונקחייכו כחיוב ג"ום להעמיד ולקיים המכירה
הנז' כיר הלפוטרופוס הנז' לצורך היקום הנז' וכיר
היקום הנז' וכ"ך העמדה גמורה וכו' והכל כשעבור
נמור כל נכסין דלית לן תקוה כל שמיע מקרקעי
ולגבן מטלטלי דקנינו ודנקנה דלא כלסמכתא ודלא
כט"ר ומעתה ומעכשיו הילמנו הת הלפוטרו' הנז' ואת
היקום הנז' ולכ"ך עלינו ועל כ"ך על כל הנז"ל נלתנות
גמורה כפי' עפ"י דכורס הקל לכר כשני עדיס כשריס
ממש והכל כביטול וכו' וכפיסול וכו' (כנז' לעיל סס)
וקנינו תחילה מיד הלסה הנז' ולח"כ ומיד כעלה הנז'
קנו"ם מ"ך כמדל"כ על כהנז"ל ועל כלילמנות מפורס
ומיס זס וכו':

מי שפה ליפה לסה וכתב לסתו כשטר הכתובה
כך מלתיס נסיס ולה הכניסה לו כי לס מלה
ורופה לעשות ריסים ע"י לופן פ' כתובתה למנהג שלנו
ולנוסח בני פטרן תמלנו בקונטרים הנוסחלות עי"ם
בסקכמת הרב מקרי"ח ז"ל מתריס דלתרת שלונוקי
וע"ש:

מעשה כה לידי בכתובה שנמחק והעתקתיה
כזה הלמון לנחנו כ"ר ח"מ לוטיפה לפניהו
הלסה פ' שטר כתובה לשר יש לה מכעלה פ' שנמחק
וזה נוסחו לות בלות תיבת בתיבה בשמי בשבת וכו' ער
וקיים והולרכנו לחקימת ידייהו דקסרי ומדלתיבריר
לבה דקיומן לינון לישרנוסי וקיימנוסי כרחזי וקרעבו
הכ"ר הכתובה קמייתה ולרלתית הלמת כתבנו
לנחנו כ"ר היום פ' ש' פ':

זה למרתי ממרן כ"ו כש"ע ח"מ סי' מ"ו כשטר
שנמחק שיעשו הכ"ר קיום והוה הנז"ל וע"ם
ולע"ג דלריך כ' עדיס על המחיקה כבר כתב מהריק"ם
ז"ל מסס מ"ע ע"ם ולפ"ר למדנו דלסס כ"ר רלו המחיקה
ס"ל כעדיס ועוד כתב סס דעד שעשה דיון שיניך
תרלוכה כס התשב"ן ח"כ סי' ר"ך הוכה דכהיו כוה
לחרן ס"ה ח"כ סי' ס"ו כהג"הט לות מ"ו וע"ם:

נוסח שטר מכר חצר שהיה בשו' בפעה"מ

בפעה"מ כה פלוני ופ"ל וכו' לויך קכלנו מיד
פ' סך כך וכלו לוידינו ורשותנו משלס
ובער סכך הנז' מכרנו והעברנו לפ' הנז' חצר ס' חשר
לי כחקום פ' ולנו הס מנדיו וכו' וכך כתוס חשר כו
וכל הכניסים שבחוכו עילית ותחתית ועם כל רוקב וחלל
החצר הנז' ועם כל תמיטיהם ומונליהם ומוכליהם
והנלוחיהם כורות ותנוריס שקוחת טיחין ומערות וכתי
כקלות וכל שחר תשמישי החצר הנז' והכתים הנז'
ומונליהם ומוכליהם והנלוחיהם כעפר ובחרמה כעניס
וכלחני' בקורות וקירות ותקרות ובסולמות וכמרפסלות
ותלונות וחרוכות ופתחים ונעטפי ומסמרות ויתדות
וילילות וכילות חשר בחצר הנז' ובכתים הנז' וכל מכל
כל מתחומת דלרעת ער רוס רקיעת מכרנו לפ' הנז'
וכל כת וזכות ומסלטה וחזקה ושעבוד חשר לנו בכל
הנז' הכל כחשר לכל מכרנו לפ' הנז' מכירה גמורה
וכו' (כנז' לעיל) · ומעתה ומעכשיו הנו לומריס לפ'
הקונה הנז' לך חזק ונקנה החצר הנז' ובכתים הנז'
עילית ותחתית וכל הנז' וכל מכל כל חזקה מעליה כדת
וכהלכה ומעתה ומעכשיו סלקנו וידינו וכל כת וזכות
ומסלטה ושעבוד וחזקה חשר לנו ולכ"ך בכל הנז' וכל
מכל כל סלוק נמור לגמרי ולה השחרנו לעלמיו ולה
לב"ך בכל הנז' לפי' כבדי נעיות יקר ממס ונקחייכנו
כין שניהו כין כל ג' ממנו כפ"ע להעמיד ולקיים המכר
הנז' וכו' (כנז' שם) ונקמנות וכו' ותחריות וחו"ח שטר
מכר זה קבלנו עליהו ועל כ"ך וכו' (כנז' שם) והיה
זה וכו':

מצאתי כתוב כס' גינת ורדים כלל ג' סי' כ"ג
דף י"ו ע"ב על הסה לחת שנקריאת שמה
שרה בעת לידתה וכולי עלמה קורין לותה סרור ושלל
הסופר מה שמה וכתב שרה ולה סרור ולה חם לכתוב
לולה שה העיקרי שממנו קולות שה דסרור דשטר
הכתובה היהו כגנ שיפסל מפני שינוי השם וזה כרור
ונרחה לעניות עכ"ל:

נוסח שטר מסירת מודעא

כניומין זשב דף שפ"ג סי' רס"ט

אמנם נר' שים לכתוב שהם ישבע בשעת המחילה
לותה שעה יחשוב לקיים מלוה לחת או
שיבטל השבועה בחשבי ולו המודעה קיימת והמחילה
לו השותפות בטלה כן מלחתי בספר פ"מ ח"ק סי' כ"ו
דף ס"ק ע"ג ר"ם לישרח דהם כתוב וכו' יע"ש · שטר
שלמר נוסח המודעה המועלת כדין וכחתו"ל עיין כס'
פמ"ק כח"כ סימן ז' דף י"ק ע"ב · וכנוסח המודעה
מקוסטע רלוחי כתוב ותרעו נלמנה שבשטר שמשביעין
לותי לקיים מה שכתבו הפטרנים לו כ"ר כין שניהו
חוכב מחשבה לחרת בלבי לבטל הפטרה לחכם מודעה
זלת תהיה קיימת · ועכ"פ לריך כריקה כס' הפוסקים
לו מהני לו' כן בענין שיחשוב בלבו מחשבה לחרת לפי
מה"ל ועיין כס' פרח מע"ה ח"כ סי' ק"ו דף קמ"ח על
ענין זה:

נוסח שטר מכר חזקה מ"כ

בפעה"מ כה פ' וכו' ופ"ל וכו' לויך מדעתנו וכו'
לנו מוכרים ומעבירי' לפ' חזקת החצר
והבתים לשר לנו שם העירם כמקום פ' ולנו הן מנדיו
וכו' הנה חזקת החצר הנז' לשר לנו בחצר הנזכר וכל
תמיטיו וכו' מעתה ומעכשיו הנו מוכרים לפ' הנזכר
וכל כת וזכות ורשות ומסלטה לשר לנו בכל הנז' הכל
כחשר לכל לנו מוכרים לפ' הנז' מכירה גמורה כסך
כך שקבלנו מידו מכירה שריכה וקיומת וכו' וכך הנו
לומריס לפ' הנז' לך חזק ונקנה וכו' חזקה מעליה כדת
וכהלכה ונקחייכתי להעמיד וכו' כל השטרות הנז"ל:

דיני חזקות עיין בכנ"ה הג סי' ק"ס בהג"ה סט חות קנ"ל ד' ר"ח הרבה דינים וסעיפים:

נוסח שטר מכירת חויר שע"ג הכתיס של המוכר מ"כ

בפעח"מ בה פלוני ואמר לנו הוו עלי וכו' לית קבלתי מיד פ' וכו' ובערס וכעכורס מכרתי והעברתי לו כל כח וזכות ושעבור וחזקה שים לי בחויר שע"ג הכתיס שלו לשר בחנר פ' וחלו הן מכריו וכו' הנה כל כח וזכות וכו' לשר לי בחויר כל לשר ע"ג כל הכתיס הנז' מכרתי והעברתי לפלוני הנז' מכירס גמורס וכו' (כנז' בשטר מכירת קרקע חון ממה שנכתב מתחומת דארעא) ומעתה ומעכשיו הקנתי לפ' הנז' גוף הכתיס הנז' לחויר שעל גביהס (תורת הרב לע"ד שלריך למכתב להכנים כהן זיזין ועיין בס"ע) ומעתה ומעכשיו הרי כל החויר הנזכר עד רוס רקיעא מכור וקנוי לפ' הנז' מכירס גמורס כדבר החמור בחומר וחזק וכו' וקנינו וכו' וליס זס וכו':

שטר מכירת חויר טירחרו לבר שלא יבנס המוכר כנין דוקא ויהיס לו רשות להמוכר להשתמש כמס שמכר וגס נסס שטר פשרות ע"ר תלונות ולירתא:

בפעח"מ הודו מרת פ' ת"ס ליס החלס וחת"כ בעלס הר' פ' ה"י הודחס גמורס מרלונס הטוב כלי סוס לוונס כלל לית נתרלו ויחוחו ונחפשרו עס הר' פ' ה"י ונטלו וקבלו מידו סך כך לריות יפיס וטוביס ובעדס מכרו לו זכות חזקת חמס לחות בחתת הכנין טירחרו לחוירו הוס הטירחרו הידוע בחזקת מלרס שהטירחרו וכו' ושיעור חמס לחות הנז' מתחול וכו' ומכירת החמס לחות טירחרו מהחויר הנז' כנז' הוס לענין שלא יוכלו המוכריס הנז' לו סוס מכ"ך בסוס לר וחופן לבנות בתוך החמשס לחות הנז' סוס מין דבר שבעולס זולת סיוכלו המוכריס וכלי בחס להשתמש ככל הטירחרו הנז' וגס בחמשס לחות הנז' כל מין תשמיש טירחו להשתמש בו המוכריס וכ"ך: לך דבר כנין לא יוכלו לבנות כלל בתוך החמשס לחות הנז' כנז' ובכלל הפשר הנז' הודו המוכריס הנז' לית לית לחס סוס טענס וחבישה שבעולס לא לחס ולא לשוס מכ"ך על הר' פ' הנז' וב"כ כין ענין התרכשה חלונות של בתי הר' פלוני הנז' החמלעות שהשלשה מסס פונים אל הטירחרו של הר' פ' הנז' המוכר הנז' וכלא על שטח חלונות של בתי הר' פ' העליות שהיס הנס בניס אחד פונות אל טירחרו של המוכריס הנז' וחלון אחר קטן בניס הנז' פונה אל חלר המוכריס הנז' כין על שלשה חלונות התחרות שבניס התחרת פונות אל חלר המוכרי' הנז' הנה הודו הנז' לית לית לחס סוס מין תבישה הנז' על ענין החלונות הנז' כנז' לא בטענת היזק רחיה ולא בטענה אחרת שהפשר לקיום בעולם וכלל הפשר הנז' הודו המוכריס הנז' לית לית לחס ולא לב"ך סוס מין טענה ותבישה שבעולם על הר' פ' הנז' וב"כ על כל התלירה הפונה מבתי הר' פ' לחזקת חלרס הנז' וניברים המוס לרשות המוכריס הנזכריס כין על התלירה שהיס מקדמת דנא כין על מס שנתחדשה עתה על הכל מימי התלירה הנז' הודו הנז' שלין לחס סוס תבישה בנזכר בחופן שהודו המוכריס לית על כל הכלל וחפרט בנז"ל לא יס לחס סוס מין תבישה כלל כי בכר נתפרעו ונתפייסו ממנו על כל הנזכר פרעון גמור ושלס והודו בפי' רכל מין זכות שהפשר שימלא לחס ולב"ך בסוס ענין מכל הנז' הכל מחל לו מחולס גמורס וחלוטס שרירס וקיימת ונתחייבו להעמיד כיהו וכיד ב"ך כל הנז' העמדה גמורה בכל חוזק וכפירוש הודו מעכשיו שלא חס ממלא ימלא לחס סוס זכות לנגד סוס פרט מכל הנז' מעתה ומעכשיו ליכטל ולהיו כעפרא דארעא וילו המוסריס ונו' שיסורר כל הנז' ככל לשון המועיל לפ"ד לזכות ויפוי כח הר' פ' הנז' וב"כ ולפי' על פי סברת יחידים וכן נגמר הכל בפעח"מ בכל חוזק וכלל תוקף בכל לשון דתקון רבנן לענינים אלו ומסורר בב"ד חסוב וכו' ולא יפסל וכו' והכל ככיטול וכו' וכפסול וכו' לרעת הרשב"ם ז"ל ולקיים כל דבר קנינו מיד הלשה פ' הנז' ולפ"כ מיד בעלה פ' הנז' קנ"ום מ"ך כמדל"ב וגס בס"ח הסב"ם וע"ר הגב"ה וע"ר הר' פ' הנז' לקיים כל הנז"ל וליס זס וכו':

נוסח הרשאה למכור קרקע שים לו בעיר אחרת:

בפעח"מ בה פ' ואמר לנו להיות שים לי חזקת קרקע בעיר פ' בחנר פ' ומלריו הן אלו וכו' הן עתה הוו עלי עדים נמוריס וכקבו בכל לשון הל זכוי ויפוי כח שבעולם וחתמו ותנו כיד פ' לית מעתה ומעכשיו אני ממנה לוחו שלית גמור בלופן המועיל כתחז"ל למכור כל זכות שים לי בקרקע הנז' בכל מכל כל מתחומת דארעא עד רוס רקיעא עס כל כח ורשות והשלטה שים לי ולב"ך בקרקע הנז' מכירה גמורה תחוכה וחלוטה בסך לשר יכר בעיניו לכל מי שירלה כין גוי כין ישראל ולפי' כלי הכרזה ושומת ומעתה ומעכשיו שמתי יד השליח כידי ופיו כפי ודכורו כדכורי וכחו ככחי ומכירתו כמכירתי והעברתו כהעברתי והקנאתו כהקנאתי וקבלת דמי המכיר שיקבל בקבלתי והודאתו כהודאתי ושטרו כשטרי ועסייתו כעסייתי ומעתה ומעכשיו מסרתי לשליח הנז' כל מין כח ופס ויכולת מספיק ורשות גמורה בכל תוקף לחייב לוחי ולת ב"ך כלחריות המכר הנז' וכל חיובים ושעבודים שבעולם שירלה הקונה לחייב לוחי ולת ב"ך על ענין וקיום המכר הנז' כיד הקונה וב"ך העמדה גמורה משופה ומנוקה מכל מין טוען שבעולם כלופן שהמעשה שיעשה השליח הנז' כחזקתי שים לי בקרקע הנז' הרי הוא רחוי ומקובל כלילו נעשה ונגמר על ידי ממס מכלי שהיכל לומר לו לתקוני שלריך ולא לעוותי וקנינו מיד פ' הנז' קנ"ום מ"ך כמדל"ב לשר ולקיים כל הנז"ל כלי סוס פקפוק וגס נס"ח בת"ך ע"ר המב"ה וע"ר הגב"ה וע"ר השליח הנז' וע"ר כל מי שיקנה מחכר הנז' שלא לבטל השליחות בסוס לר ולופן שבעולס מעתה ועד עולס ולס יבטלהו שלא יועיל בטולו כלל שלא לעולס ישאר השליחות שריר וקיים והכל נגמר מיד פ' הנז' בלופן המועיל כהוגן וכתחז"ל ובכל תוקף ויפוי כח והעמדה לקיום השליחות הנז' וכל הפרטים הנז' נעשו כתחז"ל הלא וכו' והלא וכו' בכיטול וכו' וכפיסול וכו' לרעת הרשב"ם ז"ל וליס זס וכו': ולס קרקע לריך לכתוב לחי מקנס לו דמ"ק וכו':

נוסח שטר חזקה

בשבטי ישראל הודענו נחמנס לחכתנו ח"מ עדות כורוס

כרורה לוק פ' המזיק חזקה גמורה כחצר פ' שמעריו וכו' הגם כחצר הנז' וכל תשמישיו ומוקליו ומוכיו וכלוחיו ככל מכל כל החזיק פלוני הנז' חזקה מעליה כהוגן וכתחז"ל כעל גדר ופרץ ועשה דיני חזקה ודר כתוכה שלושה חדשים ופרע השכירות לבעל המולקי כתיקון העיר יע"ש וכן קס חזקת החצר הנז' וכל הנלוה אליו הנז' הכל כחצר לכל לחזקה גמורה כיד ורשות פ' המחזיק ולמען תהיה לרשיה כידו למען לא יקרב לוה זר להסיג לת גבולו כתכנו ותקמנו שמותינו וכו' :

נוסח שטר מכירת חזקת קרקע לפרנסת יקומים

להיות שמת פ' והניח כרכה לחריו כנים וכנות קטנים ונזונו כלם מנכסי עזכון לכיהם הנז' עד שלא נשאר מנכסי העזכון לכיהם כי אם חזקת החצר פ' שמעריו הם אלו וכו' ונשאו הכנות ולא נשאר כדי לזון ולפרנס היקומים הנז' כי אם החזקה הנז' ע"כ לנחנו מ"מ כ"ר אשר פה עי"ק לך לכיהם על יקומים כרחוינו כי אין כדי לזון ולפרנס להיקומים הנזכרים נדלה כעינינו שתמכר החזקה הנז' ואם לקיות שמן הרחוי מוכרים למזונות כלה הכרזה עכ"ז הוכרזה החזקה הנז' פה כרחוי וככן כלה פ' ואמר לנו שרולה לקנות החזקה הנז' ונזקקנו לו וככן ככה המשור כידינו מדין תורה קבלנו מפלוני שך כך וכו' ובעדם מכרנו ומעכרנו לו כל החזקה הנז' ככל כה ורשות וזכות ומשלטה ומעכוד אשר להיקומים הנז' כחזקת החצר הנז' ככל השמיטין ומוקליו וכו' מכירה גמורה תקוכה וחלוטה וכו' וכך אמרנו לפ' הנז' לך חזק וקנה ככל החזקה הנז' וככל השמיטי החצר הנז' וכו' חזקה גמורה כדין ומנהג חזקות אשר מחזיקים כהם היקודים פפ"ה כיופן שלא יוכל ולא יהיה שום נכרת כעולם רשאי להעכיר לת פ' הנז' ולא לכ"ך מהחזקה הנז' כשום טר ויופן שכעולם ולא יוכל שום תקנה או השכמה כעולם לחשור מכירת החזקה הנז' וכל הכתוב כלל וככן הלך והחזיק פ' הנז' ככל הנז' חזקה מעליה ככל הנז' וככל נגמר מידינו כקנ"ש מ"ך כמדל"ך וכו' וחתריות וחו"ח וכו' כחתריות וכו' וככל דלת וכו' ודלת וכו' ולמנות לעיל ג"כ והיה זה וכו' :

אשה נשואה שנפלה לה חזקת בית ובעלה חיבו כעיר חיבה יכולה למכור ואם מכרה אין מכירתה כלום הרשר"ם ז"ל כח"מ סימן כ"ה ומהר"ם הלוי ז"ל כח"ה סי' ו' וע"ש :

נוסח שטר שעושים כ"ד למכור נכסי הבעל לפרנסת הבית שהלך בעלה :

לפנינו כ"ר חכימין לתקת בתה פ' שמת פ' כוכה ומבכה על מקרון מזונותיה כי אין היום כביקו זה שנים כך ולא חקה כמה להתפרנס ולכלכל נפשה ומעשה ירוה חינו מספיק לחלי סיפוק מזונותיה ולכן דרשה מחקנו לבקש לה תקנה לחיות לת נפשה מנכסי בעלה כרחוי וקוכרר לנו שכל הכרים חמ"ן וככן ככה המשור כידינו מדין התורה הרשינו לה למכור מנכסי בעלה כל חזקה וזכות (או קרקע פ') שאר לבעלה הנז' כחצר פ' הנז' ומעריו הן אלו וכו' הכל כחצר לכל כחצר לת מעלה ומעכשיו נתנו לה כח יפה ורשות גמורה למכור כל הנז' ולא הנחנו רשות לפ' לבעלה הנז' ולא לכ"ך ולא לשום אדם שבעולם למחות כיד הקונה כי כרשותינו מוכרת החצר הנז' כל הנז' וכל מי שיכוה מר' רוחות העולם קרוב או רחוק וירלו לקלך יד הקונה או לערער עליו שום ערעור כעולם מחמת מכירה זו מעלה ומעכשיו כל דכריו וערעודיו כטלים ומכוטלים כחרם הנשכר וכדכר שאין כו ממש ומחוייב פ' כעל החצר הנז' לקלק ולהסיר ולהפיק ולהדיח מעל הקונה הנז' ומעל כ"ך כל מין מערער ועוכן ומתלונן ומתקוכן כין יחיד כין רכים כין ישראל כין גוי כין כדיני ישראל כעש"ג כהוללתו מכלי שיפסיד הקונה לפי' פ"ק מכיסו ולהעמיד ולקיים החזקה הנז' כיד הקונה וכ"ך העמדה גמורה מעופה ומנוקה ככל תוקף ויפוי כח שכעולם כתחריות כל נכסיו וככל תוקף · וככן כפנינו כ"ד ח"מ הורים פ' הנז' לוק קכלה מיד פ' סך כך וכעדם ככח שאר מקרנו לה מכרה לו כל כח וזכות וחזקה שאר לבעלה הנז' כחצר הנז' ככל מכל כל מתקומת דקרעת עד רוס רקיעת מכירה גמורה וכו' עד לעלמין וכך לאמרה החצר הנז' לפ' הקונה הנז' לך חזק וקנה החצר הנז' וכל מוקליו וכו' חזקה גמורה שרירה וקיימת כדין ומנהג החזקות שאר מחזיקים פע"ה וקנקתה פלונית הנז' להקונה פ' הנז' כל החזקה הנזכרת ככל מכל כל הקנקה גמורה ושלמה ורלתה שלא תוכל שום הקנה והכאמה כעולם לקחור מכירתה החזקה הנז' וכל הכתוב כה כלופן שלא יוכל ולא יהיה רשאי שום אדם להוציא לפ' הנז' ולא לכ"כ מהחזקה הנז' כשום לד ולופן שכעולם וככן הלך פלוני הנז' והחזיק ככל הנז' חזקה מעליה ונתחייבה פ' החצר הנז' להעמיד ולקיים המכר הנז' כיד הקונה הנז' וכ"ך העמדה גמור' וכו' ותחריות וחומר וחוזק מכירה זה כלחריות וח"ו כל המכירות הכשרות דנקיבי כישראל העשוות כתחז"ל דלא וכו' ודלא וכו' לדעת הרשב"ם ז"ל וקיימו מיד החצר הנז' קנ"ום מ"ך כמדל"ך על כל הנז' ולוה זה וכו' :

נוסח קצבת מזונות מכ"ד לאלמנה

עיין כנלמן שמועל סי' כ"ח

ישראל שהלוה לגוי כרכית וזקף הקרן ורכית כטימסוק ויצא ישראל ערב על הגוי כפי מה שכתב הרב כרס שלמה כסימן י' לריך לכתוב כך כשטר ערכות · כהיות שרלונן הלוה לגוי פלוני סך מה והגוי פ' עשה לו כטימסוק כער קרן ורכית דהיינו סך מה ולהיות כטחון לב"ח הנז' נכנס הר' פ' ערב כער הגוי כזה כלופן שקכל עליו הב"ח הנז' שלא לתכוע מהערב תחילה רק מהגוי ואם לא ימלא ממה ליפרע ממנו אז יתכע מהערב הנז' ואז יתחייב הערב הנזכר כתוב ויש לחת ולפרוע להב"ח הנז' הסך הנז' עפ"ק כלי שום לימור ועיכוב כלל וכלי שום שהלת זמן ולפי' זמן כ"ר כלל וכלל כתחריות וכו' עד סוף נוסח השטר הנכון :

כתב הרב הגדול כעל קורת חסד ז"ל סימן קמ"ח דכשהשאה וכעלה מתחייבים כתוב נמור לאחריות לינן לריכים להקנות מיד השאה תחילה דלא שייך הכא לומר נחת רוח עשיתי לבעלי · מ"מ כך נהגו ככל השטרות שום חוב לנשים נשואות למכתב שקנו ממנה תחילה עכ"ל משם כה"ה מה שנהגו לכתוב ככל שטרי חוב מהשאה וכעלה להקנות מהשאה תחילה וכן עיקר כיון שכן נהגו לכתוב כל הסופרים :

כתב יר הלוה שתחתמו בו עדים שם לו דין שטר לגבות ממשעבדי תורת חסד סי' קכ"ח וקל"ח :

כתב יד נמי מטפסין · מוהרצד"ס סימן קמ"ז הובאו דבריו בכנ"הג סי' מ"ח בהג"ה טע שוחט כ"ו :

בפנינו עדיס ח"מ הורס פ' הודאס גס"וק מדעתו ורצונו הטוב והגמור מבלי שום זכר לחנס וכפיוס כלל בלב כלב ונפש חפצה ודעת שלימה מעומק ומנוקס כמורס בכד"ח איך הוס נתחייב תיוב ג"וס לתת ולפרוע לפ' או לב"ך או למוניס שטר זה כעדו וכשמו סך מס לריות טבין ותקולין שהס מסחורס שקנה ממנו בלי שום חונאס ומקח טעות כלל ונתחייב לפרוע בלי שום תיסור זמן כלל ולפי' זמן כיס דין שלס פרעון גמור לגמרי כתחז"ל והכל בתאריות גמורס על החיוב הנז' ועל ב"ך כל נכסיו מקרקעי ומגבן מעלטלי שקנה ושיקנה והלימין עליו החייב הנז' ועל ב"ך להב"ח הנז' וב"ך על כל הנז"ל נתמנות גמורס בפי' כשני עדיס כשריס על פי דבורו הקל לבר וכו' ולקויס כל הנז"ל נעלמו מהחייב הנז' קנ"וס מ"ך כמדל"ב ועל הנתמנות מפורס ונס"ח ע"ר המב"ס וע"ר הנב"ק דלא וכו' ודלא וכו' :

נוסח קיום שט"ח

יכתוב השט"ח עד וקייס ואחר כך הער הראשון ואח"כ החייב ואח"כ הער הב' ואחר כך יכתוב ז"ל · ע"כ טופס נוס השט"ח דהטפסנא דין מנוס הס"ח עצמו לות בלות תיבה בתיבה וכמוהב תלתא כחדא חויבא נחנא בי דינא דחתימין לתתא כר נפק השט"ח דלא דהטפסנא דין מניס קדמנא והוזקקנו לחתימת העדיס שהיו תחומיס בו ומדלתבדר לנא תיתת ידייהו דהסהדיא תלין דשרנוהי וקיימנוהי כדחזי והטפסנוהו לות בלות תיבה בתיבה ומשום לונא דלורתא עבדנוהו גוף השטר בידינו וקיס זה וכו' והכל ס"ו וקייס :

פ' ן' פ' דיין פ' ן' פ' דיין פ' ן' פ' דיין

אם לא נמלא דיין ג' הלס יכול לחיות אחד מן העדיס דיין הן לתת שהסמ"ע כתב דמוכח לחיות הער דיין לכל מוסר"ס הלוי ז"ל בתח"מ סי' מ"ט נשאל כזה וכתב דלנו יכול לחיות ער וכתב עוד שם פ' שכל כתובה תתון לעיר לגבותה והיכה תקויימת בקיום כ"ד על תתימות העדיס והיה לאחד מן העדיס דיין עס שני דיונים לקריס ועכ"ז כתב הרב ז"ל דלא נכון וע"ס :

שטר שכתוב כו וז"ל כל הלשון מכל הכתוב שם יהא נידון תמיד לזכות היורשים ולפיכו בהנפי דקיקי כתב ע"ז מוהרי"ס כס' תת' שנות דף ע"ג זה דלא גמורס וברורס שלין כו שפק עכ"ל וע"ס ולכן נכון לכתוב זה הלשון כשטר הפיטורין וכיוצא בו :

כשרצה המלוה להניח ההטפסה בידו כ"ר ולסולק הס"ח בידו יכתבו בטופס השטר שיעבבו· תלתא כחדא חויבא נחנא בי דינא דחתימין לתתא כר נפק קדמנא פ' הב"ח ולייתי שטרא בידיה דחייב ליה פ' כך וכך לזמן פ' וכוו תתימין בשטרא פ' ופ' ומדלתבדר לנא תתימת ידייהו דסהדיא תלין דשרנוהי וקיימנוהי כדחזי וכר' פ' הב"ח תבע מינן נחנא בי דינא ח"מ נוס השטר למנבי ביה וטופס השטר יהא בידן בי היכי דלא ליהכם שטרא בלורתא וכר נדע דנגבה חוביה בקריעיניה והטפסנו לו את השטר לות בלות תיבה בתיבה ועכבנו הטופס דנא ולא

כפנינו עדיס וכו' עד וקיים ולרלות החתת כתבנו וח"ס לנחנא כ"ד דח"מ היום כ"ך וקיים · וכנוף השטר שמולין הכ"ח לאחר תתימת העדיס ויכתוב · זה השטר הוטפס על ידינו והטופס מעוכב בידינו וכשטר ונבה המלוה על ידכם קודינו אלינו הדבר ונקרע ההטפסה שבידינו נתס שמו' וקיים :

פ' ן' פ' דיין פ' ן' פ' דיין פ' ן' פ' דיין

הרב כנ"הג בח"מ [סי' מ"ח הביא נוסח שטר הטעתקה אך אח זה מעתקי מהרכניס גדולי סלוניקי שהלחו לעיר לאחרת :

נוסח שטר משכנתא בכניתא לכו' הק"ק

מודים אנחנו פרנסי וכו' ע"סק תו' הודאס גמו"ן כמודיס בכד"ח איך בכח המסור בידינו מכו' הק"ק משכנינו ביד פ' החבר הנודע לק"ק שמגריו וכו' הנס החבר הנז' והבתיס שבתוכה וכל תשמישו וכו' משכנינו ביד פ' הנז' בסך כך שקבלנו תידו לגרכי הק"ק בתורת משכנתא בכניתא שיכה סך כך בכל שנה מהסך הנז' שמסר לנו ותנאי נמור ומפורס עמוי בתחז"ל היס בינינו וכין פ' הנז' שכל המלאות ופיזורים שילטרכו בבתיס ובחבר הנז' ובכל תשמישו בכל מכל כל במשך ימי המשכנתא כנון תיקון חילטבחות ודלקות וכיוצא בכל יולילנו מביסו פ' הנז' ומס שילטרך מהבניס לו קוסטורמיל יהיס מביס הק"ק · עוד תנאי נמור מפורס עמוי כתחז"ל היס בינינו וכין פ' הנז' שלא נוכל לא לנחנו ולא הבתיס לגרת בקדם לסלקו מהבתיס הנז' שלא עד שיקנכה כל הסך הנז' שמסר בידינו בסך הנז' הקלוב לשנה לא נוסף ולא נגרע ממנו · למנס שס הוא ירלה לשלח מן החבר הנז' כרלונו הטוב והנמור הרשות בידו בתנאי שיהיס ג"כ כרלון פרנסי וכו' הק"ק ומעתה ומעכשיו הרשות נתונה כרשות פלוני הנז' בכל קוקף ויפוי כח שבעולס בחופן וכו' לעשות בחבר והבתיס הנז' בחפלו ורלונו לרור ולהשכיר ולילן כמתנה לכל מי שירלה על פי הבנאי הנז' ונתן לו ימתי בידיס ומחוייבים לנחנו ח"מ והבח לגרת בקדם להעמיד ולקויס המשכנתא הלזו כיד פ' הנז' על פי התנאיס הנז' בעמדה נמורה מעופה ומנוקה וכו' כ"ל :

נוסח שטר משכנתא בכניתא

בפעח"מ הודיע פ' ובעלה הר' פ' הודאה גמ"וק מדעתה ורלונה הטוב היוע לידס בשלימות בתורת שבירות מוקדמת בער הבתיס הידועיס להס בעיר פ' ומגרס הס הלו דהיינו וכו' בידוע ביניהס לערך כך בשנה בלופן שבכך שניס בליע קרנא מהמעות הנז' וחוזרים הבתיס הנז' לבעליהן בלא כסף ובלא מחיר · לך התנו תנאי נמור ביניהס בתנאי בנוב"ר שהמשכירי הנז"ל לא יוכלו לסלק להסוכר הנז' מהבתיס הנז' עד תשלוס עשר שניס רלופות נמנות ומתחילות מהיום ובתשלוס העשר שניס הזי הרשות נתונה ביד המשכירים הנז' לסלק את הסוכר הנז' בתחזיר לו מעותיו הערפות על שבירות השניס הקודמות ובקבלת מעותיו הסוכר הנז' חייב לפנות הבתיס הנז"ל בלי שום לילור ועיכוב בלל ואם לא ירלו המשכירים הנז' לסלק את הסוכר הנז' לסלק את הסוכר הנז' בהגיע זמן הנז' אז המשכירות יהיס נמשכת והולכת עד שירלו המשכירים לסלקו או תשלוס השניס שעולס בהס השכירות לסך המעות שקבלו

שקבלו מיד המוכר הנז' כלומ' שהמעות הנז' יהיו הלוך וחזור כך גרו"ס בכל שנה ושנה עד קומס וכהשלמוקס ליפקו הני דיורית בלה כסף · וכל מין הולקה המעטרכת לכתחיס הנז' על המוכר הנז' ואין להמשכירים הנז' שום קרך בהולקה כלל וקנינו מיד פ' תסתר הנז"ל תחילה וגח"כ מיד כעלה פ' הנז' קנ"וס מ"ך כמדל"כ על כל הנז"ל בכיטול וכו' לדעת הרשב"ם ז"ל והסוס פה וכו' :

בפנינו עדיס ח"מ סודו פ' ופ' הודלה גס"וק וכו' חיך סס סייכיס קוב גמור ושלס נקי וכר לכב סך כך וסס מקלוקת חן וחסר שנטלו וקבלו מידו ונתחייבו החייכיס הנז' לפרוע הסך הנז' לפ' ולפ' הנז' ולכ"ך לו לכל מי שמולית שטר זה בעדו וכשמו מסיוס וע"ס זמן מה פרעון ג"ום עסק"ס כלי שוס דחיס וטענס וכלי שוס שלית זמן כלל וכרשותנו מזה נהיו החייכיס הנז' ערכיס קבלניס פרעטיס על כל הסך כיולפן שכעל השטר הנז' מיזה מסס שילה לגבות המוב הנז' נוכח רמ"ב ורמ"ג הכל ורלו מסניסס נוכח והכל כתחריות גמורה ושעבור נכסיס מקרקעי וכו' ויד כעל השטר על העלוכה להיותו נאמן על פי דכורו הקל כשני עדיס כשריס והשמינו לותו כנאמנות גמורה כפי' כל זמן שטר ז"ק והכל מסורר ומתוקן כב"ד חשוב וכו' רלה כאסמכתא ורלה כטוספי דשטרי רלה יפסל וכו' ולקיוס כל הנ"ל קנינו מסס קנ"וס מ"ך כמדל"כ בכיטול וכו' :

נוסח שטר מכר שטרי חובות ושטרי קנין

בפעה"מ כח פ' וה"ל להיות שיס כידי שט"ח על פ' מסך כך שחייב לי חוב גמור בכתוב ומפורש כשטר הנז' שזמנו מיוס פ' פ' ועריין השטר כתוקפו וחזקתו ולה קבלתי ממנו לפי' שוס פרוטה (ואס קבל וכתוב כפ') הן עתה לתס טוו עלי עדיס גמוריס וקנו ממני קנו"ס כמדל"כ מ"ך וכתבו כבל לשון ויפוי כח שבעולם כלו' המועיל ומס' לפו"ר ותתמו ותנו כיד פ' לית מדעתי ורלוני הטוב מבלי שוס זכר לוכס וכפייסס כלל לולה בלב שלס ונפש חפלה אני מוכר לפ' הנז' שט"ח הנז' (או שטר מקנה) לסיות וכל שעבודה דלית כיס (או גוף הקרן הכתוב כפ' הנז' וכך ה"ל קנה לך שטרא דנה לסיות וכל שעבודה דלית בס קנין גמור לגבי דה"ק הנז' שהקנלתי לך ולמר לנו לכתוב הקנלה זו ג"כ והכל נעשה כלו' המו' ור"מ לפו"ר כתב"ל כתופן שיקנה פ' הנז' השטר הנז' לסיות וכל שעבודה דלית בס קנ"וס בלי שוס פקפוק כלל ולח"ך וקנינו בן מלחתי סדור שטר זה מחוקן לליכא דכ"ע ועיין ס"ך ח"מ סי' ס"ו ס"ק כ"ז עיין כפ"מ ח"כ סי' י"ד ומ"ש לעתר פרטיס לחריס לזהרס למיני הקנלות ומ"ש ס' זה מוסכס ודע שזה שכתכתי דה"מ אין קפידא כי ככל דהו סגי :

גם דע דכשטרי מכוכס לפסוקי מפלוגתא צריך כתיכה ומסירה סי' ס"ו כ"ס :

גם דע דהמתקיים ס"ח צריך כתיכה ומסירה כמו כהדיוט כ"כ מור"ס ז"ל כי"ד סי' ז' ועיין כח"מ כמתנת כהיס שכתוב כשטר"ר לגבי דה"ק דק"ל אין קרקע נקנה כלגבי עיין כח"מ סי' ר"ל וכש"ע סי' ר"כ ע"ס דכיון דכתוב לכסוף וקנינו ס"ר עד שהיס נאוץ ותפס על כיר לכן וכתב הסופר למעלה מ"ח העד והעד הכ' כתב לח"ך כתב כ"ח סי' מ"ה כתבו' דאין לו שם שטר ע"ס הטעס :

גם דע דלאו דוקא שט"ח נקנין בכתיכה ומסירה אלא שטר מכר קרקע נמי כגון שקנה קרקע ויש לו שטר מקנה ומקנה השטר לחבירו כעי כתיכה ומסירה וזה לא משני אלא בשטרי קנין אבל שטרי דאיכא ליכו נקנה ע"י זה כמבואר בש"ע ס"מ סי' ס' י"ד ומיהו לגן דקי"ל כפסק מרן ז"ל דשטרי דורן

קנין סס וס"כ ככל שטר מתנת קרקע מיקני בכתיבה ומסירה אם לא שכתוב לראיה בשטר שלו מתני וכמ"ש מור"ם ז"ל כה' מקח וממכר לכך סידרתי ככל שטרי מכר לכתוב והיה זה וגם מועיל לענינים אחרים:

שטר עסקא עיין מוהרי"ט ז"ל שנות חי"ד סי' כ"ח היאך נקנה ועין לא' די כתיבה ומסירה:

דע שלפי' ס' תרומת הדשן שהביא מור"ם ז"ל בסי' ס"ו ס"א אפי' בשטר כתב בשטר שמשקיבל גם לכל המועילו נקנה בחליפין או במסירה לחוד ע"פ ס"כ כפולים"ק הללו אפי' פע"ק שכל המועילין נוכח בהם לא כעי כתיבה ללא די במסירה אי נמי כק"ס ומיהו הרב הס"ך שרי נרגא וע"פ בחוך ע"כ לריך לעשות כמו שסידרתי ומיהו שטר שכתוב בהם לכל המועילו בסכים שרי במסירה וע"פ:

דע דם"מ שרופם לתת שט"ח שלו כמתנה לאיזה ברם מחמת מיהם אין לריך להקנותו לו בכתיבה ומסירה מטוס דברי ס"מ בכתובין וכמסורין דמו מיהו לכתחילה לריך שיאמר לו קנה ליהו וכל שעבודיו ליתיו כיום לפרוקי נפשיה מפלוגתא דקמקי וכקרקי ז"ל ומה גם מוהרי"ם ז"ל בסי' קס"ו ועם שמלמון מרן ז"ל בם"ע סי' ס"ו ס' מ"כ וסי' רכ"ג ס"ך מוכח דלא בעינן מ"מ מהיות טוב לריך למעבד הכי וגם רוים פי' בדברי הרמב"ם ז"ל וחוה הכיא דברי הרמב"ם ז"ל כלשונו ועיין בם"ך סי' ס"ו דכ"מ וכסי' רנ"ג פסק דלא בעינן מ"מ ירחם פשוט כיון דאין בתר מרן נדונין אם אפם המקבל לא מפקינן מיניה אפם מרן ז"ל היה מוסם לזה היה לו לפרש כנודע ודו"ק:

הוה עובדין בריחוקן שהיו חייבים לו כ' גויס אך מה בע"פ ורלה למכור רחוקן הנז' שהלוחת הנז' לפ' וסי' לי מוריגו הרב שהכוב לו המכירה שמכרו בסך מה ושפק לו שחובות הנז' לגבי דל"ק ולשון המכר בזה הלשון לוין בסך פ' שקבלתי משמעון מכרתי לו החובות הנז' וכל כח וזכות ושעבוד שאר לי על הגויס הנז' מאחת החיוב הנז' שחייבים לי הגויס הנז' לת הכל כאשר לכל מכרתים והעברתים לשמעון הנז' לגבי הס"ק שקנאה נאורה וכו':

נוסח שהדברת והטירפת והשורדת ונוסח השומת כתב רבינו בסי' ק"ג וכסי' הנז' בתבתי נוסח שהכרזה שהוא לפרת ביקורת בב"ה סי' ל"ח סוף הנהת כ"י ע"ם:

נוסח שטר פרוזבול עם' השמיטה עיין בתשו' המבי"ט ח"ב סימן ס"ח וכמ"ש סימן ס"ז וכבר שלמה סי' כ"ג בב"ה ח"מ סי' ס"ז בהגה' כ"י לוח י"ז ובשכמה שנדפסה בשנת כיעקב בתוך שלחן בחדי הובא בחב כ"ר דשתיפין לחתן בח פ' ולמר לנו דעו לכם שדיונים שאני מקנה ומזכה קרקע ד"ם ונקרקע אשר לי בא"י לבל כ"ח יום לי שלין לו קרקע וכל חובות שים לי שלל כל אדם מוסרני לכם שדיונים כדי שלנבם בכל שעם שאדלה ולנחנו כ"ר דם"מ חוזקנו לדבריו וכתבנו ותתמנו לו פרוזבול זה כדי שיגבם כ"ז שירלה והיה זה וכו' ועיין בב"ה סימן ס"ז בהב"י ס' ת"ח ומ"ש:

דיני כתובה

ראובן הסיח יתומה מנכסיו ונכתב בשטרן

ליורשיה וקנו מהבעל על זה ותתמו בכתובה ותם"ך ערער רלוכן לכתוב בשטרן לו כתב הבב"ה סי' מ"ה הג"הט לוח' ו' משם ברב שמבי"ט ח"ג סי' קמ"ו דלא עשו העדים שליחותם שבטעות חתמו ויכולין לקורעה ולכתוב כתובה לחדת ולחותמה וכ"כ הריב"ש סי' תק"ג:

ומעשה שירע שתתמו בכתובה לחד מהעדיה קרוב לה' מהזוכים בהשטרן מכח התנאי ונתנו ונתרו שיתקבו עוד כ' זהרות בכתובה עלמה לפרש הענין ויתתמו כ' עדיה בשריה לחריה ונעלו קנין מהתנן על שטרן הממון ועל תנאי השטרן בשטר שלמה בליקוטיו ד' רכ"ה ע"ם:

כתובה שתתמו כ' עדיה ה' קרוב וה' פסול לריך לכתוב לחדת ע"י נתמן שמואל סי' ע"ז וע"ח שם ה' ליוה לפני מוקו לוחה כפי רלונו ונכתב הלוחה ונתתם בעדיה ותת מלוחו חולי המלוה לו לריכים לכתוב לחדי מוקו לחר מתיחת העדיה ז"ל לנחנו הח"מ ידענו שפ' הנז"ל נלב"ע וחל"ם ושלח ניתק מחולי זה לחולי לחר וזהו לחת ויליב ובריר וקייס · וכן כתוב בכתר הגולה ס"ק ח' וכח"מ סי' ק"י ס' ט' וע"ם ועיין בש"ע ח"מ סי' רנ"ה שהעדיה נתמנים להעיד כשמעו משומרי הנפטר שחת מלוחו חולי ויעידו כן יע"ם:

דע דלהו דוקה שטר שלה ה"ם כתב יד נתנה בכתי' ומסירה וכמו שמתבאר מדברי הטור סי' ס"ו וכ"כ הרב בב"ה שם סי' ט"ו עם"כ:

אשה שנפלה לה ירושה דהוי ל"מ שם כותבין לוחה בכתובה לו לה ושם כותבין כיצד יש לכתוב מלשוני רלוכי כי מעשה זו במחלוקת היא שנויה שם מתה הלשה בלחי זמ"ק שם יורשיה יורשים לוחה בהשטרן הכתובה לו לה והנה מוהרשד"ם בח"מ סי' ל"ח וק"ן כתב דנ"מ כיון שאין בו מנהג ולא תנאי הבעל ע"ם וכם' פמ"ש ח"ם סי' קי"ט ד' ר"ג הובא דין זה ג"כ ע"ם ונראה דשם התנה עם הבעל שיחזיר מחלית סכום כ"מ כשתפול לה ירושה דמורה הרב שחולק הבעל עם יורשי הלשה כיון דהוי תנאי שבממון ועיין בכב"ה בח"מ סי' ע"ח בהג"הט לוח ט"ו ויע"ם · לחר ימים מלחתי בפנים חדשות ק"ל ד' נ"ו ע"ל משם הר"ם בלאנטי ז"ל הבעל שהוא רלוי והנון וירח שמים נותנין לו נכסי מלוג כידו והוא יקבל לחריות הנכסים ולפי דבריו למדנו שלם היכו הנון שאין למסור הכ"מ כידו · ולם נכסי מלוג לא נכתבו בכתובה עיין נתמן שמואל סי' י"ט דלם מתה הבעל יורש לוחה ע"ם:

ביטול מועלות בשטר פטורין ועיין בס' פמ"ג חח"מ סי' ס"ד ד' תיקונים לבטל המועלה לשר תלמר לעשות ע"ם · וכם' כני חיי בח"מ ד' קמ"ב לוח ס"כ ע"ם ביטול מועלות לרעת הרמ"ם ז"ל פסול עדיהן לרעת הרשב"ם ז"ל בשיטות לרעת הרמב"ם ז"ל עיין בחשו' לחם רב סי' ל' ולרעת הרמ"ם ז"ל כל שהעיד עליו שלא מסר רו גם זה אם ושם בחולי מסר לו מסרו מועלה אחת לבטל שטר פיטור לו מחילה ושם מבואר שנשבע לו נשבעו שלא לבטל המועלה זו אע"פ שקיימו שטר פיטור מסר משם ומתן בכתם מיזוקים ושבועות וקנסות לא יכולו לבטל שטר מועלה שלא ס"כ וקרעוה שטר מועלה זו קרע כ"ר הנה מעלה הקרטוה לחם שבועה זו בקונן וכתבו"ל · וגם בעם"מ לתרו לנו הרי שנו מבטלים בפניכם עם"מ כל מו' ומו' דמו' ומועלי דנפקי מנו מועלי ע"ם כל מו' ומו' דמו' שמסרנו על שטר

פטור זה ומתי זו הרי הם בטלים ומבוטלים ומשוכים כקרם הנשבר וכדבר שאין בו ממש וכן הנו מעידים על עצמינו שלא הסקינו שום דבר על שטר זה וכו' ומחולה זו שיפסל מחמתו והרי הנו פוסלים על עצמינו ועל כ"ך כל ער זו ערים שיעידו שמקרנו זו שמרנו שום דבר שיבוטל מחמתו שטר פטור זה זו שיורע כאו של שטר פטור מחמת שוקס המודעה זו שוקו שדכור והרי הנו פוסלים כל ער זו ערים שיעידו על מודעה זו כעובדי עכ"וס ע"כ:

נוסח מסירת מודעה כמשפטו שמוקל סימן ל"ח ע"ם · שרירה וקיימת מסרכין שלקה יע"ם וקע"ג שכתבו שלשה המלכים ל' שבועת הפיטור הו"ל עכר על שבועת שוא מטעם דאין שבועה חלה על שבועה כנו' שם הני הסדיוט רואה הני שים תיקון כדבר שיכתוב כמודעה דגם שמשבע כפיטור מ"מ לכוין כאותה שעה כשבועה היולא מפי לקיים דבר מצוה וככן לינו עובר על שבועת שוא כנלע"ד · וכמדומה לי שכך ראיתי בנוסח מודעה דספרי דווקני וצ"ל ראיתי כס' פ"מ ח"ל ועיין כ"ד ו' ע"כ:

נוסח שטר מתנת קרקע מת' כריש

בפעה"מ כה פ' ואמר לנו קוו עלי ע"ג ונקנו ממני קנ"וס מ"ך כמדל"כ וכתבו ככל לשון ס"ז ויפוי כח שבעולם ומקמו ונקנו כיד פ' היות לאמו"ן לינ שיך מדעתי ורלוני הטוב והגמור כלי שום זכר לוכס כלל שלא כלב שלם ונפש חפלה לינו נותן מעתה ומעכשיו חכר פ' המולקי הנודע לי כמקום פ' שמלריו סם שלו וכו' שהם החכר הנז' וכל הכתיס הנז' שכר כתוכה עילית ותחתית וכל הכניניס שכר כתוכו מ"ומ וכל תשמישו ומולקיו ומוכיחיו וכל רוכב החכר וחללו וקברת מימיו ודלוקיו וחלוקותיו ומעקוקיו וסולמותיו וכל הנילוקיו כעבר וכלניניס וכו' הכל כלשר לכל מ"ומע לינו נותן לפ' הנז' מתנה גמורה ס"וק מקנה ח"וק מתנת עלמין דלא וכו' ודלא וכו' מתנה גלויה ומפורסמת לכל מתנה מסופה ומנוקה מכל מין ערעור וטענה ותביעה ותלונה וקולנה שבעולם מתנה כלי שום סיור וקנלי שבעולם (שם יש תנאי יפרש) לא כתב ולא כע"פ לא כעדים ולא כלתי עדים כלל מתנה מתקומת דקרעה ער רוס רקיעה מתנה עשויה כדין וכהלכה מתנה עשויה ככל תוקף ויפוי כח שבעולם כאו' המו' והמס' לפו"ר להוריס ולסנהיל למכור ולמשכן ולתת כמתנה להעביר ולהחליף לכנות ולקנות לפרוע ולגדור ולהשכיר לכל מי שירלה כאדם העושה כשלו ואתם שהדי מתנה זו כתובה כשוקה ומקמה ככרה כי היכי דלא ליהוי כמתנתא טעירתא דלא גלויה ומפורסמת לכל ומעתה ומעכשיו סלקתי כל כח וזכות ורשות ושעבוד והשלטה אשר לי כחכר הנז' וכל הנז' ככל מכל כל סילוק נמור לגמרי ולא השארתי לעלמי ולא לב"ך כלל הנז' לפילו כדי נעילת יקר כלל כי מעתה ומעכשיו הכל כאשר לכל אלי נותן לפ' הנזכר כמתנה גמורה ככל הנז' וכך אלי אומר לפ' הנז' לך חזק ונקנה החכר הנז' וכל הנז' ככל מכל כל חזקה גמורה כדת וכהלכה ואחריות וח"וק מתנתא דנא קבילת עלי ועל ירתי כתרתי ועל כל נכסין וקני נין דלוק לי תחות כל שמיא מקרקע ומ"מ דקנלי והלקנה מן יומא דנן ולעלם כאחריות וח"וק כל שטרי מתנות שרירי וקיימי דנקיני כישראל העשויין כהוגן וכתבו"ל דלא וכו' ודלא וכו' ככיטול וכו' וכפיסול וכו' לדעת הרשב"ם ז"ל ולא יפסל וכו' שלא הכל יהיה נידון לזכות וכח המקבל המתנה הנז' ולעולם ידו על העליונה (והלמנני לפ' הנז' על כל הנז' נלמנות גמורה על פי דיבורו הקל כשני עדים כשריס) וככן הלך פ' הנז' והחזיק בחלר וככל הנז' חזקה מעליה כדת וכהלכה וגם קנינו מיד פ' הנז' קנ"וס מ"ך כמדל"כ על כל הנז' (על הנלמנות כפירוש) וככל נעשה כאחז"ל כאו' המו' והמס' לפו"ר ככל קוקף ויפוי כח שבעולם לזכות לאת מהכל המתנה הנז' והיה זה וכו':

אם המתנה היא חזקה חלר יכתוב אלי נותן לפ' כל כח וחזקה וזכות ושעבוד וכו' כנז"ל:

דע דלכתוב לאחריות כמתנה לכי מגמגם שלפעמים מגיע נזק כפי מה שמלתי להרב כ"ק מי' מ"ט יע"ם וע"כ כל כמה דאפשר דלא יכתוב שלא וח"וק שטר לענין מתנה אלא לכנו הסמוך על שלחנו עיין כס"ע ח"מ כמור"ס סי' ע"ר ס"כ כהלכות לכירה ומלוה ובכנ"ג הג ק"מ ס"כ שם כהג"ה טו חוק כ' וכספר מתנה לפריס כה' זכיה ומתנה סי' כ' יעש"כ:

דע שמי שרולה להקנות קרקע כמתנה לשופרה דשטרה לריך לכתוב קנין הקרקע כרלוי וח"ל קנין המעולליס כמו שלכתוב ממש ועיין פ"מ ח"כ סי' ס"ק ולריך לכתוב לגבי ולא ועם וגם הטוב לכתוב ולגבי וכו' אלי מקנה שטוב מאד להזכיר לשון קנין וכמתנת קרקע אין לריך לכתוב מתנה זו כתובה כשוקה וכו' כי יותר נכון שלא לכתוב אלא כמ"ש:

גם מי שרולה לתת מטלטלין לאחת ידי כמה תנאים ודקדוקים יקנה לו דא"ק הקנאה גמורה וח"ל יאמר ולקבלן וכו' ויועיל לקנייה מטבע לך בקנאי שיזכיר כסף ושום כסף כפי משום דמטבע לינו נכנס כקוב מטלטלין ועיין כס' פ"מ סי' הכ"ל וסי' י"ד:

דע דכמתנת ס"מ אין להקנות מטלטלין ג"ק כשני הרשב"ם כתשו' ור' ירוחם וכן פסק מור"ס כסי' כ"ן אע"ג דהסמ"ע קרא ערער על מור"ס הנז' לפ לפי דכריו אין הקנין קנין כלו' דכמתנת ס"מ אין להקנות מטלטלין ג"ק כלל אלא יקנה סתם מקרקעי ומטלטלי ולא כלגב ומועיל כן משום דדכרי ס"מ ככתובים וכו' ועיין כסמ"ע ועכ"ז מלאתי לכי לעשות כמתנת שלכתוב לגב וען גבה מקום:

נוסח שטר מתנה מסיום ולאחר מיתה כאשר שרלתה לתת לה עזכונה וידוע דאם הייכה לא' ומיעט לא' כלשון מתנה קיים:

בפעה"מ כאה מ' פ' מב"ת ואמרה לנו הוו עלי ע"ג וקנו ממני קנ"וס מ"ך כמדל"כ וכתבו ככל לש"ז ויפוי כח וחתמו וקנו כיד פ' היך מדעתי וכו' אלי נותנת לבתי פ' הנז' מעכשיו ולאחר מיתתי הבית אשר וכו' ומלריוסה אלו וכו' הנה הבית הנז' וכל תשמישו וכו' עד רוס רקיעה מעכשיו ולאחר מיתתי אלי נותנת לוסה לבתי הנז' כמתנה גמורה וכו' כאדם העושה כשלו כאו' שלין לאשר ורשים רשות חתות כל שמיא ככית הזה ככל מכל כל לא זכות ולא טענה לא תביעה ולא תלונה ולא דין ודברים ולפי' תרעומת דכריס כלל ולא שום כח וזכות שבעולם ולפי' כדי נעילת יקר כלל ועיקר וככלל כשום לר ולפון שבעולם כי אם הכל כאשר לבל אלי נותנת לבתי הנז' כמתנה גמורה

במעכשיו ולאחר מיתה כנ"ל וכך לגי לומרת לכתי הנ"ל לכי החזקי וקנה הכית הנ"ל וכל הנלוותיו הנ"ל חזקה מעליך כדין וכהלכה לזכות בה זכוי גמור מלתי מעכשיו ולאחר מיתתי ולגבי הכית הנ"ל עוד לגי מקנה לכתי הנ"ל מעכשיו ולאחר מיתתי כל המטלטלין אשר ימלאו לאחר (יש לאחר הדבר בענין חיוב ושעבוד דקוי דבשב"ל) מיתתי ככיתי הכל כאשר לכל לגי נותנת לוקח לכתי הנ"ל לגבי קרקע הנ"ל מעכשיו ולאחר מיתתי הכל כמקנה גמורה עשויה כדת וכהלכה בכל קוקף ויפוי כח שבעולם ככל קוקף וח"ו מקנת הכית הנ"ל (דע שכל מעכשיו ולאח"מ כמטלטלין לריך למוכרם ולקנות קרקע כדי שיאשר הקנין למקבל שכל מעכשיו וכו' קונה הנוף מהיום ופירות לאחר מיקה ולכן לגאת ידי זה לריך לפרש כמו שאכתוב וכ"כ הרשב"ץ בתשו' סי' ק"ו ועיין במוהריב"ל ח"ב סי' ל"ו וכ"כ מור"ם ז"ל בה' מתנת ס"מ) אך למנהג כל ימי הרשות כידי לעשות כמ"ש בשם כל מה שאירלה וכל הנמלא מהם לאח"מ מעכשיו הם לבתי הנ"ל במתנה גמורה ואין לאשר יורשי עליהם שום זכות וטענה כלל בכל קוקף הנ"ל ואשר הכתיב לאשר בתוך האחר הנ"ל ולאחר הנ"ל וד כל יורשי שום בשם שיחלקו בין בתי הנ"ל ואשר יורשי חלק בחלק כדת מה לעשות למנהג הכית הנ"ל והמטלטלין אשר ימלאו לאחר מיתתי כנ"ל נתתים לבתי הנ"ל כלמור ואין לאשר יורשי בשם שום זכות וטענה וקביעה וערעור ותלונה ודין ודבריס ולפי תרעומת דבריס כלל בשום לד ולפופן שבעולם כי מעכשיו ולאחר מיתתי נתתים לבתי הנ"ל כלמור וכל השאריך יד כולם שום בנ"ל ומתנתת דנן הן מתנת הכית הנ"ל ולגבן מתנת מטלטלי הנ"ל כתבוב בשוקף ותתמוה בכרף כי היכי דלא ליהוי כמתנתת טעירתת אלא גלוים ומפורסמת לכל בלי שום פקפוק כלל ואחריות וח"ו שטר זה כאחריות וח"ו כל השטרות הכשרים וכו' וכבן הלכה פשוטה פלוניתת הנ"ל והחזיקה בכית הנ"ל וכבל הנ"ל בכל מבל כל הנ"ל חזקה מעליך כדין וכהלכה וקנינו לגבתנו עדים ח"מ מיד מ' פ' הנ"ל קנ"ש מ"ך כמדל"ב על כל הנ"ל והכל נעשה כתחז"ל בכל קוקף ויפוי כח שבעולם כלו' המ' וכתם' לפר"ד בלי שום פקפוק כלל והיה זה וכו' :

דין נוסח מוכת עץ

במותב תלתת כחדת הוינת נתנת כי דינת דת"ל כד לתו קדמנת הני תרתי נסי לנטעות וכשרות מ' פ' ות' פ' והעידו עדות נמורה לאחר היוסם והגיוסו כדת מה לעשות לוך הנערה פ' היתה הולכת כמרוצה בתוך הבית ומתתת התליכה נשבר הנשר ונכנס תחיכת הנשר במקום בתולים וקרבו תלוים לרחות אם קוזקה מחמת הנפילה ורלו שהיה הדם שותת ממקום בתולי הנערה והעידו בפנינו העדי נשים הנ"ל שאם מבירות לת הנערה הנ"ל שעמה פ' והיא בת פ' ושהיא בת תשע שנים מ"מ ולרלוית התלמת שהנערה פ' היא מוכת עץ ושלא להוליא לעז על בנות ישראל לעדות ולזכות בתכנו וח"ם ולהיות השעה דחוקה שאירע זה המעשה בויום ו' ואין לוים מלנשי החנר נמלא שם ע"כ קבלנו עדותן לנחנו מהכ' נשים שהן נמלאו שם ושיים :

פ' ן' פ' דיין

כך מלתי כתוב מהרבנים הנ"ל ועיין בב"מ ח"מ סי' ל"ה בהנ' כ"י תוק' י"ב יע"ם כי מנשם נרלה

שמוהר"י מינן ז"ל מבאיר שנעשים מהני עדותן לרש בתולים ע"ם ושבי נקטינן בם' תקון סופרים למוהר"ם יפה ובספר יד אהרן ח"ה ח"כ סי' ס"ז לוכת נוסח שטר מוכת עץ וכב"ם ב"ג סי' כ"ז תות ס"ח ס"ג ס"ד :

נוסח בתובה דאירכסם כם' יד אהרן דב"ז סי' ס"ו הב"ה תות ת"ו ושם בתות ת"ז נוסח מתזיר נרושתו :

נוסח שטר שום שתינן כותבין השבוס בשטר השום אלא בשטר אחר מב"י עיין בתורת חסד סי' רב"ם :

נוסח לפופיקי מאשה ובעלה עיין שם סימן קס"ד על הבתיס שלהם ע"ם ותות קנר ונכון :

אם ים מתק לו נרד לו תיבות שעבר עליס' קולמוס לריך לקיומם קורם והכל שריר וכו' אבל לבתר לא מהני קיום המתקיס ותותם המקיימים כתר שריר וכו' וידועים הם הבב"ם ב"מ סי' ס"ק ד' ע"ם וכן בתב מרן שם ס"ד וכן נוהנין הסופרים לקיים כל דבר :

דין שט"ח שנקרע לו נמתק קרע הפוסלו ע' טח"מ סי' מ"ם וב"ם הנ"ם שם סי' זה הלריך נוסח קיום כ"ד בשט"ח נופים מרן בם"ע ח"מ סי' מ"ו ס"ג וב"ם הנ"ם סימן זה תות נ"ו בב"י עדות בקיום השטר בב"ד עיין בב"ם ב"מ ד' ע"ו תות כ"ם ע"ם :

בספר תורת חסד סימן רב"ב בתוב שאם נתקייב לדם בק"נמ אלא לבנות ולהבניס הבנין ולהשפיל לתבירו בתב הרב דלא מהני מטעם שמות ק"ד ע"ם וכם' בני חיי סי' ר"ל מח"מ . ומנהג נרוא לע"ד שאם נשבע חייב לקיים שבועתו אע"פי שמכח הקנין לינו חייב דהוי קנין דבריס מ"מ מכח השבועה חייב וכמ"ם הרי"ם ז"ל :

ויש לדקות דבזון דקנין לין כאן שבועה לין כאן ולכן לריך בדיקה לאור הפוסקים כדת מה לעשות הלכה למעשה כי תני הבותב בתבתי זאת זכרון בעל פה בפי הרשום בזכרוני עיין בב"ם הנ"ם ח"מ סימן ע"ג הגה' כ"י ועיין בתשו' פמ"ם ח"ת סימן ז' ח' י"ג י"ד בדין זה ובשיטים החוב עם משכון בתורת חפופיקי בשיגיע לקנינא יבתוב זה ולוותר זכות ויפוי בח שב הב"ח הנ"ל שעבד לו בחוב הנזכר בחפופיקי נמורה נוסף על בל אשר נבסיו חזקת פ' או בית פ' שים לו בתקום פ' ומלריו הם לגו וכו' שאם לא יפרע החוב הנ"ל הם הנ"ל לזמן הנ"ל שיובל פ' הב"ח הנ"ל למבור החזקה הנ"ל בזול או ביוקר אלא בבבריזה ואלא בשומת ולעשות ממנו בחפלו ורלונו בלי שום רשות ב"ד וכלי רשותו להפרע ממנה הסבום הנ"ל מבלי שיתחם שום חדם ע' ואם לא יספיקו דמים לפרעון הסך הנ"ל בל הנאחר ישאר עליו בתוב נמור ונתחייבו בו לפרוע בבל עת וזמן שיתבעהו ומעתה ומעבשיו מבח הקנין הנ"ל בדשינו למוברה על החופן הנ"ל מבלי שיובל לומר לו לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ואחריות וכו' ובבל ס"ו וקים . עי' בם"ע ח"מ סי' ע"נ ס' ט"ו לפופיקי שבם לחוד ולפופיקי מפורש לחוד ועל זה בתב מוהרש"ם ז"ל בתורת חיים ח"ת סימן ל"ב שאם בתב לו לא יהא לך פרעון אלא מזה טורף שבתים לע"פ שמברן לאחריס :

מעות יתומים שלוה תותם לרשותן שם לא יפרע עד אחד ת' שיפרע דיבר אחד נוסף אם יש לתום מעות רבות בתב הגאון הרש"ם ז"ל בח"ב סי' כ"ג שמותר רותת ביתומים אבל בתנים דעלמא אסור :

אם השטר אין בו אלא מפיק לקיום ב"ד בתב

הרב כנ"ג כח"מ סימן מ"ו בהגה"ה לוקח נ"ל שמהני לכתוב בגיטי לחר וסדר כתיבתו עיין סח רע"ו ובהגה סמב"ם דמהני לכותבו לחורי הרף מסח"ח סנז' למנס ים לכתוב רמז שהוא סח"ח הכתוב לחורי הרף וכן הוא בסמ"ע סי' מ"ו סק"ה וכס"ע עלמו סח סי' ל"ה ע"ש:

נוסח מכירת ס"ח ל"ל לגי פב"פ מקנה לך פב"פ שטר זה שיש לי בעב"פ ליסו שעכודייסו ע' כנ"ג סי' ס"ו בקנ"סט לוח ו' ע"ש:

אפילו כשטר השוחפיס שעשות שחוסס כחוכיס כו לריך כתיכה ומסירה לזכות השוחף כחלק חכירו. מוהרש"ס סימן י"ט ועיין בכנ"ג סי' ס"ו בהגה"ה לוח כ':

שנים שלוו מלרס לחר ונעשו ערכניס פרעניס ז"ל כרין ערב נמור דמסקעכר כשעת מתן מעות וכו' ומת לחר מהלווים ורולס לגבות מהחי ע' פמ"ח ס"כ:

דע דקטן מסח שניס ולמעלה עד כן י"ב והכיא כ' שערות כמטלטלין מקנו מקח וממכרו ומתנתו קיימת כתנאי שידע כטיב משח ומתן:

ובקרקע אפילו שיודע כטיב מ"ום אין מקנו מקח וכשיגדיל ויסיה יודע אלו מקנו מקח ום"ם:

ובמטלטלין כל שהגדיל לפ כעיגן שיסיה יודע כטיב מ"ום וכל מעשיו קיימין כן הדכר ע"פ הרמב"ס ז"ל כח"ד פכ"ט מהלכו' מכירה והטור וסס"ע ס"ס סי' רל"ס. גס דע שטר חוב דינו כמטלטלין לרעת מרן כס"ע כסי' הנז' וע"ש כס"ד שיש חולק וכל זה כיון לו אפו' ובמ"ש הס"ע שס וירחס לי דקטן הסומך על שולחן יכיו לפ נרע מפ' ומדי דהוה היסומים שסמכו נמלא דקטן הנז' כשיגיע קריוסו דידע כטיב מ"ום ויגדיל כנז' וכמטלטלין חדא מניסו דיו:

אמנם כמתנה שנוקנים לו לחרים שרעת לחרת מקנה לו לחור כתב הר"ס ז"ל כפ' כ"ט מה' מכירה שדבר קורם קנס דכמקח כיון שלין נתינתו כרמים נתינה לפ לין מעשיו כלום לפכל כמתנה לס זיכו לו קנס דבר קורם ע"ם ועיין עור פרין י"ח ודע שזה שלמרנו דכמתנה קנס היינו כל שנותנין לו לרור וזורקו לנוז ומוטלו כמ"ם סר"ס ז"ל כפ"ד מהלכו' זכיס ומתנה וכן מרן כסימן רמ"ב כתב בלרור וזורקו וכו' שזוכה לעלמו:

אלמא דכל הני שיעורי למקח וממכר ולענין מתנה קרקע יש להסתפק ממ"ם מרן ז"ל כדין י"ל נרחה דס"ס ומיהו נלוי מפשיע לפ מלחי. וכ"ו סי' רמ"ב סי"ט הכיא לשון הר"ן דהיינו כמטלטלין וכשמתך מכל לפ ע"י קנין חליפין. וכפוף דבריו כתב הר"ן ז"ל ויש מי שמעמידה כשלא הניע למרה זו וכו' נרחה שלרעת זו כהניע קנס אפילו בקרקע נמי ומרן לפ חילק כנרחה שלרעתו קנס וע"כ כשטרות הכלין לוריכו לסדר ממתנות שס כענין כמט' וקטן מכן י"ב אפילו שלא ידע כטיב מ"ום קנה כ"ל:

ובקרקע שס הוא מכן י"ב ומקום סדר יש כו משח ומתן מסתמא וודע הוא. למנס שס אין משח ומתן נוהג כארץ סזיא שפיר שמכינן שהלי לריך דריסה ומקורת שכס שס יודע ולפ שמכינן שהלי שתמא. ומכן שם עד כן י"ב למטלטלין לריך כדיקה. ולקרקע אפילו שידע לפ מהני וכנז"ל ושטר דינו כמט' לרעת מרן. כנ"ל:

ולאפוקי מכל הני כדיקות שס שמקח מוח קרקע יקנה לו ע"י לחרים ושס הוא מטלטלין כבכיר מג' יקנה לו על ידי לחרים וכן י"ב יקנה לו על ידי עלמו לכ"ע:

ובמתנה כשיעור דלרור וכו' כמט' ע"י עלמו קונה כלי פקפוק למנס כקרקע טוב לזכות לו ע"י לחרים כקנין ושטר קנין למנס כן י"ב לפ שלינו יודע כטיב וכו' זוכה כקרקע נמי לעלמו דכיון דמתנה מהי קיכתה לן שס ידע וכעת לפ דקרקעי ככל הלורך כספרי הלחרונים ז"ל ולאפוקי מכל שפק ניחא טפי לפ מכן י"ב לזכותו על ידי לחרים שס לפ כדקנוסו עיין כתשובות שניות למוהרי"ט ז"ל סימן כ"כ כענין זכיה לקטן נס כיש הנוסן מתנה לבנו קטן לפי ע"י לחרים עיין כתשו' מוהרש"ך ז"ל ס"כ סי' רי"ח:

נוסח שטר זיכוי מתנת קרקע מיש לבן קטן ע"י קנין סודר ושטר לרחים והקרקע היה כעיר לחרת והוא כשותפות וז"ל:

בפעה"מ כ"ח פ' וא"ל להיות שלני ופ' קנינו חלר פ' שכמקום פ' ומלריו שס שלו וכו' גנס החלר הנז' וכל שכתים וכו' כמ"כ קנינו לוסו מיד פ' ככתוב ומפורש כשטר שמקנה שבידינו שזמנו וכו' כלו' שהחלר הנז' וכל וכו' הוא כשותפות כיני וכין פ' הנז' חלק כחלק הן עתה רלוני שלזכו לתם כחלקי כחלר הנז' וכל הנז' דקינו מחלית החלר הנז' וע"ש כס"ד שיש כני פ' כמתנה גמורה וכבן קנו ממני קנ"ום כמל"כ מ"ך לוך מדעתי ורלוני וכו' לגי מתנה ומזכה על ידכם לכני חלקי כחלר והכתים הנז' וכל הנז' ככל מ"כ כל מין כח וזכות וחזקה ושלטנה דשרעת עד רוס דקיעת לגי מזכה לוסו על ידכם זיכוי גמור ככל קוקף ויפוי כח שבעולם לכני הנז' כמתנה גמורה שלו' וכו' ומתנתה הנז' כתכוב כשוקף וכו' ומעתה ומעכשיו חלקי כחי ורשותי וזכותי כחלקי כחלר וכו' עד כשוס לד ולופן שבעולם ולשם הוו עלי ע"ג וכתבו שטר זה ככל לש"ז ויפוי כח שבעולם לשחר ולקיים מתנה זו שלני נותן לכני הנז' ומזכה על ידכם ותקנתו ותנו השטר כיד כני הנז' ולחריות וח"ח וכו' כלחריות וח"ח וכו' דלף וכו' ודלף וכו' ככיטול וכו' וכפיסול וכו' לרעת הרשב"ל זלה"ה ולף יורע ולף יפסל וכו' עד ככל כ"ד סיסים וקנינו לנחנו ערים ס"מ מיד פ' הנז' קנ"ום כמל"כ וכל הנז' לתר לנו פ' הנז' כשעת הקנין מדעתו ורלונו הטוב והנמור והנה כ"כ זכינו כמתנה הנז' לפס כנו פ' הנז' זכוי נמור כתחז"ל ככל תוקף כלו' תמו' והתם לפו"ר כלי שום פקפוק כלל והוא זה פס וכו':

דע שלש"פ שהחלר הוא משותף ולין חלק כל לחד מכורר מ"מ מקויים מקרי כיון שהחלר נודע וכמ"ם הפוסקים ומרן ז"ל כש"ע ומיינו שהוכיח הרב פ"מ כח"כ סי' כ"ח וידוע שיש שנס כמתנה כעי' שתים:

נוסח גוביינא

אנחנו כ"ד הק"מ כתח לפנינו פ' חל' פ' ושלקה ודרשה ממנו להגבות לה שטר כתובתה ונדרשנו והוזקקנו לשלקה ולכקשתה והגבינוה כל שכי כתובתה משלש עשר"ק הן נדוניין והן המדורים וכו' והשבענוה שבועת השלמנה כתחז"ל שלא נגכה ושלא גזלה ושלא תכיולה והבריחה מנכסי כעלה כלום

ומלא התפיסה הכעל נרדי כחיו וקרעו שטר כתובתה קרע כ"ר ולרתיק הלמת ס"ם וכו'. כן כתוב בכ"י ס"ה דקכ"ב סוף סי' ל"ו ובכלבוש סי' זה הכיא נוסחא לחרינא וכתב טוב מאד:

שבועת המלמנה נריך ספר לחרת דלאו דוקא ס"ת מור"ם כח"מ סי' כ"ז סט"ו ומ"ע ס"ק ט"ל ומ' ובכנ"ג הנ"ל גוף מ"ז כתב שהעיר מוהרש"ם ז"ל בשם רבו שהיה נוהג להשביעה בנק"ח חון מס"ת ונריכה להתחולה ליתבע כפני היתומים ס"ל כח"מ סי' פ"ו ס"ק מ"ז ועיין כמוהרש"ם ח"כ סי' כ"ז:

גביית כתובה נריך כ"ר על שלשה לנ"ג דקיימא לן דיחיד מומחה דן יחידי מ"מ בגביית כתובה מיתומים כעינן שלשה מכי"ט ח"ל סי' רמ"ח:

שלישה דיינים שהיו קרובים לין דינם דין ונריך להתבע כ"ם. הרשב"ם כ"י סי' ו' ופסקו מור"ם ס"ה הע סוף סי' ס"ו:

אפוטרופא כין מינהו כ"ר וכין מינהו אבי יתומים עושים כ"ר שימוש ונותנן לאחר כיר לפוטרופא ול' כיר קרוב של יתומים. נלמן שמועל סי' קי"ז:

המזכה ע"י אחר פי' כם"ע סי' רמ"ג וכתבו' פמ"ש ח"כ סי' ט' וח"ל סי' מ"ז דלוכן שים לו פקדון כיד שמעון ורובן לזכותו לקטן על ידי הנפקד עלמו יכול לזכותו ולין נריך למוסרו כידו כעת הזכוי פ"מ ח"כ סי' ל"ד:

שטר פיטורין על נכסי מלוג שם נריך לכתוב נם שם כעלה או לא עיין פמ"ש ח"כ סי' מ"ו:

כשאין כהרשם חלק ומוקמין לחרי הרש הקיום ז"ל כמותב קלקל כחרל הויגל נחגל כ"ר דתתימין לתתל כר נפק שטר הרשם דינל קרמנל לכתוב מעבר לרש ומרחתברי לפל דחתי' ודייקו דסהדוי דחתימין מעבר לרש דלוכון לינון לשרטוהו וקיימנוהו כדחזי וכש' כנ"ל ס"ה ח"מ סי' קכ"ב דקכ"ט וע"ש הרכה דינים כשטר הרשם ועיין כח"מ כנ"ה סי' קפ"ר ס' קכ"ב וע"ש דינים המיוכים להרשם ונוסחאות על פי הדין ועיין כ"י סי' זה שם נורך לכתוב כהרשם ומה שוה הפוסל כהרשם שם לא נכתב:

אין דיך לכתוב כהרשם שלא ישמע. כרם שלמה סי' ק"ב דף קל"ם ע"ב לכל כללא לניסנא וכיטול מודעות ולל כלשמכתא לין נריך לכתוב וכן נוהנין ס"ך סימן קכ"ב כח"מ ס"ק ל"ה. (ומר מכותב נרשם לע"ר דהנכון שוה לכתוב הנוסח הכתוב בספר כנ"ה ר' קפ"ג ושם כתוב ע"ב לשון דווקני ודוק ועיין כש' קומת יפרים סי' ק"ף על לשון ע'.)

בעל הבא לידון עם אחד מנכסי אשתו דנריך הרשם ע"ע ס"ה סי' פ"ג ועיין כמור"ם סי' מ' על מה נריך הרשם עיו"ש וכח"מ סימן קכ"ב ס"ח הבעל שבא לידון עם מ' שמחזיק בב"מ של אשתו שנריך הרשם ע"ם וכש"ך:

נוסח הרשם בשמעון שלשה לנבות חובה

בפעח"מ הנמעא מ' פ' של' פ' מדעתא ורלונה הנמור כלי שום זכר לונם כלל שלא כלם שלם ונפש שפלה ובדעת שלימה ומוסכמת הקנסה ר"ח קרקע לפ' הקנסה נמורים ושלימה כרם ובהלכה ונתנן מנסה והרשה לותו מנוי נמור והרשה שלימה שיקבל ויגבה כערב וכשמה מהר' פ' כך נסיס שלומר שהייב לה כשטר קיס שהוא מונח כיר פ' שיקח המורשה הנז' השטר מיד פ' ויגבה מהר' פ' הנז' כך נסיס והפירות לפי המפורש כשטר הנז' פערה וכשמה ועל הכל שמה המרשית ידו של המורשה הנז' וכו':

נוסח שטר עסקא

כתב השל"ה דף קי"ר ע"ב. כפעח"מ כח פ' ופ' ול"ל הוו עלינו ע"ב לוין קבלנו מפ' כך מה להתעסק כהם ולהרויח כ' זהובים ויהיה לחריות המלוה על ההרותה כך מה וע"ז קבלנו שכר עמלינו כשוה ולאחר ההרותה כך זה פעם ה' יהיה כחיוב זמן שיהיה הכל ביחד דהיינו מלה ועשרים זהובים על לחריותנו הלוויס וזמן הפרעון לזמן פ' ולין לנו הלוויס נלמנים לה על הקרן ולה על הרווח עד שנשבע כש"ה ערוה כין לשרי לשמכלה וכל מה שיחמיר כעל השטר ולה לה נשבע כנ"ל ולקיים כל הנז"ל נעלנו קנמ"וש וכו' ולה"כ וכתוב כל שופרא ולריך ליזהר ליתן לו שכר טרחו ועמלו וגם מתנה כתחילה על שט' ליתן לו דכר מועט שני ו הנה כענין זה העסקה אין כו שום פקפוק כלל עכ"ל הרב הנ"ל. ועיין כש' לקט הקמח כריש הלכות רכית שכיבת נוסח לחר. ובכתבוה גיטה ודיוס ח"ר כלל ו' סי' ר' כתב נוסח הגון מוסכם ע"ם לחר שפלפל הרכה כשטר עיניך תחזינה מעריס ועיין עוד שם סימן מ"ח נוסחאות מהרכנים ז"ל:

בענין העיסור נכסי שמפריש חלמנה כשנוכה כתובתן כ"ר לסיומים הנשחרים מכעלה סוגיין דמתה שמפרישין ליתומים קטנים ולה לנדולים כן מלחתי כתוב כפנקס של מהרי"ך שנהג כזמנו כן מלחתי נוהגים סופרי דווקני לזמיר יע"ה:

בפעח"מ כח פ' ולמר לנו הוו עלי עריס נמוריס וקנו ממני קנ"וס כמדל"כ וכתבו ס"ז כלל לשון ס"ו ויפוי כח שבעולם ולופן המוע' ומספיק לפו"ר וחתמו וקנו כיר שני כני פלוני ופ' ליך מעתה ומעכשיו מדעתי ורלוני הע"וס לני מתחייב כתיוב נ"וס כתחו"ל וכלל לשון ולופן המ' המפ' לפוע' לשטר ולקיים כל מה שלכאר והוה שמלכד המתנה שנתתי מפך מה כל ימי חיי לא לתן מנכסי שום מתנה לשום נכרי שבעולם לא נופף ולא פירי מהיום ולא נופף מהיום ופירי לשם"מ לא לקרוב ולא לרחוק לא כתורת הקדש ולא כתורת חולין ולא כשום לד ולופן שבעולם לא מתנה מרוכה ולא מועטת ולא כלולי ולא לוזק שטר או שטרות ממחנות שנתתי לשוזק נכרי שבעולם ככל לד ולופן שבעולם מעתה ומעכשיו הכני מכטל לותם כטול נמור לנמרי כל לותם שטרי מתנה שיהיו לשוזר העולם והרי הם כחרס הנשבר וכדבר שלין כו ממש וה"ה שטר זה כח"ה וכל שטרי חיובים דנתינו כיד הלז שריר וקיימי דלא וכו' ודלא וכו' כביטול וכו':

נוסח כתובה ופירושה עיין כתבו' הרשב"ץ ח"ג סי' ס"ל גם קס' נחלת שבעה:

נוסח כתובה דחזוכתא כספר יד אהרן ח"ב ח"ב הנ"ט לות מ"ו בסי' ס"ז מש הרשב"ץ ז"ל ח"ב סי' ר"ך וכן"ה ח"ה שם לות ס"ל בשם מוה"ר מוכן סי' ק"ט וכש' כנימין זאב סי' ס' ס"כ וכהרמ"ע מפלטו סי' מ"ל וכתקון סופרים סי' ו':

נוסח פיטורין ומחילות מועתק מכתיבת יד סופרי
חזמיר יע"ק:

בפעח"מ פ' ופ' הודו מדעתם ורצונם הטוב כלי
שום לונס כלל לית מכל מיני טענות
תביעות הספרטיות ודברי ריבות ותלונות ור"ל שהיה
כיניהם זע"ז מיום שנברת העולם ועד היום הזה כין
מענין מצח ומתן משותפות וכין מהולחות וכין מענייני
נגיכה וחכיר' וכין מכל הענינים הנמלחים תחת השמש
דשכיח ודלא שכיח על הכל הודו לית עמדו לחשכון
ודקדקו ככל חשבונותיהם והפרטיותיהם הרק היטב
מהכל כל הנז' התפיסו ונתפרעו זה מזה פרעון ופיוס
ג"וס ע"ס פ"ק וכפירוש הודו לית לה נשתר להם ולכ"ך
זע"ז על שום דבר מכל הכ"ל לא לה תלונה ולא תביעה לה
בכתב ולא בעל פה כשום לד ואופן שבעולם כי כבר
נתפייסו ונתפרעו זה מזה כנז"ל וכבן פייסו זה לזה ולא
כל כ"ך פיטור ג"וס מכל מין טענה ותביעה ע"כ מין
דבר שבעולם כנז"ל וכל מה שעבר ביניהם מיום שנברת
העולם ועד היום הזה וכמו כן פייסו זה לזה מכל מין
שבועה קלה וחמור' לו גלגולה ולפי' ק"ס והדרת הרשם
(ועיין כמהר"ם ריקלנטי ז"ל סימן שכ"ה ועויין שם)
וכפירוש הודו דכל מין טענה ותלונה דלות להו זע"ז
כין דידוע להו הסתה וכין דיקבלי להו כתר הסתה לפי'
עד כך מה ממש לפ"ה מלו ז"ל מחילה ג"וס תקוכה
ותלונה גלוית ומפורשת לכל מחילה שמים מחילת
כריות מחילת עלמין דלא למהדר כה ודלא להסגלה
מינה לעלם וכלי שום שיור ותנאי שבעולם ונתחייבו
להעמיד ולקיים כל אחד מהם כיד שבגנדו מחילה זו
העמדה ג"וס מסופה ומנוקה מכל ערעורים שבלום
מחמת שבגנדו ומכל כ"ך ונתחייב כל אחד מהם לקלה
מעל שבגנדו כל הערעורים הנז' שילוק גמור וכל
ההולחות המלטרך לכל אחד מהם כדי לסלקם ולפיולו
עד כך כ"וכ על נכסי המערער הדר ע"ס פ"ק ושעבדו
כל שלהו ושיקנו מקרקעי וגבן מטלטלי שלהו ושיקנו
בחזרות כל שטרי מחילות דנהיני ביסרלל. וגם הזמין
כל אחד ז"ל מהם עליהם ועל כ"ך להגמחל ולכל כ"ך
לכל מה שיאמר בענין מחילה זו כדי לקיימם בידו וכל
הנז"ל וכמו כן הזמינו בענין זה המולח' הנז' ע"הכ
נאמנות בפירוש ע"פ דיבורו הקל בשני עדים כשרים
ודלוויים ושודר הכל ככל תוקף לזכות הנמחל הנז' וכ"ך
ולפיולו על לד הזכות ושברת יחידית וכן נגמר הכל
בפעח"מ כדחזו ככל עז ותעלומות ומסודר ככ"ך חשוכי'
וכו' ולא יפסל וכו' והכל ככיטול וכו' ופיסו' וכו' לרעת
הרשב"ם זלה"ה וקנינו מידם קנ"וס כמד"כ מ"כ ונם
נשב' ס"ח כת"ך ע"ד הניב"ה וע"ד הנשב"ם וכ"ח ואחר
ע"ד שבגנדו לקיים כל הנז"ל וכפרטות נשבעו כנז' על
כיטול המודעות כנז' וכפירוש נשבעו על דעת רבים
מפורסום לקיים כל הנז"ל וחיה זה וכו':

ואם ירלה לכתוב עוד חיזוקי סופר כרין שלא
לפסול המודעת המחילה ולפי' מכר מודעת
עיין כלחם רב סי' קמ"ז ועיין כתשו' נחמן שמואל סי'
ק"ג נוסח קרוב לזה וחוא נכון וקיים:

ואע"פי שכתוב כתובה שחייב להחזיר הנדוניא
לם מכר הבעל קלת מהנדוניא לינו חיב
לפרוע שלא מה שנמלא בעין יחלוקו ומלטון התנאי
הכתוב כתובה' נדקדק כן שכך כתוב וגם מתה מזי יחיב
חלי הנדוניא ולטון השבה לא שייך שלא הנדוניא עלמה
שהכניסה לו רשלת"ה היה לה לכתוב בכתובה דקם
מתה חייב לפרוע החלי הנדוניא והנה משמע דקע"ג
דקיימ בעין חייב לפרוע וכיוצא בזה רלוחי להרב
מהרשד"ם בקיומן ק"ן שדקדק מלטון הכתובה לענין
שהיורשים שולטים בלנו אינו נוחנים והבעל לינו
רולה שלא לתת מטלטלין לחריס וכו' וכתב הרב הנז'
שהרין עם היורשים ודקדק כן כמו שבתבנו ס"ה סימן
קי"ח שגם תמות תחתיו כלא ולד של קיימ וכו' מלחתי
כתוב להרשב"ע ז"ל מה שנוהגים לכתוב ושם ס"ו תפטר
הכלה בחיי בעלה כלי שיפקד לו ממנה זרע ס"ק היכא
לפקר פטירת' ל' יום הגסת כ"י לוח ס"ג הכיא מחלוקת
גדולי הדור בענין זה · י"ל שגפילו היה הזרע כן שגה
שם לא היה לפקר מיתת לחמה ל' יום הולקים הבעל עם
יורשי הלשה וי"ל כל היכא הזרע ל"י לפי' שעה לחת
היה לחר מיתת לחמו הבעל יורש לוחו ועיין בהכב"ה
הגסת הטור לוח כ' ומנהגינו ל' יום לחר פטירת' ועי'
בספר משפטים ישרים סימן ז' למהר"ל לחמיגו וסי' ק'
למוהר"ם גלוז ז"ל וכספר בני חיי סי' קס"ו היכא דמת
כיום ל' עלמו עכ"ל:

נשאלתי לגם זקוקה ליכם שעומדת לחלוץ מה
משפט גביית כתובתה הלם גובה
קופסת ומתנה כשלם חלמנות וכן ספסת מנדוניים
גם לכי הלשה נתנה לבעל' כדי לכונסה סך מה כקורת
מתנה גמו' לל כקורת נכסי ס"כ ולל כקורת כ"מ כי לם
מתנה מוחלטת הלם הלמנה הנז' תגבה גם המתנה
הזלת גם עד כמה זמן היל נזונת מנכסי בעלה:

ואעג ולומר סוגיין דמתנ' ומקורת כידינו שכל
חלוקה לינה גובה לל קופסת ולל מתנה כלל
ולל פתח ומתנה הנז' הרבר פשוט שיון להלמנה הנז'
שום זכות גבייה כלל וע"ע המזונות משפט חרון קוף
שיון לה מזונות מנכסי בעלה כי לם ג' חדשים מיום
פטירת בעלה וכל הזן מעלמו הניח מעותיו ע"ק הכבי
הלל כה דברי בזלת הקורה כסוגיין דמתנ' נשום הקופה

פה חזמיר יע"ל הלעיר **יצחק הכהן**

שטר הרשאת קדושין

לפעח"מ הלירוס פב"פ הודה הודלה נמור' ס"וק
כמודם ככר"ח לית מקנה מעכשיו ד'
לחות קרקע מלחוזקה כתחז"ל לפב"פ ונגבן ממנה
לוקה מעכשיו שליח ומורשה גמור ושלח כתחז"ל כדי
לקדם לו כעדו וכשמו למסרכתו מ' פב"פ לשר כעיר
פ' קדושין גמורים כרת משה ויסרלל מלוקה שעה
שתקבל פלוניה הקי' מיד פ' הסליח כעד המסודך פ'
הרי היל מקודשת מלוקה שעה והלאה לפ' המשלח
כדת משה ויסר'. ומ"ש מינה המשולח הנז' יד הסליח
המורשה הנז' כידו וכחו ככחו ופיו כפיו וקדושין שקדם
הסליח הנז' למשודכת הנז' כלילו קדשה משודכתה פ'
הנז' וקבלת הקדושין מיד הסליח הנז' לגם משודכתו
פ' הנז' כלילו קבלה מיד המשודך הנז'. גם לגב ד'
לחות קרקע הנז' הרשה המשודך הנז' לגלוחו לקבל
כעדו כל מה שתכניס לו הכלה הנז' ונתחייב מעכשיו
לכתוב ולתקום להכלה הנז' כשטר הכתובה ככל לשר
ווחת עליו מיד שלוחו הנזכר לעיל שכי כתובתה ולל
יקרב נגדו כי גם על זה מינה יד המורשה כידו וכו'
וכל סערך שיערכנה המורשה הנז' כן יקום דבר לכתוב
ולתקום כשטר כתובתה כנז' ומלוקה שעה שיקבל
המורשה הנז' מה שהכניסה לו הכלה הנז' קבל עליו כל

שחרות וספסר ונזק שיורש וכל עליו להדר והרשות נקונה מיד המשורך הנז' למורשם הנז' לעלות לו כל מה שמכנסת לו הכלה הנז' כין ע"י ישראל וכין על ידי נוי וע"י מי שירצה וכחופן שירצה והכל על הנז' להדר כו וכן שכל מה שיעשה המורשם הנז' יהיה הכל ס"וק כאלו נעשה ע"י המרשם הנז' ממש מכלי שיוכל לומר לו לתקוני שדרתיך וכו' וכך למר המרשם הנז' הלי מורשם דידי ליזול ולידון ויסב לגרמים וינפק לחולקים וכל מלי דמתענו עליה מן דינא לו מן פסרה עלי דידי ליהדר וכל מסורר ככר"ם וככל לשון ואו' חמו' והמשפי' לפו"ר לקייס כל הנ"ל ולא וכו' ודלא וכו' כביטול וכו' וכפיסול וכו' לדעת הרשב"ץ זלה"ה ורלה המשורך הנז' שלא יפעל וכו' וככן קנינו וכו' וגם נם"ח וכח"כ ע"ר סמכ"ה וע"ר הכב"ה ועל דעת הכלה הנזכרת לקייס כל הנ"ל ושלא לבטל שליחות זו והרשאה זו לעולם וכל נעשה וכו':

נוסח שטר מודעא בכל תוקף

בפעח"מ כח פ' וכו' ואמר לנו לקיות וכו' כחופן שכל מה שאמרתי לפניכם נורם לי להתפסר עם פ' (או למכור) (או להשתתף) ולקח לו שטר פסרה (או מחילה) וכשך כי כן אמי מוסר כפניכם עדים מודעת גמורה על כל מין פסרה וקודמת שכלה וקיומים לו מחילות שלכתוב להר' פ' הנז' (ושוקפות וחכרה) כין שלשיה לותה פסרה כיני לכינו כין על ידי כרורים שנמנו מרעתנו ע"י חרם וחכוע' וכל מין חו"ח כדי לקייס גזרתם כי על הכל אני חנוס ומוכרח לעשות מחילות (ושוקפות וחכרה) שלכתוב כין שיהיו כיני לכינו כין על ידי כרורים כאמור לפיות כעולם אני מכטל לותה חזוקים וקומרו' שלפסר לחיות כעולם אני מכטל לותה כיטול גמור וסרי הס כחרם הנשכר וכרכר וכו' וכל עת וזמן שיהיה יכולה כידי לתכע זכותי מפלוני הנזכר ולוניה לא שלי מתחת ידו ע"פ דין והחמת גם אני חם"ח ע"ר המכ"ם וע"ר הנכ"ה שלא לבטל מודעא זו רק כפה ולא כלב ולא כחולי לבטלנה כלבי להיות עוכר על שכועתי זאת כחופן שלא יהיה למודעא זאת שום ביטול בשום לד שבעולם עד שלוניהנה ולקרענה קרע כ"ר כפני כ"ד פ' ולא כאו' לחר כל הדברים הללו דבר פ' הנ"ל כפנינו עח"מ ולחנחנו עח"מ ודעתנו כבורר היות כל דבריו נמו"ן והכרנו כלונסו יפה יפה ככל לשר דבר לשע"כ נדרשנו לבקשתו ובתבנו ות"ם ומסרנו כידו לדלות כעת לצורך כי עתידין כעלי זרוע ליפול וע"ר לאו"ן ח"ם וכו':

מ"ש ענין הכרורים שום לשפוקי דכרי מוסרים"ט ז"ל כח"ה סל"ח ועיין לו כח"חמ סי' כ"ן וכש' כני חיי סי' ר"ם מה שהעתיק מהסכני"כ ז"ל מתשובת הרשב"ץ ז"ל שהוכיח כי"ר ועי' ככנ"ג י"ר סי' רל"כ:

מ"ש נשבע שלא לבטלה נמצא כמוסרים"ט ח"חמ סי' מ"נ ע"ם וכש' לחס רכ סי' ל':

מ"ש לא שמבטל ילשור הנלח העדים ים כיולא כזה כמוסרלנ"ח כענין שבוע' שלא נדר הנלה ממי שיכיר לו שלין לו התרה:

מ"ש שותפות עיין כמוסרדב"ז ז"ל סימן ד"ן ופ"מ ח"ח סימן כ"ו וכח"כ סימן ע"ו וסימן קכ"ח וכמוסרים"ט ח"ח סי' ל"ח וכספר כרם שלמה · ונמשך לזה לענין שמניע לו הנלה עיין כמוסריב"ל ח"נ סימן כ"ח וכשוף התשובות וכפ"מ שם ומוסרשר"ם חח"ה סי' ס"נ ר' תקנות כתבו הרלשונים לענין ביטול מודעא ג' ביטול מודע' וכו' כ' שיעיד על עלמו שלא מסר מודע' ג' פיסול עדים ד' שלא דבר דבר הגורם ו"ח השבועה ויש לומרים שיעיד שנשלח שליחם לכן נכתב כנ"ל ועיין מוסרים"ט ח"חמ סי' מ"ר:

בנוסח שכתובות שם היה גרושה מן הירושין יכתוב למר לה לשגרושה מן הירושין כתולשה וכו':

צריך לכתוב מן הדין מדוייס כעין ועיין כפמ"ה ח"ח סי' ל"ח הטעם:

אם היה שכויס לו שפחה משוחררת או גיורת שכל שלו שלכות לכהן ונשלח ליזה מהן עם ישראל

יכתוב

וכתוב בפי' שפתה וכו' גרוסה לריך לכתוב מקרכתה
שלמנה ג"ל תרמלתה חלופה ג"ל חלופתה ואם נכעלה
לגוי לפילו כלונם תרי קיל שקור' לכהן מעוס זנגם כמ"ש
בס"ע ס"ס סימן חו"ט ואם כן לריך לומר לגוסה דף
מגויס (ואם הר"פ) הכל כפי מה שהיל השמה :

ואם הוא לפוקיקי ג"ל כן ודל כדונית דהנעלת ליה
להחזן על ידי לפי' פ' מנכסי לכי הכלה ב"ע
ואם הכניסו לו כתיס ג"ל סכתיס ושוויס · מוקדש"ס
סיף סי' רכ"ו כח"מ ותורת חסד סימן פ' ואם לא נכתב
הכיל כתוך הכתובה אין לה ולירשים כי אם מעות :

כשגבתה אם הכלה כתובתה וכתוב כתובה
ודל נדונית דהנעלת ליה כלקח דף
מכיל לאמה :

כשנתחייב החזן הנז' לזון להיתום על חשבון
אחר הכניסה וכתוב כשטר הכתובה
כחיוב התנאים שנתחייב החזן הנז' לזון ולפרנס ולכלכל
להיתום פ' בן חשתו פ' עד זמן פ' נמנים ומתקיימים
מהיום מפתו ילכל ומכוסו ישתה עד תום הזמן הנזכר
וחיוב זה מהני דלפי' מת החזן חייבים יורשיו לזון
אותם מנכסי המורים ונדולה מזו כתב המכי"ט ז"ל
ח"מ סימן קס"ח בהיותו הרב החביב ז"ל בטח"ם סימן
קי"ד דאם נתחייב להשיא בת אחתו לא"ע שמת חייבים
יורשים להשיאה :

גרך וכתוב כד' כן כתב מוהרי"ל ז"ל ועיין בפירוש
הכתובה להרשב"ץ ז"ל ויגיד עליו רעו דכתיב
ויקח לו חרם להקבדר :

בהיות שה"ר פב"פ נפטר לב"ע וחלי"ם והניח
ברכה אחריו כן וכו' מחשתו פ' והנז' פ'
הנז' חלמנתו חובשת לגבות שכי כתובתה אשר לה על
בעלה הנז' כב"ר ושטר כתובתה מחזיק סך חמש מאות
וחשבה ושבעים גרוש ושלושה רביעי חריות כפי תיקוני
והסכמו ע"ק זשת לייזמיר יע"ה וכן מניחי אפוטרופו'
לפקח ולהשניח בשר היקומים הנז' כנוכיחה הנז' וכן
שלחתי לכיח החשם הנז' שליח ק' ואפוטרופוס וקולים
לפניהם כל אשר לתם ככיח מחוט ועד שרוך נעל ומה
הכל וככלל זכות חזקה אשר להמנות הנז' פה העיר
במקום פ' ועלה אומת הכל לסך פ' נמלא שטרין נשאר
לה לגבות לתשלום שכי כתובתה סך מה ואחרי שהודיעו
לה חומר שבועת החלמנה דתקינו רז"ל היקה מוכנת
ומזומנת להשבע ולהפטרה ירחי שבועה נתפטרה
החלמנה עם האפוטרופו' על זה היזו' והוא שהחלמנה
הנז' הפריחה לבניה בשר השטר נכסי שמחויבת להפרים
מכל מה שנכתה וכשר מה שמחל לה האפוטרופו' הנז'
שבועת החלמנה וכל מין גלגול שבועה לחרת זכתה
לסם על ידי האפוטרופוס החזקה ונם חפלים לחרים
כאשר נכאר על פי התנאים מפורשים שחפלי הנדוניא
אשר הפריחה ילהו בידם עד עת כניסתה לחופה ונם
שלם ק"ו ומות לילה מהן תסוב הכל לגיזם מהם שיאחר
כחיים ולם ק"ו ומות נם הכ' תחזור הכל לליה ובכלל
הטשר הנז' ויקרה לבניה הנז' כל הסך הנז' הנשאר לה
לגבות מכני כתובתה מחילה נמורה עשויה כהוגן
וכתבו"ל ונם האפוטרופו' הנז' בודם כפני חיל לחועלת
היתומים נקשר עם החלמנ' הנז' הטשר הנז' ומחל לה
שבועת הסל' וכל מין גלגול שבוע' נמורה עשויה כהוגן
וכתבו"ל כאו' שמעכשיו החשם מרת פ' רשאה ושלטת
לעשות כל הנוחר לה מכל הנז' שנתתה לעשות כחפלה
ורלונה וכלים העושה כשלו ושוה נכרת שבעולם לה

יהיה רשאי למחות בידה ולה כיד כ"כ על כתב"ל בשוה
זמן ולרחיה ק"ס

יצחק הכהן

מהודעין חנחנו עם"מ כדבר החדש חוץ נפלו
להחשה מ' פ' סך שם מחות תריות יפיה
ושוכיס כירושה מהיקום וכו' ואם"כ מת היקום הנזכר
והניעו לה להחשה הנז' מירושת היקום הנז' וכו' וקבל
חותה בעל החשה הנזכר הוא פ' ועלו וכאו לירו מפ'
עשפ"ק כתורת כ"מ כדת של תורה והכל נעשו בכל
חומר וחוזק ככל ח"ת וחופן הנז' כשטר הכתוב' דלעיל
וחנחנו עם"מ קניט מיד הכעל הנז' ק"נמו וכו' ככל
הנזכר וכתב כשטר הכתובה ולמען תהיה וכו' · כן
כלה החשה מ' פ' חשת פ' וכעלה עמה הוא פ' וה"ל
לין מדעתה ורלונה הטובה והנמו' נותנת לכעלה הנז'
רשות נמורה ככל לו' המו' והמתם' לפי"ד ליתת לחרת
עליה ככל מקום חשר ירלה יבן שהוא חשוב כניט והיה
נם כן זקנה ומעתה ומעכשיו מוחלת לו השבו' הכתוב'
כשטר כתובה כנודע מחיל' נמו' ככל וכו' ונם כ"ד ו"ל
הסכימו להיעתה ונתנו לו רשות נמורה ככל הנז' והוחלה
שבועתו ע"י התרת חרם כפנים כלו' שהיות הנז' הרי
הוא רשאי נמור ליתת חשה לחרת על חשתו הנז' ככל
חשר יחפון ולרלוה וכו' :

כן קבעה לגבות כתובת' פ' בת פ' לחלמנת פ' ושטר
כתובתה לה נמלחת ולוחה כל עזבון כעלה היה
תחת ידה ורשותה וככן אנו כ"ד הח"מ ואנשים לחנו
כתיבים כשומת כין מהמדורי' בין הנדוניא ותוספותיהם
ומתנת עלה לסך הכל מה וככן הוליא כפנינו כל הנמלא
לחה ככיח מחוט ועד שרוך נעל ועלה הכל עם חומר
השטר לסך כך מכסף וזהב ומלבושים ומלעות וכרים
וכסותות ומטלטלין נמלא כשחר לה לגבות לתשלום שכי
כתובתה סך מה כפי תקנת והסכמת עירנו יע"ה ואחר
קנת ימים שלחתי שליח כ"ד להסכיע' שבועת החלמנה
ואחרי שהסכיעום לוך לה נבתה כתובת' לה כחיי כעלה
הנז' ולה לחרי מותו ונם שלה וכו' הנבתי לה הסך הנז'
מכל מה שכידה וכבן נתוודע לליה הרשות מעכשיו
ממני הח"מ לעשות ככל מה שנבתה כטוב כעיניה הן
למוכרס והן ליתנס כמתנה לכל מי שתרלה ולין מי
שימחה כידה כלל ולשטר שכי כתובת' תבטה מכל מקום
שיש זכות לכעלה הנז' ולרחיה וכו' · ועיין כס' יד לחרן
ק"ה ס"כ סימן ל"ו כהנהות כ"י חות ז"ן נוסח שבועת
החלמנה ע"ש :

בפעה"מ הר' פ' וי"ו הנז' כשטר הכתוב' דלעיל
כורה כודחת נם"ון לוך חשתו מ' פ'
הנז' כמלחת כתולה ולים לה ידעה ונם מדעתו ורלונו
הטוב הוסיף לה עוד מחה זוזי כדי שתהה כתובתה
מחיות ככל הכתולות ונם הוסיף לה תוספת על עיקר
כתובתה סך תריות · והכל כתו"ח ככל לו' החו"ח הנז'
כשטר דלעיל וקנינו חנחנו עדיום ח"מ מיד פ' הנזכר
קנין נמור ושלם כמרל"כ כנזכר כשטר דלעיל על כל
הנז' · והוה זה וכו' :

יבול לכתוב זה כפי' כודה פ' שמרת פ' הנזכרת
נמלחת כתולה והוסיף לה עוד מנה על
כתובתה ככל הכתולות ונם הוסיף לה תוספת על עיקר
כתובתה סך מה כנדלה כתורת כשטר שנכתב לחורי
הכתובה זשמנו פ' ועדיו הס פ"ת ולרחיה וכו' · עיין
כס' נחלת שבעה סי' ט"ו ט"ז ומוהר"ם מינץ סי' ק"ט

הוכח בכנ"ג ק"ס סי' ס"ו כמג"מ סט לוח כ"ו כ"ז ולוח י"ג וכספר נלות ועקב כתשובה סימן נ' הוכח בספר יד לחרן ק"ס ק"כ כפי' ס"ו מנהות העור לוח ת"י נוסח תוספת כתובה :

כתובה שטעה הסופר כסך הכל מפורש כב"י סי' ע"כ רלנו הולכים לחר הפרט :

בשבטי ישראל סורעתי נלמנה על דבר חמ"ון כתוב לוך כף לפני קר' פ' ללמוד ממני מלאכת הסחיטה ותדבק נפשו כדיוקה של סחיטה ושמע לפני כמה ימים ולמדתי לותו הסחנת הסכין וכריקתו לכיסרה ולטופרה ולחלת רוקחת ומרנשת פנימתו מתוט הסעה' ועד חירוף דיומא הן היום תהיה כקרבנו ומלאתי לותו כקי לומן ומומחה כין כדיני דשיכי לסחיטה וכין כסחנת הסכין וכין כהרנשת פנימותיו דקה מן הדקה ושמע לפני כמה פעמים ורלוני שלא נתעלף ע"כ נמרתי כדעתי ולמרתי רלוני זה שיסמוך כל היום ישראל עליו ונתתי לו רשות שלמה לסחוט ולמכול ולהפיכול לכל כ"י ולכל שלו ולדי ילכלו עגוים וישבעו מאשר יסחט לסם ומצא לסם ככל מקום אשר ילרוך כף הגלו ולוכם לף ימחה כידים שטע"כ כתלי שלו כמכתב לחזקיהו וח"ס וכו' :

מי שאכר שטר המקנה של קרקע פ' ויש לו עדים מעידין שקנאו כותכין לו שטר אחר להעמיד הקרקע כידו דוקא לכל ג"ל כו שטר זה לא יגבה לא מנכסין משועבדין ולא מכני מורין ולא כתכנותו אלא כדי להעמיד שרה זו כיד הלוקח ואנן אין לכותב כה"ז לחריות כלל וי"ל שיכתבו דוקא מזמן ק' ולא מזמן שני דחיכא למיחש שמא אחר שקנאו מחחילה חזר ומכרו עלמו ועכשיו כשטר זה מזמן השני מולינו מידו שלא כדין כח"מ ר"ס רל"ט ודוקא שטר מכירה כותכין לכל שטר הלוחה אין כותכין וע' כס' מ"ה ומיהו אם היה השטר כיד אחר ונאבד ממנו כותכין לו שטר אחר אפי' כשטרי הלוחה ואם היו השטרות כעיר שכבשוה כרכוס וכיונא שהרבה יהוצ השטר אחר ואפילו הלווה עומד ומוחה עיין כספר כנסת הגדולה שם ועיין כב"י ח"מ סימן ר"ח כהג"מ סוף ס"ו :

שטר שכתוב כלשון עדים כפעמ"מ או מעידים אנו שכן נתחייבו לפ"ום ותתמו כעלי הדבר פסול מוהר"י אילרלנן כשתביו סימן ע"ג ומ"מ כתב שרחוי לעשות פשרה · כב"ג ח"ק סי' מ"כ הג"ה סט לוח י"ק · ורר' מוהרם"ך ח"ג סי' ע"ק כתב כפשיטו' כרין כתובה שחתום בה הבעל לברו הלמנה נפרעת · ועיין להרב מ"ל ז"ל כהלכות מלוה ולוה פ' י"ק חלק על דיבו של מוהרם"ך ועיין כה' ח"ה :

שטר שהרחיקו העדים את חתימתן כ' שיטין פסול ואפי' סיעתו כרו ואפי' אין ניכר שם שום מתק לפי' ר"ת וה"י ז"ל ופליגי רכוותה לו פסול לפלוגי כלומר הלם לא היו ר"מ ומוהרר"ב כתבו' סימן ע"ה כתב העדים שהרחיקו תחימתן רוחב שני שיטין יכולים העדים לחזור ולהניח דקריכן היה לא עשו שעדים שלימות :

נוסח כתובת חרם שחמרו רז"ל עיין כם' למת נרך דף ס"ח ודף ע"ז ושם כתוב נוסח הנט נמי ועיין להרב כם' נט מקומר סימן י"ז ד' ל"ז שכיח נוסח מהרב מוהר"י פרלב ז"ל שחיקן נוסח ושכיחו נו"ר חלק ח"ה כלל ל' סי' י"ג וכם' נחלת שבעה דל"ז ע"ם כתורך וכספר יד לחרן הנדפס מחדש :

נוסח שטר שידוכין כספר יד לחרן ק"טע כסימן כ"ו כהג"ה סט ושם נוסח כתובין של שידוכין :

בפעה"מ כתה פ' לפתח פ' ולמ' לנו הוו עלי ע"ג מכל מה שלחני מודיע כפניכם מרלוני שטוב כלי שוס זכר לוגם וכפיוה כלל ועיקר לין קוף לחתך ויפיב שקבלתי מיד כעלי הנז' כל שכי כתובתי הן המדוים הן הנדוניא הן התוספת הן המתנה לף הכל קבלתים מעלם מידו עפ"י והולפתי לוחי כתפני ורלוני ורלון ורשות כעלי ולא נשאר לי עליו ולא על ב"ך לפיולו פ"ק ממם מכס כלופן שלא נשאר לי ולא ליורשי לף כחיי ולא לחרי מותי מעוה פרוטה ומעלה מהסכיס הכתובים כשטר כתובתי לף כיד כעלי ולא כיד כ"ך ויורשיו לחריו לף כחייו ולא לחרי פטירתו כי אחר שעמדתי לחם' סרק היטב כמה היה חייב לי הן מענין המדוים והן מהכרונית והן מדמי התוספת והמתנה לף הכל קבלתי מעלם הנז' ולא נשאר לי ולא לב"ך שום זכות כשטר כתובתי לף מהמדוים והכרונית והתוספת והמתנה כלל ועיקר וכל הזכות שנשאר לי כשטר כתובתי הוא המתנן זוזי כתקנת חז"ל לאר כתב לי כעלי הנז' כשטר הכתובה כעת הנשואין ינן אסור לאדם לשהות עם אשתו אפי' ג"ח כלא כתובה גם נשאר לי זכות כשטר כתובתי על כל שאר התיוכים והשעבודים שנתחייב לי כעלי כשטר הכתובה הכתובים שם ותוכ המתנן זוזי כמקומן הן עומדים כחם וככחם עתה ומכאן והלאה ב"כ וכך לשרה לנו פ' הנז' לף שכתובה לף ניתנה מחויב לגבות עכ"ז הלף כעלי הנז' מרלונו הטוב ופיב לי דמי המדוים והכרונית והתוספ' והמתנה כנז' ויען כי שטר כתובתי לף נמלא כידי כעת כדי לכתוב עליו פרעון כתובתי שנתפר' מכעלי הנז' · לכן הוו לתם ע"ג וכתבו ותתמו שטר שוכר זה ותנו לותו כיד כעלי להיות לרלוה וזכות כידו וכיד כ"ך הן כחייו והן לחרי פטירתו שכל מקום שימלא שטר כתובתי קרי בה כתרם וכו' לענין מה שהיה חייב לי כעלי הנז' מהמדוים וכו' כי ככר קבלתים הנז' כאו' שהכה שנשאר לי כשטר כתובתי בה בענין המתנן זוזי ונם כל כשאר החיובים והשעבודים שכתובים כשטר כתובתי כמשפט הכתוב · וכפעה"מ כל כעלה פ' שנזכר ומודה לין לחין לו ולב"ך לף כחייו ולא לחרי פטירתו שום טענה ותביעה ודין ודברים וכפף ושום בפף כיד שלמה הנז' ולא כיד ב"ך לף כחייו ולא לחרי מותה על כל מה שעבר ויהיה עד היום הזה לף על מה שנתנה היא והן מנכסי כעלה והן מנכסים ומן מנכסי מלוג לאחר או לאחרים קרוב או רחוק היה ואפי כי מרלונו הטוב נתרלה מעכשיו שכל מה שנתנה והולילה הנז' לף יוכל הוא ולא ב"ך לף כחייו ולא לאחרי פטירתו לתבוע ב"ק ממם לף ממנה ולא מב"ך ולא מעוה יורשים לף על דבר נכסי מלוג שום ושים לה ולא על אחר נכסים ולא ע"ח נכסי כעלה הנז' שלילו שום לה או שנתנה הנז' ע"פ כך תהיות ממם הכל הס שלה ושל ב"ך ורשות היא וב"ך לעשות כהס כרלה העושה כשלו כי נתונים כתונים המה לה ולב"ך כמתנה נמור' עשוית ככל חוזק ותוקף כלשון היותר מועיל ומסייע לפ"ר ליפוי כח וזכות שלמה הנז' וב"ך בגלוח ומפורסמת לכל כדת וכהלכה ורלה פ' הנז' ופטר מעכשיו לשתו הנז' ולכל ב"ך הן כחייו והן לאחרי פטירתו מכל קפיעה וטענה וממונה ומדרדת המחוה ומשבועה ונלגול וחר"ם על כל העכי

ער סיוס הזה ממש והלה כעלה הנז' דכל טעות' ושלוקח
דחיוב ליום ולכ"ך על מה שלקחה משקו הנז' ועל מה
שהוציאה ועל מה שנתנה כין ריוויע ליה הסתם ויוכל
לכררו כיורר גמור שים כידה וכיד לחריס ע"ס כך גרו'
ממש הן מנכסיו והן מנכסי מלוג לית לה כלל מעכשיו
מחלם למשקו הנז' ולכ"ך מחילה גמ"וק תקוכה וחלוטה
ומפורסמת מחילת שמים ומחילת כריות מחילת עלמין
דלא למיהדר כה ודלא להשנאה מינה לעלמין מחילה
כלי סוס סיור ותנאי שכעול כלל וסלק מעכשיו כל זכות
שים לו כלל מה שים לה וכל מה שנתנה שלוק גמור
הן מקנוף והן מפרוקיהן והן מפרי פרוקיהן עד עולם
זולת מה שהיא נוטלת לקוך פיה כי מסתר
שלק עצמו וכ"ך שלוק גמור וגלם לגמרי כתקוני חז"ל
ונקחייכו משקה ובעלה הנז' כפניהו להעמיד ולקייס
כל ג' וג' מסס כיד שכנגדו וכיד כ"ך כל מה שהודם
כל ג' מסס הנז' העמדה גמורה ולסלק כל מי שיערער
נגד שלחר ע"כ הנז' מחמת שלחר שכנגדו ומחמת כ"ך
וכל הוגלה שיצטרך לחוציא מסס או כ"ך לסלק המערער
והטוען נגדו ויצטרך להוציא מפי עד סך כך ממש כדי
להעמיד כל הנז' כידו וכיד כ"ך הכל על המערער
והטוען שכנגדו היר לפורעם מלוו תקף ומיד ושעכר
כל ג' מסס נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי וג"מ וסכל
היה כביטול וכו' וכפטור וכו' והכל נעשה ונגמר ככל
ח"וקו ויפוי כח שבעולם היוקר ומועיל לפו"ר
לקיום כל הקורלות והקיומים שנתחייב כל ג' מסס לנז'
כח"ום כל הפטרות הפרירים והקימים העשויס כישראל
כשרוכה דלא וכו' ורלא וכו' כביטול וכו' וכפיסול וכו'
לדעת הרשב"ץ זלה"ס ולא יורע ולא יפסל וכו' ומסורד
כבר"ם וכו' וקנינו מיד שלחה ובעלה הנז' קנ"ום מ"ך
כמ"ל"כ וגם נם"ח ע"ר המב"ם וע"ר הגב"ח לקיים
ולחזר כל הנז"ל וסיס זה :

בהיות שהרב פלוני היה שוקף עם פלוני פתח
הפילגרוים עד היום הזה ולעת הלוס
עלה על לבו לחזין כבור כח"י וסניף כמקומו לפלוני
כפתח הנז' על מנת וקנקי שיתחייב הר' פ' חיוב גמור
כלל לופן המו' והמ"ס לפ"ר למסור לו או כיד מורשה
שלו י"כ למלה מכל מה שירויח כפתח הנ"ל כל הימים
שחר יהיה כחיים הוא ושתה ושפי' שיחיו עור כך שנים
לחריס ממש ואולם שם יהיה נפטר הוא יהן לשתה או
להמורשה שלה שחה למלה מידי שנה כשנה מכל מה
שירויח כל ימי חייה ולפילו שתחיה כך שנים לחריס
ממש וכמות שניהם אין שום חיוב עוד עליו ושפי' פ"ק
ואין לכ"ך לתכוע ממנו מכל מה שמרויח לחר פטירת'
שפי' פ"ק · וכפעם"מ כ"פ הנכנס הנז' ואמר לנו הוו
עלי ע"נ וקנו ממני קנ"ום כמ"ל"כ וכתכו ס"ו כלל לשון
ואו' המו' והמס' לפ"ר ותקמו ותנו כיד פ' לוך מורה
לכי כפניכם הוילה גמ"וק כמורה כבר"ם כלי שום זכר
לוגס וכפייה כלל לוך מעתה ומעכשיו כנני מתחייב
כחיוב נמ"ום וכלל לשון ואו' המו' והמס' לפ"ר לשלוח
לפ' הנז' או למסור כיד מורשה הנז' מדי שנה כשנה י"כ
לק' מכל מה שירויח לוך כתנאי גמור שכשתסור לני
הסך של הי"כ למלה הנז' כנז' כיד מורשה או מורשים
שלהם שלא יהיה חיוב למנותה כיד המקבל ושלא
להודיעם כמה הוא הלא למתרים בפרור לרור כחותמי
ולין רשות כיד המורשה או המורשי' שלהם לתכוע ממני
חם' הריוח כמה שהרויחו כל שנה ושנה מהשנים
לחר שם חיוס דוקא כזמן שלתסור כיד המורשה הנזכ'

הגרופו דכ"ז יתנו קכלה מיוהס שקכלו מידי הגרופו
מידי שנה כשנה וגם לחי מכרר כפניכם כירור גמור שכל
מה שהשלם לו ככל שנה ושנה מהשנים לחר ויהיו חיים
הן רק הן מעט לחיים נלחן עליהם על פי ריכורי הקל
ככל מה שלומר שהרויחתי ולא יוכלו להשה וכעלה הנז'
לחייב לוחי ולא כ"ך כשום זמן לחייב לוחי לפילו ח"ס
ממש · וכלן כפעם"מ כל פ' הנז' ולשקו פ' וג"ל הוו
עלינו ע"נ וקנו ממני קנין גמ"ום כמ"ל"כ לין מעתה
ומעכשיו לנו מלחיני' לפ' הנז' עלינו ועל כ"ך נלחנות
גמורה כפי' כשני עדים כשרים ע"פ דיכורו הקל ככל
לחר ילחר כי הוא מה שהרויח כפתח הנזכר ככל שנה
ושנה מהשנים לחר נהיה חייס כדי לשלוח לנו או למסור
כיד המורשה שלנו ו"כ למלה ממה שהרויח כלי לחייבו
שום שכועה או גלגולה ולפילו ח"ס ממש לנו מודיס
כפניכם לין שלקנו כל מין זכות וטענה מפתח הנזכר
כין שנהיה כעיר וכין שנהיה חוץ לעיר וכין שם נחזור
לין לנו שום תכיעה ושום זכות כי לם הי"כ לק' כחיי
שניהו והשלה כחיי לפתי הנז' · וכלן הר' פ' לכיו של
פ' הנכנס הנז' הודה כפניהו הודלה גמור' ס"וק כמודה
כבר"ח לוך יפלו ערב קבלן פרעון כדין קבלן גמור מפורש
וכדין ערב המשתעבר בשעת מתן מעות שלומר תן לו
ואני לתן לך כעד החיוב שנתחייב כהו הנז' להשלה
ובעלה הנז' ככך הנז' לשלר ולקייס כל הכתוב ומפורש
כשטר זה וככל מה שנתחייב כהו הנז' גם הוא נתחייב
לקיומו וככל כשעבוד וכו' וככל חומ"וח וכו' דלא וכו'
ודלא וכו' כביטול וכו' וכפיסול וכו' לדעת הרשב"ץ
זלה"ס שלא יפסל וכו' וככן קנינו וכו' וגם מיד כ' על
הנלמן מפורש וסיס זה וכו' :

נוסח שטר חיוב לחתר שטחרר שפתחו שתשמנו
לנחנו עח"מ נמלינו לעת וזמן שפפתחו של
פ' נקנוירם וטבלה ונקרלת שמה כישרלל פ' ומודיעוס
קלת מהמלוה כקמז"ל וכלוחו פרק וכלוחו מקוס שם
נמלנו וגם היינו כשנרכה רוחו ונשמתו של פ' הנזכר
וכתב לה נט שחרוחים ונתן כידה וחופשה וסיל גם
קיל כלשר רלתה הטוב ההוא שהטיב לדונה לה רלתה
מרלונה הטוב ונתחייב כפעם"מ כחיוב ג"ום שכל עוד
ימי עולם לשר לדונה הנז' חי על שלדמה לעולם העבוד
לוחו עבודתו כלשר מימי קדם שחרותה וכביתו תשב
ומתתו תקבל הגם שלדוב' שחריה וכתב לה נט שחרוחי'
ונתן לה לוך כל זה כיוצ' כשפתים פ' הנז' לחר שנתגייר'
ולחר שקבלה נט שחרוחים בידה ולמרה כפניהו
ונתחייבה כחיוב נ"ום ולגמר וקיום כל הנז' נטלנו ממנו
קנ"ום מ"ך כמ"ל"כ דלא כלה' ודלא כט"ר כביטול וכו'
וכפיסול וכו' לדעת הרשב"ץ זלה"ס ושלא יפסל וכו' ·
וסיה זה וכו' · ונהנו שתקבל שלשה שעבוד כתובתה
מהעבד או מן הנשתה המשתחרת וכ"כ כיתומים
קטנים יהיה על ידי לפוטרופוסים כנרלה כספרי
הלחרונים ז"ל וג"כ נוהגין ליטול קנין מהלדון שמקנה
לעבד גופו שי"כע :

נוסח תנאי שמקנה כשעת נתינת נט שחרור

ע"מ ותנאי כתנאי גמו' וכפ' כגוב"כ שלה קשמעי
לוחי כדרך שמום הנשתות כז"הז יהיה ג"ם זה
נט וחרי לה משוחררת פו' ממני מעכשיו וש"ל קשמעי
וכו' לל יהיה וכו' ומעכשיו הוא כטל כתנאי שלה לל
קשמעי וכו' וכל זמן שלל יכוחו כ' עדים כשרים ויעידו

שמרדת כי ולא שמעת לוקי הזמן הנז' סרי לו וכו' :

נוסח כתוכת מרשת שרברו ז"ל שנשלח עם פקח לשר סידר מוהר"ח מורעני ז"ל כמעשה שבא לידו בקוזמיר יע"ק :

ברביעי בשבת י' ימים לח' פ' למנין שלנו מונין כאן במתח פ' עד משתפלח קדמנח שהדי דח"ל התחן פ' הפלח כ"פ רמז לה לכתולתח כלתח דח פ' דמתקריח פ' החרשת שהיכח שומע' ואינה מדברת כת פ' כך"ר פ' דתהוי ליה לאנתו כתקנתח דרבנן ואיהי רמוזת ליה דלכיולח למיהוי ליה לאנתו וקודעגח ליה לח"ר הפלח דמדינח ליה לה עליה כתוכה ולכי איהו ברעות נפשיה ואייב תת עלמו למפלח ולאוקיר ולזון ולפרנס ולכלכל ולמכשה ית ליגתיהים החרשת הנז' כהלכת נוכרין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכלכלין ומכשין ית נשיהון הפלחות כוסחת · וכיכיל עלויה ברעות נפשיה למיהב לה מוהרתה כסף זוזי מתתן כדחזו לכל כתולה פלחת ולמיהב לה מזונתח וכסותתה וספוקתה ומנדע יתה כאורח כל ארעא · ואוהי ח"ר סדח סיח נדוניה דשנעלח כלתח דח מכיח שכיה ואמה במעו' מהודים כעין סך פ' ובגדים ומלבושי' וכשיטים וש"דע סך פ' ולא ח"ר והוסיף לה מדילה תוספת על עיקר כתובתה סך פ' עוד לא ח"ר ונתן לה כאורח מתנה סך פ' · ס"ה כין כתוב' כין נדוניה ותוספת ומתנה סך פ' שלמים יפיס וטוכים העוברי' ככל מדיוות שדוניו המלך פ' · ולא ח"ר וסעלם על עלמו כנכסי נ"כ שסה פ"פ לו ושם הוקירו לו · וכך אמר ח"ר לחריות וח"ח שטר כתובה דח קכילח עלי ועל ירתלי לכתרלי ועל כל נכסין וקניניו וכו' לאתפרעא מכל ספר ארע נכסין וקניניו דאית לי תחות כל שמיא מעלעלין ונפ"מ דקנאי ודלקנה כולהון יהון לחרלין ועריקין לי ומשעבדין למיפרע כתובה דח כחיי וכתר חיי ואפי' מגלימא דלכתפאי כחריות וח"ח כל שטרי כתוכות דנסיבי בכנת ישרלל הכשרות הפלחות כהוגן ותקנ"ל דלא כלם' ודלא כטופסי דשטרי וכיטול כל מיני מודעו' שבעולם ופיסול עדיהן לדעת הרשב"ם זלה"ה וקנינה מיד ח"ר קנין נ"ום כמדל"ב לקייס כל הכ"ל וכל שריר וכייר וקיים · וכל עליו ח"ר שלח ישב שסה לחרת עליה ושלח יגרשנה כי אם כרלונה ודעת ורשות כ"ר וכיכל עליו התתן הנז' שדין נכויות הכתוב ויהיה נידון ככל כתובות הפלחות דנסיבי כישרלל וכפי מנהג ותיקון הקכמות עירנו זלת וקנינה מיד ח"ר קנ"ום כמדל"ב וגם נ"ח כתך ע"ר המב"ה וע"ר הנב"ה וכל שריר וכייר וקיים · ויתתמו העדים ותתך התחומות הנז' נכתב כמעשה כ"ר הלזה :

אנן כ"ר דח"ל ככח המסור כידיהו מדינח דשוריח' דלנן לכוהון דחרשיח כתר דחזינן לת כל מלי דלית חייב התתן הנ"ל לכלתיה החרשת הנז"ל זכינן לנן כעד החרשת הנז' ככל מלי דכתב לה התתן הפלח הנז' כשטר כתובה דנח ולף לנן נמי מזכינן ליה להתתן הפלח הנז' דלהוי ליהו זכאי כמעשה ידיה וכמלילת' וכפירוחים וכירושתה ככל כנת ישרלל הפלחות ועכדינן הכי לתקנתת דחר שת דכלהו הכי לת קני ושם תפטר החרשת הנז' כחיי התתן הנז' ויפתר לו ממנה זרע שיהיה ל' יום לחר פטירתה לזי יום וזכה התתן הנז' ככל ירושתה וכרלמרן ושם ל' יום ישתר ממנה זרע שיהיה לחרי פטירתה שלושים יום לחר פטירתה מזכינן שיה להתתן הנזכר מחניה שכום המדוים והנדוניה שהכניסה לו והמחניה הלחר לשר ישיב ליורשיה ממשפחת כית לחכיה ודין כל תנאי הכתובה ודין השכון הכל יהיה כתקון ומנהג עירנו זלת וע"ה ולתקפת חיסר כתנו על התחום כיום פ' וכו' ותחיימין לתת מוהר"ח המסדר ומוהר"י מהיו והם"ר כניימן פונטרימולי · ועיניך תרלנה כנגד מקומר כסי' טו"כ ס' ט' דף ל"ז ע"ד נו"ן כדיני התרשת וכתובתה :

אם יראה לרם לשחרר עכדו או לתתו ועל מנת שתשמשנו כך שנים ואחי' לאחר מותו שישמשו לכניה עיין כתשו' מוהרש"ך ח"כ סי' ק"ס :

בדיני השכון שהקורה הוא מלמלע עיין כתשו' הרדב"ז ח"ח סי' רס"ח וכספר זכרון דכריס לה' פמ"ח דף י"כ ע"ח לענין אשה שרולה למחול לכעלה השכון עיין שם כאורך :

כתובת חרש באיזמיר

ברביעי כשבת עד משתפלח לוך התתן התרש שהיהו שומע ואינו מדכר כה"ר פ' רמז לה לכתולתח כלתח דח מרת פ' ורמזה ליה ורמז לה דתהוי ליה לאיהנויי כדת ושהוח מתחייב לה כהלכת נוכרין יהודאין הפלחים דמתחייבין לנשיהון כקוסטא · ומשום דחוכח כחרש דמתחייב נפשיה ליה כיה ממשא · לכן נתנו כ"ר דח"ל כהורמנותח דרבנן קדישי דתקינו דעכידו קדושין לחרש עכדינן שליחותיה דרבנן ואטפלנה כהו משום תקנתא דחרש דלא יהכין ליה ליתתא כי לא כזלת ואמרל' לכלתה כולתה מפ' הנז' לו לכיה וכתר למהוי ליה לאנהו לנברה דנח החרש נחנה כ"ר בכח המשור כידיהו מדינח דשוריותא דלנן לכוהון דחרשין מתחייבין ליה להאי נברה תרשת דיפלח ויוקיר וישן ויפרנס ויכלכל ויכסה יהיבי כהלכת נוכרין יהודאין הפלחים דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכלכלין ומכשין ית נשיהון כקוסטא ומתחייבין ליה כמי די ליהוי יהיב ליבי מהר כתוליבי כסף זוזי מתתן דחזו ליבי ועליה דיהיב דמי מזוניבי וכסותיבי וספוקיבי ומנדע יהיבי כחרש כל תרעא ורמזנה ליה להתתנה החרש על כל נלין מיוחיא וסכר וקביל כרמיזה ובחיית כלתה דנח והות לתתנה דנח החרש לחינתו כתתנתא דרבנן ודא נדוניה דשנעל' ליה כלתה דח מכיח לכיה ואמה כמעות מהוים וכו' כך תרויות ואנן כיה דין לכוהון דחרשים זכינן ככל הני מהוים ונדוניה כער החרש הלזה זכיה מעליה וקזי לן לפוש מנהגה דמתה לתוסיף לה מדילים דחרשה דנח תוס' ע"ש כתובתה כמנהגה דמתה כך תרויות · נמלא ס"ה וכו' עד יר"ם ואנן כ"ר כהורמנותא דרבנן כתר רזכינן כמהוים ובנדוניה הנז' כער החרש כאמור העלנוס על עלמו ככסף לאן כרזל שסה פ"פ לו ושם הוקירו לו ושלטונן עליה לחריות וח"ח וכו' לכתרלי וח"ח כל שטרי כתובות פקיים העשוי' כהוגן וכתקוני חז"ל ככל לו' המו' וחזי ומס' לפ"ד · ויען חרשה דנח הנה תוק זוכה ככל הדכרים שהרש זוכה מלשתו ונם כירושתה מדינה דנמרא דבני מערבא ורמב"ם ז"ל ודעמיה הנה כי כן לח תפטר ח"ו הכלה הנז' לכ"ע כחיי החרש הנז' ויפתר ממנה זרע שיהיה לחר פטירת' ל' יום וזכה החרש הנז' ככל ירושתה וכרלמרן ושם ח"ו לל ישתר ממנה זרע שיהיה לחרי פטירתה שלושים יום

מחייבינן ליה להאי תרעא לתחזר מתניתא המדורים והנדונים שהכניסה לו ליורשיה למשפחת בית אביה וכל שאר דין גבויית הכתובה ודין השטרות הכל יהיה כת"ע יע"ש · ולתקפה היאך אנן כ"ד בהנו על התחום לשאר ולקייום כל הנ"ל והכל שריר וברור וקיים :

נוסח כתובה שנקרע, וחולכת להמתק ולהפסד ויטב בעיני כמוהר"ח מודעני ז"ל :

ככך כשבת וכו', עד מסתפקת במותב תלתא כתרי חויגא נחנא בית דינא דר"ל כך לתת קדמנא לתתא דין כפ"פ והוליפה לפנינו לת ס"כ וכשאם ממנו להעטיפה לפי שהיא עומדת להתחתן ולהפסד ונזקקנו לשבועתה ורלינו לת הכתוב' הנז' כי עדין דשומת ניכר והעדים ס"כ וקטפסנו לותה לותה בלות היכה בהיכה כמעמד פ' בעל התשא פ' הנז' וזה נוסחה · ככך כשבת וכו' וגם לת העדים ולת"כ ובתוב ע"כ הגיע טופס שטר הכתובה הנז' העתקנוה לותה בלות היכה בהיכה ממש כלי חיסור ויתור כמעמד פ' בעל התשא פ' הנז' (היך כר נסיב לתתא דף פ' הנז' כר הוא בקולתא) ויען אין אנו מכירים לת תתימת הערים הנז' די תתימין עליה וגם אין הערים מצויין לקיימה כאן לודי קדמנא פ' בעל התשא פ' הנז' היך כר נסיב וכו' בהיא שעתא שעתא כתב לה לת הכתובה הנז' ככל הנז' ומסתיא שעתא שעבד נפשיה עלה ונתחייב בכל הנז' וקנו מניה קניא חלין סהדיא דתתימין בה קנ"ם כמדל"כ בלשון מעכשיו כרלוי ובתקוני ז"ל לשאר ולקיים כל הנז"ל וללין לישון תתימת ידיהן דסהדיא פ"פ דתתמו בה קדמוני ותאירנא נמי שעבד נפשיה עלה ונתחייב בחיוב ג"ם לשאר ולקיים ככל הנז"ל כלי שנוי ותמורה וכבן נחנא ס"ת קנינו מיד פ' הנז' קנ"ם כמדל"כ בלשון מעכשיו כרלוי ובתקוז"ל לשאר ולקיים כהנז"ל דלא להשנאה ונס קרענו לת הכתובה הרלשונה הנז' קרע כ"ר ומסרנו לת הטופס הלזה כיד התשא פ' הנז' בתריקא דקנייקא לחיות כידה לזכות ולרלות ולכל נעשה ונגמר כהוגן ובתקז"ל · גס נסבבע פ' הנז' ס"ח כת"כ ע"ר המב"ם וע"ר הנב"ח וע"ר לשתו פ' הנז' לשאר ולקיים כהנז"ל כדחזי והכל ס"וכ וקיים :

בפנינו עדים ס"מ כת כפ"פ והודם מרלונו הטוב והגמור כלי שום זכר לוגם כלל ועיקר לגלג כלב שלם ונפש תפלה היך נעשה ערב קבלן בשר פ' על סך כך לריות טוביס ויפיס שקבלם הפ' הנז' מיד פ' כדי לפרוע הסך הנז' עד זמן פ' וכעדיס וכעפורס נכנס פ' ערב קבלן הלה מ"ג רמ"ג כל זמן שלא סביה פ' הנז' הסך הנז' ליד פ' הנז' בזמן הנז' לז תכף ומיד נתחייב פ' הנז' לפרוע הסך הנז' לפ' הנז' כלי היסור ועיכוב כלל ועיקר וכלי שום שהלת זמן ולפילו זמן כ"ד והכל נעשה ונגמר בכר"ח כפי המו' והמס לפ"ד · ולנינו מיד פ' הנז' על כל הנז' בקנ"ם מ"ך כמדל"כ וגס נסבבע שבועה חמורה ע"ר המב"ה וע"ר הנב"ח וכו' לקיים כל הנז' והסום וכו' :

בהיות שם' היה נשוי כמתק פ' ויען כי לא היתה ליה שם פנה לסוכב בעיר אשר ימלא פרנסתו ויען כי אין רלונו ללכת למתא הנז' וכבן בפעמ"ם פ' הנ"ל מסר כיד אלוחו גט כריתות שימסרנו כיד אשתו פ' והכל נעשה כהוגן וכהלכה ולהיות לרלוה הרב פ' כתבנו וח"ם וכו' :

בפעח"מ כה פ' וקודם קודמה גם"וק כמודה כבר"ח כלי שום לוגם וכפיה רק כלב שלם ונפש תפלה היך נתחייב חוב גמור ומלוה זקופה לפ' סך פ' ממעות מדודים סין לאחי' ונתחייב פ' הנז' לפרוע הסך הנז' עד זמן פ' ולא ועבור ולא יעבור מזה הזמן ולא פרע פ' הנז' הסך הנז' לפ' הנז' הרשות נתונה לפ' הנז' לגבות לת חובו הנז' מפ' הנז' ממקום שירלה מפ' הנז' ומכל כ"ך וח"ת שטרך זה וכו' :

בשבטי ישרלל קודעני נפתנה לנחנו הבלים על החתום מפני קשה שלה היך כלול כ"ה לפ' תמוז דהשיל שתה נכנסנו לבקר לת החולה פ' וכ"ו לשאר הוה מוטל על ערש דוי ורלינו לותו שפוי כדעתו שואל ומשיב על הן הן ועל לאו לאו וכל דבריו ומלוליו כשאר כל בני אדם הבריאים · ובהיותו מדבר עמנו קרה לותנו חלשה וכך ס"ל הוו עלי ע"ג לי טומה פתפיל לי לישקרייבי קומו וום לינקלרנו לית לשמה לת שאר לנכי מלות וכו' לת כל הדברים ההלה דכר קר' פ' הנז' כלילה הנז' בביתו והיה שפוי כדעתו לגול ומיושב כנז' וע"ד לתו"ן בלנו על התחום להעיד עדות נמורה על נפשנו ועל יהודתינו כי כל הנז' פ' הנז' היה ולתר לפנינו כלילה הנז' והיה זה וכו' :

בהיות שלנחנו שנינו שם"מ מסדקים להסוחרים כדרך הסדסורים של פתחי הסוחרים הלועזים ונשתתפנו שנינו כחלוקת הריוח שכל מהם וכ"ך הן מבחון הן מבפנים הן בענין הסדסרות הן בענין דרונות ומתנות נהונות ובלתי נקונות והן עתה נפלה בינינו דכרי ריב ומס על הסדסרות שקבלנו עד שנה מבחון וכן בדרונות ומתנות כנזכר הן על מה שלקחנו שנינו הן על ידי כל לחד ממנו למען דעת כל לחד ממנו זכותו הנוגע לליו לחלקו וכבן להשקיט המריבות ולשתכת החמת והשלום נתרלינו וכיררנו לפ' כדי יסמע טענתינו וירלה רלוקינו והשכוטיכינו על כל העבר בינינו מיום שותפיותינו ועד עתה בכל הריוח שבה מבחון מהשתה הנזכר והדרונות כנז' ונתחייבנו מעכשיו לטעון להס טענותינו ולהרלות להס החם והרלות שום לכל לחד ממנו כלי שום סירוב כלי שום טענה כדי שהשנשום הלה יכרו וילבנו הזכות של כל לחד ממנו וכבן מתחייבים לנחנו מעכשיו בחיוב נמור ושלם בכל לשון המו' והמס לפ"ד לקבל כל מה שינזרו עלינו ולקייום ולשאר נזרתם שינזרו בין שיהיה כדרך דין בין שיהיה בדרך פשרה קרובה או רחוקה בלעו נגזר מפי כ"ד הגדול שבירושלם ולא נסרב לא בנינו ולא לחד ממנו ולא כ"ך מלקייום נזרתם תכף ולעשות כל מה שינזרו הבוררים הנז' עור נתרלינו לנחנו הח"מ שלא לא ילוקו הבוררים הנז' לעלות בהסכמה לחת מעכשיו נתרלינו שהם יכררו מבריע ביניהם וגם יודיעו לליו הטענות והרלות והחם' כנז' · ובכן כל מה שינזרו הרוב מהב' כן יקום דבר ותייבים לנחנו לקייום ולעשות מה שנזרו הרוב מהם בלעו נגזר מפי כ"ד שבוב בין שיהיה בדרך דין בין שיהיה בדרך פשרה קרוב לדין או רחוקה מבלי שנסרב כלל וכל היה כשעבור נכסינו וכו' ומרלונו הטוב והגמור בביטול וכו' בלופן שהם שונבב לנו מהטענים של הפתח הנז' מבפנים אין לורך שיטפלו בהם הבוררים הנז' כי דווקא הם ירלו הדברים שבלו מבחון מפתח הנז' כל הנז' נתחייבנו כנז' בכל לשון של חיוב נמור המו' והמס לפ"ד לקייום כל האמור · ובכן קנו מידינו עניים קנין ג"ם מ"ך כמדל"כ בקונה

כבר"ח כרחוי וכתקוני חז"ל לקיים כל הנז' ככלל ופרט ולעדוע כל ג' ממנו להסחר שכשנדו תנאי מה שיגזרו הכיורים הן בקיומם שניהם דוקא הן מה שיגזרו הכיורים שם הרוב והמכריע כנ"ל :

בפעה"מ הורו פ"ופ הורלה גמ"וק כלי שוס לונס לוך קבלו חברה ושותפו' כיניהם מקיום ועד סוף שנתים ימים ככל עסק של סרסרות ושירות לשר זמין להם הסם ית' עם התוגרמים הידועים פ' ופ' וכ"ך ומחמתם ושבתם ובמקומם וכן ויהיה כך"ך כנז' של ליזה מהסוחרים הפ' הנז' ומעכשיו שעברו הלנשים שלה עלמם וגופם ז"ל וכל לשר מהם לשחר שוחף כרין שנים המשתעבר' כתחז"ל כדי להשתדל כולם ומקלקם וכל ג' בפני עלמו בשירות הסרסרות הנזכר לפ' הנז' וכ"ך ומחמתן ושבתם כנז' וכן של כל ג' מפ' הנז' כנז' הרי לקרב התועלת להסותפים ולהרחיק הנזק ולהוריע זה לזה כל עניני ועסק שותפותם ועניני הסוחרים הנז' וכ"ך וכן הריות הכה מכל הנז' הן כלל הן פרט הפל כיותר וכותר ולמור' כחוק ליסרל הכסרים ויהיה בלכותם ויהיה כל מעשיהם בעניו הסותפות הזה כלמתן ויליך מכלי שיעלימו זה מזה ולה הה' מהם מהנשחרים וממקלתם ולה הנשחרים ולה מקלתם ולה הה' מהם מהלחרים מלומה מכל הנז' ומהריות כנז' והשכח שיהיה כסותפותם מלומה מכל לשר ועסקו כדרך הטענה ר"ו וגם שלה לדבר סרה ותועה זה על זה ולה על הנשחרים ומקלתם לה על ידם ולה על יד זולתם לה לסוחרים כנז' ולה לכ"ך וכו' כי לדרכם היה לה דעתו ועזרו ולחיו ילמר חזק ומובדר שהם יחלה לשר מהם או יקנם או מקלתם חייבים הנשחרים והנשחר מהם לתת לחולה ולקנם הנז' הן יחור הן רבים חלקו משלם כנז' וכן הם הסוחרים הנז' או היזק כ"ך וסבתם ובמקום' ומחמת' וכן של כל ג' מהנז' יגרעו להסותפי' הנז' מלסרתם כנז' או למקלתם או להנשחרים חייבים הנשחרים והנשחר להשתדל עד מקום שיוכל מנעת להחזיר למגורתם חלקם ברות ע"ס פ"ק וגם חייבים הנשחרים או הנשחר להשתדל עד מקום שיו"מ להחזיר למגורתם הן רבים הן יחיד לשיקנם הרשתון והם לה יעלה כוחם להחזיר' חייבים עכ"ז לתת לכ"ל מהמגורתי' חלקו משלם והתנו שכל ריוח ושכח שיזמין הלל יקבלך להסותפים הנז' כין לכולם כין למקלתם וכין לשחר מהם בעניני ועסקו של הסוגרים הנז' ושל שחר מהם וכ"ך ומחמתן וסבתם ובמקומם וכין של כל שחר מהם הן בעניני הסרסרות מכית ועסק הן מדרונות ותחנות נסוגות וכלתי נסונות הן בחשבונות הן בכל דבר ועניו שחר הכה מחמת השכירות והסרסרות מכל הנז' לת הכל כל הנז' חייבים להכיאו לשמצע שותפות זה הנז' ולחלקם כין שתי הכיותות שוה בשוה שכל שחד מהשתות חקה המחלה של הריוח וסקוח כל שכוע ושבוע יחלקו הריות כניהם וכן ינהגו כל ימי שותפותם ועשרו הסותפים הנז' כל נכסיהם שקנו ושיקנו מקרקעי ומ"מ כרי לפרוע זה לזה הריות הכה להם כנז' וכפירוש הוכיר שלפילו שיהיותו עם הסוחרים הנז' כל לפילו שיהיה מניחה כשוק יחלוקו כין שתי הכחות בשוה כנז' כל זה הורו הסותפים מרלונם הטוב כביטול מורעות וכו' ומסודר כל הנז' כהוגן וכתחז"ל כבר"ח ככל לשון המו' ומספיק לפ"ד ביפוי כח כדי לקיים כל הנזכר וח"ת שטר זה וכו' דלה וכו' ודלה וכו' ולה יורע ולה יפקל וכו' וקניכת מיד השות' הנז' קנין נמו' ומל' מ"ך כמדל"כ כרתקת"ל לקיים כל הנז' וגם נסכנ ס"ח וכו' והכל נעשה וכו' כהוגן וכתקת"ל ולים זה וכו' :

חי' דינים והלכתא לשטרות

ש"ע סי' רל"ה סכ"ח רשלין כעלי לומנות לעשות תקנות וכו' ולהעניש לת העובר וגם לריך שיהיו כולם יחד לפכל כ' ג' מהם לת מהני ולריך שיהיה מדעת לחבם כל מה שהסכימו והתרו כעלי לומנות קיים לפי' כלת קנין כך"הג ח"מ ח"כ סי' רל"ה כהג"ה סט לות ק"ך ועוש"כ :

אפילו הסוכרים דכתקנ' העיר יכולים לכוף הרוב לת המיעוט כהסכמ' כעלי לומנות כעיונ דעת כולם . מהפטי שמואל סי' ק"י הוכח ככ"הג סי' כ"ז כהגב"י לות ט"ו :

נוסח שטר עיסקת עיין כס' גיטת ורדים . ועיין כס' תמים דעים סי"ס שכתב שלריך המפקיד שיקבל לחריו' כל הממון עליו וחז יוכל המפקיד ליטול הסכח כשאר קנין כלת לחסור רכיתת לף לס ילת עלה הריות לכפלים מקבלתו וע"ש כסי' כ"ת כ"כ כ"ג :

סלוק כדבר שעתיד לזכות כו מן התורה לת מהני כן הכריע מוהרלב"ח ז"ל כתי' לכתובות כף' הכותב הוכח כס' תרעת דרכנן כלות ס' כסימן קס"ח ושורש דבר נמלא כס"ע ת"ה סי' ל"ב ועיין כב"י וכסוף סי' ס"ז ס"ט ושם כחלקת מחוקק ס"ק כ' ובש"ע ח"מ סימן ר"ט סס"ח וכמוהר"י קולון ז"ל שרש י"ג שהלריך הרבה כריוסים שלו וכתבו' חוות יחיר ח"ת סי' מ"ז וסי' ן' כ"ת הוכח כסף' ת"ז ח"ב סי' ל"כ כהג"ה סט לות ד' . וע' בכנ"הג ת"ה כסי' ל"כ :

המטבע נתנה כמשיכה והנחתה כן כתב הרב המבי"ט כח"ת סימן כ"ד דף יו"ד ע"כ כפשיטות כללו דכריו דרך הנב כשם המרדכי כפרק מי שמת שכת' שי' שהקנה לחבירו כק"ס קרקעו' ומטלטלי' ומעות דכתב רבינו שמחה לע"ב דמעות לת קנה מטל' וקרקעות קנה ולינ לשימר דרמי לקני לת לחמור דחמור לאו כר קנין הוא לכל המטבע נתנה כמשיכה והנחתה וקורת חנר ע"כ :

אם כתב כשטר כתבו ככל לנ"ז ויפוי כח שפילו מטבע נתנה כחליפין . מהפטי לרק ח"כ סימן י"ז הוכח כבנתת הגרולה ס"ת סימן ר"ג כהגהות הטור לות מ"ח מ"ט :

אין מחילה חלת כחוב שרומה לו שחינו כעין שכל כדבר שהוא כעין לע"פי שימחלו לותו כעליו למי שהיה כרשותו לת קנאו עד שיתן לותו כמתנה כרך כל המתנות וכמ"ש הרמב"ם ז"ל פ' ג' מהל' זכיה ומתנה מהל לקבלו חוב שהיה לו וכמ"ש מוהריק"ש ז"ל כשורש ל"ד דאין מחילה כדבר שהוא כעין חלת כלשון נתנה המבי"ט כסי' הנז' כר' כ"ז :

בהיות שפ' היה נשוי ע"פ כ"פ ומסתה הנז' נלכ"ע ולת נשאר לחריש זמ"ק שיחיה ל' יום לחר פעורתה וכפי הסכמת עירנו יע"ל לריך שיחלקו הבעל הנז' עם יורשי האשה מה שהכניסה הנפטרת לבעלה הנז' מעניני המרדיים והנדוני' כנודע בהיות שהיו דריס פ"ופ כדירה לחת נשתרו נכסי פ' כור פ' וכן נכנסו לנשים פשרניס כיניהם וחלקו לפס המדורים והנדוניא וקבל כל לחד מהם חלקו מהמדורים והנדוניא כפי הסכמת העיר יע"ל הן עתה כפעמ"מ הורה פ' הנזכר

הורלה

קודשא גמורה מדעתו הטוב לית קבל מיד פ' הנז' כל זכות הנוגע לו במדודים והנדוניא שהכניסה לו לשקו הנז' עסק"ק כאופן שלא נשאר לו ולא לכ"ך כיד פ' הנז' לפילו שפ"ק ממש מכל הנוגע לו מהמדודים והנדוניא כנז' ורצה שלפילו שיהיה נוגע לחלקו עוד מהמדודים והנדוני' סך פ' ממש לחריס משלש מעכשיו לפ' הנז' מחול' גמור' והנוהג ומפקפ' בכל לשון המועיל לפ"ר ונתחייב פ' הנז' להעמיד מחילה זו כיד פ' הנז' וכ"ך העמדה גמורה מעשה ומנוקה מכל מין ערעור שבעולם והכל כחומר וחוזק כל שטרי מחילות הנהוגים כישראל בקרוכה דלא וכו' ודלא וכו' כביטול וכו' וכפיסול וכו' ומסודר הכל כהוגן וכתקוני חז"ל בכד"ח בכל לשון המועיל לפ"ר לזכות פ' הנז' על כל האמור ולא יפסל וכו' וקנינו מיד פ' קנין גמור ושלש מ"ך כמדל"כ כהוגן וכתקז"ל וסיה זה וכו' :

מנהגי איזמיר יע"א

בכתובות נהגו שהתוספת לכתולה יהיה מחלית סכום המדודים והנדוניא · והמקבה יהיה סך מחלית המדודים ומוסיף עליהם עשה ועשרים גרושים :

ובאלמנה וגרושה התום' יהיה רביעי' המדודים והנדוניא והמקבה לא שנה :

לענין השבון נהגו להשיב מחלית המדודים והנדוניא לא לאחר ישנו ולא לאחר לינגו · גם כנמלין משלמין לא הפחת שפחתו בכנדים · ועיין כס' כית דוד חא"ה סי' מ"ז וסי' פ"ג :

וגם נהגו לפרוע לרכי קבורה וכנין הקבר גם לא השמן מלמצע בין הבעל והיורשים חלק כחלק ונפש על קברו ל"ת · ועיין כתורת חסד סי' פ"ו וכספר יד אהרן ח"ה ח"כ סימן פ"ט כהג"הט וכס' קי"ח וכסימן ק' כהג"הט לות ד' כ"ה לענין נביית הכתובה מהשבון וכהרדב"ז סי' רס"ח :

גם לענין תקנת שוס שהיו כותבין שם לא יאחר ממנה זמ"ק שיחיה ל' יום לאחר פטירתה · עיין כבב"הג סי' קי"ח ויד אהרן ח"ה ח"כ סי' כ"ז וכמהר"ם שמן סימן י"ט ועובדיה הוא שלא חיה לאחר פטירתה ל' יום והיתה כת ג' שנים ופסק מוהר"ח מודעי ז"ל להשיב השבון ומן הוא והלאה קיקן שלא יכתבו בכתובה כלקי זמ"ק שלא שם לא יאחר ממנה זרע שיחיה לאחר פטירתה ל' יום וכל הנוסף לשם לרעתה דהכי נוסף :

בו בפרק התקין שיכתבו וכפיסול עדיהן לדעת הרשב"ם יען כי פה העירה נהגו לכתוב ביטול מודעי ומשום הכי יכתבו נ"כ וכפיסול בשאר כותבים בכל השטרות מיהו בתקרת הלא בכתבי ביטול כמו קום"טא וע"ה חיכה למימר דמילתא דלא שכיח חיה שתקן שיהא בתוכם כדי שיעשה מודעת וה"כ ביטול ל"ל :

לענין מ"ם בכתובה שלא יהא השם לחרת עליה בחיים דקרק הר' הלי בחיים למאי חיטריך דמשמע מינה לפי' לאחר שנרשה כל שאין בחיים יהיו יכול להנשא כמ"ם כיכמות דרשינן מקרא מיבמ בחיים לישקור לחות גרושתו וב"כ הרשב"ה בסי' תקי"כ ועיין כמוסריא"ט ח"ה ס"י וכחלק כ' כי"ר סימן מ"ז דף ן' ע"ג עיו"ש :

אם נשאר לאחריה זרע זכור אין שם השבון · עיין מהרשד"ם חא"ה סי' קי"ג :

לענין מה שכותבין שהכניסה מכית לחיה ולשמה עיין בספר פנים מאירות ח"כ סי' ס"ו ועיין כתשובו' המיוחסות סי' ל"ו וכספר התשב"ץ ח"ג ד"ס :

לענין השבון המדודים בעיר קוסטא יע"ה שם אין לכעל מעות לו חפצים נמצאים בקוקו פרק היינו משלש מחלית הנדוניא שלקח מחלקו ואין ל"ל שהיה חייב לשלש ממש שהרוויח לחרי כן כס' מניר מרחשים כם"ת כח"ה כסוף סי' ג"ד ד' כ"ו ע"ג הוכיחו דכריו בספר יד לחרן ח"הע ח"כ סימן קי"ח כהג"הט לות כ"ה יע"ם :

לענין השבון כחזמיר יע"ה כשנתן החפצים כער המדודים ושם כעין ואינם שוים שוים כסך מעיקרית שכתבו המדודים לזו יהיב הבעל כמקום המדודים מחלית החפצים שלקח בער המדודים לו שוים ולא יותר וגם שם אינם כעין ויכול לכרר הבעל כמה היו שוים החפצים שלקח בער המדודים לזו יהיב רק מחלית שוו החפצים מה שהיו שוים כשלקחם ולא יותר ואין משגיחים כסך המדודים הכתובים ברול וכבתובה לפי' שיהיה הסך הכתוב במדודים יותר משווי החפצים כן נעשה מעשה מבי מוהרחמ"ו ז"ל והוכרר שזה נאמר לענין השבון דוקא לכל לא לענין נביית כתובה :

לסוגית הש"ו יש לו כנים עיין כמוהרלנ"ח ח"כ סי' ל"ה וכמרומם כמוהרם"ך ז"ל · כל שהחליפה פסולה לא חזיל ליכום ואולם שלימת זוקה ע"כ נריכה לחזור על כל פחים כי היא חלופה דלא לענין דלא מצי ליכם ונזדקקה לכל ג' וכעיא חלופה מכולן עיין פ' ר' לחים והענין כי חלופה פסולה לגמרי ג"כ עדיין זוקוקה ליכם ואחולן אינו יכול ליכם ורמינן ולא לאחר ומ"מ כיון שנחלפה מינים לא חזיל ליכום לזה ומ"מ חולן משום זוקה נפלה קמיה וכן על זה הדרך ע"כ נריכה לחזור לאחר כל הפחים ולא שכפי הסורה :

בהיות שים כתב מכר מקום מידינו מנהגי לחזמיר ויע"ל שה"מ מגיד לשמר שבער שך שם שקבלנו מיד פ' מורשה של פ' מנכסי המרשה הנזכר לעורך הולשות כולות עירנו שנם בעד שסך הנזכר מכרנו והעברנו לרשות פ' הנז' על ידי המורשה הנזכר קרביעות מכולות חרכת הקבר הידוע כשם חבר פ' שאר לכולות עירנו ועם כל תשמישיה' הכלוים לרביעית הקורכה הנז' מכירה נמור' כתקוני חז"ל כנרשה כתקב המקנה הנז' שנחתם מידינו כעצם היום הזה הן עתה לנחנו הנז' בלנו על החתום להורות לין ככה הסכור כידינו מיקירי עירנו כעדת קבלנו על כולות עירנו הנז' בתורת שבירנו מלת המורשה הנז' ככה הסכור כידו מהמרשה הנז' מהיום והלאה ועד כל זמן שתתב וידינו זה קיים ע"פ מה שנכתב דהיינו שמעת' ומעכשיו נתחייבנו וחייבנו לכל הכתים לחבירנו לשרת בקודם לכולות עירנו וע"ה כער שבירו' מכיר' שך מה ומעתה ומעכשיו נתודע הרשות להמורשה הנז' ולשאר כ"ך של פ' לגבות שך השבירות הנז' ממי שירלה הן מנכסי הכולות והן לגבות מהשם שלהם והן מפורעי השם לחם' הכולות מכלי שילרף כידם שום נכרי שבעולם הנה בכח הסכור כידינו כנז' נעשה ונגמר כל הנזכר מידינו כרקזי וח"ות כח"וש :

בכך כשכת וכו' עד מקפקפ לא שתת קרמנת פכ"פ ולמר לנא לית פכ"פ לינסיבה לזה מקרמת דלא כר לכי ליכומי ותר וכרו לרביקת כתובתה דחות לה

מעיקרא כה לכתף כנף ושרגל דמנסכין לנוכרין יהודאין
על ידי חופה וקידושין ואמרו רבנן דאסור לכר ישראל
להסתויי אנתיקיה כלא כתובה אפי' שעתא חדא כגון כן
לחליך כהדן למעבד לה כתובה אחריתי כחריתי דהויא
דאירכסת וכדו אתא פ' הגז' ואמר לפ' הגז' לנתקיים דין
מן יומא דלבי לגא ליכומי יהיך לו נומתי לאדתי קדם
סהדי דאחי פלוני שביב וחיי לרבנן ולכל ישראל שבק
וכר וכרת ומוריה ומחסין ומוקים שמיה כישראל לה
שבק ושבק הלי אתתא דשמה פב"פ וחזי לי מן תוריית'
ליכומי יהא כרת משה וישראל ואנת כהויה שעתא
לבית כרעות נפשיכי ונקיבתא לי כדיל לאוקומה שמיה
דאחי פ' כעליך הראשון כישראל כדכתיב והיה הבכור
וכו' ואודית פ' הגז' דכך הוא כתיב בכתובתה דבעלה
קדמאה דהא היא הנדוני' דהנעלת ליה פ' הגז' לבעלה
קדמאה מבית אביה ואמה וא"כ כהויה שעתא דאנסיבת
ליה הנעלת ליה לאיבא פ' הגז' כדין מעות מדודים וכו'
ורלה בעלה קדמאה והוסיף לה מדילה קופא על עיקר
כתובתה כ"וכ · ועוד רלה ונתן לה בתורת מתנה כ"וכ
ס"ה וכו' כ"וכ כר ממתנן זוזי דאזו לה מדתורייתא
דאינון הוו כתיבין בכתובתה דכתב לה בעלה קדמאה
דאינון עיקר כתובתה ודאיהו לבי בהויה שעתא ושעבד
נפשיה עלייהו כאנפי סהדי וקנו מיניה ואחידנא נמי
שעבד נפשיה עלייהו · וכך אמר קדמנא פ' הגז' אנא
כס"ד לפלוח ולאוקיר ולזון וכו' עד בקושטא ועלי מזוניכי
וכו' כאורח כל ארעא וגם רלה וקבל עליו פ' הגז'
לאחריות כתובתה דא והעלה על עלמו כנכסי ג"כ שאם
פ"פ לו ואם הו"ה לו וכך אמר לנא פ' הגז' לאחריות
וא"א שטר כתובתה דא קבלית עלי ועל ירתאי כתרתי
ועל כל נכסי להתפרעת מכל ספר תרג נכסין וקנייני
דאית לי תחות כל שמיא מקרקעי וגג"מ דקנאי ודלקנ'
כולהון יהון לאחרין וערבין ומשועבדין להתפרעת
כתובתה דא בחיי וכתר חיי ולפילו מגלימתא דלכתפאי
לאחריות וא"א כל שטרי כתובות דנהוגי כישראל כתונן
וכתבו"ל דלא וכו' והלא וכו' כביטול וכו' וכפיסול וכו'
לדעת הרשב"א זלה"ה וקנינא מיד פ' הגז' קנין גמ"ח
כמ"ל כ"ך לקיים כל הנ"ל והכל שריר וכריר וקיים ·
ולודי פ' הגז' דכתובה קמייתא הוו כתיבין כה תנאים
ותיובים ועכשיו חזר ונתחייב כהן ולזו שם וכו' וקנינא
מיד פ' הגז' קנ"ח כמ"ל כ"ך ונם נשבע ס"ת כא"ך
ע"ר המב"ה וע"ד הנב"ה וע"ר פ' לנתו הנ"ל לקיים
כל הנ"ל והכל שריר וכריר וקיים :

נוסח כתובת יבמין

בבך בשבת וכו' עד משתקיא לתת קדמנא פ'
ואמר לנא לאחי דמן לבא דשמיה פ' שביב
וחלי"ם וכר וכרת ומוריה ומחסין ומוקים שמיה כישראל
לה שבק ושבק הלי אתתא דשמה פ' כת פ' וחזי לי
מן תורייתא ליכומי יהא כרת משה וישראל ואנת כהויה
(יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה) ואנא לבית
ליכומי יהא ולביאת פ' הגז' לאתיבמה ליה לפ' הגז'
לאחי בעלה הגז' כדיל לאוקומי שמיה כישראל (כדכתיב
והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו) ודא נדוניא
דהנעל' פ' הגז' לבעלה קדמאה הגז' מבית אביה ואמה
וכדו הנעלת לון לאיבא פ' הגז' ממעות מדודים כ"וכ
ומבגדים ומלבושין וס"ת כ"וכ ורלה בעלה קדמאה
הגז' והוסיף לה מדילה קופא על עיקר כתובה כ"וכ

עוד רלה בעלה קדמאה ונתן לה בתורת מתנה כ"וכ ·
ס"ה כין כתובה נדוניא ותוספת ומתנה דבתיבי בכתוב'
קמייתא כ"וכ טו"ת כר ממתנן זוזי דאזו לה דכתיב
בכתובתה קמייתא דכתב לה בעלה קדמאה דאינון
עיקר כתובה ושעבד כך אמר קדמנא הר' פ' הגז' אנא
כס"ד לפלוח ולאוקיר וכו' עד בקושטא ועלי מזוניכי וכו'
כאורח כל ארעא וגם רלה וקבל עליו פ' הגז' לאחריות
מאה ויישראל ורלה האתן הגז' והעלה על כך הכתובה הגז'
על עלמו כנכסי ג"כ שאם פ"פ לו ואם הו"ה לו · וכך
אמר לנא הר' פ' הגז' כרעות נפשאי קבלית עלי לאחריו'
וא"א שטר כתובתי דא ועל ירתאי כתרתי ועל כל נכסי
להתפרעת מכל ספר תרג וכו' ונקינא מיד הר' פ' הגז'
וכו' וקבל עליו וכו' וקנינא מיד הר"פ הגז' וכו' :

נוסח שטר הרשאת קדושין ממקום למקום

בס"ט וכבו' כפנינו עדיס תקומי מעה הודה פ'
וכו' הורקה נמ"וק כמודה כפני כר"ח וכך
אמר לנו מרעתי ורלוני העוב ונמסור מכלי שוס זכר
לוכח ופתוי והכרת וכפיס כלל ועיקר לגלן כלב שלם
וכנפש חפלה וכדעת נכונה ומיושב' לגי מקנה ד' לאומת
קרקע מלאוזתי לפ' וע"ו ולגבן לגי ממנה לוקו מורשה
נמור ושלם ושליח קדושין לקדם לי לשם כמקח פ' לת
כת פ' וע"ו ושם הכלה פ' ככל מקום שהיא עומדת שם
להיות לי לאשה ומעתה אמתי יד המורשה שנזכר כידי
ממש ופיו כפי ודכורו כדכורי ונקינתו הקדושין ליד
הכלה הגז' כנתינתי ממש ומיד שלקחה הכלה הנזכרת
הקדושין מיד המורשה הגז' הויא לרוחתי ממש לכל
מלי כדת משה וישראל מכלי שהוכל לעשות לתקוני
שדרוך ולא לעוותי וכפי' לכל המורש' הגז' שלא לכעל
השליחות הזה כשום היפן שבעולם והכל נעשה ונגמר
כפנינו בקנ"וח כמדל"כ מ"ך שקנינו מיד פ' הגז' וגם
גם"ח כת"כ ע"ר המב"ה וכו' לאשר ולקיים כל הגז"ל
בביטול וכו' לדעת הרשב"א זלה"ה וא"א שט"ר כאו"א
כל השטרות הכשרים דנהוגי כישראל בעשרין בקונן
וכתבו"ל ועד"א וע"ן ח"ם פע"פ :

נוסח שטר פיטורין להשלוחים

הן עתה מודים אנחנו הכתוב על החתום חכמי
ומנהגינו ופקידי פע"הק ת"ו בכח הינשור כידינו
מצרי וטפסרי ורבני קוה"ט יע"א העומדים על
הפקודים ובכח המשור כידינו מחכמי ורבני תקיפי
ארעא לוך לאנחנו פוטרין אח פ' הנד"ר הי"ו מכל טענ'
ותביע' ותלונה ותומנ' לא בכף ולא שום בשום לא בשבועה
ולא ג"ם ולא ד"ור ולא שום תרעומת בלל ועיקר ואין את
הכל עשה יפה בעיניו ולפעלא טבא לחרין ישר ומעתה
ומעכשיו אנו מוחלים לו מחילה ג"ום וחלוטה מלב
ומנפש מחילת שמים מחילת כריות מחילת עלמין דלא
להשגחה ודלא למיהדר מינה לעלמין ואנחנו פוטרין
אותו משבועה קלה וחמורה וס"ם ולפילו קדרת הרשם
וכבן הוא פטיר ועטיר מכל דבר בלל ועיקר וחו' וחוזק
שטר פיטורין דא כאו"א כל השטרות הכשרים דנהוגי
כישראל העשוין כתונן וכתקוני חז"ל דלא וכו' ודלא וכו'
כביטול וכו' וכפיסול וכו' ע"ר הרשב"א זלה"ה ולא יורע
וכו' לשלא הכל יהיה נידון לזכות ויפוי כח הסד"ר ע"ז
וידו על העליונה ויד המערערים כנגדו על התתונה

ועד"ק ולרקוק כיד סמ"ר הגז' ח"ם פ"ע ופ"ע :

נוסח שטר מתנה משטרות

בפנינו עדים ח"מ כהק הסמך מ"פ כ"פ ונמרה לנו בקיומ' סמעורבי' שלי ס"ה פ"ופ מסרו ביר כו' לזיזמיר יע"ק סך כ"וכ בקורת מסכנתק בנהוג וכתוב ומפורם בשטרי המסכנתק לשר כידי הן עתה לתם הוו עלי ע"נ וקנו ממני קנ"ום כמדל"כ וכקנו וחתמו ס"ז בכל לשון ויפוי כח שבעולם בקופן המועיל ומספיק לפו"ר וקנו כיד פ' מקני לוק מדעתי ורלוני הטוב והנמור מכלי סום זכר לוגם וכפים כלל ועיקר שלק כלב שלם וכנפש חפלה לכבי מקנה ונוחנת לפלוני חתני הגז' מסך הכתוב בשטרי המסכנתק הגז' סך שלם מלוה וחמשם לריוה לינתו וכל שעבודיהו בקור' מקנה גמורה ע"מ ותנאי כך כתנאי בני גד וכ"ר שיהיה הסך הגז' נידון בכספי פלן כרגל כשלר כל נכסי ל"כ דעלמק שמכנסק תשם לבעלה מלבד כל נכסי בקופת בתי הגז' יהיה נידון גם הסך הגז' כשלר נכסי ל"כ שהוכנסו לו בשעתי בתי הגז' עמו בכל משפטם וחקם בכל מכל כל ושלק יחול עליהם סם נכסי מלוג כלל שלק כדין נכסי ל"כ שע"מ ותנאי כך היה הסכנתק והמקנה הלז וכגז' ועוד ע"מ ותנאי בתנאי בני גד וכ"ר שלק יוליך הסך הגז' מיד כו' הערוך כל ימי חיי ולפילו שיהיה חמשים שנה לחריס לו עד שיהיה לו מבתי הגז' זמ"ק וכך אני לומרת לחתני הגז' קנה לך שטר המסכנתק הגז' לסך הגז' לינתו וכל שעבודת רליה בהו בכתיבם ומסירם ע"פ התנאי הגז' וזיל דון עם כו' הערוך הלזו כמסכנתק הגז' וזכי וסב לעלמך והנפק לנרמך ולחולקך על פי התנאים הגז' ומעתה ומעכשיו סלקתי כל כח ורשות וזכות וסלטו לשר לי מסך הגז' והרי הוא כרשות חתני הגז' על פי התנאים הגז' וככן כפע"מ מסרתי הסמך פ' הגז' לחתנך הגז' שטרי המסכנתק הגז' מיד לוך ומסרתם גמורה כתחז"ל וכך לומרת לו קנה לך חני שטרי המסכנתק הגז' לסך הגז' לינתו וכל שעבודת רליה בהו וזיל דון עם כו' הערוך הלזו כדכר המסכנתק הגז' וזכי וסב לעלמך והנפק לנרמך ולחולקך ע"פ התנאים הגז' ולומרת לנו עדים ח"מ לכתוב לחתנ' הגז' שטר הקנלה ומקנה דנך כתקוני חז"ל כדי שיקנם מקנה הגז' שטרי המסכנתק לסך הגז' בכתיבם ומסירם כתחז"ל וקבל פ' הגז' הסטרות הגז' והנכיסם הנבחם מעליך למקנייה כתחז"ל ע"פ התנאים הגז' וכך לומרת לנו הסמך הגז' שטר הקנלה ומקנה דנך כתקוה כשוקף וחתום כבריף כי היכי דלק להוי כמתנ' עתירת' שלק גלוים ומפורסמ' לכל מקנה מקוכם ומלוטש ע"פ התנאי' הגז' וכך לומרת לנו הסמך הגז' שטר הקנלה ומקנה דנך בריף וקייתך מקנה דלק למיסדר כם ולק להסנלה מינה לעלמין . וקנינו מנחנו עדים ח"מ מיר הגז' קנין גמ"ום כמדל"כ בלשון מעכשיו כריחו על כל הגז' והכל נעשה כתחז"ל בכל לוקן המועיל והמספיק לפ"ור וכבל קוקף ויפוי כח וח"ח שטר הקנלה ומקנה זו כחומ' וחוז' כל שטרי הקנלות ומקנות שריבי וקייתי דנחנו כיסרלל העשוים כהונן וכתחז"ל ומסודר כבר"ח וכו' דלק וכו' ודלק וכו' בכיטול וכו' וכפיסול וכו' לדעת הרשב"ץ זלה"ה ושלק יפסל וכו' ומכל נגמר ונעשה בכל לוקף ויפוי כח שבעול' ובכל לשון ולופן המועיל והמספיק לפ"ור . וכחנו וחתמנו שטר מתנה הלזו כליווי הסמך הגז' ומסרנו ביד הגז' מתנה על פי כל התנאים הגז' והוא זה פה לזיזמיר יע"ק וכו' :

נוסח שטר שידוכין כספר יד לחסרן ג"ה כסימן כ"ו כהג"ה וזה נוסח כירורין של שידוכין :

נוסח כתובה ופירושה עיין כתשובות הרשב"ץ ח"ג סי' ס"ג גם כך נהלך שבעה :

נוסח כתובה דתירכתא כספר יד לחסרן ג"ה ח"כ כהג"ה שם סי' ס"ז לוח מ"ו מזה הרשב"ץ ז"ל ח"כ סי' ר"ך וכבב"ה ג"ה סימן ס"ו כהג"ה שם לוח ס"ה ועיין כמוהר"ם מינץ סי' ק"ט וכך כנימין זאב סי' ס"כ וכהרמ"ע מפלנו ז"ל סי' מ"ג וכתיקון סופרים סי' ו' :

נוסח כתובת מחזיר גרושתו שם כך' ו"ג ה"ה ח"כ סי' ס"ו כהג"ה שם לוח מ"ז ועיין כבב"ה ג"ה סי' ס"ו כהג"ה שם לוח ס"ג ס"ד :

שאלות ותשובות

א' נשאלתי מפי ידו"ן החכם השלם הוקיק כמוהר"ר ומין הכהן סי"ו שהיה מו"ץ בכפר פרנדק יע"ק לוך תדין נותן בכח לגל לתם לעולם שם לתם נשתק לזולתו ויש כתם קיזק לבח בהיות' עם לתם בביתי הזולת וכ"ם שם תהיה עם זקנה תבי לתם מגר שהיה בני תרכות וגם י"ל בניה זכריה וחולפה ישנה כ"ת ובהסות פתרק יקיב לבי הכת הגז' ורולה שתהיה תמיד עמו מפתו תקבל וכו' ולק להניחה בביתי לתם ולתק לה דמי פרנסתה מדת"כ כשער נתחייב לה מקול"ז ועיקר שלולתו היתה על ג,הורת בת משה לתשלם שנולדה למשה הגז' עם התשה מסעודת בתו של דוד פרטום היו וכבר נתחייב לה משה הגז' ביום שכתב לה גט כריתות למסעודת הגז' בשומת עשריה פרק' מדת"כ כתם"ות כידה וז"ן הכתי' שנתן משה למסעודת הנזכר' ביום 19 ג,יוני 1868 למניינם רתני נדיקלאר עלה נפשי מן גדרי כלי לגזה עליה נכללי ג,סודת כנתי ענד לומתתה מסעורת בת דוד פרטום טול זמן די מגזלל מן ג,נוזת מקל דיק' די קצ נכ'ליה ענד לומתתה ולתת מחויב נעטיתה עשרין פר' פ'סקר מזונות דוקת ומת לכסות לגת נקון נרסלתה מה קלכם פ'כל מוער מן ג'ור חתת קלסה וכיף תקדם תק וג,חיז עליהם פכל שרלה רתני נפ'ורמתר הוכת ועגדו רשות לרבי דלכלתר ועבי קופיות מנו פ'יוד כלכלה די מסעודת הגז' כלם תקון תקבל מני פכל ספר תלרי עשרין פרלנקו' פ'י למעשכר תלריך הגז' וקיים משה לתפלם הי"ו עכ"ר . ולע"ע שרלתי טענותיו של משה לבי הכת הגז' שלין רלוני להניח כתו על שלחן הזולת מבר כמה לתקלות ותומרנות מוכיחות על כן הנרלה בעיני שתחזור הכת להיות עם לביה משה הגז' ותוקו החוב שכבר נתחייב לה כטל ומבוטל וכחרם הנשבר הוי וזה כבר פשוט כמור"ם סי' ס"כ . ומה גם שרלונו להרש"ם ז"ל שכתב דלק נלתר הכת שבל לתם לגל לתם כלקתה דווקת תבל לק בגרושה וכן דעת כמה פוסקים לבל מכוון שנפסק הדין דהכת לגל לתם כין כלקתה כין בגרושה לשב"כ כעיון שהיה לפני לתם . לתנם לם נרלה בעיניו היותר טוב להיות לגל לבים ולק לתם וכבר"ר מבתם טעמי ותומרתו, מוכיחות ע"כ הדין נותן שהכת ג'הורת הגז' תלך לגל לבים ות"ל נקרלים הלשה הנזכרת לתקה לבים הרשות נתונה כידו לסולבים על ידי הערכאות מבלי שור"ר ולם לינו יכול לסולבים לפילו על ידי

הערכאות הלך פוף פעיר ועטיר ממונותיה והסוב שנתחייב לה כעל כנז"ל · פה למעשכר :

ב' בענין ע"ה **אכ"א** ס"ט הכלייטים וסג,וזמנים העשוים כדיני לפרנסים יר"ה אם יש בכחם לעורף קרקע שנפל לנוף כירושה ממקום לאחר מה שלא עלה כדעת היורש וכבר מכרו לזולת אם בעל חוב יכול לעורפו מן הלוקח מכח הכתיבה שכבר נתקיים כדיניהם שהוא הג,וזמן או"ל · דבר פשוט הוא אם כבר מכרו לזולת שאין בכח המלוה לעורפו כלל מכמה טעמי קדש משום הג,וזמן זה נתהוה מכח כתו' כלל עדיים דלא שייך בית קלף שיהיה נזכר הלוקח מלקנותו · ועוד שפילו אם נחשוב ענין הג,וזמן הוא כמו נתקיים השטר בעדים ואיתי ליה קלף הוי מעיקרא לא כתב ליה כ"י הכלייטי דלקני ובוון דלא כתב ליה לקני אין בכחו לעורף דבר שלא היה בעולם כי אם הווקא אם נמצא בידו כגי חדי לכל אם כבר מכרו מכר ע"פי הדין זכה בו הלוקח ואין לו לבע"ח מזה כלל · וכל זה הוא לגבי הקרקע לכל לגבי המטלטלין שיהם ומכרם לזולת אין עליהם שו"ר והכריס כלל משום תקנת השוק · ולפי שהדבר פשוט אצלי החותם פה למעשכר יע"ה בחדש אב דחמן שנת תרכ"ח לפ"ק :

ג' מעשה הל"כי **אכ"א** יס"ט שהיה הן בע"ון נמצא והיה בעיר הזולת ללמעשכר בשבוע זאת הדר קרע עינה בהיות חיקה משנתנו זאת הקרכ"ט ליגירה לפני היה שהיה שר"ח בת היס'ור שנמצאת יום שכ"ק כיוטיל של גויס עם בחור ג' שזה דרכו בכל לו עם כמה ג"ק ופנויות רק"ל כידוע ומפורס לכל בני העיר הזולת ושעיר ושרן ושנפים · והן היום שהוא לאחר בשבת זו נקבלנו בכי"כ בכללות דילוגי די קונסיסטוואר וכל יחודי הקהל ליפת וליתן בדבר לאחר תקירות ודריפות מה יהיה משפט הפשה הזולת אם נאסרה על בעלה או לא · ומה יהיה משפט הזולת הלז ומיד כאן כמה עדיים הנמצאים שם חוץ לכיוטיל הנז' וכלם פה ג' ענו ואמרו שהפשה הזולת והזולי הסוף היו ביוטיל הנזכר זמן רב ונתקבלו חוץ לפתח עם דב מישראל · ובאותו זמן נכנס לכיוטיל השר שופט העיר לרחות אם יכול לתפוס את שניהם בבת ג' וראבינו כיני שנתעכבו זמן רב והכיח שנור עליהם עלתה הלויהם הנכרית הפונדקית ודפקה על הפתח ואמרה להם מה זה כ"כ זמן ובבר ידעו היהודים הלך הם חוץ לפתח אזי הויהה משם את הפשה לביתה אחר והיה חלול ה' גדול כין ישראל לעמיס עד עת ערב שהביאו את הפשה לביתה ע"י הפול סיוע משום שרדפו אחריהם נערי בני ישראל וסורו טמא קרלו לה והזולי הסוף נשאר בכיוטיל הנז' לפי שהיה לו בית מיוחד ונשאר שם כל הלילה עד אור הבקר שהלך לחנותו בשפה רפה ובכובד רפש · ואח"ז בלותו מצא כלו שני עדיים שבניס לאותה פשה בקצר והעבידו במוהב ג' וכו' וז"ן הערות תכ"ת כמוהב הלקח בחדש הויגה כי אחת קדמנת עד אחר שהיה שכן עם הפשה הנז' ה"ה פב"פ ואחר הפיוס בקורת ה"ל יגיד קצל כז"ל הל הזדי פלוגית בת פ' שהיה לפשה של פ' די היה נ,רצנת שקשיגתה כיה שלר הזדי תוסלת אלוגיל מעה פב"פ ונ,לכוהה מן לאוגיל ע"י לפוליוהה וכיה שם הלד לפל'יקת אדי קלחת תעמל ופלוגל קלנת די מה שעלת שהיין וכיה בקלנו מעלהת בדברים קלנלקלוה הלדי

למרת לוגלה די ק'לנת מעלה ופחשלכה מה פ'ען כיפה אחד ודלכה די נפרחת די ק'לן הוה הלדת רכי סלכהת ועמלת עכפ"ע פה למעשכר ח"י הלוגל הרכ"ט לפ"ק · זהייר כיפי ק'לנו יחידי הקהל פשנוע מג,מוענן עלת הלד לפלגר שכר פב"פ אדי הוה סלכן מעת הלד למרת פל'גר אדי היה פלגוגל נקרת ופח"כ קלנת אדי רכי סלכהת ועמלת עכפ"ע וקיים וקהומים קמ"ת פב"פ ופב"פ · וס"ל נמ"ך כמוהב תלנת וכו' בכללות דילוגי די קונסיסטוואר שפס פב"פ ופב"פ הי"ו ולהן קדמנת עד לאחר שהוה פב"פ והעיד בקורת ה"ל יגיד ולאחר הלוס וכו' אדי הוה עמדו כיה פלגוגל הנזכר וקלל עלה הלדי סר"ח בת היס'ור מרלת פב"פ אדי הלדי עשרין יוס וזה הלים הולך בענין זה עם הפשה הזולת ופוסט לנ,מעת מפלת עמדו לגוגל וכלת מעלהת תלת כ'ערלת ולכלרת די יוס שבת קדם מפלת לעמדו לגוגל וכלת מעלהת חשבת די מעקיין וכן ולכיה מכלעת עליהוס חלת אדי נ,לת הרומיה מולת לגוגל ומכטכת עליהוס וקלנלגו כזלת דליהוד רלהוס ענד כהב הל'גר וחלו עליהוס כהב לכיה וכ'לפת הרומיה מן שבת חזוו דיפיי ופ'רלת לנפת מן רנ,לל ומלעלהוס מלכיה לפוק וכרר בעדוהו אדי שבת לאמור די קכל הלדת מפלת עמדו תלכיה גוגל פ'לכיה דיוהלו עכפ"ע בזמן הנז"ל וחהומים הקהל פב"פ ופב"פ הי"ו :

ולפי שבקשו ממני דילוגי הנז' וכל יחידי הקהל להודיעם מה משפט הפשה הזולת אם נאסרה על בעלה ז"ל ומה הוא משפט הזנוי הזה · ובאמת אחר זה הלים הזנוי קוך מעמד הקהל הנז' ונמ"ל אם מרצונו הטוב יקבל עליו דין ישראל או לא · וכה השיב שהוא יהודי ומקבל עליו דין ישראל אבל כל זה שקר ודבר כזב שלוני מכיר זולת הפשה מעולם ואמר שים לו עד ז' שהיה עמו בגוגיל הנז' שמעולם לא רפה זולת הפשה והנה הוא הוא העד אשר העיד למעלה ונמ"ל הלך הוא העיד הנ"ך ואמר שזה דבר שקר ומיד שלחתי עור הפעם אחריו והעיד עדותו בפני ולא היה יכול להשיב עור · ועל כן מוכרחני להשיב מפני הכבוד הנדרש לקו"ד :

ותצא דונה כי סר"ח זולת אשר סרפה על בעלה וכעל' לא נמלא בעיר מאחר שבעלה בבותו לעיר הלמין לדברי העד ונתברר לו מכמה למדנות מוכיחות ורגלים לדבר שנמלאת עמו בגוגיל שודלי נעמלת הן מצד קלת רל"פ פלוני זונה עם פלונית זמן רב נאסרה על בעלה ומתוכ בעלה להוליכה ואין לה שום כתובה ממנו זולת הנשאר בעין מנדוניתה אשר הוליכה לבעלה הנז' ובלאותיה הקיימים דוקא · ואם יש לזוה דבר מנדוניתה ממושכן כיד הזולת היא תפרס מביסה ותקחם וכמ"ש מרן בית"הע סי' קט"ו ומה גם שבבר הורית בפני העדים לאחר שנכחדים מקורם דלא שייך לומר שמא עזיבה נקנה כאחר ובפרט דעד כדון לוגה רולה לקבל הנט וכנר"ה אין לנחנו לריכי' לאוסרה מצד הדין אלא מאחר שבעלה סומכת דעתו על כל דברי העדים ואמר שכוודעם ומכירה תמידה לבך הרי שוה לנפשה תהיה דלוקרת ומשום שגם היא הורית שנשמעת עם הלים הזה כדברי העדים הנז' הלא גם היא שוה נפשה מת"ר והפסידה כתובתה וכמ"ש מרן שם ע"כ מחויבת לקבל הנט מבעלה הנז' וכ"ש שרלינו שהלים הזה הזנוי זה הדבר כתב לו לאחר כתה ג"ל במקום

לאחר ועברו עליו מיס זרונים וכבמה מקומו' לפי הנסמע פעל ועשה כיתר שלח ולמיד לכך וכבר ילף קול בעיר הזלת עם לשם לים לאחרת שנה שעברה והיה קלף רל"פ ולפי שלף היו עדים כרורים כי שם עידי שקירה ויקור רווקף לף נקסרה על כעלה שכל כנר"ר שים כאן עד ק' יסורי שמעיד על היקור של עומקה ממש כהנפת דלקות כמ"ל וגם שמע מפיו וסיף גם היה הודיע כפני עדים שנמלקה עמו · גם הנפת הדלת היתה כמנעול כרכרי העד · גם היה קדל"ף כנוסח זה פלוני זינה עם פ' · גם כמה רגלים לדבר שהיתה הולכת לביתו לשוטל הנז' · גם נמלאת שם לעיני כל כני העיר יהודים וגכריס כיום הסגת עד גדר שהולילו לותו על ידי הפולימיקה כשכיל הלשים והקטנים המולכים לחריס לחרף ולגדף רח"ל · ויתר הגדול שכעלה מלמין לכל אלה הדברים ורלה להולימה ע"כ הדין נותן שמחוייבת לקבל גיטה מבעלה ותלף כלי כתובה זולת כלשוטים כנז"ל · זהו הנרלה לק"ר מדי עוברי כספרי הקדם מלבד דברי מרן כפ"הע סימן י"ל וסימן קט"ו ס"ק ל"ב לח"ר סי' מ"ל וש"ת כית יהודה חלק ג' הע סי' י"ט והרשב"ם כתשו' סי' ר"ח והרב ערך השלחן סי' י"ל וסי' קט"ו ומוהרי"ק סי' פ"ב והרי"ם כלל ל"ב וכני חיי סי' י"ל מסס הרמב"ם והרב ר"ן שלה מ"ג מסס ר"י נתיב כ"ט וש"ת הב"ח סי' ל"ח ומוהריט"ץ סימן קס"ב ומשכנות הרועים לות יו"ר ולפי' כשהער גוי וכמ"ש הרשב"ם כתשו' סי' קי"ח ועיין כב"הג סי' קט"ו שמחבר מכלות דבריהם ולפי' לדעת החולקים דלין כופין להולילה כי שם כעידי עומקה ממש הלה גם הנפת דלקות עליהם חשיב עומקה כמ"ש הרשב"ם פ"ק דף רכ"ף וכבר"ר שכל לופן טעמים שייכי כה כו"ע מודו שנקטרה על כעלה כיון שהוא מלמין לכל זה ומקנרסת ממנו בע"כ · ולפי שלף הלכה הלשה הנז' לקבל לת הגט מיד כעלה וקבעל חשש שמא תזנה עוד תחקיו וענוש וענש כשכתה ע"כ בקש ממנו כעלה הנז' לרלות לזה לופן ותיקון לנרשה ועשינו מה שעורת הד"ן דהיינו שזיכה לה הגט ע"י שליח כמ"ש הב"י כשם לור זרוע בסימן ת"ס ועיין מ"ש מוהרי"ק שורש קמ"ף ות"הר סימן רח"ל והרמ"ע ז"ל שכוכלו דכריו הלכה למעשה להרב ונתק לשמפרונטי ז"ל לוח ה' עיין שם · וכן היה ועשלו שליח כחריקים ולמ"ל זכי ותקבל גט זה לשלחי פב"פ מעכשיו ולרי היה מוקרת לכל לרס · וכלמ"ן חזר ולקחו מיד השליח ועשלו שליח כחריקים ליתנו כידה לזמן שהיה מרוע להיות כדונים פנויה מעכשו וס"ה מוקרת לכל לרס · וכלמ"ן חזר ולף נשאר לבעלה עמה שום ד"ור כלל כי אם לזמן שהיה מרולה מרלונה לקבל הגט מיד השליח כדי שהיה פנויה מקוייבת להחזיר לבעלה ע"י השליח כל כלי הבית שקבלה לע"ע של"ך דהשתא לף ליתה לרינה ואיהי רולה להחזירם לו לשעכ"ם כשעה שהיה מרולה לקבל הגט מיד השליח לריכה להחזירם כמ"ש :

והאיש הזנלי הנז' כיון שזה דרכו כשל לו כידוע כעיר הזלת וכעיר ומרן וכל לנפיה נעשה כמומר לדבר ת' שהוא מומר לכל התורה כולה ולפילו על המזלזל כדבר ת' מדברי סופרים חייב לנדותו ושתה נידוי ל' יום כמ"ש כיו"ר סי' של"ז ועו"ש · וכ"ש כיתור ת"ח שהוא מ"ת ולפי' קטן לו שהה נלמנים לפי רלות עיני הב"ר כמ"ש הרשב"ם הנז' דעל כל פנים כיון שהוא בקש ממנו לעשות לו מש"ך כי הוא יהודי ורלה מעלמו לקבל עליו דין ישרלל שעב"כ פסקנו לו שהדין נותן להכריחו ל' יום שלה ידבר עמו שום כר ישרלל עד שיכה מלליו ויודה על פשעיו ויבקש ממנו לעשות לו חרם ונדוי ויקבל עליו כל דיני הנידוי והנזיפה לזי ושב ורפה לו :

איברא שהיום הזנלי הסוף טעון שכל זה שקר ולפי שי"ל לוויכים כעיר הס הוליחו הקול הזה ולפי' לותו העד שהעיד שהיה עמו כלוטיל כמזכר כיון שהוא מוסכר לנגל התוכ הנדול לזה שקר ענה כל מה שדבר ולפי הלמת לם כלמו לדון לקר דכר זה ולסמוך על דברי העד עם הקדל"ף כנז' לם כלמת שכדכריו כן הוא שי"ל לוויכים כעיר לף היה כידינו כח לנסור גם הלשה שהרי הלכה זולת דשם יש לומר לוויכים כעיר מוסכמת מכל הפוסקים ואין לנסור לת הלשה על פי עד אחר · לכל לפילו לם נניח כדכריו של הזנלי הלז ולומר דש"ך ע"ל ולפי"ך קדל"ף הלה מכיון דלוכח רגלים לדבר וגם נמלא עמו שם כלוטיל וכמה לומדנות מוכיחות והלשה הזולת ע"פי כת קול דיומ"ל מעלמה והלים הזנלי ההוא ידוע ומפורסם דרכו ככך והיה גם היה הוריח שנטמלת עם הזנלי הלז לקרי שהכחישה מקודש · גם כעלה מלמין לכל זה ושויח לנפשים ת"ר הרי הלשה הזולת לסורה לכעלה ולוייב ולפי"ל כתובה ממנו כמ"ש כ"ר הנ"כ שכחוש פה לשמעכר וע"ש כסדר הנ"ל משנקטו זולת תקרת לת **התורה**

הזאת נגד כל ישרלל לפ"ק ולפ"מ ויש"ן לם ע"ה :

ד' נשאלתי **אב"א** יש"ט על יעקב שמתה לשתו ופי"ל כניס וכנות עמה וכלן הסיפן כתיי לתן זולת כת ת' שעדיין קטנה ולע"ע שכתה להנשה לף מלתה פרוטה קטנה לעשות כדונים כדי שתוכל להיות לשים לפי שהיה היה לתיד כנכסי קרקעות ומטלטל' מזמן שנשתה לתה עם לכיה הנז' עד לחר שמתה ולפי שהיו עליה הרבה כע"ת עמדו ומכרו כל נכסיו ק"ות וכדין לף מלא לפי' הלכ מזונותיו וכ"ש כדי לזון לשתו הכ' והכת הנז' לשל"ל הניעה לם יכולה לחזור על הבע"ח מכח כתובה או לף יורנו מו"ן :

והשבתי דלקור"י שהכת הזולת הנשתרת יכולה לחזור על הבע"ח שלקחו לת הקרקע מכח חובה לקבל ס' עור כדונים כדי שתוכל להיות לשים לפי כבודו של לביה מתקנת חובת שהלב מחוייב לזון לת כתו עד שתהיה לשים דלרעתך דהכי נשתת לתה לכיה כדי לזון ולפרנס וכו' לה לם היתה כחיים לחריו תהיה יושבת כביתו ומיקונת מנכסיו עד יום מותה ולכניה עד שיהיו כני שם והכנות עד שיקרסו וכמ"ש מרן כת"הע סימן ס"ט ולפילו לם לחר שמתה הלשה הדין נותן שהבעל יורש לת השתו הלה לף נלמר דכר זה שלף לענין כתובה וחוס' וכו' לכל פרנסת הכת שהוא הכדונים כשם שנותנים לכת פרנסה לכדונייתה מנכסי הלב כך נותנים לה פרנסה מנכסי הלם וכמ"ש מור"ם כת"הע סי' קי"נ ס"ק שהוא דעת הנמק"י פרק יש נוחלין וכן הסכים הרב כ"ם וטעמת טעים דלולי מוסרי"ל החולק על זה דלה דכרי קריטב"ה הוא היה מודה לדכריו יעויין שם · וכן דעת נוחנת דמעיקרת כשנשתת הלשה לקים ומתחייב לה כתובתה כקום"ח לדעתך דהכי נחית וכבר שעבר לה כל נכסיו קו"ט לקיים כל התמור כקום"ח ומסיים סוף נוסח הכתובה וכל כפי המנהג והתקנה וכו' · ונ"מ לם יהיה כנר"ר

שכבר היה לו קרקע וטלטל בשעת הניסוקין וכבר הם מסועבדים לה ולכל דיקני מחמתה כגון בניו ובנותיו קודם שיתקייב לבע"ה הגם דהשתא מיקח ככר מתה לשתו וכעלה יורשה והוי רשאי למכור ולעשות כפו"ר הכי לגבי פרנסת אכת הנשארת החוב שנתחייב לשתם מכח התקנה כמקומו עומד ושעבודם קדם לבעלי חוב למחוקרים והכת נוכח מן הקרקע שיעור נדוניתה מדין קדימה כמ"ש וכמו שכתב מרן בש"ע סימן ק"כ יעו"ש ודוק:

ע"ה **אב"א** יש"ט

ה' נשאלתי ביזרעל החורש עם הגוי בשותפו, והגוי חורש בשבת והיינו חושש לתגלי של יזרעל השותף שלא יעשה מלאכה בשבת מה יעשה יזרעל בהגיעת שבת. וכן אם מוכר ליזרעל לתת לו סוס והגוי בשורו וכו' וחורש בלילים אם מוכר ואם מהני ליה תגלו שלא יחרוש בכלילים ואם עבר לדעתה דנפשים קעביד ע"כ:

והשבתי על עניין חריסה המוטל עליו הוא להחנות עליו שלא יחרוש בשבת ואם ירע בודאי שיעבור חזי יתנה ע"ע שיקח הגוי שביעית הריוח מחלק יזרעל ומוכר וכמ"ש מרן בש"ח סי' רמ"ו אבל ע"ע לישור בלילים לית תקנה להתיר כלל ואם יודע בודאי שיעבור על תנאו ויעשה בלילים הגם שלא קנסינן ליה למכור הנלקו כדין סירוס שעשקו מרן בש"ע סי' ר' שלא הוא עובר על לאו דלא תחרוש וכו' כלו תמ"ל בפי' לעשות כן מסיק הרב כית יהודה חלק ג' סי' כ"ה מילתא בטעמא ויעו"ש. והט"ו כיו"ד סימן רנ"ז כתב טעמא דלא קנסינן ליה למכור הכהמה כדין הסירוס משום דמילתא דלא שכיחא הוא לא גזרו ביה רבנן וכן הסכים מרן חיד"א זלה"ה בכרכ"י סימן רנ"ה אות ז' ואות י' ויעו"ש ודוק:

ע"ה **אב"א** יש"ט

ו' נשאלתי מיהי"ן בני חמודי החכם הותיק כהה"ר מרדכי הי"ו מעי"ק שנחלת יע"ג אם יש טעם למנהג שנהגו ככל מערב הפניומי וכבמה מקומו, כמזרח של הס"ן בקריאת הפרשה כש"ת לומר פ' ויהי בשכון יזרעל וכו' כ"פ בשבל הטעמים הכפולים כו לפי שים מערערים על המנהג הזה אם יש להם ע"מ שיסמוכו אלו לא:

וזאת תשובתי לומת לגיר הזה זמן רב עמדתי על הדבר הזה בהיותי במערב הפנימי ורחוקי ושנה בתוב בש' כת"י מן הרשאו' טעם בעיקר למנהג הזה והן בעון לא נשאר בזכרוני ועתה מלאתי הדבר מפורש בש' בקצה לסרב החסיד כמוסר"ר כליפא כן מלכה מבתיבת עצמו וז"ל. מ"ש ז"ל ר"ת יזרעל "יש "שבוע "רבוי "תוקיות "לתורה והוא מורגל בפי דורבי רשומות וכבר עמדו לחשבון ומצאו כי אם שלשים רבוי ד' אלפים ושמנה מאות וחמשה הנם שבספר חומש קדמון בת"י בקלף מלאתי בתוב שש ג' מאות אלף ונ' אלפים ט' מאות ושבעים ושבעה שבפי זה יצאר מן החשבון שמנה מאות ושמה ועשרים ולא ידעתי מהיכן בא החשרון הזה שלא יוכל להמנות ולהשטויר בשביל שיהיה זה החשרון בתיבות חסרים בספרו ושיהיה כל כך בין ספרו לספרינו יהיה מה שיהיה לספרי, אנו שומעין ולבה בבתרתי. אם בן בין בך ובין בך היבן הוא ת"ש שלשים רבוי תוקיות לתורה. ושמעתי לומרים שנשתרו בשמים מספר ויהי בנסוע הארון שתין בו כי אם פ"ה

תוקיות וכמו שדרשו רז"ל על פסוק חנכה עמודיה שבעה שהם ז' ספרים שספר במדבר נחלק לג' הלאה קודם לויהי בנסוע הארון והשני ויהי בנסוע עד פ"ה תוקיות וגנ' עד סוף הספר וזהו שנאמר בשמים הוא שער החמשים שלא נתגלה לו ועל כן נתנו שימנים לפ' ויהי בנסוע בתוב ן' רמז לן' שערי בינה וכן נראה כדברי מורה"ג בעין יעקב בסוגיא זו שהן' רומז לשער הן' שנעלם ממרע"ה ושם נשתרו השלמת השנים רבוי תוקיות לתורה והוא דרש לרוך לין זה מקומו. וי"ל כי הם התוקיות שנשתרו בכת הקריאה כי כל חו"ל רשומים לו"ו וכל חי"ת רק ולי"ת יו"ד וקו"ף בוך ליו"דין וכל קמ"ן ופ"ת ופ"ת לגל"ף וכן הטעמים כגון רב"יע וזק"ף קטון וסגול"ת וזק"ף גדול לב' יודי"ן וי"ו כלור' התוקיות והנקודות לתוקיו', ובהם יושלם החשבון מעתה לא ותשוב. ומכאן רמיה למה שנהגו הרישנים ללמוד הפסוקים הרשום בהם טעמים נכוחים ושפלים כגון פ' ויהי בשכון יזרעל וכו' בקריאתם בספר תורה שכל זה הוא הלכה למשה מסיני ואל תטוש תורת אמך בתיב.

עכ"ר:

ובהגיע ליוך הח"כ מש"ת כרם חמר לחרי נמרו בע"ה כו תרשה מ"ם הרב הגז' על קרי נועמי שלי הי' רכרות ועל נקודות פני שפיל בקובם בקמ"ן ופת"ח ומשם תדע ותכין היך ת"ל תנחנו מחויבין ללמוד כל הטעמים הנכוחים והשפלים כי הכל ניתן בסיני בכוונת מכוון וז"ל ולמדנו הש"ן כ"פ הלא יהיה נחשב ח"ו כמחצים הקבלה וכבר כתב הרמב"ם ז"ל בהל' תשובה וז"ל וכן הכופר בפירושם וחוא תשבע"פ והמחצים מגידים כגון לרוך וכיוצא וכו' דיש חילוק בין הכופרים בתושבע"פ למחצים מגידים שהכופרים לדעתם מעולם לא ניתן פירוש התורה ולא נקודותיה וטעמיה בסיני ולא ניתן אלא שבא אחר ואמרם מלבו וכו' מלמדים שניתנה תורה שבעל פה בסיני לכל ליגם מלמדים מגידים שהם החכמים שפירשוה וע"כ נקראים מחצי מגידים. ולפי זה אלו שליגם רוצים ללמוד אות כ' הטעמים הכתובים בתורה הלא ח"ו יהיו בגדר מחצי מגידים הם וחלילה לשער על כן הדין נותן להלמין שכ' הטע' לאת ומחוייבין ללומר' בלבור להוציא כל הקהל בלמידת הש"ן כ' הטעמים הלא תראו כי שני הטעמים הכתובים בעזרת הדברות לחד עשור לבעלי בתים שלומדים שמו"ת והשני לש"ן בשביל כל הקהל. ונחשב להם כאלו כל לחד מן הקהל למד כ' הטעמים לכל פסוקי הכפולים בטעמים הללו אם התמון בלמדם השמו"ת ונם הש"ן בבי"ת בב' ולמדו טעם ק' דוקא הלא יהיו ח"ו כמחצים הטעם הכ'. ואפילו אם תמלא לומר שלא נעשו כ' הטעמים הללו כי אם מספיקת מי מהם ניתן בסיני הלא מבואר שלא ידענו טעם בעיקר מי יוכל לברר לחד ולפבל ח"ו הלאחר אחר על כן מת"ל מחויב ללמוד שתיהן. ועוד לאלה תילון רחים לחרת כי ידוע שע"י הנקודות והטעמי' משתנה הבנת הענין ומכח הסיומי הזה מצאו רז"ל מקום לדרוש התורה כל ק' לדרכו פנה לגדות חלוקו' ולא רחי זה כרחי זה וחמיר שנור כפי רז"ל אלו ואלו דברי אלהים חיים. ולכתורה תמות היך יהיו דלמ"ח כיון שהם סותרים זש"ו וכמקום לחר פירשתי הענין ויעו"ש. ולפי דרכנו יקורץ דמכיון שכל הנקודות והטעמים ניתנו בסיני והרכם סיניים ומצאנו כיון ז"ל ע"כ כ"ף דרש כפי מה שקבלה בשמתו בהבנת הפסוק שהוא וכולם בחמת דלמ"ח דכולם ניתנו

בסיני

כסיני קלף שכל דרשה תדרש על פי הלוח הטעמים והנקודות כמ"ש דוק ותשכח · והילך מ"ש הסל"ח זיע"א בח"ק בעניני תפלה והקריאה כס"ת וז"ל מלתי בספר לחמר נקרא דרך חיים דף כ"ד וכן ראוי ליזהר בטרחא והכלתי זאור בה בסיועא למשכן ה' ימות טועא ובסוף פ' ניצים תני ה' לתלמיכם ים כמלת תני טרחא ותני מכאר למה תמר דור תנח ה' כי תני עבדך וכו' והנה כתומרו תני עבדך תיו שולא שלא יהיה נס תים תמר עבדו רק תני עבדך וכבר ומצאנו לתריס עבדיו וכן ולו תני עבדך ולשלמה עבדך לא קרא · ולכן אם תקה תומר תני ה' לתלמיכם בלא טרחא משמע תני ה' לתלמיכם ואפשר שגם תמר יהיה לתלמיכם לכל כשתקה קורא כטעם טרחא זו משמע תני ולא תמר ולכן בכל תני ה' לתלמיכם טרחא במלת תני לבד כשיבא מלת כי בתביר קודם לה לפי שג"ח לבא טרחא תחר תביר ג"ל כמתריך כחמצע עכ"ל · מכל זה מוכח שהדין נותן לקיים מנהג הרשבו' שכל המסרסר תחר דבריהם הלא הוא בכלל פורץ גדר ח"ו · מלתי החו"פ למעשכי יע"ח בסדר ועל פיך יצא כל עמי מצאתיו לתהלך **למישרים** לפ"ק :

הכ"כ **אברהם אנקאווא** יס"ט

זאת מספר כף נקי להרב החסיד כמוהר"ר כליפא ן' מלכה זיע"א ויז"ל :

ז' נשאלתי לני שאלו גם התוקיות שאלוני מרי קורקי פ' יקרו ופ' ותקחנן שנמצא

בי' הדברות בספרים מדוייקים וו"ר פני נקודה כפת"ח וכן חי"ת של תרצה · ולא שמעתי טעם בזה מרבותי ולא ראיתיו בספר · ובספר לומברוזו ראיתי שוש טעם על פת"ח פני דרך דרשני ותח"ז ראיתי מי שכתב בריש סיום כיטול זמן בזה לתעלומה על ספר ולהשיב עליהם כי הם בטלים מלהיהם ולא הזכרתי לוחם אלא להוסיף על כיוצא בו לא ובחנו לזון ולא יערבו לחיך ים מסה לפי דרך הדקדוק שחודשו מעצמם ואין זה מקומם · ויש על דרך דרשה קלה ותלושה שהחורה תניב לויונים ותעשה סימנים על דבריה בלתי נפתנים · ואשר אני לחזק לו ע"ר מ"ש ירוע ומפורסם כי יש לו' הדברות שתי קריאות ר"ל בשני הטעמים מפני שנכלל הדברות כי בקריאתן בס"ת בכתב צריך לקרות כל דבור בלא יהיה מפסוק ל' לו מכ' פסוקים לו מג' כמו שנאמרו בסיני כמו לא יהיה לך עם לא תשתחוה ועם ועושה חסד שכלם דיבור ל' ובקריאת התיונוקות ובעלי בתים נפסק הדבור מפני תריכותו לחנוקן וכן הטעם בדבור זכור את יום השבת שנפסק לחנוקן גם כן וכדבור לא תרצח ודבור לא תנאף דבור לא תגנוב כל דבור בפ"ע ובקריאת כ"הכ שהן רחוי להיות פסוק קצר כ"כ משני תיבות קבלו ר' דבורים ועשתם פסוק אחד ובקריאת הס"ת כל הדבור בפ"ע ומפני כך נשתנו טעמי קריאת ס"ת מטעמי קריאת כע"כ והתיונוקות כי בקריאתך פסוקים תרוכים ותיובו טעמים גדולים תרוכי הנגינה ובקריאתך פסוקי' קצרים ביחיד ותיובו טעמי' קטנים :

ומזה נמשך גם כן שנוי בנקודות בשני הטעמים שיהיה הוא שלמת פני סמוך כמו לא תרצח פני ותסתיים פני וזולתם ור"ל סמוך שיהיה בתתנחתא וס"פ הנון נקודה פת"ח בלבד פני בתתנחתא וס"פ הנון נקודה בקמ"ץ כמו חולי ישא פני שהיא סוף פסוק וכן לא תוכל לריחות פני שהיא בתתנחתא כלו קטנין קמ"ץ ולפיכך בעשרת הדברות שבקריאה מתנית ויתקיים

להיות פעם לחד פני סוף פסוק ופעם לחד סמוך כלי הפסק לכן נקודה בקמץ לסוף פסוק לקריאת היחיד ונקודה פתח לקריאת ס"ת בלבור שהוא דבור ל' ולכן כלו הב' נקודות סמוכות ז"ל לנון פני · והוא הטעם של לא תרצח שהל"ד יש בה ב' נקודות קמ"ץ ופת"ח ומפני כי מלת תרצח פעם הוא ס"פ בקריאת ס"ת כי הוא דבור ל', ויתקייב מזה לינקד הל"ד בק"מץ ופעם הוא סמוך בטרחא בקריאת היחיד לסמכו ללא תנאף ויתקייב מזה לינקד הל"ד בפת"ח כי כן המלות שהם על משקלה כמו לא תשבח דעמלק שהוא ס"פ נקודה קמץ לבל תשבח דלא שבח תשבח שהיא בתתנחתא וס"פ נקודה בפת"ח וכן תשחט הזבח ודומיהם בשהם ס"פ בקמ"ץ ובשהם סמיכים בפת"ח על כן מלת תרצח של עשרת הדברות אע"ג ב' קריאות יש לה ב' נקודות לכל קריאה נקודה · ולא תשיבני הרי תנאף היא על משקל תרצח ולא נקודה ל' קמץ וגם היא פעם דבור ל' ופעם סמוך · לזאת תשוב כי לא מתכתה שלא זאת מפני שקריאת תנאף לא תשונה בקריאה כי בקריאת הס"ת היא ס"פ וכיחיד היא בתתנחתא שכלא דין ל' להם ורחוים ליוקד בקמ"ץ ר"ל בתתנחתא וס"פ דין ל' להם זהו מה שכ"ל בחדש שנת תס"ג :

אחר בתבי הדבריה הלא מלתי בס' עין יעקב מס' שקליה ירושלמי בתלת' כיצד היו הלוחות בהוכיח כדברי הלא וז"ל משל למה הד"ד מניינו בספרי הסופרים והנקדנים מוכיחים שבתב הדברות נקודים בב' נקודות בב' טעמים בנון לא יהיה לך וכו' על פני נו"ן פני נקודה קמ"ץ ופתח · וכן לא תרצח לא תנאף הנקודות והטעמים כפולים ועוד חידוש תחר שבל הי"ו מהן יש בה דג"ם ורפ"ח וזה כפי הנראה סותר זה לזה · והטעם הלמתי לבל זה מפורש, שיש ב' קריאות' בעשרת הדברות · הלחר בשקורין היחיד בינו לבין עלמו הינו מדקדק לקרות בל דבור בפ"ע הלא מחלק הפסוקים בסדר קריאתו בנון דבור לא יהיה לך והוא לרוך עושה ממנו פסוקים רבים וכן זבור את יום השבת וכו' דבורים לחרונים שהם קטנים עושה מבלם פסוק ל' לבל הקורא בשבור לריך לקרות בל דבור בפ"ע בין שיהיה דבור גדול ובין שיהיה קטן יתקייב מזה שנוי בטעמים ובנקודות ודגש ורפה (הנה אין לנון זה מדוקדק בי אין רשות בל ל' בידו לחלק אלא במו שחלקוהו הנביאים לו התניאם להקל הקריאות על היחידים והתינוקות וב"ל) להבדיל בין ב' הקריאות בפי ספור הנקודות ורחוים לזה שבדבור לחבי אין בו ב' נקודות ושני טעמים בי הוא דבור לחד קצר ונחת לקרותו בסוף לחד וחולי יניע תועלת לשום חלמיד מעטין החשל הזה חלבר תועלת הנחלת והוא שיזהר מלקרות ב' הנקודות בקריאת ל' בנון להדגיש ור"ל פני בלו הוא נקודה בפת"ח וכוונת בזה בע"ל לעניניו · הרי לך הטעם לנקודות הטעמים בשהר בתבתי לע"פי שהוא ז"ל קלר ולא בישר למה יתקייבו שינוי הנקודות בשינוי הקריאות וכמו שנתתי טעם לעיל · ועתה לשוב לך ודי לבחר הרבי הרב הנזבר · תחלה מ"ש ויש בפסוק שני טעמי' גדולים ושפלים בבר בישרתי לוחם ע"פי ספר לומברוזו · ולשב לעיל על מ"ש ס' שנ' בפ' ווש השביעי שלפי הנראה שחלת ווש וש בה הרי קדמון והוא ז"ל לחר שהוא הרי קדמון בי לם טעם הפ' לזולת ושתי קדמת בי בקריאת הס"ת בקריאת ווש בחולת השביעי בגדים · ובקריאת

היחיד נקריאת ויום בקדמת ומלת מסכינו בזקף קטון והוא דבר נאה ונכון כי לא תסכול מלה הנקודה כיחד שהוא סב"ך וחו"נם לטעם תרי קדמין שהתרי קדמין מולקים המלה לשנים והיחד לא יחלף והוא מבואר.

וכתב שלא קדמו תרס לזה וייסר כחו:

ונחזור לעניניו מ"ש הרב בעל עין יעקב וכן לא תרצה לא תקלף הנקודו' והטעמים כפולים וכו' לא דק בזה כי לא נכפלו כלל קלף הנקודות מטעם שנתתי לעיל וכן הוא בכל הספרים וכדי נסבם ומ"ם ועוד תירוס לאחר שכל תי"ו מהן יש בה דגש ורפה וכו' זה לריך ביאור והוא לי תירוס ותועלת לתלמידו כמוני היום יען כי נשאלתי ושאלתי על זה מורה פת"ח הנמלאת על תי"ו תרצה תקלף תגנוב בספרים מדויקים ולא מלאתי מנחם ותלונתי על מלמדי ומלמדיהם שלא נתנו לב לטעמי שהם ידועי' ומפורסמי' גם למדפיסים דשהר תרלית והשתא כמילתא זוטרתי כזאת לחני להם בתלמוד ובכריס של הרב העיטוני לחתם סדר הטעמים לספרים ומלאתי מורת הרפה בפת"ח על פלוני. והנה הפתחים שלנו דקרלא וכו' הם רפה לתי"ו שהיא ובתוב' ג"כ דגש ונקריאם כרפה בקריאת' היחיד וכדגש בקריאת הם"ת והטעם ידוע מ"ם בעלי המסורת ובעלי חכמת הדקדוק שלוחיות בג"ד כפ"ת הסמוכות לאה"ו רפיות מן תי' מבטלין (ו"ל חמשה) תפיק ומפסיק נדחיק ולחי מרחיק וכמ"ש ר' אברהם הלוי בשוריו ועויין שם. והטרחת נקריאת מפסיק כמבוא' בשיר ר' אהל המאריך לומו מפסיק והנה תלת לא תרצה סוף לא ותחלת תרצה הם בג"ד כפ"ת הסמוכות לאה"ו. וכן לא הנלף וכן לא תגנוב ויש כ' טעמים כמלת לא ובמלת תרצה נם כן כי כמלת לא יש בה מתריך וטרחת ובמלת תרצה יש בה טרחת וס"ם כי בקריאת הם"ת נקרא פסיק לבדו לכן נקריאת לא בטרחת והרצה בפ"ם ובקריאת היחיד בקריאת לא כמתריך וחרצה בטרח' ויתחייב מזה בקריאת אך בם"ת שתקרא לא בטרחת הרי יש בה טעם מפסיק ולא תהיה התי"ו רפויה כי יש בה המבטל שהוא טרחת כלשון שהוא מפסיק ובקריאת היחיד נקריאת לא כמתריך ולזה מפסיק ולין שם מבטל והוא בג"ד כפ"ת הסמוכות לאה"ו כלי מפסיק ואתי"ו לזו רפויה וכן לא תלף וכן לא תגנוב אבל לא תענה ולא תחמוד שלא נשתנה טעמם לא נשתנה כרגש ורצח ושם כאשר שם. ומ"ם הרב ע"י ורלוים לזה שבדבור לנכי לין כו שתי נקודות ושני טעמים כי הוא דבור לאחר וכו' דברי הרב הזה לא לוכל להכינם שבכל הספרים יש בו כ' טעמים ליחיד ולם"ת מפני שקורין לוקו בם"ת עם דבור לא יהיה לך ולפ"י שהם כ' דבורים לדברי מבל נקריאת בם"ת בת' לסורות על מ"ם רו"ל לנכי ולא יהיה לך מפני הגבורה שמענוש ושאר תדברות משה ידבר ושלשים יענינו בקול. שקול מת"ת ושדבור ע"י מרע"ם ולבן נקריאם שב' דבורים לנכי ולא יהיה לך דבור ת' לכוונה הנז' לבל מאחר שנקרא דבור ת' בם"ת וכיחיד בב' פסוקים ישתיוכו כ' טעמים וכן הוא בבל הספרים ת"ל שנאמר שבם' הרב וכמקומו לא היה כתוב בן ולא נקרא בספרנו נם מ"ש שלין בו כ' נקודות הוא תמוה סיחך לפשר לחוות בו כ' נקודות כי מלת עבדיהם הבאה בסוף פסוק לא תשתנה בלחנתה וס"ם ולא בסתוך כמו לא תגנוב שלא יהיו בה שתי נקודות וכן בכל ישנו נקודות ויותר היה לו להביא ראיה מפסוק לא תשתנה כי הוא דבור לאחר נלה נאה לקרותו כך בין כיחיד בין בלבור ולבך לין בו שינוי טעמים ונקודות וכן לא תחמוד ולפשר הל"ר בזה:

שו"ר במקרא גדולה שנה עם המסרה גד"ול פ' יקרו כמלת פני נקוד פתח תחת היו"ד ועליה ליגרלא ובתוב במסרה קטנה וז"ל כן דינו למלן דילוף רזה ע"כ וכפ' ולתתנן לא כתב הניקוד הנז' ולא נמסר עליו. גם על לא תרלח שהוא בשתי נקודות לא דבר מלומה. ולא משמע שהמסרה קלי על שניהם ולבאור' כ"ל שבוין בזה להשיב קושיית ת' שהיה מלחר שהדברות נלמרו בסיני כל הבור בפ"ע ת"ב גם נקודותיהם יהיו ע"פר שנלמרו בסיני ומה לישבת לן בקריאת' יחיד ויהיו הנקודות הם לקריאת היחיד כמלת זרם שהיתה רלויה לינקר בך ונקרא בך לשום כוונה על דרך הלמת וכמו שכתב מקרלי קדם מלחים מזה וה"ב למה יתנקדו בב' נקודות ולא יהיו בקריאת היחיד יוליאם מן הכלל מפני הכוונה הלמתית דהיינו כמו שנלמרו בסיני לבן בתב במסרה כן דינו למלן דילוף רזה ר"ל כי מי שלמד דרך הסור ידע שבן דינו לשות בשתי נקודות ומיהו לפשר לרשות כי מעבע המבטע יבריח הנקודה ולהיכו דומה למלך זרה כי בל קריאת תבריח נקודתה:

עוד לפשר לומר שבעל המסרה כוין לתרן קושית לחרית שהיה נתקיים הפתח שהיה נקודת הם"ת של בל דבור בפ"ע והטעם ידוע מ"ם בעלי המסורת בל קריאת היחיד שהיא עיקרית ולא מקריאת וכמו שעשה במלת תרצה שהקדים הקמץ שהיה עיקרית לפתח שהיא מיקריאת לבן בתב בן דינו וכו' ובזה מתורץ שלא בתב בן על תרצה. גם דרך דרשני שבתב ספר לומברוזו על ניקוד פני יהיה טעם לקדימת ואיחור וק"ל. ודרך זה נראה בעיני נבון. ולא יבולתי לפרש מלת מתן דילוף רזה שר"ל בי בעלי הדקדוק יבינו זה שהנה על דרך מה שבבר פירושו שמוברח לשני הנקודות בפי הדקדוק ור"ל מי שיודע סוד הדקדוק הוא ירע הטעם בי בן ראוי לינקד בב' נקודות וכמ"ש בלת חברים ויה"ו דברי המסר' על פני. וס"ם לא תרצה מפני בי מלת רזה הוא סוד ולא ראוי מי שיבנס הדקדוק בשם סוד ורז וכך עלה בדעתי ובתבתי ותחמתי סיון סם"ב לפ"ק (ה"ל זה פשוט לי"ח שהקמץ קיים לפתח תמיד בי קמץ הוא סוד בתר ופתח בחכמה) עד בה ברבני ה' והחיים לוקי עד שבא ליודי לור קורא לקרב מנחם די לונזאנו ז"ל ורלוקי שבת' בפ' יקרו על נקודות וטעמי בי' דבדות בל מה שבתבתי וביתר שלת הקרחב' העניין ועל פני נתרצה בתב בדברי מתם ומבית דברי הרב עין יעקב והסיב עליו על דבור לנכי ולא יהיה לך בפשנתי ובתב הוא ז"ל שמלת עבדיהם לין בה רבוע בל תלנה בקריאתה בלבור ובל משנה קורא ברביע לבל לין נראה בן מה"ם בפרשת ולתתנן שבתב לבסוף שלא בלנה וכן נראה מלורת הדברות שבתב שמלת בלב בין הרלשונה ולין דעתי נוחה בה"ם שמלת עבדים לין בה רביע בי היה בבל הספרי' ברביע וגם לא יהיה קריאתה בלתנה ולשמוך לה לא יהיה לך בקלשת. וגם בן הביא הרב הנז' דברי בעל המסרה הנז' וב' עליו שהם דברי המדפיסים והם דברי רות תמוה ובבר למדתי עליו זבות וע"ם שהחיך בשאר הקדושים:

עוד לאלוה מוצין לומר לח"ם שהשת הלאו בל לפיכ טעמי פשוט לנבי שהבדברי הרב הנז' בלו"ם שלא היה בספרו טעם התלשת בהולליהיך ולא טעם הביע בשלת עבדים ג"ב לין לתמוה על הרב

עין יעקב שכתב שכפסוק לנכי לא נמצא כניקוד וטעמים שגם הוא כספרו כך הי"ל ולא כן ספרינו לא ככעל עין יעקב ולא ככעל תו"ח · וכעיני נראה יותר טוב קריאת ספרינו טעמו וניקודו עמו :

גם ראיתי להעירך למ"ש כעל תו"ח כי התי"ו של כתרן מתחת יש כה ג"כ נקודות קמץ ופתח שגם היא מחלפת כשתי הקריאות וכן היא כספרים מדוייקים ולא כן מלת לשונאי שרשויה היקה להתחלף כנקודות הלא שכקריאה ג' היא כתנאת וכקריאה לחת היא ק"פ ועל כן לא נמנדם כשתי נקודות · וכן מלת לחרן לא נמנדם חלף כך' נקודות כתחלף הקריאות מפני שמלה זו של לחרן לא תמצא לעולם בין כהפסק בין שלא כהפסק כי כן כתיב עליו המסרם כל חרן עם סי' קידיעה לא תמצא כמו כחרן החרן לחרן עיין שם ותומר אני טעם למסרם זו מפני שמלה זו כשכתיב עם ס' קידיעה ככר קבלה שיהיו שהיקה חרן נקודם קנו"ל ועם הסי' נהפכה לקמ"ץ ולכן לא תתפרך עוד מקמ"ץ לפת"ח כשלא תהיה כתנאת וס"פ ודי לה כחד שיהוייה ועיין להלריך יותר ודי כמה שהערנו · כ"ז נכתב שנת תל"ח ונשנה עוד שנת כי **ישר** הכר ה' לפ"ק :

אלה הכרי אם ס"ט · אמר אם ס"ה ראיתי להזכיר ענין זה כי הוא מענין התפלה ושרש לה כמוש עמדי מימי חרפי :

על הכרת מכטח שם השם כ"ה כשינוי אדנות יש לי תוכחת מגולה עד כמה ת"ח מתרשותיהו שטעו בקריאתו לפי שהיו מחלקים מקודם כין שם אדנות שנכתב כאל' שקורין לותו כרקות הדל"ת כלו נקוד כשורק ושם הויה כשהם מכנים לותו כשם אדני קורין לותו כמלת פוה וכהברה נשה כדרך הברת החולם ושם לא היו מכחינים כין החולם ושורק שחשכין שכך נפל כמקרה וכעין הברת הגד"י שנקוד עליו למעלה שבלשון ערבי נק' דק"ד שמערביים משתמשין בו כשכותכין לשון ערבי כלתב עברי כיתכין הגד"י ונוקדין עליו וקורלין לו דק"ד כהברה נשה וכמו שרלוני בקטנותי חומש לאחד קדמון נדפס כליסבונא כאותיות גדולות מרובעות ויפות מאוריה וכלרו הלעז הנק' שרח כלשון ערבי מיחסים לותו לרכינו סעדיה גאון ועל פי הספר הזה היה הברעת החסר ויתר נקודות וטעמים וכו רלינו שהגיה את הנחתים הלעז'לוול כגד"י נקוד עליו שהוא דק"ד כלשון ערבי :

ונחזור לענייננו שהיו המערביים הללו קורין לת השם הכתוב הויה וכינוי אדנות כהברה נשה כהברת הדל"ד והכתוב כאל' כהברה דקה כהברת שוו"ק וכלא טעם לחולוק זה ולא"כ נתחכמו כעיניהם ממ"ש השם"ע סי' ס' השם הויה לריך לקרותו כא"ד חזרו לקרותו גם של הויה כדקות כמו שורק · והתחילו לדרוש דכ"ז לרכים כלו לתורו דכר פלא ומחזיקים למי שהיו קורא כמותם טועה ולדעתי ולדעת כל יודעי ספר ודרך הניקוד שהם הטועים כי מתחלה שחלקו כין הויה לאד' שזה כנשה וזה כרקה מחיכן ילא להם זה החילוק ומתחלה טועים היו כי הברתה תמיד נשה כי הוא נקוד חולם מלא פוה ומע"פי שכתב כעל המרכים כשער נדר הסיר שם"ח כקיומים כתנועות שהם אין זה כידוי כי יש לנו הכדל גדול כין תנועה לתנועה ואין לשם גרוע מלשונות הגויש סי"ל הכדל גדול כהברות · הלא קריאת שהענין ושהנה ע"י ההברות כי כשמדכר הערכי עם חברו ע"פ יכין עניינו כלי כתיבה וניקוד כי יוכן הניקוד מהברתו כמו הודו לה' כי טוב והודו על ארץ ושמים מה כין הודו להודו ואין להחריך כזה כי הוא מכואר לכל מדקדק והעיקר כהבנת קדמונינו לקרות השם כהברה נשה מלא פוה ולזה אמר הכטלוין חכמים הזהרו כדכריכם וכו' ונמנא ש"ם מתחלל שהוא הניקוד הול"ם יתפרך לשו"רק · ויש מי שלמד זכות למה שהיו מחלקי' כין קריאה לקריאה שהיה זה כדי שיכינו שומעי הקריאה כש"ה מי הוא הכחוב הויה ומי הכתוב לדני ויותר נכון שלא לחלק · וה' יאיר עיניני כתורתו ויקויים כנו כי זו לחפוץ של עמים שפה כרורה לקרוא כלם כשם ה' ולעכדו שכם אחד לכי"ר :

גם כתבתי להודיע לידידי חיך לא נחה דעתי ולא נתיישב, ממה שרלוני גדולי המדקדקי' כקריאת כתלותיהו וזולת' שקורין התיכה הכא' כחטף כמלעיל' שהנה שכא נמ שם קדש לו הנעית תחת ניקוד מלך קורין לותו החטף מתנועע כשכא נע וכלנו התיכה נחלקה לשתים ומתחלת מתמלעיתה והוא על דרך לשון הערכי שהין מתחילין התיכה כחטף ור"ל שכא הכא כרחם תיכה כמו מלת שופטים קורין לותם כמו שו—פטים ושו—טרים נ"כ וכן ויאמרו לאמר וזולתם ויסודם על מ"ש ר"ש הלוי כספרי הדקדוק שיר ח' כרך הכ' · שלפי דעתי לא ידעתי על מי סמך ר"ל כמשפט הזה כי לא שמענו ולא רלינו כן כ־כרי המדקדקים הנזלוים שקדמוהו וגם לשון הערכי אשר הוא דכרי הערכי ושמושיו סולכים ע"ד אחד לא נשמע כזה להניע השכא הכתה חטופה כתמלע תיכה כשיקדם לה תנועה גדולה כנעית · ולדעתי שהינה נקריאת כי אם כחטף והיא שכא נח נרחה ולא יקשה לך שרי נרחית נחלקה לב' מחתת הנעית כתנועה גדולה כשכא הכתה כרחם תיכה וכתיכה שנחלקה לשתים שהין קושיה מזה שער שתתה חושב השכא הזה לרחם תיכה ותקר' שו—פטים חשוב לותה לקוף תיכה שקדם לה כל החלי הא' כלנו לתה לותר שוף—טים וכן נרחה מדברי הרב ר"מ די לונזלמו ז"ל כעל תו"ח כפירוש הליכות שכא ועו"ש נ"ל ע"כ · וכקוף הספר כתב וז"ל על קריאת שכא הכתה כתמלע תיכה שקדם לה ניקוד מלך שהמדקדקים החדשים קורין לותה נעה וכתבתי שהין דעתי נוחה כזה וסמכתי על הרכי הרב כעל תו"ח כפירוש הליכות שכא · ועתה נזכרתי מה שכבר כתבתי כימי חרפי על מה שכתב הרב קול יהודה על ספר הכוזרי מלמר שני סימן מ"ח שהתלונן על הראב"ע שהשיב כספר לחות על המשורר שהרר מה לך יחידה תשבי רומה וכו' שהניא הסי"ן כמדה במשקל דמשמע שהלולי משקל הסיר לא היה מניא הסי"ן הנקודה כשכא וסרי היא נעה כדינה כדין כל שכא הכתה לחר תנועה גדולה הנקרא מלך שהי"ו תשבי נקודה כלי"ו ולוא מה שיסר ר"ש המדקדק כסיר ח' · ולפי שהדיוט שלקחי תלונתו מעל הראב"ע שג"ל מהראב"ע לא יקכול דב"ז שלין כן דעתו וכמ"ש כספר מלזנים כחלוקת הנקוים והנעים וז"ל ולא היה נקרא המלך לחריו יהיה נע ולא המלך לפניו יהיה נח ע"כ · וז"כ נשתלקה תלונת הרב ק"י מעל הראב"ע שהיה מורה לכללה הכלל ר"ל המדקדק שהראב"ע חזל לשיטתי' ולכן כת' על המשורר שהניא הסי"ן כעכור המשקל שלא כדינו · עלה כדינו שהראב"ע ז"ל שהיה מורה להתי כללה להניע השכ"ת הכתה לחר ניקוד מלך כמ"ש ואין להחריך כלן כמו שהראיתי כמקומו כי לקלר לפי לריך ושם שלקתי שהר

התלונות שהתלונן כרב הגז' על ב"ד אשר גבר אשר רב וחוק וכו' הכל יסכימו לענ"ד כטוב טעם ודעת כי שלח רסן הסיר מעל פניו ואין זה מקומן של דכריס ע"כ :

גם מה שרשיתי בערי המערב קטון וגדול קורין ולכבודא ולגדעה שקורין ולגדועה וכלל ספרים נקודה הדלת בקמץ רחב וק"ל לפי דרכי הדקדוק דין קמץ חטוף כי אין במלה זו מסיימן מסמ"ן הגורמים קמץ חטוף וכמ"ש ס' הלומברוזו וכלל ספרי החומש שרשיתי קדמונים מסדפוס וגם בקלף כתיכת יד וכדברי רימים שכתוב ג"כ לכבודא ולגדעה כלם הדלת בקמץ רחב וכן כהעתקת הכבריתה כלשון ספרנייס ושאר לשונות בפתחות הדלת ולפ"ז ידעתי מאין ופה למה נקרו' הדלת בקמץ חטוף בחולם וכבר כתבתי למדקדק הגדול שמו"ל כמערב כמוה"ר שלום שבן טור ז"ל על זה והשיב לי וז"ל ועל מלת ולגדעה הלמת קריאתה בחטף קמץ כי כמקרית של הרב רבי משה זכרונו ז"ל שעליהם לנו סומכים נמלאות בחטף קמץ ולדעתי אף לה תהיה נקודתה שב"ש בלבד קריאתה בחטף קמץ מפני שות הגרון שאחריה וחברותי' דרומים לה כי כן לנו קורין ונפתחה לת למתחותינו . לשמעה מה ידבר . עמדו ולשמעה . ונקריאה כשם . לפקחה כמשל פי . והרומת לשם כי כלל לשלנו כדקדוק כל כ' שבלי"ן שלפני למ"ד גרונית קמוצה תנועת הנא בחטף קמץ והרב הגדול שבי המדקדקים סריליב"ע ז"ל כתב כמזמור הכ"ח וז"ל לפתחה קמוצה התי"ו בחטף כעבור שות הגרון כמו לשמעה מה ידבר ואלו היה כשב"ש לבד היה שזה רק בכח נמלא . וכזה יש די השב לענין זה עב"ל . ואני שמעתי ולא שבין כי אם קבלה היא מסרמ"ז ז"ל נקבל ושם לרין הדקדוק לא השיב כלום כי העלה שלנו רניס עליה היא בניקוד קמ"ץ הדל"ת לא כשב"ש וא"ל דמיון עם מה שהיא לנו כמה רשמונים ואחרונים וכל יקר רפקה ע"נו של הרב כעל חו"ת ז"ל דבר שיתקבל בחכמה ע"כ דבריו :

אמר שם"ף יען שאמרו ז"ל לפי' קמי שמיה מתני חופפת . וכפרט למקבלי חנוכה . על זאת נברה יד זקופין וכעלי זרוע וגם הדיוטים וכבשו פניהם בקרקע . ולא זו בלבד אלא גם כי וכשלו בעבירה . לא וזקיקום לעמוד לדין ועורך . כי לוחשים רבים לשם . שע"פי שאין נתנה משם . והשומע ומונח . מה זאת עשה פלוני . וענינו חבירו מה לך ולזרה זאת דל ועני . מה לך ליכנס לחנך זה וחכים שונא . כי מי רופא ומי העיד על זה . ואם היים עני הוא זה . תכף יגמרו עליו את הדין . ויעשה פרעה כך רשוי לדין . וכל אחד קולו ירוס . כי בעון זה הנשמים נענשים . והעשיר בעשרו בארחתו . אין פרץ ואין יוצאת ואין לוחם ברחובתו . שעל זה אמר נוצרי ס' שהמשפט בזמן הזה . כעכבים בחלון שהעוף נכנס ויוצא . ואינו יודע אם יצנו . והזכוב מיד נתפס בקורנו . אשר על כן אמר אם"ף בחרוזו ושירו . לשמור דבר זה ולהזכירו . משך מעכבים על פי חלון . לפור עובר בו וזכוב יתפש . כן המשפט לחסון בחלון . ולאיש דל ואביון ואר נפש עכ"ר :

מ"ש רז"ל בכמה מקומות בש"ס על אלו מטמאין ואלו מטהרין אלו פוסלים ואלו מכשירין אלו חוסרין ואלו מתירין אלו ואלו דת"ח . וכבר הקדו רז"ל ע"ז שיך ויתכן שיהיו אלו ואלו דת"ח כיון שאותרין זת"ז וכל אחד לדרכו פנים :

ואמרתי לפי קו"ד בהקדים מ"ש רבינו האר"י

ויע"ש דאין לנו שום השגה בעולם הכריתה כ"ש הוקש בעשיה ויצירה שם נזכה וזהו סוד יונה לוה וכורא חסך והוא לומר שבעולם היצירה יכולים לראות לוה לכל הכריתה חסך שיש להן ואין יכולת להשיגה בכחנו לפי ערכנו . עוד יהוא שמדם יכול לקדם עלמו עד גדר שיהיה כמרע"ה וכפי קדושתו יהיה השגתו למעלה למעלה עד עולם התלולות שם ירלה וזהו סוד לכותיו הפ' שהותר להם הקרובים להם שזהו טעם לישור ערוות מגר קורבה לפי שלנחנו רחוקים מן המלאל כנ' עולמות ע"כ הסרה להן תורתינו הקדושה כל לד קורבה . ויפה להן מזה כל לנבי קב"ה הכל מותר לכל לנבי המקבלים שייך טמא וטהור כשר ופסול לשור ומותר וזהו עיקר מחלוקת רב"ם וב"ה שזה לושר וזה מתיר דאין הכוונה ת"ו דחולקי' על לוקו דבר כיון לוהו ה' לשור לו מותר שם וחלילה דלנבי מעלה הכל מותר אלא מחלוקתן היא לנבי דורן המקבלים שם לנחנו ריחוים להתיר לוהו דבר לו לריך להוסיפו אלא יהיה להן כו שום השגה מגד ערכנו כמו גדר דוקא וכן טמא וטהור וכן כשר ופסול וכו' כפי המקבלים וזהו משל רז"ל דנקרא חזיר כי עתיד הקב"ה להתירו ועו"ש כי לעת"ל ומלאה הארץ דעה את השם וכלא המות לנצח וכל ישראל נדיקים וכל החשור להם עכשיו יהיה מותר להם לוהו זמן שכלנו נהיה קרובים למשיח ונדיקים יושבים ועטרותיהם כראשיהם ונהנים מזיו השכינה זהו הנראה לק"ד וקרוב לזה המלא בשל"ה דף כ"ו ע"ב ויעו"ש כמ"ש על מלמר הילקוט בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה מיושב ועוסק בפרשת פרה ולומר לאלעזר בני לומר וכו' והכיון למשל ענין תפילין דרמ"י ור"ת והלכה כרמ"י משום לחרי רבים להטות שהכוונה בשניהם דרבים הם שאין להם הקדבקות למעלה כ"כ אלא כפי ערך כחיבתם שהוא דעת רש"י והלכה היא מפי המלכות שהיא מקור ההשפעה כפי ערך התחתונים ויעו"ש בלורך וברוחב מילתא בטעמא . וכן בלב עוד בח"ב דף של"ה ויעו"ש ולא"ת :

מלתי הלב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

ח' תשובת לנרת שקבלתי מלחד חבם בהיותי בעי"ת רבלא ויע"ל הלא הוא החבם השלם והכולל סו"ה כמוה"ר אלעזר הלוי ן' טובו הי"ו :

ראיתי לת כל הרשום בכתב מיד כ"ה עלי השביל תחלה מ"ש כ"ה בם' שם"ל בענין שמני הקטרת דטעם המנין ביאור מספיק בס"ה וכפע"ח וכע"ח ויעו"ש טעם ברור שאין עליו שום דקדוק כלל ועיקר עכ"ד . לחר המחילה כבר רלינו בספרי הקדם הלזו ולא זכינו להבין מה שהבין כ"ה מה טעם מספיק ע"כ ויחזור מעלמו וירלה לא דק ספיר שמוש לחד לא נתן טעם הסיפוד שכתבתי לני ענני משם כמוהרב"ם ז"ל וזולת דבריו לע"ב :

גם מ"ש בענין הפסוקים הנלמרים בהריאת פניו וכו' שלא מלאת שום קרופה להתיר שאין ילמור כמה פסוקים שאין שייכות תחנה כלל בלא ברכת התורה וכלופן זה לא פטר לרם מעולם מברכת התורה ע"כ . ירלה כ"ה מ"ם הכת"ס סי' ר' סק"ו וכעט"ז דעל פי הסוד וכו' צריך ב"פ בסירונין דוקא ולא לצופין . ומרב ז"ל

ז"ל כתב מצם ס"ר והכי"ה נג שנייך רצופים דוקא מצם לפיזת הכלי נשאר המקום מלוכלך ויקשר ויטמא ולא קועיל והעלה הרב ז"ל לנקח ידי הספקות לשפוך תחלה נ"פ רצופין ע"כ יר ושוב ישפוך נ"פ כשירונין ע"כ יר ויצא ידי הספקות עכ"ר · ברי כיון דמוכרח לעשות תיקון לנקח ידי הספקות יכול לומר הפסוקים שדכיני כיני לחר שינגב וידיו על הרצופין שקדמו ויכרך כרכת התורם :

והנם שהר' ז"ל כתב דרי כ"פ סירונין לחר נג"פ רצופין ס"ר לח לא נינב וידיו דמז לוקן נג"פ רצופין נמצאו לנ' לכל לח נינב כנד"ר חזי שלקו ליה מעשה לחד ושריך נ"פ סירונין ויצא ידי כל הספקות ויכולין לומר שלא דכרו כי אם דוקא לקוחים זריזים המקדימים לקום קודם עלות השחר וכבר ברך ברכת התורה ולא נאמר זה שכיר שלא על נט"י של שחרית דמוכרח לחזור וליטול וידיו כשיזור היוס דלינה פוסלת כמ"ש סר' זכ"ל מצם סר' תרומה חדשה כ"י ק' מרכוחקת קמחי דהמשכים קודם לור היום ונטל וידיו ו"ל ליטול וידיו קודם שיתפלל לו שיצא ללמוד דלינה פוסלת כנט"י כמו שפוסלת בקידוש וידים ורגלים דעבודה עכ"ל הרב חיד"א ז"ל כשורי ברכה עכ"ד · ברי הוספשא לך שפקא דלא שכנט"י של שחרית יעשה כשדר המקדחות ומחי דפשוט ליה כ"ת לם לוא דרך תחנה יכול לומר פשוקים כלא ברכת התורה לוא פלא לין לא רלה דעת מרן לפשוק לפיזו דרך תחנה לחסור וכן קעלה הרב חיד"א כשו"ב סי' מ"ז ושו"ם :

ומ"ש כ"ת עמ"ם בשם"ל דק"ל כיוון בג"ר חוזר הוא ט"ם דכנד"ר דקדקו הם"ם והפוסקים כלשונם לומר בלוחות לא בג"ר וכבר מפורש בשם' ר"ם פ"ד מהלם ד' בדברי רעו"כ ושו"ם · וכ"כ הרמב"ם ז"ל ריש פ"י מהל' תפלה ושו"ם :

ומ"ש כ"ת לקרן על הרד"ק שפירש כרחוק מזרח וכו' שהוא כפלוש ושו"ם בדברי הרם"ם ז"ל ע"פ ולמקלה השמים וכו' שנעלם ממני בשעת כוחבי הגם זלת בשם"ל שלפי דברי הרם"ם בכברת שיהא כפלוש כיון דמרכז השמים היינו הלרן עלמה הוי ממרכז הלרן לגד מזרח כמשמים ללרן וכן נמי לחידך ניקח לגד מערב וזהו לחידי ולחידי חד שיעורא והוי בקשוכת זקני הגנב לשלכסנדרוס המוזכר בשם' תמיד שלא שפת נחנו טעם לדבריהם משום דבשהשמש במזרח ומערב יכולין להסתכל בה להורות שהוא טפי משמים לארץ ולהורות שהוא בפל ממש לחר שהנו רואים לוחה בבקר במזרח גדולה ולערב במערב גדולה כמוה הרי מוכרח שלחה עומד תחת נקודת המרכז שהוא הלרן וכיון שהש שוה לנגד עיניך בבקר ובערב מזה קדע שהש כפלוש כמ"ש הרי"ס ז"ל :

ומה שדקדק כ"ת עלי לוך שכתוב דבר המפורש בשם"ס כ' דבריהם חלוקים והוא מפורש בשבת דקי"ח הגמרא לשפר שיהא כידו לא היה כתוב בה דשהנה כדברי רב כרוך כרפוס ואן לפשר שתבא לידך · וע"פי זלת הגירסא יקורץ מה שהקשו התוס' שם דף פ"ז ד"ה כשפר לוך וכו' דבלא זה קוטיתא תמוהה רבתי ולא בלטון וי"ת שלון מדרבה להניחו בלא קירוץ · הגם שבכמה מקומות ים כמו כן והיינו בפרק ג"כ דף ס"ח ד"ה בלא · ובמנחות ד"ט ד"ה לין מיעוט וכו' ובכמה מקומות ולא קירגו כלום ושוו"ע על כ"פ הוא פלא · ולל תתמה ע"ז שדבריהם בללו הוכיחו בס' עולות הבלית

פ' ורש וז"ל ורחיתי לקרן כ' גמרות חלוקות וסותרים זש"ז כי פעם לחרו שלמלך שמרו ישרחל שבת ק' וכו' וס"ק לחרו שלמלך שמרו ישרחל שתי שבתות וכו' ושו"ם:

ועמ"ש כ"ת בשנין קשל"י של נוים כשבת ושוחל שם כך הוא לשון מח"כר מצם דכברכ"י הוכח בנוסח לחר דמשמע לפי' שם היו מכירו לשון זה לשון מח"כ דלא כשו"כ לפרון דמתח"כר לא הוסיף אום דבר שלא שמך שם"ם בברכ"י וז"ל השו"כ שהכיא לפקח הפוסקים דמשירין ושמיך לשנינו הוא זה · לשנין קשל של נוים לשחותו כשבת חזק הוית לשמיד בתורת הרב המובחר"ק ישרחל ז"ל ככ"י שבתב מצם פרי החדשה דשם קשל בתוב בשר"ם וכשלו הגוי מותר לשחותו · ולפי מ"ש הרדב"ז סי' רי"ג דכל דבר הנאכל וכו' לין בו מצוס כיצו"ג ולא ידעתי מה תיקן על המים דודקי המכשל מים בשבת חייב וכו' ומרוצה לשחות קשל מן הנוים תקנתו שיקנה מלחת לשר בשר עשותו שלא בפניו לפי' שם הגוי מכיר ישרחל דקייסינן שמא ירבה בשבילו כדלית' פ' כל בתבי גבי גוי שלקט עשבים וכ"ב הרשב"ם בם' עבודת הקדש דלפי' מכירו לא לשרו שלא בפניו לכל שלא בפניו לא ויש לשמוך עלייהו כדב"ז לפי' שת"ל דשלר פוס' חולקים וב"ם שלינו מפורש דחולקים וב"ב לדידהו מותר ליקח מלפני לשר בשר עשותו ולפשר דעל זה שמכו העולם לשחות קשל בשבת מגוי מכירו עב"ל :

הרי מפורש כמו שדמיתי לע"ר להקיר מכתב פוס' שלא שלני הקרתי לפילו מכירו ונקוט מיסת לחד שם לינו מכירו והוא בשר עשוי מותר לשלוח להכיא ושלא ע"י עלמו כי לז חייבינן שיכירו שבת שנייה ושליחות ושם הוא ע"י שליח משתמש שלא ויהיה לו מקום קבוע להכיא ב"ש בכל שבת ילך לקשפיטוריה ש' או בכל שבת ישלח שליח לחד ודבר זה גם שרב חיד"א שם בשו"ב בתירו בפשיטות בשיום דבריו ושו"ם שבשב לרעת הרשב"ם ולין להקירו שלא שם בכל שבת ישלח להכיא ממקום לחד וזהו תומרת גדולה שפך כל הפוס' הללו שמתירין בשחט בשפת ע"ב וע"ב מדרך הרבעה בתבתי להתיר לשלוח להכיא מן שמוכן ש"ח מכירו · וב"ב בשפר חיי לחד שם ישלח למקום הקבוע למכור ולינו מכירו מותר ושו"ם · לבל לומר לנו שזה שם לא יהיה שלא בקשפיטוריה של ערלים שדרבם לעשות בלי גדול מוכן ומזומן לבל לשר יבא ויבא מיד · לבל קשל בם ישמעלים שם לין דרבם לעשות בן לשור שמנשם להרתיח לבל בוס בפני בעליו וזה לקוד"י דודקי לשור לפי' שם לינו מכירו לפי שבשבילו עשאו

ועמ"ש והוק"ל בפי' לילן שרק דקי"ל לין הלבה בר"י דקלמר בל שלין בשובו בוטעין שדות שלמות לין זה לילן שרק שלא בת"ק דס"ל דלילן שרק הוא שלינו עושה פירות ומזה הוק"ל דברי מרן שהדרי מ"ם בשור"ד סימן רל"ז ומ"ם בח"ח סימן ר"ג · לישרל דוקא דשמא הוא דקי"ל בת"ק דלילן שרק לינו עושה פירות והכוונה שלינן פירות חשובים בשאר פירי לילן הנטועים וללו בפירות שלנטנו רואים עץ נקראי, ולא פרי ולבך דעת מרן סימן ר"ג דע"ב פרי לילן שרק ובדך שבבל דשפי' חשובים שבשם עץ הם ולא פרי כיון דקי"ל כרבנן והרב הלבות דקדק ובתב שמא שמוליין לילן שרק ולא קרשם לפי' בשם פירות לילן שרק ומרן שקרשם בשם פירות להורות נתן לפי' החשובים שבשם עץ הם ולין לך לחשוב בבל פרי לילן שרק במו שלו שקורין

כלום וחיכנס ואע"פי שלדעת מרן יכרך שהכל · מרי הע"ז והמ"ל מסכרת דנפטיהו כחכי לכרך כפ"ה הע"ז לאחר דעכ"פ חשוכים הס ולא כטעם שהס פירות כשאר פי' דהא קי"ל כרבנן והכי הסכים הלר"י זיע"ל והכר"י לכרך כפ"ה · ואי וכולין לומר דהיינו דמ"ל והע"ז והלר"י זיע"ל להחשיבם פרי גמור כיון דקי"ל כרבנן דאין לולין סרק עושה פירות כלל ה"ל הפירות כיון שהם חשוכים ונאו להעיד על הלולין שהיו סרק כיון דלולין סרק לא יעשה פירות חשוכים כלל · ליל ס"ה מרן לא ס"ל הכי מדהוליאם כל' פירות לולני סרק מוכרח שדעתו לכלול גם החשוכים דאפי"ה פרי לולן סרק הס ועץ כעלמא הוא:

ועמ"ש כ"תר ע"ע בפסק הכתוב בסמ"ל שכתב על חשבון פדיון הבן מהיכן מוציא · לני מודיעך לחי עיקר טעם החשבון הזה שעשיתי לפי שרציתי מנהגים מחולפי' בכל לחר ולחר שכל ה' כונם כמה לעלמו וכשום מקום לא ירדו לתכלית החשבון הלמתי לודע משקל השעורות כמה הוי לפי שכל לחד מהפוסקי' הרלשונים עשה חשבון לפי חשבון בני עירו היודעים לת מטבע עירם ורציתי שמטוח זלת הלוך וחסור לחסרון ידיעתם לזלת ומדלגלג עד גדר דלפילו עשיתי עם נפשי להם למנהג דרך שחוק עושים שעודם גדולם ומכיחים הכהן ועושה עלמו הכהן כלילו הכן שלו ולכיו נותן כידו חוזה כלי כסף וכו' ולומר הלא הוא פדיון בני ולגינו יוצא משם עד שמחזירו לו קנס דבלא"ה הא קי"ל דמתנה ע"מ להחזיר שפיר מקנה לא נאמר זה הלא היכא דלא לפשר ליה המ' שם הוא עני לבל כהיותו עשיר לו לפילו ביכוני מי היגיר לו שלא לקיים המנוה כתקונה כמ"ש בקורה לתת משם שקלים כסף וכשהייתי קורא תגר על זה היו משיבים לי הלא לא ידענו חשבונם ודברי הפוסקים שהרי לפרדי זה לומר ככה וכו' ושע"כ כדיעבד דמי ולנחנו עושים המתנה הזלת דרך זכרון כעלמ' · ע"כ לחרתי ללבי עת לעשות לה' וכו' לעמוד על הדבר ולעשות הקדוש החשבון לפי מקומנו כדי שיהיה כרור לפי' לפי המטבעות הידועות לנו להיות מכאן ולהבא האדם זוכה לעשות המנוה כתקונה ולא שם יבא חשבונו כפחות מחשבון הא' לא כ"מ מידי כיון שהוא עשוי ע"פי חשבון השעורות כמו שהכאר וידעתי כי"מ דלזכות יחשב לי לפני כ"ר של מעלה בהורמנותיהו דרבנן קדישי הפוסקים הרלשו' זיע"ל הניחא להו בהכי להיות שם מתן כמ"ש ולא יהיה עוד בחוכה ולוטלולא כמו שלנחנו רואים הן בעון בזמנינו זה · ולוני נוזר קבלו דעתי ח"ו שלא להוסיף עליו ולהדבק כל המוסיף מוסיפין לו · וכבר כתב הכנ"ג כיו"ד סי' ס"ה הג"הע וז"ל לחר המלסף מלחר שרשונו מחלוקת בשיעור פדיון הבן הרלוי והנכון שלא להקרק בשיעור זה ולתת שיעור שוין בו שפק לכ"ע ולא כמו שרשיו בזמנינו זה יקר עשיר ולביון דקרק' ליתן שיעור ל' דרהם כסף מזוקק שהוא השיעור של רבינו כ"י בספר הקנה עכ"ל:

הלא תרלה מ"ם רס"י בכבורות כ' לוקיות וחני · ולדברי הגלוני' והרל"ם והרמב"ם ז"ל משקל חלף תתק"ך שעורים ועו"ם בטור י"ד סימן הנ' וכתב בב"י הלדברים עולה ק"ך מעין שהוא ל' דרהם כסף מזוקק · ולפי מסרון ידיעתנו שיעור הדרהם ערכיך ערכם לריך כי מרן ז"ל סמך על בני דורו היודעי' חשבון מקומו ושיעורו ולנחנו לא נדע · והד"מ כתב משם הג"מר ושקלנו דוקט' מדם ממטבע וינוליה והיה מ"ח שעורים נמלל משקל ה' סלעים הס ח' דוקט' ט' ועו"ם וט"ם סם וג"ל נמלל ה' סלעים הס חמם של ח' דוקט' ט' · ולפי זה הוי הסלע שפ"ד שעורים וס' סלעים עולים חלף תתק"ך וב"כ הם"ך בח"מ סי' פ"ז שנם הוא עמר ע"ז כעיון רב כמשקל יעו"ם · והסמ"ע סי' הנז' הוסיף לבאר יותר מכלם שהסלע ד' דינרים והדינר ו' מעין הוא כ"ר פני"קי ונמלל שהמעם יש בה ד' פני"קי שהם ל"ב פרוטות שכל פני"קי יש בו ח' פרוטות מפרוטות המערב הפנימי והוי ל"ב כנז' וכ"כ הרב חלקת מחוקק כלי"ה סי' ס"ו כמ"ש הסמ"ע והש"ך לבל כיון שלנחנו רואים שהמטבעות מתחלפות לפי העת והזמן לית נסמוך לעשות חשבון על המטבעות לבד לבד לפי הלכו להם ופנים חדשות בהו והמ"ם הח"מ שם ומלינו השקל יוליח דידוע מ"ם מור"ם ז"ל בשם המרדכי דכל מקום לפי מנהגו יהן מחלית המטבע הנהוג שם · לית שיהיה לפי חשבון הלו הפוסקים זיע"ל המפורשים דבריהם קלת לידע לופן המטבע שלמרו ובה בדקדוק שהם עשר מתקלים לפי חשבון כל שיעורם שלשים וב' פרוטות כנז"ל:

והלא כמלתי ושייתי בלונדרש ובכמה מקומות מהשבנו דאיכי עשרים שעזו פדיון והלא נתנו לפי' מחלית משיעור הזה · גם דאיכי שדם לחד מלזמיר תושב העיר הנז' ונתן לפני ה' דורוש דוקט ואמר לי שכן נהגו בלזמיר שהיא עיר גדולה של חכמים ושל סופרים ורלוי לסמוך עליהם כידוע · ואמר לי זה הלים הגביר הנז' הגם שבכאן לוגם נותנים מחלית מזה ס"ה עושה כמנהג מקומו לא יוסיף ולא יגרע:

ומזה יגדל התימ' לוך בלאו המקומו' שהם מושב הרבנים הלז ולא הלכו בעקבות חשבונם הלא דבר הוא שהם מקילים על החשבון לאר תקנו להם ועד כדון עדין מסתמשים במטבע לאר זכרו הפוסקים הלז שהוא הפני"קי לפי חשבונו ולפי שיעורו כלאר לאמרו גם הם:

אשע"כ ללבי גליתי כיון שנשתנו סדרי הרלשונים בעניני חילוף המטבעות ובפרט במקומנו ערי המערב הלוך וחסור וגברה עניות' בעולם וכמעט נשתכח תורת פדיון כמש"ל · ע"כ עמדתי לשקול הלא תתק"ך שעורים הנמלליס בזמנינו זה כמטבע עבוע כמ"ם ס' יהונתן בלוריס ותומים ח"מ סי' פ"ח ומלחי בדקדוק עלום נ' דורוס ושעשע מעות וחלי שהם נ"ן לוקיות וחלי מעה ומ"ם כ"לר משקל גם הוא השעורים ומלא שהם לוקיות ויש לו שכל החשבונות מכוונים הם דכוכיה דלוריוקא ע"ה לוקיות לפי שהם ו' סלעים ורביע כמ"ם מור"ם כלא"ה סי' ס"ו והכוונ דסי' הל"ח ום"ם · הלא כל זה הפך דעת הסמ"ע ושם"ך והד"מ דכלהו חזלו לפרש השעורות שבתב הרמב"ם בהלכות סלים שעלה חשבונם י"ו מתקלים כנז' כלי שום ספק כי לני יודע חשבון המטבע שבתב הסמ"ע ולעפי"כ הקשה הסמ"ע על הפרוטה דקידושין והניח בל"ע · ובבר כתבתי לך דלא לחוש לשום חשבון כ"ז שהמטבע עולה ויורד דלותו זמן של הסמ"ע היתה הפרוטה רלוי לקנות בה דבר וע"כ הוי קידושין · הגם שבזמנינו זה לוחה הנקראת (פלרדן) וע"פ לקנות בה דבר ולעפ"כ החשבון לא ישתנה · ולום הסמ"ע לפי הלחת בזמנינו זה כלוחן מקומות לבאורה קום' עלומה הלא שמתרני'

כיון דזמן המשכון היתה שוה פרוטה אין לחוש אי המשקל לא מזי · וכן מתרץ הרב נחלת שבעה במשפטי הכתובה סי' ו"כ :

וליעיין מר כספר הגז' שכתב בפירוש דפדיון כסור לריך לקיום כפול ומ"ם רמ"י בכסורות דמלעיס חיגן כפולים דוקא מלעיס ולא שקלים אבל מנה ושקל כפולים ופדיון הבן שקלים כתיב כאן · ובלא"ה הלא הרמב"ם ז"ל קאמר בפירוש דשקל כפול הלכות שקלים שכ' מיגן כסף הימור בתורה וכו' הוא שקל והוסיפו עליו ועשוהו שלש שהוא שפ"ט שעורות דון מינה דכל"ז הוי השקל קל"כ שעורות · ותמיהני על כ"ת שהיה פלא נגד עיניך כאמור לך שהוא כפול וגם על השקלים שיהיו כפולים ליעיין מי מ"ם הם"ם מגולה בקום, כד"ם לאחי מלא קומלא דידכו ודאי עשר לולף בכר דידי וכו' שהם שקלי ק' דכוותא דישראל · ואיך לאחי חשבון שם לא ויהיו השקלים כפולים ובקיצור אומר לך כי ישראל היו נותני' בכל שנה מבן עשרים שנה וכו' מלא בכר · והמן נתן שקליהם של חמשים שנה עד מלאת שנותיהם ע' שנה דהוו חמשים של מלא בכר שהם חמשה אלפים בכר · והוא נתן בכפל והוי עשרת אלפים בכר כסף · וע"כ גם כמחצי' השקל חזרתי לומר לאחת בכפולים ועו"ם :

ודקדוק החשבון הכתוב בחס"ל היה על מעה שהיה מוזנת שמקול"ז היה חשבונה ד' פרוטות כאשר ידוע לזקנים שבזמנינו זה והן היום נעשית מוזנת ו' פרוטות · ולפי זה הוי כל פרוטה מד' פרוטות מחלקות לח' פרוטות ואותו זמן היתה אותה פרוטה שוה לקנות בה דבר כמו שהעידו לנו זקני הדור והוי לכל מעה ל"ב פרוטות והוי לפי זה חשבון הכתוב בשקל להכרסה כדיוק · ועיין להרשב"ץ בס' התשב"ץ ס"ג עכין רכ"ו :

וראיה לזו שאין לנו מחוייבין ליתן לאחרי יוקר המטבעו' דהרי אותה שכר' שהביא מו"ר בס"ע סי' ס"ו ויש מי שמשער כתובת בתולה עשרה זהובים וכו' ולדבריו שם היתה דאורייתא היה לריך שמונים זהובים והוי פדיון הבן ז' זהובים ואיך פסיק ואני מוסרי"ל עצמו מתרים דאותה שכרה בהלכו' פדיון סימן ס"ה והביאו רמ' דפדיון הבן כ' זהובים ולכאורה ל"ע · והרב נחלת שבעה העלה דאין ליתן אחר יוקר המטבעות דהרי אותו זמן שפסק כ' זהובים בשמונה אחר שהיוקרו המטבעות יעו"ם :

ומ"ש כ"ת שמקלת אלף תתק"ך שעורים ומלאת יתר על חשבוני כירוף לי שהיית כוחר הגדולים וכמוך שלמה ואין זה לאחת כי אלמלבי שלם ואם תרלה להחמיר על עלמך לינך רשאי להחמיר על אחרים כי עולם חסד יבנה ואם אתה רולה להחמיר הרי לפניו דברי הכל"ג הנ"ל ויוסף מה שירלה · זהו הנרלה לקו"ד · ושו"מ ויום"ן :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

ט' נשאלתי רחובן מכר קרקע ליעקב לכיו כרין מכירות הנהוגות כישראל בלחריות וכו' ובסוף השטר כמ"ש ז"ל והוא"ל שהקרקע הנ', תחלתו היה ללכיו ויעקב הנ', והלא מכרו לראובן כאן הנ', והתנה הלא על הכן שאם רלה ליסע מעירו שיחזיר לו הקרקע הנ' · והנה כשעלה רלה הבן לעלות לא"י תוכ"כ והחזיר הקרקע ללכיו הנ' רק התנה הבן שאם חזר מא"י או מהדרך שלא מנת דרך לעלות שהלא יחזיר לו הקרקע הנ' · ולע"ע הבן הנ' לדכיני כיני שיעלה לא"י חלי"ם ובלה לשתו להחזיר המכר מפני התנאי הנ' שא"ל מנת דרך לעלות לא"י תוכ"כ שהלא יחזיר לו הקרקע · והלא טוענ כיון שמת ה"ם כלו הלך לא"י · ועוד הרי לא נתחייב ליורשיו כ"א לו דוקא ע"כ יורנו מו"ן ונכמ"ה :

תשובה הנה אם כאנו לדון לחרי התנאי' דשנייס שהתנה הבן על הלא לזי היינו נכנסים בכמה ספקות · הספק הא' אם מיתה הויא שביטה והו"ל להתנות מעיקר' או לא שביטה ולא לסיק לדעתיה להתנות והמכר בטל מעיקרו · הספק הב' דלמר שנאמר מיתה לא שביטה ואנוס הוי יכולין לומר שהפירות שלכל בעמוד והחזיר לקי כיון דמעיקרא אנוס הוא לו לספר כיון דכשירצה לתת לידיה דספר שהיה עולה לא"י ע"כ גם השתא מחזיר הקרקע דוקא ולא הפירות · הספק הג' כיון שכתוב בנוסח השטר שהלא יחזיר לו הקרקע יכולין לומר לו ולא ליורשיו או לו וה"ה ליורשיו בכלל · ואפי' אם ת"ל ליורשיו בכלל לספר דדוקא יורשיו מ"ה אבל לשתו שהלא מכח כתובתה שהיא כתוב בעלמא לא הוי בכלל לו ע"כ :

אבל לנכי הרואה שהתנאים שנייס שהתנה הבן על הלא בעלים הם מעיקרם ותחלה ניחזי לאן הלי חיוב שנתחייב הלא לבן שעת המכר בתנאי מפורש שאם יחזור מא"י וכו' שהוא מחוייב להחזיר לו הקרקע מי הכריחו לזה לעשותו שבלי ספק מרלונו הטוב של הלא קע"ע התנאי הזה דבלא"ה הלא בשעת המכר הא' המכר הלא הבן נתחייב הבן לאב אם ירלה לעלות לא"י מחוייב להחזיר המכר ופי' הדכריס שמשעה שרלה לעלות קל עליו חיוב החזרה לפי שברלונו לעלות תלה הדבר ואם כמציאות ימלך מרלונו הנ' שלא לעלות וכבר החזיר המכר אין הלא לחרתי לו כיון דברלונו לעלות קלית מילתא דעיקר מכר הרשות של הלא לבן לא היה אלא כתנאי רצון זה כמשמעות השטר שכידו :

ובנדון זה כתב הט"ז בח"מ סימן י"ז ס"ג דעיקר התנאי היה על העליה דוקא ומכיון דעלה נתקיים המקח ואף אם חזיר בתנאו לילך לדור שם"פ כן תמרינן דפירות דברין הם יהלוכה לצורך דירה ואין הדירה בכלל התנאי ואף אם יאמר דכוונתי היתה על הדירה תמרינן דכריס שכלב הינן דכריס ועו"ם · וה"ב מה שאמר שם רמ"א לעלות הוי תנאי ואין לנו מחויבים לפרש דברין עד שיעלה וידור אלא כרלונו לעלות קלית מילתא דכריס שכלב הינן דכריס :

אמנו להכי מוכרחין לומר דכיון שכלאו הכי היה הכן מחוייב לקיים תנאו להחזיר המכר לאביו משעה שרלה לעלות · והחיוב שנתחייב הלא לכן עכשיו הלא הוא חיוב עלמו כמה שהיה חיוב מרלונו הטוב לתת לו תתנה אי לא ליתדר ליה לעלות שיחזיר לו המכר וכיון דהוי כעין מתנה ומחילה הלא הדבר מפורש בדברי מרן בח"מ סי' רמ"ח ס"ג דבקרקע אפי' דר והחזיק בה המקבל וכול המוחל לחזור וע"כ בגילוי מילתא בעלמא שהלא משתא שאין רלונו לתת מתנה הזאת ליורשיו אין עליו אות חיוב שלא נתחייב לתת ולקיים דבורו הלא ליהוי מחוסר אמנה אלא לבנו עלמו בהיותו אי מפני הטובות שעתיד לקבל היומנו הלבל לא ליורשיו וכל שכן לשתו הרי למלוח ממה

לנכות

לנכות כנקוכתם :

וכ"כ מרן כת"מ סי' רמ"ה ס"ק רפ"ח כתב בשטר לתקנתו לו לף על פי שהעידו עדים לף זכה המקבל וסיים מור"ם ז"ל דאפילו קנו מידו קנין דברים ועו"ש . והנה שדברי מור"ם הללו מוקשים הם וכמ"ש הט"ז בסי' ר"נ ועו"ש הרי סו"ס הסכים עליהם ועו"ש . וכנר"ר שמת המקבל ליח רין וליח דיין שיזמו מחויב ליתן ואפי' לדעת הי"ל שהכיח מרן שם שפה קנו מידו מהני ועו"ש . מצוה דלמדינן דעתים שלא רלה ליתן חלה לו עלמו ולא ליורשיו . ועיין למרן הכ"י בסי' קל"ם וכמשכנות הרועים לות ג' סי' פ"ח . וזה פשוט לקומר דעתי :

עין רופה כדברי מרן כת"ע סי' ק"ג הפוסק מעות לחתנו או לכנו וכו' ומת דיכול הלה לומר ליכם לחיות הייתי רולה ליתן וכו' ועויין שם . וכת"מ בכמה מקומות ועו"ש . ועיין כפנים חדשות משם סרמ"ם סי' שכ"ר וז"ל פקיד שכתב למשלח דיתן רלונו ליטול שכר טרחו כי לוקבו הוא וכין כך שמע שמת וחזר בו ה"ין עמו ועו"ש . הרי מפורש יולא דהנה שכבר כתב לחכירו בכתי' ונתחייב לו בחזוק דבר ה"ר כהיוקו בחיים חלה אם מת יכול המוכן לחזור ודין כדין מחוסר חמנה :

הראת לדעת שכל זה הוא לפילו אם נניח דבכל מקום דכתב לו שתה הוו יורשיו בכלל לף על פי כן היכא דאיכא למשלח כנר"ר שדין הלה רולה ולומר בפה חלה דלף שיתה כוונתו גם ליורשיו דנאמן ולא הוו יורשיו בכלל . חלה בבר דאיכא תשובת הרשב"ל ז"ל והביאם המבי"ט סי' קל"ם דהוא ולא יורשיו . וכתב עליו הרב כית יהודה חלק ח"מ סי' י"ד שכן נוהגין בשטרי סטבות לפרש הוא לו כ"ך ואם כתב שתה דוקא הוא ולא יורשיו ועו"ש . הרי מפורש יולא שבנר"ר שכתו שהלה יחזיר לו הקרקע שלוו מחוייב להחזיר ליורשיו וכ"ם לאחתו שהית בע"ח דיודים והוא מעיקרא לא היה מחוייב לקבל עליו התנאי הזה כי אם מרלונו הטוב רלה להחסד עמו בשביל טובת העתיד לקבל ממנו שבורחי לתרוין לו ולא ליורשיו דלמדינן דעתים שלא הלה רלה ליתן כי אם לבנו דוקא בהיוקו בחיים וכמ"ל :

ודעדיפא מזה הלא רלונו דלף אם בבר נתן התנה הזאת בק"ק כדת מה לעשות חלה שעדיין לא הגיע השטר ליד המקבל חלה לאחרי מות הנותן תלוי במלוקת הראשונים וכמ"ש מרן בכ"י סוף סי' ע"ל ועו"ש . ועיין להרב משכנות הרועים חות מ' סי' רל"ם שהביא כל הדעות והשבים דאם קנו מידו קודם שמת כותבין ונותנין למקבל ועו"ש . כ"ם וק"ו דבנר"ר שמת המקבל ועדיין לא היה אפילו הקנין ליתן מי זה לומר ותהי דמחויבין הוא לקיים דיבורו לתת ליורשיו . ומצוה מצוה שבבר לומר בק"ק שבלותו זמן הלז אינדר היה לעלות ולחזיר להחזיר . ומה גם שלא נזבר לו וליורשיו וכבר בתבנו דאין יורשיו בכלל :

אמטו להבי מה לנו עוד להסתפק בלותן שפלות שבתבנו כיון דמעיקרא לא היה שום חיוב על הלה לקבל עליו לותן התנאים דמשעה שרלה לנתת משם בבר נתחייב להחזיר לחביו ובבר קיים תנאו והחזיר . ואלו התנאים שקבל לחביו הסתם עלמו הוו כמתנה כעלמה שהבטיחו לתת לו לבדו בחייו והסתם הלא חזר מדיבורו כיון שמת בנו ואין רלונו לתת לבניו

וע"כ לף לם נאמר דמיתה לף שבותה ולף לחוק לדעתיה לאתנויי ולונם גמור הוא שנריך להחזיר המבר בנר"ר לף שייך בל זה כיון דמעיקרא בל הבלת הלה עליו לף היה בי לם הבטחה ומתנה דוקא ׳ והסתם הלא לילף דעתיה ואין רלונו ליתן מטעם הנ"ל . ובנפול חיסור יפול הבנין והוא הספק מאחר של הפירות שהבל ביון דאין בתן אוס תנאי הטבה בתיוב עליו והמבר קיים מבח תנאי הת' :

איברא ביון שים בתן יורשים קטנים ים לנו להסך בזהות בדבר ת' דאפשר דעיבר התנאים הללו שנתחייב הלה לבן לף היו הבטחה ומתנה במ"ש הלה ובולין לומר שהבי בבר מחל לו בתנאי החזרה שלו מקודם ומבירה זאת שמבר הבן לבה בתנאים בללו הוי במובר לת שלו בתנאים הללו שאז מחוייב הלה לקיים התנאים שקבל עליו או שמת נתן לו הבן מעות בדי לקבל עליו התנאים בלנו ולמיעוט הי"ל לחייב לת הלה הר"ם שמעולם לף מחל תנאו הת' ולף בבל או"ר ממנו ע"ר זה . ובעין זה פסק מור"ם ז"ל בח"מ סימן פ"ז סב"ה טוען על חביהו נזלתני וב' נשבע לו . ופיר' הסמ"ע דלמדינן מפק שמת מלוה ישנה ים לזה הנתבע על התובע מ"ה נזלו או נגבו ועו"ש :

הא בורבת היה דאם בימת בבר הלה מחל לבנו בתנאי החזרה הת' מה לו להזבירו במבירה זאת הטעית דלמדינן מינה גרע ליה לשטרייה . ועוד לפילו לת"ל שהוא בן ושתה מלוה ישנה היתה לבן על הלה וע"ב נתחייב לו בתנאים הללו הת מסיבתא לו ולא ליורשיו דעיבר התיוב לף היה לתת לבניו בלל . ועל בן אין על הלה לפי' תר"ם :

המורם מבל הלמור שהלה זבאי בדינו שלא להחזיר התרתא הנז' לפילו ליורשיו שהם בניו היורשים מ"ת וב"ם לאתתו הבתים מבח התנהה או בבע"ח דאין על הלה לפרוע תובות בנו . זהו הנראה לבו"ד ונוי"מ ויום פה למעשה בשדר בי ברך תברבך

ובשנת **ברבות** לראש פרוק לפ"ק :

הבב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ו' נשאלתי מאת ידי"ן בני תמודי החבם הותיק בה"ר מרדבי הי"ו לאמר הוא שותה בעיר ענאבה יע"א מהו דדין בנף העוף הנמבא שבור וקשור סמוך לנוף הגודל מלומלם ומעוקם מחוץ בענין שאי"ך בית מיחוש סניקבה סריאה ודעתו היה להבשיר . עוד שאל בענין הקולית שנשבר ונקשר שבר לל שבר יחדו יחדבו ודעתו היה להעריבה . וזאת היתה תשובתי אלו :

הנה מבר הנף שנשבר שמוך לנוף ומעוקן לחוץ עיין מ"ם בבסף לחר דיש פ"י מהל' שחיטה הנרשמה מדברי הר"ן והרשב"א זיע"א ומ"ם פ"ח הל' ד' דשם יהיה שיעור לגודל שותק לף שם יהיה בו עוקן ומעוקן לחוץ מדיהן ולפי שלא פירש' דבריך שם שיעור הגודל היה בבלל הסובנה ולפיבך לו מלבר הסובנה ועל דב"ז בבר בתב הש"ך וכן העלה הרב זרע אמת בקיצור טרפות שלו קוט רל"ג ובמה לחרונים ובמ"ש בזבחים שלמים סי' נ"ן יעו"ש בענין דלבל הפרדים הין בהן בית מיחוש לגמור ויפה דנת להסבירו לפי' בשיעור הגודל מלומלם :

וע"ע עצם הקולית הנמבא שבור דבריך בלו שהומי' ולא פירש' שם היה עור ובשר קופין את רובו

וכדקתני כאיש שהיה עור וכשר חוץ ר' או שהמעשה שכח לפניך היה בעשה ערוה לאחר הביאול · והיין הוא כן שם כמציאות כדקתני ורישא לאותו באיש עור וכשר חוץ ר' והודע לך בכירור שמעולם לא ידע שכשר לאוזן דהיינו שלא היה ניכר כעור המקיף הקוליות שוה נקב ושוה מכה כלל כי שם בריא לולם וכ"ם שם כשר מזר ונקשר שאשי' לזו הוא מותר לפיולו לרעת מור"ם סי' כ"ה וכ"ם שכשר העלה הפר"ח שם ס"ק ל"כ דשם עור וכשר שלא מכאוב לפי' שם לא נקשר כלל וכ"ם שם כשר מזר ונקשר דמותר והלוקרו ס"ם מלכד ממונן של יפרחל ועו"ע כלורך וכרוכב ושכן הסכים הם"ך והט"ז וכשר כל מעשה לירי בהוראת בעי"ת שלא יע"ש והי"ל ויכוח עם חכמי העיר על דכ"ז ושלחתי הרבר ליר כמוהרר"י הכהן ז"ל שהוא היה חכם גדול ורשם השותני, והוא תלמידו של הרב הגדול כמוהרר"י שלקורי ז"ל וכל תשובתו שנם הוא כל מעשה כזה לידו ועמד לפני ח"ור הדור ס"ם כמוהרר"ו שלקורי ז"ל וכמוהרר"י שלמלך ז"ל והעלו כלם להתיר לפי' בלבר המרובל כל זמן שעור ושבר חופין ר' כדעת הפר"ח וכלבתי הדברים בזכו"ל הקטן שלי ועו"ע · ושבר כלבתי כל זה בזכרים שלמים סי' כ"ם סי"ג ועו"ע · לכל הלבר עלמו עם מעט למעלה ממנו ס"ה לסוף כרין לבר אין לחי :

ואם הפסק שבא לוכך היה העשה ערוה לאחר שלולת שבשר חזי דינו כמנהג הקדמונים וחוץ מנהג ארץ לבי ע"פי כמוהרר"י קשאטרו זיע"א לחקוך כ' דשאי העשה ולהעביר קיסם דרך המוח שם עוכר מע"שע חזי מבשרין ואם שלו טריפה וכמ"ם שם בזכחים שלמים סעיף כ"ף ועו"ע ע"כ מלחי :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

י"א נסתפקתי בשם שרשיתי נוהגין בכשם מקומות במוסף יו"ש בשדר עבורה בהניע הם"ל והבהנים והעם וכו' פוסע הם"ל לאחריו ועוקר רגליו להשתחות ורשם בשאר העם שבבי"ש ולעולם לבי נוקפי ער"ז לידע לסיכן שמבו להקיר לעקור רגליו כמוסף בחזרת והנה מור"ם בא"ח סי' תרכ"ח כתב ונוהגין ליפול ע"פ בשתומרים והבהנים והעם וכו' אבל שליח לבור לסור וכו' · והכי"ש בא כתב משם הלבוש דבבר פשט המנהג שגם הם"ל נופל ע"פ אבל לאו עוקר רגליו אלא יעמוד קצת רחוק מן התיבה ועו"ע :

ולכאורה דב"ז תמוה לנגד עיני לפי קו"ר כיון דעיקר לתירת והבהנים והעם וכו' היינו לעשות כמו שהיה עושה הכ"ג בשעה שהיה מזכיר את ה' שהיה כורע ומשתחוה בעם בבהן · ואם נאמר שהעם לאחר כורעים ע"י עקירת והבהן והם"ל לאו עוקר ס"ם נראה בשאבר ואיך ואמר והבהנים והעם וכו' כורעים ומשתחוים וכו' אבל לבשתידוק אין זה קשיא כלל דאחת הוא שהבהנים והעם שוים שם אבל הם"ל ס"ם בשקום הכ"ם וכב"ם לא מצינו שהיה כורע ומשתחוה כלל כי אם דוקא היה מזכיר את ה' המפורש ולרוב כוונתו שהיה עושה כלי שפק היה שורה עליו שכינת רם ונשף עד גדר שלא היה נחשב נופו עומד על הארץ כדי להשתחות עליה וע"ב גם הם"ל דידן אחר הוא נחשב כמותו אין עליו חיוב להשתחות כלל ואין לו רשות לעקור רגליו ולפ"ז נראה דאחרב' אין רשות לם"ל לכרוע כלל כיון שהוא בשקום הבהן הגדול כמ"ש וכן נראה מדברי הריב"ם זיע"ל בשתוכח סימן של"ב שנשאל על דבר זה בפי' והשיב שבן דעתו דאשור להפסיק דוקא מפני הקרון או מפני סבנת עקרב וכו' התירו לו לעקור רגליו לבל מפני כריעות והשתחויות שלא לעורך הדבר בדור שלא להפסיק לעקור רגליו כלל עב"ד · ופי' שלא לעורך דקאמר הכוונה דאין לו שום לונס או חוכח מוטלת עליו לעקור רגליו דפשוט הוא מלהשתחוות כלל כיון שהוא בשקום הב"ה לבל אחר העם ושאר הבהנים העומדים בבי"הב מתוויבים הם לברוע ולהשתחות שהרי לימודינו סדר עבודה הוא כדי לעשות זבר עבודת ו"הב שהיה עושה הב"ה ומבללה היקה הבריעה והשתחויה לבל העומדים בעזרה בשומעם לא ה' היולא מפיו של בה"ג ואיך יעלה על הדעת לומר דגם שאר העם אין עליהם חיוב בריעה והשתחויה הלא נראה בשאקריב ח"ו בבר זה בשומרת והבהנים והעם וכו' ואינם עושים המעשה בפועל ועל בן מוברחין לפרש בוונת הריב"ם זיע"ל דקאמר בריעה והשתחויה שלא לעורך היינו על הם"ל דוקא לפי שהוא בשקום הבה"ג וכמ"ם :

וכתבתי זה לפי שרשיתי להבי החסיר בשוהר"ר כליפא ן' מלכה זיע"ל בס' בף נקי בת"י שלו שבתב וז"ל ועל הבריעו' שנהגו לברוע בר' והבהני' זבר למקדש הזבירה המרדבי והמ"ל והטור לבל הב"י לא הביא לסם עיקר וגם הריב"ם בתב שהם לא לורך ועב"ב שמעתי שים מקומות שאינם בורעים ומנהג שבותינו תורה עב"ד ז"ל :

ואחרי נשיקת עפר מעל קברו לא זבינו להבין מה שהוא הבין בדברי הריב"ם ז"ל דבוונת לא לורך שבתב היינו אף לאחר העם דבין שהרב ז"ל נשאל על הם"ל מה לו לדבר על שאר העם ופשטן של דברים שעל הם"ל דוקא דבר בן וכוונת שלא לעורך דקאמר דאין עליו שום חוכח לו שום הברח בדי לעקור רגליו וע"ב לסור להפסיק אבל על שאר העם לא דבר ומשמע דבין שהם עושים הבל זבר למקדש מוברח לעשות גם זה כפועל וכמ"ם :

והנה מדברי הט"ז בין ס"ק ג' ובסי' ח' וסי' ק"ר נראה דעקירת רגליו של הם"ל לא הוי הפסק יעו"ם · אבל לפי מ"ם דהם"ל הוא בשקום הב"ג נראה דיותר טוב הוא שהם"ל יותר טוב לו לעמוד בשקומו ואפי' בנפול פניו על התיבה אם יראה אין לו חיוב בלל כי אם מצר שלא יפרוש עלמו מן הלבור דוקא בן יעשה ולא יעקור רגליו דשקום שהליבה לא הוי הפסק בשם"ם הט"ז ז"ל בין דאינו מוברח לעשותה הוי הפסק בין שהיה לא לורך בדעת הריב"ם ז"ל :

הבלל העולה לקו"י שאין הם"ל עוקר רגליו ואין עליו שום חיוב לעמוד אפילו דחוק קצת מן התיבה בשם"ם הבא"ח הט"ז שיברע ויתחוה עם הלבור דאדרבה רשאי לו שלא יברע ולא יתחוה כי אם יעמוד בשקומו ויפול על התיבה עלמה בדי שיראה שגם הוא בבל עליו עול מלבות שמים · זהו הנלקו"ר ולוי"מ ויש"ן :

ע"ה **אברהם אנקאווא** יע"ט

י"ב כתב מור"ם ז"ל בא"מ סי' ל"ה בשם רבינו הטור ז"ל דיו"ה דקלוס ולבסוף שבתב בקרקע לאו בקרקע דמי ויש חולקים והוא דעת המרדבי יעו"ם · ומרן ז"ל ביור"ד סימן ו' בתב דקלוס ולבסוף

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

תבורו לא ישחוט כו לכתחלה וכדיעבד מותר יעו"ש .
וכח"מ סי' רכ"ז סל"ב פסק מרן דאין לוקחה לסכירות
כתיס וכבאר הגולה סי' ס"ו כתב ול"ע כל זה יעו"ש .
וכה פרישני ת"ח ה' שבח לכהן ותלמודו כידו ז"ם הסכ'
הסלוק הוקיק כמוהר"ר יעקב לוטנק הי"ו מכתי"ו מסס
סרב הגדול כמוהר"ם אבן דאנאן זלל"ל נמ"כ וז"ל למנס
אליבא דמוסרי"ק (והוא ט"ס ול"ל דרכינו הטור) דפס'
כרעת בע"פע בסי' נ"ס דתלוש ולבסוף חברו והמחובר
לקרקע בקרקע דמי כחכמים יעו"ם . ליך הוא עלמו
פסק כמלרנות בסימן קע"ס דבכתיס יש דיוק דכ"מ
יעו"ם הלא הס תלושים ולבסוף חברם ומניח בל"ע :

והנה לדברי הם"ך בסי' נ"ס אין כאן מקום להקל
כלל דהרב העיטור ורבינו הטור לא דברו
אלא על כותל בנין דוקא כיון אפי' בע"פע יודה שהוא
קרקע גמור יעו"ם . ולקולי' לקרן בלופן זה דמיינו
אף אם נניח דרבינו הטור לא אמרי לית בין כיף לכותל
בנין אעפ"כ יש לחלק כיוסם ולכל ה' יש טעם מספיק
דלעניין שבועה כיון דבפי' גילה דעתו בלל ופרט וכלל
כמ"ם הם"ס דשבועות דע"כ דמס ספרט מפורש דבר
המטלטל ונופו ממון יצאו קרקעות וכו' הייט קרקעות
דמעולם לא נקרא עליהס שם מטלטל אבל כותל בנוי
אף כיף הבנוי בכותלים כיון דמטלטלים הוי דיבן בסחיו
קורס וכן דעתו ג"כ בסך דסי' ס"ו בשומרים שכ"כ שם
כמ"ם למעלה בסימן נ"ס יעו"ם . אבל בענין מלרנות
דבל עיקרם נעשה לתקנת חכמים משום ועשית היטב
והטוב ע"כ אף בתלוש ולבסוף חברו ביון דשו"ם הסתם
מיהא קרקע הוי לא פלוג בהו רבנן ושויך בו מלרנות
אליבא דכ"ע וכענין שנתם בסי' רכ"ז דשוטוח שבירו'
בתיס לקרקע זיל בתר טעמא כמ"ם שם"ם פרק הזהב
דכ"ו משום דכתיב וכי תמברו ממבר וכו' דלא יהיס דין
של תורנו אלא בדבר שבקנס מיד ליד וביון שבן אפילו
שבירות בית משום ממבר ליומי הוינו נקנה מיד ליד
משה לא שבר כי אס בחוור ושחוור הוינו נתפס מיד ליד
וע"ב הדין נותן שלא יהיס בו שוכחס ובוי בקרקע וכן
בך דיו"ד סי' ו' שבתב דתלוש ולבסוף חברו לא ישחוט
לכתחלה ואס שחט בדיעבד בשר יעו"ם זיל בתר טעמ'
משום שמא ידרוס ע"ב חשו לכתחלה בתלוש ולבסוף
חברו אבל בדיעבד אס שחט אין עלמו ויודע שלא דרס
ר"מ שהניח לוחר שבהמה למטה וסולוך ושביח או אפי'
בכסף ושחר עלמו מוכר שלא למדנו מן התורה בפירו'
דשחיטה כמחובר פשוט בחולין וע"ב כיון דאוקמתא
של אס"ם לחלק בין מחובר מתחלתו לתלוש ולבסוף
חברו ומניחו בקדשים דבעיבן תלוש דוקא יכולין לומר
דילפיבן חולין מקדשים דמחובר פשוט לבתחלה מיהא
אבל בדיעבד בשר . זהו שנלקו"ד והוק :

בלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

י"ב נשאלתי בענין בתולה שחת בת משוכש
והיא קטנה פתוחה מבא י"ב שנה
ובחור ה' נתן עיניו בה וברלוהו שלין רלון שיהיה לתתה
עשה התבולה עם אחיו בחור אחד בן גילו שע"י ושלח
לוהה של הבחור הנז' להביא לו עשרה סולדי סי"ל בידו
והוא יעמין עדיס ובאשר תבא לפניו לומר לו משם
אחיו על העשרה סולדי הנז' מיד ינתן בידם בתורת
קידושין וכן עשה הבחור הנז' מיד בבוא לפניו הוציא
המעטע של עשרה סולדי ונתן בידם ואח"ל בלתה הרי
את מקודשת לי במעטע זה כדמ"ו . ובשמוע אביה

ואמה את הדבר הזה בלו בוכים ומבכיס לוך ועשה
בהם נבלה זאת והם יהיה הדבר הזה בעולם שהחדש
יהיה נחתך וננגב בדבר המטלטל וגם הבת קולת
בנין בוכה ומבכה שהיה לא שמעה שום דבר מזה
בי אס הלבה לו בשליחות לחיה ונתן לה סתם ולוגה
יודעת מה אס אומרים השתא בלל ונראה לה בחולס
חלוש . מיד קבלתי בל יחידי הקהל ושלחתי לחר העדים
שהיו ושעידו בדבר הזה ת"בת ושלחנו לבתיה ואמה
בתה שניס יש לה ואמרו שהיא בבת י"ג שנה מ"מ וז"ן
העדות של הבחור משה לטרס מתן אלי יום ה' ס'
לויאס פי תמוז פתלתת ולא רבעה דלעשויי בלעת
לבנת אסתר בנת משה ן' חמו פל"אר ונ"ל בוסף דלבנת
דבל אסתר בתו ובקלהה מסי עבד לברסס ן' סוסלן
ועטיך עשרה סולדי ובוי שפתחתוס לבנת שתחת
ותבבתת ממורת בתב ל"אר קודמו ובדאס יבתב
משבנוי ובקלהו לברסס ן' סוסלן בלך לברסס בי
תעטילו עשרה סולדי ועטשקולהה פיידיהה ובקלהה
בשבתת הרי את מקודשת לי בטבעת זו בדמ"ו ובויית
מבביוס מן וורת בתב ל"אר ושתחת מנגת וכירר
בעדותו אלי לבנת מה ק"ן שנדהה ב'באר בשם לקדושין
בלל וג"ב יקיס פ"י בשלו לבנת מה שמעת לויין ק"ן
לוזהה מדוור ומבביוי מן וורת בתב ל"אר עב"ם עדותו
בתוענ' אחר שהיום והגיזום הלריך פי למעשכר י"ל
תמוז תרב"ב די חוש 9 לוליו 1862 ותחומים דילוני
די קונסיסטוויאר שמוהל לתוש . ויוסף ממשס סי"ו
וסי' משה ווחזנהם סי"ו וסופר ר' משה ק'הרסינטי סי"ו
ז"ן עדות שבחור יצחק לשבנזי אלי יום ה' ח' ויום פי
תמוז ותת ב'משס וכן מ"מ ג"ת ב'אחת לבנת אסתר
הנז' עייטלנה ותקלהה לברסס ן' סוסן רחיו ועייטלבוס
עלת סי בקלחה ומשית לקדשס בתב ל"אר דייקלוסס
נגיב לברסס הנז' ווחקיף ולבנת ווחקפת ענד בתב
ל"אר בדוק אי חחזוק תפרנסת ענד בתב ל"אר ותקלהה
לברסס ן' סוסלן אתב עשרה סולדי נעטיהלך תקלהו
בתב וב'ת עשרה סולדי ועטשקולהה פ'ידיהה וגם
מדוור ועטחתת מנגת ותקלהה בשבתת הרי את
מקודשת לי בדת מ"ו ובדאתו ומשתת ומת יקדשי
יערף ק"ן שמעת לבנת ולא לא ווערף ג"ב בבירור
אלי אחר לבנת מה ק'אתסי קערף בתה תתקדש לחיין
ענדו ל'באר אלי לברסס ן' סוסלן וב'והה דלבנת תקטו
מתקדרין עלה אחר אי בית יעמל בדוחו הטלבלו
עשרה סולדי לבנת ווייעטיחוה לסה בדמת לקידושין
והחויידך סאר והדייסך עמל ולבנת מה ענדהה ב'באר
בשם דלקידושין בית למדבור עב"ם העדות בקוע"ג
אחר החוש הלריך פה למעשכר זמן הנז"ל וקייס
ותחומים דילוני די קונסיסטוויאר והסופר הנז"ל :

ותשובתי זאת היתה לבוד"י לא רלוני שום
ממשות בקידושין הללו ולא חלו בה
ספיבי בלל מבל הטרדים . מדת דחפילו את"ל שהבת
בוגרת בית היתה בוין דהיא לוחת ואומרת שמעולם לא
ידעתי ולא שמעתי שם הקידושין בעולם ונם העדים
ליבן מבחוזין לוחה ואדרבה אומרים בפירוש שבדור
להם שהיא לא ידעה עלמה שדוגה להזקדם ועל הדוב
לא שמעה מפיו את קול הקידושין וביון דהבת אומר'
לא ידעתי מזה ולא קבלתי מידו אלא לעשות שליחותי
בלאר שלחני אחי לפי תומי לבבל ממנו העשרה סולדי
ודאי דבאמת . ומה נם דאפי' העדים אומרים בפירוש
שבשתיבה אמר נוסח הקידושין ומפני הבושה היה היבה

נחבית

נתכוין לחזרי פתח החצר ע"כ לומדנין דמוכח כדבריו
רודקי לית שמעה לפי' קול הכרה שלו :

ולפ"ז איך נוכל להסתפק בקידושין הללו הי תפסי
הו לית תפסי היתכן כעולם לקדם שום תפסה
כעדים והיה לית ידעה כלל תם וחלילה דמ"כ לית הנחת
בת כשרה להכרסם לכינו ומוכרחין לומר דאין הקידושין
קופסין עד שידעו שניסם דהיינו הזים יודע למי הוא
מקדם והשתא יודעת למי היא מתקדשת וגם העדים
ליכיסם להעיד שניסם ידעו דלשם קידושין ניתנו להם
ונמרו מרנונם להתקדם ז"ל הסל"ם אין כאן שם קידושין
כעולם . וכנר"ר ליכא למיפתם להכי :

והדברים ק"ו ממ"ם בתשו' הרשב"ם הלם קע"ט
והביאו מור"ם סי' מ"ו ויעו"ש המקדם
דרך חור שכבותל ואחר מן העדים ידע שהיה היא
שנתקדשה שם העד הכ' לית הכיר יד של מי הוא אי"כ
קידושין כיון שהיא אומרת לית שמעה שניתנו לה בתורת
קידושין נאמנת כיון שזה לה שדך ולית דבר עמה ע"ע
קידושיה וכו' שם אמרה לית שמעתי הע"פי שהעדים
אומרים דשפיר לה לשמוע חשתא בעלמא היא וכיון
שכן היא נאמנת כמנו דאי כעי אמרה לית קבלתי אני
כלל וכו' ועו"ש . הרי לפניך שפילו שם לדברי העדים
אפשר שמעה ויש עד אחד שידע שהיה היא שנתקדשה
הע"פ נאמנת כמנו שהיא לה קבלה . כ"ם וק"ו כנר"ר
שהעדים המעידין על הקידושין שם עצמם אומרים
בבירור דברי אודקי לית ידעה שלשם קידושין ניתנו
גם אומרים דעל הדוב לית שמעה ממנו נוסח הקידושין
ועוד אומרים בבירור שהם יודעים שהכל היו עליים
בעלה ותחבולה ואפי' נוסח הקידושין אמרו בשתיקה
מי זה אמר ותאי היהיו תופסים הקידושין דלמי היה
מקדם הבחור הזה הלא לאויר היהים נתפש לו לאשה :

וב"ז אף שם נניח שהיא כוונת ויכולם לקבל הקידושין
בלא ידיעת הבית וכנר"ר היכם שפילו בת י"ב
שנה בבירור וכמות דידה תרתי בבת תשע שנים ועשר
ואחר שרשינו דברי מרן סימן קס"ו דאין קומכין על
הנשים בעדות הנשים וכאן לית דאינו שום בירור אפי'
כדברי הבית והמה . גם דאינו כי מור"ם סימן קל"ה
סי"ד ניין משם תשובת הרשב"ם הלף רי"ו דכדבר שפק
חזלונן לאומרת ועו"ש . הטע"כ אף דמ"מ לריכין לשם
כלל שבבר כאבתי דאי"כ קידושין בלל כיון שהיא לית
ידעה דשפילו העדים שמפיסם הנו חיים מעידים
כדבריה כמ"ם הטע"כ לשניף בעלמא בירורתי עוד הכל
הזה לרעת שם עדיין קטנה הו גדולה זאת הבת ושלחתי
לאחר שתי נשים כשרות שרשוי לשמוך עליהם בבדיקת
השערות כמ"ם מרן סי' קכ"ם ובדקו אותה ואמרו בתו'
ע"ג שהיא עדין קטנה בבת ז' שנים ויתן בתן שום משם
שמא היו ושמא נשרו כיון דלא נבעלה מעולם . ועוד
דאשם שמא נשרו אמרו אבל לאוש שמא היו ושמא נשרו
לא אמרו וע"כ לפי' נשים הבשרות נאמנות אף להבל
כיון שלא נבעלה מעולם דהמנוה רבנן בדרבנן ועיין
מ"ם הבי"ם ס"ק כ"ב וכ"ג ומ"ם הרב בית מנוח ועו"ש :

הכלל שעולה בנר"ר ליכא שפיקא דאין בתן שום
קידושין בלל הן מעשה שהעדים עצמם
מעידים כדבריה כמ"ם וע"כ שפילו שם היא בוגרת
אין בתן קידושין הן מבל דע"פ הנשים הבשרו שבדקוה
עדיין קטנה היא וברשות אביה קיימת ואין בתן קודם
לא שדוכין ולא שום ריגוי מלבים בלל ולא הרבין את
חזנו לקחה לו על בן אין בתן מקום לחום לקידושין
הללו בלל ומוקרת לשוק בלא גט . זהו הנרשם לקו"ר
ולוי"מ ויומ"ן :

הבב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

י"ג נשאלתי מאת ה"ר דוד ן' שטריק סי"ו
מקושבי פרנדא על מעשה שהיה
שזה כמו שהי שניים מ"מ והוא היה מלמד תינוקות חון
לביתו בחצר לחדר ובאו ואמרו לו שלשתו ילדה בת
ובבואו לביתו אמ"ל קרוביו בסי"ו בבר נתונה הבת
להבחו' שלמה בוזאגלו ומע"ות ה"ה ברשותו לזון ולפרנס
וכו' וילחה מרשותך לפי שזה דוד הנז' היה משכל בניה
רח"ל מקול"ז וכה הסיבה שה"ב עב"ר . ושלחתי לת פי
הבחור שלמה הנז' וסיבב שכן היה הדבר כדברי דוד
הנז' לבל בשעה שהלך לביה היולדת בשומעו שילדה בת
אמרו לו קרובי דוד הנז' תקח זאת הבת לשיות שלך
וברשותך ובזולתך' מרשות לביה ואמה ומיד הלך לביתו
והביה ל'ורו ס' כומדפע והביה שני עדים ס' עודנו חי
ז"ם משם אפרויעט סי"ו ואחר בבר מת ז"ם משם בבת
כ"ע ונתן בית הבת בחיק אמה סיולדת ואמר לה בלשון
זה הרי לת מקודשת לי בשטבע זו בדמ"ו ואמרו לו בל
היושבים שם בסימן טוב . ואח"ב נבנס לביה דוד הנז'
ואמרו לו בסי"טו ושתק עב"ר . ועתה לשל'ול הניעו
שם קידושין הללו שניתנו בית היולדת ובתה הוו קידושין
בין דודע לביה אחרי בלבת אמה ושתק ולא מיחה הוי
בילו בלבת הוא עצמו או"ר לית תם למחות דכוונתו היתה
למיחום בעלמ' שבן המנהג בשדרם משבל בניס הבן או
הבת הנולדים לו הוא מוכר לותם בדמים בשעה שנולדו
בעולם וכן היתה בוונת הבחור הקונה עצמו לשל
שמחשרון דעתו בין שהוא בחור והנולד היתה בת עשה
הקנין בלשון קידושין בחשבו שבן לריך להיות עב"ר :

והשבתי דלקו"י דאין בין בית מיחום לקידושין
הללו מבמה סיבות בי"ל קרת בי"ל
סברת . בי"ל קרת הלא מקרת מלא הוא לת בתי נתתי
לזים הזה לשם דבעינן שהלב הוא יהן לבל לא השם
וכנר"ר בית לשפך שהשם בית הנותנת שלא בידיעת
הבית . וגם שם מוריעתו אחרי בולו לביה ונתרלה
ולא מיחה על הדבר הזה מה בבך מרי גילה דעתו
השתא דמחשבתו היתה מעיקרת שהם עצו בשנהג
העולם למבור בניהם בי לשוליתו מרשות לרשות ואפי'
שהיו קידושין בשמבע בין שהבת קטנה והשם אין לה
רשות ליתן ע"ב לא השם לדבר הזה ואם היו מודיעים
לוותו מעיקרת תבלית מחשבתן דלשם קידושין בוונו
ודאי דהיה מוחה . ובי"ל סברת רמי הוא זה וזו זה
הוא אשר מקדם בפל קטן בן יומו לבחור גדול בן שלשים
שנה וע"ב לומדנין דמוכח הוא דלא בוונו מעיקרת
הן המקדם עצמו הן קרוביו ואביה אלא לעשות בשנהג
העולם להוליאה מרשות לרשות ומה שבתן קידושין
לפי שהוא עם הארץ וחחשבו שאין הקנין מועיל בי אם
ע"י קידושין וכמ"ם :

ומפורש יוצא בדברי מרן סימן ל"ז סי"ל דשפילו
שרבה אביה אחלה אם נתקדשה אלא
לדעת אביה אפי' אם נתרלה אח"ב בפי' אחר הקידושין
היינו בלום לפתמה דהינה שהיה דעת רוב הפוסקים
והרי"ף והרמב"ם ז"ל ושפילו לדעת הטור והבי הרא"ם
ז"ל והוא בי"ל שהביא מרן שם דאם נתרלה אאב אח"ב
הוו קידושין ועו"ם היינו דוקא אם ידע דלשם קידושין
כוונו מעיקרה ונתרלה בפירוש אבל אם לא נתברר לנו

דעתו ורצונו לזיך היום והסתלק הוא מפרש דעתו בעומדו לפני כ"ר לכרר הקידושין הללו אם יש בהם סוס ממש ומומר כפי' שלא נתכוון לשם קידושין גמוריס כ"ש בחשבו כמנהג העולם כמ"ש גם הם יודו דל"כ חשש כריעות זה שהרי לפי' לדעת העור והרש"ם ז"ל הלכתא כרבינא דלא כרב ושמואל שם בקידושין דף מ"ו ולא פליגי הכי לחומרא שם בש"ס שלא יי חייבין אם נתרצה והכא דשם חייבין הלכתא כרבינא · דוק מינה ואוקי בחתרין דלא ידעינן דעתיה דאב אם נתרצה או"ל והסתלק מפרש דעתו כפי' שלא נתרצה לזה מעולם שלא לעשות כמנהג העולם ודלי דמודו דל"כ ריח קידושין כלל וכ"ש וק"ו דגם המקדש עצמו נראים דבריו שלא כוין שלא לעשות כמנהג העולם שכן הוא לומר בפירוש שהם בקשו ממנו להוציאם מרשותם ולהיות כרשותו והשב כדעתו דכוין שהיקה בת לא לקנו מעשיו להוציאה שלא בקידושין ·

ולכן נתן הקידושין כיד לחם וכמ"ש :

ועוד מכיון שהקידושין הללו ניתנו כיד לחם של הבת הנז' ולא נתן הקידושין המקדש לנוכח הרי זה מקודשת וכו' כי הבת שלא היתה כנפל לחשת תחיכה בעלמא עיניה לה ולא ירחו חזניה ולא ישמעו וע"כ לא דמי לדבר הזה לפי' לקטנה שנתקדשה שלא לדעת לכתה כי שם עכ"פ היתה יודעת בלמנע לבת שהיה מתקדשת לו ולפע"כ לחמרינן כיון שהיה בדעתה שלא היה הוו קידושין עד שיתרצה לזה בפירוש · אבל גד"ר לא נכנס בסוג זה כלל דל"כ סוס ידיעה של קידושין כלל הן לבת הן לאביה דמצד הבת הרי לא ידעה ולא שמעה דהוית בחדר אחר לא ישמע ולא דבר המקדש לנוכח כי אם לאחה · ואם מצד היותו לבית שמחת לפי' לי לחמרינן דיודע שהם כיונו לשם קידושין אין כאן חשש לפי שהיה בדיוק שהלך יתן שליחות לאחתו לקבל קידושי בתו והמקדש בדיוק שיאמר לה הרי בחך מקודשת לי ולא שיאמר לנוכח הרי את מקודשת וכיון דל"כ סוס דבר מזה שהלך לא הודיעוהו תחלה ואחה לא היה לה סוס שליחות והבת תיכה בעלמא על כן היכורו אחר דבר לנוכח הרי את מקודשת לא שייך לנבי הבת כלל · ועיין בתשובו' מרן ז"הע סי' ט' מזה · ולפי' אם בתנו לאחוב דאותה ידיעה שידע לבית אח"כ ואח"ל בסי"ט והסיב אם"כ דכוונתו היתה לשם קידושין גמוריס מאותו זמן והוי כאלו קבלם בידו הרי בדיך לומר לו המקדם בחך מקודשת לי ולא הרי את · ועוד הרי לא נשא ונתן בידו הקידושין אלא בבר היו בית היולדת והוו כמו מלוה ולפי' אם חזר אותם אעפ ואח"ל הרי בחך מקודשת לי כל זמן שלא נשא ונתן בית לא הוו קידושין דהוי מלוה והמקדם במלוה לית מקודשת וכמ"ש מרן סי' כ"ח ס"ז דלפי' עדיין המעות בידה לא הוו קידושין דמלו' להוציא ניתנה יעו"ש וכ"ש בנד"ר דאותם מלוה לא היתה לפיה בית הבת אלא בית אחרו והיה למיעוט מעמ"ל וכמ"ש שם סי"ג · ועיין מ"ש הב"ש סקי"ט שמדברי הרמב"ם ז"ל נראה דשם המעות בעין הוי מקודשת יעו"ש אמת שבן היה נראה לכאורה מדברי הרמב"ם ז"ל שכתב סניף הש"ך לא משמע כן דשם כתבת יש לחלק בין הוצאה למלוה אי עדיין בעין הו"ל לחרץ שם הש"ך כשהקשה לדברי רב דקאמר המקדם במלוה לוכה מקודשת מלוה להוציאה ניתנה וקאמר נימא בתנאי וכו' ותירץ הב"ע וכו' ושם יש לחרץ בפשיטות דרב לא דבר אלא שם בבר הוציאה ומחלוקת התנאים היא שם עדיין בעין ומדלא תירץ בן משמע דלא שהני ליה בין הוצאה ללא הוצאה

וכוונת להוצאה ניתנה דקאמר רב היינו כמ"ש רש"י ז"ל דמשעה שבא המלוה לידו דשוי להוצאה דלדעת זה ניתנה לו והוי בלאו בבר הוצאה · ולפ"ז גם הרמב"ם ז"ל זוקי בוונתו והכי דקאמ' שבבר עבר הנאתה הבוונ' בין דעיקר המלוה להבי ניתנה הוי בלאו הוצאה ועבר הנאתה · וז"ל הרב"י סי' הנז' בפי' והרמב"ם בתב וכו' בלומר דבין דלהוצאה ניתנה אעפ שעדין המעות בידה הו"ל בלאו בבר הוצאה ואין בתן סוס דבר קיים ליהנות בו ע"ב דבריו · וכן דקיתי להבאר היטב ס"ק ב"ד שבתב על הרב ב"ם שבעלם ממנו דברי הבית יוסף הלז ועו"ש :

ומצד הקול שיצא שנתן קדושין לפי"ב חשש משום דבעינן שהקול היתחזק בב"ד וכיון דקול זה לא היתחזק בב"ד דמשעה שבא לב"ד היה שוברו עמו שקנה אותה בנהג העולם וכמש"ל ע"ב אין לחוש לו בלל ובבר הודבתי בזה בם"ת חמר ח"ת סי' ב"ה משם בתה פיסקים דשטונים ותרונים יעו"ש :

ומה גם דבנד"ר לפי"ב בי אם עד א' שהאחר בבר אח ולא ידענו אם בפיו ואפשר שם היה אי היה מבחוץ הנדון מעיקרו והיה לומר שבפירוש לתמר לשם קנין כיונו בנהג העולם ולא לשם קידושין בלל וכיון דל"ב בי אם עד א' לפי' אם יש לחוש לדעת היה לומרים שהכיח תור"ם סי' מ"ב ס"ב שהוא דעת העור משם הסמ"ג והמרדבי להחמיר בע"ז ויעו"ש ה"ד שם נתקדשו מעיקרא לפני ע"א לבר לבל שם קדשה לפני עניים ואח' לינהו בעולם לא דבר דאפשר שם היה לפניהו היה מבחוץ ובמ"ש ע"ב לומתה לבת בחזקתה במו שהיתה · ובבר בתבתי הדבר הזה בסימן הנזבר משם מרן ז"ל בתשובו' לבן העזר סי' ב' ורבינו ירוחם בשם הר"מ ויעו"ש :

המורם מבל האמור שהבת הנז' אין עליו אפילו ריח קידושין בלל מבל הספדים שבתבתי ובפרט בהלטרפס יחד הבת הנז' ס"ב מותרת לשוק מבלי שוב"ד בל בלל · זהו הנלקו"ד להלבה ולמעשה שם יסבימו עמי מ"ור הגדול מ' ווי"ט ווימ"ן פה למעשה יע"ש בסדר והיטיב בעיניו תעשה משנתינו זלת **תבורך** מנשים לפ"ב :

הנב' **אברהם אנקאווא** יע"ט

י"ד נשאלתי מלת ידי"ן בני תמודי שם' הוזיק בה"ר מרדבי נר"ו מעי"ת ענלה יע"ל ח"ל · בענין פדיון הבן בתב מרן סי' ש"ה דאחר ל' יפדנו מיד שלא יעשה המלוה ושם חל יום ל"א בשבת אין פודין אותו בשבת אלא יתנין עד יום א' ע"ב ובתב שם הבא"ה הט שבי"ב דטעמא דאין פודין בשבת משום דהוי בתוך וממבר וכו' · ונשתפבתי שם לורע שמלה שמו ובתוך שבע' ימי אבלה השלים הבן ל' יום שם יבול הלב לפדות את בנו תוך שבעה ימי האבלות משום שלא יעשה המלוה · ושם יבול לברך ברבת שהחיינו אבלו אור"ר ביון דאבל אסור בתבת ומתבר ע"ב אסור לפדות ובל שבן אחין לברך שהחיינו · וורנו מו"ן בדת מה לעשות ע"ב :

עוד לאחרת מעשה שהיה ששחטתי בהמה ובעת השחיט' יצא ממנה בילוח גדול של מיס עבורי' בעשבים שהוכלת בהמה והיו עבים בדבם ומרחיבים ירוק ואח"ב בי יצא דם בנהוג אי הוי שהייה או לא שהרי בשילהו המיס הנז' היו יולאים בבח גדול ובודאי שפנעו

לותן מיס כחור הסכין ונתעכב כל שהוא וכפרט שהיו מעט עכיס כרכם וכו' עכ"ר :

עוד נתחרט בהיותי כעיר לשחרייה וע"ל כיום שכת קדם היותי קורת כס"ת פרשת ויצא פסו' ויען יעקב ויאמר ללכן כי ירחקי וכו' כמקום שאמרתי היס כתוב לשחרת חסר י' ולשחרתי להוליא ס"ת לחר ויקח ס' מהיושכיס שם ויצב"ך פי' ו וכו' לאמר שא"ל להוליא ס"ת לחר כשכיל חסר ויתר וכו' . והשכתי לו שמא שאין לריך להוליא ס"ת לחר כשכיל חסר ויתר לכל דוקא היכא דאין משתנית ההכנה לכל כנר"ר שמשתנית ההכנה מכל וכל מוליחין . ולחר שהפלה שלחתי לת פי מור ניסי הרב הכולל כמוהר"ר יהושע לקויים סי"ו וכה הדוב לותי על כל' כני"ם הדברים ולמקויים שלריך להוליא ס"ת לחר ע"כ יורנו מו"ן ושכח"ם :

ע"ס **מרדכי אנקאווא** ז' ס"ת **אב"א** ס"ט

תשובה מה שאלת כענין הלכל שם מותר לפדו' לת כנו חוך ז' ימי לכלו ולכרך שהחיינו הדבר פשוט דפודה לת כנו ואין לחר הזמן ונס מברך שהחיינו . וכבר נדחיס הדברים כדברי מור"ס כיור"ד סי' שפ"ה דמותר לאכול כשעודת מצוס כגון פריון הבן וכו' אפי' חוך ז' שס הוא חוך כיתו דמשמע שהוא היס נוהג כדבר . ואס לאמרו כאכל מצוס מקס וממכר לא לאמרו אלא היכא דלי"ל פשידא לכל מקס וממכר כדבר האכד לא לאמרו ומותר אפי' לכתחילה . וכנד"ר אין לך דבר האכד יותר מזה שדוחין המצוס בזמנה . ועוד איך יעלה כצוס שכל לדחוק מלות פריון הבן כזמנה שפיא מדאורייתא כשכיל אכלות דרכנן שאסור למקס וממכר מצוס דמלות פריון מדאורייתא הוי ואינו כדין לדחוק מלוס דאורייתא מצוס אכלות דרכנן . ומס שאמרו לפדות כשבת מצוס מקס וממכר מצוס דאיסור שבת כמקו"מ דאורייתא והוי דאורייתא כדאורייתא אבא"כ אין כאן שפיקא כדבר זה דכודאי חייב הוא לפדותו כזמנו ואין להחמין המצוס כלל . ולענין כרכת שהחיינו תוך ז' ימי אכלו הנה הרב זכור לאברהם כיור"ד הל' כ' סיין מצס הרב"י דאכל כחנוכה כביתו מברך שהחיינו ואפילו על פרי חדש יכול לברך שהחיינו ואין לפקפק כדב"ז כלל :

ומה שאלת על מקום שיש המחיצה שהיא מלא דס עב ומיס עכורים ועכיס ונסתפקת לי הוי שהיא כשעת המחיצה אי"כ חצי כלל ומעשים ככל יום כדב"ז ומעולם לא חשכנו רכל זמן שהוא מתעסק כשחיטה והוא שוחט אין זה מעכב ואינו נחשב שהיא כלל . והיה לך לדון ק"ו לסניר מאד שכתבתי כזכחים שלמים סי' כ"ג ס"ד מצס עכודת הגרשוני סי' ל"ו וכר' ערך השלחן חוח ד' דאפי' אס שחט כאלכטו כשעת שחיטה היס לחוס שמא לרוב כאב החזק כשחיטה ואף על פי כן מותר וכ"ס כנד"ר שהוא מתעסק לשחוט והולך מס יס כזה שהמיס היו עכיס והרופא להחמיר כזה מאסר ומפסיד ממון ושרינל . ול"ר לאס נמלא נמי שחוט חוך חוצט דאסר מור"ס סי' כ"ג דמחשב שהיה יען"ס דמרחק רב כיניה' דאפי' אית אס שהנמי יכול להיות כשעת שנחזך לא היה מתעסק לשחוט כוצט כלל מצוס דחוצט ע"י שחיטה הוא כוין ואפשר שנשחט קנמי לברו וע"כ הוי כספק שהיה וכל ספק כשחיטה פסולה אכל כמיס עכיס כנר"ר לפילו אס יהיו עכיס כרכם מיס הוו ומיס נקראי' וטיכולו כמשקה ויכיס י"ר שא"ט ר"ס כלס מיס הוו וע"כ פשוט להתיר :

ומה שאלת מענין ס"ת שנמלא כתוב כי אמרת כמקום כי אמרתי ואתה תורית להוליא ס"ת אחר ואדם אחר קרא תגר עליך יפה דנת להוליא ס"ת אחר מלבר שמנהגינו כמנהג ירושלים דאפי' על דבוק מוליחין ס"ת אחר וכמ"ש הרב חיד"א זיע"א הלא אפי' אס נניח כדברי כמוהר"י עייאש זלה"ה כפיח יהודה כמנהגי אהרן יל סי' ס"ו שהורה לנהוג כשברת מור"ס ז"ל אלא להוליא ס"ת אחר מצוס חשרון ויתרון ויע"ש לא דבר הרב ז"ל ה"כ דנשתנית ההכנה כגון נר"ר דאס היס חסר ונשתנית ההכנה ודאי דמוליחין אפילו לדעת מור"ס ז"ל עצמו וכ"כ ס' אמת ליעקב לכמוהר"י אלנאזי זיע"א ויע"ש וזה פשיט אפי' אמר אמת עליך הוא טועה שפי"ל ללמוד ולא למר וע"ז ועל כיולא כו אמרו יפה שתיקה לחכמים וכ"ם לטפשים וכוונתם ז"ל לפי דכן נס הוא דוקא שנשנה על שפי"ל ללמוד ולא למר כמ"ש הם"ס לכל ישראל לא נשנתם על זה כי אם טוב ויפה להם שתיקתם יותר מדכורם ולזה אמרו יפה שתיקה לחכמים כי ישראל יקרילו כשם חכמים וכ"ם לטפשים שפה כני נס שהם נשנתי ע"ז ע"כ פה למעשכר כפרר ושים לאוחן על יד ולזכרון וכו' מאחי :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

שאור כי טוב ידי"ן ורוחי סכן יקיר לי מעלת החכם השלם והכולל ז"רק כמוהר"ר לאברהם שלוי כן סוסאן היו כרך כדעת הלכות ידי"ן וחו"ע מעלת הרב המובהק דיונך הוא ונחית לעומקא דדינא כמוהר"ר ילחק היו"ו :

ט"ו אח"ן פני"ק מכאן מודעת רבא שהגעתי לפרק המקבל כ' שפיקות שלמ שמני הא' לפרם מ"ם הרב מש"לט זיע"א ע"ר הרמב"ם ז"ל פ"ר מהל' גניבה הלכה כ' וכתבת ע"ז רבים המם רלו כן תמהו על רב חנא מש"לט לית נסתפק כדבר שהוא פשוט כסדרי"ף וסביאו הרא"ם ז"ל משם הרי"ף ז"ל והניאו כפ"ע ע"כ דבריו . עוד שניח לתרן דברי הרב הלמ"מ ז"ל סנהדרין הל' ט' הגרסים לכם לכאור' שהם שפך דברי הרמב"ם ז"ל :

תחלת דבר מאי דקי"ל כדברי הרב חנא משל"ט זיע"א דלקו"ר דאין עליו ריח קושיא כלל דכל עיקר כוונתו היתה לפרש הסוגיא לדעת רבינו כדי דלא תיקשי ליה מהיכן פשוטא ליה מדברי הם"ם וכדבר שאין כו רוח חיים הלכה כרבי יוחנן דאפילו מנין ק"ל ואדרבה תמיהני גדולה על החמיסים עליו איך נעלם ממנו דברי הרי"ף ז"ל והיה להם לתמוה עליו איך לא רשם דברי רבינו שמוך ונראה הלכה ט' . ומכח זה תדע דאין על הם"ל ז"ל שום רוחק ודברי"ף מפר' לך הסוגיא על דעת הרב משל"ט ז"ל וממנה תדע כוונת הרב מש"לט ז"ל וחכין הדבר על כוריו שהיה היתה כוונת המש"לט ז"ל עלמה :

הנה בס"ס קמח דקי"ח חני מתני' הגונב טלה מן העדר ומחזירו ומת או נגנב חייב בתשלומיו לת ידעו בעלים לת בגניבתו ולת בחזרתו ומנו ת הלמן ומלימס היה פטור ע"כ . וכגמרת פליגי ר' תמורתם כפי' משנה זאת לדעת רב לדעת לריך דעת אלא לדעת מנין פוטר וכי קתני ומנו ת הלמן והיה שלימת פטור תשיפת והכוונה כמ"ש רש"י ז"ל דאס ידע כעל העדר בגניבתו לריך ליודע החזרה ממש אבל מנין אינו פוטרו מן האחריות . ולדעת שמואל כין לדעת כין אלא לדעת

מנין פוטרו ומ"ם ומנו לא מצאן וכו' לכולא מתמר ·
ולדעת רבי יוחנן לדעת מנין פוטר ואלא לדעת אפילו
מנין היינו לריך דכיון שהחזירו והכעלים לא ידעו מעולם
שנגנב היינו לריך מנין וכי קתני ומנו לא מצאן לריכא
לימא וכמ"ם רמ"י ז"ל · ולדעת רב מקרא לדעת
מנין פוטר ואלא לדעת לריך דעת והאי דקאמר ומנו
לא מצאן לריכא דיהא ליתמר לכל אלא לדעת לא
כגניבה ולא בחזרה לא יועיל אפי' מנין ועטעמא מאי
כמ"ם רבא מטום דאקנטים נגרי כרייתא · ואם"ז הקשה
שם לימא מחלוק, רב ושמואל בקנקי דקני' הגונב אלא
מן הערד ואלא מן הכיס למקום שנגנב יחזיר דברי ר'
ישמעאל ר"ע אומר לריך דעת כעלים ומכרוה דר"ע
ליתי להו דרבי יצחק אדם עשוי למשתם בכיסו וכאלו
קוץ מנוי לו וע"כ סבר רבי ישמעאל דמנין פוטר דכיון
דכבר ידע מנין הכיס די לו ופטור כשמואל · ור"ע סבר
דמנין לינו פוטרו ולריך דעת כעלים ממש כיון דקאמר
לדעת לריך דעת ואין המנין פוטרו · ותבת עליו דומיא
דאלא מה אלא שתמו כפי' מנוי אף טלה כן · ותירן
דאדרבה על הטלה קוץ מדבר דקתמו לינו מנוי ותבת
אלא לכיס דומיא דידיה שהינו מנוי דרך משל הכיס
היה מונח בכיתו שהינו מחשתם בו ומחלוקתם קוץ
כדרב חסדא ור' יוחנן דלרב חסדא אם קוץ אלא לדעת
לריך דעת כר' עקיבא ור' יוחנן דאתיא ליה אלא לדעת
אפי' מנין לינו לריך כר' ישמעאל דאמר למקום שנגנב
יחזיר · ולפי זה נוכל לומר הא דסברוה רר' ולחק עשוי
אדם למשתם בכיסו קוץ אלכתא אבל ס"ר על הכיס
שתלוי תמיד עליו דשתמו כפירושו אבל כיון דתבת טלה
ואלא אתם משתמת לינו מדבר אלא על כיס שבבית
דומיא דטלה דשתמו כפירושו לינו מנוי וכלם אלכה :

ובכל זה עדיין לא ידענו פי' דמתניתין לו מדבר
בגונב מרשות עלמו או מרשות כעלים ·
ואם"ז לאמרו שם בש"ס אמר רב זכיר משמים דרבה
כשומר שנגנב מרשות כעלים כ"ע לא פליגי דרב חסדא
והכא בשומר שנגנב מרשות עלמו חיזור למקום שנגנב
קמיפלגי ר"ע סבר אלתא לו שמירתו ואפי' אם החזירו
לכיס או לעדר עדיין בחזקתו עד שידעו הכעלים
ויחזור למיות שומר כמקו · ורבי ישמעאל סבר כיון
שהחזירו למקומו לינו לריך דעת כעלים ולא אלתא לו
שמירתו ולחזקתא זאת דרב זכיר משמים דרבה
משמע כין כעלם שם כו רוח חיים כין כשלא שהין
רוח חיים ריבם אחד דכיון דמחזקתם קוץ הו אין כו
שמירתו הו לא מה לי שם כו רוח חיים הו אין כו דין
ק' להם · אבל פשטא דמתני' דפליגי כא אנן לשורתי
משמע בגונב מרשות כעלים מדקאמר רב חסדא אלא
לדעת לריך דעת ופירשה רבא עלמו מטום נגרי כרייתא
אבל דבר שהין כו רוח חיים אלא שיך כו נגרי כרייתא
יכולין לומר דרב חסדא מודה לרבי יוחנן דאפילו מנין
הינו לריך אפילו כיכים שהינו מנוי הו יכולין לומר דעל
כל פנים לריך מנין אפילו אם קוץ אלא לדעת כרב
ושמואל :

והרי"ף ז"ל כתב כפי' דבדבר שהין כו רוח חיים
סבר רב חסדא כר' יוחנן מטום דאלכתא
כר' יוחנן ואלא פליג עליה רב חסדא אלא מטום נגרי
כרייתא ובדבר שהין כו רוח חיים הין כאן מטם נגרי
כרייתא ועו"ש · וכגונב מרשות עלמו מה ואיה רין
דבר שהין כו רוח חיים לא נזכר בדברי הרי"ף ז"ל אבל
מטום דקי"ל אלכה כרבי עקיבא מחבירו סדין לכללין
דגם הרי"ף ז"ל יודה דאלכה כר"ע דלריך דעת בעלים הין
בעלה הין בסלע מטום דאלכתא שמירתו מסתבר שגנב ואלא
ק' אלכתא אאלכתא דאמת קוץ דאלכתא כר' יוחנן ובדבר
חסדא דאלא לדעת אפי' מנין וכי קתני ומנו לא מצאן לריכא
חיים ובדבר שים כו רוח חיים לריך דעת כעלים כל היכא
דשייך מטום נגרי כרייתא וגם הרא"ם ז"ל הכיא דברי
הרי"ף ז"ל אל"ז והסכים עליהם · וכן פסק הרמב"ם
בפי' פ"ד מהל' גניבה אל' ט' שומר שנגנב מרשותו וכו'
אע"פי שהחזיר הסלע למקומו ואטלה לעדרו הרי זה
בחזקתו עד שיודיע הכעלים שהרי אלתה לו שמירתו
וכו' ועו"ש · מזה מוכח שגם קוץ אזיל בשיטת הרי"ף
ז"ל והרא"ם ז"ל דאלכתא כר"ע וע"כ אין חילוק בין דבר
שים כו רוח חיים לשאין כו ועו"ש · ועל הגונב מרשות
חבירו כתב בפי' ואם לא ידעו הכעלים לא בגניבתו
ולא בחזרתו אפי' מנין ק"ל וכו' בר"ה בדבר שהין כו
רוח חיים וכו' ועו"ש · הרי מפורש שדעתו ז"ל כדעת
הרי"ף והרא"ם ז"ל · ולפי זה אין לך לחק' עוד ע"ד הרב
הנוך מה"ל זיע"ל מטום דלא סיקה כוונתו להסתפק
לחר דברי הרמב"ם ז"ל הרי לחק' עליו שהרי הם מפו'
ועומדים בגונב מרשות עלמו אפי' דבר שהין כו רוח
חיים לעולם קוץ בחזקתו עד שיודיע לבעלים כשבר'
ר"ע · ובגונב מרשות כעלים ק"ל אפי' מנין כיון שהין
כו רוח חיים · וכוונתו ז"ל לא סיקה אלא לפרש הסוגיא
כדי שממנה תדע ותבין טעמו של הרמב"ם ז"ל וכדרך
שנגב הכיא הסמק הזה הגאון ע"ר שהין כו רוח
חיים שהינו מפורש בסוגיא דהיינו יכולין לומר דעכ"פ
לריך מנין כרב ושמואל . או אפשר לומר דלעולם
הלכה כר' יוחנן דאפי' מנין ק"ל ותל"מ וכמ"ש ואעה
ע"ז שתמיד דרכו של הרב מ"ל ז"ל כשזכיר ק' זה
סמק הגאון אחר דברי הפוסקים ואינו פושטו ואמר עליו
וע"ע · וכאן לא אמר ולא מידי · ומה אלא הזכיר
הרי"ף והרא"ם כלל לפי דברי הרמב"ם ז"ל מפורשים
יותר מהם ומה שאמרו הלכה פסוקה ודכריהם אינם
מפורשים בגונב מרשות עלמו על דבר שהין כו רוח
חיים וכמ"ש זהו הנלו"ד ותל"מ :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ט"ז ומה שנשאל בכוד קורתו מתת כמוהר"ר
אהרן עפיוש הי"ו לתרץ דברי הלח"מ
בהל' שנהדרין הל' ט' שנראה לכם לכתוב שהם הפך
דברי הרמב"ם ז"ל לא זכיתי להבין מאי קשיא לכו ·
שדבריו של הרב הלח"מ לקו"ח פשוטים ואלו הן קלת
מפרשים רלו לחלק בין כית דין הגדול למקום שוער
ולדבריהם יכול הלוש לומר לילך לב"ד הגדול והיינו הך
דפ' הנזהל כתרת אבל אין כן דברי רבינו לפי שבפירוש
משנתנו אמר דלוה אינו יכול לטעון שהלך לב"ד הגדול והשת'
לפי דבריו קשה הך דהנזהל וכו' ואומר הלח"מ דברינו
מתרץ כל הקושיות שכי' הרמ"ם לדעת זאת וא' משם
קיימו מ"ם הרמב"ם ז"ל בפ"י הלכה ז' הד"ה אם טוען
וזה טוענו ר"ל שמשיסם היו קוכעים זה"ז או שתביעת
המלוה אינו בעדים ורלים דהוו דברי הלוה לגבי
כעצמו להד"מ · וע"כ קיימו הך דפרק הגוזל שגם
הנחבע יכול לומר הלך לב"ד הגדול · אבל אם בחמת
טענת המלוה ברורה אלו קיימו הך דפר' זה כורר משום
עבד לוה לאים מלוה וכופין אותו ודן כעומו · והוא
פשוט לקו"ח :

ע"ה **אב"א** יס"ט
ו"ז בקיוטי

י"ז בהיותי בכפר נדרומית כא לפני היקר ה"ר יעקב ן' חיון הי"ו וקמ"ל לעצות מע"ך עם ה"ר יצחק לכירול הי"ו שהוא נשוי עם בתו היום ג' שנים ומיום שנשאה אין לו גבורת לנשים כלל ומבקש ממנו לפעור לותה בגט כשר ושלחתי לחר יצחק הנז' ושלחתי לו גם בקשת כדברי ועקב הנז' למה לינו מנרשה · וכח השיב שהכל שקר ודבר כזב וה"ם כשאר לנשים והרי הי"ל לנשה וכנים ועדיין ים לו כח לחת נשותה גם שלא שהיה יעקב הנז' הוא היה לו גרמע לקולו זה דקיונו לפי שהיה כיד לכיה הנז' כך מה מממונו ורצה לקוכלו וכשידע כו שהוא היה רוצה לקחת נשה לחרת ממקום לחר כח עליו כעקיפין על ידי קרוביו ופייסוהו כדי לקחת כתו הנז' וכן היה שנתן לשכיה כך מה ממון כערה כמנהג העיר ועור הפסיד עליו מכיסו כך מה כלים ותכשיטין ונשאה ויהי ככולו לפניה כשאר לנשים ישבון על כיקו וכו' והיה תמיה כעלמו איך קרה לו מכבר הזה מה שלא הי"ל כל ימי חייו · ולה"כ נודע לו כעדים שגם קשרו לותו על ידי כשפים כשמעם שהיה רוצה לקחת נשה לחרת ולחותו זמן התחיל לעשות רפואות ולפעמים היה משתם בהערשה ומיד מזריע ונשתם כתו ולפעמים ישבון על כיתו לרביני כיני לכיה יעקב הנז' כח לכיה ולקח נשה הנז' כע"כ לכיתו ונתנו עיניהם בנשים לחריות ונשאה הנז' בחרה כח' מנה וכבר נתפשר עם לכיה כסך מה לקחתו ממנו כמנהג העיר וע"כ הוא עומד לכופו לגרש משום טענה זאת שא"ל גבורת לנשים · והוא כשום לופן יפטרנה כגט כשר ה"ל עד לחר שיכיה לותה לעיר גדולה שיש כה רופאים ורחוקה מקרובי' שלא ימנעו לותה ממנו לכדוק עצמו לפרקים לו ילך להשתטח על קברי הצדיקים עד שירחמו עליו מ"שם ולומר כפה מלא דעד כרון יודע כעצמו שהוא כשאר לנשים ושם היכה רוצה לכה לצלו לעיר גדולה ה"ה הולך ולוקח נשה לחרת ויכול למיקס כסיפוקייהו ויניחנה עגונה ואין עליו נשמת דכר ודינה קבעי עם לכיה ולשתו הנז' ושאל שם הדין נוקן שלינו יכול להוציאה משם ושם הוא מוכרח לגרשה כע"כ · כל זה היה כעיר נדרומית · ולפי שלא עמדו שניהם יחד לדבר זה כפני זה על כן לא רציתי להשיבו לא טוב ולא רע :

והן היום כא לפני הדים הזה שהוא יצחק הנזכר ובקש ממנו להשיבו דכר מה שמוסר"ן לחר שכבר ידעתי כל פרשת העי'כור שם כעיר נדרומית ולא הטיתי לו חוון עד שאר לכתוב לגרת לחת לכיה יעקב הנז' ובקש ממנו דרך עלה לשלחה לכלן לפניו ויש עמה כלן שנה ח' או שיים עד שאר ועשה רפואה עם רופאים לולי יחנן השם · ותשו'כתו קרמ'קה כי שם כי'תו ואין רלונו להוציאה מלפניו כשום לופן ושם הוא טוען כדי שיקרעו שקר ודבר כזב כי הוא יודע שאין לו עוד רפואה כלל ומוכרח הוא לגרשה כע"כ וכריחותי כל זה ויצחק הנז' עומד ומוח להודיעו מה שמוסר"ן לפי קו"ר חזי מוכרחתי להשיבו ככתב מה שנלקו"ר כע"ה · ואמת לנוד כי לכיה יעקב הנזכר כקש ממני לפייסו ליצחק הנז' לתת לו שלם מלוח ל'ורוש שם כעיר נדרומית כדי לגרשה לת כתו הנז' ולמר שכשום לופן יהיה הדכר הזה שכלה"ה ה"ה נזל ממנו שך ח' מלוח ל'ורוש עד היום הזה ולפי' שם יתן לו השך הנז' כשום לופן יגרש לותה כדי לרלות לת נשתו כיד שלא לחר עד לחר שעשה רפואה זמן נדול

וירלה כי עלה חרם כירו חזו מוכרח הוא לגרשה ולא להניחה עגונה חם ושלום · עד כאן היו דכריהם · יורנו מו"ן ושכמ"ה :

תשובה הנה כפרק הכא ע"י דף ס"ה לחרו הוא לחר מינה והיה לחרה מיניה לחר דכ לחי דכרים שכינו לכינה נחמנת וטעמת מלי היה קיימת לה כיורה כאן והוא לא קיים ליה כיורה כאן · לחר ליהו לינוקת ולכדוק נפשלי לחר דכ לחי לפי' כזו יולית ויאן כקובה שלני לומר כל סנוגת לשה על נשתו יולית ויאן כתובה · דכא לחר נופת לחרה כמה נשים על נשתו והוא דלית ליה למיזייכה ע"כ :

ומדברי ר' לחי דוקא לידון כדכר חדש טעמת דנחמרת משום דהיה קיים לה כיורה כאן והוא לא קיים ליה משמע שלא היה כנד"ד שהיה טוענת יפנן על כיקו וכו' שניהם שוים כידיעה זאת לינה נחמנת דחזינה טעם נעדיף כאן מכאן · לכל מע"ם כנדרים דף ל' מסנה ח' ג' נשים יולאות ונוטלות כתובה וכו' ולא חשש משם השמים כיני לכינך וחזרו לומר דלינה נחמנת משום שמא עינים נתנה כלחר · והלי דטענה השמים כיני לכינך יעשו דרך בקשה וכו' יכולים לומר דגם טענה זאת השמים כיני לכינך נכלל כה גם טענת יפנן על כיקו וקש"ר מסנה ח' דנחמנת משום דלא שיכת לה הוא משפט פניה כפניו להכחישו כדכר הידוע לו ולא ולכך נחמנת · ומסנה לחרונה משום שמא עיניה נתנה כלחר לינה נחמנת דמעיזה ומעיזה וע"כ יעשו דרך בקשה וכפירש"י שם · ועור יכולים לומר כפשטה להחריך לה זמן לבקש לו רפואה משם ה' או ילך ויתפטח על קברי הצדיקים לולי יחנן ה' וכיולף כזה ודברי ר' לחי כלו שקומים ולא נתפרשו לי טענתם היכה חוק העשר שנים והוא כלא כטענה לגרשה · או לא דוקא לחר העשר שנים שהוא מוכרח לגרשה לקיים מלות פ"ור והיכה זאת השכחשה כיניהם וע"כ פשק ר' לחי דנחמנת משום שהוא הולך העומד לגרש ואין שייך כה שמא נתנה עיניה כלחר שכל שם הוא חוק העשר שנים לינה נחמנת כמנהג לחרונה :

והריף ז"ל כתב דר' לחי לחתניתין קלי דקתני נשף לשה ושלם עמה עשר שנים ולא ילדה לינו רשלי ליבטל · ותני עלה בכרייתא יולית ויאן כתובה ועלה קא כעי ר' לחי הוא לחר מינה והיה לחרה מיניה ופשיט ליה דהיה נחמנת ונוכח כתובתה משום שהיה מרגשת כיורה כאן והוא לינו מרגיש וה"כ שלם שמא עיניה נתנה כלחר משום דילפי מקושין לה כע"כ · שכל לי חוק עשר שנים היה זאת שהכחשה כיניהם לינה נחמנת כמנהג לחרונה דשמא עיניה נתנה כלחר וע"כ ועשו דרך בקשה כנז' עד שיקפדו כיניהם יעו"ש · ותעניין שם טענה יפנן על כיקו וכו' לא נילה דעתו כפי' שכל מכוון דר' לחי לא דכר שהך דנדרים דקלחר השמים וכו' וכולים לומר דכוונתו דהך דנדרים דלחרה לו השמים כיני לכינך שכוונה גם על טענה זאת וכמ"ש :

ומדברי הרמב"ם ז"ל מוכח קלה כדכרינו · דהך טענה דיפנן על כיקו הוא כשכל השמים כמו שנכלל שה יורה כאן והיינו מ"ש פט"ו מה' יבמות הלכה ט"ו וז"ל הלשה שכלה לכ"ר ולחרה כעלי היינו וכול לשתם כדרך כל הלרץ לו שהיו יורה כאן יעשו חיונים פשרה ולומרו' לה רלוי לינ שקנסנו עם כעליך

עד שתסתם עשר שנים ולא תולידו לאחר כך תתכעי ·
ומגלגלין עמה כרכר זה וחין כופין לוקח ליתב וחין
דנין לה דין מורדת שלא מדריכין כרכר זה עד שיעשו
פשרה עכ"ר · ומקור דכריו הוא הך דכרים הסמיס
כיני לכיוך וכמ"ם ה"ת ועו"ם · ורמוז שם כרכרי
ה"ת כדכרינו דמסמעות הס"ם לינו כי שם כיורה
כחן ועו"ם · ור"ל דסוף סוף דעת רבינו גם טענה זאת
נכללת כריבורה הסמיס וכו' :

אבל התוספו' שם פרק הע"י דף ס"ד ד"ה דכרים
שכינו לכיוך וכו' כתבו בפשיטו' דשם טוענת
דאינו יכול להזקק פשלו רבותינו דנחמנת אפי' למשנה
אחרונה משום דכמילתא דוחה בה הכעל דמסקרת
נחמנת והכיאו ראיה מדרך המנוגת שם דקט"ז שלין
השתא מעיזה פניה כפני כעלה ועו"ם · וכן הסכיס
הרי"ם ז"ל בתשובה כלל מ"ג סעיף כ' ועו"ם · וכ"כ
הרשב"ם בתשו' סי' תרפ"ח ובתשו' שלף רנ"ה ועו"ם ·
ועיין מ"ש הסמ"ל שם שאין לנו ללמוד מתוקן תשובות
לפי שרבו בם טעיות ועו"ם :

ומרן בב"י ס"סע סימן קכ"ר אחר שהביא דברי
התוס' והרי"ם והמרדכי דשם טוענת דאינו
יכול לכעול כלל דנחמנת הביא תשובת הרשב"ן ז"ל
סי' קל"ח דכטוענת אינו יכול שין כידינו דאיה מברחת
שם כופין אותו לגרשה למשנה אחרונה ול"ל לפי שמשנה
שניט בה הסמיס כיני לכיוך ר"ל כמ"ם סירושלמי
כטוענת שאינו יכול וכ"ן מן ההגדה שאמרה שרה להגר
הסמיס כיני לכיוך ר"ל שרחקה מחתת הגר ולפי זה
למשנה אחרונה אין כופין וכו' ושיים דכדכרים שלו
וכיוצא כהלו אין לריין שלף שם שעינינו רואות ואוזן
שומעת כ"ר תשוב וריחוי לסמוך על סברתו · עוד בקב
שם משם הרשב"ץ כתבו' דכל שלף כאו היים והשתא
יפר לרין ולף העיזה פניה כפניו שע"פי שאומרת כן
שלף כפניו ונתפרשו הדברים אינה נחמנת דכל שלף
כפניו מעיזה ומעיזה דאפי' כפניו קשה לדכר להאמין'
שלף שהר"י כתב כן והסכימו עמו שאחרוני' ז"ל שע"פי
שהרשב"ן מפקפק בדבר שכל מ"מ קורם שנחמין לריכין
לשמעה שתאמר כן כפני כעלה שכל שלף כפניו כהיזה
ענין לף ושכו דלף לוסיף עלה · ועוד שפיר העיזה
כפניה אי נמי קורם מעצמו כן שפ"ה לף היה הדין נותן
לכופו לגלות אי טעון ליזיל לאדוק נפשי כשהכנס
עמה לסקר זמן אחר או שם טען שזה מום עוכר ע"י
רפואות קרוכות להועיל או טענות אחרות שומעים לו
וכיון שכן שם כפומו ונתן נט הוי נט מעושה וכו' ועו"ם
שהקריך הרחיב ומסקנת דכריו דאין כופין אלא כבעל
לגרש ועו"ם וכדברי הרשב"ם ז"ל הלכה ט"ו ונם רבינו
העור שם סי' הנז' הביא דברי הרשב"ם אלו ומשמעות
דכריו שכן הוא דעתו ז"ל דכין על טענת אינו יכול
לשמש או טענת יורה כחן לריכה להסתרר עמו עד י'
שנים ועו"ם · ואין זו סתירה למה שפסק כאן שכתב
הר"י ז"ל דכטענת אינו יכול שמניחה יודעים היא
נחמנת ומוליא מיד וכאן פסק דמשרין ומצריכין להם
עד עשר שנים כי דברי הרשב"ם ז"ל מיושרי כשהיא
לברה כלא לב"ר וטוענת שלא כפני כעלה דכזה אינה
דב"ע אינה נחמנת וע"כ מצריכין להם עד עשרה שנים
אבל לפי שכאו כ' לב"ר ומכחישין זה"ז אזי היא נחמנת
מטעם דרב המנוגת דאין השתא מעיזה פניה כפני
כעלה וכמ"ש · ונם על נרון זה דמכחישין זה"ז פשוט
הרמב"ן ז"ל וכמ"ל מטעם מ"ש הירושלמי שך דהסמיס

כיני לכיוך וכמ"ש מרן ז"ל וכמ"ל :

אסקינן מהכא דלדעת רוב הפוסקים שם טוענת
ב"ל נכורת לנשים שלא כפניו שלא מהני
ואינה נחמנת תוך עשרה שנים שלא תקנלגל עמו עד
שיתפייסו שניהם כמ"ש הרמב"ם ז"ל וכ"פ מרן סימן
קנ"ד דכעינן מכחישתו כפניו ועו"ם · וכ"ז הוא לפילו
שם לא היה שולל זמן לרפואה וכ"ם כנד"ר שכבר הי"ל
כנים ועד כדון וכו' ה"ה נוח בקול מר שהוא רוצה
להכיאה למקום הרופאים לרפאת את עלמו ולכדוק
עלמו לפרקים · ועוד הלא אמר שילך ויעשה אשה אחרת
וירלו כל העולם שהוא כשכר לנשים ומה שחירע לו
עמה הוא משום כשפים שעשו לו לפי שהיה כיד לכיה
כך עלום כמ"ם כשלשה ואחר שאכל ממון לכיה הנז'
קרי הוא עומד לנרשה ממנו ולאחה לאים אחר ולקבל
ממנו ממון אחר ואומר ס"ל עדיים על כל זה :

ולפ"ז רואה אנכי לפי קו"ר דלפי דברי הכעל הנז'
שכבר נקנו עיניה כאחר ומיום שנשאה
היא מאשה כו ואינה רוצה ליזקק לו כלל · גם אם היזה
מכחישתו כפניו ואומרת שע"ל נכורת לנשים לעפי"כ
אינה נחמנת לדעת כל הפוסקים דלא נרע ממ"ם
מור"ם בשם המרדכי דכזמן הזה שים נשים חלופות וכו'
אינה נחמנת יעו"ם וכ"ם נר"ר שכבר לפי דברי הכעל
נקנה עיניה כאחר דודאי אינה נחמנת דשם לף דברו
כבושלף כזה וע"כ מכיון שהכעל טוען להכיאה לעיר
גדולה שים כה רופאים לרפאת את עלמו ושם יקנורר
עמה עד שאר ירחמו עליו מ"שם הדין עמו · ומה נם
שכנר"ר מעולם לף הכחישתו כפניו כי שם דוקא אביה
וקרוביה סולימו הקול הזה משמה ומוח מכחיש דעיין
יודע את עלמו כמאז וקדם כי שם דוקא כחיותו עמה
לרוב חולשתו שהיה כחולה וקטנה מזריע מיד ושכח
כאו וידע כבירור שכם היו לו גרמת לזה רק"ל · ועל
כן כיון שלא הכחישתו כפניו ליה דין ולית דיין
להחמיה ואין לנו לכופו להולילה קודם עשרה שנים
ואפי' לאחר העשרה שנים שכר כתב מור"ם ז"ל סימן ק'
דהילידה אין כופין לגרש וכ"ם שכבר יש לו כנים משלה
לאחרת וכבר קיים פ"ור :

ועיין מ"ם כס' פקד יצחק להמפרונטי ז"ל לוח ג'
מזה ומסקנת דבריו דאינה נחמנת כטענת
ב"ל נכורת לנשים כי שם דוקא כטוענת כפני כית דין
וכפני כעלה וזה כ"ר חוקרים ודורשים היטב לולי יודו
ז"ל לו שמא מחולשת כאו וכו' · והנם שים לו נכורת
לנשים לנבי השם לאחרת ב"ל לו לזה יכולה לטעון ונוחן
לה נדוניה וכקובה יעו"ם · ועיין כס"ת מוהריל"ח
סי' ס"נ · והריב"ם ז"ל סי' קכ"ז בעלה כפשיטות דאינה
נחמנת אלא כטוענת כפני כ"ד וכפני כעלה וליעפי"כ
אינה נחמנת אלא כ"ר חוקרים ודורשים היטב' שניהם
וכאים להם דרך בקשה ואומרים לה קני דעתך על
כעליך שמחוך לאכה וכו' · וכ"ם כקולה שלריך זמן
וזמנים כי ים כאורים שאינם יכולים כבקולה מכת
חולשת מזנם ולריכים לרופא ועשה להם רפואה שהרי
לפילו הזקן שהר כאו ים לו רפואה לם מפני רכות
שנוקיו ולא מפני שים כקולות שרחמן לר ולריכו' לשאה
חכמה לפתוח פירוד חכורן כאוזמל ואין זה נגלי להם
וכו' ודרך כנות ישראל לסכול זה לא שיכולו לפני כ"ר
להכוע פירוד חכורן שאין לו נכורת לנשים · גם אם
שבקולה רבת השנים תתקין עד שתגדל ויהיה פתאה
פתוח וכמ"ש הם"ם דבקולות שדיבו חכונרת למוכת

עץ דפקחה פתוח וע"כ לאמרו שפ"ל טעמא כתוליס וכו' יכול לבא עליה כדרך כל הארץ וכבל לו הדרכים ויכלו הדיוטים לדבר על לבה ולרלותה למען ידובקו יקלבדו ולא יתפרדו לפי שקטן נירושין · לאמנה לא היה קפדן לא לבבה וכו' כל שאמרה כן בפני כ"ד ובפני בעלה לזו לומרים לו שריך להוליכה וא"ל ויליכנה אין רו"ח נותה היאנו לבבל אין כופין על הגט בשוטים ולא בשמתא ועו"ש בלורך :

ואחר כותבי רלוזי תשובות מוהריט"ן ז"ל סי' מ' שהאריך הרחיב בענין זה ובתוך דבריו רלוזי שהביא משם הרשב"א ז"ל שהרמב"ם ז"ל דעתו כדברי הירושלמי וכמ"ש ועו"ש :

המורם מכל האמור דלקו"י דוכחי הלים הזה כדינו להכיא לא משתו הנז' למקום גדול שיכול להתרפאות שם ע"י רופאים הבקיאים לו ילך ויעשטח על קברי הלדיקים לבקש עליו רחמים כדי שיוכל ליכנות ממנה ודב"ז לא יהיה שא שם קהיה לשתו רחוקה מאלים וקרובים המונעים לותו מלבא לפנים כדי לבדוק עלמו קוד זמן הרופאים לפרקים מכת שטעמים שכתבנו · וכל שכן כנד"ר שאם הוא כדברי שבעל הנז' שבבר נתנה עיניה בלחר הרחוי לנו לעשות כל שלדקי שלא יהיה בזלת בישראל ח"ו · לשטע"כ הדין נותן שלריך שתבא הלשה והבעל לפני כ"ד ושטענת היא עלמה בפני הבעל ובפני הב"ד · וב"ד חוקרים ודורשים כדבריהם היטב ושומרים לו כדברי הריב"ם ז"ל הני דעתיך וכו' דלא נרע מת"ם מרן סי' ע"ו דשם אלה לו לשם כהו והוא חולה הרחוי להתרפאות שלריכה להמתין עד שיתרפא וכמ"ש שם ב"ג משם קומת יפרים סי' ס"ז ועו"ש · שגם נד"ר ה"ה חולי שיכול להתרפאות ומעשים בכל יום כמה כ"א שלירע להם כן ולחר זמן רב נתרפאו · ואם לחר כל זאת לא נתרלית כלל וקובעת גטה דוקא ולא כתובתה הזי חומרים לו שלריך להוליכה בגט אבל אין כופין בשוטים וכמ"ש הריב"ם והרשב"א וכמה פוסקים ועו"ש · זהו הנראה לקו"ר שם יסכימו עמי בעלי הוראה היושבים בקהות למשפט סי"ו · כ"ר התו"פ למעשה בסדר ויולד נח וכו' משנת **הברת** פניהם וכו' לפ"ק :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

ח"י ראינו את השאל' ואת בגזר עליה משא הרב הפוסק נר"ו ויען שרלינו ענין זה נפתח בגדולים פוסקים רשאונים ואחרונים ואם בלנו להעיר על כל הנדרים ס"ן שר"ך ואין הפנלי מספיק לזה בלנו בדרך קלרה לבאיר מה שאו"ה נר נותן בגדון זה ולא נלטרך להאריך בענין טוענת שלא בפני שבבר שהאריך הרב הפוסק עליון למעלה ומה גם שבגד"ר קדוב הדבר לומר שהוא מודה לדבריה שלא שהוא טוען שתתין לו עד שיבקש תרופה למחלקו במקום שיש בו רופאים וכו' וכמו שבא בשאלה :

ולכאורה היה נראה שבופין אותו לגרש מיד ולזה לזה מדברי מרן הקדוש בש"ע ס"הע סימן קכ"ד ס"ז וז"ל אם טוענת אין לו גבורת הגופים והוא מבחישה וכו' שהיא נאמנת ואין לא יתן לה בתובה ובתב הבית"מ אבל אם הוא מודה לריך ליתן לה בתובה משמע מדבריו שלענין הגט שבתב מרן שבופין אותו לגרש אם הוא מבחישה כ"ש אם הוא מודה לדבריה בגדון דידן שבופין אותו לגרש מיד :

אמנם כד דייקינן שפיר נראה דיש מקום לחלק דמאי דבתב מרן שם הוא מבחישה דבופין אותו לגרש ומשמע מדבריו כ"ש שם הוא מודה לדבריה היינו דוקא שם טוענת אין לא ס"ס והוא אותה ולא טוענת שוב טוענת בזה לאמרינן לאר שהוא אותה קיים ליה בגוויה שאין תרופה למחלקו והיינו רוצה לגרשה בדי לנערה דוקא ולזה בופין אותו לגרש מיד אבל שם טוענת שתתין עד שיתרפא שומעין לו ונריכה שתתין לו עד שיתרפא עלמו ובמו שמלינו למרן עלמו סי' ע"ו סי"ח שבתב וז"ל לאור לדדם למנוע מאשתו עונתה וכו' ואם חלה לו תשש כחו והיה יכול לבעול ימתין עשה קדשים ע"כ ודבריו חלה לקוחים מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' לישות ה"ז וכתב הרב מ"מ ס"ק ח"י וז"ל בהגהות חלפסקי בשם ר"י לחרון בתב שאם הוא מחשת חולי הרחוי לרפואה נריבה להמתין עד שיתרפא ע"כ וב"כ הב"ח ס"ק י"ז ועו"ש וב"כ הרב תומת יפרים סי' ס"ז ז"ל וכן אם טען ודאי שהיה יכול לשמש עמה בעת חלוי אבל תמתין לו עד שיבריא אם החולי הוא מהחולאים המבלאים רפואה ומהיה לו עד שיתרפא וב"כ הר"י מטרלוני ז"ל בפ' אע"פי שאין חדש יכול לפחות עונת אשתו · ואם תשש כחו וכו' במ"ש הר"מ ז"ל · ונראה בעיני שאם הוא מחולי הרחוי לרפואה יתהיה לו עד שיבריא ע"כ נראה מדבריו שהרמב"ם ז"ל שבבע עונת אשה חדשים למי שאשה כחו מחולי היינו מחולי שאינו מבבל רפואה דוקא לבל מחולי המבבל רפואה ומהיה לפי' כיוצא מזה עב"ל :

מדברי הרבנים הללו למדנו שאם הוא טוען שתתין לו עד שיתרפא אם הוא מחולי המבבל רפואה לפי' היינו מבחישה לריכה להמתין עד שיתרפא לפי' ויותר משאה חדשים · ולא בבעו הרמב"ם ומרן עונת שאה חדשים לבל בחולי שאינו מבבל רפואה יע"ש :

וכן מלינו שדבר זה מפורש יולא מפי לשאלי רבבי רשאון בליון מלינו להרב הגדול מוהרלב"ח ז"ל בשאלותיו סי' ל"ב שנשאל ע"ש בנד"ר ממש והרב ז"ל השיב לשעניותו ובקוף דבריו בתב וז"ל ולבן נראה לענ"ד כי יש בח בידי ב"ד להיות שתאלם רואה את האשה הזאת מלפניהם בל עוד שתאסר להתגרש מבעלה ויתיגם ימין ה' בלשונם הרבה מהרבת ומחבבת בעלה עליה וכו' ובברת רבה הוא דבר עבידי מעשה בזה ויותר מזה והוא ריב"ש ז"ל שבתב עם היות שאשה שאותה האשה בבר ג' פעים קודם שבתה לב"ד בבתוב בריאם השטובה וכו' אבל לפי מה שבתוב בתשובת שאחר בך הודה שמעון שהיה יבול לבעול נראה בעיני שלבאור' שריך ליתן גט ובתובה וכו' והשריך בטעם וא"ב בתב שע"פי שדברתי והחמרתי על אלים לחייבו ליתן גט ע"פי התשובה הזו שהיה יבול להתקשות לבעול יתקיים הין זה ואם מחמת שרחמה לו אם המתינה ג' פעים תמתין עוד שנה כי שמעתי פעם ב"א בענין זה כ' וג' פעים וגם לפי היותו בן עם אשתו ראשונה כ' פעים וכו' וגם על הקשות לא תמהר לבתוב בניהם כי רחמי פעים מרובים ע"ב הרי לנו הלבה למעשה בשאה שאשתו ג' פעים ובעלה הודה לדבריה ובתב הרב שלא תמהר לבתוב בניהם וב"ש בגדון שלפנינו וגם הריב"ם השריך בתשובה לחת בדבריה שרחוי לב"ד לומר לאשה בזאת בבואה לפניהם וז"ל ולגדון שלפנינו בשאה זו

שטוענת על בעלה שאין לו גבורת הגשים וכו' ע"ש שהאריך הרב בדברי הריב"ש ז"ל וכפוף דבריו כתב ז"ל והכלל העולה הוא שהריכה האשה עלמה לבא לב"ד ולומר טענתה בפני בעלה וכל שלא לחמרה כן אין חושבין לה ולריך שתהיה תביעתה כנגדו על הגט דוקא ולא על הכתובה וכו' ואף כשתאמר ככה בפיה וכו' עכ"ל אין כ"ד נוטרין דינה מיד שלא יהא לעשות מעשה ע"פי ריב"ש הרשות בידם ולריכה לברר דבריה שם הסיבה מחמת שרחמה לר נותנים לו שנה או שתי שנים או יותר עכ"ד דברי הרב הגדול מוהרלב"ח ז"ל הרי לך מפורש כדברי הרב ז"ל שאפי' לפני כ"ד וטוענת בפני בעלה וכופה לדבריה אף"ה פסק הרב דנותנים לה שם בית שנה או שנים וכ"ש בנד"ד שלא טוענת בפני בעלה כלל אין חושבין לדבריה ואם טען שתמתין לו עד שיבקש תרופה למחלתו שהרין עמו ולריכה שתמתין לו עד שיתרפא :

וגדולה מזו מלינו להרב בעי חיי סי' פ"ג שנשאל על רחובן שנשא אשה זה שנתים ימים וכו' ויטען על ביתו ולא יעמוד והנערה העיזה פניה ותאמר לו חיני רוצה בך וקרובי האשה רוצים לכוף אותו שיגרשנה ורחובן משיב הן רלים שתירע לה שם בך ובחמלת ה' עליהם נתרפאו גם אתם אל תלילו לכוף אותי שאני יקנאת התלהים לי ותרפא . יורנו המורה אם יכולים לכוף אותו על הגט או לא ושכמ"ה :

והרב ז"ל האריך למעניתו בתשוב'תו הרמ'זה וכפוף דבריו כתב ז"ל וכל זה שהתבונו הוא משום שאינה לריכה לנד"ד דכל השק"ט שעשינו אינו אלא בשביל האשה כדי שבעל והאשה אל בשאין האשה כיניהם כנד"ד נראה לכאורה דכופין מיד על הגט וכו' אבל הרשב"ץ ז"ל בתשו' הביאה הרב כ"י סי' קל"ד כתב שאפי' בהודה הבעל שאין לו ג"ח אין הדין נותן לכופו להלקר דהי טעין חיזל ואדרוק נפשתי בשאבנם עמה לשתר זמן אחר לו אי טעין שזה מוס עובר ע"י רפואות קרובות להועיל ואמה טענות אחרות שם בפוהו קודם טענותיהם בב"ד וכו' הוי גט מעושה אלא כדין ע"כ גם מוהרלב"ח כתב ואפי' שם בנים דבריה רחמי שמים מרובים וכו' גם מוהרשד"ם בתשו' חלק ח"הע סי' ק"י כתב דאפי' אין ביניהם הבחשה אין לכופו לגרש להלקר עד שירצה שהולך ממושבה אין לה תקנה ע"כ ומאחר דבל הני תרווחא סוברים דאף שם הודה הבעל אין לכופו לגרש להלקר מאן דב נוברים בדור הזה לכופו ליתן גט קפך דעת הרבנים הנז' שלדבריהם הוי גט מעושה וכו' סוף דבר שומר"ן שאין לכופו לגרש עד שיודע הדבר בבירור שאין לחבירו בדור שסוב אין לו תקנה והבחנה זאת היא יכולה להתברר אלא בהמתנת י' שנים והוא הזמן המונבל לבאה בטוענה וב"ד שבפו לגרש בוך זמן זה בי דינא דלא דייקי הוא וגורם לתרבות ממזרים בישראל והגט הוא גט מעושה וכו' ואם תסוף לוחו לגרשה ונשאת לאחר קרוב הדבר בעיני שאת נשאת אלא :

וראיתי לבתוב בבאן דברי הריב"ש סימן קב"ז וליתן נמר לדברי ז"ל ודרך בנות ישראל לבבול דבר זה לא שיבוחו לפני ב"ד לבתוב פרוד מבורן ולומר שאינו יבול לו ג"ח . גם אם הבתולה רבה בשנים בשתבעיל ויהיה פתוח פתוח ובבל אלא שדברים יבולים הדיוטים לדבר על לבה ולרוחה למען ידובקו ולא יתפרדו לפי שבשנין גירושין ע"ב . ורחוץ

הדברים למי שהמרן . ואני הלעיר תבוח לחריו ומלחתי את דברי הרב ז"ל נער הייתי גם זבנתי ונתגדלתי בעיר גדולה ס"ת ומל סופרים קומתה ועי"ש ולא ראיתי אשה דבה בשנים בזו תבונה בבעל נעוריה ובפניו בעניה בחשה בה אלא היו מתגלגלות ימים ושנים עד דרחיקו מן שמיעת . ואני מעיד עלי שמים וארץ שאיני זוכר לשום אדם שבפוהו ליתן גט בעיר גדולה קומתה עי"ש בטוענה זו . סו"ד אבבי הרואה שבעירה הזאת וקרוביה קומנה הם מבבשים ואולי לבסיבה אחרת היא רוצה להתגרש וקולה את עלמה בטוענה זו והלב יודע את לעבל את לעבלבלות ורחוי לב"ד הבדק לספר מחשבות ערומים ולשבר מתלעות עול ולא תעשינה ידיהם קושים עב"ד הרב החבי"ב בספר בעי חיי ולפי שודעני שם"ת מוהרלב"ח וספר בעי חיי חינם מלויים בל בך בלולו הערירות בוד בל אדם לזה העתקנו בל דבריהם הסיובים לנד"ד :

עלה בידינו מן המקובן שלרעת בל הני לריוותא דהייבו הרמב"ם וריב"ם . וריו"ז והרשב"ן והריב"ם ומוהרשד"ם ומוהרלב"ח והרב קומת יבריס ומרן הקדוש וחל"מ וב"ם זלה"ה בולהו סברי מרן דף בם הודה הבעל לדבריה אם טען שתמתין לו עד שירפא עלמו אין בופין אותו לגרש ואפי' אם באה לפני בית דין וברירה טענתה בפני בעלה . וב"ם בנד"ד שלא באה לב"ד לתבוע טענתה ולא טענה בפני בעלה בלל שלא שהלבה לביה תביה ושלחה ע"י לחריה לאמר לו שהיא רולה להתגרש ואינה רולה בו לפי שאין לו ג"ח שבשם בב"ע מודו שאין חושבין לדבריה ואנס שבעלה מודה בעיקר טענתה שאינו יבול לבעול . מ"מ הרי הוא אומר שעדיין הוא בשאר לנפשה שלא שעמה אינו יבול לבעול ואפשר שאירע לו זה מחמת שחיה בחולה ורחמה לר או מחמת שעשו לו לחזה בישוף במו שאירע לבמה ב"ח ולבסוף נתרפאו . גם הוא שומל שתמתין לו עד שיבקש תרופה למחלתו במקום שים בו רופאים ויש לא באה לב"ד וברירה דבריה בפני בעלה בדי שנדע שם היא מבחישתו במה שאמר שהוא בשאר ב"ח שלא שעמה אינו יבול לבעול וב"ו ודאי שאין חושבין לדבריה . ועוד אפי' שם הוא מודה לבל דבריה לאחר שהוא טוען שתמתין לו עד שירפא עלמו אין בופין אותו לגרש ולא עוד שלא אפי' נשבע שלא ישא אשה לאחר עליה ונתנה בתף סוברת ולא רלתה לשמעו מהירין לו שבועתו ויש אשה לאחרת לקיים מלות פריה ורביה ועו"ש . ולריבה להמתין לו עד שירפא וכמ"ש בל הפוסקי' הנז"ל וב"ב הרדב"ז בח"ג סי' ר"ם דשם ים לחוש שהחשה בניהם

אין בופין אותו לגרש :

ומה שטוען שהעיר שהוא דר בה אין בה רופאים ולזה הוא רולה ללבת למקום שים בו רופאים בדי לרפאת את עלמו ורולה לבוליך אשתו עמו בדי לנסות עלמו לראות אם יתרפא והאשה אינה רולה ללבת לאחריו באומרה שאינה רולה להפרד מהבית וקרובים ואינה רולה ב"ח ליבב במקום שנשאת לו . בילה בנם בזה הדין עמו ומחוייבת ללבת לאחריו אל המקום אשר ימלא בו רופאים שירפא עלמו הם הוא במלבות עלמה אל העיר שדרים בה בעת מבמה טעמי הדא שאפי' אם רולה להעתיק דיורה למקום אחר אשר אשה יהיה לו פרנסה מרווחת אינה יבולה לעבב על ידו ומחוייבת היא ללבת לאחריו למקום שפנו ובמ"ש מוהרש"ך בח"ב סימן ל"ו ועו"ש שהביא הרב לבעל ליטת אשה

אחרת על אחתו לפי שלא רצתה לדור עמו במקום שמונה פרנסתו כריוח לפי' שהיה נדון הרב במקום שיש לחם חרס ר"ג וכ"ש כנד"ר שהוא במקום שיכולים ליקח ד' נשים וכ"כ לק"ה קל רף קנ"ה · עוד יעו"ש וכן כתב המבי"ט ח"ב קס"ה והרכי נועם ס"הע סימן ז' ופמ"ג ח"מ סי' ק"י והנם שהרב מוהרשד"ם ח"ב סי' רע"ג חשש להתיר היינו מחמת שהוא ממקום שיש חרס ר"ג חשש שמא יכולו להקל כדבר לפי' היכא שאינן חייבות לגלות ממקומם לכל במקום שלא קבלו גזירת חרס ר"ג לפי' מוהרשד"ם יודה שאם טען שרוצה להעתיק דירתו מחמת דוחק פרנסה ולא רצתה ללכת לאחריו שהוא רשאי ליפח אפילו אחרת והוא פטור ממנה משאר כתות ועונה ויעיי רשפסידה לנפשיה · ועוד יש טעם לחר שהרי כתב מרן כ"ע סי' ע"ה ס"ב וז"ל כשמוציאין ממדינה למדינה וכו' אינו יכול להוציאה מנוה שיפה לנוה הרע וכו' וכלל מקום מוציאין ממקום שרוכו גויס למקום שרוכו ישראל ע"כ וכנד"ר הרי עיר נדרומה לגבי העיירות הסמוכות לה כגון תלמצן ומעשכר ווהרלן חשיבה כעיר שרובה גויס וכר מן דין הרי מצינו למוהרי"ט ז"ל סי' מ"ו מח"ל כתב שעיר שאין בה רופא חשיבה כעיר שרובה גויס ויחיבת היא ללכת לאחריו לעיר שיש בה רופא · ומשתא לפי זה יצא לנו שכנד"ר שעיר נדרומה היא עיר שרובה גויס ונם אין בה רופאים ומה נם שעיקר טעמו שהוא רוצה לילך למקום שיש בו רופאים כדי שירפא עצמו ליה דין לריך כשם שמחויבת היא ללכת אחריו ואפי' אם רוצה לקבוע דירתו אם כ"ם שהוא דעתו לפנינו שיהיו חפץ להשתקע כי אם עד שיתרפא יזכור לעיירו ומה שהוא רוצה לקחת את אשתו עמו הוא כדי לנסות את עצמו שבזה כודאי הנמור שתחויבת ללכת לאחריו למקום שיש בו רופאים ואם נתנה כתף סוררת ולא רצתה הוא פטור ועטיר מאשר כתות ועונה ויכול ליקח אשה אחרת לנשות עצמו עמה ולקיים מצות פ"ור · זה מה שנראה לע"ר ושר ישראל ישיבנו מצניעו' ויתן הלא כ"ר לעירי לאן קדשים בעיניו' למצעי לקדם מרחשון שנת כריח **כרתי** לכחירי לפ"ק פה ווהרלן יע"א ושלום :

ע"ה חיים קלכי ס"ט ע"ה ישקב שלמדיוני ס"ט
ע"ה יהודה ן' יצו ס"ט

י"ט נשאלתי מעי"ת שחנוה יע"א להשיב על שאלה ק' וחופן השאלה כקיצור

תמ'יר כך הוא הסתן והכלה שנשתדכו על ידי הזולת ונתחייבו ז"ל כעדים שאם יבא העיכוב וכו' נתחייבו כך מה זה לזה ואחר כך לא נתרלים הכת · אם יתחייב הערב כעדת או"ל ע"כ :

ותשובתי היכא שאחת על רגל ק' להפלרת השואל כאחר כקצור תמי'ן להשיב על שאלה

זו הנם שאין לי פנאי כלל מוכרחני להשיב מפני הכבוד מה שנלקו"ר · הנה הדבר הזה כבר כ' מעשה לידי וכתבתי כאורך וכרוחב כם"ות אשר לי ולכאורה היה נראה לפוטרו לפי' אם התנה כפי' שאם יבא העיכוב מצד הכת וכו' משום דעיקר החיוב הוא מדין ערב וקי"ל דאין הערב משתעבד אלא בזמן שיהיה הלוה חייב וכמ"ש בח"מ סימן ע"ט ומור"ם סימן קכ"ט ס"ח ועו"ש וע"כ כיון שהכניס פטורים גם התנות פטורים וכמ"ש הרשב"ש בס' ת"ת סי' ל"ה ועו"ש אלא כל זה הוא אם ידענו בבירור שבכת מצד עצמה אינה מרוצה אבל אם ע"י סיבוב דבריו עכבה הכת עדיין בחיובו עומד והם הוא טוען שמעולם לא סבב את דבריו אלא שבא היתה שבדבריו כן הוא ופטור ועיין להרב פמ"ג שאלה קכ"ו שהם חילוקים בחיזה לופן אמרינן קטן אין כאן שבועה לי"ך וכאיזה לופן חייב לקיים שבועתו ועו"ש · וממורם להלכה לפי קו"ר היא כן שאם היה הלופן שהיו שידוכין בקטנ ולא היה שבועה ביניהם והיה לוטה מצד הבן או הכת הכל בטל והם היה הלופן בקטנ"ת כמ"ש הרשב"ש ז"ל סימן תעב"ו יתפלם בחפר לקיים שבועתו ויתן הקטן שקבל על עלמו · הנם דלומרנה דמוכח הוא שלא עלה על דעתו שהכת תעכב על ידו וע"כ נתחייב לעפי"כ חייב משום הקום"ח והם השטר כתוב בקחז"ל לבטל הלסמכתא כדברי מוהרימ"ט סי' קל"ו לפי' כלא קום"ח חייב בקנס · ולפי זה כנד"ר הנם שהשטר היו עשוי כתחז"ל לבטל הלסמכתא' כמ"ש מרן כח"מ סי' י"ז ס"ק כבח הקום"ח וכיון שנתחייב בקום"ח ושליך לדעתים שמא לא תתרלה הכת ונתחייב כפי' על הדבר הזה חזי כחיובו הוא עומד עד שיפרע החוב או אם הם מחלו ז"ל ותמ"ל התקבלתי וכו' לפי דתחלת חיובו היה כשבועה וכמ"ש הסמ"ע סימן ע"ג ס"ק כ"ו ועו"ש · זהו הנראה לקו"ר לע"ע לחפץ הפנתי למעשכר כ"ד סיון תדר"ך לפ"ק :

הכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ד' נשאלתי להשיב על שאלה ק' וחופן השאלה כך הוא אשה מפותה כהיתה

פנויה ואחר כך נשתה לכהן כחזקת כתולה ונתפייס הכעל עם אביה כרצי כסף ותתי לו לאשה וילדה בן ומתה מה יהיה משפט הנער אם ישרת ככל אחיו הכהני' או דילמת חלל הוא עכ"ר :

תשובה המהתי על המרחה מה זו שאלה דמשנ' ערוכה שנינו פ' אלמנה לכ"ג יכמות דף ס"ט הלונם והמפתה והשוטה לא פוסל ן ולא מלכילין וקאמרו שם כנמר' כיצד ישראל שבא על בת כהן תלכל בתרומה עיכרה לא תלכל בתרומה וכו' כהן שבא על בת ישראל לא תלכל בתרומה עיכרה לא תלכל ולרה תלכל נמצא כאו של כן נדול משל אב ע"כ · מפורש יולא שבא הכן הנולד מן המפותה ישראלית ה"ה כהן כמו אביו ואוכל בתרומה שהיא בכרת ואם כדבריך נם קיפוק ליה כיון שהמפותי' משוב' זונה לו ונשאה כקיפור הכן הנולד לו ממנה חלל מיקרי וחללה מלומר כדבר זה שיהיו הבנים חללים ואין הבנים חללי' אם לא לוקן הכאי' מדהם שהיא לסורה ליגשה לו וכמ"ש מרן כת"ע סי' ס"ק · ומה נם שבפירו' לתמר בלותה סוניא עלמה קרי ליעני כמחלוקת רב ושמוא בכבא על אונסקו כבית חמיו היכא דמסתקא לן אי מלרוס נתעברה או מאחר לגיסנא קמ"ל דכרי רב לאורים כדיומא מעלמא אבל לא דיומא מעלמא בקר דידיה שריגן ליה ואם ילדה תאכל בתרומה · ולגיסנ' כתרא אפי' אי דיומא מעלמא נמי אי דיומא מינה נמי כקר דידיה שריגן ליה ואוכלת בתרומה יעו"ש · הרי מפורש דמחלוקת רב ושמוא לכל הני תרי ליעני לא הוו אלא בלרוסה דשייך בהם מזרות כלמצני ואע"פי כן לגיסנא כתרא אי דיומא מינה נ"כ הוי כנו ואוכל בתרומה דוק מינה ואוקי כתרין אם ידעינן בבירור שהוא כנו אל כהן שהוא בעלה ומעולם לא הוא דיומא מעלמא בהיותה נשואה עמו מהיכא קיתי לאסור הבן כיון דאמו היתה מפותה בהיותה בתולה חללוה ואם להסתפק כדבר פשוט כזה ·

ומ"ם כ"ת מעם הרב שכות ועקב ח"ג שאלה ק"ג שעלה ונסתפק על פנויה שזינתה עם ים לקום לו' כעם שזינתה עם זה כך זינתה עם אחר ועו"ש : זה לשונו עיין לעניניו רבר"ר זאת התשא מעולם לא הוה דיומא עם שום נברת כ"ל דוקא למפרע אחר שנשתא נודע שהיתה מפותה מקדם אחר וכיון שכנס אפי' הר' שכות ועקב עצמו מורה דאינו מוציאה מספק אמת נכעלה לפסול לה וכמ"ש מרן סי' ק"ו ועו"ש · ופסיקו של הרב אינו אלא הכא לומלך כב"ד אם ים לקום לה לקרוקה זונה כשם שהפקירה עצמה לזה כן הפקירה עצמה לאחר אכל אם כנס ודאי דאינו מוציא משום ספיקא זו ואפילו אק"ל דעבר איסורא אלא הוציאה הלא כבר אמרינו דכאן הכא על כת ישראל כהוציאה פנויה לא עשאה זונה וכאן הנולד ממנה הוא כהן ואין שברת לקהל ולומר דשאני אם היה מפותה מקדם אחר או מפותה ממנו דאם היה מפותה מאחר כגון לאשם הר' שכות ועקב שמא נכעלה לפסול לה ויש אשם בכניס כרברי כ"ת דכאן שזנתה כהיותה פנויה מ"ל אם זינתה עמו או עם אחר ונמר' ערוכה שנינו שם דנ"ט בבריותה אנוסה מבירו ומפותה מבירו לא יצא ואם נשא רשאי' אומר הולד חלל וקי"ל הולד כשר והלכה כחכמים · ושם דף ס"ק אמר ר' אלעזר פנוי הכא על פנויה אלא לשם אישות עשאה זונה ואמר רב עמרם אין הלכה כר' אלעזר ועו"ש · ועיין כרברי התוס' דנ"ט מ' ורב דאמר כר"ה · כלל העול' אין כאן שום ספק בכן הנולד ממפותה זו שהוא כאן ככל מכל כל · זהו הנלקו"ד ונוו"מ ויתן פה למעשכר יע"ה :

הנכ"י **אברהם אנקאווא** יצ"ו

כ"א ראיתי ונתון אל לבי להרום ולהקור עד מקום שודי יד כהה ועין שכלי הדל מנעת לירע יקור ושורש למנהגם של הרשעוני' שנהגו לרין ולהורות כספק טריפה כגון הנף שנמצא שכור ואינו רחוק מהגוף נודע דקי"ל שהעוף טריפה מחשש שמא ניקבה הריאה וכ"כ ואין לנו בקיאים כהריאה והקולית שמא יצא לחוץ אם הוא מורכב והשוק שמא נפסקו הגידין וכיוצא שאם לא נודע התיאור עד אחר שעבר על הכלים שנתכשלו כהם מעת לעת מתירים הכלים :

ואחזה תנכי לה' מוהר"ם עמתר ז"ל אחר מרכני מרחקים יע"ק שכתב להקיר וז"ל כעניו העלמות קולית וכ"ה וגף רע כי ליסורם מחמת ספק הקולית וכו' · לכן היינו נותנים לנכי הכלים אשם לא נודע התיאור עד שעבר עליהם מעת לעת הוי הכלים מותרים וה"ע פנומים ליכם לאסורים אלא מדרכנן אף אם נתכשל כהם תיאור נמור וכנר"ר שהתיאור הוא ספק הוי ספק כמדי דרכנן ום' דרכנן לקולא וכן אנו נותנין כמה פנים ודייקינן להאי מילתא מדתנן הכ"י סי' כ"ז וז"ל וקשה וכי פלוג ר"י על הם"ם בכ"מ שיאמר ס"ק כדאורייתא לקולא וע"ק למה לין כל הערד מוקר מכח ספק דרכנן לקולא · ונראה דלא שיערי ר"י אלא דוקא היכא שנודע שרים הזאב קודם שנתערבה בשחרים אבל כ' הספקות כיחד מוקר הוחיל וכ' הספקות כלים כיחד וכו' ועו"ש · וק"ל מהכא משמע דכנר"ז שהוא תיאור דרכנן וספק ונודעו שהי הספיקות כיחד מותר והכלים מותרים דם"ם כדאורייתא וספק אחר כדרכנן

שקולים הם · ועוד דכנר"ר לענין הכלים היכא טעמא לחמירא ונאמר שים להם מזוקק היקר שהרי כתב מרן כפי' ק"ז וז"ל המכשל כילים כקליפתן וכו' ואם לא עשה כן ועירה לוקה לקערה ונמצאת אחר מהם טריפה או שנמצא כהם רג טמא כין הטהורים ים לוקרין ויש מקירין ואפי' לדברי האוסרין הכלים מותרים שלעולם ים חילוק כין המאכל לכלים וכתב הם"ך הכלים מותרי' פי' ואפה לוקה מע"ע כדי שיהיו פנומים הרי שהקיר לכתחיל' להשתוק' ואפ עריפת מדרבן שלא היינו מקירין לוקה אלא אם כן לא נודע התיאור עד שעבר עליהם מע"ע וכעין זה כתב כהגה סי' ק"כ ע"ע הכלים של ישראל שנשתכו ככיית הגוי דאם ישאה ישראל לוקה עד שיעבור עליהם מע"ע מותרים דנוכל לומר אף אם נשתמש כהם הגוי מותרים שככר נפנמו · ונמצא לפי טעם זה מותר להשתוק לכתחילה ולהשתמש כהם · ועוד שגם הקולית ים עוד טעם אחר לקקל והוא מ"ש הם"ך סי' כ"ה שקי"ר מ"ם הפוס' אם היה מורכב אשור דוקא שים כו ריעותא כעור מכחוץ וזהו לשון וקרם עליו עור דלשון קרם הכי משמע אכל כשהעור ונכשר יפה אין משם והכיא דברי הרב פר"ח יע"ש ותמה על המחבטים שהיו אוסרים רכ"ז וש"כ כקולית שאין שום ריעותא מכחוץ דכר ברור שהכלים מותרים להם"ע · (ש"ה אם היה עור ונשר מופין את השכר ואין כו שום ריעותא מכחוץ מנהגינו להקיר לפי העוף ולפי' השכר מורכב דכן עלתה השכמת כל התרוגים ומשם רבני העיר הזאת נע"מי פאס יע"ה ונשר שקרבתי כזה כמקו' אחר ומצאתי כי תדרשנו) ועוד דע שאם נתכשלו שאם תרנגולים לא יוקר ים כדבר טיבותא יוקר משום דהוי אין כמינו מדאורייתא כטל ברוב לפי' לא כלה דהינו הטרק שכו נתכשלו התרנגולים ברוב היקר והוי ספק כדרכנן לפי' הכלים כ"י וכן ים להקיר כל שאר התרנגולי' שנתכשלו עם הטרי' משום דהוי ספק כדרכנן לקולא · כללא דמילתא שהכלים שמכשלים כהם מטעמים כביח הסופה וכיוצא ונמצאת כהם תרנגולת שכורה שהכלים מותרים · וכ"ם אם ישאה לוקה מע"ע שכביח המשת' ודאי ליכא שרכה תרנגולים וכל עיקר כוונתינו להקיר הכלים אלא להפסיד ממונם של ישראל עכ"ל · והביא דכריו אלו שרב יחיד כדורו כספר שיורי כרכה חלק י"ר סי' כ"ה ולא הביא עליו שום חולק יעו"ש :

וכ"מ למוה"ר פתחיה כירדונו ז"ל כם"ת שלו שכתב סי' כ"ה וז"ל הקריך · ומ"מ כל מה שהקרינו כגון עשם הקולית שנמצאת העוקת כעור וכשר חופין את רובו ונשכר כמקום טומ"ה והגף שמוך לנוף לינו אלא מספק הקולית שמא יצאה לחוץ וכמקום טומ"הג שמא נחתכו הגידין והגף שמא ניקבה הריאה ולכך ככה"ג אין לאסור הכלים אלא המאכל אם אין כו ס' לכל הכלים כי ליכא ס' נמי אית לים הקנאה לשהוציאו מע"ע ודברי הכלים פנומים אין לאסרים אלא מדרבנן לפי' נתכשל כהם תיאור דאורייתא וכנ"ר שאין התיאור אלא מחמת ספק הוא ל"ל ספיקא דרבנן ולקולא · עיין כם"ך ופר"ח סי' ק"ז סק"כ ועוד אם נתכשל התרנגולת זו עם כ' לאחרים הוא ל"ל מין כמינו דכטל ברוב מ"ת ואם כן לפילו שאר תרנגולים והכלים שהם כ"י מותרים דרכנ"ר שאין התיאור כרור ומכח חששת דשמא יצא לחוץ וכו' כעינא למיסר הוא ל"ל ספיקא כמדי דרבנן ולקולא · ומ"מ הכו אלא לוסיף להקיר הכלים מיהת אחר מע"ע ם"ר · ועיין כדברי הרב מוהר"ם עמתר ז"ל שהביא

מכילות רשות לדבר וים לסמוך עליו ז"ל כי רב מוכחק הוא ומה גם דטעמו ונימוקו עמו עכ"ל:

הראת לדעת שמדברי הרבנים הנ"ל נראה קצת ומתך נדול למהנהנו:

ובשאני לעצמי בהשקפה ראשונה פליאה רעת ממני איך נעלם ממכ"ת דברי הפר"ח בכללי הס"ס שכתב בשורך חות ח' וז"ל לעיג דספיקא דרבנן לקולא אף אם בספיקא נפל הוי מדאורייתא לעיג דבתר הכי מתנלגל שדבר לחיות חיסורא דרבנן לא מיקרי ספק דרבנן. ד"מ בהמה שנמצאת ספק טריפה ונתבשלה והבלים עברו עליהם מע"ע וכלים שאינם כ"י לא מסירי חלא לכתחילה ומד"ס לא אמרינן להקיל בכלים משום דהו"ל ספק דרבנן ולקולא כן כתב מוהריב"ל בס"ג סי' ק' וכך הביא הס"ד סקי"ט בשם הד"מ על מ"ש סכ"י כסי' כ"ז בשם מ"ד שהקשה למעלה דיקשה ר"י ס' דרוסה שנתערבה בחברות וכו' ועו"ש. ומשמע וז"ל וא"ת מיכא דעיקר הס' הוא בחיסור עצמו ומצר עצמו הוא דרבנן הולכים לקולא אבל כאן דמצר החיסור עצמו הוא ספק חיסור דאורייתא אלא שמצר אחר בא לו מהוא מדרבנן הוקיל ונתערב ומדאורייתא אך בתרי בטיל אלא דרבנן נזרו בדבר חשוב אלא להתבטל זו לא מיקרי ס' דרבנן ליזך בה להקל עכ"ל. וא"ת והא לקמן בסי' קר"ח נתבאר בחיסור דאורייתא שנפל לכ' קדרות ויש בקדרה רוב בעינן שהוא מותר מ"ת דמ"ד דמדרבנן אסור כיון שאינו ידוע בחיוב קדרה נפל ס' דרבנן לקולא והא הכא שמצר אחר בא לו שהוא מדרבנן ואעפ"כ אמרי' ס' דרבנן לקולא. וי"ל דלא דמי התם שפיקא דהתם לאנך ספיקי דעלמא דכיון דחיוב למיתר שאין כאן חיסור וכך קדרה לא חיתבעאי כלל בכה"ג אמרינן ס' דרבנן לקולא, אף שמצר החיסור בעצמו הוא ס' חיסור דאורייתא, וכן תי' הס"ך. וגם יש להקשות ממש"ל בסימן פ"ו סק"ו דכיצה מפ' תרנגולת נבלה דאע"פי שהיא פסולה מחמת עצמה דס' דאורייתא לחומרת הביצה מותרת משום דהו"ל ס' דרבנן ולקולא הי"ל דהאני הית שהם כ' נופים נפרדים הביצה והתרנגולת ומצ"מ לאסרינן התרנגולת ואסרינן הביצה לכל נבי דרוסה היא עצמה היא בה ספיקא דאורייתא חלא שמצר הקערוב' אנו רוצים לחזור ולהתיר מה שאסרנו וכן כ"ד מוהריב"ל הס' טרי' עצמו לאסרנו משום ס' דאורייתא ואף"כ אנו בחים להתיר פליטת עצמו מצר אחר הוא כדין ועוד שהרי הכלים עצמם כו כיוס נאסרו מחמת ס' דאורייתא ואף"כ אנו בחים להתירם מצר אחר בכה"ג לא נהוגם בס' דרבנן לקולא ודוק עכ"ל. וכ"כ הס"ך בכללי הס"ס אות ח' דאפילו לא נודע הס' שנאסרו עד אחר שנקערבו לא הוי ס"ס כיון שהס' שנאסרו אסור מ"ת יעוש"כ. הרי מבואר יוצא מדברי הפר"ח בשם הד"מ ומוהריב"ל והס"ך כולם מתבחים בפשוט זה דאין להתיר הכלים אפילו אחר מע"ע בס' טרי' הפך דברי הרבני הנ"ל:

וקודם כותי לכלל ואוכ לסו'רס נא ואראה את הסראה הגדול הזה לבאור' נראה דברי ס' פר"ח והרב ס"ך דסתראי ניהו שהרי בסי' ק"ז אמ"ש מור"ם וז"ל ואפי' לדעת האוסרים אין לאסור הכלים שנתבשלו בם דמעמידין הכלי על חזקתו. כתב הס"ך סק"כ וז"ל עיין בתשו' מוהרי"ל סי' קס"ב שכתב הרבה מעמיס לחלק בין המתכל לבלי ובתב שם דנראה דלא הקיר כלים אלא אחר מע"ע משום ס' דרבנן דנע"ע

וכו' עכ"ל. וכ"כ הפר"ח שם סק"כ יע"ש. וקשה ואכי שם נמי הס' הראשון הוא לאסור מ"ת הא דבוצה שים בה לפרוח או דג טמא לאסורים מ"ת וחיישינן שמא יפתח ס' בקדרה ויתן טעם הדג או הבוצה ומס' לאסרינן המתבל ולעפי"כ התירו הקדרה וכמו שהביאו הרבנים הנז' דשיוך לדבריהם מדברי הס"ך והפר"ח הללו. ושיך תכף ומיד חזרו בדבריהם מסי' ק"ז לסי' ק"י ועדיין הדיו לא נתייבם. ושין לומר דהתם דסי' ק"ז הוא שכר' מוהרי"ל ולהם לא ס"ל לחבל בסי' ק"י בקבו מלי דשכ"ל דליתא דלפחות קי"ל להעזר על זה קצת ולסיים ע"ד מוהרי"ל. ועיין במ"ש בסי' ק"י בכללי הס"ס ובה מדע דחזינהו לא ס"ל. ולכן הסתא מדסתמו לה סקומי וחלי דחזינהו נמי מוריס לס' מוהרי"ל:

אבן כד דייקינן בם שפיר נראה דלא פליגי ומניהם בא' טוביס עוליס בקנה ג' בריחות ושוכות ושוא דסי' ק"ז מיירי דהסקפ הראשון נמי אין לחיסורו אלא מדרבנן דמין במינו מדאורייתא ברובא בטל אלא דאז"ל הכריבו שאיס לבטלו וכאן מסקפקא לן שאם יולים הבוליס או קדג מעט מעט חיים, דילמא תאחר הביצה עיס עם הלפרוח או הדג הטמא לבסוף ולא יהיה שאיס לבטל פליטתו ויאסר המאכל. נמצא דחיסור זה הוי אלא מדרבנן דמדאורייתא אפי' לא יאחר עם ס' מוקר דאר בתרי בטיל ולכן התירו הקדרה מכח ס"ס ס' היה שם שאיס כשהוקה עם הבילה או הדג בקדרה. ס' לא היה שם שאיס ואתמ"ל אלא היה שם שאיס מדאורייתא אך בתרי בטיל וס' מדרבנן מוקר וכ"ש למ"ד ספר"ח ומס"ך בשם מוהרי"ל דמצריך לאסתוניהו מע"ע דאז הוי נט"ל דמדאורייתא שרי אפי' בחיסור ודאי שהוא אסור מ"ת אלא שאז"ל נזרו שאינו כ"י אטו כ"י כודאי הכל שרי דמדאורייתא לפיהו המאכל שרי אלא שאז"ל הצריכו שאיס ונט"ל אף שרי כאן אלא שאם נזרו ובנד"ד אם בחנו לאסור הכלים אפי' אחר מע"ע הו"ל כמו נזרה לנזרה אלא ודאי במדי דאין חיסורו אלא מדרבנן ים להתיר הכלים אחר מע"ע:

וכן עלתה מסכמת כל האחרונים דכס' חיסור של דבריהם ים להתיר בפשיטות הכלים אחר מעת לעת ס"ם כנ"הג בח"ר סימן ק' הנב"י אות מ' בתב דבס' חיסור של דבריהם לכ"ע הכלים מותרים ובדב כר"ופ שם סק"ח בתב בפשיטות דאם הכלים אינם כ"י מוהרי' ובביח דברי הבנ"הג ובסיים ואף כי רבים אוסרי' בחיסור דרבנן להקל אומעין. וכן נראה דעת הרב ערך השולחן למוהר"י אלטויב חי"ד סי' ק' אות ו' דנם אות ז"ל אזיל ומודה להתיר בכלים שאינם כ"י בחיסור של דבריהם וב"כ בפשיטות בסי' מ"ק אות ו' דבחיסור של דבריהם ים להתיר כל שאינו כ"י יעש"כ. ונם דברי המבי"ט ח"ג סי' קפ"ו פי' דברי הבנ"הג דמיירי דוק' בס' חיסור של דבריהם אות אים להתיר הכלים ואף בס' חיסור קורם יעש"כ. וכן פי' דברי ה' בית לחם יהודה בכללי ס"ס שלו שכת' דהמבי"ט מיירי בחיסור של דבריהם אי אחות כמחלוקת יע"ש:

ועפי"ז אתי שפיר נמי דברי הפר"ח בסימן מ"ח סקי"ח במתט שנמצ' בבשר אחר שנמלח שיש אחר שמיטה אלא אחר שחלקו הבשר לבתים חלקים והכניסו חלק ג' לבית ובריחו ואלחו ומצאו בו הרבה שהרב ג"ן סי' ק"ז בתב להתיר הבתים והוא ז"ל חלק עליו ואסר הבתים אבן לנבי הכלים התיר להשתמש בהן בשיטת כ"י יעש"כ לדלבורא נראה דחיסור זה

הוא ס' דקוריוקא ואיך התקיר לה הכלים לחמר מע"לע
הפך ממ"ם בכללי ס"ם גלה ודאי גרסה הטעמו ז"ל
דמשתר דיקיסר זה הוא שנוי כמקלוקת ויש מי שמתיר
לגמרי גלה שהות ז"ל לה סבירא ליה הוי כמו ליקיסר של
דבריהם והתיר לה הכלים דדיינו להקמיר ולשקור לה
הבשר . לכן כך' הו' לע"פ שמתנגל להיות ליקיסר של
דבריהם אין להקיר הכלים . ומעתה קלקו בחדש דברי
הפר"ח בסי' מ"ה וסי' ק"ז עם מ"ם בכללי ס"ם כולם
נכוחים למכין ויתרים למוגהי דעת:

ומשם בשר"ה כי סרו מהר הרחוי שהביאו הרבנים
מוהר"ם עמהר ומוהר"פ ז"ל מסי' ק"ז דלה
דמו כלל לפי' כלכלה לדנה דבסי' ק"ז מיירי בס' ליסו'
של דבריהם וכמבואר ושם ז"ל מיירו בסף' ליקור קורה
ולדרב' מדברי הפר"ח שהביאו לעזור לותם הוא שעומד
לנגדם בכללי הס"ם וכנ"ל:

הן לחת דמ"ם בסוף דבריהם להקיר שם נתבשלו עם
זה העוף שחורע בו ס' טריפה כ' או ג' לחרים
הכלים לחר מע"לע יע"ש בדבריהם הוא דבר פשוט
ומוסכם דבין דשם מין במינו מדקוריוקא בטל ברוב
גלה שחז"ל הקריבו שמים ובלן ים ס' ובשיקא דרבנן
לקולא וכ"ם שם הכלים לוגם כ"י ודמיא ממש להחיא
דסי' ק"ז . וכ"כ ה' מוהר"ר דוד פלדרו ז"ל בס' מזמור
לדוד דק"כ לחמ"ם הפר"ח בכללי ס"ם לות ח' וז"ל הד"ה
ומ"מ נלע"ד דבהמה שחיתה ס' טרי' ונתבשלה בקדרה
עם בשר לחר דקיתרה מין במינו וידוע שהיה שם
רובה דקיתר בלופן דמדקוריוקא בטל בזה היה מקום
להקור לפי' כ"י וכ"ם בשחיל' כ"י ומיהו היה לריך המורה
לחקור שם נתנו הבשר הלשור בקדרה עם הקיתר או לא
היה הלשור תלוי לבדו שלז נלקרה וכן לריך לידע גלה
נשאר לחר בך הליסור לבדו:

עוד בשך ה' הנז' לחמ"ם הפר"ח לות ט' וז"ל מדברי
הר' וש ללמוד לענין מלי דבסי' לעיל בשנתבשל
ס' טרי' יחד עם בשר בשר דלפי' נשתפק לנו שם רוב
דקיתרה הוא יש להכשיר מה"ט דלוכת ס"ם מ"ה וחד
מדרבנן דהיינו ס' שם רוב מה שבלעה קדרה זו הוא
מן הקיתר שלז הוא המיעוט שבלעה מן הס' טריפה
בשר נתבטל בו מ"ה . ואף"ל רוב מה שבלעה היה מן
הס' טרי' שמא בס' היה . ואע"ג דמדרבנן מיקל לשקור
לה בלה מ"בא עד דלוכת ס' מ"מ לוכת חד ס' נמי
כדרבנן שמא לוגם טריפה בלל ואין לומר דשכח לה
חשוב ס"ם לפי שם ס' ס' בנוף התרנגולת ושב' בקערוכת
והיינך נלור מה שלשרנו שהרי אין לנו מלירין הס' טרי'
גלה הבלי והבלי היינו נשאר ודרי ס"ה לבלי זה לבוא
לשניך גלה בב' שפיקות והרי זה דומה למ"ש הפר"ח
לק' ע"ד הס"ה וה בבילה שנולדה מן' מב' תרנגולות ס'
בשרה ואחד ס' טריפ' ונוברין ע"ש הולכך נרחה להקיר
בה"ג להלכה לך למעשה יש להמריב' שהיום מעת לעת
ודרי ובקבלי שידע בבירור גלה נשאר הס' טריפה לבדו
בקערה מעולם ובדרקיב לעיל . ועוד נרחה דלפי' יש
ס' שם נשאר לילה זמן לבדו יש להקור הבלי מבח ס"ם
בלופן זה ס' שם בלע מס' טרי' לבדו שו גלה מעורב
ברוב היתר בלופן שנתבטל ולק"ל בלע ממנו לבדו
שמא בשר היה ושפיר מלי לוגו שלין לנו בלום להקיר
גלה הבלי דהשתי דפפיקות בלין בלחר עב"ל . והיינו
ממש מה שפיים מוהר"ם עמהר ז"ל בסוף דבריו וז"ל
בללה דמולף' וכו' שבבית המשתה לוכ' הרבה קרנבולי'
וכו' דמשמע דלפי' לה ידענו בבירור דנתבשל' עם רוב

היתר שפ"ם יש להקור בפשיטות הבלים לחר מע"לע
וכמ"ש מוהרר"פ ז"ל גלה שהות ז"ל קלר בדבר:

אבן שם ידענו בבירור שלה נתבשלה עם רוב היתר
שו עם דבר לחר שלינו מינם דלה בטלה
מדקוריוקא הוא דלינה פלוגתה דמוהר"ם הנז' ושיעת
מרבמוהי מקירין וכל המחרונים פליני עליה בשאר
לבלר בס"ד:

ומעתה נתנה דלם ולשובה לבלר ב"ב הרלים
הב' שבבית מוהר"ם ז"ל מש"ם מוה"ם
בסי' קב"ב ע"ש הבלים של ישרלל שנשתמשו בבית הגוי
דלם יפסה לותם ישרלל עד שיעבור עליהם מעת לעת
מוקרים דנוכל לומר לף לם נשתמש בהם הגוי מוקרים
שבבר נפגמו נמלה לפי טעם זה מוהר להשתוש וכו'
עי"ש . ומן לחת הרלים זו שבבית הרב לדבריו בבית
לותם ב"ב מוהרשד"ם בחי"ד סי' ל"ח בדין כולית שנפל
בה ס' ושעלה להקיר הכלים בקברת מוהר"ם ז"ל . גלה
הרלוני לה' חב"ל חו"ד ח"ם סי' י"ד בבית דבריו ודחה
לותם מולחת בטעמת וז"ל הנריך בקושי ולילוי
להרשד"ם וכו' בדין כולית שנפל בה בשר בית הגוי
הלקות עד שחרין שבשל דשע"פי שהבשר לשור מספק
הין לריך לשבור הכלים מש כיון דשתם כלים לינם כ"י
ושעמן פנוס ושע"פי דנזרו בקדרים שינם כ"א שעו כ"י
ס"ד בליסור ודלי גלה בליסור שפק ושבית דמות דליה
מש"ם הרש"ם שבילו שב"י בי"ד סי' בל"ב דשדותו ים'
שעמדו בבית הגוי משתה לותם מע"לע ומותר . שרי
דשע"ג דשם ידענו כודלי שנשתמש בהם הגוי הין להם
תקנה מ"מ מש' מותרים בשיהם לותם מע"לע ע"ש .
ובגון דליה זו ים להבית דליה מש"ם המרדכי בפ' הין
מעמידין וכו' שיורה שהגוי בבית גוי עד למחר ים
להקיר דהשתא יודה לחזקתה ולימור לף נשתמש ולף
לי נשתמ' כיון שינם כ"י הו"ל ס' ליסור דבריהם ולהקל
עב"ל הבילו שב"י שם בקיטור ולי שייך לגזור בשינה
כ"י ולנו כ"י גם בשפק הוא לים לשקור גלה נרחה דלה
גזרינן לנו כ"י ב"ה כודלי ליסור ולה בם' ליסור:

ולכאורה נרחה דרליה זו נכונה היא להקיר
בשינם כ"י בשפק ליסור . ורלינו
להרח"ם ח"ג סי' י"ג שדחה רליה זו דבי תקיר הרח"ם
היינו דלמו שפק נמור הוי כי שם חשש לבד דשה לף
לתחזק ליסור ומדין חומרל לבד הלריך תקנה זו
שנשתה לותם מע"לע . ומשה"ב בשפק נמור עי"ש .
ולחר המח"ר לינו מספק שהרי קי"ל בל שפק הורה
להחמיר לף דלף לתחזק ובלף לתחזק הוא שנחלקו
הרלשונים לי שפק תורה להחמיר מר"ח לו מדבריהם
ודרש"ה הוא מבלל הסוברים דשוי מר"ח כודע . גם
מ"ם דלין זה ס' נמור כ"ה חשש לבר לינו בבון שזה ס'
נמור הוי ומדרבה ס' הרנגל ובדוב הוי שנשתמש במ"ם
המרדכי שם הביאו בב"י בסי' בב' וז"ל ולוכה למימר
ס' שם נשתמש בו כודלי רגיל לשתמש בו בין כודלי
הוי שנשתמש בו וכו' ובבית ג"ב דברי הבב"ה בה בחי"ד
סי' ל' שדחה רליה זו דברון הרש"ה שחני דלוכת ס"ם
שפק נשתמש לו לף ולת"ל נשתמש ס' בדבר פנוס
נשתמש בו דש' זה הוי ס' נמור דמה"ט בי"ל שתש בלי
נויס לינם בני יומן דהוי ס"ם במ"ם הרש' . ובטור
סימן בב"ב והרבה להשיב עלין והמריך הרבה עי"ש .
ובשוף דבריו בתב בלופן דלפ"ז דליית הרשד"ם בראי
מולף שלף בדברי הרח"ם והבב"ה שדחו דליותו . לך
מבל לחר ב"ל דרליות מוהרשד"ם לדינו ל"מ שהרי בבר

כיוצרקו לעיל כסס הר"ס והר"ס כר שניקור והריטב"ה והרשב"ץ וקוס' רי"ד דכי אמרי' העמד קפק על חזקתו קיימו כשקפק גולד במקום חזקה או דהוי קפק מנע לכל ודאי מנע וס' ליקור או שתין סס' גולד במקום החזקה לא מהני החזקה כלל להתיר הקפק וכיון שכן רוקא ככלי ישראל שהניח בכית גוי מהני החזקה שסס' גולד ככלי אס נשתמש בו וגס דהוי ס' מנע דקיימו אס נשתמש אפל בכ"ד שקפק גולד בכמה אס קיל טרי ונתגלגל אח"כ לכלים שבשלו בהס כשר זס ס"כ הוי ודאי מנע וס' ליקור שאני כיסול החוסרו ככר בשל בו וכבי ס"ג שין חזקה מהני להתיר וכיון דהכשר נאסר כיון דאקילוד כה רעותא כמ"ש ס' ס"כ גס ס"כ גס הכלי נאסר ונזרינן כיס כשלישו כ"י אלו כ"ישין מקום לקיים דברי ס' כ"ל ע"פ שיטת הגו' והר"ם דס"ל דכבל גווני מהני החזקה אך ככר נתבאר דרבים פליגי על זס ונקטינן כוותייהו ועש"כ · ברי שהרב הק"ל טרח ויגע למצוא סעד וסמך לס' מוהרשד"ס ולבסוף העלה דלא כוותיס ודחס דלייקו ומשס כאר"ס לרשיות מוהר"ם ז"ל מדין כלי ישראל שנשתמו בכיות הגוי שלישה כי אס על פי שיטת התוספות והר"ם ורבים פליגי עלייהו וכמ"ש הרב חקרי לב :

וגם הרב ע"ס כסי' מ"ל סו"ד חו' ו' הביא דברי מוהר"ם עמאר ז"ל וכתב וז"ל וכבר הוכיח דבריו כש"ת סמת דקיי סי' ל' ונ' וס' המחבר עס חלק עליו עש"כ ועיין כש' כני חיי סי' ק"י וכו' · ומ"ש עוד טעם אחר דמעמידין הכלי בחזקת היתר כדקי"ל כסי' ק"ז ע"ש ליתא דהכא כיון דהקפק נפל בכשר ונאסר הכשר גס הכלי אקור ול"ד להתיר דסי' ק"ז שנפל עס' גס ככלי לכך מעמידין חוקו על חזקתו וכ"פ ס' חות יאיר סי' קמ"ח בכעין זה נאסר הכלי וכ"כ הכ"ח כתשו סי' ל' יע"ש עכ"ל · ומינה נמי לכלי ישראל שנשתמו בכיות הגוי שהקפק נפל בכלי אס נשתמש בו לכך מעמידין חוקו על חזקתו :

הרי לפניך פרשה פתוחה ולא סקומה שהרחות שהביאו הרבנים מסי' ק"ז וקכ"ב לינס ענין לגדון דידן וכבר סקדו חותס הרבנים הנזכרים הבאים לחריסס :

אבן עדיין תל עלינו חוכת ביאור הרחים שהביא מוהר"ם מדברי מרן כ"י כסי' כ"ז והן המה מדברי הע"ס הנז' נראה שהרב סמת דקיי דחס חותס ממ"ם וז"ל ומ"ש עוד טעם אחר וכו' דמשמע שהרחים הל' דסי' כ"ז כבר דחס חותס הרב הנז' אלא דנשאר לו עוד דחיה כ' מסי' ק"ז ולכן כל חוש ז"ל ודחס חותס · ולנעמ"י מודע שהס' הנז' ליתו מלוי אלא להשתעשע כו לדעת על מס שדנים הוטבעו לשחורה נראה שהיא רחים יפרס נכונה וכרורה חזקה כדאי מונק וקרוב לודאי לפשר לומר דהחולקי' וס"ל לאסור הכלים כשפק טריפה ס"ל כמור"ס שחלק על הת"כ שהביא הב"י :

ואציגה לפניך דברי מרן ומור"ס ומשס כאר"ס דהכ"ז תלוי כפלוגת' וז"ל תרב"י וכשמ"ש כמלות כשר וחלב וכו' וז"ל תניא בתוספ' כיצד ס' כיצה טריף אסורה ואס נתערבה בחלב כולן אסורות ואומר רבינו יעקב דנתערב עומד על ודאי כיצת טריפה וכו' דלולי הפיקים למה כולן אסורות והלא ס"ס הוא · ורב' כתב כשם ר"י דנתערבה קלי לפפיקא שמתר שהיא אסורה מן התורה לכן אס נתערבה ביצה נחשבת הלא ס' ל' וחוצה בטלה לפלוג בחלב וכו' · ומ"ש קשה וכי פליג ר"ו על התלמוד בכ"מ דאמרי' ס"ס דאורייתא לקולא · וע"ק למה ליו כל הטרח מוקר מכח ס' דרבנן לקולא שהרי לפי' לי ודאי דרס לא היה אסור העדר רק מדרבנן · וכ"ל הלא ליירי ר"י בלא דוקא היכא שנודע שדרס הזאב קודס שנתערב בחברים וא"כ כיון שנודע שיד שהוא ס' דאוסא והוא ס' דאורייתא וכלוקו פעס לא היה עדיין רק ס' ל' שהרי לא נתערב עדיין ונעשה אס ס' כודאי וכשנתערב כעדר הוי כמו ודאי דאורייתא שנתערב כעדר לכל אס לא נודע לנו שדרס הזאב עד אחר שנתערב כעדר מורס מט' ס"ס הוקיל שפתי הספיקות כאיס יחד שיד כשנולד הס' וכן כל התלמוד וכן משמע כאו"ג וכשמ"ש הלא ליירי ר"י בלא שנודע מתחי' שדרס הזאב וא"כ נתערב וכן משמע הלשון שכתב ה"ז עכ"ל · ומדהכיא מרן דברי המ"כ והלא חלק עליהס משמע להדייק דהכי ס"ל דאפילו כפפק טריפה אס לא נודע עד אחר שנתערב שפיר מיקרי ס"ס לפי' אס הראשון הוא דאורייתא ומותרים כל התערובת לפי' שפשר דאפי' לכאול הכשמה שנפל כה הס' כ"ס כנד"ת דאין כאן אלא טעם לאוד והוא פנוס דפפיקא דמותר אס לא נודע האיסור עד אחר שעבר עליהס מע"לע וכמ"ש מוהר"ם עמאר ז"ל · והלא כמ"ש מוהר"פ כירדונו ז"ל דהכלים אית לסו תקנתא לשהוניהו מעת לעת ושרו וכו' · דמשמע דאפילו נודע האיסור תוך מעת לעת יכול להשהותס ומותרים דליקא דלדברי מרן אס נודע אס' קודס התערובת דאז נעשה כודאי לפי' נתערב אח"ך לאסור · וס"ל כשנודע האיסור תוך מע"לע נעשה כודאי איסור דאין כאן כי אס ספק ס' וכשנשהה הכלים עד שיעבור עליהס מעת לעת · שהוא אס' הסני ככר נודע האיסור ונעשה כודאי ואזר הס' הכ' כאלו הוא אקור · ולכן נראה דאין להתיר הכלים אלא אס כן נודע הספק לאר שעבר על הכלים מע"לע דאז הוי ספק טריפה ספק אינה טריפה ואח"ל טרי' כלי שהיו כ"י אינו אלא מדרבנן וס' דרבנן לקולא · וכן כתב הע"ס סימן מ"ח הוא ו' דלא התיר מוהרשד"ס אלא כשתש כלי שהיו כ"י כשעה שנודע הספק יע"ש שהוא ממש כדברי מרן וספך ממש שכתב מוהר"פ הנז' :

איברא דמור"ס כר"מ חלק על מרן שכתב וז"ל וכתו"ס אלא כתב כן וז"ל אלו מוכנים רכל ס"ס שהספק הראשון הוא מ"ש אינו ניקר כש"ס וכו' כדאמרינן פ"ק דכתובות ס' זינקא תחתון ס' לא זינקה ואח"ל תחתון שמא כתוגס שמא כרצון ולפיכך מוקרת לבעלה אע"ג דאיכא חשש איסור דאורייתא מ"מ הואיל וע"י ס"ס נוכל לומר שהיו כאן איסור כלל מתירין וכל כה"ג והא דמתירין בס"ס ה"ד שנודעו שהי הספיקות יחד אבל אי הוו בתרי' רק ס' ל' ואח"כ נתוסף עוד ס' אחר הינו ניתר כס"ס עכ"ל ומעתה אע"ג דמייירי כאן שנודעו הכ' ספיקות יחד מ"מ לא יקשה עלינו משאר ס"ס שבתלמוד כמו שחלק בעל או"ה דודאי במקום דאיכא ספיקות שהיו כאן איסור אז מתירין מכח ס"ס אבל כאן דס' נדרס ס' לא נדרס ואח"ל נדרס ה"ל הוה כאן ודאי איסור דאורייתא אלא שלא ידעינן אימת הוא דנתערב ככה"ג לא אמרינן ס"ס וכו' גס הק' הכ' אינה כלום דמה שהק' הא ס' דרבנן לקולא שהרי לפי' ודאי דרס וכו' הלא דמי דודאי היכא דעיקר ס' הוא כאיסור עצמו ומצר עצמו הוא דרבנן הולכים לקולא · אבל כאן מצר האיסור בעצמו הוא ס' איסור דאורייתא

אלא שמצד אחר הוא מדרבנן הואיל ונתערב ומדאורייתא אי בתרי כטיל אלא דרבנן גזרו כדכר תשוב אלא להתכטל זו לא מיקרי ס' דרבנן ליתך בה להקל יע"ש · ונמצאו שם"ך בפני ק"י ככללי הש"ס כלל ו' וגם הט"ז בפי' ק"י סקי"ג דתק דכרי ה' מצתק בניתן פי' ל"ח דקיים דכרי הכ"י בשם מ"כ הנ"ל יע"ש · וגם הרב פר"ח הסכים להכרי הר"מ וכמצ"ל דכריו · ברי דמרן ס"ל דאם נודע הש' אחר התערובת מותר מכח ס"ק וכנ"ל · ומור"ם ס"ל דאע"ג שנודעו כל הספיקות כיחד אסור בכה"ג כיון שנתערב הספק דרוסק כערד היש כאן ודאי ספק איסור דאורייתא אלא דאף ידעינן איזהו וכבה"ג לא שריינן מצוס ס"ס:

ובדבר הזה נחלקו הג"כ האחרו' ה"ה מהרשד"ם בסימן ל"ח ויעויין דכריו לעיל שכתבתי לאוסק בקיאור וכ"כ ג"כ מוהרש"ך ח"ת ס"י כדין כולה שהיה כש' אם הניע הלקוח עד שחרין או לא ואסר לת הכאר דהוי ספק דאוריימא ולהחמיר · והביר לת הכלים מט' ס"ק ס' אם הניע עד שחרין ואח"ל הניע שמא לא נתן טעם בכלים יע"ש · ועיין להכ"ה סימן ס' הנכ"י אות מ' וסי' מ"ר הנכ"י אות י"ט וכש' אק"ל סי' י"ג וי"ר שהביאו דכריהם · והן אמת שהמולקים עליהם רכו למעלה רשם ה"ה מוהריב"ל ח"ג סי' ק"נ עמד כרין זה וכתב שנחלקו כזה כ' ת"ח ס' הביר ואחר אסר וכתו ז"ל הסכים עם האוסר וכתב דהסכים עמו מוהר"ר יצחק ן' ליב ורבני סלוניקו · וכן נדאם דעת הכנ"ה וגם הפר"ח הסכים עמהם כנז' וגם ה' אק"ל סי' ד"י אסק היש טהור כל הסכרות האוסרים והמתירין ומייש וז"ל והנה אמת דכש' ברי' אפשר דאי הוי הפ"מ סי"ל כדאי הם הרשד"ם והרש"ך לסמוך עליהם כשעת הדחק אם לא סי"ל דכי אמרינן הכי כשנחלקו הרשצוני' והרוב לוסרים וכן כאחרונים שהיתר הביר נגד רכים אבל ביחיד מן האחרונים שחולק עם רוב רבני האחרו' ויש בכלל מגדולי הרשצונים דסברי כן כיון שאין כח ביד האחרונים לחלוק עם הרשצונים ואי הוה שמיע ליה הוה הדר בים ליך נסמוך אנן עליו כשעת הדחק כיון דכריר לן שאינו עומד כשמועתו כי ע"כ לאו רוחא מקום להתיר גם כפ"מ וכ"ש כספק איסור דאיתחזק איסור דלמ"ש לא היה מי שהתיר וגם דאיתי כקנת רבני אחרוני זמנינו דעם שרצו דכרי מוהרשד"ם ומוהרש"ך לאסרו גם כפ"מ הכלים וכ"כ עיקר עכ"ל:

איך שיהיה מידי פלוגתא לא יפלאנו ומעתה אין לנו לומר ח"ו על מנהגינו שנהגנו להתיר הכלים שנתכשל כהם ס' טרי' אחר מע"ע שהוא מנהג כטעות כי יש לנו על מי לסמוך הני תרי אשלי דכרי מהרשד"ם ומוהרש"ך ואע"פי שהם חלוקים כטעמם שמוהרשד"ם מתיר מטעם אחר מע"ע אינם לאוסרים אלא מדרבנן וספק דרבנן לקולא · ומוהרש"ך מתיר מטעם שמא לא נתן טעם בכלי ועש"כ · מכל מקום הגר הטוב שבהם שכולם טוים לטוב להתיר הכלים למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה:

ואע"פי שדברי מוהרשד"ם נראים דסתראי נינהו שברי בפי' מ"ח כתב לאסור הכלים וע"ש עיין להכנ"ה סי"ר סימן ו' הנכ"י אות מ' שכתב לכלל ייסוד שכתב וז"ל הגריך דכסימן ל"ח מיירי כשעיקר האיסור הוא מש' אם הניע הלקוח עד שחרין או לא ולכן אין לאסור הכלים כאיסור שהוא מש' אבל כסימן מ"ח מיירי כיולאתה טריפה מתחת ידו ואין להסתפק

כעיקר האיסור · אבל הש' הוא שמא למפרע לא עשה איסור זה דאחזוקת כשר קאי וכיון שרואה הרשב"ם שכת' שמעון זה ודאי אשור אם כן אין להסתפק עוד שמא למפרע לא עשה כן ודאי עשה והכשיר טרפות כזה וזה הטרפו' ודאי לאסור והוא ודאי אשור אז כודאי יש לאסור הכלים יעש"כ · וגם הע"ש סי"ד מ"ק אות ו' כתב וז"ל לק"מ דלא שייך הרשד"ם אלא כשקשה כלי שיונו כ"י שנודע הש' · אבל אם נודע הש' כשהכלי כ"י כודאי לאסור עי"ש · ור"ל דכשי' ל"ח שהתיר הכלים מיירי שלא נודע הש' עד שעבר עליהם מע"ע · וכשי' מ"ק מיירי שנודע הש' ועדיין הכלים כ"י וזש ממש כמ"ש הכ"י כשם מ"כ · ועיין לק' חק"ל סי' י"ד שכתב שמוהרש"ך כתב לייסב דכרי מוהרשד"ם וז"ל דדוק' כשהספק כנוף הדכר כנון כשולוח אם הניע לחרין התיר הכלים שאינם כ"י אבל כשכח אשור שילאתה טריפה מתחת ידו כ' וג' פעמים לתחזק איסור מפני שמזלזל כשחיט' ומחזיקים איסור לף ככלים שאינם כ"י יע"ש · והוא ז"ל דקה דכריו וכתב וז"ל ולפי רואה כדכריו טעם דמה כתב מה שולוח כ' וג' כפעם דאשונה כחזקת רשע לכף כל שלא עשה קשו' ואפ"כ כי כאנו לאסור למפרע לפי מה' שמא מקודם היה רשע ג"כ והכשיל טריפה וכיון שכן גם מה' אסר הדר קושיין לית התיר כשיטן ל"ח · וגם כביש דכרי הכנ"ה וכתב עליו וז"ל ואחר שמחילה לפי רואה כדכריו יפה שכתב מהרי מ"ם הרשב"ש ודאי אשור הוא לפי שלא להכף לכל למפרע לאסר מה' דאוקי לחזקתיה דכשיה כמכואר כדכריו ומה טעם לפי' כאשור טפי מה' טרי' ואדרבה ס' טריפה חמור טפי כל שהרעוק' לפנינו לא היה מי שהתיר כו ואילו כאשור למפרע אסר היש רכים וגדולים כה' זה וגם הרשד"ם היה רעתו להתיר אם לא שאזר כו מתוך קשו' הרשב"ש וגם נתכאר לעיל כדכריהם דכל ס' למפרע לא חשיב לתלות רעותא לפנינו כי על כן מה מקום להקל כזה מכזה ותו דכל כהאי שהניחה רבה הוא ז"ל לבאר הטעם כדכריו · אבל לדידי חזי לייסב דכריו מע' שכתבתי לעיל דכש' טריפ' לא התיר כ"ת מש' דאחזוק התיר וכל ס' אוקי לחזקתיה ומה"ט הוא שהתיר הרש"ך כמניח כלי בכית הגוי שהרי אוקמו מע"ע כיון שהכלים כחזקת כשרים היו מש"כ כלי גוים דניחיכים הבשר דאחזקת איסור היו וע"כ התיר כנר"ד ג"כ דספק טרי' לאחזוק איסור היה דנשחטה הוחרם ואף דבשאילוד רעותא לפנינו ויש לאסור מ"מ ע"פ לא חשיב לאחזק איסור וכיון שהכלים היתר כמי כאחזקת היתר הם דאם ויתר · אבל כפי' מ"ה דכל חשוד דקי"ל לאסור למפרע כם' הרי נאשר גם על השחיטה מש' דאשור על כריקת הריאה אשור גם על השחיטה כמש"ל כפי' קי"ט והרי כשחיטה לאחזוק איסור ואוקי הספק על חזקתו וחשיב כודאי איסור כמו דקי"ל כס' גרוסה דחויב עליה וכו' וכיון דמצד חזקת איסור הבהמה נעשה הם' כודאי אין מקום להתיר הכלים שבשלו כהם כיון דבאחזקת כשרים הם דאין חזקתם מהני להתיר כ"ה ס' איסור והרי ס' זה ככר קם דינא דהוי ודאי איסור וכודאי איסור אין ספק כלל שנאסרו הכלים מש"כ כספק טריפה דבאחזקת היתר עומדת ואע"ג דבאאילוד רעותא לפנינו לא אמרינן לאחזקתה להתיר מ"מ מידי ס' לא נפיק כיון שאין כאן חזקת איסור וכיון שאיסור הבשר הוי מצד ס' כי בשלו בכלים בשר והרי לנכי הכלים לאחזוק היתר הוי אין מקום לאסור גם כשאינם כ"י דלא לאסרו כ"ת כספק איסור דאחזוק איסור כנון כלי גוים

מצמ"כ כס' דלמחזק איכר בספק טריפה דיינו לאסור כשהכלי ב"י לכך דכיון דס' תורה סוי היכי דלקריבן הכשר לף על גב דבמזקק איכר עומדת כיון דלקריבה רעותא לפניכו הרי הרעותא שם בכשר היה גופה ובשר בכלים אבל כשחיטה ב"י דאיסור דבריסה הוי אין מקום לאסור במקום דאיתחזק איכר בכלים עכ"ל הלריך לילך סיסים כמלינו למדין בין למ"ר בין למ"ר עלמה תרוכה לקמן' הרשב"ם ומביאם כ"ף מוכיח עולות בקנה אחד:

ומה גם שנראה כן מדברי מרן מלכי יוסף הלריך בב"י בשם הת"ב במבואר לעיל ודבר פשוט הוא שבשר עברה קרנה בכל מקום העבריה לבו אל יוסף לסר ילמר לבם תעשו ויוסף הוא הלליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ובקלוחו לבוחינו ורבותינו כן עליהם ועל זרעם לדורו' עולם אפי' נגר אלף פוסקי' ודאי כוותיה עבדינן:

ונוסף גם הוא על לוחבינו ס' זרע ממת בחי"ר סימן י"ז ובלאם בחוסריס ועלה מן הארי"ס דגם מור"ם לזיל ומורה בנר"ד להתיר הבליס שנתבשל בשם ס' טריפה אם לא נודע שהעירובת עד שעבר על הבליס מע"ע בס' מרן ז"ל הלריך בקיאור לבן בלע"ד דגם לפירוש הר"מ הנ"ל יורה דבנד"ד ודאי יש להתיר בס"ם דהרי בתב דאסור דבשר בבי"ג שנתערבה הס' דיוסה דיש בהן ודאי ס' תו' ע"ב ובי"ב דון מינה דבנד"ד דלא נתערב בשאר חוזות וכו' אלא פליטתה על ידי מליחה ואין בהן איסור בעין וגם לא נעשה האיסור משום דהוי מב"מ דודאי שרי מבח ס"ם גם לדעתו וגם בטעם הב' הנ"ל דיש להתיר מבח ס' דהבהן לקול' נלע"ד דאפי' גם לדעת רמ"ל דאיבעית דבשב וז"ל וגם הקו' הב' מינה בלום וכו' י"ל דעד בהן לא ב' הר"מ בן שלא היתה דנתערב גוף הספק כמו בס' דיוסה שנתערב בעדר שבל בב"ד אלא אלא הפליטה שבלו השאר עופות שנמלחו עם הקוזו ס' טרי' כזה ודאי גם הרמ"ל יודה דשפיר בים ס' דהבהן לקולא ותדע לך שבן הוא דאל"ב תקשה לזה מדברי הרי"ף בפסחים פ"ב גבי לתיקת דפליגי בה מר עוקבא ושמואל דמ"ע אמר לא נתבשלו ממש וכו' שמואל אמר נתבשלו ממש. וכתי ע"ז הרי"ף וז"ל וכיון דלא אפשיטא הלכתא בהדייא לא כמ"ע ולא כשמואל עבדינן לחומרא כמ"ע. וה"מ לענין למיבלינהו להני שערי בעיניהו אבל אי משתכחי בהדי כיסולא ולא נתבשלו כיון דאיסור תמן במשהו דהבהן לא אסרינן כיסולא וכו' דהו"ל ס' דהבהן ואזלינן לקולא ע"ס ומדברי הרי"ף דלא לבאורת תיקשי להו כלא דהיכא דמצד האיסור עצמו הוא ס' דאורייתא שמצד אחד בא לו מהוא מדהבהן אזלינן לחומרא דהא הכא בתב הרי"ף דאזלינן לקולא אע"ג דהיה מעיקרא ס' דאורייתא אלא דע"כ לא אמרינן הבי אלא היכא דנתערב גוף הספק ולא כשנתערב הפליטה וכו"ל וכ"כ מדברי הרמ"ה גופיה בפ"ג סי' קכ"ב ס"ט גבי מנוח כלי שעודה בכוח הגוי יע"ש הרי דאע"ג דמעיקרא היה זה הבלי לאסור משום ס' דאורייתא דמצד אלא איסורא אלא דמצד אחר לא לאוסרו ס' דהבהן לפי שעבר עליו מע"ע אזל בו ס' לקולא וע"כ לומר דהט' משום דע"כ לא בתב ס' הכלי הב"ל דהיכא דמעיקרא היה לאסור משום ס' דאורייתא אע"ג דמצד אחר בא לו להוסיף ס' דהבהן עכ"ז אזלינן לחומרא דוקא היכא דנתערב האיסור בעין מה שב"ב בבלי בלוע אם' לאיסור דליב' אלא פליטת האיסור דבזה אזלינן לקולא אחר שעבר עליו מע"ע ונעשה ס' דהבהן וב"מ להרשב"ם סימן ל"ח בענין בלים וכו'. ובבר נחלקו בזה ב' חכמים הובאו הבריהם במהריב"ל ח"ג סי' ק"ג ומהריב"ל הסכים עם האוסר וכו' ואע"פ שאין מסיבין את הסרי נלע"ד שנדקו דברי החכם המחיר ובדעת הרשב"ם הב"ל משום דאין זה דומה למחלוקת ר"ת ור"י מהט' הב"ל ובן הוא נלע"ד דעת רמ"ה כמו שהובאתי ממנו בסי' קב"ב וכב"ל. ומהתימה מהפר"ח בבללי הס"ם בלל ח' דהשתא דעת הרמ"ה לדעת מהריב"ל דלפענ"ד נבה עורף ביוייהו וכמ"ל. בלופן דבענ"ד ליה לן למיסם לדעת מהריב"ל והפר"ח נגד הרמ"ה והרשב"ם. במילתא דרבנן כי הלי עב"ל הלריך ואע"פי שהחק"ל דהה היא דבלי ים' שנשתכה בבית הגוי שהבית ממנה דאיה מהרשב"ם וכמ"ל מ"מ הרואה הרואנה שהבית מהבי הרי"ף תיקשה ליה למור"ם וע"ב לומר כמ"ש הרב זרע לחת וכב"ל:

סוף דבר נמלינו למדין דמנהגינו זה יקודתו בהרי קדם מרן מלכי הרב"י בשם הת"ב וגם מור"ם לזיל ומודה להתיר בנד"ד וכמ"ש ס' ז"ל וגם מוהרשב"ם לזיל לבטיתים לחלק בין נודע האיסור לחר התערובת בין נודע קודם התערובת וכמ"ש הע"ה לויבב דבריו דשם"ב אין לנו לזוז ממנהג' של הרשבוני' להתיר הבליס שנתבשל בשם ס' טריפה ולא נודע האיסור עד לחר שעבר עליהם מע"ע. ולבל מה שנהגו להתיר גם בן אפי' נודע בשפק איסור קוד מע"ע להשהות הבליס עד לחר מע"ע וכמ"ש מוסר"ר פתחיה בירדונו ז"ל בבר נתבאר לעיל שאין לנו על מה שיסמוכו:

וכגון דא בריך לאודועי דהיינו דוקא בס' טרי' בגון שהיה רבולי' דנקטו הרשב"ם והרם"ך והקולית וגף ולו"ה שבתב מוהר"ם שמאר ז"ל וכיולא. אבל אם נפל ס' בשחיטה בגון בפנימית הסכין או לא אם נשחטו רוב הסימנים וכיולא מדבריה הפוסלים בשחיטה או בשאר אין להתיר הבליס אפי' לא נודע אם, עד לחר שעבר עליהם מע"ע מהטעם שבתב הרב מקדי לב לעיל. וכמו שאסף אים טהור ס' הנז' דבל הרחשונים והאחרונים ס"ל לאסור הבליס בספק שיהיה בשחיטה ואפי' מוהרשב"ם דמתיר הבליס בס' טרי' אסר בשאר וכמ"ש הרשב"ם סי' רי"ח וקרי"ט גם קשו' מוהר"ם ורבו הר"ם שהביא רש"ל בפנ"ם וב"י דעתו דהבי ס"ל וב"ל מדברי הגאונים שהביא מור"ם בי"ד סי' ק', ובן הסכימו הם"ך והט"ז וב"ח והל"ן ום' ועבודת הגרשוני ום' משאת משה וכו' דבר משה וכו' בית יהודה והפר"ח ומור"ע והגר"א והרח"ם ובן דעת הרב בב"ה לא לאסור הבליס בס' פיסול בשחיטה אף בשאין בי"ו ואין חולק על זה בלל עי"ע שהאריך בזה. זה הוא מה שהשיגה ידי יד בהם מספרי הפוסקים ואם שניתי השם הטוב וכפר בעדי ועל הכמי ישראל לבחר ולשמח לדעת מה יעשה ישראל בי להם משפט הגאולה ולויי"מ ויתק"ן ולרחים ס"ם בעבה שנת נגוליה ונשמח"ה לפמ"ה וקיים:

ע"ס בי"ם **שלמה** בבמוה"ר **רפאל אבן צור**
זלה"ה סיט"ל

כ"ב שאלה מעשה שהיה בך היה שנמלאת סי' בין החי' וגם בשבת תמנה סירבה ונסירבה בם ב"ב הריחה מבפנים לשומן והיה רוב הסירבי בין החי' והיתה ב"ב בתוך הסי' שבין החי' בועה לבן לא היתה הסי' מבשה בל הבועה הלא ועלתה מחוכה וכל לדדי הבועה מגולים בחוץ שמחמת זה הבשיר הבורח הבהמה דקי"ל דגם בסיר' בסדרן אזלינן

כתר רוכל ורוכל הסי' היכן הוא' וגם מצר הכועס
לומרי' כועס אין כאן דהסי' כמאן דליקא ול"ל כי סי' אין
כאן כועס אין כאן · אלא כשהיה הכורך רוצה היכן
הוא רוכל הסי' דאז והכא הוקם מקומות שהיו מנולים
בכועס והכא נקובים והליקה של הכועס נראה מבחוץ
והיקם הליקה שבתוכה קשה ונשתדל הכורך והוליך כל
הליקה וירד לקרקע הכועס כמנהגנו בכועס שנמצאת
נקובה דקי"ל שיורדין לקרקעיקה וכלבה מן הכועס:

תשובה הנלע"ד דבהמת זו לקורה · וקדם כל
לבאר שם נקב זה שנמצא בקרום העליון
של הכועס הוליו לוקו כיד הכורך לו לא · שהרי כתב
מרן כסי' ל"ז ס"ו וז"ל לבעבוע שנמצא בו נקב וכו' יע"ש
ובכך שם הפר"ח סק"ל וז"ל לבל במקום דמשמע ידא
דעכתא תלינן כיה לע"פי שיש רעותא דכועס עכ"ל ·
וכ"כ כל האחרונים עי"ש · וגם בכין הוא' תלינן כידא
דעכתא וכמ"ש המח"כר לוק ו' בשם מוהרש"ל וז"ל
כועס נקובה תחת לוקו ל' כלפי פנים יש להבשיר כין
מלפנים כין מבחוץ כין מתחתוני' ולקולות כיד העכת
ע"כ יע"ש וק"כ כנד"ר נוכל לומר שמא ע"י מצוות יד
הכורך או העכת כשהוליה הריאה ניקב קרום הכועס
וכשהיה דליקה בקב הכנ"הג סימן ל"ו הג"הט לוק י"ד
בשם מוהרש"ך ומוהר"ר ן' נחמיאש וז"ל אין לתלות כיד
העכת אלא כשהעכת מוליאה כלי כוונה אבל בכניסת
יד הכורך שמכנים ידו בנחת אין לתלות עכ"ל · וכן כתב
המח"כר לוק ד' הרי מבו' דאין לתלות הנקב כיד הכורך
לפי שהוק מכנים ידו בנחת ואין לתלות כ"ש דוקא כעכת
כשמוליאה כלי כוונה וכנד"ר ליכא למימר שהעכת
מוליאה כלי כוונה ולתלות בו שהרי היקה ג"כ קרוכה
לעומק ועדיין לא ראו ולא ידעו שרוב הקורכה הוא כין
הח"י וממילא הוא מוליה לוקה בהכמת ואינו נוגע
לפי' במקום הסמוך לקורכ' כ"ש בנחת כדי שלא יפגע
בריאה במקום הסי' לרידין הקוסרים הפנימי · ואם כן
קזר דינו כרין הכורך שאין תולין כידו ואדרבה הוא
מוליה בנחת כשרואה כה סי' ויקר מהכנס' יד הכורך
וכר מן הין כתב הכנ"הג כעור לוק יו"ד וז"ל ואין לתלות
כיד העכת אלא כיכא דידעינן כודאי שהיה ממשמש
במקום הנקב לבל אם אינו יודע אם היה ממשמש או
לע"פי שהיה ממשמש אלא נסתפק לו אם כזה המקום
היה ממשמש או לאו לא תלינן לומר שהיה ממשמש
כהרבה מקומות וגם אם היה ממשמש וגם עשה נקב
דכיון דאת"ל שהעביר ידו בכבין אכתי היכא לספוקי
שמא לא ניקב הולכך לא תלי' כתרתי לקולא שמשמש אם
וגם עשה נקב אלא היכא שודע שמשמש אם אז תלינן
כחדא לקולא לומר שעשה אם נקב עכ"ל · ועיין כפר"ח
סק"י הרי מבו' דלריך שיהיה יודע כודאי שהיה ממשמש
במקום שנמצא בו נקב ובאן אין יודע שכודאי היה
ממשמש במקום הנקב · ומה גם שאין דרכו של העכת
למשמש כין האי' ואפי' אפשר ליכא וכמ"ש הכנ"הג הנ"ל
לוק י"ב וא"ל בהמת שנמצאת כה בריאה נקובה כחוכא
דקונו טרי' דודאי אין מקום לומר שהעביר אם העכת
ידו בכך וגם אינו מקום רחוק ואפי' לא ראו לוקה כ"ש
לאחר שהוליאוה מן הבהמת טרי' · מוהרש"ך ח"ג סימן
ל"כ והסכים עמו מוהר"ר ן' נחמיאש ז"ל יע"ש · ואף
על פי שהמח"כר לוק ה' בקב שמוהר"ם הלוי הזקן
ומוהר"ח מסון ומוהרש"ב ז"ל פליגי ודרו יע"ש · מ"מ
כנד"ר שהיקה כם קורכה שהעכת מזהר מלינע בו כרי להוליה
הקרוב ואפי' כמקום שהוא לריך לינע בו כרי להוליה
הרוחה הוא קופה לוקו בנחת כמקום הקורכה יוקר
מהכנסת יד הכורך שמכנים ידו בנחת מק' כ"ם העכת
שודע כודאי שיש שם קורכה שמכנים ידו בנחת יוקר
מהכורך וכודאי מודו הרכנים הנ' דלא תלינן דע"כ
לא פליגי וא"ל דלמא כין האי' תלינן אלא משום דס"ל
דלמא כין האי' דרכו של העכת למשמש לפיכך תלינן כו ·
אבל כמקום שיש כו סי' שאין דרכו של העכת למשמש
כו אמשמש פן יפגע כריאה כמקום הסי' לרידין דהוסרים
הפנימה פשיטא דאזלו ומודו דלא תלינן כעכת · ולך
שיהיה כעינן שיוליאו הריאה כלי כוונה וגם לריך שיהיה
כודאי שהיה ממשמש כמקום שנמצא בו הנקב ואז
תלינן כו הנקב הא לאו הכי אפי' ידע כודאי שהיה
ממשמש כמקום הנקב אלא שהיה ממשמש כו כעת
וככוונה לא תלינן ואם כן כנד"ר שהיה כה הסירכה
דכודאי הוא ממשמש כה כעת וככוונה פשיטא דאמאי
זו לסורה לם' מרן שהרי אין לנו כמה לתלות הנקב:

ואפילו למנהגנו דקי"ל דיורדין לקרקעית הכועס
ואם לא כלבה כשהיה הקרום הכועס
העליון כמאן דליקא דמי דא"כ יהיה נקוב אם קרקע
הכועס אלא שאינו מכלבן כשי' דלמרי' כועס זו כאם
כין כ' הקרומות ואם ניקב קרום העליון מה כבך שרי
קרום התחתון קיים · וא"כ כנד"ר ו"ל שאפי' אם כלבן
קרקעה כשהיה שהרי יש לנו כמה לתלות שהרי הכורך
הוליה ממנה הליקה ואין לך משמוש גדול מזה · ולוק'
קדל דבעינן שודע כודאי שהיה ממשמש כה כלי כוונה
דאז אינו נזהר ויכול לנקוב לוקה ולא ירגיש לבל כנד"ר
שהוא מוליה ממנה הליקה שרי לרחות קרקעיקה אין
לך כוונה וכנחת גדול מזה שהוא נשמר פן יפגע כה שרי
אלא תבלבן:

זאת ועוד שנית שהרי ק"ל דקרי קולי לאפי' שניהם
לגיבה דהלכתה וכל לחתך מהם כפ"ע מוקדת
לאפי"ה אם כלו כ' כחתך לסורים · וכמ"ש מרן ומור"ם
בסימן ל"ז יע"ש ס"כ וכן עלתה הסכמת כל האחרונים
ודין זה שהנו מוסכים לורד לקרקע הכועס הוא קולא
גדולה ומנהג שאין לו שורש ועיקר כפוסקי' אלא מנהג
הרש' כ"ן · ומה גם שיש מן הרשכונים שכוחו על מנהג
זה וכמ"ש כמנהגים של מוהר"י הלפתי ז"ל שכתב שאם
הכועס גדולה ככבר הריאה אין יורדין לקרקעיתה דלא
לאמרי' כה כלתה כין כ' הקרומו' וע"ש · וכ"כ מוהר"ר
רפאל כירדוגו ז"ל שכך נוהגים כעיר מכנאסייא יע"ש
מן לאמת שהרמ"ז הרכ מוהריב"ן זצ"ל כתב כתשובתו
שאפי' היה הכועס גדולה וכבבה' הריאה אם לא כלבן קרקעית
וקרקעית' משונה מבשר הריאה אם כלא כין כ' הקרומות
מנהגינו להכשיר ולאמרינן כה כלא כין כ' הקרומות
יע"ש והסכים עמו ם' מהריב"ע זצוק"ל וכן לנו נוהגים
מעשים בכל יום · מ"מ היה קולא גדול' והלואי שנעמוד
כה אחל להוסיף עליה קולא אחריתי ולומר שמא על ידי
משמוש שהיה ממשמש כה כשהיה מנקב מוכה לוקה ניקבה
דדק ודלמי עקב דעל הרשכונו' שלנו יורדים לקרקעיתה
לנו מלטערין ואתה כה להוסיף שאם כלבלה מקרקעית'
שתולין כמשמוש הכורך דבר זה לא יסבול אותו השכל ·
שהרי אפי' כבוע' עלמה דבאבר מרן דתלינן כיד דעכתא
כאבר עליו הז"ח ס"ו וז"ל ומנהגינו להטריף בכל מקום
שנמצא כועה נקובה כין כמקום משמוש יד דעכתא
כין כמקום דלא משמוש ואין דעכתא דשמא שלחופית
היקה ומחוך שאינו יכול לעמוד על כיאקה טריפה
דאין מקופין ככובי ואפי' אמר הכודק כרי לי שהיקה

שלימה כשהעבירתי ידי עליה מכפניס לכורך וכו' וע"ש
כרי דחוכ' מ"ר והוא מנהג עיר ושם ביערלא שלוניקו
וע"ש דאין קולין בנקב הנמצא בכועה כמשמע ידף
דטבחף . וצ"ע כי לנו להקל בף דהיינו שם ניקב קרוס
העליון של הכועה עד שיפתה ממנה הליחה שקולין
כמשמע ידף דטבחף שם ידע כודאי שמשם במקום
הנקב כלי כוונה וכף מרן זו היכף דליכ' כמה לקולת
דלסברת מרן שסורה דיינו להקל לורך לקרקעיתה אבל
להוסיף ולומר שאם בלבן קרקעיתה שפילו הכי כשורה
דקלינן כיד הכורך . דבר זה רחוק מן השכל ומן הדין :

ואין לפרש דמ"ש מרן שבעבוע שנמצא בו נקב וכו'
ר"ל שניקב הכוע' מלמעל' ובדקו קרקעיתה
ובלבן הוא דטריפה הא לאו הכי כשורה לליתף דפירום
זה לף ועלה על הדעת כלל דחלילה ושם לפר' פירום זה
קרחוק מן השכל כדעת מרן הקדום . ודף דלפירום זה
משמע דמרן ס"ל שהכועה כלה מן שתי הקרומות
ויורדין לקרקעית . ואיך יתכן דקירום גדול כזה הבליעו
מרן בנעימה ושתם דבריו היכול החדם לטעו' בו מאחר
שלף הוזכר בשום פוסק ומדרכה היה לו לפרשו ולבארו
כף"ט ולהשמועינו חידום גדול כזה . שניף דהיאך
יעלה על דעתינו לומר דכ"ז בס' מרן ולף חייבי' לקרוס
שעלה מחתף מכף דבשלמא לדידן דאמרי' כלה כין כ'
הקרומות דאמרינן שקרקע הכועה הוא קרוס התחתון
ולף ניקב מעולם כדי שנאמר שמף שחינם מבלבלת הוא
מחתף קרוס שעלה וכו' לפיכך לנו לומרים שקרוס
התחתון לף ניקב מעולם ולע"פי שאנו רואים מקום
הכועה משונה מבשר הריאה דאמרינן הקרוס נתקשה
ונשתנה מראיקו מחתף המונלף שהיתה עליו . אבל לפ'
מרן דס"ל דלף אמרי' כלה כין כ' הקרומות וצ"ל לפי' לף בלבלה מלי הוי
דילמף עלה עליה קרוס ושתם הנקב וקרוס שעלה
מחתף וכו' וכ"ם בשאנו רואים מקום הכועה משונה
משאר בשר הריאה . דבשלמף שם נמצלת הכועה
נקובה וקלפו לותה ונשתרה הריאה תחתיה שלימה
ודומה ממש לבשר הריאה וכדקות ולף בלבלה לפשר
לומר דמודה מרן דבשר' . ורחיה לזה ממ"ש הז"ת וז"ל
כתב הרמ"ו וז"ל כועה ישנה וכו' וכן שם נמצלו כמין
כועות בריאה שקולפין לותם בידים והריאה נשתרת
שלימה במקום הכוע' ולזה קורין שלחופיה כ"ל להטריף
ולפי' בריאה לף מהניית מטעם דדילמף היתה נקובה
במקום הכועה וחזרה והבריאה וקרוס שעלה וכו' ליינו
קרוס ע"כ . וכתב עליו הז"ת וז"ל ומ"ש הפיתה לף
מהניית לנו עושים מעשים בכל יום שבתים סירבה
עם כועה ולפעמים יולאה הכוע' לחוץ מקרוס הריאה
ועולה בפיתה ומבזירין דבל דבר שנקלף מע"ג הריאה
בעין כועה או גלידי הוא ליה בבשר בלוי שבתב הרב
המניח ס"ס ט"ל דשם עולה בפיתה בשרה .

קי"ל עב"ל :

הרי מבואר דשם היתה שלימה הריאה בלי שום
שנוי מראה בשרה על ידי בדיקה ולפילו הבי
מוסרמ"ו ז"ל מחמיר ובתב דלף מהני בה בדיקה כ"ם
בנר"ר שמקום הכועה משונה מבשר הריאה דפזיעה
ופציעה דליבא מלן דפליג בבודאי לף מהני בה בדיקה
שהיא ס' מרן והמחבים לחריו . זולת למהניינו דהבו
להקל וס"ל דמהני בה בדיקה שהיא שלף נזכרה :

אבן שפי' החתי בם"ם מרן שבעבוע שנמצא בו
נקב וכו' ר"ל שאם נמצלת הכועה נקובה

דהיינו שניקב הקרוס העליון לבד טריפה ולפי' עלתה
בנפיתה שהרי ניקבו שתי הקרומות דליבא לף ס"ל
שהכועה היא בלה בין כ' הקרומות והט' שלף בלבלה
הוא מחמת שקרוס הכועה נתקשה ושקשה הנקב וקי"ל
קרוס שעלה מחמת וכו' . ורחיה לפי' זה שהרי בתב ס'
מוקר"ר ר"ב ז"ל בקילור טריפו' שלו ס"ט וז"ל שבעבוע
שנמצלת בו נקב היכף וכו' טרי' ושם נמצלת בגב החוטף
כצי' דמאחר שהמקום לר תלינן בידף דטבחף ובשרים
ובן שם נמצלת קרקעיתה קיים כצי' עב"ל . הרי מבואר
דס"ל דמ"ם מרן שבעבוע וכו' טרי' הוא לפי' קרקעיתה
קיים והף הוא ז"ל ודחק לנו דלרידן שם היה קרקעיתה
קיים כשורה . ולפי לותף דמרן מוירי שהיתה הכועה
הנקובה ומבלבלת מקרקעיתה ולז היא טרי' הא לאו
הכי כצי' מה חידש לנו הרב הנז' בס"ם ובן שם נמצלת
וכו' ולשלה שם דברי מרן . וצ"ע שהרחיב ובתר לנו דברי
מרן דוקא הלף די היל"ל בקילור שבעבוע שנמצלת בו
נקב ומבלבלת וכו' . ומבלל לפו לותה שומע הן בי בן
דרבו ז"ל להוסיף ולגרוע ולשנות בלשון מרן בדי לבלול
בו המנהג :

אלא הלחתף הוא דלסברת מרן שם נמצלת נקובה
לפי' אינה מבלבלת טריפ' ואנן קולף ויהיה
עבדינן דנהגנו להקריבה בריאה שם תבלבל טרי' וצ"ל
לף תבלבל כצי' וצ"ל בי לנו קולף זו ואין להוסיף עליה
עוד קולף לחריתי ולומר שאם בלבלה אחת ע"י משמום
יד הכודק בשהיה מוליף ממנה שליחה ניקבה :

איברא דלכאורה היה נ"ל להביל ראיה לס"ם
ממ"ש הז"ת וז"ל טוענו היה כועה שקשה
כאבן לפי' היה גדולה בין מקומה בין מנבה ולפי' חרם
בריאה כשהיא לבל לריך שיהיה קרוס בריאה מבשה
לותה לבל לי ידעינן שהמורסף שבקובה שנתקה' בלבן
ניקב קרוס בריאה מבשה לותה . לבל לי ידעינן
שהמורסף שבקובה שנתקשה בלבן ניקב קרוס בריאה
והמורסף נראה מבחון טרי' משום ראיה שניקבה ולף
על גב שהמורסף קותה היטב לאו קהימה היא לומנו
שם הביר בספק שם מבשה קרוס בריאה לת המורסף
לו לאו דהיינו שקרוס בריאה שע"ג דק מאד בגולדי
בילה והמורסף נראית מבחון ואינה נראית נוהנין
בשלוניקו וע"ש לבודקו בדרך זה דהיינו לחקוך בריאה
מאחורי הטוענו ולהוליף דרך שם המורסף מעט מעט
עם מים בדי שיתמעך המורסף ובריך לימון ידים גדול
שלף ינתק גם הקרוס שעל המורסף ואח"ך שנחקוק
כל המורסף אזי מוקחים קרוס בריאה ואז נראה שם
ניקב הקרוס או לף יע"ש . ואי לותף דגם בהולפת
הליחה תלינן כמשמום ידף דטבחף לומני חיים ז"ת
שמף ינתק גם הקרוס והלף לפי' נמצלת הקרוס נקוב
בשורה שהרי בידף בתה לקולת שתין לך משמום גדול
מזה שלף ודאי ס"ל דלף תלינן כיד הבודק בשמוליף
מתנה הליחה כיון שהוא מוליף' בנחת וכבוונה :

אבן בר דייקינן שפיר אין מבאן ראיה שיד הרואה
נטויה היא לרחות אי"ל דמ"ם דאין קולין כיד
הבודק הוא משום דאיתוי ז"ל לאזול לשטתו שב' דמנהגם
דבבועות אין קולין לעולם כמשמום ידף דטבחף הפך
סברת מרן שבל לעולם לומף לך דלסברת מרן שם
לורע בנרון זה של ז"ת לפשר שנאמר דקלינן כיד
דטבחף :

אלא הטעם הוא דלף לחמרינן הבי הוא ממ"ל .
ונוסף עוד עליהם דאיתוי ממ"ם הר' מוקר"ר

ר"כ ז"ל כדין כועס כשיפולי וז"ל אם נסתפק לנו אם ח"כ מקיף דינה כמו כועס ופי' ואם פגע בה הטבח בקרקעיתה בענין שלא תפסיד לכורקה דינה ככועס ופי' ואסורה לפי למתירי הפגיעה עכ"ל. הרי מבואר דלפי' כועס כשיפולי דקילא טפי יותר מכועס נקובה שהרי כל הפוס' לא הזכירו כועס כשיפולי זולתי הרב כה"ג ואפ"ה אסר בה ה' הגז' אם פגע בה ואפי' ודע כורלאי שפגע בה ואפי' להם שמתירי הפגיעה. וא"כ כ"ש כועס נקובה דליכא מאן דמתיר ואדרבה כניקב הקרוס העליון של הכועס לכך מנהג שלנו ליקור לאסור ואין קולין כידך דטבחא כמש"ל. נהרא נהרא ופשטיה למנהגינו שיורדין לקרקעיתה דאין קולין כידך דטבחא ואפי' ודע כורלאי שפגע בקרקעיתה הטבח לפי"ה אין קולין דמיסי' שמא כמקום נקב ניקב וכ"ש בנר"ד שמא שפך שמא כמשמע שהולית ממנה שליחא שאין לנו יודעין שכורלאי ע"י המשמש ניקב קרקעיתה וכ"ש למנהגינו שלנו לוסרים הפגיעה שכורלאי בהמה זו לאסור:

אבן עדין לריכין לנו למודעי ולל עליו חוכת ביאו"ר שפק ד' סיש להסתפק בנד"ר והוא שהיתה זה הכועס שנמלחת נקובה שרוכה מלמעניתה והיא היתה כין החי' כמכותר בשלה. וע"כ י"ל דאפי' תהיה נקובה ומבלבלת מה ככך הרי היא שרוכה לאוכל שלשלה ותהיה סותמתה דליקא דאפי' למאן דס"ל דטעם היתר סי' כסדרן הוא מט' שהיתה שהאוכל הסרוכה לה סותמתה אפ"ה כנד"ר שלא היתה הסי' מכסה כל הכועס והיה קרוס הכועס נקוב מורו שם דטרי' שהרי כעינן שתהיה הסי' מכסה כל מקום הנקב. וכמ"ש מהרש"ך ח"ב סי' רכ"ה והכיא דכריו הכב"ה סי' ט"ל וה' פניס חדשות וז"ל ניקב הריאה וסי' כלרו שרו' לדופן אפי' למאן דמיקל בסרוך לה מהני כל שאין הדופן שוכב מכל לד על הנקב וסותמו וע"ש הרי דאפי' כדופן דטעמא הוא משום שהיתה דליכא דכ"ע אפ"ה כעינן שתהיה הסי' מכסה כל הנקב מכל לד כ"ש הכא כנד"ר שהיא שרוכה כין החי' שרוב הפוס' ס"ל דטעמא הוי כמ"ש התוס' דט' כסדרן הוא משום דאין סוף הקרוס להתפרק ואם יתפרדו כבתח הן נפרדות ולא ינקבו כפירורין וכו' וס"ל דיש סי' כלא נקב ועכ"ש. וכ' סרב שכ"כ מרכבי הרמב"ם דס"ל כתוס' ונס הפר"ח כסי' ט"ל סק"ו כתב שכך הוא ס"ל להרשב"א והר"ן ואפי' סרלב"ד דס"ל אין סי' כלא נקב כבסדרן ס"ל כטעם התוס' ועו"ס כפר"ח וכב"י. ואגן כס' התוס' קי"ל דיש סי' כלא נקב וממילא גס בכסדרן כווחייהו עבדינן דאין לומר דכסי' עבדינן כתוס' דיש סי' וכו' ובכסדרן כרא"ש מט' שהיתה שהרי לאור דבגן העושה כקולי כ"ם וכקולי כ"ה וכו'. וכ"כ מוהר"ר מימון כיהודגו ז"ל בקילור טרי' של סרב תביו וז"ל וכן אם סי' נפוחה מזו לזו טרי' דלא כרא"ש דס"ל דסותמות זו לזו עכ"ל. הרי מבואר דאגן לא אמרינן כסי' כסדרן דטעמא הוי משום שהיתה שלא כטעם התוס' וא"כ פשיטא שלריך שתהיה הסי' מכסה כל הנקב מכל לד. וכ"כ כפי' הכב"ה אג אות ט"ל וסכיא דכריו הז"ח ס"ד וז"ל וכתב עוד שם אות ט"ל בשם מהרש"ג ז"ל וז"ל אם היו שם כלומר כין החי' הרי כועי' או מרוחה פשול או נקב כפועל לריך שיכסה הסי' כל הכועות או מרוחה פשול או מקום אטוס משום דכ' כועי' וכו' אם משום נקב ולפיכך לריך לכסות את כל הכועות וכו' ואז כסי'

דלא גרע מנקב שאם מכסה כל הנקב כסי' עכ"ד. וכן המנהג ואם נשאר קלת מחרי כועי וכו' מנולה מן הסי' כורקין אותה שהי כדינה וכו'. וכ"כ כמנהגי מהרי"ק עכ"ל הרי מבו' דככין המי' כעינן ג"כ שתהיה הסי' מכסה כל מקום הריעותא. וכנר"ד לא היתה הסי' מכסה כל הכועה ולא תמלא אוס פוסק דס"ל דת"ל שתהיה הסי' מכסה את כל הנקב כעל העיטור וכמ"ם מרן משמו כסי' ט"ל דס"ל דאם סי' כסדרן אע"ג דמפקא ליקא כסי' דסתימה מעלית היא כחלב טהור וע"ם כ"י שהכיא כמה פוס' חולקים עליו וס"ל דלא כעינן כדיק, והוא ז"ל מרן כ"י פסיק וקני כמ"ר דכסי' כסדרן כסי' כ"כ וסיים וז"ל ומיהו אם קורע שנפתוח ומפקא ליקא נר' לי להטריף וכמ"ם כשם הסמ"ג ויע"ש:

מסקנא דמילתא דכהמה זו שקורם לליכא דכ"ע ואפי' להרב כע"ה דע"כ לא סתיר ס' אלא דליכא כמה לתלות וסיא קרוכה לכל כנד"ר דליכא כמה לתלות וכמש"ל וכ"ם למה שלמר שהכרך נר"ו שמיר כשהכניס ידו לכדוק הרגים שתהיה הכועה נקובה ליה דין ולית דיין דשקורה. ועע"פי שרכרים אלו אם דכריס פשוטים כחכמי אותה להוליה מלב מי שהיה רולה להסיר ולפרש אותם פירושים דחוקי' ורחוקים מן השכל ומן הסברה. זהו מה שנלע"ד קלה כמות שהיא ולרשים ח"פ פ"שם ויע"ש כם, ושכלה מצידי כעבור תכרכני נפשך כם, וכר"ך פר"י כעוכך לפ"ק וקייס הנעזר מקום רחמי קלור

שלמה אבן צור ס"ט

כ"ג מעשה שהיה שפעם ג' היתה סי' כריאה למקום הלריך כריאה וכדקו הסי' כמים ולא נכנסה לכל היה רם שוכת ויולא ממקום הסי' והטריפוה הכורקים לפי שורלי הריאה נקובה וזה שלא נכנסה משם משום שהרם הוא שעיכב הרוח ושתם הנקב כיון שע"י נפיחת הריאה יולא הרם ודאי נקובה היא וזה היה הלכה למעשה ושכיחו על זה רכני כעלי הורלה של מתא פ"שם ויע"ש וכן אנו נוהגים עד היום הזה. ע"כ מ"כ ס"ה כהה"ר דניאל ן' טולטין ז"ל שהיה שותה קכוע כמתא פ"שם יע"ש. וכעת שלאלי לשותעים הכקיאים אשר כזמנינו וא"ל שהמנהג הזה שאם ימלא רם יולא ממקום הסי' מסירין הרם וכורקים מקומו ואם לא יכנסו משם כסי' אע"פי שעדיין הרם יולא ממקומו משם כיון שלא יכנס כמקום הרם' שיצא ממנו רם וא"ל כניקבה הריאה זשכ"ז כסי'. ולעע"ר נר' דזה המנהג שאנו נוהגים עכשיו מסכיס הולך למנהגים של הרשכו"ם שכתכתי כשם סרדכ"ן ז"ל ואפשר לומר שאם ז"ל לא הכרו אלא שהיה עדיין הרם יולא ממקומו הא' ולא פסק משם כלל. ונם ע"י הנפיחה הוא יולא דזה ודאי ניקבה מחיים ושרי' אע"פי שלא נכנסה הרם הוא שאחר הנקב שכל כנד"ר שמסירין הרם ממקומו הרשכו וכורקין אותו ואינו מכנסן אע"פי שעדיין הרם יולא ממקום אחר ומוכח ע"ג הריאה עד שמגיע למקומו הא' ודאי דנם אם ז"ל יורו הכסי' משעשה שכתכתי וכל זה דוקא אם לא היה הרם כתוך הסמפון שקורין אותו נור שכל אם היה כתוך הנור אע"פי שאחכתי אותו וכרקתי מקומו ולא נכנס טרי' כיון שרשאר הכ' שקוע ככשר סריאה ועדיין כו הרם ואע"פי שנם כזה הו"ל ניקבו כ' קרומות הריאה זשכ"ז

טריפה דטעמא מאי לימור רבנן ניקבו זכ"ז כשרה מפני שכל ק' מנין על מכירו ודכוך עמו ולפיכך אין הרוח יוצא ממנה לכל זה שנמצא הדם בתוך הגיד ורואין ה' יוצא לחוץ ורואין הכ' שקוע בבשר הריאה לפיכך אם זכ"ז טרי' שהרי הרוח יכול לצאת מן הריאה דרך הגיד וכו"ל כניקבו זה בנגד זה ולפי' טרי' וכן לומר שמרן בב"י מקיר אם ניקבו זכ"ז לפ"ז שיוצא מהם הרוח וז"ל ולפי' לה"ל שיכנס הרוח בזה ויצא בזה ליה לן בה הכא כל הדם כולם פה ה' חלקו עליו הלח שמה הכב"ג סי' ל"ו הנסכ"י לוח י"ל כתב וז"ל כלריך ויפה כתב הריב דמסק לליעזר דל"ה שכתב דאיסתמיטיקים למרן דכרי מר"ן שכתב וז"ל יש מי שכ' דהיכא דניקבו זכ"ז בעיא בריאה והוי מפקק זוקא טרי' וכן דקדק הכב"ג מדברי מרדכ"י עלמו כשמרת הבית אבל עליו נסמך מרן וז"ל לכל מ"מ מסתברא שעורוך הריאה דבוקין זה בזה הרבה ואין הרוח נכנס ויוצא כין ז"ל ולפי' מנין זע"ז עכ"ל דוק מינה דאם הרוח נכנס ועובר כין ז"ל טריפה יעש"כ. וכ"כ הפר"ח סי' ל"ו סק"ה דהיכא דניקבו לפי' זכ"ז והרוח יוצא אפי' טרי' והוכיח כן מהגמ' דליקא הא דאמרי' דאוושא לי דעיונן היכא מוקמינן וכו' ואי בכבלה טרי' ואי לא כשי' מוכח דכשניקבו זכ"ז ויוצא אפי' טרי' דאל"כ אמאי מחלט דאי מכבלה טרי' דלמא ניקבו זכ"ז ול"ל לאי' דמטריף היינו מספק דמדאמר טרי' משמע מדיוק ועוד אמאי וכו' קרעינן לקרעא עלמא במקום שמכבלין והדר בדקינן ואי בכבלה במקום הרע' עצמו טרי' וכו' אלא ודאי כניקבה זכ"ז ובכבלה טרי'. וכלאו כל הני טעמי מסתברי מילתא היכי דכלוס טרפות בריאה שניקבה הוא אפי' דמספק זיקא מתבטלא היא ממלאכתה וכמאן דליתא ואינה חיה וכו' דאפי' הרשב"ם מודה דאי בבבלה טרי' וכמו שנילה דעתו כמשמרת הבית דטעמא דהכשיר כזכ"ז הוא מפ' דהקרומות רבוקים זה בזה דוק מינה דהיכא דחזינן דאוושא סקרינן להסיק חזקה דרבוקים יע"ש וכן נראין כל אלה' דהיכא דניקבו כ' הקרומות אפי' זכ"ז ובבבלה טרי' אם"ך והי' כדאי וכ"כ הפר"ח וז"ל ומ"ש הב"י דלפ"ז אנכנס הרוח וכו' מנין לנו לחקל מסברא ואלא דברי הרשב"ם נופיה מוכח אפי' אין לנו מניחין שהרוח יכנס בין עור לעור עד שמניע לנקב העליון דהוי טרי' וכו' ואיי אלפי' הרבר פשוט דנקטינן לחסור ומיהו אם הנקבים הם משני רוחות כאי' כשתמצ' ומ"ש לענין ווסט סי' ל"ג ס"ד וכ"כ אם הע"ז ומיהו אם מפקק זיקא ככל נוונא טרי' עכ"ל וכ"כ הרב שער המים סי' ל"ו סק"כ וז"ל בקיצור הרבר תימה על מרן כ"י דרבא לומר דאף שיכנס הרוח וכו' שמדברי הרשב"ם במ"ה מוכח דדוקא אם הבועות זה עם זה ויהיו נכנס ביניהם הרוח כזה הוא דמבשיר אבל לזו אבי טרי' ומוכח להרמ"ה דכיון שניקבה לוחם קולטת הרוח ונמצאו דברי מרן אלא כדברי הרשב"ם נם הפר"ח רבא להוכיח מהם"ם דזכ"ז טרי' וכו' ומאחר דמרן בם"ע ואף אם כתב זכ"ז אף דנשוב זיקא ם"מ דמסקנתו אל היא דוקא בעינן שאין הרוח יוצא מנקב לנקב ודוק. ולפ"ז אם הרוח יוצא ומבבלה ע"י המים לפי' ניקבו זכ"ז ודאי טרי' לכ"ע ואי אף לי' להכשיר לפי' מי שמוסר היינו דוקא אם הרוח עובר עכ"ל וע"ש. ורי' לפנוך אבל נבריאות כולם מתנבאים בקנוין ת' ומדברי מרן הריב דנראה

שעורות ועבר רוח בינתים ובבבלה טרי' לכ"ע אפך ממ"ם מרן בב"י וז"ב בגד"ד לע"פי שבדקנו המקום הרחשון ואף בבבלה טרי' דאין לך קוכחא גדולה מזו שנפרדו העורות זו מעל זו יותר מזה הגיד שרשאו ת' יוצא לחוץ ואב' שקוע בבשר הריאה ואע"פי שבדקנו נם הרשם אב' שאר רוח שקוע בריאה ואף בבבלה אפ"ה טרי'. ולאמרי' הדם שאר בקובו הוא שמעכב הרוח מלבוא שמה ולפי' לא בבבלה ורואים לזה דלא נרע דם זה שבקוך הגיד מליחה הנמצאת במקום אחוס דלאמרי' הדם דאם נמצא שם ליחה מוכח דמחמת הליחה אין הרוח נכנס שם. ה"ב לאמרי' מחמת הדם שאר בקובו אין הרוח יוצא משם ולפי' לא בבבלה וטרי' וכבר כל מעשה לידינו בקיץ ת' שקל"ה בסי' שהיתה ע"ג הקומת ונמצא כה נוד וכשחתכנו בסי' יצא ממנו דם ותקבנו הגיד ובדקנו מקומו ולא בבבלה ובדקנו לאחריו עד שנמצא רואנו אב' שקוע בבשר הריאה לכל פנים ועדין היה הדם יוצא ממנו ובדקנו כל המקום שאר עבר בו הגיד וגם המקום שאר רוח שקוע שם ולא בבבלה ואפ"ה הטרפנו הבהמה כמעשה כל בודקי העיר הזקת נעמ"י: נעיר מקום רחמי הסור

שלמה אבן צור ס"ט

דין כועה שנמצאת בכ"מ תוך מן הריאה

כ"ד ראיתי לני ונתון לב לבי לידע עיקר הדין בעניין אם נמצאת כועה בכ"מ תוך מהריאה מה יהיה דינה. הנה מרן בכר בשי' בסי' ל"ו וכס"ם מ"ו וז"ל כועה שנמצאת בכ"מ תוך מהריאה בסי' הלח שאכלן כועה וסי' הלח בריאה הנה מרן ז"ל הזיר בפסיעות ומט' דאין לנו להוסיף בטרפות וכמ"ש הלח' הביא דבריו הרב בכמקומות הנז' ופשט דבריו מוריס וכיאים דבסי' הלח בריאה משמע מדמרן ז"ל אין לו אוס בריאה כלל בענייני טרפות כידוע ומה שבשר בשר כ"כ ומה שהוא לאוד לאוד כ"כ. ועוד בריאה זו לא ידענו כולי היא אם לבדוק בשר שחתך הכועה אם הוא שלם ויפה וכמ"ש הם"ך בסי' מ"ו בדברי מהרש"ל או כמ"ש הלו"ה דהיינו אם ים לחוש לבד טרי' או לוקן אחר ועל מי סמך מרן עליהו ומאי הלא נכיחים לנחמנו. ועוד לפ"ז כל סיכת דבשר הוא שקוע בריאה דאל"כ מה נשתנה דין זה מכל דיניס דבשר בקו בשר בהברח לפרס כל בשר דבשר מרן הוא ע"י בריאה לחמתם. ועוד הרי מרן עלמו כתב על דברי הלמורים דבשר בשר משמע כ"כ אם לא שיפרס וכו' ואם כלמודים שאין דבשר לפרס יותר כתב מרן כך דיוצא שהלמורת דבשר לפרס מהנחת וכמ"ש בסי' בכמה מקומות וכו' וה' ז' מלאכי ומפוס דבשר לפרס יותר ויותר מן הלמורת ואין נאמר דבשר הוא ע"י בריאה כדברי הפוס' ואפי' הפוס' דקאמרי כגון הרי"ף וסיעתו וכ"ם וק"ו כדברי הב' שלעולם דבר הלריך בריאה הוא שיפרס לותו קמוך וכר'. ונם מוה"ם ז"ל לא פי' שיחותו של מרן בזה וסי"ל לפרס לנו דברי מרן אם מרן ז"ל כזה הדין שינה מנהגינו וגילה טעם. ועוד מטעם שכתבו הפוס' דלא אמכחן וכו' דהיינו דאין לנו להוסיף וכו' מזה מוכח דבשר כ"כ מאחר דלא הזכירוה מז"ל אלמא דאין זה ניעוקא כמו שאר דבריס שלא הזכירו מז"ל לאמרי' כאו דאינם ניעוקא וה"ל דבוותיה ואין עוד נכיא דאמאי לאחדם דבר מעתה ובבר

נסתם התלמוד ולכך חזון ועיין להפר"ח גבי כועס על חרון וכו' דמילתא דלא הוזכרה בש"ס כסדיק כסי' ע"ש סי' ל"ח סק"ח וזה דקיק לדכרינו · כ"ז לדעתי לתת ויעיב ול"ל דקיק לזה וכן כיל דדבר מפו' להדיק בקושיות וקודיענו כדכתי הרב מש"ר כסי' ל"ג וסי' מ"ג דדעת מרן להקיר כפשיטות · וכן דעת מור"ם ז"ל כמ"ש כר"מ ובקצה ולא סלריך בדיקה רק אם יש בועות גדולות שע"י נסתמו המעיס והבדיקה היא אם נסתמו דוקא בועות גדולות הרבה כמבואר בדברי ב"ר ומ"מ אם יש בועות הרבה וגיכם גדולות ליה לן בה וכמ"ש ב"ר · ולפ גם זאת מור"ם ז"ל בסעיף ס' הנסות אר"ם ולא זכרם לפי' בשם יש מי שלומר משל"כ בשאר דיוים דלעולם סוף סופא כלו של הקנסות ת"ר וכלבתם ילך וכזה סדין נטה לשורו מן דרבם ולא העלה לותם על שולחנו · ופט' הוא מלחר שלא הוזכרה בש"ס בועה בשאר ליכרים מנין לנו לחדש גזירות מדעתינו ובשכיל כך בסעיף סברתם · ועיין רולה כתם נדחק ס"ק ס"ך בדברי הקנסות ופי' בהם פי' דחוק כרי לקרבם אל היסוב כיעו שלא מלא לדין זה יסוד ושורש מן הש"ס בלל וכן דעת הט"ז בס' מרן ומור"ם ז"ל ודלא כהנסות וכו' דעת הש"ך ממ"ש בכאן בסי' מ"ו וכן משמע מדבריו בסי' מ"כ דבתב ודלא כתהרש"ל ויע"ש בסק"ג וכללא הוא דכל היכא דבותבים הפוס' ודלא משמע דלא ס"ל הכי וכן דעת הרב"ח וכן דעת ה' לחם חמורות וכן דעת ה' חוות יאיר סי' ע"ו וכן דעת הרב זרע לתת שבתב ומנהגינו בש"ע וע"ש וכן דעת ה' פ"ל ובהרב פר"ת סי' מ"ו סק"ח וז"ל ואף אם נפרכם הסי' מתעי למעי דהי לינקיב הסי טרי' ואי לינקיב הסי טרי' לעש"כ בסי' דאין סי' לגלא בריאה יע"ש נמלא לף הסי' בל' המקומות שנקיבתן בתשסו ואי לינקיב וכו' לפ"ה בש' · וסיים ולענין דינא העושה בפסק מרן אין בידינו להכריחו יע"ש וב"ל בפשיטות ה' תש"ד בסי' ג"ל נבי טחול וכסי' מ"נ ובתב ה' בנז' שבן דעת מור"ם ז"ל ודעת הט"ז נ"ל וב"ל ה' שער המים בס' הט"ז להקיר ב"ל בס' מרן שנך רולה בעיניך שלשלת יוחסין מבל נביחים ספרדים ואשבנזים בלם בה' מקיר בפשיטות ומי יבוא לחרי המלבים הללה:

ומה גם דאינו להתש"ד שבתב דגם הפר"ח שהחמיר בסי' ל"ז לא החמיר רק בס' למקום שנקובתו בתשסו ומע' דאי לינקיב · אבל בבועה זכר מזה ואפשר שיודה להקיר ודברי הרב מתקור חיים מוכיעים הוא ה' מחבי"ב ז"ל שנתקשק בדעת הת"ה שחלק על הלחם ובתב ה' הנו' דהפשר דלא חלק ב"ש בסי' ולא בבועה ובבועה אפשר דיודה עלה בידינו שלין שום פוסק דלוסר בפשיטות בבועה ב"ש הנסות ומתרש"ל וכר מן דין בתב התש"ד דגם הפר"ח מחולק עם מרן לא פסיקא ליה להפר"ח בל מלורך ועוד בתב ה' דגם מהרש"ל לאו מדינא אתי עלה רק מלא חומרא בעלמא ודקדק בתן מדבריו יע"ש ב"ז בתבתי לדוחק דמילתא דאפי' אם היו חלק פוסקים מפורשים נגד דעת מרן מי יבא אחרי המלך ומלן מסיר וקדום שיחמיר על עלמו בדבר ה' שמלא למהרש"ל שהחמיר בו ואם בבר הוא עושה לה טעם טעם בשר מימיו שבבל דיני טרפות לא ובבר בדבר שמרן מתיר שלין שום פוסק מדבני שבבנו מחמיר ולא מצד חומרא בעלמא בל"ד רק מצד הדין:

עלה בידינו דגם הת"ה בבועה שפשר דיודה ולקמן לוכיח בן מדבריו בס"ד וגם התש"ד וה' משפטי שמואל שהביא הפר"ח ג"ב מצד חומרא דוקא עלה ובתש"ם ל"ק בס"ד ב"ז בתבתי לתמוה על הלוסרים ומפרשים דברי מרן ז"ל דבשר סיומו ע"י בדיקה והלא אפי' החולקים לאו מדינא אתו עלה רק חומרא בעלמא וכמו שהוכחתי ואם מור"ם ורבני ישבבנו שדרבם להחמיר בענייני הטרפות בחומרא זו לא בחרו אנן מה נענה ומי יתן ויהי זאת תפלתי לפני אלהים ויהיו בל הבדיקות שיבולו לפני להבשידם שיהיו בשדר הזה בי בטחתי בחסד עליון שים תילונות לסמוך עליהם. וגם ה' זרע לתת שגם בדיני הטרפות נוהג בס' מור"ם בבאן בתב בס' מרן. ולא החמיר ובציו ג"ב ס' המחמירים דף ק"ח · וב"ת בתוב להדיא בב"י מוסריב"ד ז"ל שעליו אנו מתנהגים בדיני הטרי' בתב וז"ל בועה סי' וב' בשרי בלא בדיק' הרי הדבר ברור לפניך בשם בבורתו והגה אלינ לפניך דברי ה' זרע לתת שבתב אחר דברי מרן בועה וב' שיש ומיהו בתבו הלח' ע"ז דלריך לבדוק הבשר שלחת הבועה דלא הוי בשר רע טרי' · הנך רולה דגם ה' ז"ל משמע מדבריו דמצד חומרא דוקא בתבו הלח' ולא מדינא וכן מוכח מלשונו דבתב דברי מרן בלשונו ושיש ומיהו בתבו הלח' נמלא דלדע' לא ס"ל הבי רק הלח' הם שהחמירו בזה · ואם הלח' ז"ל החמירו אנן בריות דמרן הקדוש נדיבן ואין בידינו שום יבולת לסורות לחלריס בס' המחמירים · ומה גם בדיני הטרפות העם היות דבבלנו עליהם אנחנו ואבותינו דברי מרן ומורותיו בשמא מפי הגבורה מ"מ בדיני הבדיקו' רבותינו המנורבי' ב"ן לא דברו בנתיבותיו דמרן ז"ל מצוה השפר ממונם על ישראל וב"ש וא"ן שאין לו להחמיר יותר ממרן ז"ל עצמו והמחמיר יחמיר ע"ע וכמו שהאריך בפרטי הורלה ה' חל"ל בספרו שבתיר יע"ש בתם פרטים שאין רצוי המורה לסורות ולא לעצמו ולפי' הוא מחמיר ומצוה לא תקנודרו וביותר העת הרמב"ם ועב"ב וכמ"ש סי' ל"ב הוא ה':

ונוסף גם הוא הלא הפר"ח שהחמיר לא החמיר רק בסי' דוקא אם היתה למקום שנקוב פוסל בו ומע' דאי לא לינקיב אלא לינקיב אלא אבל בלב וכטחול בתב דאין להחמיר דשמא לא הניע הנקב עד מקום המטריף מאחר דליבא ריעותא אלא מבחון יע"ש וב"ב ה' זרע לתת מצא הפר"ח דלא החמיר רק בסי' דוקא יע"ש דרף ס"ו הוא פ' וסיים וז"ל ומנהגינו בדעת הש"ע דסיומו לחר שבתב ה' ומיהו בתבו הלח' דלריך לבדוק הבשר שתחת הבועה הגם ה' ז"ל ג"ב דעיבו דאין לריך בדיקה לפי מנהגם מדבתב ומנהגינו בדעת הש"ע וה' ז"ל לעולם בבל דיני הטרפות בוקים דמור"ם ז"ל נקיע וחזיל ובמנהג האשבנזים ובבאן בדין הבועה בתב ומנהגינו בש"ע בהופן שלא מצאנו שום לוסר מדינא רק מצד חומרא ומחמירים דבו במו דבים וגדולים ספרדים ואשבנזים בולם בס' ענו להקיר בפה מלא ומי יתן וסיים שבל הדבריס המוחרים יהיו במו זה סיים בתה לחולמת בעלי קומה לסמוך עליהם:

איברא דמדברי ה' תורת יקותיאל נר' דפוסק בס' חו"ם דבריהו שלריך בדיקה לרחות אם הבשר שתחת הבועה רע ובמ"ש הש"ך ולפיבך בתב דאם רלו בועה בודקין ולא בדקום ונמברה יש לחוש ולהטריף מביה דבריו המח"בר סי' מ"ו הוא מ"ב ומ"ו וגם ה' ל"ל נר' מדבריו דלא פסיקא ליה בי"ב ומצד חומרא אתי עלה מדבתב יש לחוש ולהטריף וגם ה' חוות יאיר

סי' ע"ו מתיר כלל כריזה · ולכל יראה הדומה לומר דכיון דיש שם כועס טוב ויעוקר ואין נתיר דאין זה רמיזה דאין כדרך בני אדם לתת יותר על מה שהוא ברור מבינתם די רוח לכלים קדושין שנתכוונה כהו דקו ומשכחו דבשאר חיברים חוץ מכריזה אין הכועס ויעוקר כלל לדוקא שם הבשר רע וממוסמס וכרקב הוא דהויא ויעוקר לכל כועס דיש כלשהו בשר דמיא ויכולה שכשמה לתוך יותר מיב"ח דהדרא כריח ולא מקרי ויעוקר וכיוצא בזה אין מדמין בטריפות שהרי חוקבה מכאן וסיים חוקבה מכאן וכו' · וסברתינו כמוך לפני רוח מול סברתם :

ואל תסיבני עוד על דברי אלו מתה שאמרו כועס בשאר חיברים כסי' וכלשו כל שאר חיברים בכלל והרי כולין פוסלת כה הכועס שם הנועם לחרין הכי לחי לחה לני לשיבך ע"ז והוא דכמשנה לחרו בשר בריחה ופסול בכולין מוגלת נמצא דהכולין חמורה בריבה יותר מכריחה ואין לנו טועים כמה שכללו שאר חיברים לכלול גם הכולין דזה לא יעלה על לב · וכל עיקר דברינם ז"ל נתנו לשמועינן דגם הכועס שפיסלת בריחה דיש קילת בריבה יותר מהכולין וכדתנן בשר בריחה וכו' ואפ"ה בשאר חיברים כסי' דיש ויעוקר דלא נשבחו וכוונתם דגם השמורים שהזכירו כועס לא הזכירו אותה אלא בריחה דהויא דמתקי' מוזכרה מוגלת בכולין ואפ"ה הוסיפו בריחה ובשאר חיברים לא הזכירו ומשאר דלא מוזכרה אין לנו להוסיף בטריפות :

ועוד נראה דאף דנקטו ז"ל בשאר חיברים שאם הוא בשביל שנקטו בלשונם כועס או סי' ושסירכה ככל שאר חיברים מוקרת ואף בכולין דוקא מוגלת ולקוחת הוא דפוסל בכולין ובשביל הסי' נקטו שאר חיברים בכלל וכועס אין שום לרם שיועס שסיים כסי' בכולין לאחר שנמנו בשר בריחה וכו' · ובכולין לדרכה חמורה בריבה יותר מבריחה ונתנו לשמועינן דאם שפסול בריחה פסול בכולין ובשביל שבשר בכולין לדרכה אם בשאר חיברים ובשאר חיברי' סי' נקטו מוגלת בפיקחת שאר חיברים ובשאר חיברי' לומר שיועס כלל ואין רוחה דבטחול לא רצינו למדן דלא שמיט לאסור כועס בטחול אם לא נמצייר עד"ז ולא הוזכרה רק כרברי הפר"ח שלמד כן מדברי המרדכי מהחיל דכתב בטחול שהיה תפוח וכו' והביאה מור"ם ז"ל וכבר הרב מש"ר כסי' מ"ג הסיג על הפר"ח דמנין לו לר' פר"ח לדמות דין זה הכועס לדברי המרדכי · ואלינו נדון המרדכי דלקוחת היה בטחול בלמצויתו ומנופו · ואלינו כועס דלאו ויעוקר בשאר חיברים חוץ מכריחה ושעלה כרעת מרן בשבר כועס בטחול ואפי' לא נמצייר עד"ז תחת הכועס ואפילו כתיב סרוחים יע"ש בר"ן :

הן לנדון זאת היה שם' כרברי הש"ר שב' כסי' ג"ל דאף דגם הפר"ח לא חלק רק כסי' דוקא ומט' ואי לאו דיקוק וכו' אלא כבועס לא זכר מזה ואשבר היודע לאחה' והרי כסי' מ"ג הביא ה' הש"ר הפר"ח שמוך ונראה דאוקר כועס בטחול אם לא נמצייר עד"ז ומזה מוכח דחולק על האח' גם בכועס והרי ה' מסי' ג"ל לסי' מ"ג שמוכיח ז"ל נר' כסוקרים :

ולדברי האוסרים כועס בשאר חיברים ומפרשים דברי מרן ז"ל דבשר סיימו ע"י כריזה מלבד שהדבר הזה אין לו שיור אחר המחי' דח"כ בש"מ שבשר מרן בשר נפרש ע"י כריזה · עוד זאת יקירה דבשלמא לדעת מרן דבשר בסי' ל"ז דכועס בסרוחים פשוטה בשר בשאר חיברים כסי' אלו דברי האוסרים שמפרשים כך דברי מרן ויפרק לדברי מרן דפסק דכועס בסרוחים פשוטה בריחה · אך זה תימה למה רבותינו ראשונו' כשהריב"ד ובשהריב"ן ז"ל העתיקו דברי מרן מאחר דלפי מנהגינו דכועס בסרוחים בריחה כסי' כלל בריחה כלל מה היא בוונת דבריהם שבשר בשאר חיברים וכו' והלא אנן בדידן לא בריחה כסי' ולדברי מהר"י ן' דאנן ז"ל לא שייך שום הסנא דבסי' אפך מדבריהם דבשר כלא בריחה והקושיא לפי דברי מהריב"ן ז"ל דהעתיק דברי מרן כדמותו בשלמו ובשלמא לדידי ניחא דכוונת מרב מוהריב"ן ז"ל דבשר זה נתת לשמועינן דבר גדול דהיינו דלפי' הנועם עד חלל הלב וכן בטחול לפי' לא נשתייר תחתיו כער"ז אף"ה בשאר חיברים כסי' דקיש להו לחז"ל דבשאר חיברים אין ויעוקר ובלשו בשאר שלם דמי וכמ"ש להדיא המש"ר ז"ל :

ועוד יש לתמוה על דבריהם דלדעת מרן דמטריף כועס בשים סרוחים בריחה נמצא שאר חיברים קילי מן בריחה ואפילו לפי' שמפרשים דברי מרן דבשר סיימו על ידי בריחה לפילו הכי שאר חיברים קילי מיהא יותר מבריחה דבשאר חיברים ל"כ ואם נמצא בשר שלם בשר · ובריחה טרי' כ"כ ולפי' מנהג רבותינו המנורבי' אשר בעקבותיהם הלו הולכים שרבצ ואמי להפך דכועס בריחה כסי' כ"כ ואפי' אם תמיה עמה הסי' ויש כיהינו שום לר לתלות כנון שהיה סרוכה לדופן הלחונת לאמרי' דל סי' דמחמת דופן קא לחייש לשאר כועס נריחה וכסי' · דלכאורה בשבל שתייב לאחר שים שם כועס י"ל דסי' מן הכועס קא לחייש ואפ"ה כתבו ז"ל דסי' מחמת לחות הדופן היא ובשאר חברים לריכה בריחה אם בשבר וכו' ונמצא שאר חיברים חמורים בריבה יותר ויותר מבריחה ונמצא חז"ל בלומרם דלא נשבחן כועס וכו' לחמיר עלינו ומי יתן והיה לנו מוליאם כועס מוזכרה בש"ס גם בשאר חיברים דבריחה שמוזכרה יש בה קולה גדולה שהי"ל שום בריחה ובשאר חיברים שלא הוזכרו המחרנו · זה הדבר לא יעלה על לב שום לרם ושברת תרחיקנו כמטחו קשה ולבי חומר לי שאפי' שם היו דברי מרן ז"ל מפורשים להדיא בשאר חיברים לריכה לומר דבשאר חיברים כועס הוא בריחה דוקא ולא בשבינו לה ויעוקר בשאר חיברים נתיר לותה כלי שום בריחה דוקא נחמיר בשאר חיברים שלא הוזכרה בשם כועס יותר מבריחה שהוזכרה בה כועס והרי גם בריחה שהוזכרה מקורים לותה לפי מנהגינו כלי בריחה והיו לעבר לסיום כרבו לא סיימו גדול יותר ממנו ואם ר' חייא לא שנאה וכו' :

אח"ז ראיתי דברי ה' מעשני שמואל בסי' ק"ל במקומם וראיתי שלא הזכיר דין כ"ה בסי' דוקא ובכועס לא זכר ס"ל ומדברינו מוכח דמתיר בכועס ונתינו מתמיר דק בסי' דוקא ומט' שבתב ז"ל לאחר שסביא דברי האח' שבתבו דמותר דאין לו לטוסיף בטריפ' כתב ה' ז"ל ואמי לומר דאין זה טוספת כיון דיש שם סי' אין סי' כלא נתב וזהו בכלל שאומרם ניתבה ובמ"ש הש"ך ז"ל וכו' יע"ש · סנך דוקא דטעם האיסור הזה משום דאין זה טוספת ובכלל ניתבה הסרה היא · ומ"ב בכועס אין לנו לטוסיף בטריפות דאין לנו

כמה לבולגה כדברי רבותינו דשאני סי' דאין סי' כלפי נקב וכבר כתבו רבינו סמרה וכו' · וגם ה' הגז' מגר תומרת לחי עלה כמדוקדק למעיין כדבריו וכ"כ ג"כ מעמו הפר"ח בסי' ל"ז וכעל מעפטי שמואל הורה להחמיר עכ"ל מלשון זה מוכח דמגר תומרת דוקא לחי עלה וגם דתומרת היא דוקא בסי' ולא בכועה דלא קלק רק בסי' דוקא ולא בכועה וקניח קדבר כל"ע יע"ש · וכ"כ המע"ד ר' ג"כ על דברי הפר"ח דלפפר דלא קלק כ"ל בסי' דוקא ולא בכועה ועעמת ליכא למולקת דסי' קמורה יותר מן הכועה דאין סי' כלפי נקב וכו' ושאני כועה ומה גם לפי מנהגינו דבכועה אין לנו כודקין לותה לגבי פריחה ובסי' לנו כודקין לותה הסי' היא רעותה יותר הנך רואה דלדברי הכנ"ג ולדברי המע"ד ר' נר' דסי' קמורה יותר מן הכועה · וגם הת"ד לפפר שיודה לה' ל"ח ל"ב מי זה ערב אל לבו לגמור הכועה מאחר דגם הסופר שהוא ספך דעת מרן לפפר דבכועה מתיר · וזה לדעתי הוי קלה כמו ס"ס להכריסה ס' אם דברי מרן הוא ע"י כדיקה ואת"ל ע"י כדיקה לפפר דאין זה כ"ל בסי' דמומרת ולא בכועה דאין לומר להכריסה דלמ' ה' קרומת הדמן לגר שנשמר שיודה ויזיר בכועה הוא ע"י כדיקה דוקא דהיינו בסי' טרי' כלל כדיקה ובכועה הוא דמתיר ע"י כדיקה דוקא דזה מנין לנו לחוסיף כל זה בדבריו ומאחר שלא הזכיר כ"ל סי' בכועה לפפר דמוכח לגמרי לף כלל כדיקה וכ"כ קלת מדברי הכנ"ג שפפק שנפפק בדבריו הוא זה דהיינו דלפפר דבכועה מתיר לגמרי וע"ש :

וגם מדברי ה' בעל הלבוש ירלף דדוקא בסי' הוא דלפפר בשאר חיברים דבתב וז"ל לפ סי' יוצלף מהדקין וכו' ים מבדילין דתומרים דאין סי' כלפי נקב רק כדיקה וים חוסרין דכללא הוא דאין סי' כלפי נקב עכ"ל · הנה ה' שינה דברי הלפ' ולא זכר כדבריו בכועה כלל ועעמו בשביל דס"ל דדעת הלוסרין חיבה שלא בסי' ומע' דאין סי' כלפי נקב דוקא וא"כ בכועה דלא שייך שפי טעמת מותר וזה רחים לדברי כנ"ג וכמע"ל · מכל הלמור קס דיוק בשמע בנכורתו דלדברי מרן הקדום ורבים נדולים שהו בסי' הבשמע כלי שום בר סבק · והנה מדבר לפניך ס' המתירים לחוספת טובה יען שאין לנו לריכים לשום פוסק אחר · שים בידינו לולנה רבה הוא המבבי"ר מרן ז"ל · ולשון לניון ה' ח' ומרן הקדום ומור"ם וט"ז וב"ח וג"ל וס' חוות יאיר וס' זרע אמת המע"ר מהריב"ד וב"כ דעת הכנ"ג וכמ"ם המ"ברר ובכועה לפפר דלף הת"ד יורם ואין חולק בזה וכמ"ם הכנ"ג והמע"ר ומי יבוא אחרי המלבים מכל בניהם מתנהנים בשנון ה' והלוסרים הם מבד מומרת וכמ"ם ב"ז בתבתי בשהוא בבר הנוסב מיר ולדורות ורליתי לעמוד על הלמת לחיבה על תורה ואל עליון יעזנו בדרך למת מי שהותמו למת שלא נכשל בדב"ז בדבר הלכה ולא תלא מחסר ידיעו שום תקלה כי"ר · ולתם הרי ים' קומו לעזרת ה' בגבורים ומלאו ורבם חיום בספרי דבי רב לחפם חיפוי מחיפוי בכל לפפר תמלא ירבם לעשות בבחבם להאיר עינינו לדעת מה יעשה ישרש לתור לפס מנוחם דרך נכוחה בביאור רשב ומינן ומיניהו יקבלם עולתם ויקברר הלמת ויקבע בדבר הלכה בלחרית דלא נהוג בם' זו"ה :

שוב דליתי דברי הת"ד במקורם סי' קס"ג וחזה סוית שם הגז' מגר שפק החמיר דוקא דגדר ה' דלפפר דהא דלמרי' אין סי' כלפי נקב הוא דוקא

כדיהא הוא משום דקרומותיה רבים ומופס לינקב אבל בשאר חיברים לע"פי שנקובתן כמשהו הוחיל ועורו עב אין שופו להפפרק או דילמת י"ל לפפך דדוקא כדיהא שמחמת שהוא שולנת כל מיני משקין הוא לחם מבחון וכדבך בם קרום ונעשה סי' ע"י כך לפי' כלפי נקב ולפי"ז בשאר חיברים דליכא למימר בבי הוא דאין לן למימר דודאי ע"י נקב בא דלמ"ב לפ הוא נדבק מבחון וכו' וסיים ה' כיון דים לנטות הסברות לבאן ולבאן ליה למיזל לקולא בספק טריפות דמחמירינן בהו טובא עב"ל מוכח דמגר שפק דוקא החמיר ומוכח מדבריו דדוקא בסי' הוא דהחמיר ולא בכועה ושפיקו של הבנ"ג בע כמעט הרי כמבואר דדוקא בסי' יע"ש · ויכו הסברת לוכיח לוסיף לקרוא נבורי בח עוסי דברו ובירו ויגדפו רבים רבר ה' זו הלכה דברי הקום' הזהת ובילד הוא דעת מרן הס בשר ע"י בדיקה ובילד מנהגבם עם"ך ובוזו דבריהם :

ואחר בתבי בי שהוכחתי מדברי הבנ"ג והמע"ר שבסי' הוא חמורה יותר מן הכועה ובמע"ל וב"מ מדברי הלבוש ובמ"ם ג"כ מדברי ה' מעפטי שמואל ומדברי הת"ר דדוקא בסי' דאין סי' בלא נקב שמעתי שחבירי סברו לספך ולדרבך לדידהו דכועה חמור יותר ומלבד שבתבתי שבתבתי הוא מדברי הבנ"ג והמע"ר ת"ל וגם טעמת רבה ליכא למולקת דשאני דיעותה דסי' דהוא דיעותה נדולה ומה גם לפי המנהג נמצא דלפי הלמת בסי' חמורה הב"ח קרוב לב"ח שברוב מ"מ רלויתי להוכיח ולסקור דבריהם מש"כ בזה ושמעתי שולה להם זה ממ"ם הסו"ם דסי' בשאר חיברים מותר ובכוית דבריו סט"ז בסי' מ"ח סק"ט וז"ל ומלבד זה אין סי' לוסרת בחבר הבבר דלא שמרי' אין סי' בלא נקב אלא בדיקה שמחבת כל מינו וכו' הו"ה בלל ס"ב עב"ל ומזה הוכיחו דבסי' מתיר בשאר חיברים הק"ום · ואלו בכועה מצריך כדיק מרוחק נפלאתי על הדבר הזה אחר שמעתי דהסו"ם מתיר גם בכועה וכמ"ם דבריו הר"מ סי' מ"ב חוח ס' וז"ל בתב בהו"ה בלל ח"ן מעיש הו קורקבן הדבנגול שלפעמים מלוי בהם כיעות הרבה בשר רק אלא נקב הקורקבן והדקין אבל אם היו הכועות כל בך הרבה שנסתמו המעיש טרי' ויש לנסות ע"י קש אם נסתמו עב"ל ודבריו ז"ל אם דברי הבנ"ג בדמותם בללמס דמתיר הכועה ודוקא אם יש כועות גדולות הרבה כמבואר בדבריו ובבדיקה היא אם נסתמו דוקא ובמ"ם בסיום וז"ל כועות הרבה בשר · הנה לך ס"ע דמתיר הסו"ם אפי' כועות הרבה רק שלא יהיו גדולות הרבה בך יסתמו המעיש דוקא הוא דאסור וב"ב סט"ז לשון מור"ם ז"ל ות"ת יש להדקדק ר"ת בשם הו"ם · בך המתת קשה היש מילוק בין הו"ם עלמו להנהות הו"ם דהנהות מתמירים ובוברים רלם יש בהם לחות טרי' והו"ם מתיר אפי' ונם הכועה כמפי' בדבריו והוא בדעת מור"ם מת"ם דבסי' מפי' בדברו דמותר ובמ"ם סט"ז משמו בבלל ס"ב ובכועה ג"ב מתיר ובמו שהעתיק דבריו הר"ת ודט"ז ושם דברי הנ"ם לוות בלחות ולדעתי אין מי שיאסור בכועה ויתיר בסי' דזה לא יעלה על לב וכן הוא דעת מור"ם דמתיר בסי' בת"ם סי' מ"ב נסרבה סמרה למקום אחר בסי' ובסי' מור"ם מתיר בכועה ובסי' מ"ב בתב מור"ם וז"ל וע"ל סי' מ"ו ובתב הטעם דבשאר חיברים אין זה סי' רק הסבטות ליהם וזהו הטעם עלמו שבתבו הפוסי' נבי סי' הלויה בסי' ולליבה דב"ע הוא בלא בדיקה ומטעם דהוא הסבטות

ליהם

ליחס · נמצא סי' לו כועס כסי' כלה כדיקה לדעת מור"ם ז"ל :

עוד שמעתי שחכירי יצ"ו סוברים שמדרש"ל לית מולק על דברי מרן והוא מפרש דבריו על הדבר הזה לית לורך להשיב כלל · לך נא ראה סט' שכתבו שמצ' הוא משום דלית להם התפשטות וכו' ומינה קדע דלית לריך שום כדיקה על כלום · דמילתא פריא לאמרו דלא לשכחן וכו' · ומאחר דכסי' מקשים לגמרי משום דלית להוסיף על סטרי' ס"ג לכועה ומסרש"ל חולק בשתיהם וכר מן דין שנה הדבר מפו' לפרש בדברי הש"ך שכתב והיינו דלא כמהרש"ל ע"ש כסי' מ"כ ס"ג ולא נשאר עוד לדבר בזה ושתריכו בזה לך למותר · ומור"ם ז"ל כתב על דברי כ"י דלית כועה וסי' לגלא כדיקה כתב בסי' מ"ו כד"מ וז"ל וכבר כתבתי דמתיר בזה בסי' מ"כ והיינו מה שפשק שם דלא נסרכה סמרה בסי' סרי לפניך דעת מור"ם דבכועה וכסי' מותר ולית להסריך כ"ל בסלומכם ושוכתכם וכשל תו' נכון ישים ונשל מנבעות כנ"ר וכנשם נשמן שהכתכם ויש לי להסריך בזה גלא שלית עסרתי בח כיען שהדבר פשוט אללי סרכה לשע"כ בתתי בקלרה ותתוס שם"ם ושכולל כמוהר"ר

ידידיה מונסוניגו ס"ט

תשובה להשיב שולתי דבר בעניין הכועה שנמצלת בשאר חיברים שנקוכתם כמשמו · או בכל שאר חיברים שהנקב פוסל בהם חוץ מן הריזם תמי' בכו"ר קו"ל לשונה לפניך ס' התוספות הסי' בסם כ"כ ושמתירים ע"י כדיקה רשמון לעיון הש"ה שכיון דברין סרב"י ס"ם מ"ו לוסר שם נסרכו הדקין או ג' מהשיברים וכו' וע"ש ותחריו נמשכו כל יפרי לב ה"ם מהרש"ל כ"י ס"ם פ' ג"ט סי' מ"ח וסיים וכתב דדוקא בטחול או כלב ים להכשיר דשם שנא' שמשתת נקב בהו שלו פסי' לפשר שלא הניעו עד החלל וע"ש וכ"כ מדברי הרשב"ם בקי' דמ"ו שכתב וז"ל ועור דלית סי' לוסרת שלא כריזה או בא' מהשיברים שנקובתם כמשמו וע"ש ושכיון דברי הע"ה סי' ל"ז לוסת ח' ונם שכיון דברי הרמב"ם דלכאורה שם נר' בח' מהתירים ופי' לוסת בדברי התוספות ונם הוא ז"ל השכים עם התוספות שם נשרך למקום שהנקב פוסל בו מע' שי לינקיב השי וכו' וכתב דנם הרא"ם בכ"ם ס"ל לשפור ועש"ב ונם הפר"ח סי' ל"ז שקל"ב העלה בח' התוספות והוכיח ג"כ ס"ם דשב"ן והר"ן לשפור · וסיים דכלב וטחול להכשיר כדברי רם"ל שכ"ל וע"ש · ועיין לה' שער השיש סי' ל"ז שקל"ח שכיון שכל נביזים כולם מתנכיזים בקנון ג' לשפור ס"ם ס' משום שמוגל וס' יליר נקיב וס' דמשק לליעזר וס' שו"ם כלל נ"ב והוא ז"ל השכים עמשם וסיים וז"ל ומאחר דכל שני דבוזלתא מסכימים לשפור שין כידונו להקל ואף מרן ז"ל שם היש מכיון ס' דשב"ן והר"ן וכו' היש מסכימים לשפור וע"ש :

ואלו שם המתירים הסי' בשאר חיברים שהנקב פוסל בהם · ס' תורחות חיים שכיון דברין סרב"י סי' ל"ז וש"ם מ"ו וכוותיה פשק כם"ע וכ"כ מור"ם בח' ת"ח שכיון דברין שכנ"ם וכ"פ בם"ע סי' מ"כ וע"ם וכ"פ הנ"ן שכיון ספר"ח סי' ל"ז שקל"ב ושם"ך סי' מ"כ פשק דש' שם"ע לשתיר הסי' וכו' ולא כרם"ל וע"ש · ונם שרב חוות יליר שסכים לשתיר הסי' בשאר חיברים שכיון שע"ם ונם שרב זרע

לימת כקיצור טרי' שאר שהכיון ס' הפר"ח שלוסר הסי' בשאר חיברים סיים וכתב ומנהגינו כדעת הש"ע וע"ם וכן כסי' י"ח וז"ל הנריך ונם לית סייך להטריף משום סי' דהא קי"ל דאין סי' לגלא כריזה כמ"ש כי"ד סי' מ"ו וע"ש :

ובענין שכועה בשאר חיברים שהנקב פוסל בהם חוץ מהריזה דכו מחוסרים והמחמיר הגדול שבהם הוא ס' הגהות או"ה שכיון שד"מ ס"ם מ"ו שכתב שנריך לפתוח הכועה ואם נמצל בה טוב לקוחת וטרי' וע"ש וכל שאת' חלקו על כדיקה זו וס"ל כמ"ם מרן דאין כועה וסי' לגלא כריזה אבן כולם מתנכיזים בקנון ג' פם ג' להם להמריכה כדיקה אם שכשר שאת הכועה שלם ויפה · וז"ל שאו"ה שכיון שד"מ ס"ם מ"ו מעייש או קירקבן שהרגנולה לפעמים יש בהם כועות בשר רק שלא ניקב הקורקבן והדקין אבל אם הכועות כ"כ עד שנשתמו המעיים טרי' · ויש לנקות ע"י קש או נוצה ונם עתה נוכל לכדוק מאחר שלא ניכר בהם נקב וכו' וע"ש ונם שט"ז שכיון שהגהות הנז' וחלק עליהם שכתב וז"ל ומ"ש אם יש בם ליחם טרי' לא קי"ל הכי שסרי כשר פסק סם"ע אין כועה וסי' וכו' וע"ש ונם מהרש"ל שכיון בתשו' הכ"הג ס"ם מ"ו שכתב וז"ל כ"מ שתמרו חו"ל אם נקב טרי' אם יש בם כועות לריך לפותחם ולרחוץ לת השער שתחתים שלם ויפה וכו' וע"ש ונם הש"ך שכיון דברי הגהות הנ"ל ונרחק לוישבם כדברי רם"ל וע"ש . ועיין לה' מח"כר סי' מ"ו חות מ"ח שכיון דברי ס' תורת יקותיאל שתמה על הט"ז דכתב דלא קי"ל הכי וע"ש · ולא תמה עליו שלא מתמת שכיון כדברי הגהות הנ"ל וכמו שפי' לותם הש"ך ושעפ"כ חלק עליו הט"ז וע"ז תמה שאם יש בשר ממוסתם מדינת טרי' ולריך לכדוק וע"ש וס' מח"כר כתב לוישב תמיהת ס' תורת יקותיאל הנז' שהט"ז לא תמה שלא על שתמת דברי הגהות שכתבו אם יש שם ליחה דהוי לקוחת וטרי' אבל על כדיקת רם"ל לא חלק וע"ש ושם חות מ"ו שכיון ס' יקותיאל הנז' שאם לא הספיק לכדוק הכועה עד שנאבדו המעיים טרי' ונם ס' זרע שמת חי"ד סי' ט' כתב להטריף אם נמצלו כועות כדכה כדקין וכתב ושע"נ דקי"ל כשברת הש"ע דאין כועה וסי' וכו' הרי כתב הש"ך שלריך לכדוק אם השער שתחתיהם שלם ויפה ונם עתה טוב לסמוך על כדיקה זו · ומ"מ כשיש שם כדכה כועות לא טוב לכודקם וטרי' ולא מהניית כדיקה וע"ש וכסי' ו' כתב לשפור כועות השכר כמקום מרה וכו' וז"ל ושע"נ דקי"ל כפסק הש"ע דאין כועה וכו' אין סנדון דומה לריזה דהתם לשו משום דשכועה התשב כשר רע שלא הט' משום דשאני טרי' דריזה שהם כשער דריזה ואין טריפות כריזה מלר השער שלא מלר הטעות דשם ניקבו טרי' והט' דכועה כריזה אף מליזה ליהם קרוהם כשרה לרעת הרבה פוס' ולא מטריפין שלא כתרי כועי דסמיכי להדדי משום דקיש להו לרבנן שמתמת נקב שכריזה עלו שכועות הללו וכו' ומעת' אין ללמוד מזה לכועות שבשאר שבמקום מרה וכו' שם הוא כחוכן שלא כשלא כו הטיעור מבשר כי דהתם הטרפות הוא מלד מסרון או משום שבשר חיוני חי ודקי נר' דטרי' וכו' וש"ת דשם"כ וכו' אין הנדון דומה לריזה דהתם לשו משום דהכועה שקשב כשר טוב שלא הט' דהתם אין הטרפות שלו שלא כנקובת הטעור ומשו"ה כל שלא נתמשם הטעור בשרה

והכא קי"ל דכשזם סריעותא של הכועה במקום שהנקב מטריף לריך לכדוק לם הכבר שתתת הכועה קום טוב כמ"ם רם"ל והלו"ם הכיא דכריסה הכא"ג והם"ך וכהגהות מוהר"ר גו"ר ס"ם מ"ו · ולפ' דוק מינה כנר"ו וכו' שלא נשאר כבר טוב דודלי טרי' יעם"כ · הרי לפנינו פרשם פתוחה ולא שתומה דמן הדין לריכה כריקה תחת הכועה לם יש שם כבר יפה דלי ליתא דמן הדין לינה לריכה כריקה למה בסי' ט' כתב דכשזם שם כועות סרכה ליו לסמוך על הכריקה ועוד' ושלא כריקה זו עלמה מלר חומרת היא ושיולך נוכל להוסיף חומר' על חומרת ולגזור גזירה לגזירה ולומר דלם יש סרכה כועו' ליו לנו יכולין לכורסו ועוד' שלא ודלי ס"ל דמן הדין לריך כריקה תחתיה כמ"ם רם"ל ומ"ם ליו כועה וסי' וכו' פי' ליו כועה לחור לם הכבר שתחתיה שלם ויפה שלא כריהה לשפוקי מס הגהות הו"ם דס"ל דכבועה לחוד טרי' לם יש כה ליתה וכ"כ ממה שהולרך לוישב בסי' ו' דכ"ל דשא תקשי ליה ממ"ם ליו כועה וסי' וכו' ולם הוא מלר חומרת נגע כה מה לו להטריח קולמוסו ככדי היל"ל על דכרי המתיריס שלנו נוהגים להחמיר כם' המוסריס ותו לא שלא ודלי כדתמרן ונם ס' כרתי סי' מ"ו תחמיר הרבה כבריקה זו שכתב וז"ל ומכל שלוי כיר המורה לעיין היטב ושל יהי לבו גם כהורהה יע"ם ועיין להרב זוכח קודה שכתב כל מנהגים של שלוניקי לשר רוב מנהגינו מיוסדים ע"פ מנהג שהביא דכרי מהרם"ל כדין בריקה זו וכ' וכן שלנו נוהגים· עוד מ"כ בכת"י הרשבונים משם ס' פריסה ודריסה סי' ן' ומביאו ס' פחר יפתק לוחה כ' וז"ל הה לך כלל גדול בכל סטרי' בכ"מ שהנקב פוסל בו לם יש שם כועה לריך לפתוח לוחה לם נמלא כבר שתחתיה שלם ויפה לפי' מלחיים עכורים או סריחים או מוללה כבר ולם הבבר רע הוי בנקוב חון מהריהה שנוהגים להבשיר כלי בריקה וכ"כ מהרשד"ם סי' ל"ז וסי' מ"ו עכ"ל וכ"מ בכת"י הרא' וז"ל כועה בדקין חוהך הכועה ורוחה קריקע הכועה שהוא המעי לם הוא שלם ויפה כסי' וכו' :

והנה גם ס' מרן ז"ל שתמו כפי' להלריך בריקה תחת הכועה לע"פ שהתם דבריו וכ' דלין כועה וסי' וכו' הרי כל הלח' ז"ל בסיומיה דמרן קיימי כנר"ו וחולקים על הגהות הו"ם דמטרי כליהה לחוד ולעפ"כ מלריכים בריקה לבבר שתחת הכועה ולמה כלמר דפליגי עליה ונעשה מחלוקת בבדי מלחר שנוכל לפרש דבריו ולהשים שלום בין בבמי ים' ולפי' לם יהיה הפי' דחוק בבר הז"ל להכא דוחקת וזה סדבר פשוט בכל המפרשים ומה שהתם מרן ולא פי' להלריך בריקה חדא דמרן בבלן לא חיוי מדין מלמום שלא חיוי בידוע שהעור שלם ויפה ובדי שלא נטעה ונטריף בסי' גרידתא או כועה בעבורים לפי' שבבר שתחתיה יפה במו בריהה ולא מהניא בה שום בריקה ובמ"ם הגהות הו"ם לזה בא ולמר בין כועה וסי' וכו' ויש הובהה לזה מתור"ם ז"ל שבתי ד"מ בתב בשם הי"ה לבדוק הבבר שתחת הבועה ולח"ב בתב ולפי' היה הבבר שלם לם יש הרבה כועות יש לבדוק ע"י נופה ובשהנים על מרן בם"ע לא בתב שלא בריקת הנופה ודלי ליתא דמרן חייוי דלין לריך שום בריקה תחת הבועה למה לא הניח עליו מור"ם ולבתוב ס' הלו"ם דמלריך בריקה במנהג הטוב בבל מקום שלא ודלי מחמת שהבין בדברי מרן דלא חייוי בבלן לם היה הבבר שתחת הבועה מחוסחק

או נקוב דזה ודלי טרי' שלא בבלן חייוי בשרשיו שהעור שלם ויפה דבבר ע"ז בתב שם יש בועות לריך בדיקת הנופה ועיין בחח"בר סי' מ"ג לות דבר"ה הנ בתב על מור"ם שבסי' ת"ח פסק להלריך עד"ז בחיים שבטחול · ובהגה בתב שם הבבר שביבו יע"ם ומה גם שהשבל והסברת מחייבים ע"ז שהרי בסי' ן' ס"ג בתב בל שבר וכו' שם נתחחחם פשול יעו"ם ויליך יעלה על הדעת לומר דשם יש שם בועה ותחתיה בבר רע דנשתנית למעליותא ובשרה ומה גם לפי מלי דקי"ל דיין לנו בקיאין בבבר שהריפה נורדו וכל שנשתנה מדשה הבבר מטריפין ושבח שהבבר שתחת הבועה נתחחחם והבבר העליון חזר מוגלה מסיבה תיקי לומר דבסי' ס"ו יסתקע הדבר ולא יאמר ולא יעלה על לב שלא ודלי מחוורתא בדאמרן :

עוד יש הובהה מדברי ס' תורת יהוהיאל שהביא שחח"בר שתחחם על הט"ז שאמר לא קי"ל בסי' ושם מרן ג"ב ס"ל דאפי' יש תחתיה בבר רע לפי"ם בסי' · מה זו תמיהה על הט"ז שלא עליו היא תלוהתו בי שם על מרן ושח' שלא ודלי ס"ל שם מרן היא להלריבה בדיהה · ושוא שבין בס' הט"ז דלא"ל בדיהה ולבן לא פרש מלודתו בי שם על הט"ז ובן ג"ב מוכח מחחח"בר שבר בה לבלל ישוב תמיהת ה' יהוהיאל הנז' ובתב שלא תמה שלא על שתיחת שהנהות וכו' וע"ם ושם מן הדין לינה לריבה בדיהה לחה לו לדחוק נפשיה ולוישב דברי הט"ז נם יש הוכחה ע"ז שבדיהה זו מדינה ולא מלר חומרת מדהטריף ה' יהוהיאל שם לא הסשיקו לבורסה עד שנאבדה טרי' ושם בריהה זו חומרת למה לו להטריף שם נאבדה נעמידנה על ד"ת שלא ודלי מן הדין לריבה בדיהה וכן מוכח מדברי הז"ל בסי' שמטריף שם אין יכולין לבדוק וע"ם ובסי' ו' וכבר בתבנו דבריו לעיל ומה יש לנו עוד להאריך בבר הזה לחר שהוא מבואר מאליו וזה יספיק להחבת הקיסור ומבואר הוא בדברי מרן למעיין בדברוק קדמו :

וכן מלחתי להרב עט"ז בס' הלבושים שלו שפי' בדברינו בדברי מרן ז"ל ושם סי' יוצלה מסדקין או מן' מהסיבריס שנקובתם בחשבו ונסרבה לרופן או למקום לחר ובדקו אותו הלבר או המעויים מבפנים ולא מלאו שום רעותא יש מבשירין דאין לומרין אין סי' מחמת נקב שלא בריהה ולא בשאר לילבריס · ויש לומרין דבללא אמרו אין סי' בלא נקב · ויש מבשירין היא סברת מרן והאח' ופי' בדבריהם דהיינו לחר בריהה ואין סי' וכועה שלא בריהה שבתב שיהיו אין סי' בלא נקב ופשוט ובבור בביעתא בבותתא שהוא מפרש בדברי מרן בתב"ל :

איברא שמלחתי להתם"ר שהביא על סהיא דסי' ל"ו שבתב מרן דאין כועה וסי' וכו' ובביא עליה בדיהה רם"ל שהביא הבא"ם ס"ם מ"ו ובביא ג"ב דברי הט"ז והם"ך וע"ם ובתב ומשמע מדברי רם"ל שבדיהה זו הינה שלא מלר חומרת שסרי בתב אבל בריהה נוהגים להבשיר בלא בדיהה במידי עב"ל ודקדק מע"ם אבל בריהה נוהגים וכו' ואם מלר הדין ניתן לבדוק אמאי בריהה נוהגים להבשיר שלא ודלי הינה שלא מלר חומרת ובריהה דשביחי כועי טובא לא החמיר ואנן קי"ל בפסק הם"ע דרם"ל שום בריהה בכועה בשאר לילבריס וגם הפר"ח בס' ל"ו לא הפיד שלא בסי' ומט' שבתב · ובסוף דבריו בתב המור"ם מע"ם שהכועה בב"מ שתמלא בסי' ואין לנו לריבים לבדוק שם יש בהם

לחוך

לחות זו העור שתחתיהם וכו' וע"ש. ולפ"ז יכיתי להבין דכריו ז"ל ר"פ כמ"ש המהרש"ל דהלריך כריתה לינה אלא מפני חומרת ודקדק לותה ממ"ש לכל כריתה נוהגים להכשיר וכו' הנה דקדוק זה הוא לפתי כלי שפק לכל כריתה רוצה יכוה לשון מנהג ולא מט' שכתב הוא ז"ל אלא מט' שכת' הב"ח בסי' מ"ג בענין הטחול דכמים עכורים פ"ן עד"ז תחתיהם ואלו בכוצה מליתה מוגלת כתב בשם או"ה שלריך עד"ז והקשה הוא ז"ל ע"ז דנמלא לפי"ז דדין מוגלת חמור יותר ממים עכורים ואלו כריתה קי"ל לינבת דמוגלת בפי' כ"ב וכדאיתא בגמ' בשר כריתה ופשוט בכולה מוגלת ואלו בעכורים וסרוחים קי"ל להטריף. וייבב הוא דמוגלת על הרוב תכוה מחתת רקכון הבשר ולכך כריתה דינה טרפות בבשרה אלא בקרומותים אין חוששין לנקיבת הקרומות אבל בשאר חיברים שהטרפות הוא תלוי בבשרם והמוגלת תעיד על הרקבון לריכים אנו לבדוק הבשר הפוך יע"ש:

הנך רואה בעיניך הב"ח חזור עיונו בטעם שחילוק שים בין כוצה דריתה לשאר חיברים וכ"כ הז"ח סי' ו' יעויין דבריו לעיל וכפי"ז יבא על נכון מ"ש רש"ל אבל כריתה נוהגים להכשיר כ"כ. וכוונתם לומר שאם המלא ומלא לוזה ת' שמלריך כריתה כריתה ולכוה לקרומות אינו אלא מפני חומרת ואנו נוהגים להכשיר אבל בשאר חין מדין לריכים כריתה:

ומ"ש דאתן דקי"ל בפסק מרן דאין כוצה וסי' וכו' ככר הוכחנו בריאות ברורות דמרן נמי מודה בכריתה זו וכמ"ש דבריו ס' הלכות וכת"ש והוכחנו מדבריו הז"ח סי' ו' וסי' ט' ומדברי הרב תורת יהוסף שהביא המח"כר בשם"ל וכן נר' מדברי כל הפוסי' כולם שכותבים שם דפסק מרן דאין כוצה וסי' ואעפ"כ כותבים להלריך כריתה זו ומה לנו לעשות מחלוקת בין חכמי ים' ככדי אלא ודאי כדאמרן:

ומ"ש דגם הפר"ח אות אלא כפי' וכו' הנה מאי דקפיד הפר"ח אות להטרי' בפי' כ"כ ולאפוקי מס' מרן בתח דכתב אין סי' אלא בריתה ומט' שכתב ועו"ש בפי' ל"ז אבל בכוצות תורה אות דלריך בריתה ובפסק מרן ורואה לדבר שהרי ת' מאחרונים שהביא הפר"ח לעזור אותו בפי' לאסור הפי' כ"כ אות דש"ל ז"ל ורש"ל שכתב בפי' בריתה בכוצה ואמה לא נאמר גם בדברי הפר"ח כן. וגם שם"ך שהקיל בפי' להכשיר בשאר חיברים והלריך בריתה בכוצה. הרי לפניך ת' המטרי' בפי' ות' המחיר אלא זה ראי זה בדבר הפוך שבשם שכולם מלריכים בריתה זו:

וראיה גדולה יש לדבריהו מדין כוצה בטחול וכלליות שבודקין אותם ולפי דבריה' שאומרי' דאין כוצה וסי' שכתב מרן היינו דאפי' בריתה לא בעי בשאר חיברים למה ואלו אלא מהכלל וכשלמת לפי דבריהו דאומרים דכל חיברים נמי בעו בריתה שם כן אין שינוי בין אלו לשאר חיברים אבל לפי דבריהם קשה:

איברא שהשם"ר הנז' חלק גם בענין כוצות בטחול וכתב דאפי' כוצה בטחול למדו הפר"ח מדין המדרבי וכתב דלא משמע דין כוצה מדין המדרבי ולא נמלא כן במדרבי הנה גם הב"ח שביא שם או"ה דין כוצה מליתה מוגלת בטחול והחמיר בה יותר מחיים עכורים. וגם במניחי הטורי' לשאר כתב מהרי"ע ז"ל לשאר הם מיוחסים להרשב"ן והריב"ח בסי' כ' כתב וז"ל שנוהגים בכוצה בטחול שם הבשר שביבו ק"ל עוכי דינר זהב ושם מתחלת הכוצה מבחון לריך עד"ז. ועוד לפי דבריו ז"ל התינה כוצה בטחול יכול לומר כן לכל בדין כוצה בכליות מאי לינה למי' ומ"ש הרב הנז' דמצר לקוצה נגעו בה ולא מדין כוצה ונקב כי לין הנקב פוסל בכליות ודאי אלא נתח לייבב זה. דק"ל לא ייבב כלום שהרי בשאר חיברים אי אינה שהכוצה דין לקוצה יש לה היה לנו לחפש לחריה חיפוש מחיפוש גם בשאר חיברים כדין כל הלקויין:

הכלל העולה לפק"ר בכל מאי דכתיב' מדברי הפוסי' הרשבונים והחרונים שאר כתבנו דבשאר חיברים חון מהריאה אע"פי שרבו הפוסקי' לנן בתר מרן הקדוש נרירי ולין להטרי' בשם כלי בריתה. ומ"מ די לנו להתיר בבריתה מלתר דשומנים כיון למבריתה זולתי אם בבר נתנו ע"פ חיוב ת' מהמקילים להכשיר כ"כ. אין בידינו לבטל המנהג הפוך וכיון דנהוג נהוג. לבל בכוצה אין להתירה כ"כ מלתר שבל הפוסי' רשבונים והחרו' ז"ל הסכימה דעתם לבריתה זו זולתי המ"דר הנז' ז"ל ונם הוא ז"ל בר' דלא כ' כן להלכה שהרי בשחלק בדין כוצה בטחול בתב אם יסכימו בעלי הסורתא. ואיך שיהיה אין בך ובין בך ה' הנז' הוא יחיד בדבר הזה נגד בל הני רבוותתא ואם שומעים ומי זה ואוזה הוא שאר ערב אל לבו לנגוח לנגוח הפך דעתם ולהריס רשאו לסקל וכפרט בחיסור דאורייתא:

ולדידן בלאו"ה בבר נהוג לאסור ע"פ בל הנך רבוותתא ואפילו לדברי המתירים הוי דבריהם המוחרים ואחרים נהנו בהם לאיסור ע"פ בל הנך רבוותתא זולת אם נתברר שהמנהג הוא בטעות וב"ש לדידן שנתברר שהוא מיוסד על אדני האמת והברק ולי"מ ויתי"ן אבי"ר:

ולעת עתה אחר בותבי ב"ז אתריתי להסיב אתריס עמ"ש ידי"ן אח' המחיר יל"ו ג' לאחת ולעשות רלונו חפצתי ואין אנו ח"ו נבריח פלגתא ורואים לקנטר אלא מחמת שהעתים עלינו להסיבו דבר זה אמרי' מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול וזה אחלי. בעזרת צורי וגאלי אחז' דברי ה':

מ"ש בת"ר שפשט דברי מרן להקיל ב"ב. אתרא דמרן אין לו שום בריתה בטרפות וכו' ועוד מדאתא דבריו. בבר בתבנו דמרן חזירי בשרשינו הבשר שלא וע"ז בתב דאין בוצה וכו' וכמ"ש ורואים ע"ז ממור"ם שד"מ בתב שם לברוק שם הבשר רע ולע"פי שרואינו שהבשר שלא שם יש שם בוצות הרבה יש לברוק ע"י נוקב וכו' ובשהניח בם"ע בשמיט בריתה זו ולא בתב ב"ל בריתת הנוקב. אלא ודאי מחמת שמרן לא חזירי בבשר רע וכנון שרואינו הבשר של המעיים בריות וע"ז הניח שעב"ם שם יש הרבה בוצות יש לברוק בריתה זו. ורואים לדבר שמרן חזירי שהבשר שלא מש"ס בב"י ס"ק מ"ו וז"ל בתוב תת"ה דשי' חיולתא מהדקין וכו' ובריתה המעיים מבפנים ולא מלאו שום ריעותא הדבר נוטה לאסור וכו' וע"ז בתב הרב"י אבל בתב בתוב וכו' ופסקה בם"ע סי' מ"ו סי' שעל סי' ק"ה שבתב להתריף אפי' בבריתה בתב דאין בוצה וסי' וכו' ודו"ק. ועוד דיהוע הוא דבמה פעמים דברי מרן מקומות ותקומים והבחים אחריו מפרשים דבריו:

ומ"ש בת"ר תנין לנו להוסיף על הטרפות לעשות בריתה זו מדעתינו וכו' תמיה אני על

דכריו שם יפלו הדכרים מלבו וכו' זו נקרלת הוספה על הערפות לברוק לחר נקב לו בשר ממוסמס ולחרכת עיקר הערפות המוזכר בש"ס היו נקבו הדקין ולפי דכריו כל הדינין שלמורים כרקין בגון מסמוס וכרומה וגם הכריקה שכתב מור"ם שם נסתמו המעיים וכיוצא בלבו ומרי לה נזכרו בש"ס בלל נקבו הדקין וכו' וע"כ מה שיסיב על כל הפוסי המלריכים כריקה מנין להם להוסיף לף לנן נסיב על דכריו ולין לורך להלריך כדכריס כי סס מכוללים מלליסס:

ומ"ש רלים מסמ"ר כשר כתבנו מס שים להעיר על דכריו וכללו"ס הוא יחיד לנבי הנהו רכוותלו · ומ"ם רלים מתור"ם שלל הכיא לללן כריקה הנופס כשר כתבנו דלוירי כיודע שהכשר שלם ושם הכשר רע ברי כתב דיונו כר"מ · ומ"ם שכל הפוסי המלריכים כריקה מלד תומרת נגעו בה וכו' כשר הוכחנו שמלד סרין נגעו בו ושוב מדברי ס' יקותיאל שמורים שם לל הסניקו לברוק עד שנאכר וכן ס' ז"ל וס' כרתי הרכה המחירו כשריקה זו וס' פרישה ודרישה כתב כלשונו לריך לברוק וכו' וכמעט כולם כל' מפרשים כדכריהם להלריך כריקה וכמ"ל · ומ"ם רלים מהפר"ח שכתב וס' משפטי שמואל מתמיר כזה וכו' לל דק כזה דהניח בסי' גרירקה כ"כ ולהתמיר כס' ת"הר להטריף כ"כ:

ומ"ש שמלא כתוב בכתי"ו מהריב"ו ז"ל וז"ל כועה וכו' בסי' כ"כ לין מש רלים שברי ס' הכו' היה מעניק המח"ו של הרב מו"כ כדברי הרב"י לל יש שם כלי כריקה שלל ודלי לין זה כ"ל הוספת הקולמוס ורלים לזה שברי הרב הגדול מוהר"ר יעב"ץ ז"ל העתיק המח"ו הנוף מכתי"ו מהריב"ו הנז' מו"כ ושמיטו לתיבת כלי כריקה ולחרכת בהגהותיו על הש"ע בסי' ל"ו על דין לין כועה וסי' כתב וכ"כ כמ"ש רש"ל יע"ש · ומ"ש מדברי ספר"ת שפי' נקרך ממנה למעיים בסי' וכו' לל חלק כ"ל על סתימת דברי ההגהות שמעריפים כלי כריקה לסודה שפי' הכשר שלם וכמ"ל משש המח"בר ומ"ם משש ה' שער המים ומשש כ"ת שנם הט"ז ז"ל כ"כ נתחלף דברי הלו"ה בהגהות מו"ה שם הלו"ה היא מוסכמת מכל הלחם וכו' הגהות מו"ה חלקו עליו כל הפוסי:

ומ"ש שהש"ך הרבה נרחק ליושב רב' מהרש"ל ומש' מדכריו קלת דלים לל ס"ל כדברי הש"ך שלפנינו לל משמע כן ולפשר שם נזדמן ליזה ספר מוטעה לפנינו ושרגת לת' מביללים רלים מש"ך להלריך כריקה וכ"כ הז"ה וז"ל הע"ב דקי"ל דלין כועה וכו' שכתב הש"ך שלריך כריקה ברי לל כינה הכריקה שלל על הש"ך שכרוב פשוטה שלני שהיא ס"ל שכרוב:

ומ"ש רלים מדברי הכ"ג שהת"ה לל חלק שלל בסי' לכל כועה לפשר דמודה גם זה דוקא להטריף כ"כ וזה פשוט וברור כדכריו · והת' מתיר נתחלף לו וס"ל דהחולקים על הת"ה החולקים על כריקה זו ולפיכך שרכה כפשוטה מילי כלבו וכיוצא בהם וכנפול חיסור יפול שכנין וכמפורש בכ"י שהת"ה חוירי לתחר שברקו הסי' ולעפ"כ לחר וע"ז כ' הכ"ג שכועה רומית הנר"ז לפשר דמודה ור"ק · ומ"ם כלופן שלרעתו כל החוכל מבהמה זו לפי דינת ליכול ולילרי ולכל ושבע ורשן והיה על שכמו עונשו וכפיקו יש ועל לוחרו יפרוק עולו · תמיה לי היאך יכול ליטול המשל סנרול הזה טורעני וטורעני הטורעני ולפי' רב

היה מכנים כל טבחי מתל דחמר כי היכי דלמטיין שכח וכו' ולפ' שגם החכם הנז' כוונתו היה לם יקבימו עמו בעלי קורלה · ומ"ם בשם הכ"י בסי' ט"ל דר"מ שחמרו בסי' כ"כ משמע בסי' הנז' לל נמלל ממנו ולל מקלתו ולחרכת יש דכריס הרבה שכתוב בהן בשר וכוונתו ע"י כריקה . ועיין סי' מ"ח שכתב שמה שחמרו מלר ס' בסי' לנבי מתע שנמלל בעובי ב"ה היינו ע"י כריקה:

ומ"ש רלים מם' זרע לחת שכתב ומיהו · כתבו ע"ן הלח' וכו' דמדכתב ומיהו משמע שהוא מחמיר בכריקה זו וכו' לן לחת שלין הדבר מפו' לפך שברקו ווזר מהז"ל שברי כתב בסי' ט' בסוף לסי' מ"ו ול"ל ולע"ג דקי"ל דלין כועה וכו' לל כתב הש"ך בש"ך מ"ו שלריך כריקה יע"ש ומשו"ם כתב כל שלין לחו יכולין לברוק עדי' ועו"ש דברים מבוחר בלר היטב ובסי' ו' ג"כ לחר שהניח דברי המחירים כועות הבבד העלם הוא לסקור וכתב וכ"ל ול"ת הכ"ם דיש לנו להקיר כועה במקום מרה וכו' דהש קי"ל לין כועה וסי' וכמ"ם הלח' ופסקה הש"ע וכו' לין הנרון דומה לרלים דהתם לשו משום דהכועה תסנב כשר רע לגלי טעמל משום דלין תלוי גלל בנקיבת העור ומשו"ם כל גלל נתמסמס העור כסי' והכל קי"ל דכשים הריעותל של הכועה במקום שהנקב מטרי לריך לברוק שם העור שלם ויפה וכו' ועו"ש הרי שהוא מפרש דברי הלח' ומש"ש שלמרו לין כועה וכו' היינו שרלינו העור שלם לפנינו ולריך לברוק לח"ז:

גם מה שהניח מסר' חקרי לב שהמיר ילמיר לעלמו וכו' שם נהגו כחד לין המורה רשלי להקיר לפי' יקו גלל פוס' מחמירים לל ידעתי כוונתו כזה שלריכת לנו נהגים לברוק ככולהו רכוותלו ורב"ז לל נעלם הוא מכח"ר · גם מ"ש משש הז"ל לות פ' דקי"ל כש' הש"ע לל ידעתי מלו רלים מייקי מנים הנה לחר שהניח ס' הפר"ח שלחר הסי' כשלר לברים כ"כ חוץ מטחול ולכ כתב ע"ז ולנו נוהגים כש"ע וע"ש ברי דכריו מבו' דבעינן הסי' הם ולהטריף כ"כ לכל מדין כועה לל דבר בלוס ככלן ובמקום לחר דכריו מבו' בענין הכועה כל"ל ורלייתו היא הפוכה שברי פי' דכריו כדין זה דקי"ל כש"ע ובמקום לחר מניחו לו שלריך כריקה מן סדין ולל מלר תומרת כנז':

ומ"ש שלין מי שלוסר מ"ונה והמקיריס רבו כמו רבו וכו' ככר נכתבנו למנין הלוסרי' והמקורי' והלוסרים רבו למעלה רלה שים עיניך עליהם · וכ"ז הוא בסי' בשלר לברים והטריף כ"כ לכל מדין הכועה להלריך כריקה לבשר המעיים לל רלוקי הוא ס' מספו' הל' והלח' להקירם כ"כ זולתי המש"ר ז"ל · ולף הוא לפשר לברוק דכריו לויבשם בכולהו רכוותלו לל מלחר שפשט דכריו הם כדברי הת' המתיר ולל רלינו לפרש דכריו ולטרוח בהם בכדי מלחר שכל ס' יכול לפרושם כשברתו · וע"ם מיכרת שמדברי ס' יקותיאל משמע מדכריו שמטריף מדינת וכו' לל ידעתי למה פשוט ליה כדברי ס' יקותיאל יותר מהז"ל יש מפני שהרב יקותיאל הטריף הם לל הסניקו לברוק עד שנלברה הנה נם הז"ל כתב הלריכת מינה דלפולי המעיים לפנינו הם ים בבש כועות הרבה ולו"ק · וע"ם כתיקונו וטרי כ"כ וכמ"ל · ומה שחולק הוא מדעתו וכתב דכועה לל מקריית רשותל להלריך כריקה דקי"ל לחז"ל שהכועה בשלר מקומות הרי הוא כלגו בשר שלם לל ידעתי מנין לו זה ומיכן מלקה הב"י והרי הוא עלמו

כתב רבינו בכולל מסי המ"ר שהבועה בכולל לקותה היא וה"כ כ"מ שהנו כורקוס לחר הלקות כורקוס לף בבועה זולתי כריאה מט' שכתב הב"י ומוכלו דבריו לעיל כדבריהו ועו"ש שכתב שטעם הבועה מחמת לקות הכבר · וכריאה אין בבשר טרפות שלא בקרומותיה לבל בשאר לברים שהטרפות בבשר הם ניקב ובכולל הם הגיע עד החרץ לריכים הנו לבדוק אם"ז וק"ו הוא ומה בכולל שאין טרפות בבשר אין חוששין שמא הגיע הלקות עד החרץ שאר לברים שנקובים כמשמו לכ"ש דלריך לבדוק לחר שריפתו שמחמי' הלקות בבשר עלמו לריכין הנו לחפש לחריהם חיפוש מה פוש ודלי לנו שהנו קומלים על כריקתינו לע"פי שכתב הברים הלריכים כריקה אין הנו קומלים על כריקתינו ועיין להז"ל סי' ו':

ומ"ש שהמ"ר חלק בענין בועה בעמה בעחול וכו' ס' הנז' עלמו כתב שהיה הפך ס' הלח' וכתב ע"ז אם יקבימו עמו בעלי קורלה וגם הוא לא חלק אלא להלריך עד"ז חחת הבועה הכל להחזיקה בבשר עלמו חלולה היה לפה הקדום שיאמר דב"ז דלפי' כך הי דב שהחמי' לפקוח בשר לא יאמר דב"ז וב"ש דב כמותו · וכמ"ש הב"ח שאר ממנו נפקייע על דברי המ"ר · ומה שברחק ליישב הקושיות שהק' עליו מרין הכליות היה עיניך עליו למה לו להכנים עלמו בפלא בקורה דמחטח לחר שהברים בורים שחון דלאמר לפי' מחחול וכלוח · ומה שהק' ב"ח על דבריהו למה רבותינו הל' מביחים הלי רינה לחר שבריאה עלמה ק"ל להבשיר בבועות עבורים וכו' לריכה נמי קשה הלי · וכי מי לא מודה שאין טרפות בבועה לפי מנהגינו לפי' בעבורים ושרומים וה"ב מלי הין בועה וסי' וכו' אלא בריאה דאמר ואלא גם בריאה הבועות בשרה · ומה שרלה ליישב וכתב דנחתו לשמועינן דבר גדול דאפי' הגיעה לחלל אלא הוי כנקב דבשר דמיוח · על דבר זה תלל כל לוזן שומעת כי מי ישמע אלו לדבר הזה ועל דב"ז אנו לומר שם"ו פה הקדום יאמר דב"ז · ודב"ז ניחן ליקרע ולא ח"ו ליכתב על הכויר שמא ח"ו יבוא ח' מן הטועים ויסמוך עליו ונמלא מלכול ערי' ליה' · הגיע עלמך שם ניקבו כ' קרומות הוסט"ע לא בועה שם בועה מחמת ליחוח הנגרות ונלב' המקום דשם נאמר שהיה בשרה דזה ודאי נבולה מחיים וכיולא וכלא"ה קושיחו ליכא קושיא כי כדברי המחבים הא' לא הוזכר דב"ז שכל נמלא בלוזה כתב הקדם מעחקי מחורלים על הרב"י וסיו מעחיקים הדברים ללמוד משם לדינים אחרים ומשכחת לה נמי למי שהיה נוהג בימיהם כמ' מרן והיה מחחיר ע"ע בענין בועה וסי' בריאה ע"ז כתבו שבשאר לברים אין בהם דין בועה וסי' אפי' לפ' מרן · ועוד יש שרבה נפקחות בדבר אלא שאין לריך להם והאי בזה:

ומה שהוסיף להק' עליהו שכתב דבשלמא לדברי מרן בריאה מחירה שהוא מטריף בעבורים ושרומים ושאר לברים קילי · שכל לדידן דמקילי בריאה ומלריכים בריקה בשאר לברים נמלא להפך יע"ש דבריהו בבר בתבנו משם הב"ח שהבועה היא מחמת שנרקב הבשר ובריאה אין טרפותה בבשרה וכמ"ש · ומה נם הדבר זה לפי' לא מזכירו שום פוסק שברה שוא שהבועה מחמת כתב וחולי וזיח בהם ובשאר לברים לפי' לא נתמלמם הבשר אלא נשתנה הבשר על הרוב בשים בועה משתנה הבשר על מי נסמוך אלא לבדוק ולסקיר כ"כ אחר דשמוה כיון למבדיקה ולסלק עלמינו מן הספק וכמו שהשמו חז"ל בדבר המלוי להלריכה בריקה כמו סי' דריאה וכן בבשים המנחים כתב מור"ם להלריכם בריקה אע"פי שרוכם כשי' ואין מיס כמוח שלהם וכן אנו נוהגים להלריכם בריקה וכ"כ הזכו"ל שכן נוהגים בשלוניקי · וכ"ם בנד"ר שאנו רואים הבועה בעינינו וקרוב לודאי שיש ריעותא בבשר למה לא נבדוק:

עוד דאיתי מ"ם בק"ר שאני הבא"י דברי הר"כ זרע לחמת והעלמתי עין משוף דבריו וכו' · כן לחמת שם' זרע לחמת שלריך למעיניהו בשים גבורתו ואנו לא כתבנו שלא שם שלריך לעניינינו והרלות שסביה כ"ת מהרש"ו ומהרי"ם לבותב וסיעתם ז"ל שם מבשרים בבועות הבבר · אין הנדון דומה לראיה שאפי' נורם לדבריהם לריכה שבועת הבבר ובשי' ואין להטריף אם נמלאו במקום מרם וכו' אפי"ם לא נלמד מינה לנד"ר דשאני בועות שבבר מחמת שבבר אין הנקב פוסל בו והטרפות הוא מחמת דבעינן בזית במקום מרם · ולבן בל שלא נתמלמם אין לומרים שהבועה היא במקום המלמום · לפי שאינה חשובה בבשר מלומלם והוי בילו עלמה בין קרום הבבר לבשר וכל שהמרה תלויה בה הוי בילו תלויה בבשר הבבר הוי ודאי ניטלה המרה מהבבד דאפשר דהדרה בריה ואפי' נאמר שמחמת לקותה בלה הבועה אין זה סיבה מי יאמר שלבה בל הבזית · אבל בשאר לברים שהנקב פוסל בהם אחר שרלונו הבועה הוא לחוש שמא מחמת נקב הו מלמום בפי' בזה ודאי לריך לברוק תחתיה וחייבינן לפי' למיעוטא דבביה בידוע ב"ז בריני ה"ה ועיין לה' ז"ל בסי' ד' שהביה הלודנה דחייבי' למיעוטא בהם דינא ממש · ובלאו"ה לשון הרמ"ז הנז' יכולין אנו להיות מדברי מהרם"ל ודעמיה דה' פרישה ודרישה דבללי הלי בללא ב"מ שהנקב פוסל בו וכו' נשמע דדוקא במקום שהנקב פוסל בחבו לעשות בריקה זו וכן הם"ע שבתב להלי דינא דאין בועה וסי' לא בתבו לענין דקין ולמקום שהנקב פוסל בו אבל בבבר וכו' לא בתב בלום ויכולין לומר דבבבר ליה ליה הלי דינא דסי' ובועה בלל אלא דבללו"ה חולקים עליו בל הלה' וכן אנו נוהגים להטריי בבועות דבבר במקו' מרם וכו' ודאים שים חילוק בין בועות הבבר לשאר לברים שהיה בשרם ודרישה ודרישה בתב הא דלה' ומתנו למר הרמ"ז להלי דינא דבבר · וה' פרישה ודרישה הוא דבתב הלי בללא דב"ם שהנקב פוסל וכו' הרי לא דלי זה בדאי ואפי' הרמ"ז לא הים מלריך להקיר וב"נר מדבריו אלא שמתוך דבריו הים מבוא בלנב בם ענין הבועה ואפי"ם לא ערב אל לבו להקיר אלא מטום הפס"מ ובדבר שאנו יכולין לברוק ואין בו טורח יאמר ה' הנז' אלא נברוק ומחמת הפ"מ נתיר הדבר הטוח מעולם לא שמענו ולא דאינו זה והלואי יסיק טעם המתירים כדי לסמוך על בריקתינו:

א"נ יש לאומר שם"ם הרמ"ז בס' נ' להבשיר בבועות הבבר אע"פי שלא נשתייר תחתיהם בשיעור בזית במקום מרם וכו' וע"ם אין הנדון דומה לראיה דשאני בבר אין הנקב פוסל בו ואין טרפותו מחמת עלמו אלא מחמת הסרס שאם לא יש תחתיו בזית בשר מבוינן לה בלאו ניטלה וטרי' · ולפיבך אם היתה טרי' במקום מרם בפי' הלא מבוינן לה בלאו ניטלה ההטוכרי אינו מתפרק וכמ"ש מור"ם בסי' ל"ז בטרי' בשיפולי בריאה ואע"פי דבקי"ל דאם ניטל בשר הבבר

ונעזרת המרס קלויס כגוידים ומסמונות דטרי׳ ומסס נמי ליכא למיסס שמא מקפרק דהגוידים ומסמסונות חזקים סס · שאני התס דהגוידים ומסמסונות מינס מכאר הכבד ללא דכר לאחר וע״כ הו״ל כלאו ניטלה מן הכבד לגמרי ואין מיוחס ללא מן הכבד ולפי׳ טרי׳ · לכל הכא דטוגרי מתסוס מן הכבד ואע״פי שהוא כאר רע סוף סוף הוא מן הכבד והרי הוא עדיין ונקרא מן הכבד · ולא דמי לאם נתמסמס כזית כמקום מרה וכו׳ דקי״ל דטרי׳ אע״פי שהוא כאר הכבד כעלמו ועדיף מהטוגרי דשאני התס מאחר שהוא ממוסמס סופה ליפול והו״ל כיטלה לא כן הטוגרי אע״פי שהוא כבאר ממוסמס מ״מ סופה להתפרק מאם · ולפיכך כאי׳ דעיקר הערפות הוא מחאם שמא תנטל המרה · ומה גס דדרכו של הכבד בהכי לימלא כו בועות הרבה וכמ״ש ס׳ הנז׳ יע״ש · כי יש כו רבוי דס והס מתהווים ממותרות ולפי׳ מקליכן בהס בלירוף הני הרי טעמי מעלייתא לא כן בשאר מקומות שהנקב פוסל בהס וטרפוהס מחמת עלמס מסיבת חיסי להכשיר וכודאי דדבי״ז עלה על לב לוחו לדיק ח״ו · ומה גס דאי לוחא דגס בשאר לכרים דיכא הכי הו״ל להרב להשמיענו דכרות קדמו בהס ולחי וודע בכ״ס בבבד דבשרים אלא ודאי בשאר מקומות לזול ומודה ס׳ וסיעת מרחמוהי דטרי׳ וכדאמרן :

גם מ״ס שהס המבשרים הס ע״י כדיקה על מי לידע הדברים אלא ומה גס הל״ן בספרו שאר דרך בעלי תשובה לפרש הענין בה״טו וכו׳ ע״ז אני לומר דאי מסא לא לידיע שהל״ן בפי׳ בלו הדברים שאינו מבשיר כ״א לאחר בדיקה וכמ״ס בשמו הבא״ה סי׳ מ״ב סק״ב ועש״ה והדברים ברורי׳ דבל מי שלוסר לוסר אף לאחר הבדיקה וכס׳ הת״ה בבחוב בב״י שאר לאחר ס׳ נמצאו בל התוסרים ובל מי שמתיר היינו ע״י בדיקה וכס׳ הלא׳ לאחר הביא דבריו הב״י סי׳ מ״ו לאחר דברי הת״ה ואי ליתא שם הלא׳ להבשיר כ״ב סי״ל להב״י לאחר הדבר ולבחוב בבל הלא׳ מתי׳ כ״ב · אלא ודאי מדהתם תלא דבריו ודאי דע״י בדיקה הוא דמתיר · ולבן בם״ע בתב שם בס׳ הלא׳ ומתך עמ״ס בתוך ביהו בית יוסף בי לא ניתן ספרו להקהל לפסוק ממנו הלבה אלא למתן דעייל בלא בר לב״י · וגם מהמעשה הלא׳ שהביא הב״י בסי׳ ל״ז ליבא הוכחה בלל דהתם מירי בבועה הנמלאת בקנה שהוא קשה קלת ועל הרוב אינו מצוי בו מסמוס במו שאר הלברים שהס רבים וממהרים להתמסמס ואפשר לומר שלבך לא בתב שם בדיקה לפי דבריו · לא בן בשאר לברים שאר הס רבים הביא דבריו לאחר דבדי הת״ה דטרי׳ לפי׳ לאחר הבדיקה וכנ׳ · זהו הנלע״ד להשיב על דבריו ועליבם יהא חבמי ישראל לברר הדברים בראוי וחשובתם תרחב והיטיב לראות אם ועשה ישראל וחשובתם מהרה בקמת ובמ״ש ב״ד בעירי הנתן החו״מ פ׳ פ״ח וע״ש בח׳ סיון התוחר בבחר תורה שנת שמורי״ם לבל בני ישראל לדורותם · ותהוש הח״ם והבולל בתוסר״ר וודאל נרפתי יע״ו · וה״ם בתוס״ר יוסף אלוהנ · והנעזר בעבדי הנור שלמה אבן נור נר״ו :

ב״ה ראה ראיתי מגילה עפה · בלבנה יפה · מחלוקת שהיה בס״ם ת״ח מנלאין ז״ל בהלבה ברישות נכוחות · לפום חורפה לוחמים מלחמתה של תורה · מלחמת מנוח · היא חדבו

על יריבו שבינת חריפה · שנו ולקטו ועשנו בדיוים דקו בחדה · לא נתרבה אלא להערפה · לא שיתו זוית לו פנה בדברי הפוסי׳ · ראשונים ואחרונים · בבחינה בלתנה · בל דעתם הקינה · אבן מה נענה אחריהם חפשנו חפוש מחפוש ולא יבולנו להבריע בדין זה ברורה דחזיית לבתובי עלה ונגיע לפניבם מה שנשלנו ונתננו בדין זה :

והנה הם׳ המחזיר בלא בדיקה הביא ראיה ממ״ש הב״י ור״ס ל״ז ועמ״ש בגמ׳ הקי ראיה דאגליד בחדינה סומנת בשאי ובתב הרמ״ם בשם בה״ג והוא דלא מפקת זיקא · מתוך לשונו משמע דבעיא בדיקה לע״פי שאין לשון הם״ם משמע בדברי דלשון בשר משמע אף בלא בדיקה ע״ב ואי אמא לא לידיע שהרי סייס ומיהו מסתבר בדברי בין דנשתנית מברייתה וכו׳ לריך נפיחה וב״ב הרשב״א והר״ן בשם בה״ג ופסק הרשב״א דיש לחוש לדבריו ע״ב הרי מבואר דלע״פי שלמרו בגמ׳ בשר לעפ״ב מפרשינן דלריך בדיקה · וכן מוכח מדברי הרי״ף והר״מ בשם״ל שהביא הב״י ר״סי ל״ז ממ״ש בגמ׳ בעא מניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה למחים מהו ת״ל בשי׳ אמ״ל אף אני אומר בן אלא שהתלמידים מזדחזין בדבר דאמר רב מתנה מליח מוגלא טרי׳ מיד זבים בשי׳ אמ״ל הסוא בבולית לוחמר ע״ב והרי״ף והרמב״ם מלריבין בדיקה דלא אסרוה וכמ״ש הטור שם וכשמועה הליחה וכודק וכו׳ הרי לע״פי דבגמ׳ אמרו שאם העלתה למחים בשי׳ הם מפרשים דבעי בדיקה ואף להרי״ף והרשב״א והר״ן דלא מלריבין בדיקה טעמייהו ממ״ש בגמ׳ דרבנן הוו אזלי בשוקא וחזו דהוו קיימי למתי בנרי בנדי טוגרי טוגרי ולא אמרו אלא שהיו מלויין בדיקה בלל במ״ש הב״י שם ולא מייתו ראיה מדאמר בשי׳ שאם דבשי׳ בבדיקה נמי משמע :

ולבאורה היה מקום להביא ראיה ג״ב ממ״ש מרן בשי׳ ט״ל ס״ה · סי׳ הוצה מהריוא והוא תלוה שהיה דבוקה למקום אחר בשי׳ והיה לריבה בדיקה ע״ב ואם בדברי הם׳ דבשי׳ בלא בדיקה מסתבר לומר שאני לוקבל מרן לומר בשי׳ וא״ל בדיקה הא מבואר לקמן שמעינן דהיכא ס״ב בלא נטעה לוקבל ובתב לוהם לריבה בדיקה · אך אמנם מבי אחר שפשר לומר לוקבל דהא טעמא דהיכא ס״ב מבואר בב״י בשם הרא״ם דבל סירבה היא נדבקה למקום אחר אבל סי׳ תלוה היכא בלא הפשטות ליהם ולא מסי׳ נקב יע״ש וסי׳ בשאר לברים נמי היכא בלא הפשטות לקום בשם״ם הם״ך סי׳ מ״ב ס״ג ושאר פוסי׳ · וא״ב בשם שבסי׳ תלוה שהיכא בלא הפשטת ליקות היכא ס״ב בם סי׳ בשאר לברים שהיכא בלא הפשטת ליקות היכא ס״ב ומדן שפשר שבון שבבר גולם דעתו בסי׳ תלוה שהיכא לריבה בדיקה בלא הוצרך ג״ב לבאר בסי׳ בשאר לברים דבולהו חד טעמא הוא להו :

שוב ראיתי להפר״ח סי׳ ט״ל דע״ד ע״ב שבתב בהחלקו הפוסי׳ בפי׳ ד״ה ש׳ שבתב הרי״ף והרי״ף והרשב״א סיברים דבבדיקה והביאו ראיה דמלי לומר בשי׳ במקום דבעי בדיקה והבריחו הדבר ממלי דבעי לתקויי סבינת דחלים פומיה דלמ״מ והר״ן שבר דבשי׳ בפשטה ולא בעי בדיקה ונעש סבינת דחלים פומיה מסום דחויי׳ דבקבה סבינת נקב בריאה דמחזי קודם שהיה הוא עב״ל · ום לסבינת ראיה דבעי בדיקה

מת"ם הכ"י סק"מ וז"ל כתוב בהג"ה ומדכי שהביאו לפני מוריו מ"כ"פ שהיה שומן הלב דבוק בלב מאד ולדוק הרבה בכח וחתך בסכין השומן מן הלב במקום שהיה דבוק ולא רצה מכחון על הלב שום ריעותא במקום שהיה דבוק ולא"ך חתך במקום שהיה דבוק עד החלל ורצה בעובי הלב ולא בחללו ק"ר ומסר ושחלתי לא פיו שם לא היה מונח ק"ר מה היה עושה ולמר שזו היה כשר עכ"ל ובכה ע"ז מור"ם כר"מ וז"ל וכ"ל לדקדק ממעשה דרמב"ם דלמר דשם לא היה ק"ר כשר דשם נסרך הלב למקום אחר כשר דשם כאן היה סרוך ורצה להכשירו שם לא היה מונח ק"ר וכ"כ כ"י סי' ל"ז ס"ו דלא לשכחן כועם וסי' ללא כריצה

ולכן שם נמצא סי' כלב כשרה עכ"ל:

נמצא דלפי דברי ס' ר"מ טעם שהיקר בלב שם לא נמצא כו ק"ר הוא מט' דס"ל דאין כועם וסי' כשאר לכרים וכ"כ הכ"מ בשוף סי' מ"ו דרמב"ם המחירין סי' וכועם כשאר לכרים ומעפ"כ הורך רמב"ם לכרוך ולא שפיקה לו כדיקה דשומן שהפריד השומן מן הלב ולא רצה מכחון על הלב שום ריעותא ללא שהוסיף וחתך במקום שרבוק ורצה כעובי הלב ק"ר ומסר ודין זה של רמב"ם פסקו מרן ס"ם מ' ושומה מלשון רמב"ם וכתב כלשון ליווי מפרידין לוחו בסכין כי היכי דלא ניחוש דמעשה שהיה כך היה שהפריד רמב"ם ואין חיוב מדינא ע"ז כיון שאין סי' וכועם כשאר לכרים לכך כתב מפרידין למיחרת דלריך לכרוך ואין לחלק ולומר דלעולם סי' כשאר לכרים לא כעי כדיקה ושאני כרון דרמב"ם שהיקה סי' זו משום שהיקה לרוקה הרבה בכח ולכך הוצרך רמב"ם לכרוך לכל כשאר סי' לא כעי כדיקה חדא דכתב מרן כסי' ט"ל כ"מ שאסרו סי' כריצה אין הפרש בין שהיה הסי' רקה כחוט השערה בין שהיה עבה וחזקה ורחבה כגדול וכו' ע"כ נמצא דאין לנו לחלק כסי' וא"כ כשם שכתרון רמב"ם לריך כדיקה בן ככל הסי' אפי' שלא יהיו לרוקים. ואף אם"ל דרוקה בין דקה לעבה אין הפרש לכל בין לרוקה לשאינה לרוקה יש הפרש ולעולם כשאר סי' כשאר לכרים לא כעי כדיקה ושאני הניא דרמב"ם שכרך משום שהיה לרוקה כיותר מ"מ לחוץ עלה ממקום לחר דסירכת הלב קילא משאר סי' דשאר לכרים דאפילו למסרם"ל ופר"ח דמחמרי כשאר סי' דשאר לכרים מודו כסי' הלב ושטחול דאין להטרי' מט' דמתן ליתא לן שסניע הנקב עד מקום שמטריף וא"כ סי' הלב דקי"ל אפי' שהיה לרוקה היה להיות כשאר סי' כשאר לכרים שאינם לרוקים וכיון דשכחן סי' לרוקה כלב דקי"ל כעי כדיקה ס"ם לשאר סי' שאינם לרוקים כשאר לכרים דמחירי מלב ושחול דכעו כדיקה:

ומ"מ לא מכרעא מילתא כ"כ ויש מקום לכעי"ד דלעולם יש לחלק כין סי' לרוקה לשאינה לרוקה וכלרוקה רוקא הוא דכעי כדיקה ומה שמצינו דסי' הלב קילא היינו למתן דמחמיר כסי' כשאר לכרים אבל לם' מרן ודעמיה דאין סי' וכועם כשאר לכרים אין מילוק כין סי' הלב ושחול לסי' שאר לכרים וכולהו קילי לירושו ודהין כשם כשום דאין לכרוך רק כשהיה לרוקה אבל לא כשאינה לרוקה:

והרב כר"פ סי' מ' סק"ז כתב עי' פלתי שהרכתי כשם דרמב"ם ס"ל דיש סי' כשאר לכרים אבל לריך ליקח לרין זה ומ"מ יש להחמיר במקום שאין הפ"מ עכ"ל ועיין פלתי בלורך ודכריו תמוהים דאחר כשהיקה עפרוך זהב לו היפתמיטתיה דברי ר"מ שכתבנו לעיל דאדרבה מדכרי רמב"ם מוכח דס"ל דאין כועם וסי' כשאר לכרים והיפתמיטתיה נ"כ דברי שכ"ח כש"ם מ"ו כשם שהו"ם דרמב"ם מכת המחירים כפי' דכתב נסרכה המרה כסי' וע"ש:

ואפשר לומר לאידך גיסא דלא כעי כדיקה מדכתב מור"ם כסי' מ"ח ושם נסרך טרפה שכבר לכית שכוסות יש לכרוך כשרה שכוללי יש שם קון לו מכט שנקבה ועי"ז כת סי' זו עכ"ל. ופי' ס' חוט השני סי' ק"ט וכ"כ ס' פלתי סק"ט וז"ל מאחר דשעיר יש ורצי מכט וזה שמת כרור כאשר הוא על הרוב וכו' ל"כ כדיקה מה לורך ורצי יש כאן נקב וא"כ טרי' וכדיקה זו מה טיבה אלא ודאי דסי' גרע מק"ר כיון די"ל כשאר לכרים אין סי' מטרי' ואמרינן שע"י שהחחי' המכט לנקוב עלתה כמקום ההוא ניפוח כאחר שנקב כמכט ולריכוי הניפוח והליחות נסרך לו הטרפה ואין מוחלט שעבר המכט מעבר אל עבר כמו כק"ר ורצי' שם אין שם מכה ק"ר מנין כי סי' כשאר לכרים כל מכת מפולם אין להטריפו עכ"ל:

נמצא שהכדיקה היא לרוחה שם שנקב מפולם או אל ודוקא כטרפה עם הכרס שמצויים שם מכטים כעי לכרוך הא כשאר לכרים שאין המכטים מצויים כהם אל כעי כדיקה ורצי כשאר לכרים נמי כעי כדיקה מאי חיריח כרס שמצויים כו קולים או מכטים כלאו"ה כל סי' כשאר לכרים כעי כדיקה:

וגם זו לא מכרעא שהרי ס' ל"ן כתב וז"ל רכל שנמצא מכט תחוב ככרס וכנגר לוחו מקום שנקבה הכרס מעבר אל עבר אבל כנמצא קון או מכט מונח כך ככרס ואינו תחוב כו אע"פי שכ"ם נסרך לאיזה מקום אין להטרי' ע"כ שכיאו הכ"הט שכ שקי"ט וגם ס' פלתי הביא דכריו שם וגם ס' חוט השני סי' כך כפי' השני כדכרי מור"ם. ולפי"ז יכולים אנו לו' דלעולם כשאר סי' כעי כדיקה שם נקב וכטרפה שכבר לב"ם לשמועינן חידוש לחומרא רכל שנמצא מכט תחוב ככרס וכנגר לוחו מקום נמצא סי' אין לחם לריך לכרוך שם עבר המכט מעבר אל עבר דוקא כשהסי' נגר המכט שוי כק"ר וכוקא שעבר המכט לחפוקי סי' כשאר לכרים כלא מכט לריכין אנו לכרוך שם ניקב החבר לגמרי או לא ולא מטרי' עד שיתברר לנו שניקב כולו ולא ידעינן על חיוב סי' נסמוך:

באופן שטרחנו להכריע כדין זה ולא עלתה כידינו והיה מחלוקת הפוסקים דלא הלכות וכו' יקוחיגל וז"ל וכרב פרישה שכניה ס' פחר ולחק ב"ב לסרמ"ז ומסר"ם לכוסב ורבני ויניציה שהזכיר שם ומס"ד דר לא כ"כ ומי יבא אחרי המלכי להכריע ביניהם:

שוב חפשנו בקונטרים כת"י ומצאנו תשו' לה' מוסר"ר שמואל הנרפתי ז"ל דכ"כ וז"ל יום ג' ו"ר לא"כ הקס"כ לויתיר כח לוחינו עמוד בקומתה כועה מליאה מים זכים ולא נשאר מחזיק עד"ז וכבר ידעת שהיא טרי' כפי' מ"ם הרב הלכות וכפי' ת"ח וכפי' ט"ז וע"ך דלא כב"ח כמו שתדחה כו' כאורך כספרים ועכ"ז הוכשר ע"פי הטעם ג' שתמר שכך רצה מעשה לכמוסר"ר מנחם סיריטו ז"ל והנם שהטעם הנז' לא כירר עדותו כהונן שם כאותו מעשה שרצה נשאר עד"ז

לו לא שהיה כמסתפק כדבר מלא מה שעזרו וסייעו ממ"ם מהריק"ח ז"ל כשולחנו הטהור ו"ר ס"ם ל"ז כועס לו סי' שנמצאו בקנה קלב לו בכ"מ תוך מהריק"ח בסי' וכ"כ בס"ם מ"ו ולא היה דכועס דיוירי בכה היינו דומיא דכועס דריש שהם נוטרפים מחמת מים סרוחים לו עכורים לף שהבשר שלם תחתיהם ובכבי הוף דקאמר ולא שכחן כועס שהיה נוטרפת מחמת מים סרוחים לו עכורים לע"פי שהבשר שלם תחתיהם ולא כריהה. לך שם הבשר רע ונתמסמס בתוך הכועס ודאי לף בשאר מקומות טרי' . ובכל מקום כפי דינו דמקום הטחול שדינו עד"ז לריך שיהיה הבשר שלם כעבר"ז תחת הכועס ושאר המקומות כפי דינם ורהיה לזה מ"ם מהרש"ל והביאו כה"ג בס"ם מ"ו וז"ל וכתב רש"ל שבב"מ שתמהו ז"ל שם ניקב טרי' וכמו שהעיר רהבי"ה ז"ל שהל ר"ח להריא"ם פם הל פם בב"מ שתמהו מז"ל טרי' ע"י נקב לפי' שם לא ניקב הלא הבשר רע שבינו שהוא טרי' והבינו דברינו הב"י סי' מ"ב ועיש ומנ"ל לרש"ל לפי' הב"י והא לא שכחן כועס לבהורה כלל כלל לא כריהה הלאמר מהרי"ק ז"ל ומשמע לבהורה דומיא דריהה הוא דהאמר והבבי הוא דהיוירי בס"ע גם בב"י בהוא מעשה שהיוע כמונפיליר שנמצאת כועס בקנה וסרוחים ומ"ם מהרש"ל במ"ם מז"ל טרי' שם נקב לריך לפרוש שבועס ולריהוק שם נשאר שעור תחתיו שלם ויפה בשר דמשמע כל שהוא ודאי לאו היינו טחול דדין טחול הוא כעב"ז הלא ודאי בשאר מקומות הוא דהיוירי ה"כ נקטינן מהבא דיוין להוכיח מדברי מהרי"ק דלא היוירי בבה"ג שהבשר רע בתוך הכועס וה"ב הדרן למילתין שהטחול שהיה בו בעוביו כועס לף שהיו מים זכים לא נשאר תחתיו כעב"ז ודאי טרי' . ולא הבשיוה כי שם ס"ק וכבר רבו עליו מפיריו ולחרי רבים להטות . לא"ל שעיד בפני עבא ה' שמו בה"ר יעקב ן' רחבן שרהה לעבהים הקדמונים שהיו מבשיוים בטחול בקומבה לע"פי הלא נשאר תחתיו כעב"ז בין שנשאר הבשר שלם ולא נרקב לגמרי די לו בבך . לך שם נרקב לגמרי לף ב"ם הו"ל בניקב ומה שלריך שישאר שלם היינו דוקא מגדל"ן מן מגר הבית מחר הלחר לע"פי שמגר הבית ניקב לגמרי בתרי מיניהו שני בך הוא המנהג ומובהים לנו לנסוב במנהג קדמונינו כ"ן וכן פסקתי הלכה למעשה שכא לידי וק"ל עב"ל . ולחר שה' הביע דלריך כדיקה מלין חמיב ומלן שפין ומלן רקיע כוותיה :

אך לחמנם מתמה' לחרת על ה' הגז' עלמו נרלה דמחלפת ס"עיהה ו"ן עמ"ם בעין טחול כי בעוניך פשוט שהוא בשר ולא נר' כן בעיני פשוט' ומעשה דריהב"ה שהביא הב"י יוביח וממנו שהה מ"ם חיים הרמ"ה וכבעל הלבוש וכבעל הטו"ז כולהו ס"ל דלא נמצא כועס בטחול מלינה מ"ם זב"ם לו סרוחים ולא נשאר תחתיו כעב"ז שהיה טרי' ולא בעבור הטחול בעלמו כי ידוע הוא שהוא ה' מנ' שניטלו שהיה כפי' . כי שם בעבור שכועס הבשר כי לחר שהוא דכוק כי וכתקוס דכוקה נמצאת ריעותא ולא נמצא תחתיה כעב"ז שהיה טרי' דקל כי בלוך זמן שהוא בשר יכלה ונפגמו הבשר תנקב הבשר ולא"ב שלנו רוב"ם עלה שבשר שלם וגם בשר הטחול לעפי"ב היה טרי' ולא מע' שהרבה לשון למעניבך לנא דבר כי מעולם לא עלה לבנו לנסור מהוא כועס דבהריוא בתב מהרי"ק ז"ל בפי' מ"ו ס"ו

וכפי' ל"ז ס"ז דלא שכחן כועס וסי' לא כריהה לא נשאר בשר כ"ם בעבור הבשר ומ"ם מהוא הניחו לך להתגדר ולא דקיהו עד הנא כי מי הגיד לך שהם' לא כן קבל מרבותיו כ"ן ומה גם כי היה לנו פשק לחר בתוב ותהוה מהם' הב"ר שהול זלה"ה והחבמים שהיו בזמניהו זה שהבינו לדעת הם' ובעת לא נמצאו . ודאיתי בתוב לבור הרועים לדוני דודי זלה"ה וז"ל וסיים הם' לשון הבלה בלשון לעז ולבן לא העתקתיהו עב"ל . הן לאמת דמתחי' בשריהו שלה הם' טרפות הטחול מחמת הבשר ועשהו מהוה דלא שכחן כועס וסי' לא כריהה תמהנו הרבה שהרי הבשר הוא מבלל שאר לבשרים שהין בהם דין כועס וסי' וע"ב הדבריס ק"ו שהם מלאנו כועס בבשר עלמה היכן נטרפת ועבשיו שנתרחקה הכועס מהבשר ודאי היה בטחול לא לא נשאר תחתיו עד"ז הקיים נטרפת לחמהם :

אך לאמנם ראיתו שאחר שסייס ה' העתק הבלה בלשון לעז בתוב בלשון הזה וז"ן והעתם שנתתי לבודקים עד שבולם הבבינו עמי הוא שהמומרין שלנו מחמירין במקום הוא מפני שבשאר הטחול לינו חזק לא דם קרום ובשיתחיל להתמסמס במהרה הוא מתפשט ומבלה בל הבשר הטחול ומתפשט לבשר ולף שהבשר הם ניקב נקב שהינו מפולם בסי' הוא מפני שהבשר הקשה וה"ן לאו מתירין שמת ויפשט הנקב לבל הטחול הוא לך ומהרה מתפשט ויתמסמס גם הבשר עב"ל דלריך לעניבינו :

ומעתה סדו מסר תלונותינו דבשהכועס בבשר שפשר שלא ינקב הבשר בולו לבל בשהיה בטחול ויתמסמס דם הטחול ויפול על הבשר הדם המתמסמס יעפש ויתמסמס בל עור הבשר . ומזה מובח הכועס וסי' בשאר שהיה לריך לבדוק שהוא דרך לתלות טרפות הטחול בבשר . שלי מלי דבתב מהרי"ק דלא שכחן כועס וסי' לא בריהה היינו שלא נמצא בשר שהיה הכועס שלם טריפה והיינו טעם טרפות הטחול מפני שבברבו לא נשאר בשר שלם בעב"ז ומתלי הולרך לתלותו בבשר שלא ודאי דלא ב"ב ומשמע בשר ולבן הוקשה לו מתלי בועס בטחול מטרפת בשלא נשאר תחתיה עד"ז ולבן הולרך לתלותו בבשר וע"ע . ולפי דברי ה' הגז' הין ראיה לשריך בדי, בבל כועס וסי' בשאר שהיה ממנהגינו שהיו נוהגים לבדוק בבולות שם שניעה לחרין והטחול שם לא נשאר עד"ז . דמבולות הין ראיה דהיה תמיד מריחה לעגין מונלא וב"ם בגמ' בשר בריהה . פשול בבולות ומלי ניהו מונלא ומטחול נמי הין ראיה דטרפתו מחמת הבשר דבי"ל לרז"ל שהם תחתיהן הלבוקה מטחול בשיעור שלא נשאר תחתיו עד"ז עתיד להתמסמס בולו ולמסמס גם עור הבשר מפני הדם הלבוי הנופל על הבשר מה שלא יהיה בן שם תחתיהן הלבות וסבועס בבשר עלמה ולא ידענו מי מניהו בבב ה' ז"ל בתחרונה לפתוך עליה בתופן שהין הבשר גם מדברי ה' :

ומבל מקום דעתינו נוטה שהם יהיה הדבר לידינו לברוך בין שם"ב שהי בתלוקת וסוף שפק שקול הם לנו להחמיר ולבדוק לגמרי ידי הספק וב"ם הפר"ח בסי' ב"ט דבל שהספק שקול והין להלות בהיתר יותר מהאיסור טרי' וגם בהן מחלוקת החבמים הגז' היה מחלוקת הפוסק בגז' והספק שקול עבדינן לחומרת

להקריב כדיקה זהו מה שנלע"ד כזה. ומ"מ כשלא
הי' שכיחה לידינו שהיתה הכועה כרקין וכיה קרקע
הכועה שלה כלי חוש שיהו כעור הרקין. וכשכא הכורך
להפריד הכועה מעור הרקין פגע כעור הרקין. עדיין
במקומנו אנו עומדים להכשיר דהא כתב מהרש"ל
עלמו הכיא דכריו הט"ז ס"ק ז' שהא דכתב מרן כל שכר
שנקבתו וכו' וסיים מור"ם ואנו שאין אנו כקיאין כל
שכשהם מרקיעת הכשר לריעותא הוי כנקב שם וכתב
שם ע"ז הט"ז שק"ר וז"ל כתב רש"ל דוקא כשהם
מרקיעת הכשר ממרקיעתו אבל כשאין רואין שיהו כשר
אין לחוש אפי' נקרע הכשר לומר שמא נתמשמש והוי
כיהיל הלא לא מחזיקינן ריעותא עכ"ל הרי דכל שאנו
רואין עור שלכר כלי חוש שיהו אפי' שם קורע שנקרע
לא מחזיקינן ריעותא וצ"ע ויתן שהו"ם העירה
נפרו וע"ש י"ר לתמוה דהאי שהא וירחו ווסבי קלו"ת
לפ"ק וקיים וה שהם הא"ה ועמה"ר יהושע ישראל
יעקב עולויל נר"ו וכמה"ר עמור אכיטכול נר"ו והם
הם כתה"ר שמואל אלכאז נר"ו והחכם הם כמה"ר
עמרם אלכאז נר"ו:

דבר זה כבר נשאלנו עליו מעיר תשובות יע"ש
וז"ן בתשובה שהשבנו לשם:

נדרשנו לחוש דעתינו בענין הנ"ב אלכה כדברי
מי ואחר התכוננות נר' דהלכה כדברי
המתיר לא מבעיא לדידן דקי"ל כדיעה שיש בה כעות
גדולות אפי' מליחות מיש עכורים וסרוחים דאין נזקקין
לשם כלל לחוש שם קרקע שלשם שלא או רקוב וכדעת
המכשירין שכיבא מור"ם דיו"ס ל"ז דפשיטא דכ"ש כשאר
אכרים שלא נזכר כשם דין סי' ולא כועה דאין נזקקין
לשם וכ"ש שם נזקקנו ונמצא קרקע הכועה שלא ואפי'
הכשר שתחת הכועה רקוב מה ככך דל הכשר הוה
מהכת כמקן דליתיה והרי אין כאן נקב לפנינו דמ"ם
הא' הטולל כפנים שהכועה מעידה על הנקב שיהה
ע"ע ק"כ היאך מתירין כועות שהיה שאין מירחן
כלא כדיקה כלל והרי נמ שיש נקבתה כמשהו. שלא
אפי' לדעת מרן כדיעה שיש בה כועות מליחות מיש
עכורים וסרוחים דעדי' דמ"ל דכועה מליחה מיש
עכורים וסרוחים מעידה על הנקב הרי כתב כש"ס ל"ז
וכש"ס מ"ו דכשאר אכרים כשי' דלא אכחן כועה
וסי' אלא כדיעה וסתמא משמע דכשי' אלא כדיקה כלל
לרחוש שם קרקעה שלא או רקוב וכ"ש שם נכדקה
ונמצא קרקעה שלא ולא אוכפת לן כשאר שהחזיה שם
שוש רקוב דהכועה שיש כשאר שהחזיו שהוש ורבי שיהו
נקוב שהעור הרי שוש והכשר שהחזיו שהוש רקוב
כתאן דליתיה דמי ואף למ"ם ככא"ם כש מהרש"ל
דאף כשאר אכרים פותחין הכועה ורואין שם העור
התחתון קיים כשי' ושם שוש רקוב טרי' שע"ג דכדיעה
לא כרקין כמדי'. ופי' מהרש"ל ז"ל דש"ק דשע"ג אלא
אשכחן כועה וסי' אלא כדיעה היינו לענין שאין להטריף
כשאר אכרים כמו כדיעה לרעת מרן דטרי' כמיש
עכורים וסרוחים ואפי' הקרקע שלא הכשאר אכרים
אין להטריף אלא כקרקע רקוב ומזה סוכר ה' דאפילו
לדידן דמכשירין כדיעה ולא כרקין כמדי מ"מ כשאר
אכרים לריכין לכדוק שם הקרקע שלא כשי' וא"ל טרי'
ע"כ ולפרש זה חומר כשאר אכרים מכדיעה והט' נר'
משום דכדיעה אין הכועה מעידה על הנקב שעלולה
היא לבך מפני שמוחכת כל מיני מסקין משא"כ כשאר
אכרים דאינה בשם מחתך נקב אלו רוחים שם הקרקע

רקוב אבל שם שוש אלא אינה מחתך נקב וכדכדיו כת'
ה' ס"ך נ"כ שם כש"סי מ"ו ע"ש:

מ"מ הרי כתב שאם העור שלא כשי' ופשוט שוש
דעור הכועה קלמר והיינו אפילו כעכורין
וסרוחין דשוי לקוח ושי' נקב וכמ"ש נכי כוליא וכ"ש
ככרכומי כמדשה הדכש דלא שוי לקוח' גכי כוליא ע"ש:

ומזקנים אתכונן שכתבו' מהרש"ן ז"ל הכ"ל נשאל
על כועה כטחול ואין תחזיה עד"ז
וכתב שכודק ג' שעור משם מהרש"ם שהזיר וחכם ג'
הביא עזר להזיר מדברי מרן דלא אשכחן כועה וסי'
זולת כדיעה וא"כ הרי הכועה מכלל כשר הטחול ואין
כאן נקב כלל וא"ן עד"ז מקרקע הכועה ולמטה ושוש
ז"ל הסיב עליו מדברי מהרש"ל דלא אמר מרן ז"ל אלא
שלא להטריף אף כקרקע שלא כמו כדיעה דכשאר
אכרים העיקר שוש הקרקע וכלל דכר דין אותו כדינו
דכטחול שלריך עד"ז לריך שהיה הקרקע ויש מתנו
ולמטה כעד"ז וכשאר אכרים עכ"ד. הרי שנת' דכשאר
אכרים כדינן והיו הלב עד שינקב לכית חללו ואם נשאר
אפילו קרוש כל דהו כאופן שלא ניקב לחלל פשיטא
דכשי' וס"כ שיש כועה וקרקעה שלא הרי אין כאן נקב
לחלל. ויותר מזה כתב מהרש"ן שנו' כאותה תשובה
וז"ל אח"ך העיד כפני עבת ג' כהרי"ע אכ"ד שראה
לטבחים קדמונים שהיו מכשירין כבועה שנמצאת
כטחול כסומכים אע"פי שלא נשאר אחתיו כעד"ז כיון
שנשאר הכשר שכיב ולא נרקב לנמרי די ככך לא אם
נרקב לנמרי אפי' כל שהוא כניקב ומה שלריך שיהיה
שלא היינו דוקא מגד ג' אן מגד הכרס אן מגד אחר
ואף שמגד הכרס נרקב לנמרי כאר מנייהו שני כן
הוא המנהג ומוכרחים אנו לדון כדברי קדמונינו וכ"פ
הלי"ל עכ"ל הרי שכת' דאפי' כטחול אם הכשר שלמעלה
שביב הבועה שלא אע"פי שתחזיה רקוב ליה לן כה
והט' דכל שהכשר שביבותיו שלא אין כאן נקב ומינה
לנד"ז:

אמת שרחיתי להפר"ח כשי' מ"נ כתב וז"ל נמצינו
למידין שאם נמצא כטחול בועה מליחה
מונלח או מיש עכורים וסרוחים ושאר לקוחת דינם
כנקב ואם מתחי' הלקוחת מבחון אם נשתייר כעד"ז
כשי' ולא אמרי' שסופי לירקב הכל וכמ"ש כשי' מ' סק"ח
אבל אם הכשר שמבחון שלא מכל מה כלי חוש ריעותא
אף שמבפנים לקוי כולו כלי שיור עד"ז כשי' והכי
נקיטינן עכ"ל יע"ש. ולכאורה זה הפך מנהג הקדמונים
שבתב ה' דמשמע דכשהלקוחת מבחון עם בועה סרוחה
הוי כנקב ולא מהני אם הכשר שלא שביבו ומוכרח
לו' דמנהג הקדמונים היינו כבועה כמיש זכיש לו
כרכומי כמדשה הדכש דלא הוי לקוח לגבי כוליא
והפר"ח מיירי כגוונא דהוי לקוח החשיב כנקב כמפו'
כהריו. ומ"מ נראה דנבי טחול הוא דמלריך עד"ז
מקרקע הבועה ולמטה בבועה כמיש סרוחים. אבל
כלב דלא לריך אלא קרוש כל דהוא שלא ינקב לכית
חללו ס"ו דבקרקע הבועה שלא שני וכמ"ש מהרש"ן
לדעת מה"ם ל"ל וכתשב"ז ל"מ אם היתה
מליחה מיש כרכומי וכמ"ש כשאלה דכיון דהשאר שלא
שביבה כשרה אלא אפי' אם היתה מיש סרוחים כיון
שבקרקע שלא שני. ועוד ראיה ממ"ש ה' המחבר"ר
והסכים עמו מוהריב"ן ז"ל כטרשם שניקב וננעץ
מהבבר בנקב ונתקדק ופה כעין מסמר דבשר והט' דכל
שהוא קושי ופה אין הרוח ננעץ לחלל לבבר דרך הנקב

וכ"ם הכא כלב שנריך שיקנה לבית חלנו ואז יהיה טרי' מפני שהרוח נכנס לתלל דרך הנקב דפשיטא דאם יש כועס וקרקעם שוה הקרוס חזקים ושלמים מלמעלה ומלמטה דפשיטא דמסתי ולא מיקרי כלל נקב לבית חלנו זהו סנר' להסיב בקצרה תמוז פ"ו לפ"ק וחתמתי

שמי וחתום סרב כמה"ר יעקב כירדונו נר"ו:

וס"ל נמ"ך וז"ן סוב רשיקי להרב מו"ר זלה"ה שכתב שאין מנריכין כטחול שים בו כועס עד"ז אלא אם קרוס הכועס נקוב מלמעלה משמע שאם הקרוס העליון קיים כשי' ככל נוונ' ואין מחלקין בין מיס זכיס לעכורים ופרוחים וכן המנהג כדבריו וזה אלא כדברי הפר"ח ז"ל וחתום ס' כמוהרי"כ:

וס"ל נמ"ך וז"ן הן הן הדברים שהשבנו לפולא בדין כועס כלב וניקוב מעבר אל עבר וקרקע הכועס אלא מבחון נר' פשוט דכשר דקי"ל אין דין כועס וסי' אלא כריאה ר"ל דאין נזקקין לה כלל שאין דין כועס וסי' אלא כריאה שאם לא עלה עליה כשר לומרי' קרוס שעלה מחתת מכה הוא לא כן כשאר הברים אף שהנקב פוסל אין להס דין כועס וכו' וכל שעור הכועס אלא מבחון כשר דחשבינן לעור הכועס כאלו הוא כשר ואין כאן שום ריעותא אלא שם' מהרש"ל מולק וס"ל שאפי' שאר הברים שהנקב פוסל כהם לומרי' אין סי' כלל נקב ולזה מנריך לקרוע הכועס ולרואת אם הקרקע אלא ואז כשי' וכן נראה מדברי הפר"ח שמהרש"ל מולק על מרן כזה שכתב שם הפר"ח שאפי' פוסלת בכל הברים וכן דעת מהרש"ל עכ"ל. מוכח נגלה שמהרש"ל מולק שלדעתו אין סי' כלל נקב אפי' בשאר הברים. ודעת מרן דוקא בריאה אבל בשאר הברי' כגון לב וטחול וכני מעיי' יש סי' כלל נקב ורואה מטחול ושוה שמנהג פשוט הוא כועס כטחול ניכרת מע"ש אם עור הכועס אלא מבחון לא כשי' עד"ז וכמ"ש הפר"ח סי' מ"נ סק"ז כועס כטחול מליאה מים עכורים וכו' לריך שיסקויר עד"ז דחשבינן לה כניקב דוק מינה כי מלאה מים זכים עור הכועס לבד ושל כעי עד"ז כ"ש כניקב מבחון או כועס ומים עכורים ולדעת מרן אפי' מליאה מים עכורים וכו' קרוס הכועס לבד ושל דחשבינן ליה ככשר וכמ"ש וכן קורם ס' מוח"כ ז"ל שכל שלא ניקב קרוס הכועס כשר ולא שכי ליה כין זכים לעכורים ובדעת מרן ז"ל ודעימיה מינה נמ"ך לרבני פ'אם הקדמונים שכל שלא ניקב אפי' קרוס הדק שהוא קרוס התחור כשי' ושייס אם שכן נעשה מעשה לפני מעי"ש נר"ו ואנן לא קי"ל סכי אלא כמ"ש שאם עור הכועס קיים כשר לכל הקרוס התחור לבד לא ישל כן הוא המנהג פשוט וה"ה לכועס כלב ניכרת מע"ש ועור הכועס אלא כשר שעור הכועס הוא כשר אלא כעצם ורואה חו"פ ושייס ותחס כמוה"ר מרדכי כירדונו נר"ו:

ראיתי שור כי יהל מכתב גלילי לנכעות וירידנו ירוד י"ק נר"ו שור זרוח כי"ר נלל כמים לחיריס כעומק פלפולו ורוחב שכלו וכבוחת דסיקרת עד"ש עמד כפרק נגמר הדין ידין יורה יורה ולהיות שאת הפוסק נר"ו כאן רמז לנו שאחת שרקה ושל"ו מן הנה היו מתנדזים בענין זה ומחכטוים זע"ז כהלכה ודם ענבה של קו' שותת מכיניהם אי לזאת נדרשתי לחוות דעי גם אני. ולפר ההכרח אמרתי לשנה פרק זה ולומר עם מי הדין עם היות שהכרעתי אינה הכרעה עכ"ז מעטוקניהם רמ"ר כשפלנו זכר לנו ולפי שהחכם

הנו' יל"ו מן המזסירין כלזכרה אחר לזכרה שלא ליכנס כשום מנהג שלא כמה שהוא הדין לדעת מרן אם הוא סוכר כדעת מהרש"ל או לא. לזה אמרתי לפרש דעת מרן אחי, מה הוא דעתו ואחר"ך שעל"ה נ"ל לייחב הכל כס"ד גם לפי המנהג הפשוט שנזכיר אחר החלי וזה בס"ד:

הנה מרן בס"ס ל"ו ושנאה בס"ס מ"ו כתב דאם נמלאת כועה או סי' ככל מקום חון מהריאה כשי' והוא לקוח מלשון הפ"ח שאלק על הת"ה דמטריף מספק ולכאורה מרחטת הדברים ומסקנות לשונו נר' דכשי' כ"כ קאמר והפ"ח חולק על ת"ה מן הקלה של הקלה דלדעת הת"ה אע"פי שברקוה ולא מלאו ריעותא עכ"ז טרי' מספק מט' דשמא גם כשאר אברי' אין סי' כלל נקב וכמכואר כדבריו כתשו' ולדברי הפ"ח גם כ"כ כשי' ומט' דאין לך כטרפות שלא מה שמנו חז"ל ולפי טעם זה עכ"ל דאפי הכועה לא שייכא ריעותא כלל וכדין כשר דיוינין לה. ואפי הסברת נר' לכאורה מוכרחת דאם נאמר דלריך לכדוק אחר הכועה שמלאת כשאר הברים קשה הדבר מאד שיהא קומר כשאר הברים מבריאה דבריאה ס"ל לכדוק אבריאה וכשאר הברים לריך לכדוק ומה גם לפי מנהגינו דמחירין בריאה אפי' כעכורים כ"כ ואיך נאמר כשאר הברים לכדוק הכשר אחת הכועה אם הוא אלא או לא. ואע"פי שמהרש"ל כתב להדיא שככל מקום שאמרו חז"ל ניקב טרי' לריך לפתוח הכועה אם כשאר העור אלא אחתיו כשר כין מיס זכים כין מיס עכורים אבל אם הכשר רע הוא כניקבה קרוב הוא לומר דקומרת כעלמא היא ולא מדינא קאמר ויש להכריע זה ממה שסיים אבל בריאה נהגו להכשיר דמשמע דמנר קומרת ומנהג הוא דנגע בה ולא מדינא וכמו שהרגיש כזה כס' מש"ר יע"ש:

ולפי"ז נוכל לומר דגם מ' רבק"ם לא כיון כהכיאו דברי מהרש"ל על דברי מרן לו' זה היא דעת מרן אלא כוונתו היא לו' דמשמיר כזה ומיקל כזה לא יאמר עליו אינו אלא מן המתמיהין שמיקל בריאה ומחמיר כשאר הברים שברי הכחן נברא רבא דמסכיר על מנהג זה ומנו מהרש"ל ז"ל זוקי כוונתו ז"ל לדעתי ולעולם דמרן ס"ל כפשיטות דכשי' כ"כ וא"ל לכדוק כשר שחתת הכועה ועוד דאם נאמר דלריך כריאה מן הדין לעיקרא דדינא פרכא דכיון דסק"ד נופיה לא מחמיר מכח ספק אלא כשי' וכמכואר כדבריו כשי' קס"נ ג"כ מסתיין לו' לדעת הפ"ח דפליג עלוה ומלריך כריאה דהיינו דוקא כשי' אבל כשאר כועה ודאי דאינם לריכה כי'. זה נר' כהשקפה דשמונה:

האמנם כי דייקינן סוטב הדק ירלה לקו"ר כרור דמהרש"ל מפרש הגי לדברי הפ"ח ומרן ז"ל מדינא קאמר ולא חומרא ולזה נהכון גם שמ' רבק"ם בהכיאו לדברי מהרש"ל על דברי מרן שכיון לו' דגם מרן אזיל ומודה כזה וטעמא רבא היכא ושוא דכיון דלפרקים מצוי קדבר והווה שנמלאת הכשר שתחת הכועה רע ולקוי. ג"כ הו"ל ספיקא כמידי דטרפות דאזלינן כשו לחומרא וג"כ לכתחי' לנאת מידי ספק ואין יעלה על הדעת לו' דלכתחי' כשי' כ"כ אחר שקדבר בספק אלאנו שמא הכשר רע ולקוי כיון דאכיא הוא והוה להיות כך וא"כ עכ"ל דמהרש"ל פרושי מפרש לדברי הפ"ח ומרן ומ"ש מרן אין כועה וסי' אלא בריאה כוונתו דבריאה אם היו מיס עכורים טרי' ומיהו כשאר הברים אפי' כמיס עכורים כשי' ומ"מ כדקיונן לה אם

נתמסמס הכסר לו לא דמדין כדיקת הכסר לא לחוש
כלן דודקי כיון דלכתא מ"ד דלפי' ע"י כדיקה טרי'
מקיימין לו' למ"ד כפי' וקוף הס"ח דהיינו ע"י כדיקה
זהו דעת מהס"ל ור"מ דכק"ם:

ועוד נר' דדכיקת ליה לרש"ל ולר"מ דכק"ם לו'
דפליגי הס"ח והס"ד מן הקלה על הקלה
דודקי כל מקי דמלוין לקסוויי דכריהס כנד ה' מן
הפרדים ערוך עפי והיינו דהס"ד ס"ל לפי' ע"י כדיקה
יש להטריף והס"ח ס"ל דע"י כדיקה מיהא יש לכסיר
וע"ז הכיא ר"מ דכק"ם דכרי מהרש"ל על דכרי מרן
לומר שכן הוא הלמת כי היכי דלא לפלוגתא כפלוגתא:

ולפ"ז נריכים אנו לו' דמ"ש מהרש"ל כסו"ד לכל
כדיקה נהנו להכסיר כוונתו ז"ל דכסאר
לכרים מדינא לריך לכדוק ככסר שתחת הכועה אס
נתמסמס ומיהו כדיקה לא נמלא תפו' אס דינה כמו
שאר לכרים לו לא ומצר שלא נמלא תפו' לכך נהנו
להכסיר כדיקה ועשה של המכשירים שמחלקין כין
דיקה לשאר לכרים הוא מעשה דדוקא כדיקה שעלתה
היא לכך תפני שמוכחת כל מיני מסקיס משו"ה אין
הכועה מעידה על הנקב ומכשרינן לה מש"כ כשאר
לכרים דאינה כאה שלא מחמת נקב משו"ה לריך
לכדוק אס הכסר שתחתיה כדיק ושלם הו לא · ואס
הוא שלם כידוע שלא כאה מחמת נקב · ואס אינו שלם
כידוע שמחמת נקב נתהוות וכמו שנר' ג"כ מתשו'
הת"ר דזכו לר' סניקא וע"ש ולזה גס מהרש"ל סודם
למנהגם ולא דאה לומו מהוס דטעמת דמסתכר הוא:

ודלא כפ' תש"ר שמכת דקדוק זה רגיל לדקוק
דכרי הס"ך כס"ס מ"ו שכתב דלריך לכדוק
כשר שתחתיה אס נתמסמס ופסק אינו מנסניה דש"ך
כרי' כלל מטעם מ"ם מרן אין כועה וכי' שלא כדיקה
עי"ש דלניקת דמ"ם מרן אין כועה הכוונה לו' לרון לוקה
כמיס עכורים לאוד ועדי' כדין דיקה · וכן כפי' לרון
לוקה ע"י כרי' כדין כדיקת הריקה ע"ז הוא דאמר אין
כועה וכי' שלא כדיקה · אבל מ"מ לענין כדיקה לרחות
הכשר שתחת הכועה אס יש בו הוס ריעותא הזה לא
אינו דודאי כרי' כעי וכמ"ם מהרש"ל וכמ"ם תשו' מוהרי
למה שהקשה הש"ד עמ"ם הפר"ח כפי' מ"ג ס"כ
וז"ל נמלינו למודין שאס נמלאת כטחול כועה מליאה
מוגלא או מיס עכורים או שאר לקוקי דינן כנקב
ואס' עלמו מהא דקי"ל אין כועה שלא כדיקה ולא כשאר
לכרים ומזה רלה להכריע מדעתו להתיר כטחול אס
היתה כו כועה ע"ש · ועמו הסליקה שהפריז על המדה
כזה שפשק הפך הפר"ח מכח קושיא כעלמא ומה גס
דקושייתו מעיקרא לק"מ וכמ"ם הש"ם מרן אין כועה
פוסלת כשאר לכרים היינו לו' לרון כועה כשאר לכרים
כיון כועה כדיקה ולהטריף כמ"ש לכד ככה"נ לא
דוינן · אבל מ"מ לריכים לכדוק אס נתמסמס הכשר
שתחתיה או לא כתופן שקושיית הש"ד על הש"ך
ופר"ח כשקירה תחת נשקרים:

גם מה שרלה לו' שש"ד הפר"ח שהחמיר
החמיר לגלי כפי' ולא ככועה מלבר דזה לא
יתכן וכמ"ם הפר"ח כפי' מ"ג לענין כועה שנמלאת
כטחול וכמו שהרגיש כש"ך עליו כזה · עוד זאת אנו
אומרי' דכועה וסי' הכל ג' וכיון שדעתו להחמיר כפי'
ה"ה ככועה · ונר' פשוט דנקט סי' לרבותא ולוש ע"פ
מ"ם הש"ך כפי' מ"ג סק"ג וכ"כ גס הפר"ח גס דטעם
דאין סי' פוסלת אלא כדיקה ולא כשאר לכרים היא ·

דכשאר לכרים לא הוי סי' כלל אלא הפשטת לחוש וסיים
ודלא כמהרש"ל דהרי דכפי' יש להקל מטוס דאינה אלא
הפשטת ליחה וש"כ שפיר נקט הפר"ח סי' לומר דלפי'
כפי' רוח נד להקל מטוס הפשטת ליחות עכ"ז יש
להחמיר וכדעת הש"ד וכ"ם ככועה ודאי דיש להחמיר
דמסתמא לא נתהוות אלא מכח נקב ולפי"ז גס הש"ד
דנקט כדכריו סי' לרבותא נקטה וכ"ם כועה ודאי
דדעתו להטריף והש"ח חלק עליו ככל כין כפי' כין
ככועה:

ועוד יש להוכיח זה מפשיטות ממ"ם הר"מ סו"ס
ל"ו שכתב וז"ל לכל אלו מלאתי ככדיקות
יבניס כועה ג' על הסתפון שאכל הגרגרת טרי' וע"ל
סי' מ' לענין סי' וה"ה לענין כועה עכ"ל ור"ל דסס
כפי' מ' שק"ר מוכח דסי' כשאר לכרים כפי' ולזה
משמוענין כאן דסי' כפי' וה"ה כועה הרי דדין כועה
וסי' כהדדי ניתנו ותדרכת מלשונו שהלריך להשמיענו
דה"ה כועה ס"מ שהיה לר לומר דדוקא כפי' מקלינן
ומטעם דאינה אלא הפשטות ליחות וכמ"ש הש"ך
ככועה קמ"ל דכולהו כחדא ניתנו וה"ג ניחא לרעת
הפר"ח ודלא כשר"ד מ"ר וכן יש לפרש כדכרי ס' הלכות
ס"ס מ"ש דכתר רבו רמ"ח לזוזל ככל דוכתא דודאי נקט
סי' וה"ה כועה:

ולפי הלמור לפשטת לן שפיקת של הכנ"הג שעלה
ונשתפק כדכרי הת"ה אס כפי' דוקא הוא
דמחמיר ולא ככועה או ככולו מחמיר דלפי מ"ם אין
כאן שום שפק דלדעת מהרש"ל כפי' דוקא הוא דמחמיר
ולא ככועה · ולדעת הר"מ והש"ך נקט סיוכא דקילא
וכ"ה כועה · מעתה ישקוט ינוח מה שהק' הח' הפוסק
על דכרי מכירו המומרים דמהרש"ל מפרש דכרי מרן
הוא דכועה ס"ב ולזונו חולק והח' הפוסק הק' עליהס
שפרי להריא כתב הש"ך סי' מ"ב סק"ג ולא כמהרש"ל
ע"ב · ולפנב דיפטת הק' עליהס זה כי כתמת לק"מ
דלעולם מהרש"ל מפרש הוא ולא חולק ומ"ש הש"ך ולא
כמהרש"ל מחמיר כפי' לשקור לנמרי כדעת הת"ה
וככועה מקיר ע"י כרי' וכמ"ם ר"מ הכק"ם כשמו
ולזה כתב הש"ך דלא כמהרש"ל דלשון כפי' לנמרי
מכתי מודה הש"ך לדעת מרן דכין כפי' כין ככועה ס"ב
תחתיה אס אין שם שום ריעותא אלא דמהרש"ל ככועה
הוא דמחמי כרי' ולא כפי' וכמ"ם הש"ך נופיה כשמו
כס"ם מ"ו · ואין לתמוה ממה שהכיא מהרש"ל דכרי
הת"ח דאין כועה וסי' אלא כדיקה ובתב עליו דהכריע
אלו מוכרחים הס מעלמן · הרי דדעתו כדעת הת"ח
בין ככועה בין כפי' דכבר עמ"ש כזה הכנ"הג ס"ס ל"ז
מהגב"י וזה' בטוב והכיא דכריו ה' שמש נרקה סי' ל'
וע"ש שמעינן מיהא דדעת מהרש"ל כפי' להטריף
וככועה מכשיר כדעת הת"ח ומ"מ כרי' מיהא כעיא
כמ"ש ר"מ הכק"ם כשם מהרש"ל גס הגהות הו"ה
שהביא הר"מ ס"ס מ"ו ס"ל הכעיא כרי' לפי דעת הש"ך
ס"ס מ"ו עי"ש שהקשים דכרי הגהות לדעת מרן ור"ל
דכיון דהתמסמס קי"ל דטרי' ס"כ הכא דאיכא ריעותא
של הכועה ואיכא למיקם שמא נתמסמס והוי ספיקא
דטרפות לחומרא לכן דינא הוא דכרקינן לכתח ' לרחות
אס כשר שתחת הכועה כריא וכלם וגס לדעת הט"ז
שפי' כו דכרים ככתכן היינו משום דפשט לשונו יורה
דעל כרי' הכועה עלמה קיימי וע"ז כתב שהוא הפך
דעת מרן דהיינו מלריך כרי' לכועה כשאר לכרים לכל
מ"מ אי הוה משמע לים כדכרי הגהות הו"ה דעל כרי'

הכשר שתחת הכועס קאי לא היה לומר שהוא הפך דעת מרן אלא היה לומר כפה מלא שפיר קאמר מ"כ גם לדעת מרן וכמ"ש ג"כ הש"ך אלא מצד דלשונו היינו מורה כן אלא על כרחך הכועה נופל לזה קאמר דלא קי"ל הכי · תדע שכן דאם איתא דהט"ז סובר דגם כרחך הכשר שתחת הכועס ג"כ לכורקו אם נתמסמס לדעת מרן ק"כ דעדיפא סול"ל וסיומו תפי' לגר שנפרם דברי הנקוט על כרחך הכשר שתחת הכועס וכפי' הש"ך עכ"ז אנן לא קי"ל הכי אלא כדעת מרן דלשונו מלמיך כרחך אלא ודאי סובר הט"ז דלגר שנפרם כן כדברי הנקוט גם מרן יודה דלע"ג דאין דין כועס כשאר לכריס מ"מ כדיקה מיהא לריך וכדעת מהרש"ל הרי לך עדיפ נתמנים שסוברים כדעת מרן שלריך לכרוק הכשר שתחת הכועס :

וממה אלא הכיא מור"ם דברי הנקוט כתפ"ה אין ראיה לו' דטעמו הוא משום דמרן לא ס"ל כוותיה אלא מרן מתיר כ"כ וכיון שהוא הפך דעת מרן לא העלו על הסלחן רקא ודאי ליתא דלדעת הש"ך דסובר כדעת הנקוט דהכשר מיקא ג"כ וסובר כן ג"כ כדעת מרן ק"כ עכ"ל מה אלא הכיאו מור"ם משום שזה מפו' ויוצא כדעת מרן דכיון דעל הרוב שכיח והווה הוא שהכשר שתחת הכועס הוא רע ולקוי ג"כ מובח הוא לכרוק ככל פעם בכשר שתחת הכועס דכועס זו מיקרי ריעותא וכדפירשנו כדעת הש"ך אלא פליג על הש"ך אלא כמש שסובר שהוא טרי' לגמרי אפי' לאחר כדיקה וכזה הוא דאלקן עליו ואתר דכשי' ומ"מ כדי' מיהא כעויא ק"כ הרי מרן סובר לדעת הש"ך דכדי' מיהא כעויא וכיון שכן מה לריך להכיא לנו דברי הנקוט ומ"ה כלאו הש הין מחודש ולכך יפה עשה אלא הכיאו כיון שהוא לנוקי לדעת הט"ז דמפרש דברי הנקוט הא"ה על כדי' הכועס ויפה עשה נם כן רמ"א אלא הכיאו כיון שאינו מוסכם לדעת הש"ע היך שיהיה נמצינו למדין שדעת הש"ך והנקוט הא"ה לדעת הש"ך ודע"ב דאין דין כועס בכלים מ"מ כיון דאשש זו דנתמסמס שכיחא מאו"ה לריכים לכרוק הכשר שתחתיה דזאת הכועס הוחזק לריעותא ולא מכשי' לא אלא לאחר כדיקה · ונם כדעת מרן שהוא לקולא מש"ה שלמיש וכן דברים שברי כן ה"ש מהרש"ל ורמ"א רכק"ם והש"ך ונם הט"ז שחולק שיטו ככוונת דבריו של הנקוט אכל מ"מ מודה הוא דברי' מיקא כעי לכשר שתחת הכועס וכדהוכחנו ולקמן בש"ך ויתבאר שרוב הפוס' סוברים כן · ואין שתירה לזה ממ"ש בש' זרע לחת הכי ס"ל לקולא ס' תפ"ח וכתב עליו ס' תפ"ח ספר ויים ומנהגינו כש"ע ע"כ דנוכל לו' דכוונתו היא ומנהגינו כש"ע אלא כספר"ח שאשר לנמרי כדעת הש"ך אלא ומ"מ אכתי נם לדעת הש"ע לריך לכרוק הכשר שתחת הכועס אם נתמסמס וכש' מהרש"ל ורפי' ר"מ רכק"ם והש"ך כדעת הש"ע שהוא מסכים הולך לדעת מהרש"ל · ומ"ש ס' זרע לחת עוד שם הוא קס"ו לאחר שהכיא דברי מרן בשוף סי' ל"ו וסי' מ"ו דסיים וכתב ומיהו כתבו אלחם ע"ז דלריך לכרוק הכשר שתחת הכועס אין כוונתו דמשום חומרא בעלמא כתבו כן אלא לדעת מרן שהרי כיוונו דלדעת מרן מפו' כן מהרש"ל והר"מ רכק"ם והש"ך ונם הט"ז יודה לזה וכמ"ש אלא כוונתו דאלחם כתבו כן לדעת מרן דהנם דשתמות דברי מרן לא יורה כן · מ"מ אלחם שהרי שזוהי דעתו ופשוט שכיון שהרש"ל והש"ך ור"מ רכק"ם שזוהי דעתם כשיטור דברי מרן ול' זה מתמעים כו המפרשים דכדבר אלא כה מכוהר כדברי מרן הו כשום פוסק והמחרונים הוא שהדשו זה כדעתו כותכים עליהם המחברים והמחרונים כתבו וכו' והרב חרי"ח מתמם כלשון זה בכמה מקומות ולקמן בס"ד יתבאר שם' זרע לחת הכי ס"ל לקושטא כדעת הש"ך :

ומעתה אחר שבירנו שזוהי דעת הלחם והנקוט הו"ה לדעת הש"ך ומרן ומהרש"ל ור"מ רכק"ם אין לנו להרהר אחר דבריהם וגם מדברי הט"ז יראה שמודה לזיון זה וכמש"ל והנם שנת' הט"ז לנר שהכין הדברים כפשטן הוא דכתב כן ואין ס"ב דאי הוי ס"ר לפרש דברי הנקוט כמ"ש הש"ך הים כותב עליו דאנן לא קי"ל הכי אלא כפסק הם"ע דאיתא מפנה מ"מ נתמרם שכרת הט"ז שקולה ואין לתביא ממנה ראיה לשום צד מהצדדים · ולכי לומר לי דאפי' כלא דברי הרבנים הנז' דאזו לנו להלריך כדי' דכיון דאם נתמסמס קי"ל דטרי' ק"כ על הרוב ואפי' לפרקים מצוי והווה שתחת הכועס נמצא שכשר רע ולקוי ג"כ דינא הוא לכרוק לנמרי דקי"ל שפק טריפות להקמור · ומה נם אחר שמלינו דאיתו להפר"ח שסקמור ונטתה דעתו לדברי הרבנים המעריפים לנמרי ג"כ אנן הנם דקי"ל כמרן דייטו להקור ע"י כדיקה מיהא ואחר דרנא נתקיטן לכל להקור לנמרי כלא כדי' דא עקא :

מעתה נהדר לנפין לדברי הם' הפוסק נר"ו כמסקנתו ודאיתי שלשה ימים טהור כל הדעות שלינן מלריכין כדי' לפי דעתו שכן הוא דעתם כפי' ולא זהו הדרך היפרש שיכור לו הקדש זולת אם היו כלים דכריסם מפורשים להדיא לכל כל שיוכל הדוחה להוקת לא יקרא מפו' והנם אחי' הכיא לנו שם ק"ח ומרן הוכרים כן ולוקא כי הק"ח ומרן לא כלו דכריסם מפו' להדיא דאלילו כ"כ כפי' · ואדרבה כיון דאשכחן דשת"ר שהטרי' אפי' ע"י כדי' מסלקין אנו להקיר ע"י כדי' דוקא כי היכי דלא ליהוו פלינו מן הקלה אל הקלה ומחשש טעות זה הוכרח מהרש"ל לפרש לפי דעת הק"ח שהיא ס' מרן דע"י כדי' קאמר ור"מ רכק"ם הכיא דברי מהרש"ל על דברי מרן דמשמע דהכי מפרשינן דברי מרן :

עוד ס"ד בכלל המתירין שנם מור"ם סובר כן ולא ידענא היכא אם ממש אלא הזכיר להנקוט הא"ה ככר כתבנו דמ"ש לא הכיאו דלדברי הש"ך שפיר לא הולרך להכיאו כיון שהוא מפו' ויוצא כדברי מרן ולדעת הט"ז יפה עשה שלא הכיאו כיון שהוא הפך פסק מרן ולעולם דמור"ם כשיטת מהרש"ל לחזל · נם הט"ז שהכיא הם' הפוסק ומנהגינו בכלל המתירין אין ממנו מוכחה וכדפרישנה נם מדברי הכ"מ והב"ח ותוות יפיר אין מהם שום ראיה דמה שלא הכיאו כדי' היינו לכרוק הפני' שכדיקת הריאה אבל מ"מ ס"ב לכרוק מכפנים אם יש עוד נאמן ס"ה הרב מהרש"ך ז"ל שכ' וז"ל · כל לפנינו טהול שהיה כשומכים כועס מלוהם מים זכים ולא נשאר תחתיו עוד"ז וכבר ידענו שהוא טרי' כפי מ"ם הרב הלבוש וכש' ת"ח וכש' ט"ז נם כש' ס"ך כתו שתראה כ"ז כאורך כשפריס ועב"ז הוכשר ע"פי טבח ל' שאמר שכך דאם מעשה לכמוהר"ר מנחם סרירו ז"ל והנם שהטבח הנז' לא כירר עדותו כהונן אם כאותו מעשה שראה נשאר עד"ז או לא שהיה כמסתפק כדבר מלא שעזרו ושיעו מת"ם

מוהר"ן

מוהר"ן בסלנטר הטהור י"ד סי' ל"ז כועס הוא סי' שנמצאו בקונט הלב הוא כ"מ חון מהריקה כסי'. ולפ"ז היה דכועה דקיורי הכל היינו דומיא דכועות הריקה שהם נוטרפים מחמת מיס קרוחים הוא עכורים ל"פי שהכסר שלם תחתיהם ובהכי הוא דקל' דלפ"ז אסכחן כועה שהיה נוטרפת מחמת מיס קרוחים וכו' ל"פי שהכסר שלם תחתיהם לפ"ז בריקה לך הם הכסר רע ונתמעט כתוך הכועה ודאי לפ"ז בשאר מקומות טרי' וכ"מ כפי דינו ר"מ הטחול שדינו עד"ז לריך שיהיה הכסר שלם כעד"ז תחת הכועה ושאר המקומות כפי דינם ורחיה לזה מ"ש מהרש"ל והכיולו הכל"ג בס"ק מ"ו וז"ל וכתב רש"ל שכ"מ ש"ז"ל ניקב טרי' וכו' וכמו שהעיד רחבי"ם שלפ"ז רש"ל לפרש"ס הם ל"ל פה בכ"מ ש"ז"ל שהוא טרי' ע"י ניקב שלפי' אם לפ"ז ניקב רק שהכסר רע שכיבו שהוא טרי' והכיולו הכ"י סי' מ"ג ועש"ם. ומכ"ל למהרש"ל לפרושי הכי ופ"ז לפ"ז אסכחן כועה שלפ"ז בריקה רק' מהרי"ק ז"ל ומשמע לכאורה כלל כלל לפ"ז. שלפ"ז כפי' הכועה דומיא דבריקה היה דקאמר וכתב הוא דקיורי כש"ע גם כב"י בשהוא מעשה שקירע כמונפולי"ר שנמצאת כועה בקנה ושתירוה ושת"ד קנה רוחה בעינוך דס"ל בפשיטות דבריכה כרי' ומהרש"ל פרושי מפרש הוא ומכח זה חלק על הסוברים לפפך וטעמו ז"ל מכו' כמ"ש:

אחר כותבי כ"ז ולפי שמרתי בחפש"י חיפוש מחיפוש מסתבל הוא לפ' נ"ל והכיול הכריו נ"כ פתר יפתח על סדר הלוחות שכתב וז"ל וכתב ה' דריסה בסי' ן' כתב הב"י הא לך כלל בטרפות כ"מ שהנקב מעריך אם יש לבעבוע לריך לפתוח אותו אם נמלא העור תחתיו שלם ואם הכסר רע הוי כניקב חון מהריקה שנוהגים להכשיר כ"כ וכ"פ מהרש"ל סי' ל"ז עכ"ל. ולפי זעירא עייכתי בכ"י ולפ מלאתי מזה כלום:

האמנם לפי דשמרי שכוין ז"ל למ"ש הב"י בסי' מ"ג בשם המרדכי וז"ל כתוב במרדכי והכהנם מעשה בא לפני רחבי"ם שהיה טחול נפוח בקולטום כראשו של קינוח והיה הנפח מלא מ"ז וטוח לנורדו בסכין ואח"כ כרך בפנים ונמלא שלם מכל לד שלא נרקב והכשירם וז"ל רחבי"ם שם ז"ל רש"ס בשם ר"ת דכ"מ שתחז"ל שהוא טרי' אם ניקב ה"ה אם לא ניקב והכסר רע שכיבו והכא הוקיל ונרדו ונמלא שלם כסי' וסוכר ה' דריסה דגם זה הכועה מיקרי רועותא כסהיא דנמלא נפוח ומשו"ה לריך לכרוק הכסר שתחתיה. וגם הרב מהרש"ן ז"ל רמז להכרי הכ"י שלשו שכתב וז"ל וכמו שהעיד רחבי"ם שם ז"ל רש"ס לר"ת פה אל פה וכ' עי"ע וכורחי שכוין למ"ש דכי היכי דהתם הוקרך לכרוק לכתחי' אם הכסר רע ה"נ בכועה שתחינן לה בעין ניפוח ולריך לכרוק בכסר שתחתיה. ודבר ה' בפיהו ומת שנתכוון לרעת הפרישה וגם מהרש"ל קרוב הוא ולפ רחוק לומר שמדברי רחבי"ם למד כן:

הראית לרעת דכל הרכנים הללו שזכרנו שוכרים דבעינן בריקה כין בסי' כין בכועה וה' דריסה מפרש כן כדעת המרדכי שהביא הב"י וכיול לן הך כללא בהדי כללא דטרפיות ולפ נשאר לעזר לך זולת הטעם דר' וכבר נדחית מלתיה מע"ם. ונחרכת לחוכך גיסא שרבים וגדולים הפרישו ושמכנזים הם הסוברים דבעינן בריקה וסם הגהות מו"ה לרעת הם"ך ומהרש"ל ור"מ רבק"ם וסם"ך נופיה סובר כן כדעת מרן ממה שסוכרח לפ' כדברי הלו"ה בלוטן דחוק וקיומו כי היכי

דלפ לאפוקי בפלוגתא ולו' שהוא הפך דעת מרן כמו שהשב הט"ז שלמת דבהא ד"ל כ' שפיר אחי גם לדעת מרן וכן הוא ס' סדריסה וכ"פ מהרש"ס ז"ל. וכן כ' מהרי"ו הרב כרתי ס"ס מ"ו ומהרי"ו ז"ל אין רחיה וכמש"ל ונחרכת מדברי הז"ח סי' ו"ד יש להוכיח על"כ הכסר שתחת הכועה הם הוא שלם לו לא שהנה הוא ז"ל כמעשה שהיה כרקים של עוף שהיו בהם לכעבועות רבות והיו מלאים מוגלא ויחם ירוקה וסטריף ז"ל וכתב הלע"ג דבהב מרן ס"ס מ"ו דלקין כועה בריקה מ"מ הרי כתב הם"ך דבל שים ליתם בכועה ל"כ מכפנים הם שתחתיו רע כמו נתמעט ולירין קשה הרי' זו דלקין הנו בקיטין בכסר שהרופא נודרו עי"ש. הרי לפניך דקוכר כדעת מרן בדעת הם"ך ואי ליתא לדעת מרן כסי' כ"כ הי' ל להכשיר בפשיטות כ"כ וכדעת מרן לפ ודאי דגם ה' זרע לחת מכסר ס"ל לדעת מרן דבעינן לבדוק הכסר שתחת הכועה הם הוא שלם או לא וזו רחיה גמו'. ואין להתעקש ולומר דקז"ל בקשו מכר מוכרת הוא דפסק כן המלבר דזה לא יעלה על הדעת בלל לאחר דפשט דבריו יורה ורמז דמכר הדין קל' כשכר עיני המעיין יאר יחזו. עוד זאת מי הוא המכריחנו לומר כן לאחר שמלינו רבים ונדולים שכרי מיתר הל"ב ובודאי שגם הרב ז"ל בשיפולי גלימייהו לחזיל וזה פשוט ה"ל להלריך כדברי רוח:

ונוסף גם הוא הרב קורת יקותיאל חיר"ח שהשכים עמו שכתב וז"ל שם רחו כועה בדקין ולפ בדקות ונשבדם יש לחוש להטריף ע"כ הרי להדיא דלכתחי' לריך לבדקה מ"כתב ולפ בדקות דשם חוקה דר"ל בריקה לכתחי' לחתי יש לחוש להטריף הרי כרי' מעיקרא חוכה לריכה ולוכל למימר דמכר מומרת בעלמא הוא דקל' מדנקט יש לחוש להטריף דודאי לפ נקט אלא ליצנה פלפ בחוקו נדון שנשברה אבל מ"מ יודה הוא דלכתחי' לריך לבדוק מדיוים דשם חיקה דגם עיקר הבריקה מכר מומרת הוא ס"ל חיקה חיסק שרעתין להחמיר כנשברה אחר שעיקר בריקה חינה כ"ל מומרת בעלמא והכי פלפ להוסיף עלה דאין למו להחמיר פלפ כמה שהחמירו הם ולפ להוסיף מומרת על מומרתן. הרי להדיא כל הרכנים הנז' ס"ל בפה פלפ דלריך לבדוק הכסר שתחת הכועה. ועד אחרן אחרון אחרון חביב הוא העמוד הגדול מהרש"ן ז"ל שהחזיק כפ' זו ודרך קש"ו לנחון ולנחום להחכיד ולהדום את הרבי המולקים עליו בהחות עובדת ודחה הבריסם בחתת הכנוין מכח ס' ר"מ רבק"ם בשם מהרש"ל ומעתה אין עלינו לו כ"ל בכבדתם והוא העיקר הל"מ:

ואחר שבוארנו דעת מרן לפי הסכמת כל הגדולים שזכרנו לעלה נא ונשובה לפי המנהג הפשוט אלו ומבו' במנהגים בכמה מקומות דאם הקרום של הכועה העליון חזק וברוך אין ל"ב להמנם אם הוא נקוב לריך לבדוק בקרקעית הכועה אם בריא וחזק וז"ל המנהגים כל נקב שנמלא בב"מ לא יקרע מפולם אלא ל"ב אין עליו בקרום כיולא אבל אם נשאר אחרי בקרום כיולא בשאר. וב"מ בתוב בענין הטחול דאם אינה הכועה מכפנים הנם אלא נשאר כ"א קרום הרק של הטחול בשר ובשם המרכי"ן ז"ל בתוב וז"ל מעשה שנתקב הלב מכפנים ולא נשאר רק קרום העליון החיצון שעל הבשר והבשרנו ע"ב גם בשם ס' מוסריב"ע בתוב לענין כועה בבולית שאם קרקע הכועה לבד שלם

דהויגו הקרוס כצר . ולגב דסרים המרכי"ן דעתו לאסור ומנהגינו כמוסריכ"ע ז"ל ואגב דאיתי להעיר בדברי המרכי"ן ז"ל דכיון דס"ל לענין הלכ דהקרוס לכד מגיל ולא הגיע לכית תלגו קרינן ביה ס"כ אמתי כבולות לא מצוב ליה קרוס ומצוב לה כלגו הגיע לתרין כוין הקרוס לתור מגיל וס"ל דהתם כבולות מצוס קומרת לכר הוא דאסור אתא נאכל מן הלוכן וקי"ל ס' נאכל מן הלוכן אף לא טרי' . ומיהו ככ"מ הקרוס לתור מגיל ולפי"ז לפר שנאמר דהמרם"ן ג"כ חזיל ומודס למנהג ס"כ לפי דעתו שסוכר דהמרם"ל מפרש הוא לדברי הפ"ח ומרן ז"ל וסוכר כן נס לפי המנהג . ס"כ לפי דעתו היאך כתב מהרם"ל דלריך לפתוח הכועה ולמתי כיון דקרוס העליון מגיל וע"כ לו' דהמרם"ן סוכר דהמרם"ל לחירי שניקב קרוס העליון של הכועה וזה הוא שכתב מהרם"ל דכ"מ שלמרו ניקב טרי' לריך לפתוח הכועה ור"ל דכיון דניקב קרוס העליון אף לריך לפתוח הכועה ולרחות שם קרקעיתה כדיה ושלם ואף אין לריך לכדוק כצר שתחזיו שם הוא רע ולקוי או לא רחותו קרוס לכר מצוב ומגיל ומיהו שם נמלא נס קרקעיתה נקוב אף לריך לכדוק כצר שתחתיה שם נתמתם או לא ושכיר מהרם"ן דכין לדעת מהרם"ל שהיא דעת מרן . כין למנהגינו הכל ג' דקרוס העליון שם היה חזק מגיל ושם לאו לריכים לכדוק כקרקעיתה וכזה שוו כשיעוריהן מרן ומהרם"ל והמנהגים כן כ"ל מוכרח ליאצ דעת מהרם"ל לפי ס' המנהגים שליכא דהם"ל שסוכר כדעת מרן וסם דכרים נכונים ומתחיים למודה על מחתת וזולת זה אין ליאצ כשום לופן שם נאמר דמהרם"ן לא ס"ל כמנהגינו ודכ"ז קשה כחומץ לשיניס והעיקר כמ"ש . ולפי דרכנו מדוקדק יפה לשון מהרם"ל שפתח כשור ושיים ככצר אלא ודאי שכוונתו מכוחרת כמ"ש . דכיון שניקב קרוס העליון אף לריך לכדוק כקרקעית הכועה שם הוא כריה וחזק ואף אין לריך לכדוק ככצר שתחת הכועה . ומיהו שם נס קרקעית הכועה נתמתם אף לריך לכדוק ככצר שתחת הכועה שם נתמתם או לא ומכל מ"ם מכואר יוצא דאין מקום לאזהרת יהידינו יהידים י"ס נר"ו ואיר אלא ליכנס כשוס מנהג שמכין ריסי עיני סיכר שמנהג ומרן ומהרם"ל מלוקים כזה ולימא אלא למנהג ומרן ומהרם"ל כולס עולים בקנס וכמו שנר' מדברי מהרם"ל ז"ל . העולה מהמקובץ דכין לדעת מרן ומהרם"ל כין למנהגים לריך לרחות שם קרוס הכועה העליון כריה וחזק אף ס"ל שוס כריקס ואף לא לריך ליזד לקרקעיתה ואם נמלא נס שוה רע ולקוי אף לריך לכדוק כצר שתחת הכועה ואם נמלא כריה ושלם כצי' :

מעתה דא תקא למיקס ולקוחי יקר דלדעת מרן ומהרם"ל ומהרם"ן וכל הנך פוסקים דהייקינן דאם נמלאת כועה כצר מכרים לריך ליזד לכדוק קרוס העליון ואם נתמתם לריך ליזד לקרקעיתה ואם נתמתם נס הוא לריך לכדוק ככצר שתחת הכועה זהו סנדאה לקול"ר כזה ולויי"מ ויתק"ן נלוס החו"פ כס' ה' אלסי"ו עמו ובכנתו ופרי"ם יהוי הקטן ולעיר ע"ס כ"ה וחכוס הח"ם כמה"ר

יוסף כירדוגו נר"ו

כ"ו היתה עלי יד הקרם השמש יפה על הלר"ם מטיכוקיה דמ"ר ודידנו ודו"ר ו"ס לומר קם לת מטך ונטה לת ידך לרחוק לת דעתי המעט הוא קוערה עניס . לולי עניתי ולשורכ"ו לחר מי ודדוק לחר פרעוס בכוס ענור כן לפלפך ואם מכי יסלוך כי משמחי לת כל כלי מס מלחת כי אס כדיס ריקים ואס מלכי לנסרה כנגי ליוה וכהיות שחין מסרכין לגדול לומרתי לסכיה מן ההדיוט מולי דלעי"ר ומילי דכר"י לא דכירי כרחוקת קרוס :

ואען ולומרה סנס מרן ז"ל כתב כצי' ל"ז כועה או סי' שנמלאו בקנס הלב או בכ"מ חון מהריאה כצי' עב"ל . וכ"ב כצי' מ"ו ס"ו אס סי' ונלחת מהדקין וכו' כצר דלא לשבחן כועה או סי' אלא כריאה עב"ל . ולאשר יהדוק הקורל כדכרי מרן ז"ל לכד יכין דמ"ם מרן כצי' הייגו כ"ב וכללא הוא דכייל לן מרן שבכל הלכריס יש כהם דין כועה וסי' ובצריס כלא כריאה חון מהריאה שהיא ל"ב . וכן נר' מלחמות דכריו שבתב שהם כצי' . ואם ל"ב הול"ל כצריס ע"ז כריאה וכן נר' קלת מדכרי קלת מהל"ח דהאי כצי' כ"ב קלמר כלצר כביא כידו שחזקה שם הפוסק רלשון לעיון נר"ו לבו חזו . אלא דלפ"ז קשה לאאי כללא דכייל לן ז"ל שכל שלכריס כצי' חון מהריאה והרי בכולית כצי' מ"ר ס"ל בתב מרן ז"ל אס נמלאת בכולית ליהה אע"פי שהיא שרוחה או שנמלא בה מיס עבורים או שרוחים ה"ז טרי' והוא שיגיעו עד הלוכן אבל אס נמלאת בכולית מיס זכיס כצי' אפי' הגיעו ללוכן ע"ס . הרי אלך לפניך דבכולית שיך נמי רין כועה . ומיאך קל פשיק מרן ותני שבכל שלכריס חון מהריאה אין כהם דין סי' :

ותבט עיני להרב מהר"ם מלרפתי ז"ל כליקוטיו שכתוב ס' המנהגים שבתב וז"ל דכועה דאוירי בצי' ל"ז וסי' מ"ו היינו דומיא דכועות שריאה שהם נטרפים מחתת מיס עבורים או שרוחים אע"פי שהבצר אלא שחזיסה ובתבי הוא דקל' דלא אשבחן כועה שהיא נטרפת מחתת מיס עבורים או שרוחים אע"פי שהבצר אלא שחזיסה אלא בריאה אך אס הבצר רע ונתמתם בתוך הכועה ודאי אף בצאר מקומות טרי' ובכל מקום כפי דינו . ד"מ הטחול שדינו עד"ז לריך שיהים הבצר אלא וכו' ושאר המקומות כפי דינם וכרכרי מהרם"ל והביאו בל"בג בס"ם מ"ו ומק"ד ז"ל ונראה שכוונת הרב ז"ל לומר דאל דקאמר מרן שאין כועה וסי' בשאר שבריס היינו דיני הכועה עלמה כמו מיס עבורים או שרוחים או קרי כועי דסמיכי וכו' אבל דבר שהוא חון לכועה בגון הא . ודאיבא למיקם שמא נתמתם הבצר שיך נס בשאר שבריס וזה לא ס"ל לדעת מרן ומסקת דלא ודאי בכגון דא ס"ל אף לדעת מרן ומסקת ניחא דלא תיקשי מהיא דכולית דנס בכולית אין דינה כריאה דשם היא הבצר אלא אף אשם מיס עבורים כצי' ואם הגיע ללוכן טרי' דאל לקולא היא עיין בל"ח ז"ל ודלא כדעת הלו"ם ות"ח שבתבו שאף לא הגיע ללוכן טרי' . וכן נר' מדברי הם"ך דמרן ז"ל בסימן מהרם"ל שהרי בס"ם מ"ו דאל סרב לויאב דברי הלו"ם עם דברי מהרם"ל כי היכי דלא ליהוו פלגן בהדייהו וכודאי שהרב נדאק מבח קושיות הט"ז שם . והולרך לויאב דב' הגהות שהם כדב' מהרם"ל ואם דברי מהרם"ל לא אתיין כדברי מרן אם הועיל הר' כזה אבאי קושיות הט"ז לא זזה ממקומה דמרן לא ס"ל הכי . אלא ודאי דס"ל לה' ז"ל דמרן כסימן מהרם"ל אמרינהו למילים וגם הט"ז לא דאה דברי הגהות הו"ם רק לפי מה שהכין שהדביים כפשטן ולולי היה מפרש דכריהם

כמ"ש הם"ך היכ מקבל דכריסם כסף"י וכמ"ש המחב"ר כי"ר סי' מ"ו לוחן מ"ש ע"ם · ולפ דכסי' מ"ג סק"ב כתב הם"ך והלא כמהרש"ל היינו לענין סי' דמ"ל למהרש"ל כדעת הת"ה דלפ בשאר לכרים לחמרי לין סי' כלא נקב כזה דלא כמהרש"ל לכל לענין כועה לזיל ומודה מהרש"ל וכמ"ש וזוסי דעת ה' קורת ויקוחיאל נ"כ שהכיא המחב"ר שם · וכ"כ קלת שזהו דעת הרב כרתי ס"ם מ"ו ע"ם · וזוהי נ"כ דעת הרב זרע לחת ח"כ כקיומו להלכות טרי' שהרי כתב בדיני סריחה סי' פ' כועה לו סי' שנמלאו ככל מקום חון מהריחה כפי' ס"ע ס"ו ופר"ח מעריך כפי' ככל לכרים וכו' ומנהגינו כדעת הש"ע · וכדיני כני מעייט סי' קס"ה כתב וז"ל לין כועה וסי' כלא כריחה ס"ו וכדלעיל סי' ל"ז ומיהו כתבו ע"ז הפ"ח דלריך לברוק שכשר שתחת שכועה שפה הוא כשר רע טרי' · וכתב השמ"ח דכשים כועות תרכם וכו' וים להטריח וכן לחני נוקג עכ"ל :

ולכאורה הני כי תרי שקרלי ניהו דפה כשר כתב ומנהגינו כש"ע ולמ"ש ניחח דמנהג כש"ע היינו לענין כועה עלמה לכל כדכר שהוח חון לכועה הה ורהי דלריך לברוק דהיינו שמח נתמעטה דהוי כנקוב · ומ"ש ומיהו כתבו ע"ז פל"ח לין כוונתו לו' שהפח החמירו כזה כלא מפני שלא כפ הדכר מפו' כדכרי מרן לז"כ ומיהו כתבו הפח ע"ז · שוב רליתי שכ"כ הז"ח עלמו כתשו' סי' ו' וז"ל שם כתוך התשו' · ולפ"ת דאל"כ דככועה דכבד כמקום מרה יש לנו להכשיר לפי' כמליפ ליחה וכו' דפ קי"ל לין כועה וסי' כלא כריחה וכמ"ש הפח ופסקו הש"ע כפי' ל"ז וכפי' סי' מ"ו וכו' · לענ"ד לין הכרון דומה לריחה דשם לפו מפוש דהכועה תשב כשר טוב כלא טע' מפוש דשם לין הטרפות תלוי כלא כנקיבת העור ומפו"ם כל כלא נתמעטם העור כפי' וכפי קי"ל דכשים סריעותא כל הכועה כתקוש שכנקב מטרי' לריך לברוק שם שעור שתחת הכועה הוא כמ"ש מהרש"ל ופפו"ם הוכחו דכריסם כבפ"ג וכפ"ך ובהנהות נוב חיים ס"ם ת"ו עכ"ל ועפ"ם וכ"כ כתשו' סי' ז' ג"כ וז"ל תשו' שם המורם שהכיא כת"ר וכו' טעם כרופה דקי"ל לין כועה וסי' כלא כריחה כמ"ש כס"ם ל"ז וסי' מ"ו לכל כשאר לכרים שפ שנקוכתם כמשמו לין הכועה פוסל כשום ענין כלא לריך לפתוח הכועה ולרחוח שם הכשר שתחתיו הוא טוב כמ"ש מהרש"ל הכיחו הם"ך ס"ם מ"ו והרב בפ"ג וכו' יעש"כ :

ועוד זחת יקרה היקה ברחיתי לפ' פתר יפתר לשפרונטי ז"ל לות כ' ערך כועה כשאר לכרים שכתב וז"ל וכתב ה' דריסה כפי' ן כתב הכ"י הה לך כלל כטרפות כ"מ שהנקב מעריך שם יש לכעכוע לריך לפתוח חותו שם כמלא העור תחתיו שלש ושם הכשר רע הוי כנוקב חון מסריחה שנוסנים להכשיר כ"כ וכו' וכ"פ מהרשד"ם כפי' ל"ז עכ"ל · הנך רואה כעיניך עד ממהר ה' פריסה ז"ל שכתב כן ע"ש מרן הכ"י ולא נפלאת ולא רחוקה שכ"כ מרן ז"ל כב"י סי' ן' וז"ל וכתוב כהנהות לשאר"י כשם ר"ת ד"מ שטרי' ע"י נקב לפי' לא ניקב והכשר רע שכיכו כמו מוגלא טרי' עכ"ל · וכוונתי כוונתו ז"ל דסתי כמו מוגלא קלי הלא ניקב ושיעור הלשון כך חוח לפי' לא ניקב כמו מוגלא והכשר רע שכיכו טרי' · ומן הן דכרי המחבר שהכיא הכ"י כפי' מ"ג שכתב וז"ל וכ"ל רחכי"ה שהל רח"ם כשם ר"ת דכ"מ שהמו"ל שחוח טרי' שם ניקב ס"ם לא

ניקב והשאר רע שכיכו וכו' ע"ם · לחה סריחות לדעת שדברי רש"ל הן הנה היו דכרי מרן כב"י כשם ר"ת והריא"ם והמחבר והנהות לשאר"י · העולה מזה דכדכר שחוח חון מהכועה לריך לברוק לדעת מרן דהיינו לריחות חם נשאר שלש ושלמים וכן רכים כולהו שכרי מרן הכי כדברי מרן ז"ל :

האמנם חזות קשה הוגר לי כדברי הרב מש"ד כחיר' ח"ת סי' ב"ל שנשהל על כועה שהוחה כלב וזו הלכה פעלה דלמו לין למו הלא דברי מרן שכתב דלין כועה וסי' כשאר וכו' ודברי מהרש"ל הוסם הלא חומרת כעלמת מדקת' הכל כריחה נוסנין להכשיר וע"ש · ולחר הש"ך דמלבד שכבר הוכחנו דלדברי מרן כעי כרי' כשר · עוד זחת לרוח דמה יוכות דדברי מהרש"ל לוסם הלא חומרת ממ"ש כריחה נוסנין להכשיר · דכוונת מהרש"ל דלפ דמדינת כשאר לכרים כעייט כדיקה כשבר הריחה נוסנין להכשיר כ"כ והיינו טעמת דכין דריחה שכיקי כה כועות להכי קלמר דליכת למיחה שמת נתמעטם כשר הריחה וניקבו כ' קרומות דכולי האי ליכה למיחה משמ"כ כשאר לכרים ומה יוכת הוכיח מדב' מהרש"ל דחומרת כעלמת קל' ולפ זו מן התוכחות למה שריקיי שם להמח"ר שמוך ונר' כפי' מ"ג דיקיב ומקבי הקהייחים על דברי הפר"ח שכתב על כועה כטחול מלפה מוגלא או מים עכורים או שאר לקותה דהיכם כניקב · וכתב המח"ר וקשה דכגמ' לח זכרו רק נקב ולא כועה דלא נשכחן כועה וסי' כלא כריחה ע"ם שהריך ומסיק דלין לנו הלא דברי מרן דפסק לין כועה וסי' כלא כריחה · ונורחות נפלחי כי הפר"ח לח לחי עלה מ"ר מטעם כועה רק מטעם נקב דמלי שנח כועה מנפוח שים כו מים והיינו מעשה שכח לפני רלכי"ם שהכיח שמדברי וטעמת דמילתת דכלל לקוחת דטחול קיס להו לרכנן דפה לח נשתייר כעד"ז מכשר הטחול דכנקוב דמי וקרוס כעלמת לימו מנין והיינו חילוק דהפר"ח ולא מט' כועה קלמר ה' וזה פשוט ועיין לקז"ח סימן ז' :

הלריך הרחיב כענין זה לך נפ רלה :

מעתה לולכה ולשובה לל לוסי סרלטון החכם הפוסק נר"ו לטעות מיער' דכשו ולהתכסם מחוריתו ועם היות שמלל דכריהו הלה הנזכרים ונעשים כמעט חשו' מלחתי לדכריו נר"ו לחמרתי שנה הלכה זו ולכוח העי"ר שנים שלשה נרנוריס כרשם לחמי"ר להיות כי ערכים עלי דכרי רודי רלטון לניו"ן קדמחה שלוס כתב הנה מרן ז"ל בב"י כתב כפי' ל"ז וכו' ופשט דכריהו מוריס וכלים דכם' כ"כ ע"כ הנה הוכחנו מדברי הרלשונים והלחרונים שזכרנו דהכועה עלמה לחת שכשרה כ"כ ולא לחו עלה רק מלד שכשר שתחתיה דילמל נתמעטם ומעתה לפ נשאר לנו מקום ללו"ן כמ"ש מחכם הפוסק נר"ו ועוד כריקה לפ ידעתו כיצד שם כדברי מהרש"ל שם כדברי הנהות הו"ם וכו' והשם נכיחים לנחמנו וכו' ע"כ דברי מרן לפ דיכר כזה וכ"ש לדעת הם"ך דדברי הנהות הו"ם שם דברי מהרש"ל דקו ליכת כוש ספק ונימלה נכוחה · עוד כתב הח' הפוסק נר"ו ועוד לפ"ז כל סיכת דכתב כשר הוא כבריקה וכו' ועוד הרי מרן עלמו כתב על דברי הלמורחים דפסק כשר משמע כ"ב שם לפ שיפרשו וכו' ע"ם מלכד שכשר נלמוד מדבריהו שהין כלן תימה · עוד זחת לדרוש כהני כללה דכיול לן מר כדברי מרן דלעכ"ר לפ כריחת לי הלי מלחת שהרי כבמה מקומות מלחנו דהיינו שכתב

כצד כ"כ ומסס כסי' ט"ל ס"ר כתב כסדרן כצרה לפי' כ"כ וכפ"ק כסי' קלויה כ' כצרה וס"ן כריקה וכסכ"כ כ' כלומס מסריכה לרופן סס יש מכס כרופן כצרה וס"ן כריקה ע"ס · וסס סקס כצרה היינו כ"כ לפתי לוכפל קנק למימר דלין לריך כריקה סס סקמו כפירושו דלין לריך כריקה :

איברא דרכי מרן הללו שכניס מחכס פסוסק נר"ו שכתב על דכרי הלמורלים כמעט שעברתי לך לקיים זכירם לוס מקום ככורם ולחר לקתי לחופ'סי רליתי לכס"י רס"י ל"ו שכתב וז"ל ומ"ס זכירם כריקה סס לסה דריקה דלגלוי כלסינה קומקה כתב הרמ"ס וז"ל כתב כה"נ והוה דלה מפקה זיקה מקוך לשונו משמע דכעינה כריקה לע"פ שלין לשון הקלמוד משמע כרכריו דלשון כשר משמע לפי' כ"כ ומיהו מוסקכר כרכריו וכו' עיו"ס · וסס כנים לנקנו שלזה כיון סס' הפוסק ירי"ד י"ס נר"ו לין מכלן רליה כי הנס לחר קרוסה וס' הסומע יגיד דכר דלשון זה כולו מדכרי הרמ"ס ז"ל וליונו לשון הכ"י וסוף סוף הרי כ' דמשכחר טעמ' והדרינן לומר דלפעמים תופס הס"ס כשר והיינו ע"י כריקה · וה"נ כדכרי מרן ז"ל ליכה למימר הכי רזומנין ע"י כריקה קלמר וכפרט שמרן לה כ' שלנו הטהור כ"ה כקיזור למען יהיו עניני ההלכות שנורות כפי הכל כקיזור והרולם להורות וליו יורה יורם וורה ע"פ דכריו ככ"י כמ"ש כ"ז הסמ"ע כהקדמתו והכיה דכריו (של) הרב יד מלחכי ככללי הס"ע ע"ס :

ואתה תחזה שכל דכרי הלח' שכניה כידו החזקה מחכס הפוסק נר"ו לעזר ולהועיל לה דכרו כ"ה כפי' דוקה ולפוקי מרעת המתמידין ולומריס דלין סירכה כלה נקב לפה כשהר לכריס הלה לפר דכרו ככועה · גם מה שרלה להוכיח מדכרי הלח' לפר הס"ר זה הקומה לין לה הסנים כדכרי ה' ז"ל ולין לה רלתה עין הכרולה מ"ס כתשוכותיו וכמ"ש דכריו קרי כקיל וכן לומר דרעת מרן כמ"ס וליונו מנר חומרת של החחרונים :

ואחרי כלות הכל נשה לכננו לדכרי ס' המנהגים דקרוס העליון של הכועה מנין ומניל וכן הוה המנהג פשוט ולכלור' נר' הלה ס"ל כדעה מהרם"ל דלי לה לתלי לריכין לפתוח הכועה כדכרי מהרם"ל כרי לה יהיה הכשר מתוסתם קרוס הכועה העליון ינילו ולו ליכה למיתה למדי הלה הל"ז יקשה מה תשו' השיב מהרם"ן כדכרי מרן ולויתי הנה דמסייע ליה מהרם"ל ז"ל הלה לפי המנהג שנהגו יושב כשק"ר דכרי מהרם"ל ויודעינו כי נלתן שמושל וכלי כחדרי משכיות המנהגי' ולין סכיה עזר לנגדו וסכר וקכל דכרי מהרם"ל כשתי יריס · כי ע"כ נריהה דמ"ס דקרוס הכועה מנינ היינו לחר שנפתחה הכועה וכרקנו הטור של הכועה מכל לדריה ולה נמלה מתוסתם לה לתריכן דלפי' יש נקב ככועה העור שלפר שלחר שהינו נקוב יכול על מנ'ן · לך לס נמלחו עורות הכועה מתוסתים לף דלין כלן נקב סו"ל ככשר שהרופא גורדו וקוי נקוב ולכן לף שלין רעותה לפניהו כדרדי הכועה הכולטים וניכריס לחון לכלי ליכה למיתה לדדיס שהינם נרלים שלת נלתתתם הכשר והטור של הכועה משני עכריהם ולכן קלמר מהרם"ל שלריך לפתוח הכועה ולרלות לס הטור שלם כיון שים כלן רעותה לפניהו של הכועה דורלי לף שלין הכועה כשר רע מ"מ לינה כשר טוב וכמ"ס ס' זרע לחת ז"ל הוכלו דכרי לעיל · הנה נף ערכלי

מעפט כפי הנר' לע"ר וגס שניהי קת"ס וחלהים חיים ומלך עולם יכחנו כדרך לחת הלעיר וחתום הס' השלם

כמוה"ר **שלמה הלוי אבן יולי** נר"ו

כ"ן קול כן לוי כשפל הלר"ם הקוב על טור"ס שכולה כסף מסכי"ס הולך לכל הני מעלייתי' דהני שמלי הזקן נר"ו שפתוחיו שוחנים שהניס כי כל דכריו לרקו יקדו על לדני הלחת והלרך כריהי מולך חזקים מלחים זיו ומפיקים · וגלל כמים לדיריס מים שים לסס לו"ף והעלה מסמהדורי מילי דחכימי · מרגניות דלית כהו טימי · והנה שלכלור' הרולה ירלה משטחות דכרי מרן ומור"ס ומסקנות דכריהס כמו שפרש יה ל"ר וחור החכס הפוסק רלחון לליו"ן דזיו ליה כבר כתייה כמוה"ר יהידנו יהיד יה נר"ו כעיקר הדין שכשרה דקלמר מרן היה כלה כריקה וכמו שכה הכל כלרוכה כדכרי כמהר"ם סגל נר"ו · וכפרט מה שכלל דין כועה וסי' כתרל מחתת דמשמע שכמו שסקירכה ס"כ כלל מסוס שהינה שלה התפשטות ליהה כעלמה והיו סוה שה ל"ל סוס כריק' וה"כ לחר דמחתינהו כחדל מחתת משמע שכשניהס יחד ה"ל סוס כריקה · וכמו שנרלה נ"כ מפשט דכרי מור"ס שפשט הדכריס מוריס וכיליס שה"ל לכדוק רק לסקימת כני מעייהס דוקה ולה זולת עכ"ז מכל הני מילי מעלייתי שכתב החכס הס"ל נרלה סדכר כרור שלריך לכדוק כשכר שתחת הכועה וגס מרן ומור"ס יודו וכוונתם רלויה כלומרם כשרה כ"כ הוה לענין שהין כודקין לס יש מיס עכורי' וסרוחיס ככריקה כועה הריהה לכל לענין כריקת הכשר שתחת הכועה זה לה שמענו ענין זה וכשר השמיענו ענין זה כמקומות לחריס וכמ"ס הס' סגל נר"ו לגלה כשם כ"י שהיה רליה מקוכה ולין מה להסיב עליה ועם היות שדכרי קרב דריסה ופריסה נרלה וכו' וכפרט הרליה העלומה שהובלה כדכריו משם הר' דריסה ופריסה נר' לכלור' דסקרלי מינהו לרכרי מרן כש"ע לפי שסייס שם וכלכ חוץ מהריהה שנוהגים להכשיר כ"כ ע"כ וזה הפך מ"ש מרן כסימן ל"ז שלריך לכדוק לס יש מיס עכורים וסרוחים מ"מ יש לפרש דכריו שנוהגים להכשיר כ"כ דקלמר היינו כלה כריקת הכשר שתחת הכועה וכדכרי הז"ל שכתב דשלני טינרי הריהה שפש ככשר הריהה ולין טרפות כריהה מלי הכשר רק מלי העורות לה כן כשלר לכרים שטרפוהה הוה מלי הכשר ע"ש · ומה שתמה סס' הפוסק כמהרי"ס נר"ו כרלשית מלמר שפש כוונת מרן דכשי ע"י כריקה ל"כ למה פתש וחתש לרכרים ולה פי' לנו לוחן שכדי' כיכר תהיה לס כדכרי הלו"ה לו כמהרם"ל ע"כ לחר שמתי' מכ"ר לה ידעתי כוונתו כזה שהיה נוכל להסתקק ולומר שכדכרי' הליה כדכרי הלו"ה שפש יש כה לחוה טרי' · ה"כ הרי מלינו דין ריהה ושלר לכרים שוה ככל שפרי כריהה ג"כ פסק מרן שפש יש כועה ליהה סרוחה טרי' · ושלר לכרים ג"כ ה"ין כן לרעת הלו"ה ול"כ מלי קלמר הלה לשכחן כועה וסי' וכו' דמשמע שכל לחקל כשלר לכרים ולפי"ז יהיה היוה שוה ככל מכל כל וכ"ה דמלינו לו' שלרעת הלו"ה שלר לכרים תמירי מ"ס לן שהוה ולקמר לס יש כה ליהה טריפה משמע כין ליהה זכה כין ליהה סרוחה הלה זה יעלה על הדעת שלפי כליהה זכה יטריף משוה לקוחת כחופן שלכל הפחות יהיה דינה שוה ול"כ מוכרחים הנו לו' שהופן סכריקה סוה כתהרם"ל הו כהלו"ה גס כן לרעת הס"ך שהשוה דכרי

הלו"ה

הלו"ה ל"כרי מהרש"ל שאז יש קולא בשאר לכריס ויתר מכריס' שאם רצונו הכשר שתתקיים שלש ימים ואם מיס עכורים וסרוחים ליתן לתוכו ואם שהוסיף עוד ידוע שנית לומר שסתם כשי קוף כ"כ. מלבר מה שהביא עליו כמה"ר שמשון בן דודו נר"ו בתרוכה עוד זאת יש לתמוה עליו מה ענין כאן דכתב מרן כשי' ל"ו וז"ל חסר מנוף הריחה ולא ניקבה כשי' וכתב הש"ך וז"ל כשי' וכתבו הפוסקים המכשירין בענין שתתן עולה בנפיחה וכו' יע"ש. וכתב"ה הנ"ל על דין זה וז"ל מסוגיא דגמ' וכו'. וקוף כשם ריב"ב וה"ו וע"ז כשם בע"ה וכשי' רבינו קלונימוס מזקן ע"כ וכתוב רמ"ז ע"כ הביאו כשם ריב"ק ורק"ח שאם עולה בנפיחה כשי' ע"ש עין רואה שעם היות שכתב מרן כשי' שתם עכ"ז מפרשי כדבריו ע"י כדיוק שכרי מדבריהו דשמעתא דמרו כן כפי'. ועל מה שהוסיף ידו הנטויה החכם הפוסק נר"ו לומר שכרי מרן עצמו על דברי המורים דשתם כשר משמע כ"כ וכו' ע"כ הרי כבר הודיענו הב"י כשי' מ"ש נכו מחט שנמצאת בכרס וכ"ש שנחלקו שם הפוסקים כשי' שכרויחת שם כשי' דקה קנה דכרויחת הוא ע"י כרי' או כ"כ ושעלה לקלבה כמלין דמגריך כרי' ע"ש וא"כ לחר שכבר השמיענו שהוא קובר כפי' שכרויחת כשי' ע"י כרי' וכול הוא ג"כ למונקט כדבריו כשי' שתם והוא ע"י כרי' לולי שלפי דבריהו אין לורך לכל זה דגם אלן מורים דרבנן שכשי' דקה מרן כרין כועם וסי' כשאר לכריס היה כ"כ ואם שאנו מגריכין לכדוק בכשר שתתן הכועה הוא ענין לחר חוץ לכועה וכמ"ש זהו הנלע"ד הקלרה המעט היא וכו' שלהים לחת ונחנו כדרך לחת ועי"ש ויחת"ן הכ"ר כריס קלה דלא ידע לכווני לימר"ה כיצד מוציאין לת הימיכה ולשתעווי מלי. ועיר ש"ש זע"ש וחכיס הם"ה כשם כ"ר

יוסף הלוי אבן יולי נר"ו

כ"ח ראינו וכמה מנורת זהב טהור הלידה מלור זר"ח בהיר הוא בשאר בשתקיס.

חכו מתקיס וכולו לומר ככור ה"ה ידידינו הח' הפוסק נר"ו ישיר וזרעו לברכה כירח ויכון עולם ועד אכי"ר. הנה הנחנו בלים להשיב מפני הכבוד והנה הידיד דרך קלת"ו כחומר מים רבים ודבר זה בבר קדמונו קמאי דקמאי ועוד היום יון כל הדעות שוות וכל ה' יש לו על מי לסמוך ואלן יקמי דיקמי יון אנו כרלים להכניס רגם בין הסריס ועכ"ז קורה היא וללמוד אנו לריכים ורגם שדבריו עתה יבואו שקומים בקלרה ויון היא דורש יון לה עכ"ז ילמוד שתם מן המטו'. ואן אתת שים להסתפק בשסק מרן שם ח"ח ס"ק מ"ו בענין יון בועה וכי' אלא בריחה אם היא בשי' בשאר לכריס כ"ב או ע"י כרי' כדעת מהרש"ל שהביא ר"מ רבק"ם. והנר' לקו"ד מפשט לשון מרן דלא בא להחמיר אלא להקל בנר' מדבריו בלשון שלוחה משמע שאלל הבועה וכשי' בשאר לכריס מכל וכל ואין אנו לריכין לברוק בשר שתתקיס או אפי' בקריס הבועה התחתון בשאנו רואים קריס הבועה העליון כריא וחזק משא"כ כריחה דאפי' אנו רואי' קריס העליון כריא לא אתני בשום בו מיס עכורים משום דמעידי' על הנקב או מחתת חולי המפסיד ושופח לינקב. אבל בשאר לכריס יון משש מזה כלל ואין לך בטרפות אלא מה שאנו אז"ל. ואין לומר דקוונת מרן דלשלול בועה בשאר לכריס בשאין בימים בשר שאם שרוחים ועכורי' והבוע' מבחוץ אבל לריך שיהיה בשר שאם שתתיה

רבמלת לשי"ן ים בשאר לכריס קולא ותומרת וא"כ הקולא מפורשת ותומרת בכה המתחת ואין זה מדרך שום פוסק בעולם שדעתו כרבר א' להקל מצד זה ולהחמיר מצד אחר ויכחיר לר שתומרת שתת לשונו שהיא העיקר לכל וכשלו רבים. ועוד הכשלמת לרעתיהו ז"ם שהוליכו הא"ח ומרן להשמיענו רבר חדש שרוגמתו טרי' כריחה בשר בשאר לכריס ואין מדמין בטרפות אבל להמפרשים דברי א"ח ומרן ע"י כרי' ז"כ לוך יתכן לומן אין כועה אלא אפי' לי אמרי' יש כועה ודינה בנקב מה לוכחך לן בזה כיון שהשאר שאם שתתיה ולא הוי נקב מפולש שכל הנקבים לריכים להיות מפולשין וא"ת דהוליכו לשתעוינן בשאר לכריס אף שיש בהם עכורים וסרוחים שזהו מחולי המפסיד ותעפ"כ לא אמרי' שתופו לירקב הכל אף דאמרי' כן כריחה. זה בכלל נתמשתם דפסק מרן כשי' ן' כל שכר שנקיבתו וכו' ה"ה נתמשתם ומבואר הוא דכוונתו לו' דבעינן נתמשתם כולו עד החלל אבל אם נשאר כ"ש כשר מצד א' בריא ודלו כשר וא"כ מזה מוכח דלא אמרי' כשאר טרי' חון מבריחה ור"ת המוזכרים כפי' הפוסק ע"ש דקופו לירקב הכל. וכן מוכח מכולית דבעינן עד שינוע למקום חרין ואם לא הניע כשר ולא אמרי' אע"פי שלא הניע סופו לירקב ולהניע וכן בכמה מקומות מוכח כן מפסקי מרן כל א' במקומו. וא"כ לא היה לו לעשות כלל כזה ללא לורך זאת הכ"ל בדעת מרן. אבל לדעת מהרש"ל שכתב כ"מ שאמרו ניקב וכו' לריך לפתוח הכועה וכו' כוונתו לו' דכועה הוי כנקב כשאר לכריס ולכך לריך לפתוח הכועה דאי כללו היכא ואם נמלא כשר שלש תתיה חון מהכועה אז לא הוי נקב מפולש וכשי' ואם היתה כועה מעש"ע ואין שום כשר כריח תחת הכועה הוי כנקב מפולש דודאי לם' עוונות הכועה היכא מצוים. ומה שהזכיר כדבריו העור שפשר דנקט כן משום שים לכריס שאין בהם כשר כמו סדקין והמרק. ולדברי המפרשים כוונת מהרש"ל על עור הכועה קשה למה לריך לפתוח מעיקרא כיון שאנו רואים קרום העליון חזק הוא לבדו ואין ואם שיישבו כזה הוכו מן היסוב ולע"ז זאת כדברי מהרש"ל דקאי אז"ל אלא שהוא שכר שגם מרן מסכים הולך לדעת מהרש"ל כשר, תחוך תשו' ואין כוונתו לחלוק הדבר בכוונת פסק מרן אלא כיון כש"ע אלא משום דבאו דברי מהרש"ל מפורשים ודברי מרן שתומים שים פנים לכאן ולכאן לכן יישב דברי מרן כדוחק כי היכי דלא פליג למהרש"ל וכן הפר"ח נר' דסכי"ר כמהרש"ל בכל כועה בשאר לכריס וכמו שנילה דעתו בטחול דדיין ליה בנקב וכן מהרש"ך שהביאו הח' הפוסקים יל"ו בדבריהם גם הוא מפרש דברי מרן מסכים הולך לדברי מהרש"ל אלא שקשה לפי' כמש"ל:

ועוד לוך יתקשיב לו דברי רש"ל עם המנהגים דידי להם בקרוס הבועה כריא. ומה שנדחק שם"ך ליישב דברי הא"ם בדעת מהרש"ל לין משש מוכחה לדעת מרן דנוכל לו' דמשום דנר' דוחק גדול בדברי הא"ם בפשטן לכך ייסבן בדרך דוחק לקרבם לדעת מהרש"ל אבל לא קי"ל הכי בדעת מרן. גם מש"ם הט"ז על דברי הא"ם לין הכרע לשום צד והכרחה לקו"ד דכל הפוסק הפוסקים הבועה בשאר לכריס ומלריכים כדי' בשר שלש כולם למדו כן מלשון המרדכי שהוכח בכ"י שבקב שהשאר רע שוב בנוקב וכו' ושם סוברים שלין לך בשר רע יותר מן הבועה. אבל לם'

מרן נרחם כמ"ש רחין הכוונה תמיד כסדר דע. ונס מור"ם מרפסק כרקין כסיס כסס כוטנות ים לכודקן מן הסקיומה דוקק נר' דככוונה עלמה ק"ן סוס כדיקה ודעתו כדעת מרן. סוב נרחם כעלילן לנו סיס מסתפקים כס' מרן גס כסי' חס היה ל"כ חו"ל וזה פשוט ין להסתפק כו כלל ממ"ם מור"ס כנסרכה המרה כסי' מ"כ ס"ח וכמ"ם עליו סמ"ך היינו כמ"ם המח"כ וכו' וטעמו דחסבר דכסחר לכריס לח חוי סי' כלל חלח הפסטות ליתה מזה מוכח רמ"ן סוס כרי'. ועוד ים רחיה מכל סי' הריחה דלח הוזכרה כסס סוס כדיקה כרכרי הפוס' כנון סי' תלויה שיונה חלח הפסטות ליתות וכמ"ם הלח' הפוס' גס ממה שכיותו רחיה מרכרי הלכות שמ"ם שגס הל"ח מצריך כדי' כפי' ין מסס רחיה דחסבר לומר דנקט כן להודיעך ס' הלסורים לפי' לקר כריקה וכמ"ם הח' הפוס' נר"ו:

עוד נדרשנו לחוות דעתינו כלתרי דנסיני כתרם"ל לפתוח הכוונה ולכרוך הכבר שתחיים חס לירע ופנע הטבח כבשר שהוח וניקב וחנו רוחים שהכבר כריח חס ים לקלות כידך דטבחה חו לח. וחכי' לנו כזה דודאי היכח דחוכח למיקלי תלינן מלחר שחנו רוחים שהכבר כריח כמ"ם מרן כסי' ן' כל חלו הנקביס חס ים כמה לקלות כמו כטבח וכו' וח"כ חף כמקום שנהגו לחקור כפניעת הטבח מחסס דשמח כמקום נקב נקב היח עלמה מומרת כעלמה וחכו דלח לוסף עלה:

המור"ם מכל זה דדעת מרן ומור"ם לקול"ר נר' דחינס מלריכים ככוונה כשחר לכריס וג"כ כסי' סוס כדיקה כיון שחנו רוחים קרוס הכוונה לגר ן' חזק וכריח. זולת ככוליח שיצחק מן הכלל והיח מפו' כמ"ס וחין דינה מסוס נקב חלח מסוס לקוחת וחין לורך להלריך כזה חלח שחקר כתבנו כ"ז נר' לנגדנו ס' נוחל שהכיח דכרי ה' פריסה ודריסה שכתבו כשס כ"י חף לך כלל כטרפות וכו' וחיח ס' מהרם"ל לח"ח. נמלח לפי"ז שסוכר שדעת מרן כדעת מהרם"ל. וחן לחת שלח זכינו לרחות ס' וספר מהרם"ל ומי יתן ונזכה לרחותם וחז יקכרר הלחת וה' חלהים ינחנו כדרך לחת ונדריכו ירוד יה ישבון לבטח כנפש חוקמי כרכות כס' ככל קיוח מפיו יעשה וקיים וחקומי' החכמים השלמי' כשה"ר מימון כוסידחן וכשה"ר חיים טולידחנו ינ"ו:

האיר לל עכר פני הלור כי טוב נלומו. חלף עולות יעלה שלומ"ו וסי חלהים עמו כי"ר. וחלת וחייקי כמה מקנויות כויוים מכמה לנקרות הזכר על ס' ס' של חו"ם וסות נוכע מסי"ס סנדו"ל סי' ו' כי"ר ולחסס הפנחי שים לי כמה טרדות מכמה ענייניס כירוע לח יכולתי לסשקעשב כדכרי קדשס ולח לכקוב רק כלל הסלכה בקלרה. סנה כבר כתב הכח"ם שנ כסו"ס מ"ו מסס מהרם"ל וז"ל כתב מהרם"ל שכב"מ שחוז"ל נקב טרי' לריך לפתוח הכוונה ומס נשחר טעור חלס חחתיו כבר כן מיס זכוס כין מיס קרוחים. חכל חס הכבר דע סוי כניקב חכל כריחה נוסנים להכשיר ולח כרקינן כמודי עכ"ל. ולפוס ריקעת נר' דמרן ז"ל כס"ס ל"ז וכס"ס סנו' לח סכר כס' מהרם"ל דמלריך כדיקה לפתוח הכוונה וכו' חלח כסי' כ"כ מדשמס לה סקוחי ולח סיה לו לסקוס חלח לפרס ודחי סזס כסי' סוח כ"כ ומשמע חלמון כך סיה. וכ"מ להרי' פר"ח כסי' ל"ו סק"כ וז"ל ודע שדעת הרח"ם חלח להלריך כדי' וכ"כ הרשב"ח כחי' דכסי' לנמרי משמע דחי' לח סול"ל לתברך

וכס' ת"ה כתב שרחוי לחוש לדכרי כ"ם שמלריך כדי' חע"פי שיין דרכן של הלמורחים לסחוש חלח לפרס וכו' עכ"ל הנך רוחה בעיניך הלדעת קרח"ה והרשב"ה ז"ל שמס כסי' סיה כ"כ חפי' כדכרי הלמורחים וכ"ם לדורות שחחריהם. וחפי' לדכרי כה"ג שחילק וס"ל דחפילו כסי' כשחס כעו כריקה מסיוין לומר כדכרי הלמורחים דוקח לח לדורות שחחריהם דורחי ין דרכס לסחוש חלח לפרס ומדשמס הח דכריו שהוח מלריס דהלי הינה שכתב מרן כס"ס ל"ז וסי' מ"ו וכתב וז"ל והקירוס מטעם דיין לך כעיפות וכו' ע"ם כ"כ דכריו משמע כ"כ. וכן משמע נמי מהכיול ותנחנו כחדח מחתח כועה לו סי' וכו' וחני עליהו כסי' מס' רומיח דסי' וכפי' ודלי לח סיכח סוס כריקה דלמיעת מרן מלי דכשר כשר כ"כ ומלי דטרי' טרי' כ"כ וכפרט למ"ם הפר"ח כפי' מ"ו סק"ח וז"ל וה"ה נסרכה הפי' ממעי למעי דלו לינקב הלי טרי' וכו' לעפ"כ כסי' דין סי' חלח כריחה. הכי משמע מדכרי הל"ח שהכיח הכ"י עכ"ל דלפי' למנהגינו שעושים כריקה מ"מ כבנון זה לח שייך כרי' דטעמח דמנהגינו שעושים כדי' היינו דוקח היכח שנסרכה הריחה למקוס שין הנקב כו. חז כשנופחין לוחה וכודקין לוחה ע"י מיס ולח בנבלה חמרינן שהסירכה כלה מלוחה מקומות שין הנקב פסול כלס מה שין כן כשחיים הפי' מינה וכה לח שייך כדיקה דהפי' מסיכן כלה לי לנקוב קלי טריפה ולי לינקב וכו' וז"ל היכח שנסרכה ממעי למעי נמי לח שייך כדיקה לף למנהגינו ועכ"ז פסק מרן דכפי' וכמ"ם הפר"ח ומדכיולנה כועה וסי' כחדח מחתיח משמע דשויס הס כי היכי דפי' כפי' כ"כ ה"ג כועה כפי' כ"כ זהו סנר' מריהטות לשון מרן ז"ל דלח ס"ל הלי דינה דכתב מהרם"ל וכ"מ להדיוח כס' חב"ם כס"ס ל"ז שמחני הכיח קלי דינה מהרם"ל כשמלה מדשה לוח ל' ע"ם וכתב עליו כתב"ם לוח מ"ו וז"ל כה"ח שמכיח הכ"י משמע דח"ן כרי' חחת הכוונה עכ"ל ע"ם גס הע"ז כתב כן להיות כס"ס ל"ז סק"ז וזל"ה הה דכתב כיום לחוח לוח לקוחת וטרי' לח קי"ל כן שהרי כבר פסק הש"ע דחין כוונה דק כריחה ונר' דמצו"ה לח הכיחו כש"ע עכ"ל פי' דכריו כמ"ם כיום לחוח לוח לקוחת וטרי' מיירי כענין שהכבר שתחזיו רע"ה טרי' וכמו שפי' הש"ך כס"ק טו"כ ע"ם וע"ז סיים הרב ז"ל וחנן לח קי"ל כן שהרי כבר פסק הש"ע וכו' רחיתי מ"ם כס' מ"כ וחין דכריו ז"ל נוחים כלל שרלה להכיח רחיה מדכרי הש"ך כס' נק"ה כן ליהרי ין מ"ר:

עין רוחה דלהרי הע"ז לס' הש"ע ל"מ דלכתחי' ין כודקין הכוונה חלח חפי' חס כדקוה ונמלה הכבר שתחזיה רע"ה כפי' כסי' ודלח כמהרם"ל נס ס' מש"דר ז"ל כסי' ל"ז כ"כ כפשטות וזל"ה המור"ם מ"ש שהכוונה כב"מ שתמלה כסי' וין חנו מריכין לכדוק חס ים כהס לוחה חו הטור שתחזיהן דקי"ל כפסק מרן כש"ע וה'עמים עכ"ל:

באופן מכל מ"ם מוכח דמרן לח ס"ל כדעת מהרם"ל דמלריך כדי' חלח כסי' משמע כ"כ זהו סנר' כעת לחפס הפנחי חך ככתיכות שים לנו מן הרחשונים ז"ל ומ"ך כשס מהרם"ן ז"ל כמעשה שבח לירו שנת הקס"כ י"ה לחב וס"ל כטוחל שהיה כסומכה כועה חליהה מיס זכוס ובקוך דכריו הטלה דכוונת מרן ז"ל כמ"ם מהרם"ל דל"כ וז"ל דכועה דחיורי

מכח קיומו דומיא דכוותה קריאה שמע נטרפים מחמת מים עכורים או סרוחים לף שהכשר שלם תחזיים וכהכי הוא דקאמר רלף לשכחן כוותה שמיה נטרפת מחמת מים עכורים או סרוחים לף על פי שהכשר שלם תחזיים לגלג קריאה לף שם הכשר רע תחזיים ונתמעטם בתוך הכוותה ודאי לף בשאר מקומות טריפה וכו' ורחים לזה מה שכתב מהרם"ל והביאו הכלבו ס"ם מ"ו וכו' עכ"ל יעש"ב · עיניך הרואות דמגד השברת דכתיבת וכולהו רכוותיה הנו דכתיבי כולהו ס"ל דמרן ז"ל לא מצריך כדיוק כיעת מהרם"ל ז"ל מלבד ס' מוהרם"ן ז"ל יחיר כיבר וס"ל דדעת מרן כמהרם"ל כדכתיבנא :

ולענין הלכה כיון דמוהרם"ן ז"ל היה יחיר מומחה בטרפות ובקי בחדריהם כמוכח מכמה כתיבות הנמצאים תלנו ס"ל דדעת מרן ז"ל כמהרם"ל שמצריך כדי ונם הנהו רכוותיה דכתיבנא דס"ל דמרן ז"ל לית ליה ס' מהרם"ל מ"מ להלכה העלו דיש לחוש לכתחי' לס' מהרם"ל והמחמיר תע"ב הכי נקטינן זהו מה שנלע"ד בקצרה לף כחריכות ונוי"ם נחם הנעזר החותם פה שלפי יע"ף כחמיצי כשבת י"ב לחדש תלול המרומה שנת ס' ושמר"ך מכל רע לפ"ק ותקוה מחכם השלם החסיד הענוו הר"ום כמה"ר רפאל כיכחם זלוק"ל :

וס"ל נמ"ך ון"ן ועל מם"ל דמסקם מרן ז"ל וכתב כפי' היה כ"כ לף תציבני מלמון מרן ז"ל כפי' ט"ל שכתב וז"ל כסדרן כפי' כ"כ עכ"ל וכן כס"ח כפי' תלוים כתב כפי' ון"ן כריאה וכן כפי' כ"כ כחומה הסרוכה לרופן וים מכה כרופן כתב כפי' ון"ן ונמלי תני ובדר מפרם מאחר דסקם כפי' היה כ"כ דשלני סתם מאחר דאיכא פוס' דמצריכי כדי' וכפרט שהם עמודו הוראה דביעינו כפי' תלוים ס"ל להרמב"י ז"ל דל"כ כמ"ם כב"י יע"ם וכחומה סרוכה לרופן וים מכה כרופן ס"ל להרי"ף ז"ל דל"כ כמ"ם הטור ע"ם וכסדרן נמי איכא כמה רכוותיה ומהם מנחונים ז"ל דס"ל דל"כ ע"ם כב"י לכן לף שסקם כפי' היה כ"כ הולרך מרן ז"ל לפרש בהני כפי' כ"כ כדי שלא נטעה ולומר דכוונתו להחמיר כחומה סחום דמצריכי כריאה מצ"כ בשאר הלכות וכפרט כדין זה שלא הולרך בריאה כ"ף מהרם"ל שהוא לקרון לי כחמת ס"ל למרן כוותיה לף הו"ל לסקוט שלא לפרש וזה פשוט ותקוט החכם הנ"ל :

קושטא קאי דלדעת מרן ז"ל סירכת או כועה הנמצאים בשאר לכרים חון מכריאה כפי' כ"כ וכפשטת דמילתא שכתבו דאין כועה וסי' שלא כריאה כמ"ם בס"ם ל"ז כרין כועה או סי' שנמצא בקנה הלב וכו' וכס"ם מ"ו נכי דקאי הם' הלוסר נר"ו לחלק דשאני כועה הנמצאת בקנה שהוא קשה קצת ועל הרוב אין מצוי כו מקום כשאר לכרים שהם רכים וממהרים להתמעטם ואפשר לו' שלכך לא כתב שם שום כדי' וכו' חלוק זה ג"ל להולמו לדעת מרן ז"ל שהרי בס"ע כתב וז"ל כועה או סי' שנמצאת בקנה הלב או בכ"מ חון מכריאה וכו' ומדהוסיף וכתב או בכ"מ מוכח דס"ל דאין לחלק כין הקנה לשאר לכרים ודינם שוה וכודאי שהוא ז"ל דקדק כן מדברי הלחי' שכתבו שלא נשכחן כועה וסי' שלא כריאה דמוכח מלשונו דבכ"מ צריכה שוה דינו לקנה הלב שלא הלריך כו שוה כדי' כמוכח מהמעשה שכתב והחירוה שהם רובהי

דין גדול כזה לף סי"ל להסמיטו כמעשה שהביא · כלופן דלדעת מרן ז"ל אין חילוק כין כועה הנמצאת בקנה לשאר לכרים וכמ"ש ג"כ כס"ם מ"ו נכי דקאן דשני דינים אלו נובעים ממקור א' מדברי הלחי' :

ועל מה שהביא מרן דברי הלי"ח לאחר דברי הלי"ח שד ולא כתב דשברת הלי"ח הוא לפקיר כלא כדי' שתמו כפירושו דכיון דהלי"ח כתב וז"ל דאין לך בטרפות אלא מה שמנו חז"ל ולא לשכחן כועה וסי' אלא בריאה וכו' הרי כיאר לנו דסי' וכועה בשאר לכרים אינו נכנס כלל בכוג הטרפות שדברו בהם חז"ל וא"כ לא שייך לו' בהם כדי' הכועה לף הוא ריעותא בהם וסי' הוי התפשטות ליתוח הפך דברי הלי"ח דס"ל אין סי' כלא נכב לף בשאר לכרים ולא מהני כדי' · ונם הוא ז"ל לף פשיטא ליה מילתא דמכואר בם' חוות יאיר מילתא כטעמא · ונם הכ"ח כתב בס"ם מ"ו דלאו דלא הלי"ח דברי המרדכי ורלב"ה לף היה נוטה לחסור ע"ם · ונם דעת מור"ם ז"ל מסכים קולך לדברי מרן ז"ל בם"ם בסי' מ"ל נכי מרה ומדהסמיטו בם"ע בסי' מ"ו כדי' הנהות הו"ם ולא כתב לגלג הכדי' הלחרת בשנמלאו כועות הרבה דיש לכדוק ע"י נוסח שמת נסתמו המעויים בם"ם בהנהות הו"ם מוכח דכועה ל' ל"ן סוס כדי' ולא הוי ריעותא כדי להלריך כדי' תחזיים לגלג דכועו' הרבה מיעוטא לסתימת המעויים דוקא ולא לחסם נקב כלל · והט' שסט"ז הביא כתחי' דברי הלו"ם בכדיקת הנוסה ולא חלק עליהם דלפם לו' דדין זה הוא מוסכם וכשסכימו לפ"ך דברי הנהות הו"ם לתוך הכועות וכו' סיים וכתב דלא קי"ל כן לגלג כפסק מרן דאין כועה לגלג כריאה וכו' לומר שף"ן סוס כריאה :

באופן שלדעת מרן ומור"ם סי' וכועה בשאר לכרים ל"ן סוס כריאה וכל דברי הלחי' המצריכים כדי' תחת הכועה שהביא הח' הלוסר נר"ו מעולם לא מצינו לסוס ל' מסם שפי' כן כדעת מרן ז"ל אלא דסם ז"ל נקטי כפ' מהרם"ל המצריך כדי' ומי לנו גדול מהרב מם"ד שהביא דבריו הח' המחיר נר"ו שפי' דעת מרן לתקיר כ"כ · ולא שכקינן פשיטותיה ממה שיש להסתפק כדברי המצריכים כדי' אם ום כסם שסוברים כן כדעת מרן מלבד דספיקו כורחו דאין נס ל' שסובר כן כדעת מרן · נס מהרב הפריסם חין דאיה שסיה ז"ל העתיק דברי מהרם"ל שסיה דבו כיהוע כמ"ם בסי' ן' עמ"ם דפינו הטור כל אבר שנקיבתו כמשהו ה"ם אם ניטל וכו' וכתב שה"ם הפריסם וז"ל וכתב ע"ז מ"ו וז"ל הא לך כלל בטרפות כ"מ שאחז"ל ניקב טרי, אם יש שם לכעכוע צריך לפתוח לוחו אם נמלא כשר שתחתיו וכו' ע"כ הרי שעתיק דברי הרב מהרם"ל משמו ככתכם וכלשונם משם"כ דעת מרן ז"ל :

וגם מדברי הכב"ה מוכח דס"ן סוס כדי' לדעת הלי"ח והגרירי כתרים שהרי כתב כס"ם ל"ז וז"ל ולענין הלכה דבינו המח"כר כס' הקנר תפם להקל כדברי הלי"ח וסודה לו כס' המפה שלא הניח עליו כלום שלא כתב וע"ל ס"ם מ"ו כלומר דשם כתב דמ"מ ים לדקדק שלפעמים ימלאו כועות הרבה וכו' ורלה מדבריו דאינו לוסר שלא כדקן וכשהם רבים לשריכן כדי' אם נסתמו אחל בשאר לכרים חון מהריאה אין סי' פוסלת כהם וכן פסק כפי' כת"ח וכו' ע"כ מלשון זה שכתב שאינו לוסר שלא כדקין וכשהם רבים לשריכן כדי' אם נסתמו מוכח דהלישור הוא לשריכן כדי' אם נסתמו זה הוא הנכנס כנדר לסור ודכוותיה בשאר לכרים

לכריס אין להצריך כדי ואינו נכנס בגדר לסור כלל וכמ"ש לכל כשאר לכריס וכו' דמה שלסור כדקין כשאם כוונת הרכב דנכנס בגדר הלסור ולריכין כדי מוקר כשאר לכריס ונס הדקין עלמם כשאין כוונת הרכב רק"ן שוס כריקה כמ"ש:

וכן ים להוכיח מדברי הרב חוט השני סי' ס"ט שנשאל עמ"ש מור"ם כהגה סי' מ"ה דשם נסרך טרפם הכבר לכית הכוסות ים לכרוך בכרס שבורלי ים שם קון או מחט שניקבה ועי"ז כשה סי' זו. וז"ל השואל מה הלשון שבורלי ניקבה שם לומר שסי' כזו ליכה כשה מכה מחט שנקבה ילמר שם ים סי' כזו טרי'. ועוד שה כמה פעמים שאין שם מחט כלל. ודאי שכדיקה נוכל לו' שם ניקב משני לדדין או שם ים קורט דם וכו' והשיב ה' שנז' וז"ל הגה זו חזלה בשיטת הלי"ח דמכיה הכ"ו וכש"ע ס"ם מ"ו דלה שכחן כועה וסי' שלה כריקה והט' משום דריקה שוקקת כל מיני משקים וקרומה דק ורך שפשר בקל לינקב והמשקים מבלבלין דרך הנקב ונעשו סירכם משל"כ כשאר לכריס שאין כולעי' משקים ואין כשרם דך ורק אין מקום לשלות הסי' בנקב שלה שמרינן הפשטות ליחות כעלמה הוא לשפוקי מש"ם שם"ה סי' קס"ג וכו' שכל הל"ח פליג וכו' ס"כ קשה לענין סי' דכית הכוסות שלריך לכרוך כשהטבח מנקר החלב מעל הכרס או קיבה ומרגיש כאוזה שינוי שכף קורת לבודק שיכול לרחות שמא ים מחט או משהר שנקב מע"ג או כועה מחוסמת דמשמע כך היו עושים שכוחינו ושכות שכוחינו לקדושים וכו'. ויכולני לומר שפשכו על רכים ובדולים שלמרו שלריך כריקה מ"מ יותר טוב לשפש שם ימלא וירלה מדברי מרן ז"ל שלריך כריקה:

זה ילא רשאונה כסי' מ"ט ס"ד ז"ל שהכשרנו כניקב עור החילון לכדו דוקא כניקב מעלמו מחמת חולי רלו וכו' עדי' ע"כ הרי שים חולי המוקב והוא הכועה וכמה יודע שם ניקב עור החילון לכדו או כי יחד כהכרח ע"י כדי'. שני כקודם פסק מרן כסי' ן' ס"ג כל שכר שנקיבתו או שקרונו או נעולתו פוסל שם נתמשש פסול ע"כ. והרי כמה פעמים שים מיני כועות שהכשר שתחש כרקב וכלה והרי נקוב לפנינו. חוריין שלוקחי כסי' מ"ח כתב מרן ז"ל כמחט או קוץ שנתחב כמשק או כב"ה דינו וכריקתו וע"ש ממולח ה"ה לכועה שהיא ריעותא כמו שמחט שכמו שהמחט לפעמים שניקבה מע"ג ולפעמים ימלא שלא ניקבה כ"ל מנר ה' כך הכועה לפעמים ימלא קרקע שלה כשר חי ויפה ופעמים יהיה נקוב או מתוסמס ועיניכו הרואות זה כמה פעמים זה כקרקבני העופות:

ובלא"ה הסכרת נותנת והשכל מחייב לבקי כחדרי מלאכה זו של הכרי' שלפעמים ימלא הכשר רע כקרקעית הכועה ואיך ידע שהיא נקובה ע"פ כקיאות המלאכה ויעלים עיניו לשמוך עלמו ע"פ פשט מרן ז"ל ויפערנה כ"כ וכוא ז"ל לפשר שלא כן ידמה שם ירלה כעיני כק"ר מ"ם מסי' מ"ח ומסי' מ"ט ומסי' ן' שנלע"ד שמוכח משם שסכרתו ודעתו ז"ל שכבריקה קלמר כמ"ם רכים ובדולים מן הלחם ז"ל הלא כספרים וקדמונינו ז"ל שנהגו לכרוך השמכוה ס' זו כדעת מרן וקבלו עליהם כך ורוב הלו החיכוריים שלומרים שפ"ן כדי' עדיין לא היו כעולם ולא יהיו שלא שמלו חומרא נהגו כך לחר שהנסיון מורה שהוא ריעותא לא יקרא מנהג כורות ח"ו כ"ם

ספך דעת מרן ז"ל לחר שבבדיקות לאו מתנהגים ע"פ המנהגים כידוע זהו מה שנלע"ד להשיב כזה ונוי"מ וימ"ן לכי"ר. הכ"ה לעירי מלחן קדושים הם"פ טיטוולן יע"ה כע"ה לחלול המהולה ס' חקל"ו לפ"ק וחתום ע"ז החכמים השלמים הר"ות כמה"ר יולחק ן' ווחליר וכתה"ר יום טוב הלוי סי"ו:

ראיתי קו"ל מחלוקת שהוא לם"ם כיון כועה וסי' כשאר לכריס שנקובין כמשהו שם כריך כדי' קרקעית הכועה שידי"ן כמהר"י מונסונינו נר"ו כתב דמ"ן כדי'. וידי"ן כמהר"ם לבן לור כתב דל"ב והחריבו למעניתם ומלחה כי קדרשנו ולדעתי נר' כמ"ם מהר"ם לבן לור וסיעת מרחמוסי ולומר דהנם דלכלורה ירלה מעשה לשון מרן ז"ל כסי' ל"ז ס"ז ז"ל כועה לו סי' וכו' וכסי' מ"ו ס"ו ז"ל שם סי' יוחה מהדקין לו מה' משאר לכריס וכו' כשר דלה לשכחן כועה וסי' שלה כריקה ע"כ דמשמע כלה כדי' קלמר מ"מ כריך לכקם טעם לשכח וסמך למנהג כמ"ם קרב מהר"י ן' חביב ז"ל. כתשו' כ"י ז"ל טבע הלחה יכריח לכל מעיין קטן וגדול למנוע סמך למנהג ועוב לומר לך עלה הנה עכ"ל. ע"כ שרחי לל משמעתו ובקשתי סמך ושער למנהג ר"ל שלינו מנהג כתוב כי שם מה שלנו נוהגים ורגילים לכרוך כשהטבח מנקר החלב מעל הכרס או קיבה ומרגיש כאוזה שינוי חכף קורת לבודק שיכול לרחות שמא ים מחט או משהר שנקב מע"ג או כועה מחוסמת דמשמע כך היו עושים שכוחינו ושכות שכוחינו לקדושים וכו'. ויכולני לומר שפשכו על רכים ובדולים שלמרו שלריך כריקה מ"מ יותר טוב לכפש שם ימלא וירלה מדברי מרן ז"ל שלריך כריקה:

זה ילא רשאונה כסי' מ"ט ס"ד ז"ל שהכשרנו כניקב עור החילון לכדו דוקא כניקב מעלמו מחמת חולי רלו וכו' עדי' ע"כ הרי שים חולי המוקב והוא הכועה וכמה יודע שם ניקב עור החילון לכדו או כי יחד כהכרח ע"י כדי'. שני כקודם פסק מרן כסי' ן' ס"ג כל שכר שנקיבתו או שקרונו או נעולתו פוסל שם נתמשש פסול ע"כ. והרי כמה פעמים שים מיני כועות שהכשר שתחש כרקב וכלה והרי נקוב לפנינו. חוריין שלוקחי כסי' מ"ח כתב מרן ז"ל כמחט או קוץ שנתחב כמשק או כב"ה דינו וכריקתו וע"ש ממולח ה"ה לכועה שהיא ריעותא כמו שמחט שכמו שהמחט לפעמים שניקבה מע"ג ולפעמים ימלא שלא ניקבה כ"ל מנר ה' כך הכועה לפעמים ימלא קרקע שלה כשר חי ויפה ופעמים יהיה נקוב או מתוסמס ועיניכו הרואות זה כמה פעמים זה כקרקבני העופות:

ובלא"ה הסכרת נותנת והשכל מחייב לבקי כחדרי מלאכה זו של הכרי' שלפעמים ימלא הכשר רע כקרקעית הכועה ואיך ידע שהיא נקובה ע"פ כקיאות המלאכה ויעלים עיניו לשמוך עלמו ע"פ פשט מרן ז"ל ויפערנה כ"כ וכוא ז"ל לפשר שלא כן ידמה שם ירלה כעיני כק"ר מ"ם מסי' מ"ח ומסי' מ"ט ומסי' ן' שנלע"ד שמוכח משם שסכרתו ודעתו ז"ל שכבריקה קלמר כמ"ם רכים ובדולים מן הלחם ז"ל הלא כספרים וקדמונינו ז"ל שנהגו לכרוך השמכוה ס' זו כדעת מרן וקבלו עליהם כך ורוב הלו החיכוריים שלומרים שפ"ן כדי' עדיין לא היו כעולם ולא יהיו שלא שמלו חומרא נהגו כך לחר שהנסיון מורה שהוא ריעותא לא יקרא מנהג כורות ח"ו כ"ם

לפי מ"ל · ואין טרפות זה אל הכוונות במקומות אחרים מפני כ"כ כדי לילך אחר סברת המקילין אחר דסמויי כידן לבדוק ולא זו היא מ"ם הקו' חסס ע"מ אל ישראל וכזה מלאתי כתב ע"ז הרב וע"כ ז"ל בקצו' לכאר"י רוח"י לדין כועס בטעות וז"ל ומוזרני לעניין ה' אחין הטחול טרפותו מפורש כ"כ שריכין הנו לבקש סכות להכשיר כ"ף פעם ה' בסנה ואיך טרפות זה ולא זו היא שאמרו התורה חסה וכו' כי יש לנו להשען על אבינו שבשמים ויש מי שר"ל שכוונת תומרו אין כועס וסי' אלא כריאה היינו שניסה יחד כועס וסי' · ולעניין להטריף ב"כ אלא כריאה אבל בשאר מקומות נוכל לסמוך על הכרי' · ואין זה לסת מפני שהש"ס בעלי ס' זו לא אמרוה אלא בסי' לחורפא שהרי כתב הב"י וז"ל כתב הר"ר הסי' היוצאת מהדקין ונסרכה לרופן או למקום אחר וכו' הרבה כועס לפקור וכו' אבל בפ"ח כתב רואין לך בטרפות אלא מה שאנו תכמים ז"ל ולא תשבחן כועס וסי' אלא כריאה כלבי·הרי אלא לירי אלא בסי' לחורפא או כועס לאחר ולפי מ"ל ב"ל הפ"ק אין דין כועס לפקור בעכורים וסרוחים אלא כריאה בלבי אבל בשאר מקומות אין לאחוז אלא לשאת נתפשט הבשר או כיוצא מקומות זו מחמת נקב והוגלד פי המכה וקי"ל בכל הנקבים קרוב שעלה מחמת מכה אינו קרוב וסופו ליפתר כמ"ש הפר"ח בסי' מ"ו סק"ח וז"ל והקבמת רוב המפרשים דכל הנקבים אין הקרוב קותם

ולפי"ז שים חולקים בן עיקר ע"כ :

ומעשה רב שנלת בס' נבול בניתין על אל' טריפות שמוכיח שבשים כועו'ים לחומרה בנקב ז"ל כתב הר"ן מעשה כמונפלוני שנפלה כועה בקנה והחזירה מעשה ראיתי לך בטרפות אלא מה שאנו חז"ל ולא תשבחן כועה וסי' אלא כריאה ומעשה הבא לפני מחותני הרב הגדול המפורסם מוהר"ר ווילין רב המדינה בן ה"הג שמעון זצוק"ל שהביאו לפניו לעון מעור ותזיכה מן הנרנרת שרבוק בו והיה בקותו הנרנרת בתוך כמו כועה אבל בפנים היתה שלימה והרופא לי הרב הג"ל ותקבתי לפניו בקותו כועה והיה בתוכו אלא מוגלא ונם שמאבל בשמה וקלת היא נרקב מאבל בתוכה והורה הרב הג"ל הלכה למעשה שערי' מאחר שהיא בתוכה מאבל מתתת שניקב נ"כ הועט ע"כ אין לעשות אותו להורות כדין זה כ"ת שירלתו לפני מורה הוראה עכ"ל · הרי שכיש כועה יש לחוש ולבדוק אחר שלפעמים יש מציאות שנוקב ויורד מע"לע · נס מציאו מעשה שהביא הב"י סי' מ"נ יש להוכיח שראוי לבדוק וז"ל מעשה בא לפני רשכי"ה שהיה טחול נפוח וכו' וה"ל רשכי"ה ז"ל רש"ם בשם ר"ת רב"מ שאחז"ל שהוא טרי' אם ניקב ה"ה אם לא ניקב והכשר רע שכיבו והבא הוא"ל ונרנרו ונשלה שלם מבל לד נראה להכשיר ושלחו את פיו אם היו בו מיש סרוחים מה היש לומר ואמר שכמו כן היה מתיר עב"ל וקרוב לומר שהטעם כמ"ש דפי' אין כועה וסי' וכו' היינו לענין עכורים וסרוחים אבל לא בשאר מקומות אבל לבדוק הרי מצינו שבדק וס"ל וז"ל וגם הרשב"ם כתב בח"ם בחלק הלקוחין שבל אבר שנקיבתו או שסרונו פוסל בו בשהתחתם פסול ובתבו הגהות מיימון דלא בקיאין בשעור בתחתם הילבך בבל שסוף סיפא אבר רע יש לפסול ע"ב ופסקו מרן בסי' ו' ס"ג :

עוד יפאר להוכיח שסברת מרן להתיר בבריאה שהרי בסי' מ"ו ס"ו בתב וז"ל יש מי שאומר

שאם שומן הלב רבוק וכו' מפרידין לוקו בסכין וכו' והוא מהשעה לפני רשכי"ה · ובתב ה' פלתי דרשכי"ה חזיל לטעמיה דסי' פוסלת בשאר לבריאה בתו בריאה ואם לילה דהעת מרן בסי' מ"ו להתיר ב"ב הרי שברלתי ניבהו בין לענין סי' בם"ם בדין הלב בין לענין בועה בהסיא דטחול שהבלתי בסמוך מפה רשכי"ה ואם נאמר דרשכי"ה ס"ל ג"ב דאין בועה וסי' פוסלת בשאר לבריאה בתו בריאה דשב"ם הסרי בריאה בבועות הטחול ובסי' הלב אלא ודאי קרוב לו' שדעת מרן אלא להתיר אלא בבריאה ושמך בסי' מ"ו על הסיא דלב בסי' מ' שבתב מפרידין לוקו בסכין :

ועיניך תחזינה מיפרים סי' ל"ו ס"ע וז"ל טריאה שבמלת בם מקום לטוש וכו' בתב הפר"ח וז"ל בתב הרש"ם אם בפקום ע"י פוס קפק שנולר בם ע"ב אין להסריבה בדי' מפפ טרפות זה להיותו בלתי נרנם לעין דמחזיקין ליה בחזקת בשרות בתמות עב"ל · הבך רואה אלא פטרם מבריאה אלא לפר היות טרפות שאינו נרנם לעין אבל בל טרפות הנרנם לעין לא יוכל להתעלם להחזיק לה בחזקת רוב בתמות · ועיין לה' עיקרי ה"ט בסי' ר' לוח יו"ד וז"ל הבבר בפציעות לב שנמלא בו בועה שנקרעה הליחה והיתה בבילה וקיימת נילרי אך לא היתה פוס ריעותא בפר אלא לב ובפוס שמפון רק בחוזן הלב ע"ב הרי שהוסיף לפרוק שמא היתה ריעותא בתלל הלב מאחר שהוא דבר המצוי ה"ם בב"ר הוא דבר המצוי שתתהוה הבועה בבית הבוסות ובקרבן מחמת מחט והמחט עשוי שינקוב מע"לע · אלא בריאה בס' זובח תודה בתם טרף עם תבמי דורו להסריך בריאה לוחה בועה אל טיבורי ונרנרת בשמוע היד שהיא בתו רשאי מסיון דקין שלפעמים מחתתן ימלא עור הריאה נקוב שהיו דוחים דבריו מן הגמ' דחזבתו בנדי וטיבורי ואלא ל"ל ולא מידי עד שהודו לו וכן לבתנו בודקים פה היום נס בבב"הג סי' ל"ז בתב"ה בא לוח ל"ז חודם מין אחר אל בועות וז"ל לפעמים ימלא בועה שניקבו ב' קרומות הריאה אשר עליה וירפא למו אלא ידע בתם אלא ניקבו יען בי בתוך הבועה ליבא בועה אלא שלחופית מליאה מים ויחשבו שהוא קרום הריאה שהיא יותר לבנה בריאות הפיוחסות למהרי"ם וע"ש · וזה יותר מט"ו שנים שבאה אלת הבועה לידי וברקתי לוחה מסברת והסבים ע"י בפוה"ר מנחם נהון אלה"ה והדומה היה וכול לדחות מן הגמ' בלאמר ומקום שניחו לתם להתבדר בו מב"ם בב"ר שידוע שים בועות שימלא קרקע אלהם נקוב ואיך ועלה על הדעת לפוטרם ב"ב וכי בדובלה ליזיל מרן ולקני בבל פרט ופרט זה לריך בריאה אלא ולמוד תתם מן הפתו' וב"ם שבבר לחרוה רבים וגרולים ואין לנחנו מחדשים דום דבר מדעתנו ורלוו לחום לדברי הקוסרי' בבל שפקק הקורויטא זהו בלעצ"ר בתבתי ותתמתי בם' ונשמרת מבל דבר רע מ"ם ולא יעזוב לא תסידו לעולם בשמ"ו לפ"ק הלעיר ע"ה ב"ה ותתום הת' תם' בתוסי"ר ר' ורחל בוכלם נר"ו :

אלהים ריחיו עולים מן תאר"ם תר"ם רחבת ורים בללו בתים לחורים ים תחבתה ולוחמים מלחמת מלוה ומתבבטים זה עם זה בהלבה הללו לוסרים בי תם ע"י בריאה וסלו מתירים ב"ב והן לחת שבבר גליתי דעתי בלא בחות שהיה עם תבת תתלריבים הרי עב"ז ולפתי עתה בעקבותם להסתעתע בדברות קדשם ולהתבבם מחודתם ומודע לבינה בי

יודע לפני ערכי עלי לפני מעלת החכמים הנ"ל לחכל
ולמתק קול קורא היא ולמוד לפי לריך ולא לקנטר ח"ו
ומה גם דלפי דעתי דעת הדיוט יש בדבר הזה לישוב
להקור כ"כ ואשרוני מקושרים עדיף דחין חולקין וכו'
לכן ילקחו חון ממחילתי וחשבו ואומר נא לפון בקשה
ימחולו רבותי בדבר הזה וזה שלחי בעזרת לורי ונאלי ·
רחמון לפיון רחיתי לחכמי לפרו ית"ש ישג"ו שלהריכו
למעניתם · כרוח מכונתם · כנודל נבורתם · ולבקוש
סניחו בקשתי כי מדברי מרן לא מלאו רחיתם כדורש
לכתובי עלה ומלריכו בדיוק מן הקשת בכל קשת שקול
חזליכן כיה לחומרת ולפקע"ר קלה כמות שהיא נראה
שהרחים שהביחו ממ"ם כסי' מ' כדין הלב שמעלת רבות
ודחוק לטרפות דלכת דלריך להפריחו ולכדוק לוחו
יע"ם היא רחיתם נכונה וכדורה ומ"ם לכסוף וז"ל ומ"מ
לא מיכרעא מילתא כ"כ ויש מקום לכע"ד לחלוק
וכו' דלעולם יש לחלק כין סי' חדוקה לעזיבה חדוקה ·
וכחדוקה דוקא קוא דכעי כדי וכו' · אחר המחילה
ממעכ"ת דלדרכת נר' לחידך נוסח דסי' חדוקה קוא
יותר קלה מסי' שזיבה חדוקה כרחשכחן נכי רחיתם
שהיא חדוקה וסרוכה כלי פילוש שהיא כסי' כ"כ וכמ"ש
מור"ם בהג"ה סי' ט"ל ס"ו וז"ל וכן אם היתה כל הריחה
דבוקה בשדרה כי לומרים שדרך רביחויהו ככך ולין זה
סי' יע"ש · וכן אנו נוסנים כמכו' כ"ז בשנבני טרפות
לרבותינו המנורחים וגם מרן בב"י הביא רבים ונדולים
מחריהם הדבק יע"ש · ואע"פי שמלינו לו בשולחנו
הטהור בסי' ט"ל סב"ד שאחר אחרי אם דבוקה כולה
כלי פילוש יע"ש אינו אלא מדר מומרת מאחינה חדוקה
שהיא דבוקה וחדוקה היא חמירת מאחינה חדוקה
דבר זה לא יעלה על הדעת דא"כ היאך מלאו ידם
ורגלם המחריהם לפקל בחדוקה שהיא חמורה ולהחמיר
כאחינה חדוקה שהיא קלה אלא ודאי ס"ל דסי' חדוקה
קלה היא מאחינה חדוקה ומרן דאחר אינו אלא מדר
חומרת · וא"כ מאחר שמלינו רבותינו למרן שכתב בסי'
מ' בסי' כלב שהיא דבוק וחדוק שלריך בדי' כ"ם בסי'
שחינה חדוקה שהיא חמורה דכ"ע מכירת לפו שהיא
טרי' כריחה ודאי אם קשיא בחאר מן חדברים שהנחב
פוסל בסם שהיא ג"כ ותאי' אע"ל דמרן ס"ל דבין סי'
חדוקה בין חינה חדוקה דין א' לסם ודין כסם עדיפות
זע"ז · מ"מ נמלינו למדין דמרן ס"ל דסי' כאחר שכריס
ג"כ מאחר שנולה דעתו כא' מסם ס"ם לאחר שכריס
ואחר שכוכת דדין א' לסם ומה שקשם כלשונו בדין הלב
כא' חדוקה היינו משום מעשה שהיה ורלה להכיח
דדין כמעשה דמעשה דב ומשם נלמוד אנו לאחר סי'
ואחר שכריס · וע"ת דלפי ס' מור"ם ומהנהנים דס"ל
דסי' כלא פילוש היא קלה יותר מסי' שחינה דבוקה
לפ"ז נמלא הס' כאחר שכריס היא חמורה יותר מהריחה
שהרי בריחה הסי' שהיא חדוקה כלי פילוש אינה ג"כ
ואחר שכריס ג"כ ולפון מרן שכתב אין כועה וסי'
וכו' משמע דלהקל בא · דלעיקה דבבר בהבנו בדבריהו
הר"ם בשם הב"ח סי' מ"ב וה' זרע אמת סי' ן' בחוד'
וז"ל בקילור ובע"ב דקי"ל בפסק שם"ע דאין כועה וסי'
וכו' אין הנדון דומה לריחה דהתם לאו משום דהכועה
אחשב וכו' אלא הט' משום דבאלי טוערי דריחה שם
בכאר שריחה ואין טרפות בריחה אלא הכאר אלא מדר
שעורות דאם ניקבו טרי' וכו' ומעתה אין ללמוד משם
לבועות שבבבר בהקום מרם וכו' בחופן אלא נאחר
כי הסיעור דהתם הטרפות הוא אלא מיבדון או מקשם
הבאר וכיון שהבאר היינו חי ודאי נר' דטרי' ועש"כ
וי"כ ס"ם וקוא הטעם הבא לדבריהם דטרפיהם מחמת
עורותיה היכא שנאראה בפילוש לאחרי כוודאי ניקבה
וטרי' למ"ר אין סי' אלא נקב ולמ"ד יש סי' אלא נקב
חייבינן דילמא תחפרק ותנקב לפי' בדקינן אבל היכא
דנראה אלא פילוש לאחרי אך היא בריאה ולא מחמת
נקב נראה ולכך כתבי כ"כ למ"ר אין סי' וכו' ולמ"ד
יש סי' וכו' זה אינה עתידה להתפרק ואדרבה היא
הולכת ומתחזקת לא כן בשאר אבריה שטרפותם מחמת
בשרם דחייבינן אחת נתמעטם בשרם ונתפשטה ממנו
ליתה ונראה וא"כ ל"ם אין נראה ע"י סי' דקה כין
נראה ע"י סי' רחבה ואדוקה לריכים לראות אם
נתמעטם בשרם והניע המקומות עד אחלל · וכיון
דאשכחן הכתב מרן בסי' אדוקה בשאר אבריה שהיא
ג"כ דהכוותיה בריאה לדידן ונלע מור"ם היא בסי' כ"כ
כ"ם בסי' דקה שהיא ג"כ בריאה דלריכה ג"כ בדיקה
בשאר אבריה · וכוונת מרן ז"ל לומר אין כועה וסירכה
בשאר אבריה מטריפים מחמת העור אלא בשאר אבריה
דטרפותם מחמת העור אבל בשאר אבריה אם מטריפים
מעשה אחר שהיא הניע המקומות לחלל · וכסיומן ל"ז
מיירי בטרפות הריאה ולכן לא הזכיר בדוקתה וכסי'
מ' כדין הלב שהוא ה' משאר אבריה שבטרפים ע"י
נקב כתב בריאתה · וכסי' מ"ו ב"ב דמיירי בשאר ולא
כתב אם הוא בריאה בשאמר אין כועה וסי' וכו' הט'
משום דשמך אמ"ם בסי' מ' והט' שחזר וכתב ג"כ בסי'
מ"ו אין כועה וסי' וכו' אחר שכבר כתבה בסי' ל"ז אין כועה
כדי אלא נטעה לומר דמה שנקב בסי' ל"ז אין כועה
וסי' אינו דוקא אלא אבריה הדומים ללב שבשרם עב
שמכינן אבריה ומועלת בהן אבל אלא אבריה שבשרם
דק נימא שהם טרי' כ"כ מאחר דלא נשמועינן דבסי'
ע"י כדי אלא בלב לפי' חזר ושנאה בסי' מ"ו גבי הדקין
שעורם דק לומר לך שבל שאר אבריה דינם הוא בין
עורם דק בין בשרם עב שהינם נטרפים כמו בריאה
ומועלת בהם שבריאה כמו בלב דטעם ד' להם והט'
שבתב שבריאה בלב הוא מפני שהו התח"ל לומר דינו
טרפות שאר אבריה ובתבה בסי' אדוקה לדידן להו שאר
סי' כמ"ש ולא דס"ל דבל הטרפות שהיא נקטה בסי'
אדוקה מעשה דהוה ומעשה דב בב"ל וה"ה שאר סירכות
והפי' דברי מרן שבתב הין כועה וסי' בשאר אבריה
מטריפים בלא בדוקה אלא בריאה דוקא אלא דאי' בשאר אבריה
בריאי זה דטרפות בריאה הוא מחמת העור ושאר
אבריה טרפות מחמת שהיא נתמעטם בשרם וכן
משמע מדברי הרב פר"ח בסי' מ' שב"ח דטרפות בסי'
בשאר אבריה הוא אחת לקוי ובריאה מחמת נקיבת
העור יע"ש וא"כ לפי"ז לפי טעם זה כין שהיה בסי'
דבר אי עבה ואדוקה לריך בדיקה דטעם ד' להם וכיון
דבמועטין בחדוקה שהיא בסי' בריאה לא' מור"ם
ולדידן דבל"ז שהיא ג"כ בשאר אבריה כ"ם בסי' שהיא
טרי' בריאה כ"כ אי לדידן ע"י בדיקה דבשאר אבריה
היא ג"כ ולא' מרן ה"ה בשאר אבריה דס"ל דבל בסי'
הוא וכו"ל:

ואע"פי שמדברי מהרש"ל והפר"ח ז"ל וכול הדוחה
לדחות דברי בחבו לפקוד בסורבה בלב
והטחול ומודים הם בסי' אדוקה בלב דבתב מרן ז"ל
שהיא ג"כ דמכאן מוכח דסי' אדוקה בשאר אבריה היא
חומרת יותר משאר סי' שהם דקים וא"כ יכולין אנו
לומר הלם, מרן בשאר אבריה הם בסי' כ"כ ואין ללמוד
מסי'

מסי׳ לדוקא כלב דליתא דמתר״י דמתרע״ל והסר״ח דמכשירין כסי׳ הלב וטחול לזולי לפטמא דס״ל דסי׳ כשאר לכריס טרי׳ כ״כ וטעם משום דאין לנו יכולים לברוק אם נתמעטם הכשר דאין לנו בקיאין כמה שהרופא גורדו וכ״כ מ״ברי הפר״ח שכתב כסי׳ ן׳ סק״ם ואמ״ם מרן אם נתמעטם פקול כתב ע״ל סי׳ מ״ג ס״כ בהג״ה וסימן מ״ח ס׳ ובסי׳ מ״ג סק״ו ואמ״ם מור״ם כטחול שלקתה בשינוי כשר וכו׳ כתב וז״ל סי׳ שהכשר לקוי מחמת השינוי דחשכינן ליה כלומר נתמעטם דאין לנו בקיאים כמה שהרופא גורדו ומה גם אם יהיה המקום קטן כמו סי׳ דקה דאין לנו יכולים למיקם עלה דמילתא למכדקה דהכריקה דיוק אין לנו בקיאים כשכר שהרופא וכו׳ כמאן דליתא דמי ולפי׳ הוא מטריף בשאר לכריס שעורם דק דחיישינן שמא נתמעטם והגיע לחלל ולפי׳ יהיו סרוכים כסי׳ לדוקא כיון דחיישינן שמא הגיע לחלל מה יועיל להם שהם לדוקים סוף סוף חיישינן שמא נקבו ע״י מעמום ושם׳ לינה סותמת דקרום שעלה מחמת מכה סוכו ליסגר וחינו סותם · לכל כלב וטחול כיון שכשרם עכ וקי״ל דהוכם טרי׳ עד שיגיע הלקות לו הנקב עד החלל והטחול עד שלא יפגר בו כעד״ז הם כסי׳ כ״כ דמטחמת לין הלקות מתפשטת כהם עד החלל וה״כ שכריקה כהם שלא לורך דחיכא תרתי לגריעותא לין לנו בקיאין כשכר וכו׳ ומקום הסי׳ קטן ולא מינכר כו המעמום ולפי׳ כסי׳ כ״כ · ולפי׳ אם הם סרוכים כסי׳ לדוקא תדינא לין לחוש כהם דאין הלקות מתפשטת כהם שלא מחמר שמקום הסי׳ גדול שמכינן על כריקתנו דכל דיכיא לברורי מכריעינן · ונם כזה לריך שימלא ק״ר בחלל דוקא הא לאו״ם כסי׳ דאין חוששין שמא יתפשט כהם הלקות וכמ״ם הוא ז״ל כפי׳ כסי׳ מ׳ סק״ח שחלק שמ״ם מרן דאם נמלא כעובי החלל דטרי׳ דהוא ז״ל ס״ל דכשר אם נמלא כעובי החלל שלא חיישינן שמא יגיע לחלל וע״ם אכל כשאר לכריס ס״ל דטרי׳ כ״כ משום דמיד הלקות מתפשט כהם כיון שכשרם דק ותדינא ס״כ ואין לנו בקיאין כמה שהרופא גורדו · ולעולם שימא לך דכין סי׳ דקה כין סי׳ לדוקא כולם שוים שלא דבלדוקא הוחול ויכולים לעמוד עליה קלא כורקים לותה דכל מה דמלינן למעבד למיקם עלה דמילתא ולא שמכינן לומר מחמת שלא הגיע לחלל · לא כן כסי׳ דקה דלא מלינן למיקם עלה דמילתא אם מכסי׳ כלב וטחול כ״כ דטרחא ככרי ל״ל · ולפי״ז שימא לך דלעולם סי׳ לדוקא קלא היא משאר סי׳ כדאשכחן כריקה כמש״ל · אכל מרן ס״ל דאנן בקיאין בכשר שהרופא גורדו ולפי מכשר כשאר לכריס ג״כ ע״י כרי׳ ולא שאני לן כין הלב לשאר לכריס ולפי׳ הלב דכשרו עכ אפי״ה כ״כ מחמר דיכולים לנו למיקם עלה דמילתא וכיון דהמעוינן כסי׳ שהיא לדוקא שהיא קלא וכלב שכשרו עכ וליכא למימר דאין חוששין שמא הגיע לחלל ופ״ה לאמר מ״ר דכ״כ לפי׳ יש כאן תרתי לטיבותא כ״ם כשאר לכריס שכשרם דק שהם כ״כ :

עוד כתבו שניה דמרכרי מסרם״ן אין דאיה דמתשו׳ לחרת כר׳ דמחלפא שיטתיה ודכריו סתרתי ניההו לחר דמחי׳ ממעכ״ת אם ירחם כעיני מורי ורבותי חכמי ישרחל יל״ו לחמיכא ולא מיסתפינא דדכרי ה׳ חנו׳ כולם עולים בקנה ה׳ ואין כ׳ התשו׳ מדכריה כענין ה׳ והוא דכתשו׳ לשאר לכלורם כר׳ ממנה דאין כועה ומי׳ כשאר לכריס ל״כ סוקרת לתשו׳ שכתב כם כפי׳ דל״כ כשאר לכריס אף לרעת מרן אלא הוא מדכר כענין לחר · ומכי פי׳ דסוק״ל למה לריך כטחול עד״ז מעמ״כ כשאר לכריס לע״פי שהנקב פוסל כהם אם״ם אם כשאר כהם אפי׳ קרוס כשר כשר · והשולחן על דעתו דהטעם שנו״ל דלריך שיהיה כשאר כשר הטחול לתת הכועה עד״ז ואם לאו טרי׳ הוא מחמת הכועה וקס״ד דעד שיהיה כו עד״ז לאמרי׳ דכשר משום דחשכי׳ ליה כאלו הוא שלם ולית ליה ריעותא כלל והכועה כאלו מונחת על גבו מכחון דפשיטא דאינה מטרפת · אכל אם לא נשאר כטחול עד״ז הרי הניע הלקות כשרו ולפי׳ מטריף · והוא ז״ל השיבו דמעולם לא עלה על לכנו לאקור משום כועה כמו שהכין השולחן דכתרויי כתב מהריק״ש דלא אשכחן כועה וסי׳ וכו׳ פי׳ היכי שהכשר שחחתיו שלם ויפה אלא כריקה שטרפוקה מחמת העור כשאר לכריס אם הכשר שחחת הכועה שלם ויפה כסי׳ וכאן היינו טעמא דמלריכינן כטחול שיהיה תחתיו כשר יפה ושלם כשיעור עד״ז ואם לאו טרי׳ הוא מטעם אחר לפי שהטחול הוא דכוק וחרוק ככרס וכשר הטחול לינו חזק אלא דס קרוס וכשיחחיל להתמעטם במהרה הוא מתפשט ומכלה כל כשר הטחול ומתפשט לכרס ואע״פי שהכרס עלמו אם ניקב נקב שיהיו מפולם כסי׳ היינו טעמא מפני שהכרס קשה וחין לנו מקירין שמא יתפשט הנקב לכל הטחול הוא דך וכמהרה הוא מתפשט ויתמעטם גם הכרס כי דס המעטם הוא מפסיד כיותר לכך לריך שיהיה כו עד״ז שהוא קרוב לחלוו שלם ויפה אכל אם לא נשאר כו עד״ז כי אם שלים או רכיע חיישינן ואפשר להכיא ראיה דמה שמלריכינן עד״ז הוא כעכור שכונת הכרס שסרי כקולסיה מכסי׳ · ומתוי אלא והני הטעם הוא כעבור שכונת הכרס וכקולסיה אינו דכוק ככרס · אכל לעולם ס״ל למתרם״ן ז״ל דכעינן כריקה ככל שהיה לכריס לריחוק אם יש חסרים כשר יפה ושלם וכמ״ם כפי׳ כקלו׳ לחרת :

גם מ״ם וז״ל ומ״מ כשאלה קרוב שכאה לדיוטו שהיתה הכועה כדקין ודיה קרקע הכועה שלם כלי שום שינוי וכו׳ וכסוף פנע כעור הרקין עדיין כמקומינו אנו עומדים להכשיר דאף כתב מהרם״ל עלמו וכו׳ הרי דכל שאנו רוחין עור האכר כלי שום שינוי אפי׳ אם היה שנקרע לא מחזיקינן ריעותא מכל שהר המחי׳ מכת״ר דלק״ר קלא כמות שהיה אין משם שום רהיה שהרי דקרק הרב ז״ל וסיים וז״ל ככל כשאין רוחין שינוי כשר אין לחוש לומר לך דוקא שאין רוחין שום שינוי ככשר כלל אוא דכשר אכל אם נשתנה מקלת הכשר דלריך לכרוק תחתיו מהיכא מסתע דכשר אם פנע כו סכוהק דממ״ם ואפי׳ נקרע הכשר אוא ע״י הכוהק וכמהרי הל״כ כדי להכיא ממנו ראיה לנד״ד להכשיר כפנע סכוהק אלא מהרי שנמלא הכשר כריא אכל אוא קרוע ואין כו שום שינוי וכדי אלא נטעם לו׳ דטריפה דחיישינן שמא נתמעטם המקום אשר נקרע דאם לא נתמעטם כמה נקרע · קמ״ל דלא חיישי׳ וכסי׳ דאחזוקי ריעותא לא מחזיקינן מאחר דאין ככשר שום שינוי אכל היכא דנמלא כו שום ריעותא הל״כ מהיכא תיקי להכשיר אם פנע כו סכוהק · ואין לומר דהטעם דמכשירה כאם פנע הכוהק הוא מחמת דכריקה זו דאנו עושים ככועה וסי׳ כשאר לכריס הוא מחמת ספק דילמא הלכה כמ״ר דמרן מלריך כריקה כשאר לכריס אלו כמ״ר דמרן

ס"ל דכבר כ"כ ומפקפק אלו מדבריהם בדי' וכמ"ש הס יצל"ו וע"ש בדברות קדשם וז"כ דיוכו להתמיה להדיוק כדי' אכל לא להוסיף ג"כ לאסור גם בפנש בהס הכותל דלותא דאלו נותנים להדיוק כדי' ותאן לימא לן דמחמת קפק נהגו לע"כ דילמא הס ס"ל דמדינא ל"כ וכמו שהוכחנו אלו בדאיות כרחות:

ומה גם דאכי נמצא בפי' כדברי ה' זכ"ל חי"ר פי' מ"ו דף ר"ס וז"ל כועבד או פי' חיובא מהדקין מנהגינו לברוק תחת הפי' או הכועבד הנמצא בבני מעייהם אם יש נקב קטנות טריפה ואם יש קרום דק שלם כפי' או"ג פי' זה פקב"ד וכן כל מקום דאיכא פי' או כועבד. אי בשר רע שהרופא גורדו בכל שאר שהנקב פוסל בו אלו חוקרין הפי' או הכועבד או בשר רע וכודקין העור שתחתיו אם שלם הוא בפי' ואם נקוב הוא טרי' או"ג בס"ם מ"ו ואם בפעם שחוקרין הפי' או הכועבד נתוך או ניקב נוקבים עכשיו הסותרים להטריף העוף מפ' והדין עמהם וכמ"ש בתשו' פי' כ' דמן הדין ל"כ אף לרעת מרן בשים כועבד בבני מעייהם וא"כ בבר כתב מור"ם בפי' מ"ח ס"ח ופי' ו' ס"ו דכ"מ של"כ אם נתבר וכו' טרי' וכמו כן בנד"ר. וכן דאיתי לפ' מה"בר שהנקב וז"ל אם דאו הכועבד כדקין ולא כדקוק ונתבדה יש לחוש להטריפה. ס' תורת יקותיאל ועיין בספרי מנדיס כ"ח אות ד' עכ"ל הרי לפניך פרשה פתוחה ולא סתומה דאם פנש הכודק שנמצא בו או פי' או בשר מתוסתם או שוש שיטו דל"כ דטריפה. דקיימינן דילמא במקום נקב נקב הוחיל והוא ל"כ ועכשיו שפנש בו אינו יכול לעמוד עליו דטרי' ודו"ק:

ומעתה נתבה דאם ובשובה אל אים"י הרא' דאם המדבריים לתר מיוחד היובב רא' כמלכות העירה מכ'נתפא יע"ל ס"ם כמוהר"ר יעקב בירדוגו יל"ו ורשתיק בכורי קו"ל בתב וז"ל ותתר התכוננות נר' דהלכה כדברי המחיר לא מבעיא לירדן דקי"ל בריותא דיש בה בועות וכו' דאין נזקקין לאם כלל וכו' דכ"ם בשאר לחבריס וכו' דאין נזקקין לאם עכ"ל. תתר המחי' מכת"ר דנעלם ממנו מש"ל בשם סב"ח סי' מ"ג וסרב ז"ל סי' ו' דכתבו בעם לחלק בין סריאה לשאר לחבריס דסריאה דערפוחא חיבה בבשרה אלא בעורותיה אין מועמין לנקיבת קרומותיה. אבל בשאר לחבריס שסערפוחא תלוי בבשרם והמונלא תעיד על סרוב על סרקבון לריבים אלו לברוק הבשר הסוף יע"ם וזהו שעמדה לו עד שתמה על הסוחל ובתב דל"ב לתה אלו שניית סריאה משאר לחבריס והוא הטעם עצמו שהולרך לתת טעם לס' מהרש"ן ז"ל דבי לחלק בין בועות סריאה לשאר לחבריס דבבר הרבנים הנז' נתנו טעם לעבח בל"ל אלא שהוא לא אלטו מלורי חור עינו בדברות קדשם. ומה גם שהט' שבתן הוא לע"ר נראה שיינו מספיק דהסיולוק שבתב היינו אלא למ"ד דבועב בשאר לחבריס עורי, ואלא מהני בה בדי' אבל למ"ד דסיא בפי' ע"י בדיקה ליח ליה דבועב בשאר לחבריס או פי' הוא מחמת נקב אלא ס"ל דמחמת אליחה הס בחים והט' דמדיבין לה בדיקה משום דעריפותא הוא מחמת בשרם וחיושינן שמא מחמת רוב אליקה נתמסמס בבשר אלא ודאי דעיקר הט' הוא בם"ם בס"ח וסז"ל:

עוד בתב וז"ל וב"ם אם נזקקנו ונמצא קרקע בבועה שלם ואפי' בבשר שתחת בבועה דקוב

מה בבך דאל בבשר וכו' ואדי אין בתן נקב לפנינו ע"כ אחר המחי' אין ידעתי מאי קאמר הרב דקרוס בבועה מצינו ממ"ב אי מיירי בבבר שאין בנקב פוסל בו אלא עד שיגיע לחללו ז"ל מה מועיל קרקע בבועה שימצא שלם ואדי קי"ל דקרוס שעלה מתחת מבה אינו קרוס כיון שאפשר ליסתר ואינו סותם וא"כ מה מועיל קרוס בבועה סוף סוף הרי הוא בחלו נקוב לחללו ואי מיירי בטחול אפי' נחשוב קרוס בבועה בבשר בריא מה מועיל בבתן ואדי קי"ל דאם הריעותא מתחלת בטחול מבחוץ לריך שיאשר קתיתי מבשר הטחול שלם ויפה בער"ז. ואם היא בתוך בשר הטחול מבפנים בעינן שיאשר בה בשר מבל לד ואפי' בשר ב"ם מהני. אבל אם לא היה בו בשר מבל לד אפי' קרוס הטחול עלמו לא מהני לדיוק דמדריבין בשר דוקא וא"ב ב"ם הוא דקרוס בבועה לא יגיל דדיוכו לתשוב לחוקו בקרוס חזק שלין סופו ליסתר אבל לא לחושבו בבשר שעינינו הרואות שהיה בשר אלא קרוס ואפי' לפ"ד קרוס הטחול לבר ויגיל ולא בעינן בשר מ"מ מודה הוא דקרוס היאסר הדבוק עמו בקולדתו דהיכו מגיל וא"ב ב"ם וק"ו דקרוס בבועה היכו מגיל:

ומה גם דלפי דבריו דס"ל דקרוס בבועה לנוני מנן אלולי מגיל לא משבחת לה דהיכתך שיאשר קתת בבועה עד"ז אלא היכא דנמצא קרוס בבועה העליון דקוב אבל אם נמצא קרוס בבועה העליון קיים דיוכין ליה כאלו היא בתוך בבשר הטחול דבבשר ב"ם מגיל ודב"ז לא נמצא בשום מפרש או פוסק שמזכיר דב"ז אן לתת דבשוף דבריו בתב דמנהגם הוא דאין מבריכין בטחול עד"ז אלא דוקא אם קרוס בבועה נקוב מלמעלה ס"ם אעפ"י שאין אנו נוהגים בן ולא מבחתי בן בשום פוסק מ"מ נהרא נהרא ופשטיה אבל בעד"ר שהוא ר"ל שהוא מועיל ומגיל מן הדין ליתא ודו"ק:

גם מה שלא לדקדק ממ"ם מפרש"ל ואם אין העור התחתון קיים וכו' דר"ל העור של הבועה וכו'. אתר המחי' מכת"ר לעב"ר קל"ם בשות שהיא בר' דאין משם שום דיש ראיה לפי דבריו דפי' העור התחתון הוא עור הבועה ושותם ומגיל הי"ל למפרש"ל לומר בפי' אם עור הבועה קיים להדיוק משמיענו חידוש זה ולא הי"ל עור התחתון שהיא ראיה למעני בדבריו ולפרש שהוא עור הסבר שיש בו הריעותא בשו שהוא הפאת. ועור דלפי דבריו למה נקט מפרש"ל בלשונו עור התחתון ביון דעור הבועה ס"ל דשותם מ"ל עור העליון קיים מ"ל עור התחתון ולא הוי"ל אלא ורואין אם העור קיים ואו לא ואנחנו נר' אם עור העליון קיים או אינו לריך שום בדיקה לאתר הוא היא נקוב אז נראה אם התחתון קיים אלא ודאי לא קא מיירי הרב אלא בעור הסבר עלמו שיש בו הריעותא ואת דקאתר עור התחתון ר"ל עור הסבר שתחת הבועה ולשון זה לייך בין הבועה מתחלת מבחוץ בין מבפנים שייך לומר תחתון ופי' תחתון לבועה. נם מ"ם ויותר מזה בתב מהרש"ן ז"ל בתשו' הנז' וכו' וסיים הרי שבתב דאפילו בטחול אם הבשר שלמעלה סביב הבועה שלם וכו' ומינה לבב"ר וכו' לענ"ד קל"ם בשות שהיא לא הבינתי מאי היא הראיה שמייתי משם לבב"ר שבתב הוא. דקרוס הבועה מגיל דאתם מיירי שהיה בשר הטחול שלם אבל אבין קרוס הבועה לא קא מיירי

גם מה שהקשה על דברי מהרש"ן מדברי הפר"ח וסולרך לתלק דמהרש"ן מיירי בבועה בשום שהיו בדבומי דלא הוי לקותא בשו בבי בולא. והפר"ח

מיירי בגווונא דקוקה לאחר המחי' דדכרי הפר"ח ומהרש"ך כולם עולים בקנה א' וכגווונא חדא קמיירו וכהי פי' דכרי מהרש"ך שהעיר טעם א' שמשו כהרי"ע ן' דנקן וכו' שהיו מכשירין בכועס שנמלקת כטקול כסומכים אע"פי שלא נשאר תחתיו עד"ז כיון שנשאר הכשר סכיב ולא נרקב לגמרי די בכך פי' שיש כשר שלם מכל מדדי הכועס והכועס היה כהמלע אז די לה כ"ש כיון שהוא יפה ולא רקוב ואפי' לין בו כשום לד מן הכועס עד"ז אך שם נרקב הכשר לגמרי מצד א' דהיינו שהכועס היה מתחלת מכחון שיו כנקב ולריך שישאר תחתיו עד"ז ואפי' היה המקום הגלוי מן הכועס קטן כ"ש אף"ם לריך שישאר תחתיו עד"ז ועד"ז זה שאמרנו דלריך שישאר תחתיו הוא מועיל כין שתחתיו הכועס מבחון ועד"ז מפסיק ביניה לכין הכרס כין שתחתיו הכועס מתחלת מצד המשוך לכרס ועד"ז שנשאר הוא למעלה כפי' דכאיזה לד שישאר עד"ז כפי' . זהו כיאור דכריו וכזה אתו דכריו מסכימים הולכים לפ' הפר"ח אכן המיולק שכתב הוא ופל"ו אחר המחי' דפי' מלתי כתב"י הר"ח משם מהרי"ע ז"ל מלריך דהאי דינא שכתב כשמו מוסרש"ך דאפי' לם היתה הכועס מליתא מיש זכיש לם לא היה הכשר שלם מכל לד בחופן שלא תהיה נרחית מכחון כלל טרי' . והסכימו עמו מהר"י חאזי"ז ומוהריב"ע ז"ל הרי מבואר הפך היאוש שכתב מהרי"ע כירדוגו נר"ו וכן אנו דנים ומולכים מעשים בכל יום שלא ודאי עיקר הפי' של דכריו כמ"ש ורו"ק :

גם מה שרלה להכיא ראיה ממ"ש הרב המאכי"ר ז"ל והסכים עמו מוהריב"ן ז"ל בטרפש שניקב ונכנס מסככר בנקב וכו' וסיים וז"ל וכ"ש סכא כלב שלריך שינקב לכית חלנו ואז יהיה טרי' מפני שהרוח נכנס לחלל דרך הנקב דפסיעת רגש יש כועס וקרומים חזקים מלמעלה או מלמטה דפסיעת דמסכי וכו' לעד"ן דאין משם שום ראיה לפי' כלוכלה לרגש דהשם הטעם דהתירו הרבנים ז"ל הוא משום דאין הנקב מגריף כטרפש מחמת עלמו אלא מחשש שמא יקליע הכשר מחמת רוח הריאה המרחפת תמיד ולכן כל שנשתש הנקב לפי' כפי' מהני דחשש זו לפי' ע"י סי' אזדא לה שהרי אין הרוח יולא מן הריאה לכשר ולכאו שם וחדאו דאפי' לא נסרך אלא נכנס מן הכשר ושתש הנקב כפי' יע"ש . אבל בשכר שטרפותו מחמת עלמו היכן מלינו כו דקרוש שעלה כו מחמת מכה שיהיה שותש ואדרכה מכותר הוא להפך דקרוש שעלה מחמת מכה אינו שותש כיון שאותו ליתר והלב טרפותו מחמת עלמו וקרוש הכועס הוא קרוש שעלה מחמת מכה וע"כ קש דינא דאינו שותש כיון שאותו ליתר :

ואל תשיבני ממ"ש מוהריב"ע ז"ל בכועס שנמלקת בכולית שכ' שאם קרקע הכועס קיים שכשרה. דהשם הטעם דאין הקולנא מטרפת אלא שם כן הגיעה ללוכן וכל אלא הגיע ללוכן כפי' וש"ל להרב ז"ל דכיון שקרוש הכועס חזק סריים שוכחת אלא הגיעה הלקוחת ללוכן אבל לעולם אומת בכל מקום שלריך שיהיה מעליה דאינו שותש הקרוש אפי' והיה חזק והחולקים עליו ס"ל דאפי' בכולית נמי אינו מגיל קרוש הכועס וכן אנו נוהגים מנהגים בכל יום ועשתם מצו' דס"ל דקרוש הכועס כמו הקולנא ואבל ולכך אינו מגיל ונריכים אנו לידע אלא הגיע הלקוחת ללוכן וש"ל כ"ש הוא כשאר סכריס שלריכים שתיאה מעליה דאין קרוש הכועס שותש וזו"ק . ומ"ש החכמים הי"ו אין לריך לכפול

מהכריס והמעיין כהכרינו ימלא שתירת לכריסה ונור ושלל יגילנו מהגיחות ויתן כ"ר הלעיר כעבדי הלור

שלמה אבן צור סי"ט

כ"ט נשאלתי על קהל גדול שכאו ממערב הפנימי וקבעו דירת' כמקומות סלנו ויאמרו רכות כשנים כאחר מכני העיר אין כענין סידור התפלות אין כענין עולים לס"ת שאין להוסיף על ה' עולים כיו"ט וכיו"ב על שם כי כאותם כמערב נהגו להוסיף קרואים כיו"ט ויו"ב כמו כשכת . וכן לענין נפיחה כמערב נהגו לאכול נפוחה וכאלו המקומו' לא נהגו כלל ולע"ע כיון שהם קהל גדול נתעוררו לכנות כ"אכ אדשם כרשות שכעם טוכי העיר לזכות עניי העיר ולחזור למנהגם הרישון כאשר היו מקו"ל אין כן כסידור התפלות אין כרכות העולים כיו"ט ויו"ב כמו כשכת כי רלו שכב"ז יש הנאה גדולה לעניי העיר שכל אחר רולה לעלות לס"ת ולהתנדב לענייהם כו כיום . ועוד שנית דשם לא יעלה לס"ת כיו"ט אין לך יום טוב שלא יהיה מחלוק' כיניהם עד"ז . ונסתפקתי שם כיון שכבר קכעו דירתם כאלו וכבר התחילו לנהוג ככני העיר מקודם לאו כל כמיניהו השתא לחזור למנהגם לו נימא דטעמ' שנהגו כמותם עד היום הזה הוא משום דמקודם היו מועטים שלא היו כ"ש ועכ"ל לא נתעוררו לזה שכל השתא שרלו עלמם קהל גדול רלו לעקור הכדר מעיקרו דהוו כתנושים מקודם וככלל נדרי לונסים הוא . ואח"ל דאין יכולים אלו החדשים לחלוק לעלמן שם יכולים כני העיר עלמם לחזור לכטל מנהגם כיון שעדיין לא התחילו לנהוג שום מנהג כזאת שכ"ש החדשה דאדעתא דמנהג זה חדשו למשוך עמם אלו הק"ק להיות נהנה מהם עניי העיר שכל שאר כתי כנסיות שכעיר יעשרו כמנהג, או אין יכולין יורנו מ"ן ושכמ"ם :

תשובה תחלה נכאר מ"ש הם"ם מגילה דף כ"ח ריש פרק הקורא כב' וה' כשכת כמנחה קורין ג' אין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם וכו' כיו"ט ה' וכיו"ב שם ושכת וכשכת שכעם אין פוחתין מהם שכל מוסיפין עליהם וכו' ע"כ . ופירש"י ז"ל דטעמא דאין מוסיפין על ג' משום שהם ימי מלאכה כדי שלא יקשה לעכור וכשכת כמנחה כיון שהיו רגילים לדרוש שמוך לחשכה הוא . וכר"ח וכחם"מ אינה כיטול מלאכה קלת דמלאכת רכר האכר מותר עכ"ד :

מדברין ז"ל נרא' שהוא מפרש היו דקאמר שכל מוסיפין עליהם שכללו קלי יו"ט ויו"ב שכת רכיון דפירש דעתו משום כיטול מלאכה חשו שלא להוסיף ע"כ כיון שכשת אי"כ כעול מלאכה כלל דכטלים הם כלל"ם ע"כ היה רלוי להשוותם כולן לעשותם ז' ז' אלא לפי שכיום טוב נלעזו לשמות אלי היום כדעת ר' יהושע דאית ליה אלקסו אלין לה' ואלין לכם . וכיו"ב יושכים כתענית ע"כ עשו כתכמה כפי מדרגתם ונקרו כיו"ט ה' וכיו"ב הם שם ושכשת ז' כנגד שכעת ימי השכוע למי שלא שמע כרכו דאין לפתח מהם אכל להוסיף אם ירלה כיון דאין כיטול מלאכה ועליהם רלו להוסיף יכולים הם :

וכן נרחה מסוגיית הש"ס מדקאמר כריש אין פוחתין ואין מוסיפין וקאי אכלהו ושקיפ' קאמ' אין פוחתין אכל מוסיפין וכו' משמע דקאי אכלהו . וכן מוכח ממ"ש שם דכ"ג דקאמר מאני' מני לא רכי ושמעאל ולא ר' עקיבא דקאמר כיו"ט ה' וכיו"ב הם שהם

וכשכח שבעה לין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם דברי ר' ושמעאל ר"ע אומר כיו"ט ה' וכיו"כ שבעה וכשכח שמה לין פוחתין מהם לכל מוסיפין עליהם לי ר' ושמעאל קטית תוספת לי ר"ע קטית שמה ושבעה · אמר רבה תנא דבי ר"י היא ותני תנאי לעיכא דברי ושמעאל ושו"ם · מוכח מהם דכמו דאמרי' למר כרקית ליה לין פוחתין ואין מוסיפין לכולהו כן תמרינן למר כרקית ליה לכל מוסיפין עליהן לכולהו קאי :

ומדברי סתום שם ד"ה הני ג' ותמהה בנגר מי וה' שכתבו טעמ' דלא כעי מר' על ר"ח וחש"מ מהום דפזיעת ליה דמוסף חשיב לטפויי חד גברא וכו' לכל לטפויי כ"כ כיו"ט וכיו"כ וכשכח לא ס"ל מהום (מלחכת) כרת ופקילה לי לא מכחינן בנגר מי עכ"ד · ודכריהם סקומים ולכאו' נרחה לפרש דכוונתם לומר לכל קדושת יום טוב ויו"כ וכשכח לא חשיב קדושתייהו לטפויי מהום דרביע עליהו קימרת דמלחכת כרת כיו"כ ופקילה כשכח (וה"ה דהוו מלו למימר ולאו כיו"ט) ומכוונה לי לא היו עליהו קימרת לחסורי כ"כ לא היו חפלים בביטול מלחכתם וע"כ אין רחוי להוסיף גברי מהום בביטול כיון דשלא מרלונם הם כעלים וע"כ שולל הני ג' וה' ושמה ו' כנגר מי דלולי שידענו כנגר מי נחקנים לא היינו יכולים להוסיף יותר מל' מהום כנגר מוסף דוקא וכיון דליח טעם בביטול נרחה דס"ל דכיו"ט אין מוסיפין :

אבל המעיין בדבריהם יראה דע"ק נפל שם וכל"ל לכל לטפויי כיו"ט וכיו"כ וכשכח דאיכא חיסור לאו וכרת ופקילה לא ס"ל לי לאו מעכבין בנגר מי ע"כ וכן הוא בשכחת סופרים פ"י ופביחא סרב מדי"ת בבבא"י ק"ח סי' רפ"כ יע"ש · וכוונתם דכיון דמתני' כתב לכל מוסיפין ופקילי לכולהו כמ"ש רש"י ז"ל ורבינו שאין דינם שוה בלאו וזה בכרת וזה בפקילה איך יהיה דינם שוה כתוס' דמן סרחוי להקמיר כיו"ט יותר שלא להוסיף כיון דמוטל עליו להרבות בו שמחה וע"כ שלל בנגר מי דאחר דירבינן בנגר מי חקנוס לא כ"מ מודי שם זה בלאו וזה בכרת דבכולהו מותר להוסיף שם וראה דשם מותר בשכחת גם כיו"ט דטעם ל' לשם ושם הוינו מוכרחים לעשות היכר מיו"ט ויו"כ לשכחת ה"נ נאסור כי"ט שלא להסווקו לכל כיון דלכל ל' טעמו ונימוקו עמו כמ"ש הש"ס ומשע"כ לי מותר מותר בכולן ושם לאסור לסוגן :

והרמב"ם ז"ל פי"כ מהל' חפלה הל' ט"ז כתב דכשכח קורין ז' וכיו"כ שמה ויו"ט ה' לין פוחתין מהם לכל מוסיפים עליהם ומרן בכ"מ שם דקדק מדבריו מדשפיך לישנא דמתני' משמע דדעתו ז"ל כדעת רש"י ז"ל דלכל מוסיפין דקתני מתני' לכולהו קאי כיון דלקורים כמלחכה וליכא למיחש מהום ביטול ועו"ש ומכיון דברי הי"מ שכתב מר"ן ז"ל דנקי דלין פוחתין קאי לכולהו לכל מוסיפין קאי משכח לחור לכל לא משערת שלא להסווקן לשכח ועו"ש · ולקו"י כוונת שלא להסווקן דעונין קום דעיקר טעמם שתקנו ז' כשכח מהום שהוא נגר ז' ימים למי שלא שמע ברכו ושם כיו"ט וכיו"כ מוסיפין לוך יהיה ניכר תיקון השכח נגר שהומעים שיחנו דעתם לשמוע ולענות ברכו לחר הקורלין לכל משכח דלין מוסיפין כיו"ט וי"כ יוודע הדבר ומכוונים כשכח כדי לשלח ידי חובתם כל השבוע :

אבל לכחורה דברי הי"מ מחוכים שם נגר ליחנא דקוניות דש"ס דלא מוכחא שלא כפירש"י ז"ל וכרמב"ם ז"ל ושפשר לומר דדעת הי"מ דמדלא שלא שלא על נ' חמשה ושמה וז' משמע דלין הרלים כשכיל שכיעול שלא מהום שידענו כנגר מי חקנוס ושם הוא כן לין יכולת כידינו להוסיף על התקנה ונם השכחת ככלל היה שלולי לא פירש התנא כפי' לכל מוסיפין עליהם לין כח בידינו להוסיף ודברי סר"ן לוכח כידי לע"ע לרחות שרשן של דברי הי"מ הנז' :

והטור כת"ח סי' רפ"ח כתב כדברי הרמב"ם ז"ל וכתב עליו מרן בכ"י שכן מלא בתשובת מהר"ם ז"ל ושלח כהי"מ שכתב הר"ן ז"ל שלא חשבת לחור וע"ש · וכן משמע מהשו' סריב"ם שהביאם מרן שם דמותר לקרות עולים סרבה לע"פי שקרא זה שם שקרא זה וחוזר ומברך לין בכך כלום ועו"ש וכן סיום סריב"ם בתשו' הנז' סי' פ"ד ועו"ש :

מבל דברי הסוס' שלו מוכח להדיא הלכה פשוטה דבין כיו"ט בין כיו"כ בין בשכחת יכולין להוסיף יותר על התקנה ולין כזה מהום ברכות לבטלה שהרי לפי' על פרשה ל' קורא וחוזר וקורא ומברך כמ"ש סריב"ם ז"ל בתשו' הנז' וכ"ש שם כל ל' מן העולים מקיין לו דבר ח"ש דלין כלן ברכה לבטלה · ומכח זה היה נראה לכחורה כיון דמה שנהגו להחמיר בכל אלו המקומות ה"ה נגר הדין מהום דחיפסיקא הלכתא להדיא דמותר ע"כ יכולין הקהל החדש שלנו ברשות טובי העיר לחלוק לעלמן ולעשות כמנהגם במקום אשר בהו משם :

אבן דלישתי בתשו' סריב"ם ז"ל סי' מ"ר שכתב דשם המנהג הסוף ים לו טורם דהיינו שהדבר היה מחלוקת בין החכמים זה לוסר וזה מתיר ומקום הסוף נהגו כדברי הלוסר לגי דיוק הוי כדין מוברמתא דרב ושמואל ושם הלך ל' מן המתירין למקום שנהגו לישור שם קבע שם דירתו נוהג כמותם ושם דעתו לחזור למקומו נותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם ואל ישנה אדם מפני המחלוקת יעו"ש · ולפי"ז בנר"ד שבבר קבעו דירתם בכאן ל' ל' יום בוחש עד היום הזה שלא שם בכלל בני העיר ואין רשאין לשנות ממנהג בני העיר · ואף שם נניח דמעיקרא שם סי"ל יכולת מספיק לחלוק מקום לעלמן לא היו מקבלי' לישור מנהג העיר לעפי"כ כיחורים עומדים הלא נרע מהם לא קבעו דירתם שם שלא ברשתא לחזור לאחריהן דאל ישנה אדם מפני המחלוקת כ"ם וק"ו בנר"ד שקבעו דירתם ואין יכולת כידם לשנות וכמו שבני העיר אינם יכולים לשנות מהום של קטום חורת לאחר גם שם בכלל של קטום :

אמנם כיון שזכת הבי"כ שרשם והקהל חדש ועיקר עשייתם היה לתקן לשם לתקן במנהגם מהום שנוי העיר ומפני הטלום כמ"ש בשלה עדיין הסבת במקומו עומד דבשלמא בלוחן בתי כנסיות שבבר מתפללים בהם מבנים קדמוניות במנהג העיר לישור ס"ל שאין יכולים לשנותם למנהג אחר לסניר הן בני העיר הן לוחו הקהל החדש ואין בח בידם לשנות מנהג הל' מהום של קטום לבל כיון היה כי"כ שרשם והקהל חדש יכולים לומר דמותרין לעשות כה במנהגם ואין בהן של קטום שברי מעולם לל היה עד כאן והקהל חדש לומרים בשם שלל דמעולם לל קבלו עליהם מנהג העיר לישור ואין שותקים מהום שלל שלל מלאו לשל ידם על עד היום · ועוד שלל שם מביאים לראיה לדבריהם מענייני הכתובות ומירושות שעד כאן עושים במנהגם ושל חשו למנהג העיר כלל · ועוד שלל

טעם המנהג שנהגו לקסור לה נודע טעמו לי משום שהרשונים קבלו עליהם כדעת הי"מ שהביא הר"ן ז"ל לו משום כרכות שחינן לריכות · ועוד הלה רוב הפוסקים מתירים :

ואל תשיבני ממ"ם הם"ם דשבת שבני ביתן רגהוג דלה הוו חזלי מלור לצידון כמעלי שבתא ואתו כנייהו לקמיה דר"י לחמרי ליה לכתתין הוה לפשר להו חנן לה לפשר לן לחמר להון ככר קבילו עליהון לכתתון וכתיב ולל תטוש תורת לחמך ע"כ · מוכח משם דשבי' כרכר שהוח מותר מן הדין לינן יכולין לשנות וה"ג בגד"ד גם שהוח מותר מ"מ לרוב הפוסקי' לין כח ביד טובי העיר לתת לקהל החדש רשות לשנות ממנהגם משום לל תטוש · התשובה מבוארת כיון דלינן רולים לתקן מנהג זה החדש בכי"כ שלשם הלה שעשו כי"כ חדש ונקנוה כיד הקהל החדש והקהל החדש הם הרולים לעשות כמנהגם ומה לכם עמם לם יעשו כמנהגם ק"ל לכל מה דניח' להו הוא לם כמציו' הקהל החדש יזכו כרין לעשות מנהג' ולה שייך כזה לומר שהם עלמם שינו ממנהג הל' כלל :

ומה גם דכגד"ד הקהל החדש הזה מיום כוחם לם היה כידם יכולת מפיק היו עושים כי"כ על שהם כמנהגם ככל מכל כל הלה משום דמועטים היו מקודם ולה היה כדעתם לדור שם הלה לגור כחרן להסתחר כמעט זמן ודעתם היה לחזור לעירם ע"כ לל תפשו חת"ז והשתח שנעשו קהל גדול הם וכניהם וכו' רלו לתקן כחפלם ולוטם כמנהגם מפני השלום ומפני הנחת הענייט כי לכם חפץ לקדות בס"ת כיום מוער ולהקריב לעניים והעד ע"ז דלולי מלחו לחל ידם היו עושים הלה קרחת בעניני הכתובת והירושת עד כדון עושים כמנהג עירם כפקידם גדולם הן הם יהיו היום והשתח ממקום לחר הן הם היום מן המערב ולקח השתח מכחן הן לפילו הם ת"ח מכחן לקח השתח מכני המערב לע"פ כן מכלל תנחי השידוכין עושים כענין הכתובה והירושה כמנהג המערב · מזה קוכיח גם כשחר מנהגים הם היה לחל ידם ודחו שהיו עושים וע"כ השתח מיהח שכבר נקבלו וכחו לעשות שוה"ן דיכולים לעשות כמנהגם כענין קריאת התורה וכמ"ש כיון דהפסיקו הלכתח שמ"ה הגמור מותר להוסיף קרואים כיו"ט כדעת רש"י והרמב"ם והריב"ם ומהר"ם ז"ל · ולפי' חת"ל דחלו הרשונים שנהגו כחן לחסור דעתם היה כדעת הי"מ שכתב הר"ן וכוי הענין כפי מוגרמת' דרב ושמואל דכיון שקבעו דירתם לריך לנהוג ככני העיר יכולים לומר דלה נחמר דכר זה הלה כיחיד דוקח לכל הם יהיו לכור וכגד"ד מעיקרת לה קבלו עליהם הלה משום דרשונים היו שלה הי"ל יכולת מפיק וכמ"ש וענייני הכתובות יעידו על זה · וכנדרי תונסין הוח זה שגם השתח יכולין לפרש דכריהם דרשונים היו מקודם וכבר הם תומרים חלולי ידענו שנהיה לקהל גדול כחיזה זמן לה היינו מקבלים הנדר שלכם שהם הלה היינו מוסרים מודע' עליו לכל נכסי' משעה שנופל היום הזה דכיון שחומרים דמעיקרת לה היה כדעתם לעשות כמו כני העיר לדעתת דהכי לה נדרו ודברים שבלב המוכחי כי הלי תויין דכריס וכמ"ש הרמ"ם ז"ל פ"ג דנדרים יעו"ש :

וגדולה מזה מלינו דשבי' לכטל המנהג שמנהגו מימות הרשונים הם נרחה להם שחין כו טעם וריק לה משום נדר ושייג וכו' ולה משום לתת רשיסורת כי הם מנהג כעלמת ורחו שעתת לחדשו כלופן שלה יהיה כו משום מחלוקת וגם שנמשך ממנו הנאה לעניי העיר ודחי דיכולין לתקנו מחדש וכמ"ש הריב"ם בשעו' סי' ל"ז שמנה מנהג כלישה מקומות לומר השלוח לכור עם כל הלכור התפלה כיום הזכרון כקול רם ולה היו מתפללין כלחש וכיטל המנהג הסוף שפי' שהיה קשה כעיניהם לשנות מנהג · הנם דשפיר דשותו מנהג נתקן מעיקרת מפני עמי הלרן שלה היו יודעי' להתפלל שפי' מתוך הספר שלה כעמל גדול וכיון דעיקרו כעשה מימי הם' מפני הטעם הסוף מן הרשוי היה שלה לכטלו וקוי כלו נעשה לנדר וסייג לעשי"כ כיון שלדעתו ז"ל נרחה שהיו מנהג יפה כמו מנהגם שמתפללים תחלה כלחש ואח"כ קורי הש"ל לכדו כיטל שותו מנהג יעו"ש · כ"ם וק"ו כגד"ד דכל עיקרו של מנהג לה נודע טעמו ושפי' נימה שנעשה כדעת הי"מ שהביא הר"ן כיון דלה פי' דעתם ולה ידענו טעמם ולה שייך כו סייג ונדר כלל · ועוד שרשיו נמשך ממנו מחלוקת כין הקהל לשעכ"פ השתח שכתו להקים לו מקום כי"כ חדשה לתתה לכני שותו מנהג שרשה גולמת דדהכת רמי לכתפייתו כזה כיון דלש"ם נתקוונו לעשות שלום לדקה ומשפט ע"פי הדין כמקום ש' :

והרשב"ץ ז"ל כם' התשב"ץ ח"ח סי' קכ"ג כתב כפי' דכמו שים רשות ויכולת כיד כני העיר לעשות התכמות ותקנות וכו' ע"י רוב העיר וז' טובי העיר כן יש יכולת כידם לכטלם כל זמן שהיו שום ש' מעכב כידן ואם יש מותה כידן שפי' ש' מהן שהות פורע המה עמהן וכו' הוה מעכב דחלקו ליתו מופר יעו"ש משם הרשב"ש ז"ל · וכיון דכגד"ד ליתו דימתה כידייהו שכל כני העיר ויחידי הקהל ניתן להו ככך דוחיו הגמור שהיכולת כידם לתקן מה שירלו וכיון דלה תקנו כן לגלי כמקום חדש והקהל חדש נוכל לומר דהשותת כידם כלי ספק :

עוד כתב הרב הגז' כח"כ סי' רל"כ תיקון ט' ולפי שים מקומות נחלקים לכ' קהלות וכ' לכורים כגון המקום הזה שהוקן שכלו מנזרות לרן לדוש נעשו קהל לעלמם כפרישת המה וכני"ה כל וכלל מנהגיהם דומה למ"ש פרק כני העיר והוה כי כניסת דרו מתי ופירש"י ז"ל שנהגו כלו מרומי למחוז וכקייבו שם ועשו להם שם כי"ה וכו' ועו"ש · שכתב שהם רשין לתקן כמו שירלו ולפי' לם יקחו להם נשים מכני העיר נגררים לחר הכעל כמשפטי הכתוב' וסירושות ומקחמת לוקו הקהל שכלו מלרן לדוש לה כלו כ"ש לה שלה נתקבלו וסיו שם לחר שילו מתוך הנזירות שהיו להם שם מדי שנה כשנה ולחר שרלו עלמם קהל גדול ע"כ תלקו מקום לעלמם כני"ה וכעשות מנהג עירם כשהר סיו וכן נרחה מדיוק דכריו ז"ל שכתב נעשו קהל לעלמם ולה כ' שכלו מלרן וכו' ועשו קהל לעלמם שמשמעותם שכלו כב"ש לדעתת שלה יהיו נגררים לחרי כני העיר שלה שכלו מפוזרים ולח"כ כרכות היתים נעשו קהל לעלמם ולה שכריחום כני העיר לקיות כמנהגם כיון דקבעו דירתם שם וה"ג כגד"ד כיון שנעשו קהל גדול ורלו לעשות כמנהג עירם הרשות כידם וכ"ם שברשות זש"כ שם עושים שהרשות כידם וכמ"ש :

ומדי חפש' כספרים רחיתי חחרי רולי להרשב"ץ ז"ל כספר התשב"ץ ח"כ סי' ע' וז"ל ורע כי כבולם כבלין רחיתי מנהג מצונה שמוסיפים כשבתות וכי"ט לנשים הרבה והרבה פעמים מוזרים הפרשה

וגערתי בהם בקום' ומים טובים וי"ה כי אמרתי להם שהפי' הנכון הוא כמוסיפין עליהם הוא דוקא בשבתות אבל לא כיו"ה וי"ט שצ"ל כמה יסיח ניכר השבת מהם יכולין להוסיף בהם כמו בשבתות ושמעו ממני וזיינן מוסיפין אפי' בשבת וכו' ובקב עליו הרב המגיד דכבר חזרו ממנהג למנהגינו דאפי' בשבת אין מנהגינו לקרות אלא ז' ושמעתי כי הר' ס"ט פ"לקון ז"ל התקין כן כמו"ק אגם הם היו מוסיפין בשבת כמנהג אלו הארצות וכטל זה המנהג ולעתון הזה שמעתי משמו שהומר כל המוסיף על הקבוצה זו יקוצרון מעותי · ושמעתי הטע' מפי מורי חמי הר' ווגה ז"ל שלא התירו להוסיף על הז' אלא בזמן שמצנם שהפותח היה מברך לפניה ומסיים לאחריה ומשמעי' קורין אלא ברכה ע"כ אם רצו להוסיף מוסיפין אבל היחיד' שכ"ם מברך לפניה ולאחריה משום גזרה של הנכנסי' והיוצאי' כמ"ש פ' בתרא דמגילה אין לנו להוסיף קרואים וכרכו' שצ"ן וטעם נכון הוא עכ"ד :

וכן יש להוכיח ממ"ש הם"ס דיומא דף מ' דתנן נוטל ס"ת ומקרא בו בלחרי תות ואל בעשור וכו' ובחומש הפקודים קורא על פה ופריך וניתי ס"ת ונקרי היה ומצנה משום ברכה שאינה לריכה ע"כ מכאן מוכח דאסור לגרום להצריך ברכה לחברת דהוי ברכה שאינה לריכה ועובר על לא תסור וכו' וכמ"ש סרב ז"ל :

והרב חיר"ף ז"ל בספרו ברכי יוסף כלל"ח סי' רפ"כ סכיון מ"ש הרשב"ן ז"ל הלז וכ' שהרב המאירי בפסק"ו למגילה כתב על סברת זו שאין דבריו נראים ולפסק הפוסקים הראשונים כתבו דמשמעות הסוגיא גם כיו"ט מוסיפין ומדוייק כן ממשנתינו נופל בשאר בתבתי למעלה · גם מדברי אלוף הרב וכמוהר"י פולג"י בתשו' הבאתי בס' גו"ר ח"ח בכלל כ' סי' כ"ג סוכיח בדברי הרמב"ם ורש"י ור"ת והרא"ש והמרדכי וסיעתם דמוסיפין כיו"ט ויעו"ש :

המורם מכל האמור הוא זה מבואר שדיוקו מדברי הרשב"ן ז"ל שטעם למנהג שאין מוסיפין כיו"ט כמ"ש מהר"ם ן' הרשב"ן זלה"ה משום ברכות שאינן לריכות וגם דיוקו מ"ש משם מהר"ם פלאקון ז"ל שכל המוהר"ו מי יוכל להכניס עלמו בתנר זה לתקיר מה שלשו הראשונים ולסוסיף ברכות שאינן לריכות ודי לנו שם נוהג המנהג שבהו בשבתות להוסיף גם דטעמא דלא הוי ולדידהו אפי' בשבת לסור משום שלא הותר תוספת אפי' בשבת אלא בזמן המצנם · ומשתא דלתיק להכי נוכל לומר אזוקי דעת הי"מ שהביא הר"ן ז"ל וגם הי"מ מפרש הם"ס כפשטו דלכל מוסיפין לכולהו קלי ואפי' כיו"ט מותר להוסיף שכל מכיון שלא נאמר בהדיא שלא בימי הקנוסים שהפותח מברך רק' והסותם מברך לאחריהם ע"כ נפל פיסק בכירה ומן הדלוי אפי' כזמ"ש ן' לריכים לסלור אפי' בשבת וכמ"ש ה' כמוהר"ם ן' הרשב"ן זלה"ה וע"כ די להניח כמנהגם בשבתות שאין כח בידינו לסלור מה שהתירו הראשונים הלכה למעשה משום שלא תעות קורת אחת · ומה גם דמרן ז"ל בש"ע הקלר שתם דבריו ולא כתב להדיא שלא הוסיפות השבת וכמצעות דבריו וכמ"ש הרב מ"ו ז"ל סי' הנ' שצ"ע הדין נותן להניח המנהג כשאר בית בשלו המקומות ואינם יכולים בני העיר הזאת לעשות מנהג אחד על ידם בלל :

אבל הקהל האחד הללו כיון שהם לומרים בפה מלא שמוש כותם לכאן ממקומם לא זזו

מהכניס מנהג עירם אלא רלה מלאו לגל ידם ולנוסים היו עד כדון ומודעם רב"ק לית להו מענין הכתובת וקירוסות וכמ"ל הרשות בידם להתקבץ יחד ולעשות כמנהגם וכמ"ש הרשב"ן ח"כ סי' רנ"ב שהכחתי דבריו למעלה ועו"ע · ולפי האמת הדעת נותנת להשוות הכל ולא לחוש הכבל בשבתי דשם נאסור אלא להוסיף כיו"ט משום ברכה שצ"ל דהוו לאסור גם בשבת דדין ה' להם דשוין הן כיון דכיומי הקמורשים בבר נזרו לברך כל קורא כמ"ש סו"פ בתרא דמגילה · ושם בתוך להתיר בשבת דאיך אתם להתיר גם כיו"ט ולעולם פשט הש"ס במקומו עומד ואין לדעת הסוסיפים הן לדעת המתירים וכמ"ל · זהו הנלקו"ד להלכה דוקא לבל לא למעשה עד שיסכימו לזה ח"ור הקורא היושבים על מדין פה למעשבר בס"ד ולהורות אתי בני ישראל ברב"ת ה' לפ"ק ולוי"ת ויש"ן :

הנב"י **אברהם אנקאווא** יש"ט

ל' הסכמת הרב הגדול החסיד העניו הר"ות כעוב"י תוגע ז"עת כמוהר"ר אברהם הכהן יצחקי הי"ו וז"ל על דבר השאלה הנעית בקהל שבתו מעיר לחברת וכנו כי"ק ורלו לעשות כמנהגם נראה דהרשות בידם כמ"ש כ"תר בלרוכה ואין עוד היום בירושלים ע"ק שהקהל המערביים כשאר נהרבו בנו בי"ה ועושים פזמונים תוך התפלה כמנהג עריהם ולא עדער שום הרס עליהם ולור ישראל יבדיל תורתו ויקדיר ויקי רבות בנים על התורה ועל העבודה ושלוש רב ממני הים לעיר ע"ק

אברהם הכהן יצחקי ס"ט

ל"א שאלה זו בלה אלי מלת ידי"ן הם"ם והחותק כמוה"ר שמחון חלוחה הי"ו וז"ן כה' לחה' טבת השלו שחת טבתת ויהן לך הת

ברכת אורו שברכה לפ"ק בסדר ושרת אל שברכה וגו' : מרא"ם · מלך הוקם על בברום · פסיק ותני · בשמואל בדיני · לא ועדבנו כל מבני מבן ובבתם לופיר לא יקולא · בבור ס' מלא · ס"ס ס"ס ל"ו ח"ק ומשפ"ע על התורה והעבודה · גמול ידו הרם · ידי"ן רב לחא"י רב דיקומת"י לחי"י רם בן עי"ן · יפה פרי תוקר זיל רענן ס"ם הרב הכולל כהן הל"ל כמוהר"ר שברכה לנקשות יאיר נר"ו מנן שברכה ויקיק בעזרו · חיים עד העולם ומנה שול"ם בבנים ובני בנים דבנים ורעננים · על התורה ועל העבודה ברוב הונים · עשרת מונים כי"ר :

שו"רי בתר"ם ובתבו לודות ספיק' דנן שאר נסתפקתי ומה שנרף' לע"ד בתבתי ומנות שיל"ח הק"ן קיימתי לפני רוש כ"תר בשאר עיניך תחזינה · ולפת תמך שלמי ור"י הקדם על העליונ"ה שם ירלה בעיני דמ"ור ירוך לרור המור ויורני ויאמר לי לת הדרך תשר נעלה בה ולת מעשה שאר נעשה ויבוח שכמ"ה כי"ר :

שאלה ע"ע הלימי"ט דהיינו פתולה של שעוה לו תחיבת עץ ובראשה הם ונפריח הם מותר לתבבה כיו"ט להוליח ממנה מה שמופקד בתובה דהיינו הפתם לו לאסור יש בבבר :

תשובה לבאורה נראה לקו"ר דאיסור גמור הוא לתבך כדי להוליח דמצנה ערובה שינוי בתסבת כיצה דף ל"ג ע"ב אין מוליחין לת הפתם לא מן העלים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן הסיס

עכ"ל · ופסקוה להלכה כל הפוסקים דלעיל ואחרונים מי ברקם הר"ם כמ"ל פ"ר מהל' וי"ט הלכה ז' ועו"ש · והרא"ם בפסקיו סי' ט"ו וכרי' הטור בסימן תק"כ ומוהרי"ק בקצור"ת הלמור סי' תק"כ ס"ק כתב וז"ל יין מוליחין ג' ועו"ש הכריחם וכתב רמ"ז עם ס"ק ז' שהרי הפשר להמליחה מצוי"ט ועו"ש :

אבן הנרחה לע"ד דיין החמת כן דלדרכה כר דייקה שפיר חמלת דהיקר נמור הוא דנרחה מחמעו' דכריחם ז"ל ותחילה נכון פשט המשנה דלמר יין מוליחין ג' דוקל בהר טעמת דלסור משום דקל מוליד מעיקרא דים מלין משמ"כ כנר"ד דים מים ודלי דמוהר וכמ"ש רש"י ז"ל הלם משום דמוליד ועו"ש · דמלחר דלל הים שמן מנהו ודלי לסור משמ"כ כשים מחשות יכול להוסיף עליה כל מה שירלה וכמ"ש לקמן כלורך ורוחב כע"ז וכ"כ ברמ"ם ז"ל פ' המביח ועו"ש ולף מדברי הר"ם כמ"ל נוכל לדייק הכי דלהלם קלמר יין מוליחין וכו' שלל הוהר כיו"ט לללל להכעיר מלם מלויים לכל להמליח לם לסור ועו"ש :

הרי מדכריו נוכל לומר דים מלין מעיקרא הוא דלסור לכל היכי דלוכל שמן דכר יכול להוסיף עליו ולין כו משום טורל ועיין ברב המ"מ ז"ל מ"ם וכזה נלהם מלהר"ם מהשנת ברלב"ר ז"ל ועו"ש · ועיין מה שכתב ברב מנדל עוז דבפי' שלרם למולחים דכוונחו ז"ל דהיינו מולד ומחליה ים מלין לכל ים מים ודלי מוהר :

וגם לפי מ"ש המ"ל ז"ל ס"ק ל' היינו דווקל דלל ים כלל ועיקר וכמשמעות דם"ם דיין לכל ים מים מוהר ועיין להרב מח"הם ז"ל קימן חק"ל סק"ל מ"ם כלורך וכ"כ הסמ"ג הל' יו"ט דכ"ו ע"ב דלל הוהר כ"ו"ט להכעיר שלל מלם מלויים דווקל דהיינו ים מים לכל ים מלין ודלי לסור וכמ"ש ברע"כ ז"ל בפירום למחניחין דביומם דלמר יין מוליחין ג' ודמי למלחם שכורה הלם הזם ביו"ט עכ"ל · הרי כל היכל דלין כלין כריהם ממם דהיינו ים מים ודלי דמוהר ולהיכו לסור שלל כריהם ממם והיינו ים מלין רומיל דמים וללן וכו' וכפי' לחרם למעלקים הרב בעל חוי לדם ז"ל כלל ל"ה סי"ב וז"ל לסור להוסיף הם כין הללן ג' דלסור להוסיף דבר חדם שהרי יכול לעשוחו מעיו"ט עכ"ל ועיין לנברל דלל היה מרן הכלבו ז"ל הל' יו"ט דם"ב ע"ג שכחב וז"ל ההכערם לל הוהרם שלל מלם מלויים לכל יין מוליחין ג' :

הרי לפניך דלל לסרו כל הטום' שלל דבר חדם דהיינו ים מלין לכל כל היכל דלוכל להוסיף וזה מדויק מדז"ל שלומרים כי הם מלם מלויים ולומרים לללן הב' עח"ה ולע"ן ל"ת ולידהב"ו ודלי זה לסור מלחר דשלל היה כחם הם הם כעולם ומשנח הוא דקל מולד מהם · משל"כ כנ"ד דהוספה הוא דקל מוסיף היה ומוליח פקדונו ממנו דע"י חיכוך כל דהו מוליח כולנו מהיו ועולם השלכת מלליח ודלי דמוהר דהיינו שלל מוסיף דוקל וכמ"ש מור"ם בהגהה סימן חק"ל ס"ב ועו"ש ועיין להרב חי' חדם כלל ל"ה ס"ו · ועיין בנשמח חדם כלל ל"ה ס"ל שכחב משם הרשב"ל ז"ל דכל היכל דלרכוך שהורה מוהר ועו"ש :

וגדולה מזו משנה ערוכה שנינו בשם שכת דקל"ח ע"ב חין מולרין לח הבהמה כיו"ט לכל משערין לח הבהמה ע"כ וחני עלה כיצד משערין רב יהודה חמר חוקו לח הור שלל שלל ושול לחרן רב נחמן חמר דוחק בכשר שרי שיעל הוהר שלל ושול לחרן רב נחמן חמר דוחק בכשר שרי שיעל הוהר עכ"ל · ופרש"י ז"ל וז"ל דוחק בכשר של בהמה לפנים מיהל הוהר בולט לחון עכ"ד :

מבואר יוצל דלפי' מלישב גמורה וש"ן לנוסף לפ"ה מיסרל שרי חבל דיין כ"ם וק"ו כ"ד דלל ערוך חיכוך כל דהו מדוחק הכשר · ועוד מלישב חוכל בפם היה וכריכין לנופף להסיר על הלרן ולדרים עליה דלל שני כלל"ם · ולפי' חימה הי"ל לנפוח על הנחלח עד שיוליל המלהכ וידליק ממנו · זה לינו דכל היכל דמלינן למעוטי בטירחל ויו"ט עדיף טפי וכמ"ש כל הפוס ועו"ע · ולערל דנופה עדיף הל נופ"ל קמיי"ל לנפוח וכפרט לללרם משוב ומה גם שם היה דשעה לריכה לכך ולל שני כלל"ם ודלי דמוהר הוא וכמ"ש כם"ע סי' חל"ם ס"ל שלל היה לפשר לעשוחו מעי"ט המ"ל ס"ק ל' · ועיין מהר"י היר"ל ז"ל כין כרכ"ו סי' חק"כ דין ל' וז"ל ולפם לל היה יכול להמליח לם מעיו"ט ולל נזדמן כמה לסוליח עד יו"ט מוכר להוליח כי"ט וכ"ן דעח הרב בעל הוספוח · והרב בעל היח מוער הביח הרב מ"ר זקינו ועו"ש עכ"ד וכ"כ מרן סי' חקי"ד ס"ל לסור לכהוח וכו' וכח' מור"ם ז"ל דדוקל לם לפשר להמיל הקדירה כלי כיבוי לכל לם לי לפשר להמיל לו לכשל כענין לחר רק שיכבה מוהר לכהוח וכן נר' עיקר עכ"ד וכחב המ"ל ס"ק כ' לם לפשר כנון שיכול לעשוח לם כמ"ל ועו"ש ועיין מ"ש הרב המגיד ז"ל דקל' לכם לכל לורכיכם :

בהדיא כחיב דכל היכל דלל לפשר ליה ולל שני כלל"ם מוהר לעשוח · ל"כ בנ"ד ובפרט בלם היקה הסעם לריכה לכך ודלי דמוהר וכמ"ש מלר"י חיד"ל ז"ל דלפי' מח"ם שרינן ליה להוליל היכל דלל לפשר ליה כנר' ממשמעוח דכריו · חזי חויח דנ"ד היהר נמור הוא ולל עדיף מדחק כשר הכהמה כי"ט · ולינו נולר כלל ועיקר ומפקר פק"ד קיינן ליה ומלורכי יו"ט הוא ויש כו מיעוט טירחוח יו"ט ולהכי מוהר לנו סרוי לנו :

ובזה סרם חמיהח הלוסרים לוחו ועשו סמוכח להם מסימן שכ"ב ס"ה מוהר לטלטל עלי כשמיס ומוללו להריח בו עכ"ד וכחב המ"ל ס"ק ו' דדוקל להוסיף ריח שרי חבל לסור להוליד עכ"ד זו היח סיע"ל מרחמוה"י לסור לוחו · לקו"י דמזה יין הוכחם להיסורו כלל דלדרכם כוחו דידי מסחברל דלהוסיף שרי ולל מוקדי נולר כי היכי לללרו דכפי' חמר דלל לסור לל לבל להוליד לבל להוסיף שרי וכמ"ש · ומל דקל' המ"ל לבל לסור להוליד כוונחו היינו מעיקרל דוקל הוא לסור דומיא דסי' חקי"ל ס"ד יין עושים מונמר דהיינו לפזר מיני בשמים על הנחלים כין להריח וכו' ועו"ש וכ' הט"ז ס"ק ח' שחופי כקל לסוירלי לסור משום דקל מוליד מסס · משל"כ כנ"ד דהוספה הוא דקל מוסיף היה ומוליח פקדונו ממנו דע"י חיכוך כל דהו מוליח כולנו מהיו ועולם השלכת מלליח ודלי דמוהר דהיינו לל מוסיף דוקל וכמ"ש מור"ם בהגהה סימן חק"ד ס"כ ועו"ש ועיין להרב חי' חדם כלל ל"ה ס"ו · ועיין בנשמח חדם כלל ל"ה ס"ל שכחב משם הרשב"ל ז"ל דכל היכל דלרכוך שהורה מוהר ועיין בכנסח הגדולה בהגהות בית יוסף אות ל"ב בשם ספר חרדים פרק ל"ב ועיין בשו"ת חות יאיר סי' ס"ו ועיין בשו"ת מהרי"ל סי' קי"ב ועיין בשו"ת מהר"ם מינץ סי' ק"ו ועיין בשו"ת מהר"ם לובלין סי' ל"ג ועיין בשו"ת מהר"ם מלובלין סי' ק"ל ועיין בשו"ת מהר"ל פראג סי' ק"ה ועיין בשו"ת מהר"ל מפראג סי' ק"ה ועיין בשו"ת מהר"ל מפראג סי' ק"ה ועיין בשו"ת מהר"ל מפ

כשמים כדי להריח ועו"ס כבר נדחק קרקפו ועיין להרב כרכ"ו ז"ל סי' סכ"ב ס"ק סגיין משם כמוהרי"ע ז"ל סי' כ"ו ועיין להרב ז"ל כמק"כ סי' סכ"ב תוק ג' רין ה' שכתב משם מהר"ח חלקו ז"ל ועיין מ"ם עוד בקונט' לחרון משם הרב כתר יעקב ז"ל דכולם פה לחד לחרו היקר גמור הוא ולכן נולד כלל ועיין עוד להרב זל"ק ח"ג רמ"ו ע"ק סגיין משם הרב רחשון לציון ז"ל ומשם הרב לשון לומודים ז"ל דחלקו על הפיירי והקירו בפי' ועיין עוד משם הרב עיקרי הד"ט ז"ל סי' י"ד תוק י"ט שכניה כמה סברות להקיר ענין זה יעו"ש

ותרוה וכמו שכתוב בלבי כתורך ורוכב יעו"ש:

הראת לדעת דכל הפוסק' דהו כלמת הכנין סברת הפיירי ז"ל וכנפול היסוד ופול הכנין ותדרכה כלהו חמרי דלהוסיף שרי ולית מאן דיפתי ולימר לך דזיל כתר טעמת מלחר דמעיקרת יש כו לה ריח וכמאן דמנח כבדך דמי. ק"כ יש לנו לב"ד שעלה בידינו מכל סימור דודאי גמור הוא דהינו בלא תוספת ואין כו משום נולד כלל דנורת מיפקר פקיד הוא. ומכלל לוכל נפש הוא. וממעט טירחת ו"ט. ולפי' אין הטעם ניכר לכך. דאם הטעם ניכר לכך לפי' נולד מותר וכמש"ל. ק"כ המור"ם מזה יכול על נכון חיכוך אלא"מיט כדי להוציא מה שבתוכו זהו מה שכ"ל כתבתי לפי קוצר ידיעתי. קל"ח כמות שהיא ולור יש' ויהיו מכל שניהם. וירצו מחורתו פליאה. סכ"ד עמוס התלאה. גם שמ"ן לא רצה. עבד אברהם אנכי ולכל בעלי חכמה וירצה. וכעצבת לב רוח נכאה:

מעיר **סמחון חלואה** סי"ט

תשובה ע"ע מנ"ל להפקיע רצון השואל ידי"ן אחכם נר"ו השואל חמרת"ו אר"ם. אר"ם שיט"ה נעימה ברכות הטובה קויתי לאל כן ירכה וכן יצרון שקר על למודו טוב"ם מרוב"ם. זהו שמחתי מדי יום יום כתיבה יפי כה ולפי שהדבר כרור בלבי להקיר מקול"ז וכבר היה כתוב על הקר"ם ועל הטובה. הריני מעתיק לפניך כל הכתוב לחייב ותחילה אשיבה לכת"ר על מ"ם ומאריו ברחם לך מ"ם בלבי תחילה מה שהבאת מדברי רם"י והרש"ם ז"ל לא ידענת מלי רחיים שם לא חמרו כ"א טעמת דגמ'·לף מדברי הרמב"ם ז"ל לולי שכתב בפ"י מעו"ט אין רחיים ממנו דיכולין לומר כמ"ם הרא"ש ז"ל משום נולד וכמ"ם הם"ם. ומחילוק שכתב בת"ר שלא דברו על ים מים דבריך נכוחים למכין אבל לא פירשת לוקח היטב כי בת"ר טעמת דקאמרי ים מים לפי שהם מופקדת בו מכוסה בדבר קר כדי שתתקיים ומ"ז דומה לאם טמונה כי"ט דאליבא דכ"ע המותר להטמין אפילו כי"ט וב"ר הוא ק"ו מן ההטמנה יש כה משם כיבוי וב"ר אין כאן משום כלל. ומדברי כל הפוסקים שכתבת אין משם שום רחיים לב"ר ואין כידך מכל הרחיות כי אם מכח הסברת דנורת מיפקר פקיד. ומה שהבאת מן המגן דוכת דקל"ח אין משם רחיים דעיקר היסור בכאן למי שהוסר הוא מע' נולד על ידו וכמ"ם הם"ם דקל מוליד וכו' אבל אם הבאמה יולדת מאר עצמה אלא על ידו אלא מיקל עליה והקירו לו משום דכחול על ממונו וכמו שהקירו ליתן לה לכחול וכמ"ם מחכין את הדלועין לבני הכאמה וכו' כן הקירו לו לסברא. ומה שהבאת מתאר"י יוד"ק ז"ל בכרכ"י יוכל הרוחק לרחות דדוקא אם לא ימצא כלל אבל אם ימצא ע"י רוחק לא הקיר אבל כתוב בלבי כחורך על דבר זה רחיים ממנו עד"ז וכמו שהבאתו לך כסמוך. ומה שהבאת מת"ם מרן בסי' תקי"ד דאם מי שפסר להניל כלי כיבוי מותר לבבות. ס"ם דברי הרב חיה"ק ז"ל לבל כמה שהבאת דבל היכא דמצינן לאקולי בטירחת יו"ט מקלינן כן הוא הלחת וכמ"ם כת"ר ונמ' ערוכה שניהו כמ' כיצד ד"ל ע"ש דהיכא דמפשה בהילוך לו כמשהי אסיר כ"ש דוקא בדבר הנריך ועשה כמנהגו בלי שינוי. וה"נ בב"ד הגם דאית ליה בחלת ויכול לאוניה השלהבת ממנה כיון דקא טרח לאוניה ממנו משלהבת לא אטרחוהו דכבן משום שמחת ו"ט והקירו לו בלי שנוי כמנהגו בחול. ואלו האוסרים שהבאת שעשו שמוהת לפם מפ' שב"ב וכו' לא ידענא מאי קאמרי ואילו היו רואים דברי הלח"מ מ"ם על הרב המגיד פ"ד מהל' יו"ט וכמ"ם בשיטב הקר"ם לא היו כותבים מה שהבאתו ודבריהם עדיין לא נראו בעלי"ל כדי לידע עם לפסיב עליהם ולפי שהדבר הזה כתוב בלבי הלכה למעשה להקיר כמ"ם בת"ר רחיקי לפתריך יותר וסיוע מה שבתוב בלבי מקודם לזה אב"ת תב"ת וז"ן:

נשאלתי אם מותר לחבך בחלא"מיט כי"ט כדי להוציא האור אי דב"ז הוי כנולד ובכלל מ"ם בשתני' דבילם דל"ב אין מוציאין את האור מן העצים וכו' ופסקו מרן בת"ח סי' תק"ב ויעו"ש. ולו דילמא אין זה בכלל נולד כלל אלא מיפקר פקיר כו האור והלא קוץ מוכן לבך מעו"ט דהינו מתוסר כי אם חיבוך בעלמא ועולה השלהבת דומיא דניפוח בשפוח כי"ט דמותר דמצטור קטן הוא מדליק בבערה גדולה כיון דלצורך לוכל נפש הוי"ט הוא ומותר:

תשובה לקו"י דאין כאן בסדר בדב"ז להסור בלל דהחלא"מיט עצמה נעשה מאם אלא שהיא מבושל בדבר המקיר לוקח שהיה נשמרת לזמן שידלק יפירינה ע"י חיבוך בלאחר יד יסיר לוקח בבישול שעלים ואלא אם והרינים שהרי אם היה החלא"מיט מונח במקום קר אזי האש שבתוכו נבבה ולא חזי בלל לפי' אם יתבבנו כל היום:

ודב"ז ס"ם מ"ם מור"ם ז"ל בשם מהרי"ל דמותר לבשות האש בבלי או בעפר מוכן לצורך י"ט ג' ועו"ם ותדרכם ק"ו להקיר האש המבושה הזלת של החלא"מיט מנוון מהרי"ל דבדון מהרי"ל החיר לפי' כי"ט עצמה דהיינו בלילה לטומנה כרמץ או בעפר בשביל מהר לף דים לחום לבבותה מותר וב"ם ב"ד שבבר טמונים ומוכנים לעולם בשעה שהוא רוצה יוציאנה ואין כאן אשם בבוי בלל דמותר. ולפי' אם באנו לחוש לזה ולומר דהיינו מופקד בעפי"כים לנו להקיר בשמיעו' כיון דעיקר טעם האיסור בתב הרמב"ם ז"ל משום מהולין דבר שלא היה מוכן מע"ע ועו"ע היה פ"ד מהל' י"ט הלא הוא הדין שהותר להוציא מן החלא"מיט הלא תשתמה מי"ל מוכן מע"ט ע"י הטמנה שבבה כמו שהורע לפעמים ומצוי הוא ואם יעשה האיש הזה ב"ל יוציא האש מן החלא"מיט יבטל שמחת יו"ט ולא בדין הוא כיון שדב"ז מיקרי אין בידו לעשותו מע"ט ועדיף הוא מהבשירין דיבול לעשותן בעי"ט כיון דהבשירין אם יעשה הוקם מע"ט הוו לו כודאי למחר לבל האש שהבין מלחמיל מי יהיה ערב שתשהר דלוקח ועומדת עד מחר ואם שבידו לעשות עשה שהבין שהוא מע"ט וכבבה מלוים וב"ז דומה למבשירין שמי לחבר לעשותן מע"ט דמפיג טעמן דמותר לעשותן

כי"ט ועניין הפת הוא דכר הצריך ויותר מן מכשירי אוכל נפש כלי ספק:

ועיין להרב מדי"ת ז"ל בכרכ"י סי' תק"כ מס' כית מועד והרב מ"ר זקינו כמהרש"ל ז"ל וז"ל וים מי שרקרק מזה שהם לא היה יכול להמציא הם מעי"ט כגון שהיה כמאסר או כמדבר ולא נזדמן לו כמה שיוציא עד יו"ט מותר להוציאו כי"ט ושכן נראה דעת כעל תוספות ועו"ש. ורי מוכח דהיכא דלא לפסר מותר להוציא כי"ט אפי' מדבר דאסר חנא דמתני'. וכ"ש כנר"ד דהתם ה"ה ניכר ע"ג הבצק שהוא מכוסה כרבר קר ובנקל כלאחר יד יתגלה לחוץ וגם התם לפר הכין מעי"ט ככה ומה יעשה ה"ל ידליק עי"ז התם נאמר לו לכטל שמחת יו"ט ולא רצינו לפילו כשכת היכא דלא לפסר הקילו לו אפי' מלאכה דלצורך וכגון שובר לרס את החבית כדי לאכול ממנה נרוגרות וכו':

ואין לדחות ולומר כי מצוה הוא לא לצורך כיון דלפסר לו להביא התם מן הכתים ומן החנרות הנמצא להם ולא יכניס עצמו אפי' בספק איסור דכיון שהוא כזוי לו ללכת לחנר וכו' לפסר שיתבע לעצמו ויכטל שמחת י"ט וע"י וכיוצא אמרו גדול ככוד הבריות שדוחה לאו של תורה כיון דעיקר איסור זה אינו אלא מדבריהם ע"כ נאמר כו ככוד הבריות דלא עדיף נר"ד מכלאים דרבנן דאינו פושטם בצוק מצוה ככוד הבריות וכמ"ש מרן כיור"ד סי' ש"ג. וכן טומאת כאהל ע"י חלון והכאן בבית שים כח החלון לו בכתים הצמוכים לו בבית הפרס שהוא דרבנן אין להוציאו מצה כך עדוש אלא צריך לנקוב ואח"ך ילא מצוה דגדול ככוד הבריות ואם היה איסור תורה דאינו שמתח והכאן בלאהל ל' לזו אין מתחזנים לו לנקוב אלא ילא כך עדוש ולוכם אח"ך. דוק מינה שכל זמן שעיקר האיסור הוא מדבריהם צריך לחוש לככוד הבריות שהוא לזו דלא תשור וכו'. וכן מצינו בשבת שם נזרע לו בכרמלית שהוא דרבנן כי היכי שעליו פשוט לא יסירנו מעליו עד שיגיע לביתו מצוה ככוד הבריות והוי איסורא דרבנן ואלו דרבנן יעו"ע בא"ח סי' י"ג וצויש מור"ם ז"ל שם דאפי' טלית קטן שתחת בגדיו שי"ל לפשוט וה"ה שם נפסק ל' מן הציצית ומתכוים ליטב כלא טלית יוכל ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות יעו"ש מצה מרן כ"י. ועיין מ"ש הכא"ה סי' ס"ק ח' מצה היר לחרן דכל קלוי כרעון הוים הלובם שם הוא מתכוים ויוכל ללובשו כלא ברכה ואם היו מתכוים אין כאן מצוה ככוד הבריות יעו"ש. עוד הק' הכא"ה שם ס"ק ט' וז"ל ואח"ל למה צריכן ללובשו כשבת מפני כ"ה הלא יש תקנה שיתננו לאחר כשבת ויחזור ויטלנו לו וזו הוא פעור מציצית. וי"ל דאסור ליתן מתנה כשבת אלא לצורך שבת עכ"ל. דוק מינה ואוקי כאתרין בב"ד דאין כאן איסור דאורייתא אין לחייבו ללכת לחזר על הפתחים להביא אם כיון שאומר שהוא מתכוים כזה הרי כאן ככוד הבריות כמ"ש מרן בב"י הלז. ועוד הרי אפי' בשבת התירו לו ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות אפי' היא תקנה שיתננו במתנה וכו' לא אמרו לזה כיון דאינו לצורך שבת וכ"ש בנר"ד איך נחייבנו לחזר על הפתחים ולהביא מן השוק ולעבור על לאו דגדול ככוד הבריות מספק שמא ימצא כשיחזר על הפתחים אין זה סברא:

ועוד איך נקיר לו ללכת להביא מן השוק דכר שאינו מוכן לו והרי אפי' עלי נפשים ועלי נפש כלי ספק:

ועיין להרב מדי"ת ז"ל בכרכ"י סי' תק"כ מס' כית מועד והרב מ"ר זקינו כמהרש"ל ז"ל וז"ל וים מי שרקרק מזה שהם לא היה יכול להמציא הם מעי"ט כגון שהיה כמאסר או כמדבר ולא נזדמן לו כמה שיוציא עד יו"ט מותר להוציאו כי"ט ושכן נראה דעת כעל תוספות ועו"ש. ורי מוכח דהיכא דלא לפסר מותר להוציא כי"ט אפי' מדבר דאסר חנא דמתני'. וכ"ש כנר"ד דהתם ה"ה ניכר ע"ג הבצק שהוא מכוסה כרבר קר ובנקל כלאחר יד יתגלה לחוץ וגם התם לפר הכין מעי"ט ככה ומה יעשה ה"ל ידליק עי"ז התם נאמר לו לכטל שמחת יו"ט ולא רצינו לפילו כשכת היכא דלא לפסר הקילו לו אפי' מלאכה דלצורך וכגון שובר לרס את החבית כדי לאכול ממנה נרוגרות וכו':

ואין לדחות ולומר כי מצוה הוא לא לצורך כיון דלפסר לו להביא התם מן הכתים ומן החנרות הנמצא להם ולא יכניס עצמו אפי' בספק איסור דכיון שהוא כזוי לו ללכת לחנר וכו' לפסר שיתבע לעצמו ויכטל שמחת י"ט וע"י וכיוצא אמרו גדול ככוד הבריות שדוחה לאו של תורה כיון דעיקר איסור זה אינו אלא מדבריהם ע"כ נאמר כו ככוד הבריות דלא עדיף נר"ד מכלאים דרבנן דאינו פושטם בצוק מצוה ככוד הבריות וכמ"ש מרן כיור"ד סי' ש"ג. וכן טומאת כאהל ע"י חלון והכאן בבית שים כח החלון לו בכתים הצמוכים לו בבית הפרס שהוא דרבנן אין להוציאו מצה כך עדוש אלא צריך לנקוב ואח"ך ילא מצוה דגדול ככוד הבריות ואם היה איסור תורה דאינו שמתח והכאן בלאהל ל' לזו אין מתחזנים לו לנקוב אלא ילא כך עדוש ולוכם אח"ך. דוק מינה שכל זמן שעיקר האיסור הוא מדבריהם צריך לחוש לככוד הבריות שהוא לזו דלא תשור וכו'. וכן מצינו בשבת שם נזרע לו בכרמלית שהוא דרבנן כי היכי שעליו פשוט לא יסירנו מעליו עד שיגיע לביתו מצוה ככוד הבריות והוי איסורא דרבנן ואלו דרבנן יעו"ע בא"ח סי' י"ג וצויש מור"ם ז"ל שם דאפי' טלית קטן שתחת בגדיו שי"ל לפשוט וה"ה שם נפסק ל' מן הציצית ומתכוים ליטב כלא טלית יוכל ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות יעו"ש מצה מרן כ"י. ועיין מ"ש הכא"ה סי' ס"ק ח' מצה היר לחרן דכל קלוי כרעון הוים הלובם שם הוא מתכוים ויוכל ללובשו כלא ברכה ואם היו מתכוים אין כאן מצוה ככוד הבריות יעו"ש. עוד הק' הכא"ה שם ס"ק ט' וז"ל ואח"ל למה צריכן ללובשו כשבת מפני כ"ה הלא יש תקנה שיתננו לאחר כשבת ויחזור ויטלנו לו וזו הוא פעור מציצית. וי"ל דאסור ליתן מתנה כשבת אלא לצורך שבת עכ"ל. דוק מינה ואוקי כאתרין בב"ד דאין כאן איסור דאורייתא אין לחייבו ללכת לחזר על הפתחים להביא אם כיון שאומר שהוא מתכוים כזה הרי כאן ככוד הבריות כמ"ש מרן בב"י הלז. ועוד הרי אפי' בשבת התירו לו ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות אפי' היא תקנה שיתננו במתנה וכו' לא אמרו לזה כיון דאינו לצורך שבת וכ"ש בנר"ד איך נחייבנו לחזר על הפתחים ולהביא מן השוק ולעבור על לאו דגדול ככוד הבריות מספק שמא ימצא כשיחזר על הפתחים אין זה סברא:

ועוד איך נקיר לו ללכת להביא מן השוק דכר שאינו מוכן לו והרי אפי' עלי נפשים ועלי נפש כלי ספק:

והעיון להרב מדי"ת ז"ל בכרכ"י סי' תק"כ מס' כית מועד והרב מ"ר זקינו כמהרש"ל ז"ל וז"ל וים מי שרקרק מזה שהם לא היה יכול להמציא הם מעי"ט כגון שהיה כמאסר או כמדבר ולא נזדמן לו כמה שיוציא עד יו"ט מותר להוציאו כי"ט ושכן נראה דעת כעל תוספות ועו"ש. ורי מוכח דהיכא דלא לפסר מותר להוציא כי"ט אפי' מדבר דאסר חנא דמתני'. וכ"ש כנר"ד דהתם ה"ה ניכר ע"ג הבצק שהוא מכוסה כרבר קר ובנקל כלאחר יד יתגלה לחוץ וגם התם לפר הכין מעי"ט ככה ומה יעשה ה"ל ידליק עי"ז התם נאמר לו לכטל שמחת יו"ט ולא רצינו לפילו כשכת היכא דלא לפסר הקילו לו אפי' מלאכה דלצורך וכגון שובר לרס את החבית כדי לאכול ממנה נרוגרות וכו':

ואין לדחות ולומר כי מצוה הוא לא לצורך כיון דלפסר לו להביא התם מן הכתים ומן החנרות הנמצא להם ולא יכניס עצמו אפי' בספק איסור דכיון שהוא כזוי לו ללכת לחנר וכו' לפסר שיתבע לעצמו ויכטל שמחת י"ט וע"י וכיוצא אמרו גדול ככוד הבריות שדוחה לאו של תורה כיון דעיקר איסור זה אינו אלא מדבריהם ע"כ נאמר כו ככוד הבריות דלא עדיף נר"ד מכלאים דרבנן דאינו פושטם בצוק מצוה ככוד הבריות וכמ"ש מרן כיור"ד סי' ש"ג. וכן טומאת כאהל ע"י חלון והכאן בבית שים כח החלון לו בכתים הצמוכים לו בבית הפרס שהוא דרבנן אין להוציאו מצה כך עדוש אלא צריך לנקוב ואח"ך ילא מצוה דגדול ככוד הבריות ואם היה איסור תורה דאינו שמתח והכאן בלאהל ל' לזו אין מתחזנים לו לנקוב אלא ילא כך עדוש ולוכם אח"ך. דוק מינה שכל זמן שעיקר האיסור הוא מדבריהם צריך לחוש לככוד הבריות שהוא לזו דלא תשור וכו'. וכן מצינו בשבת שם נזרע לו בכרמלית שהוא דרבנן כי היכי שעליו פשוט לא יסירנו מעליו עד שיגיע לביתו מצוה ככוד הבריות והוי איסורא דרבנן ואלו דרבנן יעו"ע בא"ח סי' י"ג וצויש מור"ם ז"ל שם דאפי' טלית קטן שתחת בגדיו שי"ל לפשוט וה"ה שם נפסק ל' מן הציצית ומתכוים ליטב כלא טלית יוכל ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות יעו"ש מצה מרן כ"י. ועיין מ"ש הכא"ה סי' ס"ק ח' מצה היר לחרן דכל קלוי כרעון הוים הלובם שם הוא מתכוים ויוכל ללובשו כלא ברכה ואם היו מתכוים אין כאן מצוה ככוד הבריות יעו"ש. עוד הק' הכא"ה שם ס"ק ט' וז"ל ואח"ל למה צריכן ללובשו כשבת מפני כ"ה הלא יש תקנה שיתננו לאחר כשבת ויחזור ויטלנו לו וזו הוא פעור מציצית. וי"ל דאסור ליתן מתנה כשבת אלא לצורך שבת עכ"ל. דוק מינה ואוקי כאתרין בב"ד דאין כאן איסור דאורייתא אין לחייבו ללכת לחזר על הפתחים להביא אם כיון שאומר שהוא מתכוים כזה הרי כאן ככוד הבריות כמ"ש מרן בב"י הלז. ועוד הרי אפי' בשבת התירו לו ללובשו כלא ברכה מצוה ככוד הבריות אפי' היא תקנה שיתננו במתנה וכו' לא אמרו לזה כיון דאינו לצורך שבת וכ"ש בנר"ד איך נחייבנו לחזר על הפתחים ולהביא מן השוק ולעבור על לאו דגדול ככוד הבריות מספק שמא ימצא כשיחזר על הפתחים אין זה סברא:

ועוד איך נקיר לו ללכת להביא מן השוק דכר שאינו מוכן לו והרי אפי' עלי נפשים ועלי נפש כלי ספק:

ועיין להרב מדי"ת ז"ל בכרכ"י סי' תק"כ מס' כית מועד והרב מ"ר זקינו כמהרש"ל ז"ל וז"ל וים מי שרקרק מזה שהם לא היה יכול להמציא הם מעי"ט כגון שהיה כמאסר או כמדבר ולא נזדמן לו כמה שיוציא עד יו"ט מותר להוציאו כי"ט ושכן נראה דעת כעל תוספות ועו"ש. ורי מוכח דהיכא דלא לפסר מותר להוציא כי"ט אפי' מדבר דאסר חנא דמתני'. וכ"ש כנר"ד דהתם ה"ה ניכר ע"ג הבצק שהוא מכוסה כרבר קר ובנקל כלאחר יד יתגלה לחוץ וגם התם לפר הכין מעי"ט ככה ומה יעשה ה"ל ידליק עי"ז התם נאמר לו לכטל שמחת יו"ט ולא רצינו לפילו כשכת היכא דלא לפסר הקילו לו אפי' מלאכה דלצורך וכגון שובר לרס את החבית כדי לאכול ממנה נרוגרות וכו':

המור"ם מכל הלמור דאין כאן ספיקא לקו"ר כנר"ד דמותר לכתחילה היכא שלא נמצא לו התם ככל החנר להדליק התם על ידי הלי'מיט כבקר השכם כדי לעשות קפ"ל קורס שיתפלל שזהו שמחת י"ט שיתפלל כשמחה רכה ודעתו מיושכת עליו ומתמיר כזה לדעתי ה"ה מן המתמיהין זהו הנלקו"ד ועויי"מ ו"מן מאחי אלי החו"פ למעשכר וע"ק כסדר למען שא"י תוקות"י שלי"ם כיום ר"ח טבת דהלי שנת וזכרתי את כריתי"ו לאברהם עכ"ק:

הצב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

יום כ"ט לטבת כקדר ולכל כ"י היה לור כמוצאותם כאן שנת **ב"ך** יכרך ישראל לפמ"ה:

ל"ב נהירו דעיונין. לב מלכים ירנין. שר הלבנה. ר"כ תכיב"ם. שר וגדול. מעוז ומגדול. סו"סר. שמו הטוב נורע כשעריס. המצויינים כהלכה ומוריס. דיינים קוף ונקיים לעומקה דדינא. הרב המובהק. ואח"כ כברק. כמוהר"ר לברהם לנקלווע נר"ו נהיר. ומו"י זקי"ר. כי"ר:

האו"ת כי טוב למען יחי הו"ר לנצח כבניס ובני כניס רכיס וכן שלומי"ס נדולים ועצומים. על התורה ועבודת לור עולמים. לכי"ר מכאן מודעה לצורייקא. זה כמה ימים מס זצ"ק כהכריזי כעניני קיפול העליות כיומא דשבתא. לי שרי למעבד הכי ולקבלו משכת למנחה או לאפי' משכת לשבת אחרת או לאפי' משכת לחול ואין כאן היתר מיחוש כלל ואפי' כלי שיהיו:

תשובה הנה אנכי חום לעיר נר' לקו"ר דהאידנא דנהגינן לקפל לוקס ואפי' שלא ע"י שינוי מנהג טוב ויפר הוא דע"כ לא לאמרי רכנן דאסור שלא ככנריס מקומטים ופושטם ע"י קיפול דהוי מתקן מנא וה"ט דאסור. וכ"ך רש"י ז"ל וז"ל מקפלין את הכלים וכו' כנריס כשפושטן מקפלת מפני שמתרככין מכיבושן ומתקמטים כשהיו מקופלין ע"כ וכדיבור שלא"ז כתב כשמקפלין לוקס משמיטין קמטיהן וכר' כמתקנן עכ"ל. מדכריו מוכח דכל היכא דליכא פשוט קמטים כנ"ד שקפלו ניכריס וכל ג' ים לו טלית מיוחד לשבת ודאי דשרי לקפלו וכן משמע להדיא כש"ס שלא כחדם ס' לכל כיומים לא והט' משום דכיומים קפליו ניכריס ואין כאן קמטים:

ומה נם שהם לכניס ולא נאסר הקיפול שלא כלכושים כמ"ש הם"ס ויעו"ע נם מ"ש הכא"ה סי' ס"כ ס"ג דמי שים לו להחליף לשבת לקפל ויעו"ש לא נאמר זה כי אם כשנד העשוי קמטים דהוי מתקן מנא לכל נ"ד אין כאן מיחוש להם. והוכרחתי לזה לפי

שרשיתי להרב הגדול כמוה"ר משה טו' זלה"ה בס"ת כ"י שכתב לשאול ונשתייב ממ"ם רש"י כדי לחזור ללוכסן כו כיום אכל לא משכח למו"ם וממ"ם התו' מכאן למדני שאסור לקפל טליתות של כ"ה לפי שהם טורח מחר ע"כ ואפי' משכח לשכח דכולם קדושים לאקר ונשתייב עוד ממ"ם הם"ם אם סיגל פת נקיים היינו מצוי הדרשה · ומצילין מיו"כ לשכח ואל"ל משכח ליו"ט ולא משכח זה לשכח אחרת בענין דאין לנו היקר אלא גם שלא כסדר קיפולו הראשון כדעת הכלבו שהביא מרן הב"י סי' הנז' וחזר ליפלוג גם כזה משום שמא יקפלו כסדר קיפולו הראשון ולאו אדעתיה · סוף דבר העלם סוף ז"ל לאסור ודבר כעד הנוהגים לקפל אף משכח לשכח זה"ר ועו"ע :

ואנכי יש לעיר נר' בעיני לקיים המנהג מכל הלמור למעלה והראיות שהביא רו"ם כ"ת מרתנן ולא משכח זה לשכח אחרת לקו"י דאין כאן דאיכא דהאם אב מלאכה היכא שמוכ שהביו אכל כאן אין כאן אלא איסור הכנה למאן דכבי למיקם ועמו המחי"ר · גם כמה שדחה דברי הכלבו אחר נשיקת עפר רגליו זו דרך נוזפת לאיסור לינזר נזירה לנזירה·ומה גם שדברי מרן הכלבו מפורשים להריב דכנ"ר שקפלו ניכרים ואינו קדם ממש וכאדם אחד ומקפלו כלאחר יד ודאי דמותר · ועיין להרב עט"ז דאף טליתות שרי לקפלם כיו"ט יעו"ש · ועיין להרב ג"כ סי' ס"ק ו' וכס"ק ט' שכתב כפשיטות דאפי' כישנים ואפי' כב' כף' ואפי' אינו לריך לכך כיום אלא אלבש אוקם כשכח מותר לקפלן וכ"כ המרדכי ואנודם וכן עיקר ע"כ ויעו"ע :

מבואר יוצא שים להם על מה שסמכו אלו הנוהגים להתיר ומדברי רבינו ז"ל שהביא דברי המרדכי ז"ל פרק אלו קטנים נראים אלא התיר אלא בשדר קיפולו הראשון אבל אפי' בני אדם ויעו"ש וכ"ז דוקא היכא דיש לו להקלוף כאחר אבל אם אין לו מותר לקפלו אפי' בשדר קיפולו ויעו"ש ומדלא כיתר בהדיא שילבש לוקו בלוקו היום משמע דמן הסתם יכול לקפלו הן לגוכסו כו כיום או לשכח אחרת · וק"ז דומה להערמת יו"ט כמידי דמוכל דיכול לחדש לכבל הרבה ועושים מיניה מעט ה"ב בשחרית מותר לקפלו ויכול להיות שילבש לוקו בתוכה ואם נמלך אלא לגוכסו יהיה מונח לשכח הבלה :

הכלל העולה דמותר לקפל טליתות מאחר שקפלו יהודין ואין בו קמטים בענין שמקפלו בלאחר יד ואפי' כלי שוס שיהו ואפי' אם יעשרך לו בחול אין כאן חשש · וכמש"ל בקיצור כי בתוב אלא הדבר בתורך ודוחק זהו הנר' לקו"ד להלין בשר המנהג שנהגו בן רבים וכן שלמים בתורה שמענו ורחינו · ותשובת רו"ם בת"ד יהיה קל מסריז · כמיט"ב הת"ר חר"ם ל"ו מתיתר"ם · ויבוא שכמ"ם · הב"ד עבד הכרחם תנכי ולבעלי חכמה וידלה · גם שמ"ן לא רלה · עמוס התלה · ובעשבה לב רוח נבלה הבעיר והוא קטן

סמחון כלה"ק שלמה חלואה סי"ט

תשובה להקהם השואל ע"ע הנז"ל יום ר"ח שבט **קבלתי** ס' הנז' שנת הנז' ירי"ן ורוחי סיו' :

כי"ק ושמחי מטובו כן יקמיר ע"ת ועל העבודה הכי"ר · ורחיתי ספקו שאולה ונשתפק בהיתר קיפול טליתות בשבת וכו' ודברי

כת"ר נכונים למבין ויפרים למולחי דעת הסיתר נמור הוא ומי שנהג כן יש לו ע"מ לסמוך וכבר כתוב אלו בפשיטות בליקוטים אשר שדרתי בלימודי ס' שסיח ח"כ מסדור תפלת כל פה משם הרב בעל משפט בתוב וז"ן הרב משפט בתוב סי' ס"ב אחר שהביא דברי הבכר"י משם הפר"ח דלא התיר אלא למנח' אבל ממנחם למחר אסור ועו"ם סיים וז"ל לאמר הבותב מאחר דאלא התירו אלא משחרית למנחה אפשר דלקפלו לשבת אחר נמי לא ומדסיימו התוס' וז"ל לפי שהם טורח מחר משמע דעיקר הקפידא לפי שהם טורח מחר שהוא יום טוב אבל לשבת אחר לו אם יום ס' היא יו"ט שפיר דמי· ולפי מ"ם מרן בב"י בשם הבלבו דיש נוהגין לקפלו אף בשדר קיפולו דקיפול דיהין לא דמי לקיפול דידהו ס"ב לפי"ז נר' דאף למחר נמי שרי ע"ב וזכורני שריאתי ס"ת בי' מהרב בהרח"ט זלה"ה שהעלה להתיר בפשיטות ולעת עתה אינו בידי לחזור עליו פעם אחרת :

איך שיהיה לקו"י דפשוט זה סוף דמותר הן מצד דקפלו ניכרים הן מצד שלעולם נראי' בחדשי הן מצד שאינו מפקיד לקפלם בקיפול דידהו אלא להניח בו שום קמט ואדרבה בלאחר יד הוא מקפלו ומניח בו הרבה קמטים ואינו חושש להם דעיקר בוונתו הוא בדי לשומרו · ובפרט שבבר בתב הת"ר זיע"א שם לפעמים יעבור לילה אחת על הטלית שאינו מקופל ליוב בבוקר קודם שילבשנו לנערו מן הקליפות הנאחזות בו · ואם בתליתות ניהזר עליו עד הלילה שמא יאבד לו יסבך מלקפלו ונמלא ח"ו בא לידי סבנה ודרבים דרבי נועם בתי' וכי בהם אמר רח' בי תמירא אפי' ס' שבנתא מאיסורא אלא"ב המתיר דבר זה לקו"ר מלוא קעביד ביון דלבל הנדדים והתנאים שאמרו בס"ם ליבא בב"ר ונוסף גם חומר ספק סבנתא בא"ם ע"ז ועל ביולא בי אמרו בחא דסיתרא עדיף · אבל מי שירצה להחמיר על עלמו ולעשות לפנים משו"ה הרשות בידו בי בל מ"ם אינו ב"א לפי הדין ולהלין בעד המנהג שלא אפ' שברין הם עושים ולא"מ : וא"ם מלתי הל"בי **אב"א** יש"ט

ל"ג נשלתי בותב ויבמה ג' שהיבם רצה לייבם או שתתן לו סך ממון ויחלוץ לה והיבמה לא רלתה בי אם לחלוץ דוקא מטעם שהיבם עני מדולדל ואפי' דעת טוב לעשות מלאבת אין לו בענין שיהיו יבול להפסיק אפי' לעלמו וב"ם לזולתו · ועוד שבבר יש לו אשה ובנים ואשתו היא רעה גדולה ואין לדם דר עם נחש בבפיפה יורנו מו"ן שם בופין אותו לחלוץ או שם בופין אותה לייבם ושמ"ם :

תשובה הדבר הזה נפתח בגדולים ה"ם הריב"ם ז"ל בתשו' סי' ר"ט וכללו הרא"ם בלל ב"ג סי' ל' ומוסר"ם שלשיך סי' י"ח מתקנת בלם דשם היו יבול להפסיק בופין אותו לחלוץ אפי' לדעת המחולקים שגם הסיתרא מלוי יבוא קודמת שם יש למתלה לדבריה בנד"ר בופין אותו לחלוץ ויביאר הרא"ם ז"ל בתשובה הנז' משם רש"י רפ' המולץ דט"ל דבל היבה שנותנת למתלה להבריח שלא ליבם תחלה מטעינן ליה לתת לו ממון בדי לחלוץ ואם לא רלה גם בממון הזה בופין ליה יעו"ש דמשום שאחל ממון תחלה רצו לבופו לחלוץ דמצות לאו ליבנות ניתנו יעו"ש · ומוסר"מ שלשיך ז"ל בתשובה הנז' דקדק מדברי הרא"ם שלו דאף בטעמה ז"ל בתב לפרש אז שאינו רוצה להשבית עלמו להרויח בופין אותו לחלוץ ותחלה מטעינן אותו וב"ל בופין

יעו"ס כרכ"ק בשורך וכרוחב · וכן מלשון הרכר משורש פס"ר ה' ככת"י מורינו הרב הגדול כמוה"ר יעקב לבן נור ז"ל דכטענה זאת שהיו לו כתם לפרנס לכד כופין לחלוץ לדעת כל הפוס' דלעונים ולחרונים הלכה למעשה יעו"ס כרכ"ק :

המור"ם מכל הלמור דכנז"ד שהיכא שהיו יכול לפרנס וגם נשוי עמה לחדש ועוד שכבר שלל ממון כדי לחלון ליכא מלן דפליג שהחלם מטעין שהו לחלון ע"י ממון ול"ל כופין שהו לחלון ככל מין כפייה שיכולין לעשות לו וחולן זהו סגלקו"ד

הלכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ל"ד נסתפקתי בשמה גיורת לחת שהיקה מקול"ז רכות בשנים בגיורה עם ישרלל ה' כשהתו לכל דכר וילדה עמו כנים ובנות ולרוב מצאם כרת ישרלל קמיר היקה מקום ליכנס כרת ישרלל וכל הכנים שנולדו לה נימולו יום שמיני לגיורם ונקריאו בשם ישרלל כת' הנריס ולפי שידעתי כי' שכל זה המסק הי"ל כדי שהכנס לדת ישרלל והצטה לאותו היום שהיקה מיוחדת לו ולאותה לה כאותה בת' מכנות ישרלל על כן לא רלינו לקבלה לחשוב וכו' והיה הלכה שלא מדעתו וטכלה לשם יהדות לפני ג' כ"ר הינוטות שאמרה לשם שהיו רלונה לשבת עם אותו האיש והודיעוה כל מה שדיך לשודיעה ורלתה וקבלה מרלונה הטוב להיות בת' מישרלל · וכשומעי שלחתי לה שהיכא יכולה ליכנס פחות מל"ב יום מיום שטבלה כמ"ש מרן כיו"ד סי' רס"ט וכת"כ שי' י"ג וכן היה ולחר עכור כחדש ת' מימי הבחנה הנז' הוכר העובר שהיקה מעוברת עם אותו האיש עלמו כן ד"ח וכלה ואמרה שהיה רוצה ליכנס לו מיד כשבר שכתובה לפי שהות לה רלה להמתין עור ואות כרור לו שהעובר ממנו מאי נפקא ליה כין זרע קדושה וכו' יורנו מו"ן ושכמ"ה :

תשובה הנה ממ"ש הס"ס פרק החולן דע"כ מוכח דגר וגיורת צריכין להמתין שלשה חדשים כדי להכחין כין זרע שנזרע בקדושה לנזרע שלה בקדושה ופסקו הרמב"ם פי"ח מהל' גירושין ומרן כת"ע סי' י"ג יעו"ש לכל שם כבר היקה מעוברת ממנו לא ידענא מאי לחדון ביה ומדכרי הקו' דל"ה ע"ה ד"ה חון מגיורת וכו' גר שהם היא מעוברת כשמגיירת עם כעלה כיון שכל שנזרע מאותו האיש אין מוסנין להכחין כין זרע שנזרע מכעלה בקדושה לשלה נזרע בקדושה יעו"ש · והרב המגיה כמ"ל ע"ד הרמב"ם שם כתב משם כמהר"ם רוזחים ז"ל כגילון הטור סי' י"ג מעשה בא לידינו בגר וגיורת שנקנידו והיקה שפחה מעוברת ממנו בנותו ונסתפקנו שם לריכה נ"ח דומיא דקטנה וחרושה דקי"ל כר"מ בגזירותו וקלה מן חכריה שלריכות להמתין ולידעי חזי לי שהיה לריכה דליכא למיחש משום היא נופל דומיא דגר וגיורת דליכא למיחש שמא מעוברת היא ואתו לידי תקלה כשה הוא דלריכין להמתין שכל כמקום שלא נפוק מניה קורכא לא נזריגן דומיא דקטנה דעלמא דכמילתא שלא שכיח לא נזריגן ועור כמילתא דליכא גירושין וישוחין לא נזריגן כ"כ שלא שהו לחיחוקי כשהם דעלמא ולא נזרי בקטנה וחיילונית שהו שהיגם קטנה וחיילונית שלא כרליכא גירושין זה וקדושין של אחר ולזה יש כו כ"ע כמ"ש לפנינו ודו"ק ע"כ יעו"ש · ועיין מ"ש הרב נחלת לבי בח"ע סי' י"ג ס"ק י' והרב הר"ש כיור"ד סי' כ"ח ס"ט הכיא שך דהמ"ל ולא הכיא שום חולק כלל וכ"כ הרב משפט כתוב כיור"ד סי' רס"ט משם המ"ל והרב רב"מ מ"ג שם ס"ע סי' ח' יעו"ש ועיין להרב פמ"ח מ"ה סי' פ"ו שמדכריו נראה להחמיר אפי' שם הוא מילתא דלא שכיח שבקינן ודאן של רוב הפוסקים שבקבו כפי' דכלל גר וגיורת הכאים להתגייר לריך הכחנה על הספק ותפסינן כספקא שנספקא לנו כדכרי רמ"י ז"ל ותי' כ' של שהוס' וכ"כ מהרלב"ח ח"כ סי' כ"ה והכווקה כנד"ר שאכחן למהרי"ו סי' קל"ר וז"ל ק"ן לפסוק הדין ואין להקיר האסור מלך כרחות כרורות מלוכנות ומחוורות מתוך פשטא דסוגיא דשמעתא ולא מתוך פרקוק יעו"ש כאותך וכרוחב · ולקוה"י שכל זה יהיה שם כמלילות לך רלו שלחרונים שה דכרי הק' ולא נזכר הדכר מפורש כדכרי שלחרונים להקיר אכל שם רלונו כנד"ר שרלו דכרי הפוסקים המקמירים וחלקו עליהם ואקירו שם היקה מעוכרת ל"ל הכחנה וכמ"ש שהוס' שלא הדעת נוחן להקיר כפשוטה ועיין להרב כרם שלמה ורו"ק :

הלכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ל"ה מ"כ כספר זכו"ל ח"ג חות כ' וז"ל עיין נס כזה להרב כפה חלוקו סי' ק"ד שעמ"ס מרן שם ס"ג שאם קדם המאוחר ונכנס אין מוליאין מידו וכו' כתב וז"ל רוקא שם נשאר שם לנכות ממנו אפי' זיכורית אכל ל"ל נשאר כלום אפי' ל"ל הנכו לו כ"ר מוליאין מידו ברדב"ז ח"מ סי' תשמ"ג כשם הרשב"ם ושם כתוב מן הנר מידי"ן ואו"ע הרב הכולל הד"ום כמוסר"ר יוסף שלמלך ה"ו בכמוסר"ר שמרן ז"ל וז"ל ומשמע לו מילתא ל"כ שם כין דין מטלטלי לדין קרקע וככל הפוס' משמע קרקע אית ליה דין קרימה ומטלטל אין כו דין קרימה ול"ע ע"ש וע"ל ס"ט עכ"ד · ולע"ע אין כידי תשובות הרדב"ז לרחות סדכרים ולכחורה ל"ע :

ל"ו מ"ש כח"ת סי' ס"ו ע"ע סיומלת כעידי כיעור לדעת הרמב"ם שהוא דעת מרן שמפסיק כתובתה ומזה תמהו על מרן מלכת הרב הגדול כמוסר"ר שלמלך זל"ל כתשו' ח"ת סי' ט"ו שכתב כפשוטה דכעידי כיעור לדעת הרמב"ם ליכא מפסיק כתובתה יעו"ש הנה כתיבו כעי"ת שלוורת ע"ש מדי דכרי עם ידי"ן כמוה"ר שלמלך סי"ו נכרו של הרב הנז' חזר על לימודו דכרי זקנו הרב הנז' והוכיח כמיסור שדכרי הרב הנז' שם לחתיים שכן מפורש כב"י סי' י"ח דאינה יולאת כעידי כיעור לחור כי אם דוקא שם היה עמו קכל"ת דוקא שניהם כעין אחד כל עידי כיעור לחור לא מפסיק ושכן משמע אפי' כקלר שכתב שם כר"ת כשרננו עליה יום ומחלה וכו' דאלו כעינן להיות יולאת כלי כתובה יעו"ש · וכנדון שכתבתי אני עני שם כת"ת שהיה עידי כיעור וסי"ל שמחה גדולה כזה רפח"ת :

ע"ה **אברהם אנקאווא** יס"ט

ל"ז מ"ש מר"ן כח"מ סימן ע"ח סי"ז דמקכל מתנה הוי ככלל כ"ך יעו"ש ס' פריסה ודריסה פי' על המלוה וכתבונה שם המלוה נתן ומסר שטרו לאחר הוי לאותו אחר פטור משום שכח מכח המלוה יעו"ש כן דאותו כתוב כש"ע ח"מ סל ידי"ן וז"ש הר' שכולל דיוגא ונתית לעומתה דדיוגא כמוה"ר יוסף

לגמלא מי"ו ככמוכר"ר לחרן ל"ל בסיוטי בעיר תהלה לגווירת יע"ק וסיים סס וז"ל ומכאן יש רמיזה לנוקב שטר ככלל כ"ך דמלוה דמ"ל מקבל מתנה ומ"ל לוקח וע' סי' ק"ז סכ"ו וי"ל סלם כתב לוה למלוה מסתעבדנא לך ולכל דיתי מחמתך וכו' מסס רמיזה לנוקב שטר קוי כ"ך דמלוה וה"כ לריך להקנייסב כמה שמלינו כתוב מסס הרי"ף בחדם שנסתפק בענין לוקח שטר אי מקרי כ"ך דמלוה לענין נאמנות ולכך הלריכו כמרלקים לכתו כ"ות וברסלם ולריך להקנייסב וחתום עלה ע"ה וע"ל יש"ט עכ"ר:

ל"ח מ"ם הסמ"ע סי' ק"ם סק"ו עמ"ם מרן גוכה כלל שכועם והסמ"ע כתב כפסיטות דיורסי המלוה נסבעים ונוטלים יעו"ם ולכאורה תמוה ולע"ד דכוונת הסמ"ע לומר דהסתם דלמרינן דיורסיו בכלל לקניסס וכמ"ם בסימן ע"ה לזה דינא דאין כאן מי שיפטר ליורסי המלוה משבוע' שלם פקדנו לבא וכמ"ם מרן שם סי"ח וזהו שדקדק הסמ"ע בחזרת דבריו שלא יורסי המלוה נסבעים ונוטלים ולא בתב שלא המלוה או יורסיו כדברי מרן עלמו דוק ותשבח והנם דעיקר השבועה שהיתה על יורסי המלוה היא זו דשלא פקדנו ומדהשביעו לומר לנו לבא וכו' פשמנו שהשטר קיים וגובי' כלא שבועה כמ"ם מרן הלא סו"ס גם יורסי המלוה לינם יכולים להכחישם כמה שלומרי' לא לוה לקניסס כי אם לממנם היה רלפשר גם הם יהיו מסופקים בזה שלא לפי שרלו שהשטר כיר לקניסס מקויים בלו לנבות כו בחזקת שהוא קיים ושם היה מפורש בשטר הנאמנות לו וליורסיו לזי נוכל לומר שגם יורסים פטורים מכח מינו שילמרו לבניו פרע ולא למרו למ"ל לא נכה בשט"ז מעולם לכל השתא דלמרינן דהנאמנות הכתוב בשטר היתה בשתם שהלמינו לוה ומכח הסוא דסימן ע"ל לומרי' דבניו בכלל לפי' על הסתם שעש"כ מוכרחי' לומר דיורסי המלוה נסבעים שלא פקדנו לבא ונוכים מסס זכו הנלקו"ר דוק ותשבח:

ע"ה **אב"א** יש"ט

ט"ל בא מעשה לירי בחים אחר שבא לגרש את אשתו שכיודעם ומכירם שלא כי"ל סוס קטנה ומריבה מעולם ומדרכה חוסכים ז"ל וחקרתי לידע טעמם וטרוף דעתם ורליתי שמכל נעשה קנוניא ביניהם כדי לערוף קרקע שמכר בעלה לבע"ח וירד מנכסיו ונשתרו ריקם ריקם נתיעלו לגרש ולגבות כתובתה ולמ"כ יחזירנה לזי דרליתי לוקח בחמת שבניו שלא יבא ולא יהיה הדבר הזה כיתי להיות בכלל עלת דשבוים שלהו ולמ"ל לם בחמת לתם רולים לגרש מרלונם לריך שידיר שהא ע"ד רבים שלא יחזירנה עוד והנה לא רלה הזה ולהו למקום לאחר שלא תקרו על הדבר הזה וכתב לה הנע כשר ולאחר כך חזר וגירשה פעם לחרת. ורליתי לידע לם לאחר שנעשה מעשה לם יש לחל ידם לקיומו או נימא דלא והנם דמתה כרתלוקים ולקוניא בלעם מפיהם:

ומדי מעשי רלה דליתי דמשנה ערוכה שנינו כ"כ דף קע"ב פ"י דשב"ג לומר הערב לאשה בכתובת, והיה בעלה מגרשה ויורדים הנלה אמת ועשה קנוניא על נכסים של זה ויתזיר לה לאשה ע"כ ובערכין דכ"ג נאמ' הלוה גברת דזכיתו לנכסים וגרשה לרליתו שלחה רב יוסף כריך דרבא לקמיה דרב פפא ערב תנן הקדש קנן לוקח מהו אמ"ל קנה כי רוכלא ליתבי ולוזל. נהרדעי לחרי דתנן קנן דלא תנן לא קנן אמר רב מתניתא מ"ט דנהרדעי כשלמ' מקדש מעות רווחה דהקדש ערב כתובה נמי מעות דמלוה קעביד ולאו מדי מסריה. לכל לוקח מכרי מידע ידע דכל חד וחד חיכה עליה כתוב' לחתי נוזל ומזבין חיכו לפסידו לנפסייהו ע"כ ופסקו' ג' עמודי הורלה קרי"ף ורמב"ם והרא"ם יעו"ם. ומרן בח"מ סימן ק"כ פסק כערב לאשה בכתובתה ובהקדש דלריך להדיוט הכלה משמ' מדבריו דדוקא הכא וכמ"ם מפורש בדברי הפוסקים הלז מזה משמע דאף לכתחלה אין חוששין להדיוט הכלה ויכול לגרש ואין לחוש לקנוניא כלל או אפי' נימא דאיכא למיחש לקנוניא כיון דהלוקחים לפסידו לנפסייהו וכמ"ם סס"ם הלז:

אמנם תמיה לכי נוקפי על הדבר הזה ובפרט כרלוחי מ"ם הקום' סס בערכין ד"ה ערב קנן וכו' שכתבו דאם מכר נכסיו וגרשה מיד ים לחוש לקנוניא ועו"ם כדי לקרן קוסייתם שסק' על רב פפא דאיכעייא ליה כלוקח וכי לא ידע שכבל סס"ם לאשה נוכח כתובתה מן הלקוחות יעו"ם. וכן נמי כנה"ר שכבר ידענו כוונת המגרש שיוכל לחוזיא כתובתה מן הלוקח ואם"כ תחזור לבעלה לאשה לומר דחיישינן לקנוניא הנה שבתתה למסקנ' הם"ם הלקוחות לפסידו לנפסייהו הלא חשד לקלק האשה שעת הקנין הלא על כל פנים כבר ידעינן דשעת הקנין ניחא לה ככך כיון שהממון תרוויהו הוים והאשה לכלי ליה וה"ט שלא ערערה מעיקרא על המכר כי לא השתא מזה מוכח דכוותה בקנוניא זאת הלוקח ולא כרין הוא זה לתת יד לפושעים להסיח לו עלה לגרש ולהוליא כתובתה ואם"כ תחזור לבעלה ומ"ם הם"ם דהלקוחות לפסידו לנפסייהו כ"ל דכוונת הם"ם היא דוקא שידע הלוקח דלא ניח' לה לקלק עלמה מכתובת' ומשי דשתקה מעיקרא היינו משום נח"ר לבעלה דוקא וכ"ם אי אמענו שכפירום לא היתה רולה לקלק עלמה והלוקח על ידי הערכאות לא אם לה לזי לחרינן חיכו לפסיד לנפסייהו שלא נזהר מזה אבל מסתמא לפלו בלוקח חיישינן לקנוניא ולריך להדיוט הנלה כמו הקדש וכתובה ולפ"ז יכולין לומר דרב פפא ונהרדעי מזה לחד ומ"לה ול"פ וכל דבריהם הא"ר דרב פפא מיירי בלוקח שתם ולא ידע שלריך ליזהר ונהרדעי מיירי בלוקח שלקח ע"י הערכאו' ולא אם לאשתו לשלק כתובתה כלל ע"כ חיישו לחרינן לחיישו לפסידו לנפסייהו זהו הנלקו"ר:

ואחרי כתבי רליתי כם' התקנות ס"ם מודפסים למעלה סי' כ"ל שנם הרשטוכים ז"ל עשו מעשה לכך ותקנו גם בלוקח יש לחוש לקנוניא ולריך להדיוט תחלה יעו"ם ולחר דבריהם קדשם נוכל לומר שלא דברו אלא בסתם אבל לם ידענו שהלוקח פשע מ"מ הנז' ג"כ להדיוט וכמ"ם הנלק"ר כתבתי:

הכב"י **אב"א** יש"ט

מ' נשאלתי כתוב המשכנתא לזמן ע"י נוטר פרלנסים וקי"ל ערב על הקרן ומשמות שכהניא זמן יפדנו לרלון המלוה על המשכון וכרי לעשות הדבר כהיתר חזרו ועשו שטר ע"י סופרי כרי"ן ופסקה אחר וכתוב בשטר המשכון שהיה כרין משכנתא רסוריא וכו' וכהניא הזמן שלה הערב וקוריעו למלוה שילך לקבל ממנו שהין רלונו להיות ערב כל ימי משך המשכונא ועי"ז הוערך המלוה לתבוע ללוה

לפרוע

לפרוש כע"ך כדיוני הערוכות בפטר שעשו ע"י הנוט"ר הנז' והלוה טוען כיון שעשה הפטר כדין מפקינן דסוריה כדיוני ישראל הלוה הפירות שלכל בקיסור הם ע"ך:

והשבתי הדבר פשוט שיכול המלוה לתבוע חובו לאחר הזמן הכתוב בפטר הנוטארין משום דתרעתא סיהיב ערב על הקרן עשה מפקנא זלת דהפקא שהוא מפקד על הקרן יוכל לתבוע ממונו ואפי' שם הוא רוצה להעמיד לו ערב לאחר כמקומו כל ימי משך המפקנא לאו כל כמינים משום שיכול לומר לו לא ניחא לי כו כמו הת' שזה נותן לי וזה קשה הימנו וכבר כתב הש"ך בח"מ סימן ע"ג ס"ק ל"ו דאפי' לאחר שנה יוכל המלוה לתבוע מעותיו אם יש לו שום חשש עליהם וכמו שחשו לטובת הלוה כן חשו לטובת המלוה ועוד הלא מנהג כותיים לתבוע מעותיו לאחר הזמן הקצוב ואפי' בזמן שכותבי ההפקר כיוצא שכותבים משכנתא דסורית וכו' דתיפוק ליה דאפילו לאחר שעב"כ לאין חושבין לדבר זה ואין להביא ראיה ממה שמחרים לא תבעו אפי' לאחר עבור זמן הקצוב כי אלו ניחא להו כבכי משום הפירות שלוקחים ולא מטעם לוקוח רבית נהגו כן אלא להפקיע רבותא דוקא ואם לא נודע לנו דעתם בזה אי משום חומרא עבדו כן אלא הוא שפק כמנהג, ואזלינן בתר מנהג הכותיים שהוא קבוע מכח דיוק המלוכתא וכמ"ש הש"ך שם שעב"כ הנראה לקו"ר פשוט דיכול המלוה לתבוע מעותיו אפי' אם היה תוך הזמן שקצב כל זמן שיש למלוה לדבריו וכ"ש אם הוא לאחר הזמן כנד"ד שיש כידינו תרתי לטיבותא למלוה ואחר זמן דאפי' אם לא ים למלוה לדבריו כנד"ד יוכל לתבוע מעותיו דמעיקר, כשנתן מעותיו שדעתא דהכי נחית לקבוע חשש שניש לטובת הלוה והמלוה ומ"ש בנוסף הפטר תמשך המפקנא וכו' מעולם לא עלה על דעת המלוה והלוה הדבר הזה כי תמיד הם סומכים כדעתם על מנהג הכותיים הוקא שלא שהסופרים מכוין שיונים מכתונים החילוק שיש בין מפקנא בכייתא למפקנא דסורית ומורגל בפיהם נוסח המפקנא דסורית לאחר ע"כ כותבים הנוסח הזה וידענו נאמנה שלא היתה דעתם זה לעבב כל ימי משך המפקנא עד דתיפוק ליה בכף וכן היה דעת המלוה והלוה עלמא מיום עשות המפקנא, כלי קפק ואומדנא דמוכח הוא כי לנתנו רוצים שהקרן היה בך גדול והנכוי הוא פרוטה ומי יוכל לטעון כדעתו לגזום שיאחר המפקנא לחמשה דורות עד דתיפוק ליה בכף לאחר ע"כ לקו"ר פשוט שיוכל המלוה לתבוע מעותיו לזמן הנז"ל או יעמיד לו ערב לאחר לרצונו של מלוה וחל"מ:

הנכ"י **אברהם אנקאווא** יט"ו

מ"א ז"ך למ"ט מוני"ס יצו"ם לפ"ק. אע"ג ולכי שם פלפלת חריפת החכם השלם והכולל זה סיני כמוהר"ר יחזק"ן פנ"ם מכתן מורענא רבא מקבלת כי"ק ושפתי חכמים מעו"ם ושלמה מפנתו כן ירבה וכן יפרוץ על התורה ועל העבודה חמר טב יקיב על דורדיים סעושר והכבוד יחדיו יהיו תמיד על רעשו אכי"ר:

ראיתי מ"ש כ"תר על המש"ל ז"ע"ל כסל' היסורי מזבח פ"ג דין ח' ד"ה מלות עשה וכו' ואם מסתפק וכו' יעו"ש. למאי לא פשיט ספיקא מקולין דמ"ה מדברי רש"י ז"ל והניח בצ"י. ומסתל כת"ר וכי לא דיו לך מכל הריעות שהביא ערוכות ומפורשות מן הש"ס דר"ה ר"ו והתוס' פ"ק דמנחות וקמא דל' יוסי בהדם ות' ומיום להקרבה הוי בזז' הכתוב וקרבו שמעת מינה שיעה מכלל נפל ורצוי להקרבה ואפי' לי ודעינן דכלו חדשיו דמוקר בכולה. ולדידי חזי לי דגם הקדם דידעינן ליה דכלו חדשיו לי חסר ו' מל' יוס לעולם בספקו עומד ואין עדות ורצוי כיד כהן להוציא ממנו ממון והמע"ם ויהודה וחזקיה יוכיחו כמ"ש הש"ס שהשו זלח"ז ג' חדשים ועו"ש:

ועוד לעיקרא דדינא פירכא דמי הכריחו לרש"י ז"ל לפרש הש"ס דיצא לאויר העולם וכלו קדשיו דיכולין לומר מידי דהוה מחוסר זמן הכוונה מחוסר אויר וקל"מ ואפי' רש"י ז"ל עצמו לא נלה דקי"ל בכירור דנזי' הכתוב הוא כמ"ש הש"ס והתוס' הנז' לא הוה פסיקא ליה מילתא לשע"כ היינו כרין להכיא ראיה מדברי רש"י ז"ל לי ודעינן טעמו מהיכא פסיקא ליה דהוי כקלי לה תניא כדלא תניא וזהו לקו"ר פשוט. ועוד הנח רל' הסוגייא מוכח דמיירי ככלו קדשיו מדקאמר אי"ר כל היכא דלא כלו וכו' לאו כלום הוא ועלה סיים לו"ר לחיובא ר"י לר"ל ור' ואו"ר לחיובא ר"ל לר"י וכו' ועו"ש. עכ"ז ל"ל מוכרחין לומר דפי' כלו קדשיו שהיו מכושים וידע בכירור שלא הכוונה דידע מכח הסימנים הידועים בש"ס החחרונים שהוא ן' ט' ועל שתם רוב בהמות היה מדבר וספקו של הרב מש"ל זע"ז הוא היכא דידע בודאי שהוא כן ט' ולא מן הסתם ומה שהק' על הרב לחם יהודה ח"כ פי"ג מה"ש דין ג' וז"ל כת לאחר ואחוף וכו' לא ידעתי היכן נז' זה בגמ' וחלק דשאני זע"ז מילוקו לחתוי ורב המרחק בינים, אבל עכ"ז קושייתו של הרב כל"ע על רבותו לא היתה שלא על שלא נזכר דכ"ז בש"ס רוקא ולא על קו' ואדרבה וכו':

ולקו"י לקרן דרבינו הוליך הלכה זלת ממקני, עלמה דמחלוקת ר"י וחכמים היא לר"י לוקה ואינו משלם ולרבנן משלם ואינו לוקה יעו"ש כחולין דקט"ו וכוונת מחלוקתן היא ר' יהודה לית ליה הכתוב נתקו לעשה כי אם מלות שילוח הקן היא שכפיו יגער בשם ויש כפורח על הארץ והוא יקח את הכנים ולא יקח כירו אלא כיון שכתוב ועל"כ אם עבר ולקח לוקה ולא יועיל לו תיקון השילוח ולדעת חכמים יועיל תיקון השילוח הגם שלקח שלא כיון רבותו בלקחה כדי לשלחה לא עבר על לאו. ואם נאמר בחטפה לאחר פטור דין הכתוב הזה לאו מחלוקתן מן הקצה אל הקצה דטעמא דפטרי רבנן אפי' אם לקח לוקה משום רבותו לתקן מה שעות כי בחמת גם רבנן מודו דהיא יותר טוב לו שלא יקחנה כידו כי אם כפיו יגער את האם והת הכנים יקח הלא כיון שהכתוב נתקו לעשה אם ישלח ויש"כ חשם ואם חטפה לאחר ושלחה הרי סו"ם עיות לקחתה כידו ולא תיקן מה שעות ומה יועיל אם הכתוב נתקו לעשה שפירושו שהוא עצמו יעשה לחוקו עשה לתקן מה שעות. והנזלה קוכית שגם היא נתקה הכתוב לעשה והסיב הנזלה וכו' ואם כח יכא לאחר ויתן דמי הנזלה מכיסו לגנזל או שפילו מכיסו של נזלן שלא מידיעתו האם נאמר דזה הנזלן תיקן מה שעות הרי הנזלה עדיין כידו ואפי' אם נתנה מכיסו של נזלן שלא מידיעתו כל זמן שלא ידע ובקש מחילה מן הגנזל ופיו ולבו מרלונו שהחזירה עדיין בגדו נקרעת. וק"ל כנד"ד כיון שהכתוב נתקו לעשה שהוא

שהוא עצמו יכלס לתקן מה שעיוה כליקיחתו לת"ח
לא יגע בתיקון התיר וזה פשוט לקו"ד :

ומה שהק' ע"ד הרב לחס יהודה ח"ל כמה שפי'
דברי רבינו על הסיגיא בתוף לחר שפי' כאן
בכלי כאן בקמ' היינו על ח' ארלים המובדלים כאן
בכלי בשאר מיני ארלים ועו"ש . ובק"ר הוק"ל ע"ד
ז"ל . ק' כיון דרס הארלים שפי' בומלתו בכזית תיקשי
ליה קיפא דמתני' כל שבומלתו ושיעורו שוין מלטרפין
וכו' ואפי' רס אין שיעורו שוין . כ' תירך הסמיכה
נמשכת כדברים דקל מסיים עלה בש"ס ומנא תימרת
מדקניף וכו' דאין הכרון דומה לדחוק . נ' לאתי דעת
שם הש"ס דע"ז לתימרת דרך יהודה וכו' לאתי לא
תשני במובדלין ול"ק כאן כרס כאן בכשר . ולעיל
דמשני כאן בקיבן וכו' לאתי לא תשני במובדלים
עכ"ר :

אחר המחילה רבה מכ"מ קושייתו הק' ליגע
קושיית הכוונת הקונה בומלתו ושיעורו שוין
וכו' ע"כ ק' כיונו . דרך משל אם בת' ארלים המובדלים
דבומלתן בכעדשה אם הרס מחובר בו מלטרף ואם
פי' ליגו מלטרף לבעדשה אבל לשיעור כזית מלטרף
ולא נתפרש ופוק בתכה מדעתו ז"ל דאין לזית כיה כזית
מלטרף והוק"ל למה רבינו לא הזכירו וכו' ותי' מה
שתירץ ועו"ש :

וקושיא כ' שבתב כ"מ דאין הסמיכה נמשכת
וכו' יכולין להמשיכה ברוחק לפי פירושו
של מרב ז"ל דכמו שלמרו על רביעית רס הלרס שנשפך
על מקום קטפרס אם הלחיל על כלו טמא ועל מקלתו
טהור דאיגו מלטרף לוקו מקלת עם הרוב שהוא מקום
במקום מדרון . ה"נ במקלתן של ארלים שהן המובדלים
אם פי' הרס מהם ליגו מלטרף לבשרו עד שהיו רס
ובשר יחד :

וקושיא הנ' לאתי לא שני במובדלים ול"ק כאן
כרס כאן בשבר לעיין מר פ"ק דבריהות
וירלה הלנבי ארלים דמן ובשרן ג' וג"ח לחלק ואם שלא
הי' במובדלין מהוס דלבתי לא לפיק לרעיהו לחלק
במובדלין עד שבא רבה וחלק ועו"ש :

אבל לעיקרא דרינא ילקו"ד לחר המח"ר מעפר
שעל קברו ס"ל במוהר"י עייהם ז"ל אי"ב
שוב דוחק על דברי כלל ולמה לן לסבול כל אלו הדוחקים
הללו וכפרע דלפי פי' על הסוגיא בכלן לו במקלתן
היינו כדברי רבה כאן במובדלין וכו' ולמה ליה לש"ס
לשנות דיבורו מדברי רבה ולומר כאן בכלן כאן במקלתן
שהוא לשון קשה . וע"כ מוכרחין לומר כיון דעיקר דיוק
הש"ס לחלק הין כלן למקלתן וכפרש"י והקשה ז"ל הין
יגע כרס מבשר שלא שהוא חשוב לו יגע מקלתו ועו"ש
היינו מן סברישקא קלמר בשבך וכו' וכריסקא זו פסקא
דבינו פ"ר מהל' טומלות מת הל' י"ב הנס שלא פי'
שם בהל' י"ב בפירוש רבעי' שבא ממת שלא כיון דשמר
דבריו לחחלת הפרק שבתב בפי' עד שהיה ברביעית
ממת ק' וכ"כ כיון דמשם למדנו שיעור שמטמא
בעונן שבא מתקוש ק' ס"כ כרס ח' ארלים פי' דבריו
בהל' מהלכות קטורת רס ח' ארלים מלטרף לבעדשה
ושוא שיהיה כרס מחובר וכו' ושיעור זה לא נאמר אלא
בשלומותו של בשר וכדין רביעית רס המת שבבריאתו
ושוא פשוט לקו"ד וכל כי הני מילי מי יתן ויהיה לבתוב
לי מרי שבא בשבתו מכל כי מילי מעליותא ורוב עוז
ושלום מחתי הל"בי **אב"א** יש"ט

מ"ב אח"ן פנ"ל קבלתי כיה"ק ורליתי מה
שהוק"ל כ"תר על חילוקו של הרב"ח
כיור"ר סי' ז"ך לענין כ' זיתים כמ"ש סי' ל"ח וחקר
ולא מלא שם כזית טריפה וכזית נבלה . גם הוא לא
אמר שבתוב שם על כזית נבלה וכזית טריפה אלא
שלרעתו שעם נריס שלא לטרפא יחד ודמו לרס וחלב
אבל בבר תיקוקב מהרב הפריסה סי' כ"ז וספר"ח סי' ד'
וסי' ל"ג יעו"ש ודבריו הוכחו בכסף לתר פ"ג הל' י"ט
יעו"ש . ולהלין בעד הרב"ח יכולני לומר שהלך בשיטת
מרן כ"י סי' ל"ח ר"ה מלתי בתוב הלזולין בתר שמת
ומור"ם פסק בדבריו סו"ם כ' יעו"ש וע"כ כיון הלזולין
בתר שמת גם נבלה וטריפה כ' שמות הן . ומה גם
דבבר ובשר דבתב בב"י הוי במו רס ובשר דבבר בלו רס
קרוש בידוע . ולפי"ז הוי רס ובשר במו בבר ובשר
דהוו כ' מיני בשר וביון דחלוקין בשמת לפי' לא ליגן
חלוקין בטעמן הוו בב' מינין במו רס וחלב לו בשר
ונבינה וכן נאמר נבלה וטריפה :

אבל בר דייקת שפיר בדברי מרן כ"י תרלה דלין
כוונתו להתיר בשמת לחור הלא להחמיר לתת
הלא רי לן בטעמת לחור שיהיה נק' כ' מינין הלא בעינן
גם שמת משונה וכמו בבר ובשר דשמת וטעם משונה
ומרלים כי בם' הס"ע הלא פסק כי אם רס וחלב שחלוקין
בשמן וטעמן ומשונים לגמרי אבל בבבר ובשר דלינן
כ"ב חלוקין בטעמן לבל העולם הלא הזבירם בס"ע כי
אם בב"י שהוא מתסף לבל הדעות הביא דברי הפוס'
דשברי שגם הם חלוקים בטעמן מיקרו כי הגודר מן
הבשר מותר בבבר ואפי' לת"ל כי יש בני הרס שלינם
מרגישים כ"ב בחילוק טעמן הרי יש לנו יתר לסמוך
עליו דקי"ל בדברה דשמת לזולין :

ותמהתי על מור"ם ז"ל שהעתיק דבריו שהמת
דלזולין בתר שמת ופי' דבריו הלא
לזולין בתר טעמת וכו' ודבריו לקו"י הלא בן הס כיון
שבפירוש לומר בבר ובשר דלוק בתו תרתי טעמן
וזמן משונה וכמ"ל . ועוד הלא מור"ם עלמו לקמן
סו"ס זה הלך בשיטת מרן וכתב דם"ה בשר ונבינה וכו'
משמע דדוקא בשמן וטעמן כמו רס וחלב ובשר ונבינה
הוא דמלטרף הלוסור לבטל לוסור הלתר הלא בבל חלוקין
בשמן לחור הוי מין ג' וליגו מלטרף ובבאן בתב רלס
חלוקין בשמת לחור הוי ב' מינין וכעת לל"ע :

ומה שהוק"ל על הרב הרעת דרבנן מערבת מ'
סי' שמ"ז מפני מה לומרת תורה וכו' ממ"ש
בתוס' מנחות דס"ה וחוס' ר"ה ה' ע"ב בבר קדמוהו
רבנן יעויין בס' יד מלבי בלל ג' סי' ס"ד שבן הק' על
הרב יבין שמועה סי' תקב"ל ומהר"י מלבו"ז ח"ל בלל
י"ט והרב הרעת דרבנן סי' שמ"ז יעו"ש ודו"ק :

ועל קושיית הרב לור יקרות לומר לא רמיז מנו'
לת השבת מק"ו דעבודה דוחה שבת וכו' בבר
בתוב לחלי מזה שנוס רבות ב' תירולים הלו' ג' הוא
מ"ם ב"ת שלא הגדלנו מ"מ מן עבודה ושאר מלות
ב"ל בדין קדימה דוקא וכמ"ש מרן בל"ח להדיא ולח"ב
קורת ושיום מור"ם ז"ל וב"ז לא תיירי וכו' לין שום
מלום דלוזדיהת נדחית מפני מ"מ יעו"ש . ולתי' ב' לפי'
לת"ל שהעבודה נדחית לגמרי מפני מ"מ ועבודה דחית
שבת לעפי"ב לין מנילה דוחה שבת הנס שהוא קיל
לגבי עבודה לפי דבקיב בם בזבריה ונעשים דמיינו שבל
מלוקים דמנילה מלוה ומלות חלוים בקריאתה ואם
לומר דמנילה דוחה שבת לפעמים שולקים מלות לפי'

חון לקחום ועוכרין לפי׳ על תקומין דקוריקא ועוכרין
על כמה ליחון ועשין ולא כדין הוא זה כדי לקיים מנות
עשה דרבנן לבטל כמה עשה ול״ת דקוריקא וכהדיא
תמרו הם״ס לפי׳ כדבר דקוריקא לא לתי עשה ודחי
ל״ת ועשה וכ״ם בעשה דרבנן ולא תעשה כדבר
דקוריקא ועיין בסוגיא זאת ביבמות ד״ז ע״ה ותרלה
דקושיא זאת עקורה מעיקרא ואין לה ע״מ לחול כלל.
ועוד לפי׳ לת״ל דלתי עשה ודחי ל״ת לא נאמר זה אלא
כגון מילה בזמנה דכעידנא דמיעקר לגו מקיים עשה
לכל במשלוח מנות לפעמי׳ לא יתקיים העשה אלא לאחר
זמן גדול שבלה ליה מי שנשתלחה לו ואם במילות
נאכדו המנות בדרך סילוק השליח הלא עבר על אלאו
ולא קיים העשה. וכן נמי למנות מתנות לאביונים
שהוא מילתא דממונא לקיים מנות פרקא שהוא מצות
עשה לא מצינו עשה דממונא דחי עשה דקיקורא וכמ״ש
הם״ס מניעה דף ל׳ ותתעלמת פעמים שאתה מתעלם
וכו׳ ופריך למאי הילטריך קרא אלומא לכתן והוא ככית
הקברות פשיטא הלי עשה ואלי לא תעשה ועשה ולא
לתי עשה ודחי ל״ת ועשה. וזו לא דחינן לקיורא מקמי
ממונא ע״כ מוכח להדיא דלא דחינן לקיורא מקמי
ממונא לפי׳ לי לא הוה כ״ת ל״ת גרידא כ״ם וק״ו לי
הוא עשה ול״ת כגד״ד. סו״ד כה סלקינן וכה נתקינן
דל״כ שורש ודקק קושי כלל ואם הגדלנו כה תקרא
מגי׳ מאוס פרקומי ניקא לא יגדל כאו על הספה שהוא
שקול ככל התורה כלה. וזה הספר שאמרת אינו כידי
לרלות מה בפיו כד״ה לרעת יוכיח שכתב כ״אי מאמר:

ועל קו׳ המניח שם פ״ח הל׳ ע״ל דין ט׳ וכו׳
קירושו של ת״ם רב הדוקק. ולקוד״י גם אם
כני׳ המניח שהוא הנכונה דל״ג שמקיים וכו׳ אלא פשיטא
וכו׳ כאן בסנהדרין הרי בחולין די״ח כתבו אמר רב
הונא האי עבחא אלא קר שכיחא קמי חכם וכו׳
משמקינן ליה ומעבירינן ליה וכו׳ אם כמלחא פגומא
יעו״ש ופסקה רבינו סו״פ ה׳ מהל׳ שחיטה ולאו מאוס
כלומר של חכם נגעו כה עיין בדברי הפוסק אלא מאוס
שלאל בחיסור קורס. ולפי״ז גם ה״ל ומצא כתוב
בסנהדרין ושמתיה מוכרח דגרסי׳ לה דאל״ה תיקשי
הלכתא לאלכתא וע״כ הגירסא אשר בידינו של רבינו
ושמתיה היא העיקר לפיקו״ר. ומה שדקדק המניח
לוך שבר רבה לאכשוריה לא ירדתי לסו״ד אחר שמח״ר
כי דעתו של ר״ן כיון שקבל עליו את הדין כדין מנודה
כל זמן שגזר עליו ליתב כנידוי די כזה ואע״ל רבה כי
לא די לו בזה כ״ת ע״י מעשה כפועל כי שמא לחיערומי
קמעריה רוח ותשבח:

יצ״כי **אברהם אנקאווא** יט״ט

מ״ג מ״ש כת״ר על דברי הרמב״ם ז״ל פ״ב מה׳
חיסות הלכה כ״ב וכן שמקדש וכו׳.
רלתי להביא שורש מדברים מן הש״ס הקידושין די״ב
ויבמות די״ב ומ״ק די״ו. שמן הש״ס היבמות וקידושין
מוכח דלרעת רב מכין מ״מ על ל׳ דברים שם. מקדש
בשוקל־מקדש בכיאה כלא שדוכי. מבטל גיטא.
מוסר מודעה לגיטא־מלעז שלוחי דרבנן. דחלה שמקש
עליה ל׳ יומין. תקנת דדייר כי תמים לא לי לא דיימא
חמתים מניה. ולדברי נסדרעי לא מנגיד רב אלא על
קידושי כיאה משום פריצותא דוקא. ורבינו שרמב״ם
זיע״ל פסק בהל׳ חיסות הנו׳ שמקדש בלא שדוכין.
ושמקדש בשוק. ומקדש בכיאה. דמכין לוקו מ״מ הבך

נסדרעי וכפל שרבריס בנ׳ אלא פרק ה׳ מהל׳ חיסורי
כיאה הל׳ י״ד דלא כנסדרעי. וכפ׳ ו׳ מהל׳ גירושין
הל׳ כ״ו פסק עור כ׳ שחריס שם. מבטל הגט ומסר
מודעה על הגט דמכין לוקו מ״מ דלא כנסדרעי.
וכהל׳ סנהדרין פרק כ״ה הל׳ ו׳ פסק המלער אליה כ״ר
מ״מ דלא כנסדרעי. וכפ״ה מהל׳ טוען הל׳ ה׳ פסק
כ׳ ענייניס הלכה ה׳ שם נתקייב שבועה מדבריהם
וסירב ולא רלה ליסבע משמתין לוקו ל׳ יום (הכוונה
שכן מכריז שליח שהוא מנודה ל׳ יום כדי שיסמע
בלזנו שהוא עבריין ויבא מיד לבקש מחי׳ כדי שיחירו
לו) ואם לא בא מיד קוך ל׳ לתכוע נידויו מלקין לוקו
מ״מ שהוא עבריין. והלכה כ׳ כל מי שחלה עליו שמתא
ל׳ יום מכין לוקו מ״מ ולא״ך מתירין כדויו. וסיימו
כר״ר הפך נסדרעי:

וצריך שקדע שזה לא נאמר אלא כמי שנתנדה
כשבועל ממון דוקא. ע״כ לתר ל׳ יום אין
מוזרין לנדוקו עוד ל׳ לחרים וכמקום הנדוי מלקין
לוקו מ״מ. הבל אם חיוב הנדוי היה לו מפני חילול ה׳
לו דבר לישור היינו פשקו בהל׳ ת״ת דלתר ל׳ אם׳
מנדין לוקו ל׳ לחרים ואם עוד יבא ולא בקש מוסיפין
להחריפו יותר נדול מן הנדוי דבתון שהוא מחוייב בנדוי
ואתם ע״כ ליבא מלקות שהחרם קולא יותר ולפי שהוא
משום לישור לריך בדבה מניה. ועל תקנת דדייר כי
תמוה לא פשק בשב״ה מהל׳ לישורי כיאה דמכין לוקו
מ״מ אלא בתב דבן לשרו תכמים על הלים שידור בבית
חמיו וכו׳. ונראה לי דעתמו של רבינו הוא כיון דעיקרו
של דב״ז הים מספר ן׳ שירא וכבר לתרו בסנהדרין פ׳
חלק ד״ק דב יוסף לתר בספר ן׳ שירא גם הוא מהלל
ספרים החילונים שאסרו ללמוד בהם יעו״ש. ואלא כי
בקידושין ויבמות לתרו הלכה למעשה דנגדיה דב לדר
בבית חמיו. ואלא מ״ש בבקרא דל״ח שהביאו משם ס׳
ן׳ שירא שהוא קל מסוכין חתן הדר בבית חמיו ועו״ש
ומשמעות הש״ס לא מוכח משם דלתרי לישור׳ לוכא אלא
שהינו מן הישוב והל״מ. והוק״ל לזווני כל זה להוות אלו
ולזו דברי הלהים חיים ע״כ פסק כה׳ לישורי כיאה וכן
לסרו וכו׳ ולא ע״מ לומר שגם הש״ס לא פשיטא ליה
מילתא דמכין לוקו מ״מ. ורב דנגדיה קורלא שעשה
שיתה כי יש לריין לאלו מה שעינינו רואות והעד ע״ז
לי דיימא מניה לפי׳ לי חליף לבבא נגדיה רב יעו״ש:

ולקוד״י שזהו כוונת הרב המגיד שם שבתיב
מקור דברי רבינו מבקרא ומקידושין
יעו״ש הגם שבבר הוא רואה דבקרא נינהו לעפי״ב
לא ק״ל ולא מידי ובהכתא דברינו תירץ כיון שלא הוזכר
המלקות בבקרא הכוונה כיון שגם בבקרא ה״ה דברי
ן׳ שירא ודברי ן׳ שירא בבר ילאו עליו עוברין ע״ב ליבא
מלקות דבשל סופרים הלך אחר המקל וסילך דברי
הבמק״י פרק שמוכר פירות וז״ל גרסינן בגמ׳ למ״ל
למיתני בית חבנו וכו׳ בש״ס שם׳ ן׳ שירא וכו׳ ואע״פי
שבקידושין בסנהדרין בחלק שפרים החילונים שמעינן
מינה שלא לסרו שם שלא לעשותם קבע אבל מ״מ
רשוי הוא להנות בו לעתים ללמוד ממנו חבמה ומוסר
משל״ב בשפרים החילונים. הריטב״א ז״ל עב״ל:

ומעתה יסורין קו׳ הלח״מ על רבינו שלא בתב
בהל׳ ת״ת בהסיל רחייל עליה שמתא ל׳
יומין דמינבר וכו׳ דשם חיבו מדבר אלא מענין מי
שנדהדם על דבר לישור בש״ס דב הוא לא די ליה
בנגידם לחר ל׳ יום של נידויו שלא כדרבה מניה

דמשמתינן

דמשמיענן ליה עור ל' יום לאחריו ולא"כ מחרימין
לכל המנודה ממום ממון אלא רצה ליסבב בנזירת רבנן
שמוע עבריין ולא חש כל ל' יום ולא בקש מחי' זמן
עובר ע"ר חכמים נקרא ורי שמכין לוקה מ"מ ומבקשין
ליה. ולפי"ז ק"ל לריבים לקרן כתי' מרן בב"י בין
דספיקא הוא לי מנגיד רב כלי"ק משמיה לו בנסרדעי
דאמרי להד"מ שמעולם לא נגיד רב בכלהו ועו"ש.
ולכאורה ה"ה דברי הרב לקרן יהודה ומבט יהודה
שבקב כ"ה מעמם ולבוש כירי לריהות לופן דבריהם:

וקושית כ"ה ונורחות נפלאתי ליך לא השיבוהו
להרב גיד"ח ז"ל שעמם על מרן ובתב
דלשמיטיהים ל' הרמב"ם בהל' טוען לבאורה תמיהה
עלומה על מרן נופים בי בסי' פ"ז לוטו מדבר אלא
לענין ממון ובמ"ש. ולקו"י ברור הלדעת מרן ז"ל אין
חילוק בין נידוהו בשביל ממון או בשביל ליסור בי הם
לענין התראה בה"ב בנראה מדברי הטור סי' של"ד או
שצוין לנדוהו עור ל' יום לאחריו ולא"כ מחרימין ובין
שהם לוטו מדבר ב"א בעומדם משום ליסור ע"ב לא
נקט דין המנודה משום שמוע לאחר ל' יום הא'
מבין לוהו מ"מ שאין זו מקומם ובבר כתב דינו בח"מ
סי' פ"ז ומה שזבר הטור בלן ענין ממון הוא בדי
להודיענו דינו של זה שאין בו התראה בה"ב דוקא וקו'
מרן הב"י בלן על הרמב"ם סיימו על אלא פסק בשנודם
משום ליסור דין נגידת בין שאמרה רב בפשם ולא פי'
דבריו לי משום ממון או גם משום ליסור ותי' ושמא
דם"ל בין דספיקא הוא לי מינגיד רב גם ע"ז הנם
שהוא בשמתא והרם לאחר ע"ב לזלזי' לקולא. ולין כוונתו
ליתר דמספק"ל לי הלבה בנסרדעי דרב לא מינגיד לו
בשמתא דתלמודא דרב מינגיד שהרי דאיתו שפסק בל
האחריה הפך בסרדעי אלא ודאי בח"מ וזהו שסיים שנם
דבריו הטור בשלך לאחר ויעו"ש בזה ויעו"ש:

ומ"ש כ"אר משם פסקי הרי"ף פ' שבועת הריונים
סי' ט' משם המנים לא דאיתי שום הנם בזה
וק"ל ע"מ לשמוך בלל הלא תראה בי הלבה זאת פסקה
נם הרי"ף ז"ל פ' שבועת הדיונים והרמב"ם הל' טוען
והרא"ש ז"ל דבלהו אזלי בחר שיטה בין שהוא שבועה
דרבנן לא נחזינן לבבסיס אלא מסתפי' ליה ל' יום
ולא"כ נגדינן ותל"מ משע"ב אין לשבש מוחנו בשום
נידסא ח"ו:

ותמיהה לי על הרב הלח"מ ז"ל בין דלדעתו אין
חילוק בין מנו"ס משום ממון למנודה
משום ליסור למה לא הוק"ל למאי לאחר ל' יום מנדינן
ומבקינן ליה הו"ל לחזור לנדותו עור ל' לאחרים ושונין
להחרימו בהוא דמ"ק. במו שהוק"ל למאי לא מינגד
בהוא דהל' ת"ת דו"ק:

ולפי שיטה זאת לא יפלא לך שום דוחק הן בדברי
רב אהרני מ"ם בקידושין ומ"ם במ"ק בתמ"ם
כ"אר בי בקידושין מדבר לענין ממון ובמ"ק בענין
מנודה מחמת ליסור שבל ל' בדינו דלענין ממון
ושבועה דרבנן שוה הנק' עבריין מנדין ל' יום פ"א
ולא"כ ק"ל משם לנידוהו תוך ל' יום לזו לאחר ל' נגדינן
ומבקינן ליה. ובמנודה מחמת ליסור לא די לו לאחר ל'
יום בנגידת אלא עונין עוד שבשום יום לאחרים ולא"כ
מחרימין:

ולקושית מרן בא"ה הא סי' קל"ד על דברי הטור
שבתב ולא מסר מודעה וכו' משמע
ליה בפך הם"ס דקאמר רב נגדינן וכו'. לפיקו"ר ורא"ה

שלוחא דרבנן הוי זו תמיסה כיון שכבר הזכירה בקידו׳ שזהו מקומה פרק י׳ יוחסין עובדת דרב והודה ועו״ס ולפי״ז סוס דוחק לקו״ד:

ותמיהת כת״ר על רבינו בע״ה טו כיור״ר סי׳ ס״ר וכו׳ כיון דלדידיה מוסר מודעה מסתתין לו וכו׳ למה לה נמנית ע״כ. ככר כתבתי בגלקו״ד פי׳ דבריו של רבינו הטור דכתב מסתתין ולא נדיין דהיינו הך וכמש״ל. ומה שלא מנה מנורה מסוס ליקור מסוס דלינו מונה כי אם של מכת מרדות ע״י נידוי פ״ה של ל׳ יום. ומה שתמה על מ״ם כת״מ סי׳ ס׳ כב״י וז״ל ויש לתמוה וכו׳ ושי״ל וכו׳ וסייס ויש להתבונן היטב מתפרש קונית דקידושין כעובדת דר״י ור״ן וכו׳ ואין כאן תמיסה שכבר כתבו התוס׳ כיבמות דכ״ב ד״ה דמיפקר כשליח וכו׳ דלכבודו דרב והודה נמי דשמתת חמור׳ עבדי׳ ליה אבל בשאר שלוחים די כמלקוח ועו״ש והכל לפי רלות עיני הדיון אם לפעמים נראה לכ״ר נגידת ושמתת עבדי והעד ע״ז מתקנת דחליף לכבת דבי חמוה דהות דיומת מניה ונגדוה וכמ״ש הם״ס קידושין ויבמות הנ״ל ועיין מ״ש המע״ל פ״ח מהל׳ שלוחין ואין להאריך כי אם כשמ״ו מתני׳

הנ״כי **אברהם אנקאווא** יע״ט

מ״ד אח״ן פנ״ל קבלתי כי״ק וראיתי מה שעלה ונסתפק אמ״ש בסוטה דל״ד גבי ויסתום כמות בסנים וקק׳ כ״ר לומר לה מצינו שיהיו שנים שוים במראה וקומה וכו׳ כמ״ש ביומא ע״פ שני שעירי עזים וכו׳ לא דקדק כ״ר בכוונת הם״ס שכוונתו להק׳ על כ׳ דכתיב ויהיל״ל כמות שנים וכו״ש. ומה שהוק״ל לתקוש׳ יתיב דיומא דס״כ ע״כ דיומא דלעולם דמיין במראה וקומה אבל שלמקן יקר דהיינו קול ומראה וקומה לא דמיין לחדדי ומלי קו׳ מכן ס״ת. ויש רוחה סוס דוחק כלל דכוונת פסוטה שע״ג דכתן בכתמה לומרו שלריך שיהיו שניהם שוים במראה וקומה וכבן ס״ת שהוא לרש לומרו דת״ה לודמות. ותקלה קרלו שלני לרש מכתמה דכתמה יכול להיות בכתמה אבל לא לרש ולפ״כ סיימו דבריהם מעם הירושלמי שגם בכתמה לא דמו לגמרי אלא קלת ועי״ז טוכל לומר דלרש וכתמה אין הן שעולם לא יהיו שוין לגמרי זה בזה שהרי אפי׳ חטה ניכם שוה לחבירתה וכו׳ וטעם הירושלמי הוא כיון שבזה ניכר כח מעשיו יקברך כב יכול דאפי׳ כזרעים לא דמו ז״ל כלל כ״ם בכתמות שים בהם רוח חיים וכ״ם בלרש שנוסף בו דעת ותבונה וכו׳ דת״ה לידמות כלל. ולפי הנתה זו של הירושלמי מעולם לא ימלא סוס ת׳ מכו׳ סוס לחבירו לגמרי בכל ויכרותיו יקברך כי אם יש מהן שדומין ז״ל מעט בלרש בכתמה וע״כ לומר ר׳ ויהודה עד שיהיו שוין בשלשתן קול ומראה וקומה והבונה להיות בדומה קלת כמו בכתמה ע״כ ולעולם כל מה שלנו יכולין להשוות הבבלי והירושלמי יחד דלא ליתיבנהו חלוקין זע״ז הוא יותר טוב וכמ״ש בכללי הם״ס ועו״ע לשע״כ המעיין יראה שבחבירתה פסוטים ומי״כ דוחק כלל:

ומה שהוק״ל על דבריהם דקלמרי כגנו זה וכו׳ יוסיף כ״ר וכו׳ שודאי היתה טעות המדפיס ומי״כ קושית. ומה שהוק״ל על דרב מועדי ס׳ ודן לותו בהעלם דבר ח״ו הנם שלין הספר כידי כ״ל משטחות דבריו שהביא ב״ר דלא נעלם שו״ר ממנו ח״ו ודלמיקו משמרי לומר דכל היכא דכתיב שתי ש״ל להוסיף יותר שלכל משלוח מנות דלא כתיב שתי הם רגלי להוסיף מוסיף ועו״ש ודב״ז לא מלינו בגמרת דילן עיין ודו״ק:

ומ״ש כת״ר על דרב מנחם טטורה כ׳ תמיהות הא׳ היאך קאמר דלא הוזכר זה בבריותא ואמאי לא מסתיין זאת הבריותא על כאן. כ׳ כיון דכוונת דרב עומר מן להק׳ על המקום מהו משיב על החדלן דרלה לתרץ קירוץ דשוו לקרוייהו וכו ועו״ש בדב״ק אחר המחי׳ מב״ר לא העמיק בדברי דרב מנחם טטורה הנם שזכינו כידי מדבריו שסכיית ב״ר נרלה שסתמת לה דמעולם לא נזכר דב״ז אפי׳ בבריותא וכוונתו לומר דאך בבריותא דקרומת שלנים שהוא בא׳ כניסן הרי ג׳ כניסן בבר הוזכר במתני׳ שני׳ במתני׳ קתני בבריותא לבל שנה עשר בניסן ושנה בסיון דלא נזכרו במתני׳ לא שייך לומר עליהם הנא ושייר וזה הני משיב אפי׳ אם נחשוב שזאת הבריותא דקתני העומר ושתי הלחם ה״ה בריותא בשאר בריותות. אבל אין זה לומר דבל בריותא שלא נאמר עלה בם״ס ת״ר לינה בריותא מוסכמת מבל התנאים שרלוי לומר עליה הנא ושייר אלא דברי יחיד הם וזהו כוונת דרב מנחם טטורה שזאת לינה בריותא בשהוא דקדומת שלנים. אבל לפעפ״כ מלשה הם״ס מן דברי היחיד כיון דליבא מאן לקו״ר דפלוג עליה וזה פשוט:

ותמיהתו כ׳ בבר דרב מנחם טטורה עלמו רמז׳ בדבריו דקתני אם היה מקרן הוא ק״ל מן העומר וכו׳ וכוונתו פשוטה דלמה הוא כי תירוצו מבואר מדסיים ואם היתה בשר ולפע״כ נקטה המקשן בדבריו העומר ושתי הלחם לתרץ תירוץ ב׳ דשוה לקרווייהו. וס׳ זרעה דיוסף היינו כידי לרחוק מה דבר בזה ולפי שהין לי פנאי היני מאריך יותר מזה שהסיב בגרסת הקודמת בתובה ז״ך למ״ל כי דברי הסמ״ע ס׳ ק״ח סט״ו לשר נתקשיתי בו ונתחי בל״ע. וב״ר הסיב כי דברי הסמ״ע מפורשים בפרישה ופ״ל הין נשבעין ונוטלין ע״כ. לא ידענא היבא שבבר רלוני קודם שלבתוב לך דברי הפו״ר ומה שרולה להטעות זה היינו ענין וב״ש הסמך יתר הוא עיון ודו״ק. נם על מה שסתנתי לפניך ל״ע על קוש׳ בקרן דל״ד ב״ר בא לידון בדבר חדש שלא מענין תמיהתי ומזור לדקדק בדברי היטב הדק וירלה כי לא הסיב כלום ושלמת דמר יפנה מלומכך:

הנכ״י **אברהם אנקאווא** יע״ט

מ״ה אח״ן פנ״ל קבלתי כי״ק ום״ן על מ״ש מרן הכ״י על רבינו הטור והרמב״ם והרי״ף והרא״ם ז״ל לקוד״י בדור דרבינו הטור והרמב״ם והרי״ף והרא״ם ז״ל לא היו גורסים הם״ס דל״ו הך דמופיים ועשתו מרשורת לא קני וכו׳ וע״ב הסמיטוה בל הפוסקים. ומ״ם הם״ס פ׳ הנוזל לקרן מתני׳ ובבריותא לרעת אבוי אפי׳ שינוי המוזר קונה ולרב אסי תנא דידן לא דבר אלא בשינוי דלורין דקא אסי חוזר בגון בוכלני וכמטי. הנה פשט הם״ס דרב אסי חולק על אבוי וסובר דבשינוי דרבנן לא קנה וכמ״ש רש״י והתוס׳ ז״ל. אבן רבינו הרמב״ם סובר דרב אסי לא פליג לדאבוי אלא בהא דקאמר מתני׳ לא דבר בשינוי אלא בבריותא אבל שינוי דרבנן לא נולה דעתו אי קני או לא קני ובבר נחלקו בו רב ורב יוסף בפ׳ מרובה דש״ו ולרבה קני ולדרבה לחשביה נם הוא דלורייתא אפי׳ אם הוא חוזר כיון שעשאו בידים

וכמ״ם

כמ"ש רמ"י ז"ל ועו"ש. ורלוונו להרמב"ם ז"ל פ"ק מהל' גניבה הל' י"ב וכרים פ"ב מהל' גזלה שפסק דבשנוי לחוד קנה והיינו כרבה וב"ב מוכרחים לומר דהרמב"ם מפרש הש"ס כמ"ש הפך רש"י ותתוס' דלא ניקשי הלכתא להלכתא דהא רב חשי בהדיא הוי ולית לה פסק כר"ח ולפי"ז כטווי ועשאו כגר דהוי שינוי כורים ונעשה כלי חשוב קנה ולפי סתמית שכירת נכונה היא דהרי לפי' שם ורלה להקשיר שכנד ולהחזירו כמות שהיה לו לשפר לחזור ממש כימות שהיה קודם והרי"ף ז"ל פ' מרובה כתב וז"ל לאמר דבה שינוי קונה כתיבה ותגינה והתוס' כתבו דרבה לשיטתו בשינוי מעשה שחוזר לברייתו ולקמן פ' הגוזל מסתע דשינוי החוזר לברייתו לא קנה עכ"ד ולא מובח מדבריו שפסק כדברי התוס' מדלא קאמר וכן הלכתא גם בפסקי הרי"ף שפדר רבינו הטור כאן לא כתב מזה כלום:

אבל הרי"ף ז"ל פ' הגוזל כתב שמצינן מהא דרב פפא דשינוי החוזר לברייתו לא הוי שינוי ע"ש. ולפיכך לא קני וכרתוקמה רב אחי הכתא ועו"ש. ורבינו הטור כיון שדחה דברי הגיו הרי"ף ז"ל שתומים והדרי הרמב"ם מפורשים כרבה דבשינוי מעשה קונה. ע"כ כתך הטווי ועשאו כגד שהוא שינוי ותשיבות גדול וצ"ל לחזור כמות שהיה לגמרי כמ"ש ע"כ פסק בפשיטות כמ"ש הרמב"ם דקני. ואין להק' לדברי הרמב"ם שפסק כרבה דבשינוי אפי' חוזר לברייתו קונה וע"כ פסק בטווי ועשאו כגד קני אמאי לא פסק כך דנסריס ועשאם כלים קנה נם כאן כיון שנשיפם נאמרו בהדי הדדי כמתני'. לפי שכבר כתבנו שגם הרמב"ם פסק כרב אחי דאמתני' לא קאמר אלא כגון כוכיתי ונמטו אבל בשינוי החוזר לא דבר זה קני אי לא קני וכיון שרצינו לרבות דשינוי החוזר קונה ע"כ פסק דלא קני כי אם בשינוי מעשה גדול כגון טווי ועשאו כגד ואף אם חוזר לא יחזור לכמות שהיה וכמ"ש וע"כ גם הטור נמשך אחריו כזה:

ובדרך אגב ריחיי ומנח תמיהה רבתי בדברי התוס' ריש פ' הגוזל ד"ה הגוזל עלים וכו' ומ"ש דל"ו ע"כ ד"ה ועבדים זוזי וכו' לא ידדקי לפו"ר שמבריהם ריש פ' הגוזל משמע דמפרשי דברי רב אחי דשינוי החוזר לברייתו לא קנה ופי' עלים ועשאם כלים דקתני מתני' היינו כוכיתי אבל אם היו נסרים ועשאן כלים לא קנה דשינוי החוזר לברייתו הוי. וכדף ל"ו בתבו בפשיטות אבל אם עשה מן הנסכך כלי כגון כוס של כסף קני וכו' דלא גרע מנסרים ועשאן כלים גם בפסקיהם כן פסקו בפשיטות יעו"ש ובעתי לל"ע ואחר כותבי תיבות מתיבות רשיטי לסם"ך בח"מ סי' ס"ס קס"ו שבתב שדברי התוס' סם לשיטת דמ"ר קני אבל לירדן דקי"ל דלא קנה לא הוי שינוי יעו"ש. אבל עכ"ז לקו"י אחי' דתוק ואינו מעלה תרוכה דוק ותשכח. ומה שתוק"ל ע"ד מדן התי"ט שבתב דדבינו הטור סבר דתופיים ועבדינהו סורסרת לא קני דתדרבת נרתה דקנה וכמ"ש הוא עלמו בכ"מ ע"כ:

אחר המחילה לא ידעתי מאי קאמר מר דכוונת הכ"מ פשוטה לומר מ"ש הך דטווי ועשאו כגד מהך דתופיים ועשאו כגד שהש"ס כפי' לא קנה משום דחוזר לברייתו וטווי וכו' נמי חוזר לברייתו ומ"ש כאן דקנה והוא פשוט. וקושית הרב יחר הכי עליו קושית עלמית דמ"ל להכיא דחיה לטווי ועשאו כגד שהוא חוזר לברייתו דלא קנה דומיא דתופיים ועשאו סורסרת והוא ש"ס ערוך לפנינו ריש פ' הגוזל דחוזר לברייתו. והגם שכב"י פי' דברי להק' מריש פ' הגוזל סו"ס לא הי"ל להק' בב"מ מדיוקא דחופיים וכו' ואם ככר הים כתוב כן בב"י הי"ל להעביר הקולמוס על מ"ם בב"מ. ומה שהקדק על מרן בכר"ם תמת שהוא הקרוב בחמד ויש ליישבו בדוחק:

ומ"ש מפני הרב החסיד מהנם לוויה וכו' לכתוב נרחה נוחמת ונע"נ על דבריו כי דבריו המפורשים לא תבעל משמע דלינפת מוכר וכמ"ש בתחילת דבריו ליתרם ולכתוב וכו'. ועלה סיים וכן הלכה וכו'. וכן הכין דבריו הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל ומרן בב"י אפי' דבריו בלשון מבעלה. ומל"מ נ"ך שדשם דברי מרן ותוקמה בתבלה מעשר קרובים כולהו לזולי ומודי דהרמב"ם בתיר בניסוחין חלת שלח תבעל עד אחר ל' יום:

ואפשר לתלין בעד הרב הגז' שהוא ז"ל מפרש מ"ש הרמב"ם וכן הלשם הוא על לשם הגזולה לבעלה שהיא תבלה על פ' מקרובים שתפרוש מבעלה ולא תבעל לו עד אחר ל' יום. ובשמת כן נרחים דברי הרמב"ם בפשיטות דבוונתו בשני וכן וכו' לומר דכמו היא לשור לבעול עד אחר ל' יום כן בלשה לשור ליבעל עד אחר ל' יום מפני הביכול. ומעתה תו"ב קושית מפ' י"ל דבל' נירושין יעו"ש וע"כ תמה בל"ע על הרשב"א ז"ל שב' ומש ורלה לסמוך על דב' הרמב"ם ז"ל שהרי לא הביר הרמב"ם רק לבעל תבל תוך ל' לאדם ולבנוס ולא יבעול עד אחר ל' יום לאכלות ורו"ק:

ומה שהוק"ל על מה שלא פסק הרמב"ם הלכות טומאת מת וכו' ומש שניהם שוים קיברו בקיבוה שבשם ע"כ היינו מבין דברינו דמש שניהם שוין הלא הם שוים בכל אפי' בקירוב וריחוק מקום. ול' מסכת שמחות היינו מובן דקאמר ז"ל שם שהיהן שוות קיברו בקיבוה שבהן ומש לא היו שניהם שוין קיברו בחיוה שילמה ע"כ. וע"כ לקו"י דלשון מוטעה וכל"ל שם שהיהן שוות קיברו בחיוה שילמה ול"ת שוין קיברו בקיבוה שבהן. וזה דהיינו שוין לא הולרך דבינו לבתבו דמשוין נדע לשהיינן שוין ולעולם דברי הרמב"ם ז"ל נשהלין בשהל הקדם והוא פשוט:

ותשובתו הרמ"ה שם על הך דמס' סוטה וכו' שכ' ק"ר אדרבה היפה מסתברא ולעיין בדברי רש"י והרא"ש פ' שלח לך ד"ה מתמעט וכו' הלא שם דברי שלא דקדק בטוב כי משם מפי' דכוונת הש"ס בדברי ממש דוק היטיב. ומ"ש בת"ר על טעות הסמ"ע שנמלא מבואר בפרישה להד"מ ובקושיתי בתקומה עומדת כי מרן פסק בפשיטות דכיון דלמר לא לויתי וכו' ואי"ב שוס ריח שבועה בעולם ואיך יאמר הסמ"ע שלא יורדי המלוה נשבעים ונוטלים מהיכן בלה שבועה זו ותחלה בתבתי לבת"ר ס"ע והשתא אני מוסיף עוד ומ"ע נרול. והטעות אין רלוני לבבל כי שבוע שעבר מחיפים לחיפוש רשיטי והנה בם' נחיבות המשפט שבק' שוחה על הסמ"ע ורלה להטעות דבריו בחופן אחר יעו"ע ולא ערבו לי דוק ותשכח:

וקושיתי על דברי התוס' בתרא אחזור לפרש בטוב דהיינו שהתוס' בתבו דלא אחזור לשיטתי אמי דהתם לא תשיב מנו דלא הוי תקיף וכו' או שירלה שלא יפסלוהו לעדות העד ובעל הנסבת בדאמר פ' זה כורך דבעל דבר מהימן למימר לרידי תוזפן בריות וכו' ע"כ. ותשיב לי מה רחוק מבוחים מפ' ז"כ דשתי התם

דפלגינן דיכוריה מטום דלית לרש מטים עלמו רשע והוי כלנו חמר לפני לוזיף כריבקה · לכל נד"ד כעל הנסכת לומר דידי מטפי ואיך יעטרף להיות עד עם העד הלחר ולפסלו לעדות ומה גם הלא הלקרונים כתבו לפי' לס שניס לומרים לדידי לוזפן וכו' נקשכים כ' עדיס להעיד עליו לפסלו דפלגינן דיכוריה ועו"ע ע"כ ומעתה יקזור כת"ר לקשובתו שהשיב לי וירלה כ"ר נלה"כ

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

מ"ו תשובה

מענין קושית הרב זרע לברכה על מרן ז"ל הב"מ פב"נ בהלכות שבת דין כ"ם לקוד"י פע"נ ולפי עוד מוסיף נופך עלם לחמ"ם דמלי דלקני כמקני' וחוזר ולוכם ומוליך וכו' דכרי ר' יוסי הם ולא לחמ"ת כדבריו ז"ל למה הסמיטו מדברי ר' יוסי בכריותא ומכח זה מוכרחין לומר דדברי הת"ק נינהו ולוה הוא ר"מ ודברי הרב המגיד זיע"ל מפורשים שכוונתי כיון דתלתא דברי פיהו הת"ק מפורשי כדברי הרמב"ם הלא גם סיום דבריו שכתב וחוזר ולוכם וכו' דמוזוס כו מדקתמר כל מה שיכול וכו' ולא הנכיל לומר שכפעם ל' דוקא · ומה שרלה להליץ בעד מרן ז"ל תזכה למצות לכל הוא דוקא ולקוד"י דכרי מרן ז"ל פע"נ :

ומה שרלה להעי"ר לדכרי מרן לחדרי מסי' ס"ל וסי' סל"ר יעו"ש · לחר המתי' לי"כ לפילו דוקא כי סי' ס"ל מדכר מענין הוצלה וכו' וסי' סל"ר מענין הליקה וכו' · וכיון דכענין הליקה סיקה מחליקה ר"מ ור' יוסי כמתני' וכריותא והרמב"ם פסק כת"ק ולדעת הרב המגיד ת"ק היינו ר"מ ולדעת מרן ליכו ר"מ והנם שדעתו של מרן כדעת הרמב"ם כן לעצמי"כ פסק כדעת הרב המגיד שם בסי' סל"ד והוא הסתם שהביא ולת"כ כתב ויל"ש וכו' דעת עלמו כדעת הרמב"ם וע"כ בסי' ס"ל המדבר מענין הוצלה לל כתב הלא דעת הרב המגיד שגם הוא דעתו כן ומעתה לל לאור רבנן כלפילל ולל קשה מידי עיין ורו"ק :

ומ"ש על קו' הרב לחם יהודה על הלכות שכת פ"ו דין ד' וכו' תיובא קל חזיא כדברי ה' לחם יהודה עלמם דכתבי' דכריו ד"ה וא"ת כיון וכו' פשיטא ליה דכליכר דלוריותא לל לאריכן שלא הן היו כלוקו הנם ולקיק דג"ם הם מדרבנן וג' היום דכתיב הוא לשמכתא יעו"ש · ולפי"ז מה יענה הוא עלמו מהך דרשה דזכור ושמור וכו' דלשה שום לילים וכו' · ככל עניני שכת דלה דרשה זו הוי מ"ת וכיון דחיובו של ליום כג"ם הן לי הוי מדלוריותא לו מדרבנן נם לרשה מחויבת כמוהו ושוה לו מ"ת ג"כ קיקבי ליה עלמו למה ליה ר"ת לומר טעם שנם הם היו בלוקו הנם קיפוק ליה דלשה שום לילים ככל עניני שכת מ"ת · וזהו כוונת מר"ן עלמו לשון על דעת ר"ת הן הם נלמר דג"ם מדלוריותא לו מדרבנן כיון דלילים ולשה הוקשו ז"ל מה לורך לטעם שהיו בלוקו הנם ולפ"ז מהו מקשה על דכרי מר"ן ול"ע על ל"ע :

ומה שרלה לרמות מה שרלתי להליץ בעד הרב מחנה לויה ממ"ש הרמב"ם פ"ה דין ה' מנין לשכל וכו' שנת' וינשת דוד וכו' · וכפ' שלו מנלחין כתב רש"י ז"ל ויכא שלוים לשחר שכלות והוסיף כ"שר מדעתו ולל המתינה עד ל' יום · הין שם הכרח לומר שכל עליה מיד שחר ז' ומי שכלות דשין כוונת הש"ס שלל לשאול

מוך ז' דוקא וכמ"ש מכלל דמציקרא לשור · ומה שכתב רש"י לשחר שכלות שין שכוונת מיד שחר ז' כי מהיכן מפו' כן בכתוב דעיקר הקפידה היא כ"ש לשאול מקודש ותל"מ · שכל תמיהתי עליך כיון שרלות לדייק מדברי רבינו דשחר שכלות מוקר מיד ש"כ גם מה שסייס וכן לל יצא השכל וכו' היינו תוך ז' ומי שכלות שכל לק"כ מוקר מיד · ואיך פסק כפ"ו הל' ה' וכן הסתם שהיתה שכלה לל תכעל עד ל' הלא ככר פסק כפ"ם הנז' דמוקר מיד :

ומכח זה מוכרח לפרש דעיקר הקפידה היא הלא לאיסור מקודש שכל שח"ך מוקר שכל לל מיד הלא שחר ל' וסמיכתו היא מסוס דפסק כר' יוסי דס' שחולן דהיכול נמשך עד ל' יום ע"כ מכיון שפסק דהיום שכל ש"ש לו כניס וכו' מוקר לשרש ולכנוס מיד ולל יכעול עד שחר ל' יום · וסנס דכל זה הוא נגד הפוסקים כדברי רבינו עכ"ז נן נרלה להליץ כעד הרב הנז' ולהמויה כזה קושית מרן כ"י מפי"ק מהל' נירושין וכמ"ש :

ומ"ש על ושחר כוקבי חיפוש וכו' הלא קול הש"ס וכו' כיון דע"פי הרוב לנחנו מדברים יוחר טוב לכרוק ולחפש להכיא רלוה מדברי הפוסקים והם נס מוסרם"ק ומהרש"ל זיע"ק כתבו כן נס הם סו"ס לשי"ם שכוונתי לדעת נדולים וכן היום רלוני מ"ם מוהרש"ק ז"ל ויש לי להשיב קלת על קו' עיין ודו"ק :

ומ"ש היסתמיטו וכו' ורבינו הטור קרי כחיל וכו' ונפל פיתק כבירת וכו' הלא כה דברי שלוטו מדקדק ליזה לסופן של דברים · וכוונתי פשוטה כיון דהרמב"ם ז"ל פסק כרבה דלק בסיטו החוזר קנה ורב לשי לל נילה דעתו כזה דלינב מדלכוי נס כזה כמ"ש בלורך ע"כ ולל לוזון כדבר חדש כגון טווי שעשאו בגד וכו' שהוא סיטו מעשה כדיים לעשות כלי חשוב ול"ל לחזור כמלא דקנה והיינו כרבה דוקא דפשיטא ליה להרמב"ם ז"ל הלא דבר רבה הלא בכגון למר ועשאו כגדיים ונס רש"י ז"ל עלמו בם"ם כן כתב ועו"ע ובר"ש סתם דבריו בזה וכולין לומר דמפ' כמו הרי"ף דרב אשי פליג והלכתא כרב אשי לפי' בטווי וכו' לו יכולין לומר דבטווי דעתו כהרמב"ם ז"ל ועכ"ש רבינו הטור כיון שהלא דברי מבעו הרא"ם ז"ל שקומים ע"כ פסק בטווי וכו' בהרמב"ם ז"ל מכל בשלר סיטו החוזר לנמרי ודאי הלא קנה ונס הרמב"ם ז"ל פסק הסיטו החוזר לנמרי לל קנה וכמ"ש פ"כ הל' י"ל ועו"ע דדוקא בטווי וכו' הוא דקתני דחשיב ליה כפניס מדשות וכמ"ש הל' י"כ יעו"ש ולוה פשוט ולין לה כ"ל כם' סיובה ויבדל ולפי שלני עמוק ע"כ כתבתי בקיטור :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

מ"ז תשובה

לחר נסת"ם מ"ם כת"ר על דברי מרן הב"מ פכ"ב מהל' סנהדרין דין ו' · ומ"ם פ"ט מהל' טומלח מת הל' ה' שנמלאו דבריו ל"ע כן נרלה לכאורה · לכל כד דייקת שפיר תרלה דכוונת מרן כה' סנהדרין הכי הוא דהיינו תחילה הק' כיון דמסקנת הוי לפי' לרמב"ן ביחיד למה פסק רבינו כסתם כקם"ר דת"ק ולוי' די"ל דרבינו סבר דיחוית הוא וכו' וקושית קלי דרמב"ן סבר פשיטא כסנהדרין דוקא ולל ביחיד · לח"כ מזר להק' כיון דסו"ם לל נתברר דברי רמב"ן הי דוקא כ"כ כפשטיה הי לפי' ביחיד וכמסקנת הת"ם לל הו"ל רבינו לתפוס הת"ר ולהניח

מסקנת הס"ק כלי טעם ודיוק כלל · ומה גם שכתב הס"ק דלא נקט רשב"ג כ' אלא לומר עדיף . ומעתה הי"ל קושיא מהל' טומאת מת שכתב דרבינו סבר הלכה כרשב"ג לק כברייתא דשם"ג רבינו יסבור כן מכל מקום דוקא היכא דדברי מפורשים · אבל כאן דיכולין לפרש דברי כמסקנת הס"ק דרשב"ג וחכמי' שוים הם לא הו"ל למונקט שמא פשיטא כ' ולא לפרש דבריו ומקרוב לו לפרש דבריו כמסקנת הס"ק הלא קרוב כי פרש"י דקדק וכתב כפי' כרשב"ג וחכמים ועו"ש · ועל כן מרן סב"מ וכב"י סי' י"ב כיון שרוב דברי הרי"ף ז"ל סתומים ודברי הרמב"ם ג"כ סתומים ע"כ תמה עליהם דלכאורה מוכח מדבריהם דפסקו כמו הס"ר דתלמודא · ומכח זה פסק בכפר סי' י"ב ס"ז כמסקנת הס"ק וכתב די"ל דדוקא כב' יעו"ש וקיימו דעת מרן כ"י כדעת הרמב"ם ורי"ף ז"ל משום שלא עמד על דעתם כזה כמ"ש לכל קושיות המפ"ל ז"ש מהל' טומאת מת הנ"ז ומהל' פרה אדומה ספ"י ומהל' כלי המקדש ספ"ב לכאורה מרפסק להנרי וע"ש :

ובהורמנותיה דמ"ר המפ"ל ז"ש לקור"י לקרן דמרן ז"ל לא פסיקא ליה מילתא דעת רבינו אי סבר הלא כלשון גם בברייתא זו כמתני' דוקא וכמ"ש הל' כלי הבקורה וז"ל ועש"ג דקי"ל מסנק דאב"י קב ונקי תפשר דה"ר במסנק לכל לא כברייתא ע"כ ובהל' טומאת מת כתב ויכולין לומר דרבינו לאו פסק כן אלא דה"ק בברייתא ולעולם כוונתו להניח סדר כל"ע על רבינו ובהל' פרה אדומה הוא תמיה על הראב"ד ז"ל דקאמר וכו' אבל לדעת רשב"ג וכו' מאי כוונתו שם כוונתו לפסוק הלכה כמותו מכח הכלל רב"מ שאמרו וכו' אבל לא אמרו כל הפוסקים אלא כמסקנתינו ולא בברייתא ומסתמא גם הראב"ד דעתו כדעת כל הפוסקים ומהו מק' על רבינו לפסוק כרשב"ג כיון דלא נתברר דעת רבינו דגם בברייתא נאמר כלל זה ע"כ :

ועמ"ש על הרב שכות יהודה וכו' דחטם לא מקרי עץ ובכתב מ' ע"א נראה דקרני עץ וכ"ל לחלק בין חטם לחטם שדרכה לחפכה מסתבר דמה שנדל על הסרוס הם קשים ויתרו לקרותם עץ · יתר מהנדלים על הקרן ומן הס"ם מוכח לגיבא דר' יהודה שגם הנדל על הקרן קרוא הכתוב עץ וכ"ע

וקושית הרב קול יהודה על הס"ם דכיפא די"ו על עובדא דהסוף סמיוא וכו' ככר הק' לוקה מהרש"ם ז"ל וקי' כטוב טעם ודעת מדקאמר תלמודא לשכם מאחרת מוכח שמניעתו שלא היה יכול להניח עמו לא היה שלא משום שלא היה יכול להתנות שזה לא תמצא שלא מר"ם לר"ם שחל כ"פ ס"ו דאלו היה פ"ח בתנ המצות שחל יום ה"ו ופ"כ בתנ השבועות שחל יום ו"ז שאז לא היתה המניעה מצד שהיו יכול להתנות שלא משום שהיו יכול לעשות שום דבר דמאי דהוה הוה כיון שהוא יום שבת וע"כ הוכרח רש"י ז"ל לפרש לשכם אחרת ר"ם היה ועו"ש כרב"ק · ולפי שהיו כידי הספר קול יהודה לא יכולתי לעמוד על תמיהת כ"ת עליו · ומה שהוק"ל על הט"ז דהפשר לומר שהיה חוץ לתחום וקשיל ולפי ע"י עירוב ולכך אין מועיל לו עירובו של גדול ולפיטריך לרון שלום ע"כ :

אחר המח"ר לא ידענא מאי קאמר מר דקושית הט"ז היא על דיוק דברי הס"ם דקאמר למי שלא היה לו להניח וכו' וכוונתו לו' שהוא עני ואין לו פת וקבעיל לערב עליהן · ואם זה היה הולך ובא מחוץ לתחום היה ע"י עירוב למה לא זכה בעשותו עירובי תחומין לסמוך עליו גם בעירובי חצרות כיון דהי"ל פת וקבעיל וכו' · ומדלא עבד הכי פושט הוא · ואפי' לצלות לו חסור וקונים הס"ם מוכח דסומכין על נדול העיר כע"ת עד תחוס שבת וכמ"ש הס"ם דמכריז ר"י כך היתי וכו' ועו"ש :

ומה שהוק"ל עמ"ש הט"ז וקו דכתב הר"ן וכו' לא ס"ל הסיק דמלוה ע"כ נדול העיר לערב וכו' וכבה"ג תמרינן נברא לנברא קל רעוץ וכו' לא ידענא מאי קאמר מר הלא נמרא ערוכה לפניך דר' חמי ור' חסי מערבי לחולה עכרום ור"י בר חידי מכריז וכו' עיין ודוק · הלא כ"ר נח"ם הוא"ט

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

מ"ח תשובה לחן פנ"ל מ"ם כת"ר לקרן קושית הדריסה על תי' כ' שקירן מרן הכ"מ פ"ל מהל' ניזיק הלכה י"ל · לחר המקולה לא יונדק כלל הנר"ו ג"כ מלבר שינוי מעשה שכת"ר קרא לאוקי שינוי הנוף הרי נם שינוי הסה לית ביה דמעיקרא קרו לה למר ומסתק קרו ליה חועים וכחמת ע"ש :

אבל לכאורה הי"ל לקמות על דברי הרמב"ם הללו שכתב ואין עושין מלאכה בגזוז וכו' והכוונה אפי' חושין דמסתנם שם הלאר ומעשה נדול ואפי' שם חוזר לברייתו ל"ל לחזור כמות שהיה ממ"ם ואפי"ם פסול כדיעבד כפשטות דבריו · וכפ"כ מהלכות נזלה וכתכה הל' י"ב פסק דטווי ועשאו כנד הינו חייב אלא דמים דפנים חדשות הן יעו"ש ולא ק"ו חוץ . שם טווי מעשה כנד לכאורה דב אסי פליג עלה בם"ם והרי"ף פסק כרב אסי וכמ"ל לעפי"כ פסק הרמב"ם דקנהו כשינוי · ולא שהיה נזיזה של למר וערה וטווה ועשאה חוטין דודאי ל"ל לחזור כמות שהיה מקודם לכ"ם :

וכד דיוקא שפיר תלה הקי"כ אפילו חוכך כלל דאמת הוא דלעניין דמים הוי זה כזה דפנים חדשות הן לכאן ולפי' שם חוזר לברייתו קונה . אבל כמלוה ליתא כיון דמלוה לנבות ומונח בנזל כעולה ע"כ פסול ופשטות דברי הרמב"ם לפסול אפי' דיעבד מדלא פי' דבריו · ומשום שלא מרן הכ"מ דברי הנמק"י לחלק כין לכתחלה לדיעבד ע"כ הוק"ל מדברי הרמב"ם דקאמר פסול משמע אפי' דיעבד וקי' כ' תירוצים · וקושית הדריסה על תי' הכ' דברי מדברי קושית עצמה ואני מוסיף כח לפיקו"ד חיך יאמר כאן לדעת הרמב"ם ז"ל אפי' אחר יאוש לא קני משום דחוזר לברייתו הלא אפי' כטווי ועשאו כנד חוזר לברייתו וקוכח וכ"ם כאן · ומה נם דדבינו הטור עלמו פסק כך דטווי ועשאו כנד וכו' כדעת הרמב"ם ז"ל וכמ"ש למעלה כאורך וע"ש :

וקושית סנהון ז"ל על דברי הרי"ף בכתובות דל"ח דעתו נשנשם ממני דשם כחמת יכולין לומר שילדם ע"י שעברה בחמבטי וכמ"ש בחניגה וחשיב כדעתו דדב"ז מילתא דקביעא הוא לפי"ז מאי אח' הס"ם דכתובות ומי מעברה וכו' דהא יכולין לדחות שעיברה מקו"ל בחמבטי ואח"כ אנסה וכן ה"ן לפ"ל שתאמר דקיים ליה לתלמודא שלא אמרו עיבור דחמבטי כי אם על כקולה כונרא נדולה דרגילה להתעבר מלים עיבור כן קיימא הוא וכנה אחל בקטנה דשפילו אם

שפעבר מחים היה מקח כמ"ש הכריותא
לה סיוך עיבור המחבטי כלל · ואפי' בחסה כוברת
גדולה לחמרו דעיבור המחבטי לה שכיח וכן משכיחו
כל הפוסקים (ועיין כרכ"י ס"ק הע סי' ט"ו) דכ"ש בנד"ר
שלנחנו דנים עליה ס"ס קטנה ואפי' אם תקעבר מחים
היה מקח מכ"ש ע"י המבטי ורחמה מקום כודאי שעת
לידה היה מקח ואיך תיקק לדעתין שחלר הן קודם
שנלנסה לו שעיברה כמחבטי קודם המונח ואח"כ
נלנסה כמ"ש בנלון ז"ל ואמאי לה תי' הס"ס כן ולה
לסקור דכריו הס' · חלה ודאי דפסיטא ליה הס"ס דעיבור
המבטי ס"ל בקטנה ולה יהיה כעולם ולה לחמרו חלה
על הגדולה ואפי"ה לחמרו דלה שכיחה ועכ"ל דכרי הרי"ף
והרי"ם זיע"ל הס אם אתם ודכריהם אתת ואין עליהם
אום דוחק רוק ותשבח ות"ם מחקי

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

מ"ט תשובה

אחן פנ"ה מכחן מודעם רכה
מקבלה ואילך הלחת לחוכח ואם
נאמר · מ"ם כניטין דע"ה לדכרי רם"י ז"ל ליונה
מקולה דכקיבה יונקי תמקי וכו' והוק"ל לאמאי לה הכיה
כדרכו בכ"מ לחכיה כנפי יונה וכו' · הלחת כדכרי
רם"י ואין ראוי לחכיה ראיה כ"ל מיונקי תמקי לפי
שאום מדבר כאן מעניין לחונקן של ישראל ע"כ אין
ראוי לחכיה ראיה לנוקן של ישראל חלה מיונקי תמקי ·
אבל כאוקן מקומות המדבר אוץ מנוקן של ישראל כנון
כאפילין דאליושע וכו' אם נמצים לכנפי יונה וכו' והוא
פשוט :

ומה שאתה על הרב לאם יהודה הל' שקלים הל' ה'
הלחת לאך ולה היית נריך להכיה ראיה
מכאן כי אם בכבורות כאום' ד"ה והשקל וכו' מפורש
דכימי יחזקאל סוסיפו שקות וכימי חכמים סוסיפו
שקות ונמלה כימי עזרא כבר היה נוסף שלים מלבר
שאות עשר גרה · ואם אן דכרי הרמב"ן ז"ל ודכריו כאו
כדיוק דכימי עזרא סוסיפו וכו' ואיה שליאות השקל וכו'
לומר שכימי עזרא לאר שכבר סוסיפו מה שסוסיפו
נמלה שהיה כימיו שליאות השקל עשר גרה · ומעתה
אי"כ תמיהה לך סוסיפו יתר על שקות וכמ"ש דוק ותשבח מאתי

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

נ' תשובה

ראיתי מ"ם כת"ר מאם הרב דו השב
שאתה על דכרי התוס' דכאוכות
מפ"ק דסנהדרין דקאמר דייני נולה הוא קרנה והניח
כל"ע · נם כת"ר הוק"ל על דכריו מי מיאיר לו לעשות
מלחמה וכו' · ואח"ם מכאודו לה ראיתי שום קושי
כלל דאתת הוא שהות דיין כמ"ם כאאוכות שכל לה היה
קבוע מן כקר עד ערב להיות לו פרנסה קבועה מן
הלבור חלה דיין מיקרי והיה נהנה מיוצא כפי כחכמה
זלת שהיה מריח היין ויודע מה יהיה בסופו ואין זו
מלחמה לחוסרה עליו לפני הלבור כי אדרבה כזה הוא
מתפאר ומתכבד כחכמתו לפני ההמון ומוכרח לומר
כי היכי חלה תיקבי הך דסנהד' לפי דכניטין היה מוטל
שכר ומי האיר לו ליטול שכר כטלה כיון שהוא קבוע
הרי יש לו שכרו מן הלבור כמ"ם הס"ם שם נוזרי נזירות
היו מוטלין שכרן מתרומת הלשכה וכו' ולמה לו להרב
די השב להק' על דכרי התוס' כי אדרבה מדבריהם
מיושב הכל דקרנה חלה היה קבוע כל היום ע"כ לה היה
נוטל שכר קבוע מן הלבור והיה נהנה מיניעו לפחות
שכר בטלה מכ' הכע"ר אם השעם נריכה לכך לילך
לרחוק סיון והוא פשוט לקו"י :

ומה שהק' עוד הרב הנז' מ"ש כמנ"ק כפ"ח סי'
ס' וכו' לה יראתי לפוש דעתו בזה היך עיונו
לה שלטו במ"ם הכ"י אם על דכרי הטור שממנו יקשה
לו דקודם לחור וטליח לחור לכל ענין פריסתו על הרי"ף
היינו משום לניעות ורחוי לפיוש ק"ק יותר לטוע מכל
שאר העם לכל דוקא כנשוי וק"ק הוא דפרים עליה
לו קודם וכמ"ש בקידושין ודכרי המנ"ק יין עליהם
שום דוחק · וזה הספר היטו כידי לרחוק לופן דכריו כי
לכאורה לה עמדתי ע"ם דעתו · ואין להאריך כי אם
כשלומו שירכה וינדל כחוכם ומגדל מאתי

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

נ"א אחד"ש

קבלתי כי"הק ורחיתי מה שהוק"ל
על המרדכים מדרש ליכה דכתי
ע"פ ולה זכר הדוש רגליו ומד' כ"ר פ"ן ע"פ ויכתו שני
המלכיים שדומם ואין כזה מסס שום קושיה כיון דכלל
מסור כידינו דאין להק' על המדרש מתקום למקום לפי
דעל הדוב מדרשים חלוקים :

ועל מה שחקר כ"קר כיון דפה כשבת חוכח למה
אין מכרכין עליו על הלילה פה כמו כהלילת
מצה · תמיהה לי טובה על כת"ר כיון דלפי דעתו הוי
פה כשבת כמו הלילת מצה שפה שהוא חוכח · ולמאי
חלקו כין ברכת המוניא דפה כשבת לברכת המוניא
דמצה כלילי פסח לענין דכשבת היטו מוניא לחריש לה"כ
הוא לוכל עמהם וכפסח הוא מוניא לחריש לפי' הס
היטו לוכל עמהם וכמ"ש הס מרן סי' קס"ז והוא נמרית
עירובין קו"פ נ' דר"ה ישנו"ם · ה"ל שתאמר הנס שזה
חוכח וזה חוכח שמים כין ז"ל דמצה כיון שהוא מצוה
מ"ת הכשה מזמן לזמן וחוכח עליו לאכול מצה מכלי
שום פיטור כלל ע"כ קבעו עליו ברכת חוכח וכיון
דמוכרח הוא לאכול מצה ולברך עליה על הלילת מצה
ע"כ נס ברכת המוניא דמתם שהיא ברכת ההנאה
שלה כיון דלה שני כלל"ם דלה לאכול מצה ע"כ וכול
להוניא לחריש לפי' הס היטו לוכל עמהם · לכל כפת
כשבת מה שאמרו עליו שהוא חוכח היו הכוונה שהוא
חוכח כלילת מצה כפסח לכל דכר שלה לאמרו
שלה ושב כתענית כשבת וכמ"ש הס"ם דכילה הכל
מודיה כשבת דכעיונן נמי לכם לכל יכול לאכול כל מדי
דזיין וחכיה עליו יותר מן הפת · ומה דנקטי רז"ל
כדכריהם לכילת פת היינו לפי שדוב העולם חכיב
עליהם וקכעי שעורתן עליו · ונם לרעת הרשב"ם ז"ל
סי' תרי"ד דקאמר שלמת דכשבתות לריך לאכול פת
מדהוריותא דומיא דימים טוכים דקיימו יום ה' של
פסח וכו' היו הכוונה דנעשה מ"ת לגמרי כמו מצה
כליל ה' של פסח כשעות דכריו ז"ל שלה הכוונה לומר
דכמו שבמצה כליל פסח מוכרח לאכול מדהוריותא כן
הוא כשבתות וי"ט לשור להקעונת מדהוריותא ומוכרח
לאכול וכן משמעות דכריו ממש שהכיה רחים ממ"ם
כברכות שלה מעתה שבתות וי"ט נמי דע"כ אכל ה"כ
וכו' משמע דעיקר רחיותו הוא משם שלה ושב כתענית
ועל כרחים לכל יעו"ם · ולפי דהשיבות לכילת לרוב
העולם היטה שלה כפת ע"כ נקט כדכריו לכילת פת
כשבת חוכח מדהוריותא · ולפי"ז היה כאן מקום לחקירת
כת"ר כיון שלה נזכר חיוב לכילת פת כשבת כתורה כמו

לכילת

לכולה מכה ע"כ קוף גרע שלא להוליך לחריס כשבת כ"ח דוקא שם לכל עמסה · לכל כפסח קוף מוליך לחריס כברכת המוליך לפי דקוכם קוף וכמ"ש הם"ס דר"ם הכו' ועו"ש וכדברי רם"י ז"ל וע"כ מתן דכר שמים דכרכם לכרך עליו על לכולה פת כשבת ודוק

קדק היטב כש"ס ויתכרר לך הדכר מלקי

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ו

נ"ב בטרם חרוס ידי לקן קולמוסך · לכוך בחתנה ובקשה · לכל נערץ בקדושה · ישמחהו ויגילהו מעינך כיצך · ותת חוכיהו יקן למשיכה · יגל ויזמח כגילה ורינה · עם שלה השלשה · כני חיי ומזוני לשכול לשבעה הנה כי כן יכורך גכר ירא ה' · ומלקי ברכה יצך · לכו"ר :

אותות' שלה כקרכך קדים · להוריע לרו"ם כ"תר שהגיענו חכור חדש ממם מעטרת יר הקדש מור ניהו רכך הנקרא כשם טהרת הכקש · ומרי עוכרי רלוקי כמכתב גלילי לשכעוקיו · שנשקפך רו"מ כ"תר כמה שריקה כלוזה מקומות כשלוריע להם לוזה מקום שטוח כריקה שלפוס דינך לריך לרחוק לוקו המקום שם עולה כנפוקה וכמ"ש מרן ז"ל כסי' ל"ו יעו"ש מוקכים לוקה הלונה שים כה השוטש ונופחין לוקה ושם עלקה כנפוקה קומכין על זה להכשיר · שם כיון עושים לו לקו ומור ניהו רכה כתב עליהם וז"ל ולדעתי לישור נדול עושים שכל הכדיקות לריכים להיות כמו שהיקה הריקה נפוקה כחיי הכהמה וכמ"ש הפוס' יעו"ש וכו' ועו"ש . ומפני שרלוקי מ"ש רו"מ כת"ר כהקדמת ספרו הכ"ל וז"ל שם · ושם ירקה הקורה לוזה טעות או הסמטה או תשוכה על דכרי כעניך רנ"מ לעניך רינה כ"ז שלני כחיים יודיעני ולפרש דכרי שכלו כקנרה עכ"ל · מעשה זה מלאני לכי להגיע דכרי לפני רו"מ כת"ר כפרט זה הנוגע לעניך רינה · דהנה כמת"ק זה דכר ידוע ומפורסם ומעשים ככל יום שלנו עושים כן וכן רלונו לכורקים דהוו קמן ומלי דקמן לרקמיהו ולין פושה פיו ומנפנף לקמר דלאו ספיר עכדי · וכודלי דלאו קטלי קני כהנמי הוו מ"ו · שלא דעינם עינך דספיר חזי רלתך דכשר ומותר לעשות כן · וכן לעני"ר דעת סיוט · ומ"ש רו"מ כת"ר לקשר דכר זה מטעם שכתבו הפוסקים שכל הכדיקות לריכים להיות וכו' יעו"ש · לאחר המלי דכה עד כאן לא רלוקי ולא שמעתי דכ"ז כפוסקים שלמרו שהנפוקה לריכה להיות הריקה כשלימותה ולא כחלק ממנה כשלוריע לוזה מקרה כחלק ממנה וכוונת הפוסקים היא שכל ענין שלוריע כריקה לריך לכרר לוקו ע"י נפוקה לפי שכחייה היקה נפוקה שכל אין כוונתם שילמרו דלא מהני נפוקה כ"א כעודה שלומה ולא כחלק ממנה דהא ודלי ליקא · עוד כתב רו"מ כת"ר וז"ל ועוד הדעת נוטה שאין זו כריקה כלל וכו' מכיון שהוא קרוב לריעותא כהכרח שיעלה וכלולי נופח כריעותא עלמה . ומי הקיר לו דכ"ז · וכו' · וכפי' כתכו הפוסקים שלריך לקרוע הקרום לכר סמוך למקום הלטוח וכמ"ש מרן ז"ל שם וסיים הם"ך דהלכ"ך יגא הרוח כשיתוך מקום הלטוח ושמא משם ולמטה נטמטם עכ"ל · ולפי"ז שיהך נסמוך לתוך לוקה לוזה שים כה הלטוח לנפוקה · הרי ע"י שהוא תוך כקרוב למקום הלטוח סוי כלנו מחך כמקום הלטוח עלמו ואין זו כריקה עכ"ל · שלא כריה קלה לא הכנתי רלויתי רו"מ כ"תר הפוסקים מצולם לא לאמרו לנפוח כתוך

הריעותא עלמה לרחוק שם קעלה כנפוקה דוקא לע"ר הדכר פשוט דשם שפשר כמניחות לנפוח כמקום הלטוח עלמו ע"י שוקרע הקרום לכר שע"נ הלטוח ולא יגע ככשר הלטוח כלל וכלל · זוג"ם הכ דמכני שלא הפוסקי' דכרו כמניחות המצוי דהיינו לעשות פנפוקה כדרכה דהיינו דרך הקנס שלא שהניכו שלא לקרוע כ"א הקרום לכר שע"נ הלטוח ולא הכשר · וכתב הם"ך דהטעם הוא דשם יקרע כשר ליכא הוכחה שם ולא הרוח דרך לוקו מקום רלינו לטוח משום דשמא לוקו הכשר שתחך הוא שהיה לטוח ומשם ולמעלה לא נטמטם וע"י שהניע הקרע למקום שלינו לטוח מש"ם ילא הרוח ולכן הלריכו לקרוע הקרום לכר · ועור דלפי' לא"ל דשרו הפוסקים לנפוח כהוך הריעותא עלמה לע"נ דזה לוגו וע"ל · מ"מ ל"ר לחוך הריקה מסרסה ונופחה לחוך כתוך הריעותא עלמה וזה פשוט לע"ר :

וביותר לני הכא על רו"מ כ"תר · חוך נעלם ממנו מ"ש הכ"י מש כדיקוק לשכנוזים ופשקו מור"ם ז"ל להלכה שם קעוף ט' וז"ל · ולפי' שם נחתכה הריקה · שם יוכל לכרוק ע"י שפופרת שיעלה מקום הלטוח כנפוקה יש להכשיר עכ"ל מוכח כדיוור דלפי' שם הריקה ככר נחתכה לחקיכות ולוכל ריעותא כחלק ממנה כגון לטוח מועיל בו הנפוקה להכשיר · ולנב לוכחין דלוקי להע"ז שם ס"ק י"ו שכ' שדעת הטור סוף שכתוך הלטוח עלמו קורעין קריעה נמו' ולא הקרום לכר ונש מדכרי רמ"ך כשמוך משמע כדעת הטור שהרי כתב ולפי' ככר נחתכה הריקה וכו' וזה מכואר שנחתכה לנמרי עכ"ל ולא הכנתי דכריו ז"ל דהרי מור"ם ז"ל הניח לעיל הקרום לכר משמע דס"ל כדעת הכדיקות שהכיא מרן הכ"י ז"ל וש"כ מוכח לפרש דכריו כמ"ש ולפי' שם נחתכה וכו' היינו שהחך היה רחוק ממקום הלטוח וחדם לנו מור"ם דלע"נ דעכשיו לא יוכל לנפוח הריקה דרך הקנס דהריקה היא תחוכה לחקיכות · מ"מ שם יוכל לנפוח ע"י שפופרת כשמפון קטן שיעלה מקום הלטוח יש להכשיר · ומ"מ ולפי' דהנפוחה תהיה ע"י שוקרע הקרום לכר ולא הכשר · ויהיה שמוך ממש למקום הלטוח כנ"ל :

עוד הכיא רו"מ כ"תר כמ"ש מור"ם ז"ל סו"ס ל"ו כדין מחט קנמלא כשמפונה רכה דריקה דכשר ולפי' כחתוכה שלא נוכל לכרוק כנפוחה יש להכשיר עכ"ל · וכתב ע"ז כ"תר ומדכתב ולפי' כחתוכה שלא נוכל לנפוחה מוכח דלין לשמוך על כדיקת החתוכה וכן נמי נר"ך הנס היש לדחות וכו' זה היינו שהרי נס שעשה יכולין לכרוק החיכה לחור ושלר הריקה לחור וכו' הנס היה הרוחה לדחות דשמא במקום נקב החתיך חשמא רחוקה היא זלת וכו' ויעו"ש עכ"ל שלא ידעתי היך ובכוב רו"מ כ"תר חשמא רחוקה היא זלת על מלי דלימר כתלמודא כפי' · ושוא ש"ם ערוך רחולין דמ"ח סכיא מחטא דשחכתה כחתוכה דריקה וכו' הדר שדרוש לקמיה דר' אמי ורפא וכו' · אלא מא זה טעם נכשיר דילמא לי הוא קמן דריקה הוא מנקב וכו' יע"ש כפי' רש"י ז"ל וכן כתב כלבוש כפי' זה ואם הריקה בלה תחוכה לפנינו · לעולם היא טריפה וכו' דשמא שם היתה כאן לפנינו שלמה היינו רואים כה ריעותא מכאן עכ"ל · מפורש יולא דטעמא דתחוכה דטריפה משום דילמא כמקום נקב נחתכה והיינו הרכוקא דכ' מור"ם ולפי' כחתוכה שלא נוכל לכרוק כנפוחה וזה פשוט ולא כמ"ש כת"ר כיון דעיקר הכדיקה לינו כ"א כשלימותה

בשלומתם כמו שהיקה בחיוס ע"כ משעה שנתכסה
ת"ל לכורקא דזה לחינו וכנ"ל:

עוד ראיתי מ"ם רו"מ כ"ת על מנהג לחזה מקומות
כשחירע כועה בשיפולי שלה יש חוט בשר
מקוף שכיכה שקורעים לוחה הכועה ומכיון שנתרפית
יעבור הרוח שכוכה ויהיה כה כשר מקוף. וכ"ת השיג
על המנהג הזה שעושים שלה כדין והכיא ראיות ע"ז
יע"ש הן אמת שאין כדוחן לה נהיגנן כן ולה שמענו
ממי שקדמו לנו דכ"ז ומ"מ לענוות דעתי יש להסכיר
פנים למנהג שהוח דיש להם על מה שיסמוכו. משעה
דכועה בשיפולי לינו מרינה דש"ס שלה מדברי כש"נ
וכבר ירוע מ"ם סרב משה יוסף כיור"ד וז"ל ודין כועה
בשיפולי לינו שלה כחומה. ונלע"ד להקל בכהמת
ושרשל דכשם פוסקים מקילים וכפרט דמרן הקדוש
לה כתב שלה נמנו לחוסרה משמע מנהג בעלמה
עכ"ל וקרב כנ"הג והלק"ט בתבו דשם נהברה הריהם
קודם שתברך שם יש חוט כשר מקוף כשרה עכ"ל.
ומשם סברי בעלי המנהג שהוח דשע"ג דשה קי"ל כשברת
הרב משה יוסף להקל שלה כמרן כש"ע דבין כחומה בין
כחוצה בין בכשתא נווי בין בבהמת ישרשל לריך חוט
כשר מקוף מ"מ מאחר שרבים מקילים כנ"ל בל בל טלדקי
דמלי למעבר כי היכי דלקוי חוט כשר מקוף מהני
להכשיר זהו מה שנלע"ד טעם המנהג שהוח:

ומ"ש רו"מ כש"ר להסיג על המנהג שהוח מת"ם
הר"י בן הרש"ם בתשו' על מעשה שהיה.
שמלאו כועה בשיפו' ונפתוח כ' ושה עלה עליה כשר
וכלו עור כ' לחריה ונפתוח ושעלו כשר וקרעו הכועה
וכו'. ובתב שלה כדין עשו שקרעו הכועה ושם הייתי
שם שה הייתי לוכלה מפני דברי הרשבו"ם והכלים שה
הייתי משברה כיון שאין הלוכור בעין ונם כי כועה
בשיפולי שה נזברה כ"ם בדברי הנלוחים שה בש"ם ועור
דלוקי הרי להרי הרי וכתתה שנשתה בחזקת שהר
עומרת וכו' ועוש"כ ומ"ם מרן בכ"י על זה יעו"ש ובתב
בש"ר וז"ל ושם לוחה דיבולין לבודקה לשר קריעה
למימר לוקי הרי וכו' הש קמן ונחזר לנפתה ושם נרשה
חוט בשר מקוף נבשור ות"ל בריבין לסמוך לו' שבהמה
בחזקת היתה וכ"ש שמפורש בדבריו דשלב"ד עשו
שקרעום ושם יבולין לבדוק שחר קריעה קוי עשו בדין
שלה ודאי פשוט וכו' אין לסמוך לבדוק לבתחי' הכועה
קרועה לפי טעי"ז מתרפא הריהה ומיד עובר הרוח
עב"ל לענ"ד אין מפש רחוה לסתור המנהג שהוח
מבמה טעמי חדא דמלן לומה לן שלה קרעו לוקה
הכועה לבמה קרעים ותקיבות עד שלה לפשר למברק
שה"ך. ועוד שפי' שה"ל שלה קרעו לוקה כ"לקרע ה'
לבנים. מ"מ לה לפשר עוד למבדקה משום דחמינן
לך דבלוקו מקום שנקרע היה לוקו חוט כשר שרשה
הבודקים שחרוכים. ועבשיו שנקרעה הכועה הלך לו
לוקו שחוט בקוך מקום שקרוע דשרי לינו שלה חוט
ולינו בו ממש ב"ב מבו"ם לינו נרשה עבשיו שחר
הנפיחה וכר מן דין שרבר פשוט שאין שום רחוה מפורש
עובדת דרובא ז"ל משום שלה נשאל הריב"ם שלה לשחר
שבבר בשלו הבשר והריהה בבלל והרחיים מש"ם וז"ל
והבלים לה הייתי משברה מבוין וכו' יע"ש. וש"ב לעולם
לומה לך דשם הריהה עדיין קיימת מועיל נפיחה לפי'
שחר קריעת הכועה:

עוד ראיתי שהביא ב"ת רחים מדברי מוהרי"ט
בח"ב סי' י"ה הביא דבריו הבה"ח ז"ל שם וז"ל
אין טעם לזה שנקוף בידים ונעשתה בעין שחקוף
הבשר מאחר שבידי שמים בבר ניטלה שהקפה דאין לנו
לשער שלה בשות שסיבה שבהמה בחיוס וכו' ועו"ש
ובתב בח"ר ע"ז וז"ל מבאן מוכח דהפיולו על בועה
בשיפולי לריבים לשער שהקוף במו שסיבה בחיוס מב"ם
בנד"ר שמעולם לה היה ניבר בה שום סיבף בין קודם
נפיחה בין לאחר נפיחה דאין הדעת נותן לקרוע הבועה
ולחזור לנפחה לאחר שהקריעה לרחות לש בשר מקוף
וכו' וע"ש לה ידעתי מה דחויה מבאן לבטל המנהג
שהוח מאחר שמור"ם פסק להלבה בסברת הריב"ם
להקיל בנפוח ולמשתם ושם עי"ב חוט בשר מקוף
מבשירין וש"ב מה בח יש בידינו לבטל המנהג שהוח
מאחר שיש להם עמוד גדול שסומבים עליו בנ"ל.
ומב"ם שבבר דמו החחרונים דעת מהרי"ט ז"ל בתשו'
סי' זה. ומב"ם דיד הרוחה נטויה לדחות דל"ד נ"ד
למ"ם שהר"ט דאין למשתם בידים משום דע"י המשתים
בידים הרבה יתקלקל לינה ליחה בעור הבועה ועי"ז
נרשה בחוט בשר מקוף דשה הרבה מהחרונים מקילים
שם אין בחוט שהוח שרשה ריהה לבל בנ"ד שלה עשו
שום רבר בידים ב"ל שקרעו לבר הבועה וע"י נפיחה
נרשה חוט בשר מקוף ודאי דאתמרינן דהחוט היה מקוף
שם שקודם שלה שלה היה נרשה לנו וע"י שעבר עבשיו
הרוח נרשה החוט הזה הנלע"ד להסביר פנים
למנהג הזה:

ובבן קנלי למלין יהיבנא. ומלין לנד עילאה
מלילנא יהריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים
ובשלו יהיה נבון לעולמי עולמים בנפשו החשובה החתת
לשובה ורוח נדיבה ובנפש דורש שלומו וטובתו בל
הימים בלב תמים:

הבעיר **שמואל** ז"ל **יוסף אבולביר** זלה"ה
סי"לט

תשובה ר"ח בשלוו **והארב"ת** ימים לפ"ב

חורה זו חורה. יושב בשבת התבמוני קולב של השערה.
חריף ובקי דעת זבה ושברה. מעלת הרב הבולל זר"ק
במוהר"ר שמואל אבולביר הי"ו

אח"ן פני"הק מבאן מודע"ל רב"ה מבללה ואילך
בי"הק הבחובה ב"ם למרחשון משנתינו זאת
ושם ראיתי מה שהרקיק עלי במ"ם בקונט' שהרת הבסף
קנף ומחזיר לימטי לים לבי"ר. ולמין מר בי זו היא
שמחתי השלומה להשיב על דברי בתיו ובך היא חובתי
ולעשות שמת טעיתי וחורה היא ללמוד לתי לריך ומי
יתן ושים יגמור ה' לי לטובה להדפים ספר הש"ות ברב
חמר שים בו קרוב לת"ק שאלות בלורך וברוחב ולבתוב
לי על בל רבר ורבר ושם שניתי מודים דרבון היינו
שבחייתו וזהו שמחתי. ומאי דשתינן עלה ראיתי מ"ם
ב"ת תשלה ורשם מאי דפשיטא ליה לב"ת דבוונת
הפוסקים היא. שבל ענין שהירע בריהה לריך לברר
לוחו ע"י נפיחה לפי שבחיים היא נפיחה ואין בוונתם
לומר דלה מהני בריהה ב"ל בפיהה שלימה ולה בחלב
ממנה דהה ודאי ליתא עב"ר. עיבר ספיבא דידי הוא
זה דבמו שלה נמלא בתוב בפי' במו שהבלוחי לפיהו"ר
בן לה נמלא בתוב בפי' דמותר לחתוך תחיבה שים בה
ריעותא ולבדהה בנפיחה ולה לחמרו שם בבר נחתבה
הריהה בדיעבד הלעב"ב ויובל לברוך בנפיחה למבום
הריעותא ביון דל"ה בחובן לחר- חזי שמבינן לרוב
בחמות בשרות הן. שבל לבתחילה לחתוך ולבדוק לה

ואמרו וידקדק כ"ת כמ"ש מור"ם סי' ל"ו סו"ס ט'
וירחם שלח דכר כ"ל כדיעבד דוקא ועו"ש:

ומ"ש כ"ת כדברי הט"ז ס"ק י"ו שכתב וגם מדברי
רמ"א וכו'. לפי שכתב הגיה למעלה הקרוס
לבד וכו' ועו"ש לאחר שמתר"ה סי' כ' דוחק כלל לפיקו"ר
לפי שלמעלה סיים דברי מרן הב"י שכתו כקלרא שכן
הוא דעתו ש"מ מרן והרשב"ץ ז"ל דוקא הקרוס לבד ולא
תוך סריעותא לכל דעת מור"ם ז"ל יכולין לומר כדעת
הטור וכמ"ש הט"ז וזה פשוט לקו"ר:

ומ"ש כ"ת על מה שהכאתי דחיה ממ"ש מור"ם על
מחט הנמלא בחיוכא וכו' ואפי' בחיוכא שלא
נוכל לברוק וכו' וכתב כ"ת היך נאמר מצטרף דחוקה
היא זאת על מאי דאיתמר בש"ס בפי' והוא ש"ס ערוך
בחולין דמ"ח סחיט מחטא דאיסתכא וכו' דילמא לאי
הוא דיקא קמן הוא מנקבא וכמ"ש רש"י והלבוש ז"ל
ועו"ש. לית דיקותי הדבר בפי' כמ"ש כ"ת. וכוונת
הש"ס פשוט דילמא לו הוא דיקא שלימא לפנינו הייט
רוחיס דיעותא כדיקא למעלה מהחיכא לו למטה.
וכיון שחוכא לפנינו אנו קולים לומר דודאי דרך ושט
נכנסא ומסתמא נקיב ואתקי וע"כ היא עריפא:

ומה שרגא כ"ת להלין בעד המנהג שנהגו
לקרוע בכועה בשיפולי ולנפוח וכו'. לאמת
הוא דכל מאי דמצינן לאפוקי בזכות המנהג של הא'
כך תוכיחנו וכו' כי קטנים עכם מתצינו אבל לא דאיתי
שורש למנהג הזה שעשו אותו ע"פי רבנים מפורסמים
כ"א הפוחטים המצויים דלאו כר הכי עושים מלוחם
ובשקריתי תגר על זה סס יאמרו שכך עשו הא' וכך
מנהגם ולפי שידעתי כיצ' שדבריהם שקר ומעולם לא
דאיתי ולא שמעתי מי שנהג כן וכמה מנהגים בתוכים
לגלגו של ח"ר המערב דאשונים ואחרונים ודב"ז לא
נזכר מעולם ע"כ היני מאמין לזה סס וחלילה לכנות
הבנין ולהפך בזכותם להקים דגלים לשקר:

אבל מדין פחטוס שסעיד כ"ת שכן נהגו
הבודקים קמאי וקמאי דקמאי ומסתמא
ה"ם בתוב בכוונתיהי הפוחטים וכלאו"ה סעי"ת
תרג,יל יע"ל היא עיר גדולם של חכמים ושל סופרים
ורחוי לסמוך עליהם כלי שסק כי הן ידעו והבינו טעם
הסיתר ואם אנחנו לא זכינו לידע סם וחלילה לדבר על
המנהג סהוא וע"ז ועל כיוצא בו אמרו לא קטום קורח
אתך וז"ל בתוב המנהג הזה כידכם כיון דכרוב לכה"ר
שכן נהגו על פי הטוב שיכתבו ויחתמו על המנהג
הזה ולא יניחו הדבר סתום שלא יבואו לטעות כיון שלא
כל הדבר מפורש להיתר וכפרט שלפיקו"ר כמקומות
שלא נהגו להתיר אין להתירו כפומבי כי שוחטי הזמן
לאו בר סמכא הם ומדמו מילתא למילתא ויכוונו ח"ו
להתיר האסור:

ולעיין כ"ת מ"ם הרשב"ץ ח"ג עניין ל"ב בחתיבת
דיחה שנמצא בם מרחם האסור שהתיר
מכח ס"ם ועו"ש ואם כדברי כ"ת שיובל אפי' להתוך
לוחם תחיבה ס"ם בה ריעותא ולנפחם למה לא לנפוח
לוחם תחיבה ולבודקם ולא נצטרך להתיר מכח ס"ם
ודוחק לומר דדעת רבינו להתיר אפי' אם בכר בדקנו
לוחם ועתה המרחם בעינינו אפי"ה מצר ס"ם יש להתיר
דסרי עיקר חסר כי היל"ל תקלה דנופחין דכל היכא
דאיכא למיקם עלה דמילתא תקמינן ואם עמד בעינינו
הזי סומכים על ס"ם ח"ל שהאמר רמן הרחוי כל כריקות
הדיחה ביוך לקיות שלימה כמו שהיתה וכיון שהיא
חתוכה לפנינו ליכא למיקם עלה דמלתא וסומכים על
ס"ם להקיר:

ומה שכתב כת"ר על הרחיות שהכאתי מפה הר"י
ן' סרי"ם ז"ל מפוש דמתן לימא לן שלא קרעו
לוחה כועה לאחיכות רכות וכו' ואפי' אח"ל שנקרעה
לב' דוקא מ"מ אי אפשר עוד למבדקה דשמא ע"י
קריעה יפסק החוט וכר מן דין סדבר פשוט דלא נשלל
הרב שלא לאחר הכישול עכ"ר. לאחר המח"ר כל שלו
דחיות רחוקות מהשכל ואין כן כוונת הריב"ח ח"ו כי
הפשט לא יופשט וכפרט שלא דאיתי כי מור"ם בסי' ל"ז
פסק כדעת הריב"ח ולא הזכיר פוס כישול יעו"ש ומ"ש
והכלים לא הייתי מפשרם הכוונה אם כמליחות נתבשלה
לא היה מפשר הכלים כי הוא היה מתמיה על עלמו
כמ"ש הב"י לכל דעתו היה להתיר לפוק יעו"ש. ומ"ש
כ"ת דאפילו אח"ל שנקרעה לפניו מ"מ אי אפשר
לבודקה דפוגע ע"י קריעה יפסק החוט וכו' המליחות
יכחיש כל זה דיכול להיות אפילו יפסיק החוט ע"י
הנפיחה יכולים לרחות אם עבר הרוח דרך החוט
ומכאן כב' לדדי הקרע מצם נדע ונכיר שעבר הרוח
וכבר דאיתי מי שהנהג כן כמערב הפניתי שאם נפסק
בחוט אם הוא מרחם דיחה אי"ל חוחכין לוחו החוט
לכ' ואם הוא מכאן ידעו שהוא מנוף הריחה ומכשרי:

ומה שרחם עוד כ"ת הרחיה שהכאתי מדברי
מוהרי"ט בח"כ סי' י"ל וכו' שהרי מור"ם
פסק להלכה בשברת הריב"ח וכו' לא ידהקי לפו"ר כ"ת
כי מי לא ידע בכל הלה דמור"ם פסק כדעת הריב"ח
להתיר למפתם והנפוח היטב אבל פו"ס אין לנו להתיר
לאחרי הקריעה והמפתם כמנהג הרע שראיתי כי אם
דוקא אם עלה חוט בשר לאחרי היותה שלימה כמו
שהיתה בחיים וקל"ת. וקמיפקי היתה על המנהג
שאחר הקריעה נופחין לותה מי יוכל להתיר גם בזה
וידקדק כ"ת על כל זה ויחזור מלין מאלי הפו"פ
למעשכר וע"ש:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

נ"ג תשובה לאח"ן פנ"ם מורע"ה רכ"ה שזה כמה
שקבלתי כי"הק ולפי שלא היה לי
פנאי אפי' לראות מה שכתוב בו כי הי"ל עסק חופת
בני והוכרחתי לגלות חון למחיצתי עד קייחרת ועבר
נע"ג עלי יה"ר לכפרת עון אכי"ר והיום הזה דאיתי
בתבו הבאיר. ומ"ש כ"ת לתרץ על קושיית הש"ס
דבריהת ר"ג מדברי הסוט' דמציעא ד"ס ד"ה למה תלקן
דס"ב כיון דהולרך לומר מערב עד ערב ע"כ הולרך
לכתוב לשון משונה וכו' שהוא נאה כיותר. אחר המח"ר
לא ידענא מי הכריחו לכפול כלן כמו סיא דאיכא לאוי
יקורי וכמו שדקדקו הסוס' בבריחת כיון שהולרכו שם
לאוין וכו' אבל"ב כיוצא לומר לשון נאה כיותר ושמים
כין ז"לז. אבל מה שים לדקדק לכאורה הוא דאיתוין
הש"ס אמר רבא תרי נשפי הוו וכו' ליטו מפשיק שם
לקושיא אלו מסערב עד הערב. ועוד כיון דאיתי נשפי
הוו יכולין לומר דהאי נשף יממא הוא והכוונה שהבא
לותה דור מדנשף יממא ועד ערב שהוא זמן מועט
והיכן מוכח מלותה ועד לותה:

ולקו"י דכוונת הש"ס לו' שלא אמר רבא הרי כי
מקירוב רב אשי והכוונה כיון דאיתי נשפי
הוו לי הוא אמר מהנשף ועד הנשף סיותי לומר מרנשף
יממא ואתא ליליא עד דנשף ליליא ואתא יממא והיינו

לילה ד' מנחת הכוכבים עד עלות השחר. וכן מי הוה כתיב מערב ועד הערב הייקי לומר כל כ"ד שעות יום ולילה הכא לוקח ע"כ כתב מהנשף ועד הערב לומר מעלות השחר עד הערב והיינו יום ד' מן הבקר עד הערב דהיון לסמוך על הנס לעשות מלחמה בלילה דכתיב ויסכם לכרסם בבקר:

ומ"ש כ"ה על קושית הרש"ם על הגאון ז"ל שכתב דסומא פטור מן התפילין משום דכתיב ורקיעם לוחות וכו' הלא כתיב בלילה ויאוב הרב מעיו"ט ז"ל. וכ"ה דחק ויאובו של הרב מעיו"ט דהיון הכהון דומם לרקיעים דקרא דורקו וכו' לא קאי אלא אלומות וכו' אמת הוא כי הוא דוחק עצום לכל כל עיקר דברי הרב מעיו"ט הוא כדי להליץ בעד הגאון הלא לשוייה טועה בדבר פשוט ח"ו לכל החמת יורה דברו שדברי הגאון הם תמוה ס ואיך נגר להפריכינהו. זולת שם נאמר שהגאון ז"ל כיון דפסק כמ"ד דסומא פטור מן הציצית מטעם דכתיב ורקיעם לוחות הפך מסקנת הש"ס דסומא חייב בציצית דלקרבי מאחר הכסא הם. וכיון דמעטינהו קרא מציצית שכל מצות התורה תלויים בו וכמ"ש ורקיעם לוחות וזכרתם את כל כל מצות ה' ע"כ הוא פטור מכל מצות התורה וכל חיובו של סומא בשאר מצות לומר כי הם מדרבנן דוקא וע"כ פסיקא ליה מילתא דסומא פטור מן התפילין ואין כוונתו לומר ח"ו משום דכתיב ורקיעם לוחות דדבר פשוט וזיל קרי בי רב דציצית נאמר הלא הכוונה מדקרא מעטינהו מציצית הכולל תדי"נ מצות התורה ע"כ פטור גם מן התפילין וה"ה מכל מצות התורה לא יקשיב כהו מה"ת כי אם דרבנן דוקא ול"ע מלתי

הכ"כ **אברהם אנקאווא** יצ"ט

נ"ד תשובה לחן פנ"ם מכתן מודעת רבה מקבלת כתבו הכסיר ושמחי מטו"ם שיחמיד לכו"ר:

ומה שכתב"ל ע"פ וכל ריב לשר יבא וכו' כין דס לדס וכו' למה לא פירש"י ז"ל כשהוא דסנהדרין יעו"ש. ולי"ב שם דוחק כי כסנהדרין הוא דורש כי יפלא ל' לא' למ"ל ויעו"ש ובכלן הם דברי יהושפט לשופטים שמעמיד בכל עיר ועיר ומה לו לעשות בכלל השופטים מופלא שבכ"ד להיות חכם כ"כ להפרים חפילו כין דס נדה לזיבה או לידה וכו' כי כוונתו לא היתה אלא להסקיט ריב ומדון ולהפרים כין דס רומח בשוגג למזיד בכירור ע"פי עדים ותל"מ והוא פשוט:

ומה שכתב"ל ע"ר המגיה והרש"ם פ' וירא שהעלו דאין שותלין בשלום משמו יעו"ש. מדברי אלישע הנביא לגיחזי נערו שלמ"ל עקה רוץ נא לקראתו ואמור לה השלום לך וכו' ויעו"ש. גם כזה לי"ב שום דוחק אלא הוא הוקו לומר לה משמו השלום לך וכו'. אלא למ"ל שילך הוא לראות על מה היא בכאה נדרפת מכלי עת וזמן אם שלום לה וכו' וניחזי הוא לגר עצמו אחל לה השלום לך השלום לאישך וכו'. ואפי' על ניחזי עצמו לי"ב קושיא דמי היזיר לו לשאול בשלומם פה אל פה דכיון שראה אותם כל כך עטוכת רוח וכאה אלא בעת וזמן הוי בשעת הסכנה דלי"ב חשש הרסור כלל ובכדיה לומרו בש"ם חשיד שוטה בנון מלי בנון הרואה אשה טובעת בים ואין רואה להצילה אמת ירא

לוקח ערומה וכו' ועו"ש וס"ב שעת הסכנה הכל מותר דלי"ב הרסור כלל:

ומה שכתב"ל למ"ש הכ"מ הל' כית הבחירה הלכה י"ב וכו' דלי כרבי מלי שיור דקאי שיור ע"כ וכתב כ"ת דהכריו ז"ל ה"ה המתמיהים שלא נאמר זה אלא שם הוא היום מונח וכו' לכל כשאומר בדרך כלל לא לומרי מלי שיור דקאי שיור ע"כ. אין ירדתי לסוף כוה תרי נמ בכאן הוא היום מונח שכן לומרו בכרייתא דמנחות דל"ח בפי' כל הכלים שבמקדש תרבן לתרבו של בית חון מתרון וכו' ואם בהברי ר' דמנורה ג"כ היתה לתרבו של בית הו"ל לשתוק ולא לכתוב מידי חון מתרון כיון דתרון לגיבה דכ"ע תרבו לתרבו של בית ולבא מלן דפליג עליה דהאי כללא דמתני' ובריית לא הוקא הוא בהברת מכח תרון דכ"ע מודים בו ומכיון דנחת למנייהו לומר חון מתרון אזי ים לנו לטעות ולומר חון מתרון דוקא כרבי או חון מתרון ומנורה וכרתב"ם. וע"כ תמה מרן הכ"מ דלי' כרבי וכו' מלי שיור דהאי שיור ע"כ:

ומעתה לי"ב מקוש למ"ש כ"ת בסו"ד וז"ל לכן זלת הקושיא למרן הכ"מ היאך ניחא ליה לפוקומי מתני' כרתב"ם והא מלתא כל היכא נאמרת אלא לב' דוקא וכ"ש לרידיה וכו' עכ"ד כיון דאלו הכניס הם היולים מחון דקאמר בבריית חון מתרון וכו' והוא פשוט:

ומה שרקדק על רש"י ז"ל מברכות די"ב למ"ש כד"ה שהוא חסר הנסמך וכו' ואלא כ"ת לומר שגם בברכות כוונתו רלויה לומר חסר הנסמך יעו"ש הוא דוקא לפי שבברכות קאמר כמו מלך המשפט ואלו שנאמר ה' נוסף של המלך לא חסר ואלא מדי. ואם נאמר שהוא חסר הנסמך אין כאן נוסף כלל כמו הסר שר המשקה:

אבל אני אומר לקו"ר שגם כד"ה אזיל לשיטתו של ברכות כי ה"ה נוסף ואלא חס לפרש שבבר פי' ככתה מקומות ואלא פי' שם כי אם כוונת הכתוב שהיה נותן בקולו קול גדול הרחוי לקרותו מבחו שר המשקה:

ומ"ש הרש"ם פ' קרח ע"פ הנועדים על ה' וכו' חסר ה"א ממלת הנועדים וכו' אבל לא ידעתי היך יתכן ה"א נוסף כי לא מצינו ה"א נוסף בשום מקום עכ"ד כוונתו פשוטה שלא מצינו בשום מקום לחסר הה"א ולהוסיף היכא כמ"ש רש"י ז"ל כמלת הנועדים כי אם ימצא ה' נוסף דוקא והוא דר"ה אין כאן קוס תיבת שר אלא פי' שהר המשקה ר"ל שר המשקה ופי' חסר הנסמך דקאמר שם אין הכוונה שהוא חסר אלא שר כמשמעות הלשון שהרי כתב השר אלא הכוונה לומר כי הם הנוסף מרחה כאלו חסר הנסמך אבל בחסרון הה"א יבא שר המשקה והוי כמו כך הכרכות כדיוק. ולמוד זאת חסר הנסמך ולא חסר הכל כפתח וכוונתו פשוטה לומר ־ כי ה"א של ־ הסר שהיא נסמכת למלה שלפניה חסר לוקמה כי היא נוסף ואז שהר שר המשקה והוי כך ־ הכרכות וד"ה דבר ה' ואי"כ מקוש לדקדק לחריו כלל זמו הנלקו"ד פשוט ושלום מלתי

הנכ"ו **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ה תשובה לחן פנ"ה מ"ם כ"ה על מ"ם הרב נפקלי שבע רנון ע"ד רש"י ז"ל

ז"ל בפי' ע"ה שלח פי' פ' על השלחן הטהור מכלל שהוא טמא לפי שמגביהין וכו' כמ"ש הש"ס מנחות כ"ט ע"ו וחגיגה כ"ה וכו'. לקו"י שכן דרכו של רש"י ז"ל לעולם ליתן לתר המדרש שהוא דבר שאינו מפורש בש"ס ומה גם שאני הדרשות לומת שאם כדברי הש"ס לקוד הול"ל על השלחן טהור והדרשה תדרש מכלל שהוא טמא ומאי הטהור בש"ס הידועה ומוכרח לומר כן שלא להיות המדרש קורת הכתוב חולק על הש"ס ושע"כ פי' על טהרו של שולחן שפי' על גבו של שלחן ויהיה הפת הפ' לאכל הפת הכ' שעליו ויהיה תלוי ע"י הסניפין ורגליהם עומדים בארץ כמ"ש ע"פ ועשית קערותיו וכו':

גם מה שהוכיח הרב הנז' ממ"ש במנחות מחלוקת ר"ח ור"י אם השלחן הוא כהיכל פרושה או כספינה רוקדת וכו' דרש"י ז"ל סובר כמ"ד כהיכל פרושה ולדעתו מוכרח שהיו הסניפין התוכין בקרקע וכו' וע"כ ס"ל לדרוש שהיו מגביהין ומוליכין לחוץ מי שהוא שהסניפין הין מניחין מי שהוא ליסור שהת עכ"ד. אחר המת"י מכבוד קורתו הין משם רגיה כלל כי רש"י ז"ל לא יסבור דדשת הש"ס שהיו מגביהין וכו' שהיה מוסכמת ועוד לפי"ז קשה הש"ס הלכתא להלכתא כמ"ש בת"ר. ומ"ש שהיו תחוכין בקרקע וכו' הנה שלא רגילו נוהג זה כרש"י שלפנינו ונניח כדבריו שהיו תחוכין מה ככך אם יהיו תחוכין בתור ס' בארץ תוך חבן היה וכרומה שיכול להוליכם ולהכניסם ומה ליסור יש כדבר בשבת הם קרקע המקדש היה עפר לחוש שמא יעשה נותת וכו' הלא תרגה כי הרמב"ם פסק פ"ת מהל' שבת דאפי' פירש דתוקה מותר ליכנס בה בשבת אף על פי שמשיר לרורות וכ"ש בנד"ד כי אם במליחות היו הסניפין תחוכין בקרקע היה מקומם בנוי בעניין שבהיות הסניף עומד שם ליהו נשמט לחה וחנה. ודברי רש"י ז"ל בתמת שהוא סובר שהלחם עשוי בתיבה פרושה והסניפים עומדים בארץ וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה מהל' תמידין ומוספין ועיין מ"ש הכ"מ והלח"מ שם למה לא פסק כר"י כיון דהניח כוותיה יעו"ש:

ומעתה הי"ב מקום לקושית הת"ד דכריו אדכריו הל' משכב ומושב ותמידין ומוספין כי אלו ואלו דברי האלהים חיים הנה שהיו בתיבה פרושה והסניפין בארץ היו מגביהין ומוליכין חוקס לחוץ וה"ב סיסור כלל ועיין מ"ש התם"ל פי"ח מהל' משכב הל' ו"ח:

ומ"ש כ"תר תב"ל דכשבת היו מגביהין דילמת כיוס ו' עכ"ד. אחר המחילה רבה לעיין מ"ש הש"ס דבעינן שלוקו כשדורו וע"כ מרחים שוקו לעולי רגלים להודיעם גודל הנס וכמ"ש לחם חם כיוס הלקחו ואם היו מגביהין ומרחים שוקו כיוס ו' הי"ב נם כ"ב דאפשר אדכיני כיני שיסתלק מעל השלחן יתקרר ולא יהיה שלוקו כשדורו ת"ו:

ומ"ש על מרן הב"י הלכות שמטה ויובל. ולא ידענא למאי הלא זיונים כירושלמי וכו' כ' תירוצים בדבר חדא כיון דקי"ל ר"מ ור"י הלכה כר"י היך פסק רבינו בר"מ ובא במקרן בלאחר יד כי תירוש מסייע ליה. ועוד כי הוקשה לו השפת יתר שבתב רבינו שם שלמר בשונג יקריב יא מר המזבח שונג היינו ע"כ. כי מי שכריתו להוסיף הדברים הללו כי מי לא ידע בכל הלא שזהו החשר שלהם. וע"ז כתב מרן הב"י

אחר שאמר וכו' שם בירושלמי וכו' לומר שסיום דבריו שלא להקשות מהירוש'. אבל תי' זה לא יצדק ז"ל דלקיתי את הירושלמי שלפנינו כידי לע"ע. ודברי הרב להם יהודה לא ניין כ"אר היכן אמרם כי כדקתי חיפוש מחיפוש ולא מצאתי אבל אם שאלי' קושייתו הנאתי כיוצר שאמר ולע"ע לו' תרב"ה כם"ם טו"כ מאלי

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ו תשובה אחן פנ"ה דלקיתי קושייתו של ה' כרך ילחק ע"ד הרא"ם ז"ל כלל ק"כ והביאם הטור סו"ס רכ"ה ומה שאי' ולמדו את דבריו בהשקפה ל' קירלתי כמ"ש כ"אר בב' הקירושים כי היה נר' לכאורה שהם כרורים ונכונים ומה גם כי הרא"ם ז"ל לא רי שבתב אחלת דבריו דלוכא למידק הכי ולוכא למידק הכי וכו' לוקי ממונא בחזקת מריה קדר מפרש ולא יולית המעות מיד הלוקח שהוא מוחזק בהם כי עדיין לא פרע המעות עכ"ד. דוק מינה שם בבר פרע אין להוליא מיד המוכר:

אבל המרקדק בדבריו ירלה דלרבבה אקרי רבבי חדא מסום שלא פרע וכו' ואחא מסום שבית ולא לסיק לדעתיה להחנות ניסוך ובילר עוד דאין להכניס בכלל חונס זה סום חונס דאתי מעלמא אלא לבל אחר חונסין בשאר ברסות המוכר ועו"ש. אלא אדרבה דעיקר הנחתו ברסות המוכר לגמרי הוא ולא לפרקים בתשמעות דבריו לבאורה בשביל שלא פרע וכו' ומה שתפס דבריו הש"ס דשלא פרע לפי שמעשה שבא לפניו בך היה וה"ה גם פרע מוליאין ממנו כיון שלא בבל עליו הלוקח אלא אחריות חימון דוקא הוי בל מין חונס שיהיה על המוכר וה"ב אם התנאי לא היה כ"ת על המוכר לחוד שבבל עליו אחריות שפיבה ובביה זו גם הרא"ם תפשר שיודה דחונס ניסוך על הלוקח אבל כיון שהלוקח לא בבל עליו כ"ת אחריות חימון ע"ב בל מין חונס שיהיה על המוכר הוא. ודב"ו ובול לבררו מפסק מרן בש"ע סו"ס רב"ה שלא זבר חילוק בשביל שלא פרע אלא שתש דחונס ניסוך על המוכר יעו"ש משמע דלעולם הוא על המוכר ואפילו פרע:

ואחר בותבי דאם זה מצאתי להרב שער המשפט בח"מ סו"ס רב"ה מדברי המחבר משמע דאין חילוק בין אם הלוקח נתן בבר המעות או לא והטעם בם"ש הרא"ם והטור בביאתו הש"ע דאמרינן ביון שבבל עליו אחריות דאתי ליה מעלמא דהיינו שפיבה ושבירה אמרינן דה"ה דבבל עליו אחריות ניסוך נמי ואם דפרע שפיבה ושבירה משום דחונס ניסוך לא שביה ולא לסיק לדעתיה. אולם בשובה פניה מיהות ח"ב סי' בס"ב פסק שהטעם הא שבתב בשו' הרא"ם שהביא הטור דמחמת ספק על מי מוטל אחריות הין מוליאין מיד הלוקח המוחזק הוא דעיקר ולבך אם נתן בבר המעות הין מוליאין מיד המוכר בי על טעם הב' שבתב הרא"ם דלבך לא התנה על ניסוך משום דלא שביה דאדרבה ביון דלא שביה ולא לסיק ליה לדעתיה ח"ב היינו בבלל אחריות דחונסין דלא שביה לא בבל עליו בתובאר בס"ג יעו"ש ובחמת בבר קדמו הדרישה בזה וקירץ בטוב טעם דשאני הבא ביון שהלוקח פירש בהדיא שהיו בבל עליו רק אחריות החימון לבד ממילא חייב בשאר אחריות אף דלא לסיק לדעתיה בי הלוקח לא היה רוצה לתנות ח"ל שיקבל

עליו המוכר כל לחריות דמעלמא לף ניסוך היין
יעו"ם · לך מה שהעלה הרב פנים מחירות שם דלף
הרמ"ם לף קלמר הלא כשקבל עליו הלוקח רק לחריות
המיומן לבר לכל בסתם מכירה והמוכר קבל עליו
שיעמיד ללוקח היין בשלימות כלחריות שפיכה ושכירה
לף הרמ"ם מודה דלין לחריות ניסוך בכלל וכיון דלין
ממתני' דסו"פ עבול יוס דתנן הקורס לת הכור ולמר
הרי זו קרומה על מנת שתעלה שלוס שלוס מן השכירה
ומן השפיכ' לכל לף מן הטומלה ורמ"ם לף מן הטומלה'
וק"ל כת"ק יעו"ם נרלין דכריו כזה לף דהרלים ממתני'
ים לרחוק דטעמל דת"ק דטומלה לף שכיח כמ"ש
הרמ"ם כפירושו למזניות שם יעו"ם מ"מ הף גם ניסוך
לף שכיח וכמ"ש הדריסה הנ"ל עכ"ד :

אבן זלת רלינו מסקנות דכרי מרן כס"ע מוכח דהעיקר הוא הטעם הלחר כיון שלף לקבל
עליו הלוקח שלף לחריות חיומן וניסוך לף שכיח ע"כ
הוי כלונס דלחי מעלמא דוק · ותירוצו של הרב כרך
ינחק ככר מפורש מדכרי הר"ם שם שפי' דכרי הת"ק
עלמו וז"ל דלפי' נטמלה קודם שתעלה ס"ז קרומה
יעו"ם :

ועוד יכולני לתרץ עיקר הקושיה דת"ק לנו להכיל
דלין מהך דלכול יום כלל · דנדון הרמ"ם
ז"ל של יי"ן היינו ממונה וכ' הכתות טועמין כדי זע"ז
ולנן דלף ידעינן דעת שניהם ונדון הקרומה הוא לוקורף
ומדם ג' הוף לין שום טועם כדי כנגדו ומזר הדין
ממונה מלקורף לף ולפינן כמ"ש הס"ם והפוסקים
יעו"ע · ולף שים לדקדק לקול' דדב"ז של הקדם
הוא כמו נדר וכנדר קי"ל הלך לחר כוותה הכודר עד
שיכיה פיו ולבו שוין וכמ"ש הס"ם נדרים ד"ך וף"כ
נשלל התורס הזה מלי כוונתם כשומרו שלוס שם
כוונתו גם על הטומלה לו על שכר ושפיכה דוקל
וכמלו קמיפלגי ק"ו ר"ם · ורוחק לומר דמיירי כעס
הלרן דלינו נלמן לפרס דכריו ומחלוקת כפי' מלת
שלוס לי קלי גם על הטומלה לפי' דלף נפקל ליה
מינה שכלף"ה ס"ם תרומה טמלה ג"ל דת"כ הו"ל לפרס
ולף לפקוס ו"ל ולסיים ככי טוב מלקי

הכב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

השמטות מחלק ראשון

קצ"ד מ"ש מרן כח"מ סימן ס"ו סי"ו המוכר
סט"ח לחכירו כדינו וכשים המוכר
והלוקח לקובעו מהלוס כ"ד שומרים ליקנו ללוקח ושם
יפרע למוכר חוזר ונוכה ממנו הלוקח ושם קרס ופרע
למוכר נפטר ולין ללוקח עליו שלף תרעומת ע"כ · ושם
לחר שמכר הסט"ח ילף על המוכר סט"ח מוקדם
כשעבור מט' ולפ"ק לין הדין כן שלף דוקל שם פרע
הלוס לקונה קודם עומדו לרין · עם כעל הסטר
המוקדם לז לינו חוזר ונוכה מהלוס · לכל שם הלוס
פרע לקונה לחר עמדו לרין עם כעל הסטר המוקדם
חוזר כעל הסטר ונוכה מן הלוס · כ"כ הכנ"ם סימן
ס"ו מסם מוהרש"ם חלק ח"מ סי' ק"כ יעו"ם :

הכב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קצ"ה המוכר לחכירו כלי פסתן כחוקת פסתן
נקי ככ"ו ריוח ע"ע שהוא
קנלו דקיימו כתמונה ולחר שלקחו הוליכו לקומן ולחכו

לחופרו ונמצל מעורב כלמר נפן ורלה להחזירו מטעם
מום שהוא הקנה עליו פסתן דוקל . והמוכר מסיב
כמו שקניתי מכרתי לך כתמונה וכמו שהנושל ונוטן
כתמונה ג"ל לונלה כך לין כו מק"ט :

תשובה רכ"ז מפו' כס"ות מהריט"ן סי' ק"ה
והעלה כפשיטות דכיון שקנה ממנו
כחזקת פסתן גם שלין כו לונלה יש כו מק"ט ולפי'
שם חקכו לחקיכות יחזירנו כן כיון שלף הכירו כ"ף
ע"י שנתלך ולם ככר קפדו החומן והשכיח הכלי נוטן
לו דמי הקפירה ועו"ע שסכימ עמו הרב מהר"ם
נהלנטי ז"ל ועו"ם :

קצ"ו בדין שכנים שכל ג' מכיר מקומו ולחר כמה
שנים רולה ג' משם לעשות מחילה הדין
עמו כ"כ כס' פנים חדשות משם מוהרש"ך כח"ף סי' י"ז
וכב"י סי' קנ"ז יעו"ם · ושם כב"י מפורשים הדכריס
על מחילת מקום כית הכנסת יעו"ם משם הרשב"ף
לכל מדכרי מהרש"ך עלמו כסי' קל"ט נרלה שגם
כחלר הדין כן שכתב וז"ל ויעקב חלק חלרו לכ' כניו
וג' רולה לעשות מחילה משפקת כפי הרשות שנתן לו
לכניו הדין עמו ע"כ משמע דלף שנף :

קצ"ז בעל עליה שלף היה דר כעליה ושגשמים
מזלפין לכית · נרלה דעלו לתקן לת
הגג לם לף היה שכור כשעה שתנה העליה · כ"כ כספר
פנים חדשות משם מהר"ם מיסרלם סי' ע"ז :

קצ"ח נשאלתי מעניין חדש ג' שכל ימיו היה
מלטר לת קהל עירו לרוב
עלוקיו ותכבולותיו וגורם להם מחלוקת זע"ז עד גדר
שלפעמים מגיעים הדכרים למושל העיר ולוסרם ככית
הלסוריס וכמה פעמים הקרו כו לשוב מדכר זה הן על
ידם הן ע"י חכמי עירם וגדולי עיר לחרת ומעולם לף
הטה להם חוזן ולף לחכם שמוע . ויהי היום הכיולו הקהל
הנז' חכם ג' להיות להם לרב ודיין וכו' וכשמתך קיומם
דתך לחריו היום שלו מדי וס יום ככזיונות ומירופין
ונידופין עד גדר שכיום שכ"ק ג' הולית לגרת ג' ולמדה
חוק קהל גדול כבי"ה וקיילו לפיקורוס וכו' וכו' ועם
הלרן וכרלות טובי העיר העלכון הזה ולף הטה חוזן
להם ורלו החכם הנז' כמת רמ"ל לרוב לערו חרס להם
עד מוח והוליכו לוקו ל מושל העיר וספרו לו המעשה
ושלח לחריו המושל ושללו למה תעשה כה והשיב כה
כתכו נדולים של עיר גדולה כדי ללמדו כקהל חזו לוה
המושל להכיל לו התכתב והכיל לו כ' כתכים · וכרלות
טובי העיר לת התכתב מזוייף לף רלו להניד למושל מה
כתוב כהם כי המושל לינו ידוע כתב עכדי והלכו משם
ורדפו לחר השלום ח' ימים וכרלותם שערינן כתקפו
שכמקום שהיה מרוחק לעשות שלום היה מנהג ומתכיים
לותם למי יבקשו שלום חזו כתמלחו חימה עליו והלכו
לותן טובי העיר ולמרו למושל לתרגם הכתכים ולעשות
לו משפט וכן היה וקל"ל דינ"ל לתת דמי כוסת התכס
הנז' קך מה ותמשה לטרוף למלכות קנק וח' ימים כניה
התקוריס · ולותה שעה התכס הנז' מתל לו ע"י טובי
העיר כדמי כוסתו הנז' ולמר מה יתן ושיה שלף ישוב
עוד לכשלה והשים הטוב לף רלה המשפט ההוא ובקש
לחזור המשפט שטוב לפני גדולים לתריס כמדינה
גדולה וכן היה כי הלך ורן לפני גדולים לתריס והפסיד
ממון רב על זה טוב והסתזיקים כידו לעשות רע
להתכס הנז' כידוע לכל וכרלות כי עלה תר"ס כידו
קרלו לתכס הנז' ולתותן טובי העיר מוסרים · ועתה

ניחזי לגן שם כתמך ים לזיק לתך דקיסורין כהגדה זו לו מנוס קעכרי דק"ל כמקום שאין מספט לקחת מדת הדין ומכמ"ק :

תשובה הנה כיון שהלוים הזה זה דרכו כפל לו לעולם עם קהל עירו לגער לוקח ועקח הוסף לכזות החכם שלמה כלפר כת כשלמה לדרכם מנוס קעכרי לוקן טוכי העיר שהניעו הרבריס למוכל לולי ע"י זה לא יכוב עוד לכפלה כי נלאו נשוא ממנו וכ"ם החכם עלמו כי יפס לבו וכמקוס שהוא היס עושה מספט לאחרי, הוא עלמו הוכח ממנו ע"כ הרשות כידו ללכת עמה, לפני המוכל ולהניד כל פרס"ק הטעי'כור רמה יש כזה דלו"כ לא היזק נופו ולא היזק ממונו כי לס קנס קנסי, ליה שלא יכוב עוד לכפלה וכפירט שכל זה היזק הוא שהכיחו לעלמו שלא דנס לעשות שלוס כלפר כת כשלמה . וביין מ"ם מור"ס סי' שפ"ח ס"ו מפס המרדכי וכו' ומ"ם הס"ך מפס מהר"ם מריזבורק ועו"ם ומס נס כי הלים הזה זה דרכו כפל לו ולעולם מתרים בו ולא לכה שמוע דלו הוי כלין יכול להניל ל"ל שילך לפני השלטון ועיין מ"ם מור"ס והס"ך פס סקכ"ו ומוסריק"ם סי' ק"כ כלורך מזה . ועיין מספטי שמואל סי' נ"ר וק"ר ומ"ם הס"ך סי' שפ"ח ס"ק כ"ט . ומ"ם מרן סי' ק"ך סק"ר וט"ל של המכויים מכירו כדכריס יעו"ם . ופס ידבר לפי' כלרס דעלמא וכ"ם בנר"ר שהוא ק"ח וכמ"ם כלפנו' הרשב"ם סי' קע"ט ועיין כיור"ר סי' רמ"נ והס"ך פס . ולפי' ל"ל הקרו בו כיון שלין כ"ר כעיר זולת החכם המורה הוא ועפס רין לעלמו . וכמ"ם הריב"ם הכיאו מור"ס פס ס"ק וכפ יחמילו הדבר עד לפר ישלחו לב"ר לחר כלא"ה כן היה רגיל מקורם ולינו חוקם ונמלא חוטא נשבר ולין לרבר סוף ולדרב' מנוס הסגדה לפר לא ניתן כ"ה לרויני' שפס היודעים זמן המותר וזמן הלסור ומ"ם הריב"ם סי' פ' והסמ"ע סי' שפ"ב כא' שבזה החכם וכו' ועו"ם מפס ר"מ . ה"ר לס יכול להניל כרויני ישרלל לכל נד"ד כבר לחרנו דל"ל להניל כלא זה ומה נס דלפי' לחר הסגדה לין לו חוס נזק כי לס קנס קטן שלא יחוב עוד לכפלה ועוד הריב"ם עלמו לא דבר אלא כמנר ליחיד וכנד"ר דמנר לגבור נס הריב"ם יודה דמנוס קעכרי לוקן המנידין והרלים דמפס והלאה לא שב על קיקו עוד כמאז וקדם והנה הוא יוחב בבבודו של עולם לין שטן ולין פגע רע : ועיין בחבו' מהר"י הלוי סי' מ"ח בלורך ובהוקב מזה . וכפ' בבר לאדן להרב חדי"ל זיע"ל בליקוטיו לוח י' ועו"ם וכבר הבלתי למעלה פס"ר בלורך מח"ור פ'לח יע"ל שמדבריהם ז"ל מוכח דלס זה דרכו כמוכח בכפלה לדרבה מנוס קעכרי לוקן המנידין כי המעשה שבא לידן היה על הספק שהוא חטא כנגדו והלך והניד לשופט ועז"ה היה לו היזק ולמרו בפי' דלוקו הלים חזקתו בשר היה ע"ב חייבו לוקן שמסירוקו ועו"ם ובבר הביאו מ"ם דבדי ריבות סי' רל"ב ועו"ם . בלל העולה דלו המנוסים לשלטון על הלים הזה מנוס רבה עברי ולזבות רב יחשב לפס שקנאו לה' ולבבוד התורה והער על זה כי ע"י זה נחייסר ולא שב עוד לכפלה כי דלא הוא והמחזיקים בידו שעלה חר"ס בידן ולולי השלוס יפסוק שלוס לנו ולבל ישרש ועבידין בעלי זרוע ליפול ולהי בלא היו ולחרוב הגבר לשר יבטח בלרס לשרי הגבר לשר יבטח בה' :

הל"בי **אברהם אנקאווא** יע"ו

ת"ו ש"ל ב"ע

פתחי הכרם

ספר התקנות

שום ישראל יקדם פתוח מי' וכתוכם ג' מכ"ר	סימן ג
שם נלכ"ע הפשה בחיי כעלה ולא הניחה זמ"ק	כ
ע"ע הנז' שם הניחה זמ"ק	נ
שם נשתרו חוכות עת פטירתה	ד
שם יפטר הבעל בחיי חמתו ואין זמ"ק	ה
ע"ע נרכי קכורה וכו' מן החמנע	ו
לחר פטירת הבעל יעריכו כל הנמנע לו ולה	ז
שם י"ל בנים וכנות קורם ניסואין חולקין בשוה	ח
מיד ועריכו לת כל הנמנע לחר פטירה	ט
שם הפשה מעוכרת או מניקה	יוד
מתנה או לוותה תסיה ע"י חכם העיר רוקח	יא
לריך לכתוב בכתובה קודם הניסואין	יכ
אין שום חרם יכול לשנות מנהג עירו	יג
חולה מכובן יתן נט לאשתו	יד
כתובה דאידכסף יעשה לחרת כבל'	טו
שם נסתפקו בחוזה חנאי יכרזו ע"פ המקום	טז
שום חרם לינו וכול לפחות בתובה מכ' לוקיות	יז
לא יכתבו כתובה חלא בקלף	מי
ע"ע פירושות שם פטר הפשה בחיי כעלה	יט
מתנה מכרחת	כ
חקנו שינבו חפי' מיתומים קטנים	כא
אין כע"פ יכול לאסור במנעול	כב
פסכמה על כתובה כרת	כג
ע"ע פרעון כתובה כרת	כר
מורדת והיא מעוכרת	כה
ע"ע הנקה כמה דינים מחולפים	כו
ע"ע כתובת כנין דכרין	כז
אלא יהיו הנשים ערכות לבעליהן לנויש	כח
פס"ד ע"ע מעות חלקורט	כט
פס"ד אפכת נוטלת חלק כזכר כפטי' חלב רוקח	ל
מחילת הפשה לבעלה לפלק היורשים	לא
מזונות הכת שכתבה אמה	לב
פס"ד ע"ע מלרנות	לג
ע"ע קידושין	לר
פס"ד על פרעון כתובה וכע"ח	לה
תקנה ליתן הפשה אחר י' שנים שם לא ילדה	לו
ע"ע הנז'	לז
ע"ע הנז'	לח
ע"ע הנז' שם הי"ל חונק	טל
פס"ד ע"ע הנז'	מ
ע"ע הנז' ליכמה	מא
תקנה על מכירת היין	מב
ע"ע מחי' כתובת קאסטיליה	מג
ע"ע הפז'	מר
תקנה על ריבוי הסעודות	מה
ע"ע נרקה עניי העיר קודמין	מו
שיוחין חלא יהיו חלא ע"י כ"ד	מז
על נרכת ירושלים חוכ"כ	מח
התרת חרם לגביר שיכול לתת לנויש מיש שרופים	מט
הסופר יוריע לקונה ולמוכר כתובה קודמת	נ
המנרש אשה ועליו חובות ידירנה הנאה	נא
העושה מסיבה לריך שיודה גם בערכאות	נב
תקנה לגורמים שעטרי ישראל לישן שויש	נג
כל שוכר קרקע יעשה שטר למשכיר	נר
גם בעל המשכונה יעשה שטר שכירות	נה
תקנה ליזהר מלישור רבית במקח וממכר	נו
כ"ר מוזהרים לבדוק הפוטרופוסים ליתומים	נז
הכ"ר הם עלמם לפוטרו' יתומים	נח
לריך לעשות לא"ל כל בגדים ולתת בכתובה	נט
מחילת הכת לחבית רוקח בורית והסכמת הקהל	ס
תקנה שלא יפח אשה חמיו	סא
שאב לפוטרו' על בניו	סב
שומת שדרך לעולם	סב
מתנת שכ"מ לריך להיות שם חכם	סב
פרעון כתובת המקבלת משכ"מ	סכ
שלא לתת בט לאשה עד שעבור ל' יום	סנ
יתנה בנט מת' ועד ק'	סר
שכעל חייב במזונות עד שיפרע כתובה	סה
ולא יכתן הנט בלילה	סו
מחלה הכתובה וגרשה ואח"כ ערערה	סז
עידי מסירת כרתי	סח
מ"ם הרא"ם עמ"ם הש"ס חוך כ"ר כריבור דמי	סט
מה שנהגו לכתוב ולאחריהן דלכתהיכי	ע
שם חתם ע"ל בנט	עא
אמר השליח לער לחתום	עא
יש תיקון לנט כע"ל ע"י עידי מסירה	עב
נשבע שלא ימשכן ועבר	עג
המוכר קרקע לנוי יאחר חזקתו	ער
ע"ע הנז'	עה
ע"ע הנז'	עו
חרם על הדן חבי' כעש"נ	עז
ע"ע עזר העניים הנק' סיג"ל	עח
אין רשות לגזבר למשכן קרקע עניים	עט
ע"ע הנז'	פ
למעט בתכשיטין	פא
ע"ע הנז'	פב
ע"ע קידושין	פב
כמה טופסים שנעשו בהסכמת כ"ר	פג
אין לחתום לוותא ס"מ אלא כפני המלוה	פר
לריך הסופר להיות כקי בעיב ניטין וקידושין	פה
תקנה להרחקת רבית	פו
משכונות כהעתק שובר	פז
תקנה ע"ע המס	פח
תקנה ע"ד יוקר מטבעות	פט
ע"ע הנז'	צ
ע"ע הנז'	צא
למעט בתכשיטין	צב
לוותא על היין	צג
שלא לכזבז כריבוי הסעודות ולכסות הכלה	צר
קלמנה כתבה שכר חני הנקה	צה
ע"ע מתנה וירושה ואין מתנה אח"מ	צו
המתרם ע"מ להכיא סכלונות	צז
נרושה תקה מזונות עד שתנבה כתובתה	צח
הנרושה תקה כנדי חול ושבת נוספים	צט
ע"ע הנז'	ק
ע"ע הנז'	קא

עכר ונשתו לחרת והכח ליפרע שלח בפניו סימן קכ
כח ליפרע שלח כפני לוה קג
נותנים על המגרש לכתוב נט מת' ועד ק' קד
המגרש משתו מפני פ"ור קה
נתינת הנט כלילה קו
עידי מסירה כרתי קז
המגרש ע"י שליח קבלה לח ויטיל תנאי קח
הנותן נט לשליח להוליכו ע"מ סה
משה מורדת ומינקת קט
היניקה משתה לה הולד סה
קדם מינקת ע"מ שלח יכנוס קי
מינקת שמכרה להניק כנה קיא
לתרה התקבל ניטי לו התקבל מכעלי קיב
גרושה וחלוקה לה דין ג' לפס קיג
לה יכול הממשכן לכנות יותר קיד
חלוקת עזכון כ' נשים קטו
הרולה לקחת משה לחרת משום פ"ור קטז
שלח יחתמו כשטר כ"ג סוכרי"ן קי"ז
היה נשוי כ' נשים ומת קיח
קומיסקריו שלקח לעלמו קיט
האומר לחכירו חייב לתת לאחי ותמוניך לאחל קך
המניל מן המכס של מי הוא קכא
עשה ס"ת כשי"הכ על קנאי קכב
רכובן ושטעון ערכים לגוי ומת שמעון קכג
מלוה כשטר יש כה להקל ולהחמיר קכד
יהוה גדל לאל דודו ושדך כתו קכה
פיטור תלמידי חכמים ממסים קכו
ע"ע הנז' קכז
ע"ע הנז' קכח
השכמת ירושלים ע"ע הנז' קכט
תרמות ע"ע הנז' קל
ע"ע הנז' קלא
ע"ע הנז' קלב
ע"ע הנז' קלג
מתה משתו ג' וי"ל כניס ונשא לחרת קלד
תקנה לבטל עזר למוקים קלה
אין בע"ח נוכה מכסות השנה קלו
קלבה לשלוחו ג"י תוכ"כ קלז
השוחט יקח פרוטה לכל עוף קלח
שלח יעשו נדוניית שך גדול קלט
תקנה לעושים קמיעין למי שנולד לו כן קמ
ממשכנים קרקע עניים כשכיל מסים קמא
חלק נכסיו שנמצאת לוקו מעוברת סה
חלוקת נכסים לפי מנהג קשטיליא קמב
ע"ע הנז' קמג
הניח כ' או ג' נשים ויורשים קמד
ע"ע הנז' קמה
שלח להוליא כניהם מכית הספר קמו
ע"ע המסים לסופרים קמז
ע"ע מס לת"ח קמח
ע"ע הנז' קמט
ע"ע הנז' קן
המערכים קמח טוב עם רע קנא
גזל הרכים למוכרים שמן וכו' קנב
המוכר למקדוש שיתן עזר קנג
למעט כהולקת חכנים סה
ע"ע הנז' קנד

תקנה על שלוחי ג"י תוכ"כ סימן קנה
ע"ע המס קנו
ע"ע הנז' קנז
ע"ע הנז' קנח
ע"ע הנז' קנט
למעט כהולקת שמחות ק
ע"ע הנז' קא
תקנה שלח לכבד קאב
שלח יכרוך השוחט עד שיקח שכרו קאג
תקנה כימי הקין ישחטו כבשים קאד
הטלות המלך על ליזה יהידים קאה
שלח ילכו הנשים לחר המטה קאו
שלח יכרוך השוחט לחר שקבל שכרו קאז
לה ומלח טריפה יחזיר שכרו קאח
השוחטים עלמם ויכדקו הריאה קאט
הכע"ר לח יעשו מורשים קי
שטר שת' יהיה ע"י כ"ר רוקח קיא
ע"ע הנז' קיב
ע"ע הנז' קיג
נתחייב לזון בנו ומת קיד
ע"ע חזקת יאוב קטו
נתחייב לבנו מאשה ג' ונשא לחרת קטז
שלח יהיה כ"הכ חדש שלח ע"י כ"ר קיז
לח יטבעו מטבעות כ"ח ע"י לחמי"ן יר"ה קיח
לווקח ס"ת כלח השכמת משתו קיט
משה ס"ת לווקח להוריש וכו' קכ
חלוקת כ' נשים שמתה לחרונה כחיי הבעל קכא
פס"ר ע"ע כליה קרנה קכב
לה המומר זכה כחיזה חזקה קכג
נתפשר עם שת' ולח"כ נתגלה שי"ל קכד
הבעל בנכסי משתו לוקח חוי סה
כופר נפש לין בע"ח נוכה היתנו קכה
היורד כהו' משכונת לין לו חזקה קכו
בע"ח הכח לטרוף מיד הלוקח קכז
הניח נכסיו ועמד ג' ופקח עליהם קכח
היה כידו משכון ונשללה העיר קכט
לחלוקה שנתנה קודם שבועה קל
המזיק לחכירו כפניו קלא
מנו רפרעתי שיך כיתמי קטניס קלב
שת' כחוב ושטר כשם שניהם קלג
כ' שת' ו' מכר שלח מידיעת חבירו קלד
כתה המשכון כלי ודיעת בעל החצר קלה
מכר קרקעו ונרע משתו קלו
מה שחרם וקוסף בעל המשכונא קלז
חרם משה ע"מ להכיא שבלונות קלח
שטר מתנה כלי שום קנאי קלט
לוה שלש ל' לשלם לכל תוכותיו ר
קבל חרם לפרוע לזמן ופרע שם לריך הפרה רא
שטר עיסקא שמכרו ככתיבה ומסירה רב
קנאת המלך לכל עור ועיר מי חייב רג
מלך שמכר לשלשי ו' רשאים ו' הוסיף רד
עיסקא קדמה לשות' שם היה ככלל עכ"ל רה
נלכ"ע משה כ' לילך תהיה החלוקה רו
ע"ע הנז' שם הי"ל נ' נשים רז
מזונות הכנות שם כבר חלקו רח
שלמנה הכשה לנכות מהיתומים רט
תקנה שתקנו גדולי הדור רי

שטר

שטר לווקח שקלק היורש כדבר מה	סימן ריח
ע"ע הנז' שם הלל' לריכה שבועה	ריכ
משכונות בנכסי יקומיס	ריג
המשרך הכבע לפוטרו' לקח חלקה המגיעה	ריד
כנוח כתובות יורשות חלק כזכריס	רטו
מהה לשתו שה' והיו נכסיס ממושכנים של הש'	רטז
שפק כתקנה העמידה על די"ת	ריז
שם נפלה המשכונה ונהרסה	ריח
מהה לשתו וה"ל כת מלים לחר שם קורס ג"כ	ריט
ע"ע הנז' שם מת הוש	רך
ס"מ לוש לחלוק נכסיו לזולת	רכא
ע"ע הנז'	רכב
תפסה ולמרה כתובתה היקה כדת	רכג
ע"ע הנז'	רכד
לשם שם שנתחייבה שבועה	רכה
שוה' ככיח ג' וש' דר ולמר שהוש משתמש בחלקה	רכו
שם קומיסקריו נשבעים	רכז
ע"ע הנז'	רכח
ולר שמת תוך ל' יום	רכט
הענוק ליקומה עניה ומתה ורלה לזכות בחלי	רל
כתב בנט בזשלנו כמקום כוזשלנו	רלא
המלוה לשתה שם הניח מעותיו ע"ק הלכי	רלב
תשובה ע"ע הנז'	רלג
קנה לחר מן השוק' חטים ולא רלה לחלוק	רלד
נפע מן העיר שם חייב כמקים	רלה
ע"ע הנז'	רלו
ע"ע הנז'	רלז
ע"ע הנז'	רלח
קבל עיש' ונשלל כדרך	רלט

עט סופר

הסופרים לריך לכתוב הענין מפורש דף נח ע"כ	
כשטרי מכירת קרקע וכתוב והי"ז ולא לרשות לת"ון	כ
כ"ל לפנינו עריס ח"מ ולא בפנינו	ג
הסופר כ"ל ככל ל' של זכות וכו'	ד
גם כ"ל כתופן המועיל מה"ד	ה
כיון דמקנה הוי כגט כ"ל לטון של עלמו	ו
נכון שהנותן לו מוכר יאמר כל הדברים כפיו	ז
כשטרי מכר יאמר כפנינו קבל המעות	ח
כשטרי מכר כל הענין כשם המוכר	ט
ע"ע חתמתי ולא נשבעתי	יוד
ענין נאמנות שם יש שום תנאי	יא
נקנו לכתוב כשטרות כתונן וכדת ג"ל כתב	יב
נאמנות מועיל גם לטענת מאי'	שם
שעת השלוש מהני נאמנות אף בלי קנין	יג
כתוב נאמנות ונחלק כפרן	יד
ע"ע שט"ח שמוקדמים וכו'	טו
כ"ל כעדים שם טורף כו	טז
כשטר שכירות יכתוב וקנינא וגם על שפיעון דג"כ ג"ז	יז
תיקון לבטל דין שמלרן	מו
מהו ערב קבלן	יט
לשמלתא דכעינן כ"ר חשוב	ך
קטן פחות מבן ך' שרלה למכור קרקע	כא
קנו מידו למחול לחכירו	כב
חיטו יכול להרשות על השבועה שנושם בחכירו	כג
כ' שוה' בכותל נתרלו שלא לבנות למעלה וכו'	כד
לריך לדקדק כשטרי העבות דף נ"ב ע"כ	כה
קנין לבנות	כו
קנין שלא לחלוק לו הוי ק"ד	כז
דבר שנעשה בקנין ושבועה	כח
ענין שטרי שידוכין	כט
כשהוש מרשה לגוי ובקוב וקנה הגוי וכו'	ל
שם קונה הקרקע אינו כעיר שם קנה	לא
שטר שבניס המשוח' דף נ"ג ע"ל	
נוסח שטר מתנה שם	
נוסח שטר שות' שא"ל קרן שם	
שטר שותפות שהלמינו ז"ל שם	
נוסח קיום כ"ר שם	
נוסח מעובי העיר שם	
הלשה תמסור הקולמוס לסופר לחקוס שם	
נוסח השובר שם	
נוסח כתובה דשיורכפ שם	
נוסח מכר קרקע לאפוטרופוס שם	
לשה הולילה מלה והוש מודה במלחים כיצד כותב ע"כ	
כתובה הנמחקת שם	
ע"ע הנז' שם	
שטר כתובה הוי כגט לענין שינוי השם שם	
שטר מכירת לויר דף נ"ד ע"ל	
הרשאה למכור קרקע בעיר אחרת שם	
לשה שנפל לה חזקה בית ובעלה אינו בעיר ע"כ	
נוסח מכירת כ"ר לפרנסת השלשה שם	
נוסח קבלת מזונות מכ"ר לשה אלמנה שם	
לריך לקנות מן השה תחלה לעולם שם	
כת"י כעדים שהוש כשטר שם	
כת"י נמי מטפיסין דף נ"ה ע"ל	
שטר הורלה שם	
נוסח טופס שט"ח וכו' שם	
ל"ל נמלה דיין ג' שם יכול ג' מעדים לחקוס שם	
שטר שכתוב בו כל הלשון נירון לזכות יורשים שם	
רלה המלוה לקבל התורף והנייח הטופס שם	
נוסח שטר העתקה שם	
נוסח שטר משכנתא בנכויתא שם	
נוסח הודלת העדים ע"ב	
נוסח שטר מכר שט"ח ושטרי קנין שם	
שם רוצה לכתוב לחריות שם	
לריך להגביה שטר הקינוי שם	
כשטרי נויס לא יועיל כ"ות שם	
גם כהקדם לריך כ"ות שם	
גם שטר מכר קרקע בכ"ות שם	
שיך נקנה שטר עיסקא דף נ"ו ע"ל	
שטר הנקנה כחליפין שם	
ס"מ הרולה לקח שט"ח מתנה שם	
שיך יהיה קנין מלוה ע"פ שם	
נוסח שדרכתא וטריפה שם	
נוסח פרוזבול שם	
הסוש יהומה ונכתב ההסכון ליורשים שם	
ג' מעידי כתובה היה קרוב לזוכה כהסכון שם	
כ' עידי כתובה ג' כשר וא' פסול שם	
כת"י נקנה ככתיבה ומסירה שם	
לשה שנפלה לה ירושה שם כותבין כשהובה שם	
ביטול מודעות כשטרי פיטורין שם	
נוסח מסירת מודעה ע"כ	
נוסח שטר מתנת קרקע מתנת כריא שם	

שם המתנה מזקק חגר דף כ"ו ע"כ
לחריוק כמתנה שם
קנין קרקע כמתנה שם
כמתנה ס"מ לין להקנות מטלטלין שם
נוסח שטר מתנה מהיום ולקח"מ שם
נוסח שטר מוכח עז דף כ"ז ע"ל
כתובה דאירכסף שם
שטר שוס שע"כ הסכום שם
נוסח לפוקיקי שם
שטר שנמחק כ"ק שם
שט"ח שנקרע או נמחק שם
קנ"ג שלא לכנות הכנין ולהפיל לחכירו שם
מעות יקומים שניקנו כהלוקח שם
שטר שאין בו חלק מספיק לקיום כ"ר שם
נוסח מכירת שט"ח ע"כ
שטר שוקפים לריך כתיבה ומסירה שם
כ' שלוו מאדם אחד שם
קטן מו"מ ולמעלה מקח מקח כמטלטלין שם
קטן כנז' כקרקע אין מ"מ שם
קטן קונה המתנה שם
נוסח שטר זיכוי מ"ק מאב לבן קטן שם
נוסח גוביינא שם
שכועת הלמנה דף כ"ח ע"ל
נכייה כתו' לריך כ"ר של נ' שם
נ' דיוניס שקיבלו ז"לו שם
לפוטרופא שם
המוכה ע"י אחר שם
שטר פיטורין על כ"מ שם
הרשאה שע"ל חלק לחתום ותחתו לאחרי הדף שם
שטר הרשאה אין כותבים שלא ישמע שם
כעל שכא לירון ע"כ לשאתו שם
נוסח הרשאה שם
נוסח שטר עסקא שם
ע"ע עיסור נכסי הלמנה שם
נוסח כתובה ופירושה שם
נוסח כתובה דאירכסף שם
נוסח פיטורין ומחילות ע"כ
נכייה כתו' כשאה זקוקה ליבם שם
שטר הרשאת קידושין שם
נוסח שטר מודעה בכל תוקף דף כ"ט ע"ל
ענין הכיורים שם
נשבעה שלא לכטלה שם
שם המבטל ולסיר הנאה העדים שם
מודעה על השות' שם
נוסח כתובה מן הגירושין או מיורשין שם
לריך לכתוב מדויים בעין שם
הלסורם הנשלח ליאדאל שם
שם הנדוניא לפוקיקי ע"כ
שם הנדוניא מכיח שמא שם
חיוב החתן לזון בן שנתו שם
נדר וכתוב כ"ר שם
נוסח שטר לפוטרופוס על יתומים שם
נוסח זיכוי שטרי ס"מ שם
שכעה לגבות כתובה ולא נמלאת שם
חייב עלמו לפוסיף על כתובת שנתו דף ס' ע"ל
כתובה שטעה בה הסופר שם
לכד לו שטר מתנה וי"ל עדים שם
שטר עדות לוך לפניהם היה המכר דף ס' ע"ל
הרחיקו העדים חתימתן שם
נוסח כתובת חרש שם
נוסח שטר שידוכין שם
הודלה ויוכ מ"מ כ"ך ככל ח"ות ע"כ
שטר שחרור שפחה שם
נוסח תנאי נע שחרור שם
נוסח כתובת חרש דף ס"ל ע"ל
שם רשם לשחרר עכדו ולשמשו שם
כדיני הסשכון הקכורה מן הלמלע שם
כתובת חרש שם
נוסח כתובה דאירכסף ע"כ
נוסח הודלה להיות ערב קבלן שם
רשם לעקור דירתו ומסר לשלוחו נע שם
הודלה מלוה שם
לוולה שכ"מ שם
שטר כיורין לפסר שם
שטר שות' וסרסרות דף ס"כ ע"ל
רשאין כעלי לומניות לעשות תקנות שם
נוסח שטר עיסקא שם
סילוק מדכר שעקיד לזכות כו מן הקורה שם
מעכע נקנה כמשיכה וכו' שם
כתוב כשטר כתבו כלשון זיכוי ויפו"ר שם
אין מחילה שלא כתוב שחילו כעין שם
פשרה ע"ע הסכון שם
מנהגי לימור כתובה והסכון ע"כ
מ"ם כתובה שלא יצא לשם עליה כחייה שם
שם יש שם זרע אי"ל הסכון שם
מ"ם שהכניסה מביה לכיה ולמה שם
ענין הסכון המדומים שם
ע"ע הנז' שם נתן חפלה כעד מדומים שם
סונית הלומר ז"ל כניס שם
מכר חרבה חלר מן הכולל שם
כתובת יבמה שם
כתובת יבמין דף ס"נ ע"ל
הרשאת קידושין ממקום למקום שם
שטר פיטור לשלוחים שם
שטר מתנה משטרות ע"כ
שטר שידוכין שם
נוסח כתובה דאירכסף שם
כתיבת מחזיר גרושתו שם
מ"ם נותן תבת שלל שמה לעולם שם
שם עורפין כבלייטים וג'ומחנה דף ס"ד ע"ל
לשאת שיש שזנתה ע"כ
כת שנוטלת כתובת שמה לנדוניתה דף ס"ה ע"ל
יאדאל הקורא עם נוי כשותפות שם
טעם פסוקי התורה כפ' טעמים ע"כ
מ"ם כס' כף נקי על ו"ר פני כפת"ח וכו' דף ס"ו ע"ל
על מכטל שם שדנות דף ס"ז ע"ל
מ"ם רז"ל שלו מטמרין ואלו מטמלין
תשובת הגרת כמוסר"ר שלעזר ן' טוכי על כמה ענינים שם
מכר קרקע לעלות לל"י ומת דף ס"ח ע"כ
נף העוף וקוליות שכור דף ס"ט ע"ל
שיך יעשה ס"ן וי"סכ שעת עכודה ע"כ
שלום ולכשוף חכרו דכרי מרן כיור"ד סי' ו' וס"מ סי' רכ"ז שם

B371.II

כתור ג' נתן קירוזין רק ע' ע"ג
קירוזי קטנה יוס שנולדה שם
לכל תוך ז' לס יכול לעשות פדיון הכן רק ע"ג ע"ג
פי' ל' המצ"ל ע"ר הרמב"ס בהלכות גניבה ע"כ
פי' דיבור הל"מ שנראה מפך דברי הרמב"ס רק ע"כ ג
ע"ש ליש שמחמת חולי אין לו נכורת לנשים שם
ממתינין שיקרפף ע"י רפואות או שם כופין
לוקו לגלחה לגרש לת לשמו ע"כ
ע"ש הנז' רק ע"ג ע"כ
ע"ש ערכנות רק ע"ר ע"כ
כן מפורש שם תוך כמן או חלל שם
כלים שנתכשל בהם ס' טריפה ולא נודע היסור
אלא לאחר מע"לע רק ע"ה ע"ג
הלכה למעשה ע"ע סירכות בריאה ע"ז ע"כ
הלכה למעשה לאחר ע"ע הנז' ע"ט ע"ג
כועה בכ"מ חון מבריאה ע"כ
כועה בשאר לכריס שנקיבתן במשמו פ"ג ע"ג
ע"ע הנז' פ"ר ע"ג
ע"ע הנז' פ"ה ע"כ
ע"ע הנז' פ"ח ע"ג
ע"ע הנז' פ"ט ע"ג
ע"ע הנז' שם
ק"ק שנלו ממקומם וחזרו מנתב העיר שכלו
לשם מפני מיעוטן ולפי רבות בשנים רבו
כמו רבו שם יכולין לחזור למנהגם הק' ל"ג ע"כ
הסכמה ע"ע הנז' ל"ה ע"ג
ע"ע חלוקי"ט שם מותר לחכבה כיו"ט שם
קשוכה לאחרת ע"ע הנז' ל"ו ע"ג
ע"ע קיפול הטלית כיוס שבת ע"כ
ע"ע הנז' ל"ז ע"ג
שם כופין היכם לחלוץ בשם טעם כדבר שם
הכחנת זרע קדושה בניורת ע"כ
שם קרס המשוכר וגבה שם מוליאין כידו שם
סיולאת בעידי כיעור שם מפקדת בתוכה שם
מקבל מתנה שם קוי ככלל כ"ך דמלוה שם
יורשי מלוה נשבעים ומוטלים ל"ח ע"כ
המגרש לשמו כדי לרחוק כ"ח רק ל"ח ע"כ
ע"ע שטר משכונה שם
לרס לאחר ל' יום מכלל נפל ע"כ
ע"ע רס ברנים לטומאה ל"ט ע"ג
ע"ע כ' זוקים מכ' מינים שם מלטרפין שם
מגולה רוחה שבת שם
טבחה דלא סר סכינה קמי חכם וכו' ע"כ
ע"ע נידוי ומ"מ בקירוזין שם
ע"ע בן סורר ומורה ק' ע"כ
סיכוי החוזר לכרייתו לי הוי סיכוי שם
ע"ע הנז' ק"ל ע"כ
ע"ע עירובי תחומין ק"כ ע"ג
ע"ע סיכוי החוזר הל"ל שם
לשה שעברה בשמבטי שם
ע"ע הוספה על השקל ע"כ
דיין הטוטל שכר מן הלכור ונהנה מיגיע כפיו שם
ע"ע פריסת הסודר והטלית על הרגם שם
למה לין מברכין על לכילת פת בשבת כיון שהוא
חייב לאוכלו כמו לכילת מלה בפסח שם
ריעותות בריאה ק"ג ע"ג
ע"ע הנז' ק"ר ע"ג
עמ"ס הש"ס תרי נשפי הוו שם
קומת פטור מן המלות ע"כ
עניינים שונים שם
על מעשה לחם הפנים והשלחן שם
ס' על מי מוטל לחריות לי"מ מיר הלוקח ק"ם ע"ה

השמטות מח"א

המוכר שט"ח לחכירו רק ק"ם ע"ג
המוכר כלי כחזקת פשתן וכמלא שהיה
מעורב כלמר נפל שם
ע"ע שכניס שם
עליה שהנשמים מזלפין לכית שם
ע"ע מוכר לעש"נ שם

A MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNYEGYETEM TÁRA

B
371. II.

מעך
כרם
חמה
ח"ב
א' ספר
ב' התקנות
ג' עמ' מספר
א' שי"ת